

# POLSKA WIEŚ I ROLNICTWO 2017

## PREZENTACJA WYNIKÓW BADANIA



Badanie realizowane na zlecenie MRiRW, ARiMR, ANR, KRUS i ARR.

Listopad 2017

# Cel badania

---



Głównym celem badania jest poznanie opinii i postaw wobec dokonujących się przemian społeczno-gospodarczych na obszarach wiejskich, jak również poznanie opinii nt. działań państwa wobec rolnictwa i obszarów wiejskich oraz o instytucjach działających na ich rzecz.

# Spis treści



I. METODOLOGIA	4
II. CHARAKTERYSTYKA PRÓBY BADAWCZEJ	9
III. SYTUACJA GOSPODARSTW DOMOWYCH	40
IV. SYTUACJA GOSPODARSTW ROLNYCH I OPINIE NA TEMAT ROLNICTWA	52
V. SYTUACJA NA RYNKU ZIEMI	106
VI. OGÓLNA OCENA ŻYCIA NA WSI	137
VII. OPINIE NA TEMAT ŻYWNOŚCI	180
VIII. OCENA UNII EUROPEJSKIEJ I ROLI WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ	225
IX. OCENA INSTYTUCJI DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ ROLNICTWA I OBSZARÓW WIEJSKICH	257
X. OCENA EFEKTYWNOŚCI KAMPANII INFORMACYJNYCH I ŹRÓDEŁ INFORMACJI O ROZWOJU WSI I ROLNICTWA	302



# Metodologia



Badanie zostało zrealizowane przez konsorcjum firm Grupa BST oraz EU-Consult na zlecenie: Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencji Nieruchomości Rolnych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Agencji Rynku Rolnego.

Termin realizacji badania terenowego: lipiec-sierpień 2017 r.

Technika realizacji: badanie kwestionariuszowe bezpośrednie PAPI oraz komputerowo wspomagane wywiady osobiste CAPI.

Badaniem objęto łącznie 2634 respondentów wg kategorii:

- mieszkańcy wsi (N=1567); Rolnicy (N=904); Nierolnicy (N=663)
- mieszkańcy miast (N=1067); wśród wylosowanych do badania mieszkańców miast znalazły się 24 osoby, które prowadzą działalność rolniczą.

Mieszkańcy wsi to osoby pełnoletnie, które (1) kierują gospodarstwem rolnym i są ubezpieczone w KRUS (rolnik), (2) osoby, które kierują gospodarstwem rolnym i nie są ubezpieczone w KRUS (rolnik „dwuzawodowiec”) oraz (3) osoby, które nie kierują gospodarstwem rolnym i nie są ubezpieczone w KRUS (nierolnik).

Mieszkańcy miast to osoby pełnoletnie mieszkające w miastach.

Procentowe udziały poszczególnych grup respondentów prezentowane na wykresach podano w zaokrągleniu do pełnych jednostek. Rzeczywistą liczbę respondentów, do których odnoszą się dane na wykresach każdorazowo wskazano w ramce na dole wykresu.

Dobór próby badawczej miał charakter warstwowo-losowy. Dla celów losowania prób reprezentatywnych dla mieszkańców wsi zastosowano podział populacji na warstwy 16 województw wg liczby ludności wiejskiej, wieku i płci. Próba mieszkańców miast również została podzielona na warstwy 16 województw wg liczby ludności miejskiej. Dodatkową warstwę stanowiła ludność wg wielkości miast w województwach (miasta do 5 tys. ludności (N=60), od 5 do 20 tys. ludności (N=208) oraz powyżej 20 tys. ludności (N=799)). Rozkłady prób zostały wykonane na podstawie danych GUS dostarczonych przez Zamawiającego.

Dobór respondentów do badania odbywał się metodą losową „random route” (ustalonej ścieżki). Ankieter dobierał co trzeci lokal (mieszkanie/dom jednorodzinny), aż do momentu zebrania 8 uczestników badania (dla ostatniej wylosowanej lokalizacji odpowiednio mniej w celu zachowania liczności próby dla całego województwa) lub do wyczerpania puli adresów, pod którymi znajdować mogli się respondenci spełniający kryteria udziału w badaniu tj. przynależność do odpowiedniego podzbioru (rolnik/nierolnik) oraz posiadanie odpowiednich cech demograficznych (płeć, wiek). Na potrzeby niniejszego badania przyjęto, iż punktem startowym jest pierwszy adres na losowo wybranej ulicy lub pierwszy numer domu (jeśli wylosowana wieś nie posiada ulic).

Maksymalny błąd statystyczny dla próby rolników wynosi ok. +/- 3,4%, a dla próby nierolników ok. +/- 3,8%. Maksymalny błąd statystyczny dla próby mieszkańców miast wyniósł ok. +/- 3%.

Województwo	MIESZKAŃCY WSI			
	Liczba wywiadów ogółem - wyodrębniona grupa bazowa (N=1567)	Odsetek ludności wiejskiej pracującej w rolnictwie w ogólnej liczbie mieszkańców na wsi	Próba osób pracujących w rolnictwie	Próba osób niepracujących w rolnictwie
DOLNOŚLĄSKIE	91	41%	37	54
KUJAWSKO-POMORSKIE	86	53%	46	40
LUBELSKIE	119	78%	93	26
LUBUSKIE	41	44%	18	23
ŁÓDZKIE	94	63%	59	35
MAŁOPOLSKIE	177	65%	115	62
MAZOWIECKIE	196	61%	120	76
OPOLSKIE	51	49%	25	26
PODKARPACKIE	128	72%	92	36
PODLASKIE	50	78%	39	11
POMORSKIE	81	40%	32	49
ŚLĄSKIE	107	43%	46	61
ŚWIĘTOKRZYSKIE	72	74%	53	19
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	61	56%	34	27
WIELKOPOLSKIE	158	45%	71	87
ZACHODNIOPOMORSKIE	55	44%	24	31
<b>OGÓŁEM</b>	<b>1567</b>	<b>58%</b>	<b>904</b>	<b>663</b>

MIESZKAŃCY MIAST				
Województwo	Liczba wywiadów ogółem - wyodrębniona grupa bazowa (N=1067)	Odsetek mieszkańców miast do 5 tys. ludności	Odsetek mieszkańców miast od 5 tys. do 20 tys. ludności	Odsetek mieszkańców miast powyżej 20 tys. ludności
DOLNOŚLĄSKIE	96	5	24	67
KUJAWSKO-POMORSKIE	53	4	11	38
LUBELSKIE	44	3	10	31
LUBUSKIE	34	3	12	19
ŁÓDZKIE	75	2	12	61
MAŁOPOLSKIE	75	5	15	55
MAZOWIECKIE	160	5	26	129
OPOLSKIE	23	2	8	13
PODKARPACKIE	44	4	9	31
PODLASKIE	34	3	8	23
POMORSKIE	64	2	9	53
ŚLĄSKIE	160	3	13	144
ŚWIĘTOKRZYSKIE	23	2	5	16
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	44	4	13	27
WIELKOPOLSKIE	85	8	21	56
ZACHODNIOPOMORSKIE	53	5	12	36
<b>OGÓŁEM</b>	<b>1067</b>	<b>60</b>	<b>208</b>	<b>799</b>





# Charakterystyka próby badawczej



W badaniu wzięły udział 2 634 osoby. Łącznie przebadano 1567 mieszkańców wsi, wśród których znalazło się: 904 rolników i 663 nierolników. Do grupy rolników beneficjentów PROW 2007–2013 lub PROW 2014–2020 zaliczało się 214 osób. Grupa rolników beneficjentów płatności bezpośrednich liczyła 481 osób. Ponadto w badaniu uczestniczyło 1067 mieszkańców miast, spośród których 12 ankietowanych wskazało, że kieruje gospodarstwem rolnym i jest ubezpieczonych w KRUS, jak również 12 ankietowanych wskazało, że kieruje gospodarstwem rolnym, ale nie jest ubezpieczonych w KRUS.

51% mieszkańców wsi, którzy wzięli udział w badaniu to kobiety. Przeważały one również wśród rolników (52%), mężczyźni wśród nierolników (51%). Wśród mieszkańców miast kobiety stanowiły 53%. Badanie zostało przeprowadzone wśród osób, które można podzielić na cztery grupy wiekowe: od 18 do 34 lat, od 35 do 44 lat, od 45 do 54 lat oraz powyżej 54 lat. Zarówno w grupie mieszkańców wsi, jak i mieszkańców miast największy odsetek stanowiły osoby w wieku powyżej 54 lat (odpowiednio 33 i 37%).

Wśród mieszkańców wsi dominowały osoby z wykształceniem średnim ukończonym/pomaturalnym/nieukończonym wyższym (46%) oraz zasadniczym zawodowym lub średnim nieukończonym (26%). Najwięcej mieszkańców miast posiadało wykształcenie średnie ukończone/pomaturalne/nieukończone wyższe (36%) oraz wyższe ukończone (33%).

Spośród wszystkich uczestników badania najczęściej (37%) wskazywało, że średni miesięczny przychód netto ich gospodarstw domowego mieści się w przedziale od 1501 zł do 3000 zł. Wśród mieszkańców wsi odsetek takich osób wyniósł 42%. Przychody netto na poziomie co najmniej 6001 zł wskazywało 6% wszystkich mieszkańców wsi. Mieszkańcy miast deklarowali najczęściej wartość od 1501 zł do 3000 zł oraz od 3001 do 4500 zł netto (30% w obu przypadkach).

Średnia liczba osób w gospodarstwach domowych mieszkańców wsi to 3,43 osoby, a w przypadku mieszkańców miast 3,02. Wśród gospodarstw domowych mieszkańców wsi dominowały gospodarstwa liczące cztery osoby (38%), w których średnia wieku wyniosła 42 lata. Analiza struktury gospodarstw domowych mieszkańców miast, wskazuje na przewagę gospodarstw liczących trzy osoby (62%). Średnia wieku w ich przypadku wyniosła 39 lat.

Zarówno wśród mieszkańców wsi, jak i mieszkańców miast odsetek gospodarstw domowych, w których przebywają osoby niepełnosprawne lub niesamodzielne, czyli wymagające stałej opieki i pomocy innych osób wyniósł 12%.



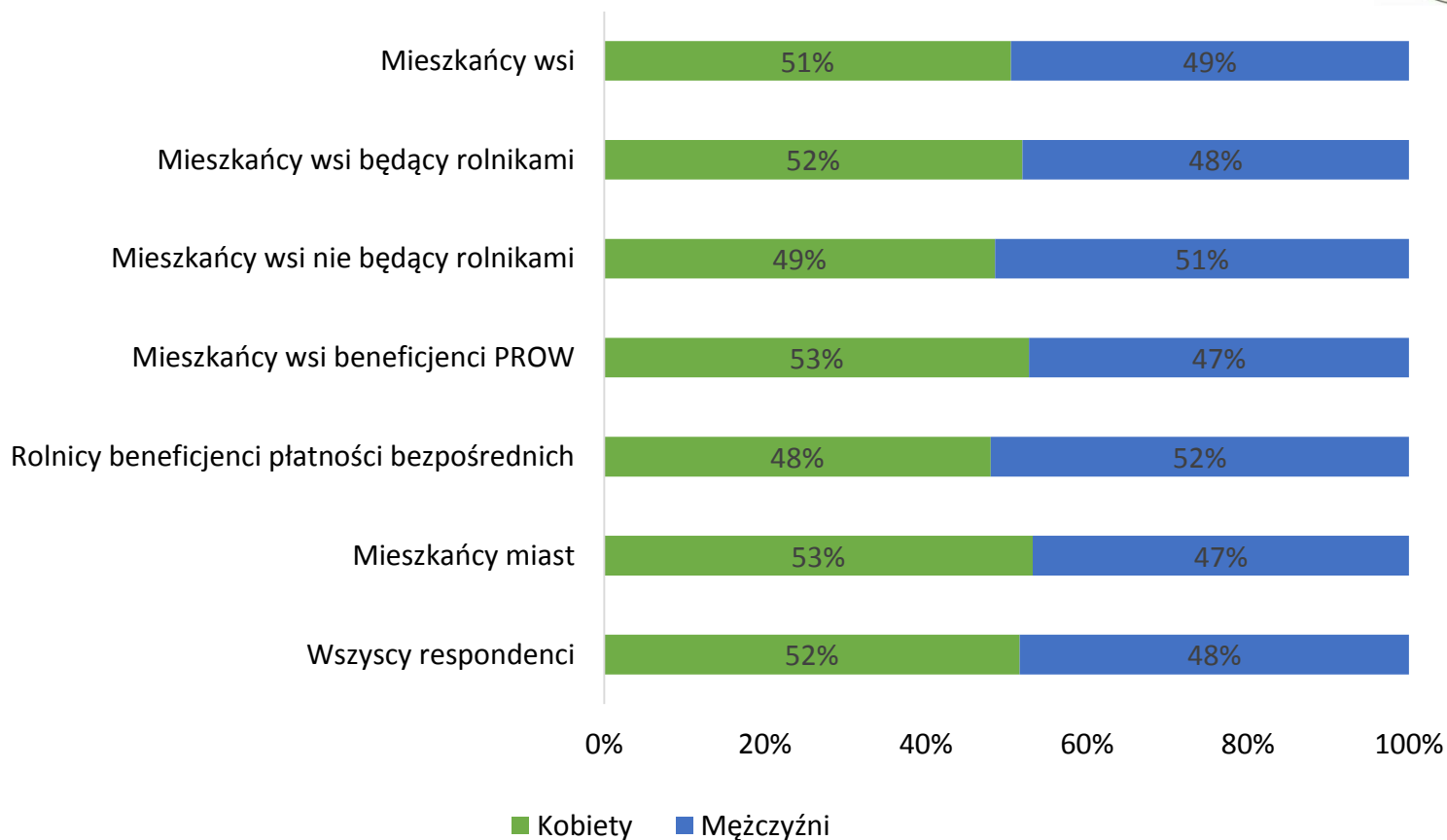
42% przebadanych mieszkańców wsi zadeklarowało, że nie kieruje gospodarstwem rolnym i nie jest ubezpieczony w KRUS. Nieznacznie mniej, bo 41% respondentów z tej grupy oświadczyło natomiast, że kieruje gospodarstwem rolnym i jest ubezpieczona w KRUS. Średnia powierzchnia użytków rolnych gospodarstw należących do mieszkańców wsi będących rolnikami wynosi 38,1 ha. 67% rolników posiada oprócz własnych użytków rolnych również grunty dzierżawione. Wyłącznie własne użytki rolne posiada natomiast co trzeci z nich.

Ankietowani zostali zapytani o korzystanie z form wsparcia w roku 2016. Mieszkańcy wsi będący rolnikami najczęściej korzystali z płatności w ramach wsparcia bezpośredniego (53%). W następnej kolejności najbardziej popularne wśród nich były: wsparcie w ramach działań PROW 2007-2013 lub PROW 2014-2020 (22%) oraz kredyt preferencyjny dla rolnictwa (z dopłatami do oprocentowania lub częściową spłatą kapitału) (15%). W grupie mieszkańców miast dominowały osoby korzystające ze wsparcia z Urzędu Pracy (13%), Programów Polityki Spójności (9%) oraz wsparcia z Gminnego/Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (9%).

Korzystając ze wsparcia bezpośredniego, przy wypełnianiu wniosku mieszkańcy wsi beneficjenci płatności bezpośrednich najczęściej korzystali z pomocy znajomych (61%). Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich najczęściej wydają te płatności na zakup maszyn rolniczych (59%) oraz zakup paliwa do produkcji rolnej (56%).

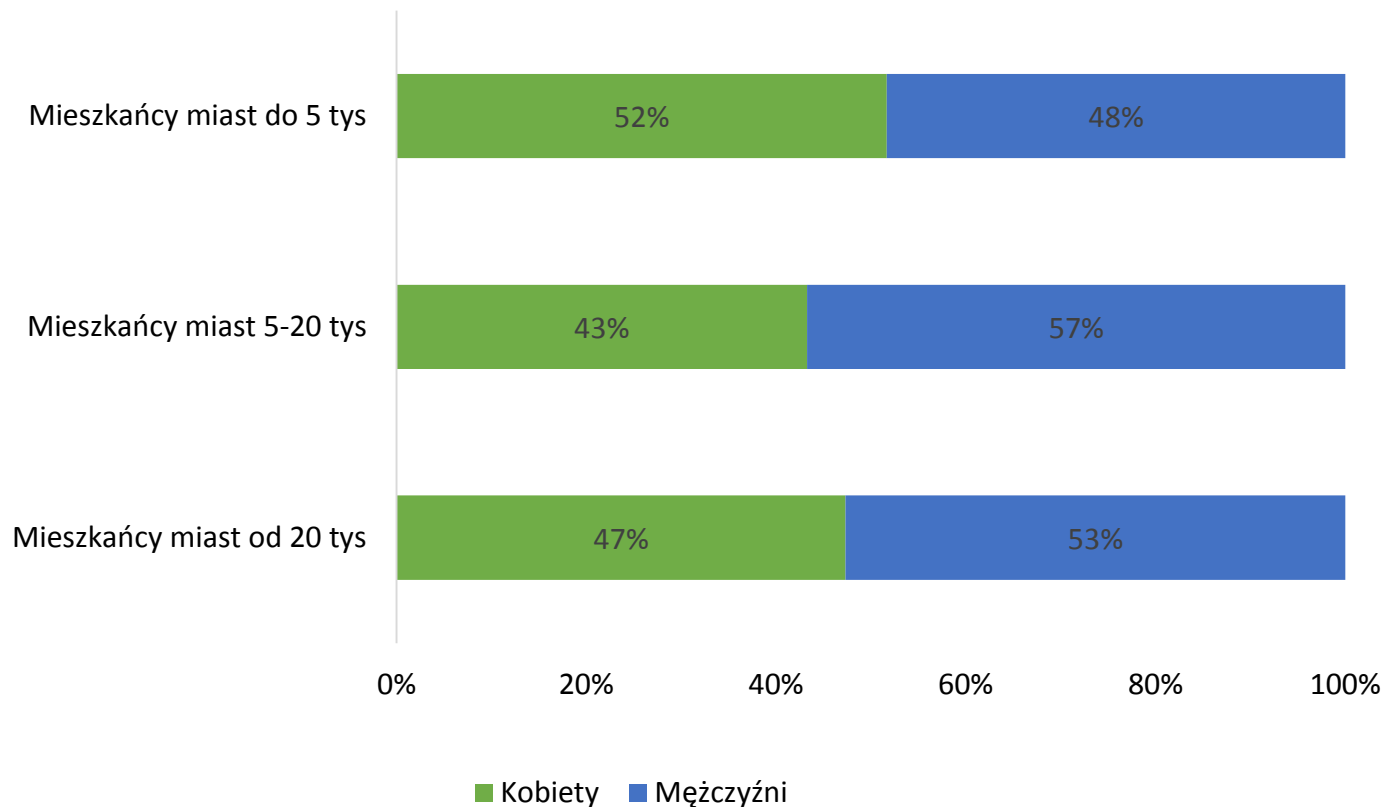
W opinii mieszkańców wsi płatności bezpośrednie udzielane rolnikom w głównej mierze służą modernizacji gospodarstw rolnych (46%), utrzymaniu wielkości produkcji rolno-spożywczej w kraju (45%) oraz utrzymaniu użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej, zgodnej z wymogami środowiska (29%).

## D1. Płeć respondenta.



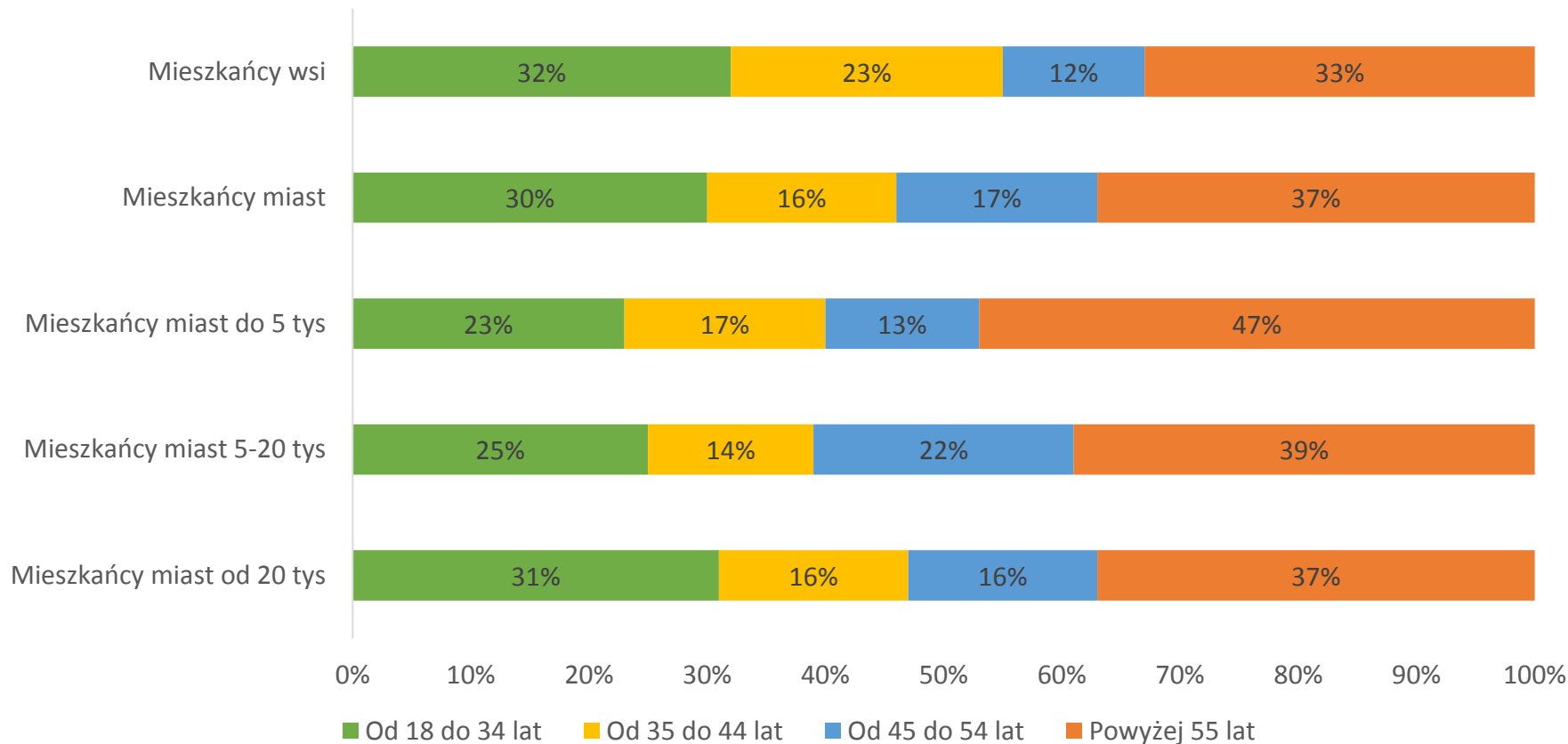
Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy wsi beneficjenci PROW (N=214); Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich (N=481); Mieszkańcy miast (N=1067); Wszyscy respondenci (N=2634)

## D1. Płeć respondenta.



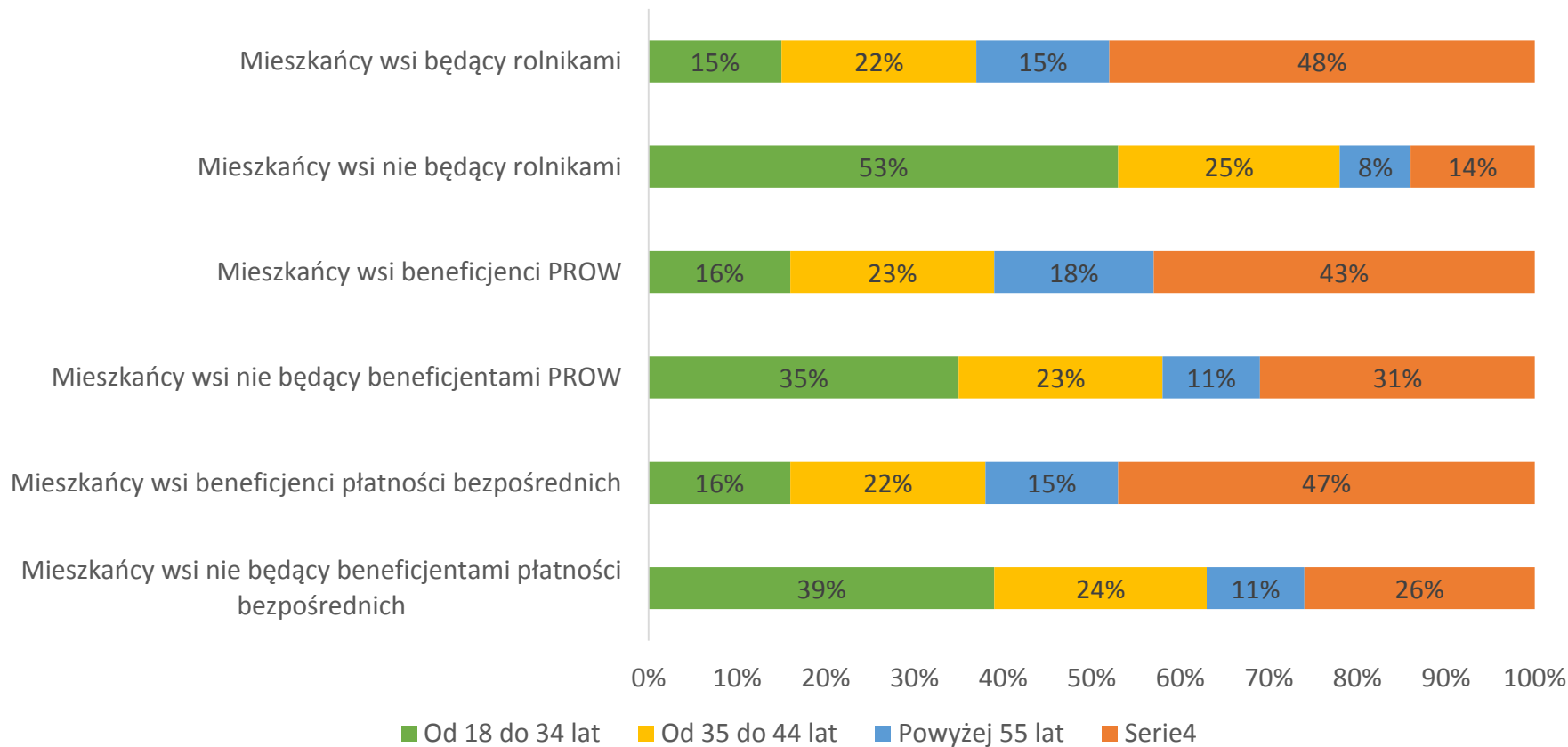
Mieszkańcy miast do 5 tys. (N=60); Mieszkańcy miast 5-20 tys. (N=208); Mieszkańcy miast od 20 tys. (N=799)

## D2. Wiek respondenta.



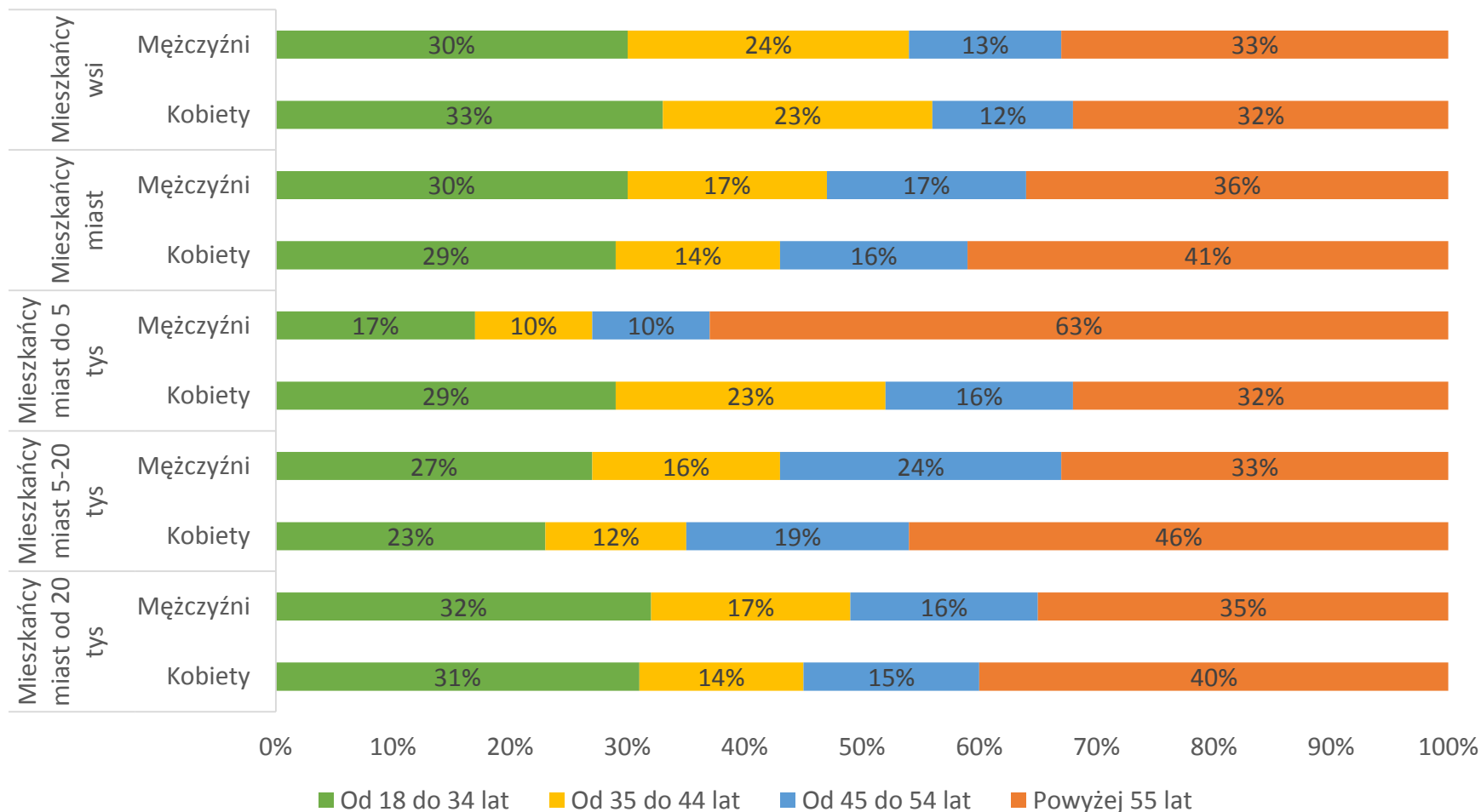
Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy miast (N=1067); Mieszkańcy miast do 5 tys. (N=60); Mieszkańcy miast 5-20 tys. (N=208); Mieszkańcy miast od 20 tys. (N=799)

## D2. Wiek respondenta – wiek respondentów na wsi.



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy wsi beneficjenci PROW (N=214); Mieszkańcy wsi nie będący beneficjentami PROW (N=1353); Mieszkańcy wsi beneficjenci płatności bezpośrednich (N=492); Mieszkańcy wsi nie będący beneficjentami płatności bezpośrednich (N=1075)

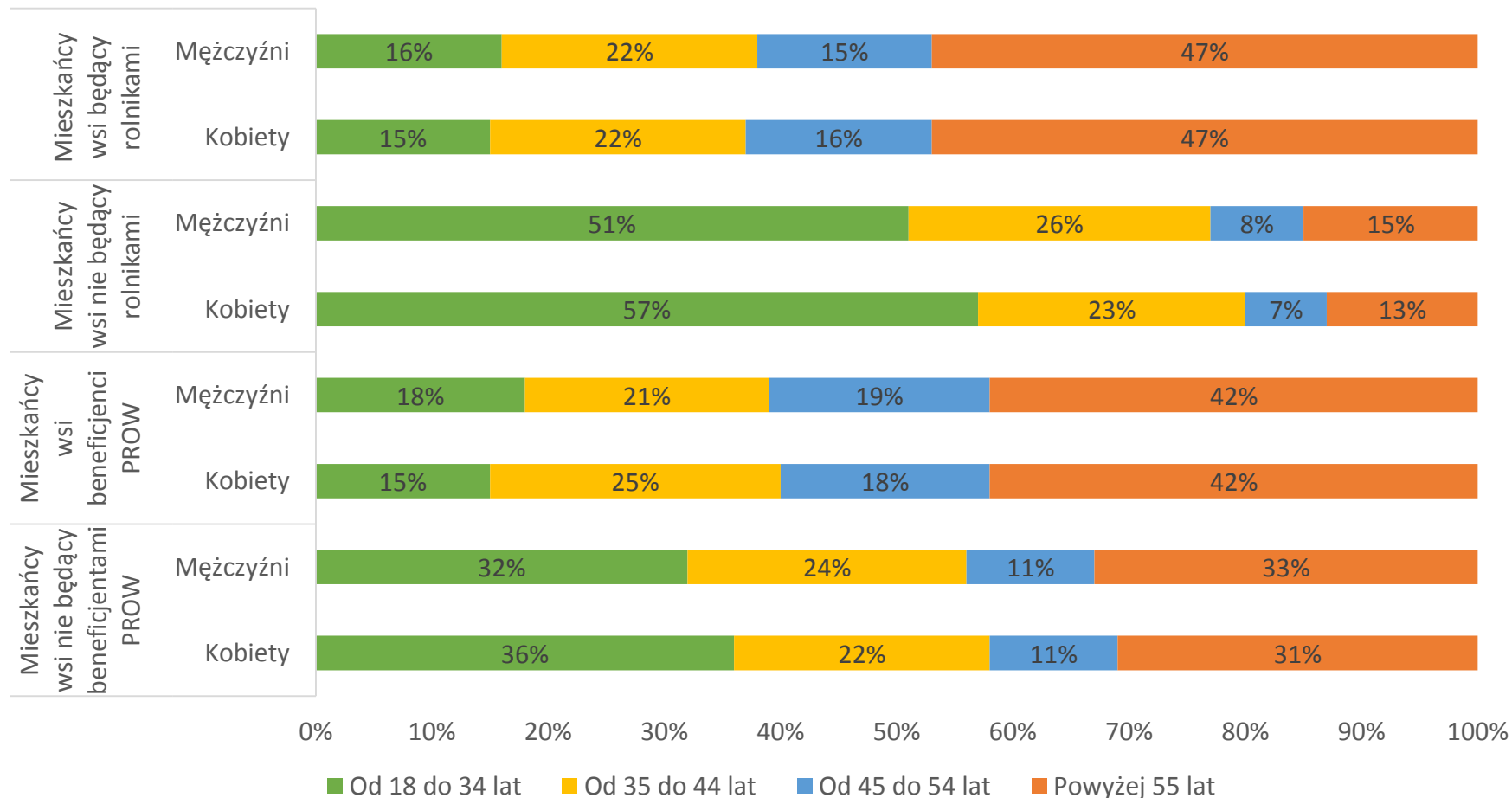
## D1/D2. Płeć i wiek respondenta.



Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy miast (N=1067); Mieszkańcy miast do 5 tys. (N=60); Mieszkańcy miast 5-20 tys. (N=208); Mieszkańcy miast od 20 tys. (N=799)

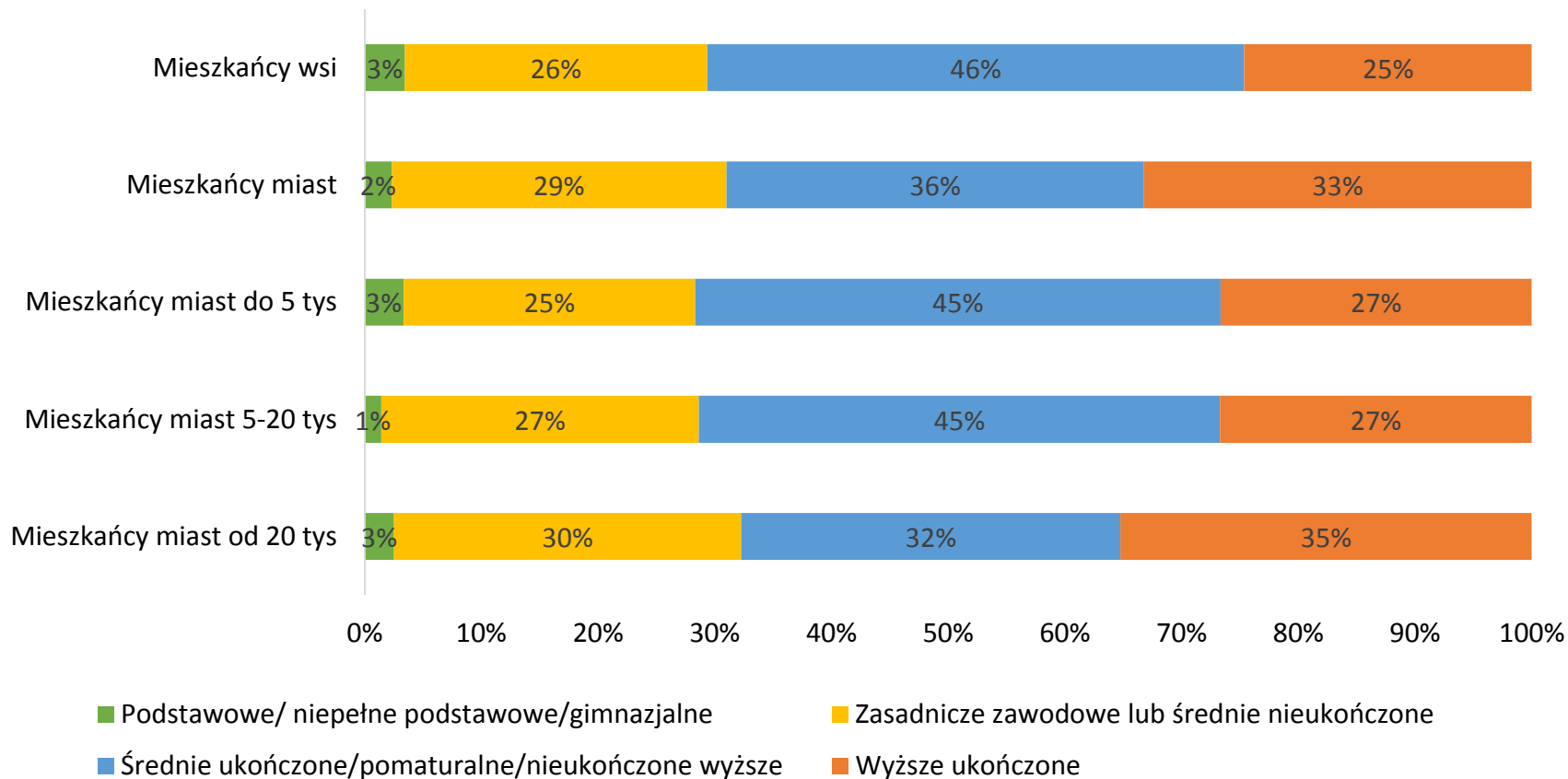


## D1/D2. Płeć i wiek respondenta.



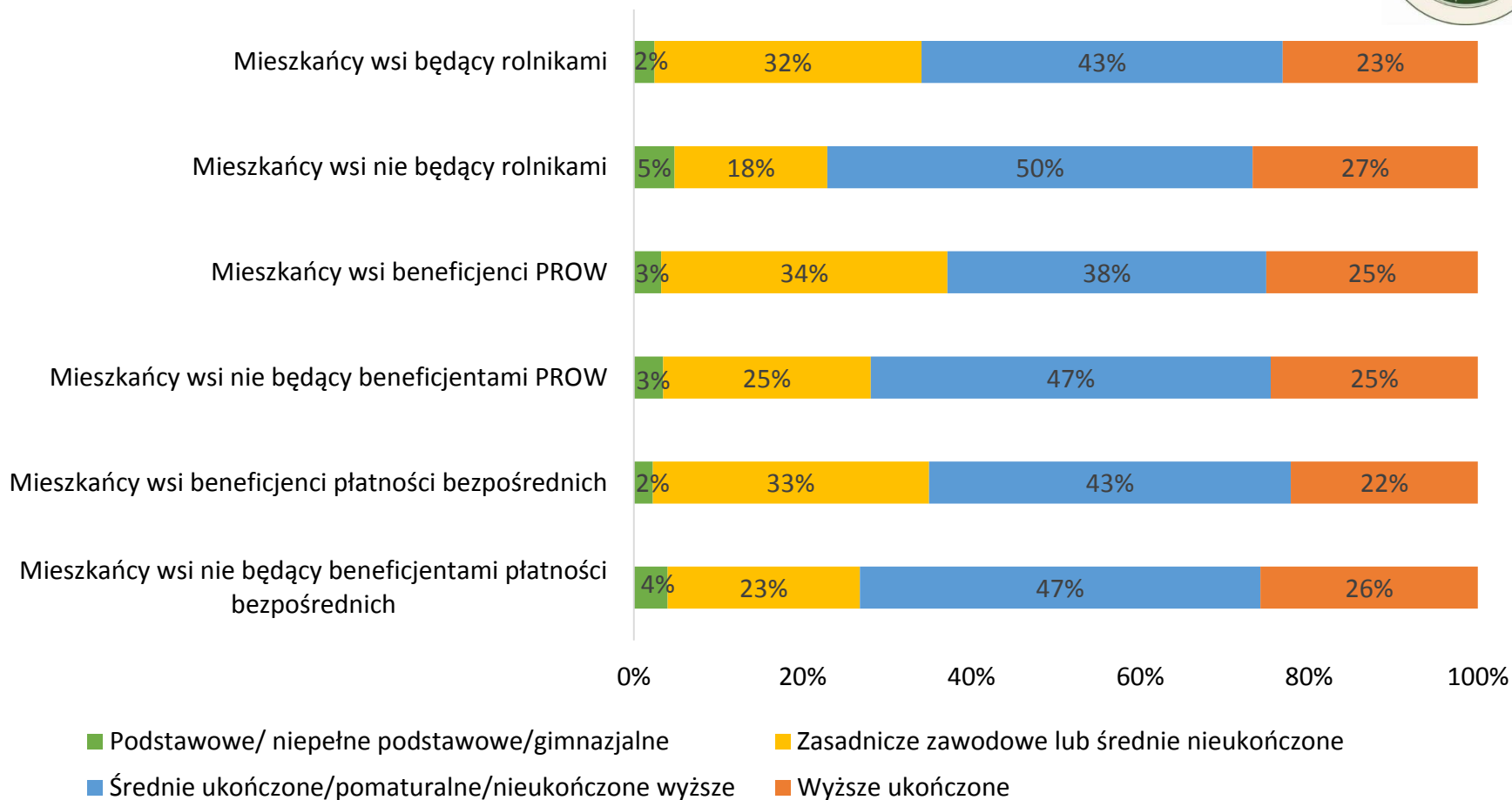
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy wsi beneficjenci PROW (N=214); Mieszkańcy wsi nie będący beneficjentami PROW (N=1353)

## D3. Wykształcenie respondenta.



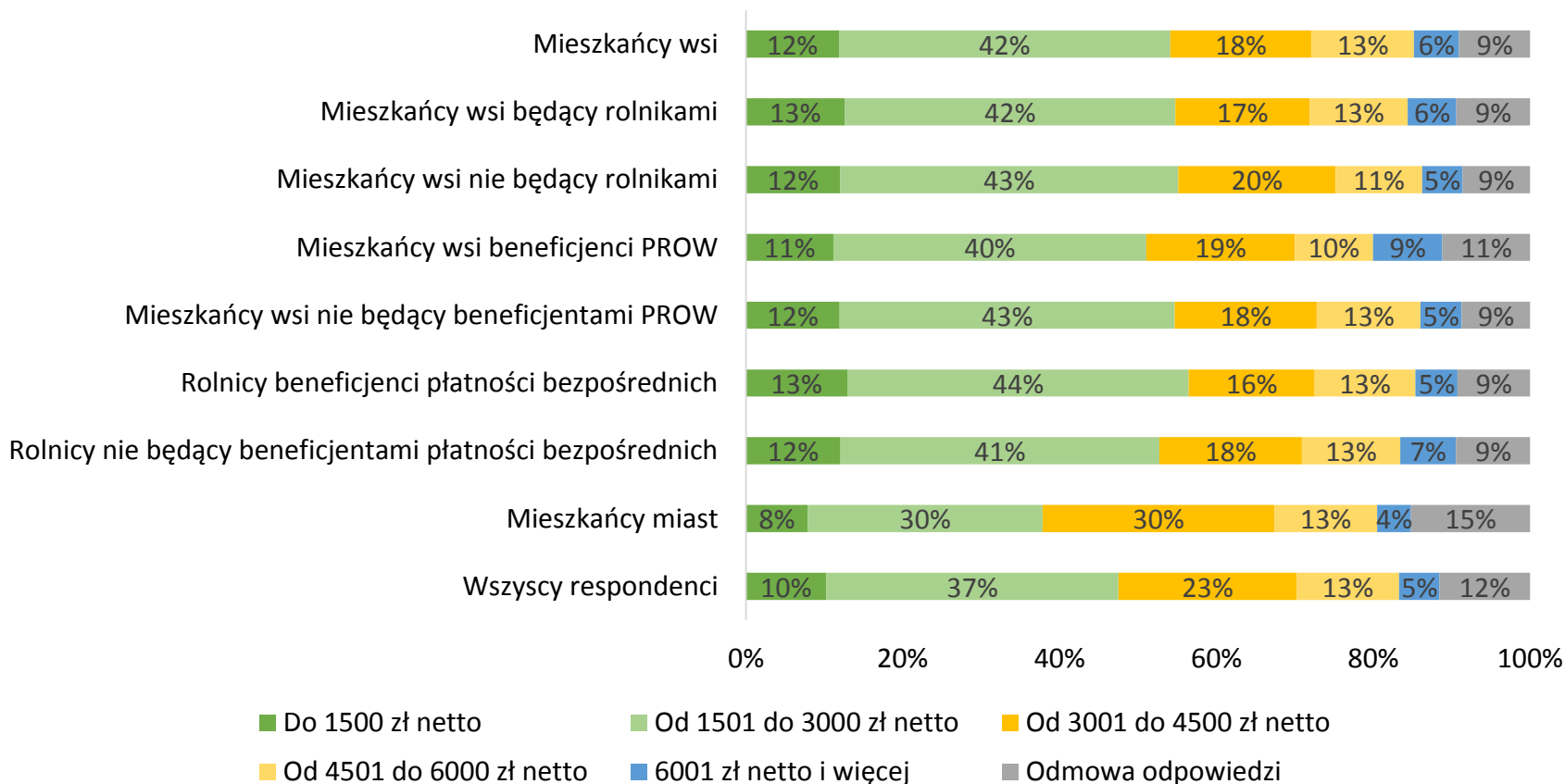
Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy miast (N=1067); Mieszkańcy miast do 5 tys. (N=60); Mieszkańcy miast 5-20 tys. (N=208); Mieszkańcy miast od 20 tys. (N=799)

## D3. Wykształcenie respondenta.



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy wsi beneficjenci PROW (N=214); Mieszkańcy wsi nie będący beneficjentami PROW (N=1353); Mieszkańcy wsi beneficjenci płatności bezpośrednich (N=492); Mieszkańcy wsi nie będący beneficjentami płatności bezpośrednich (N=1075)

**D4. Proszę podać średnią wartość miesięcznych łącznych przychodów netto, czyli wszystkich wartości wpływających do gospodarstwa domowego, bez zaliczek na podatek dochodowy, jak również bez składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne wszystkich członków gospodarstwa domowego w ciągu ostatnich 6 miesięcy.**

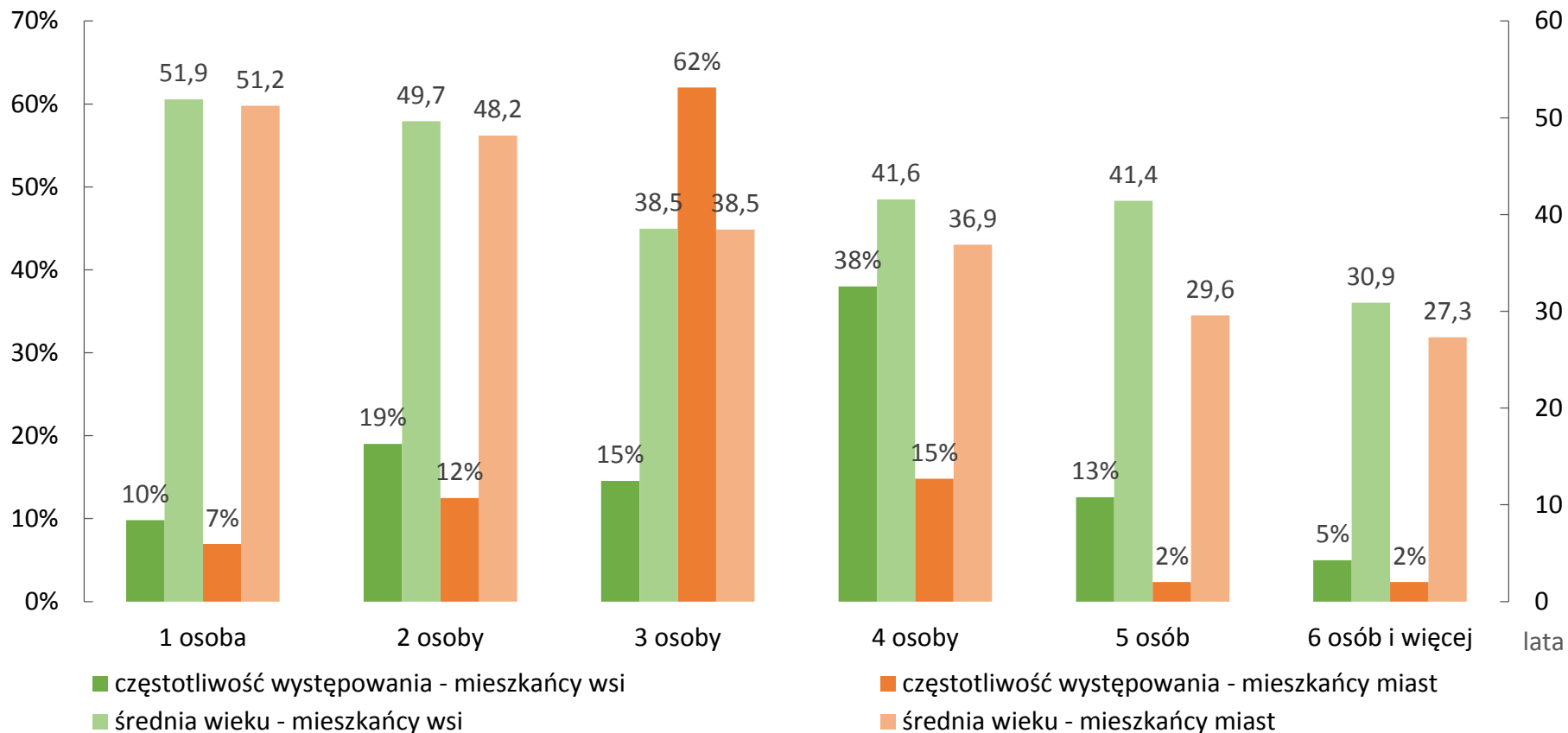


Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy wsi beneficjenci PROW (N=214); Mieszkańcy wsi nie będący beneficjentami PROW (N=1353); Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich (N=481); Rolnicy nie będący beneficjentami płatności bezpośrednich (N=423); Mieszkańcy miast (N=1067); Wszyscy respondenci (N=2634)

## D5. Proszę podać wiek osób wchodzących w skład Pańskiego gospodarstwa domowego.

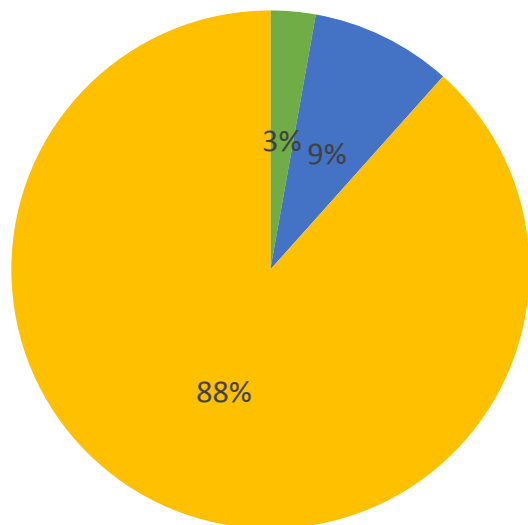
Mieszkańcy wsi - średnia liczba osób w gospodarstwie domowym – **3,43** osoby; dominanta – **4** osoby

Mieszkańcy miast - średnia liczba osób w gospodarstwie domowym – **3,02** osoby; dominanta – **3** osoby



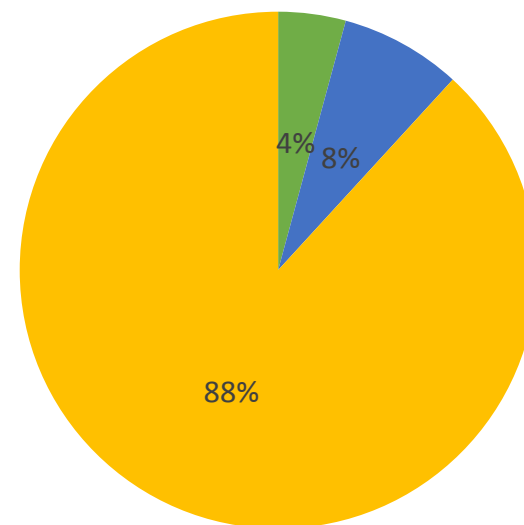
Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy miast (N=1067)

**D6. Czy w Pana(i) gospodarstwie domowym przebywają osoby niepełnosprawne lub niesamodzielne, czyli wymagające stałej opieki i pomocy innych osób (np. w zakresie odżywiania, przemieszczania się, pielęgnacji ciała, higieny osobistej)?**



- Tak i są to osoby w wieku do 60 lat
- Tak i są to osoby w wieku powyżej 60 lat
- Nie w moim gospodarstwie domowym nie ma takich osób

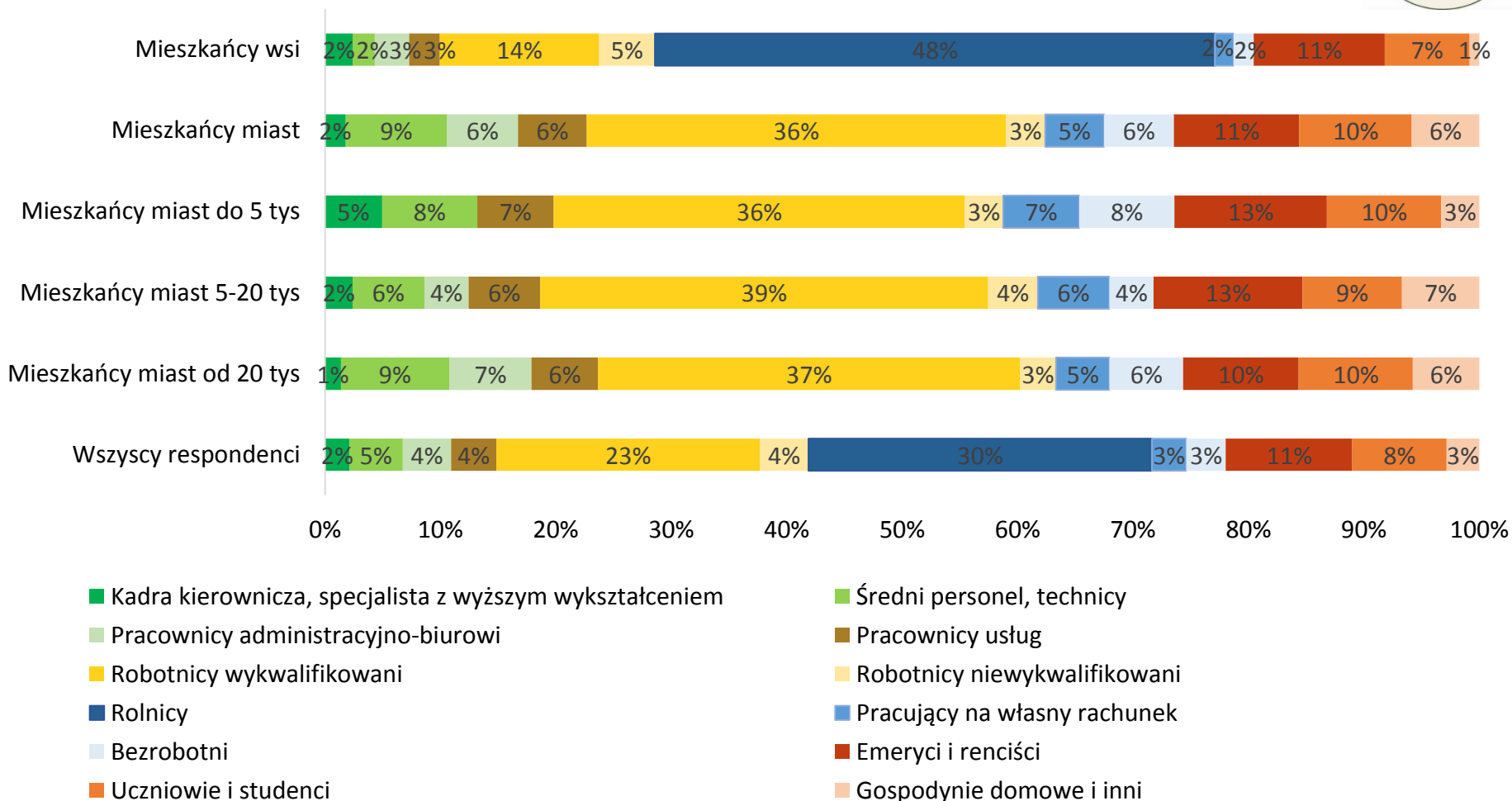
Mieszkańcy wsi (N=1567)



- Tak i są to osoby w wieku do 60 lat
- Tak i są to osoby w wieku powyżej 60 lat
- Nie w moim gospodarstwie domowym nie ma takich osób

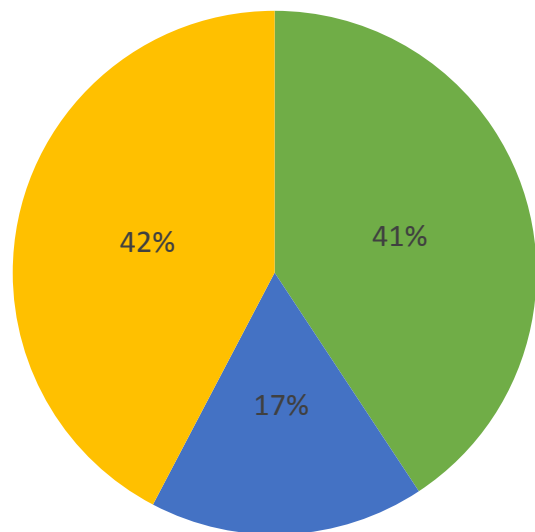
Mieszkańcy miast (N=1067)

## D7. Do jakiej grupy społeczno-zawodowej Pan(i) należy?



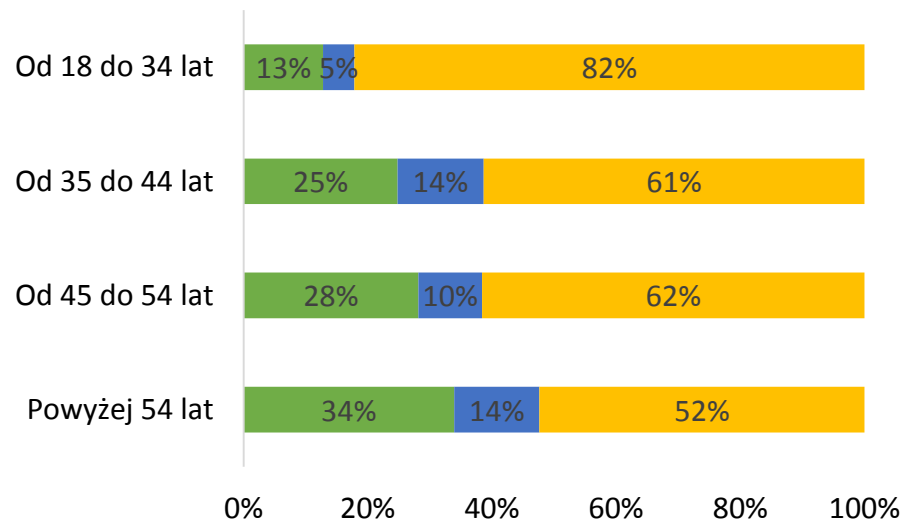
Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy miast (N=1067); Mieszkańcy miast do 5 tys. (N=60); Mieszkańcy miast 5-20 tys. (N=208); Mieszkańcy miast od 20 tys. (N=799); Wszyscy respondenci (N=2634)

## D8. Czy kieruje Pan(i) gospodarstwem rolnym, w którym prowadzona jest produkcja rolnicza (np. uprawy, chów, sadownictwo) i jest Pan(i) jednocześnie ubezpieczony(a) w KRUS?



- Tak kieruję gospodarstwem rolnym i jestem ubezpieczony w KRUS (rolnik)
- Tak kieruję gospodarstwem rolnym ale nie jestem ubezpieczony w KRUS (rolnik)
- Nie kieruję gospodarstwem rolnym i nie jestem ubezpieczony w KRUS (nierolnik)

Mieszkańcy wsi (N=1567)

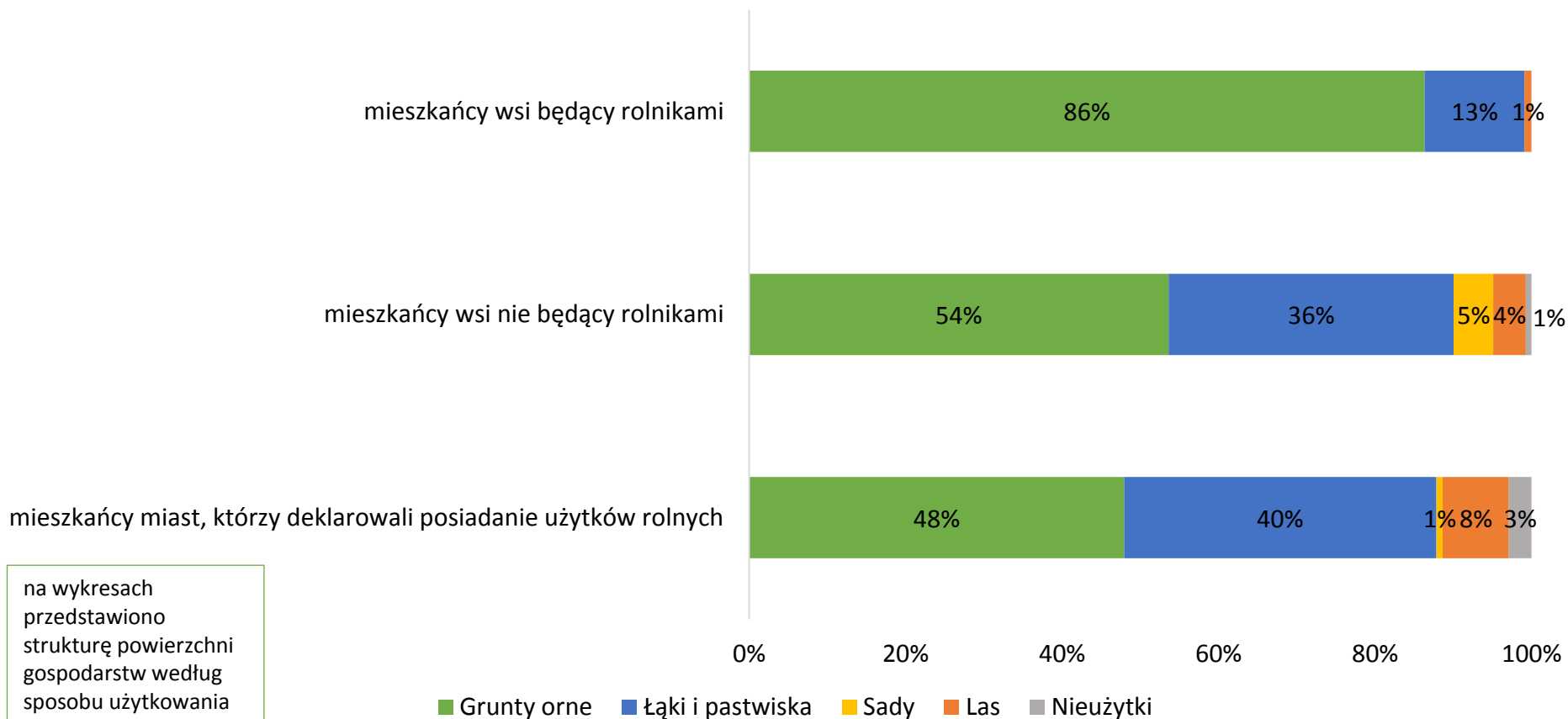


- Tak kieruję gospodarstwem rolnym i jestem ubezpieczony w KRUS (rolnik)
- Tak kieruję gospodarstwem rolnym ale nie jestem ubezpieczony w KRUS (rolnik)
- Nie kieruję gospodarstwem rolnym i nie jestem ubezpieczony w KRUS (nierolnik)

Wiek respondenta: Od 18 do 34 lat (N=813); Od 35 do 44 lat (N=531); Od 45 do 54 lat (N=367); Powyżej 54 lat (N=923)



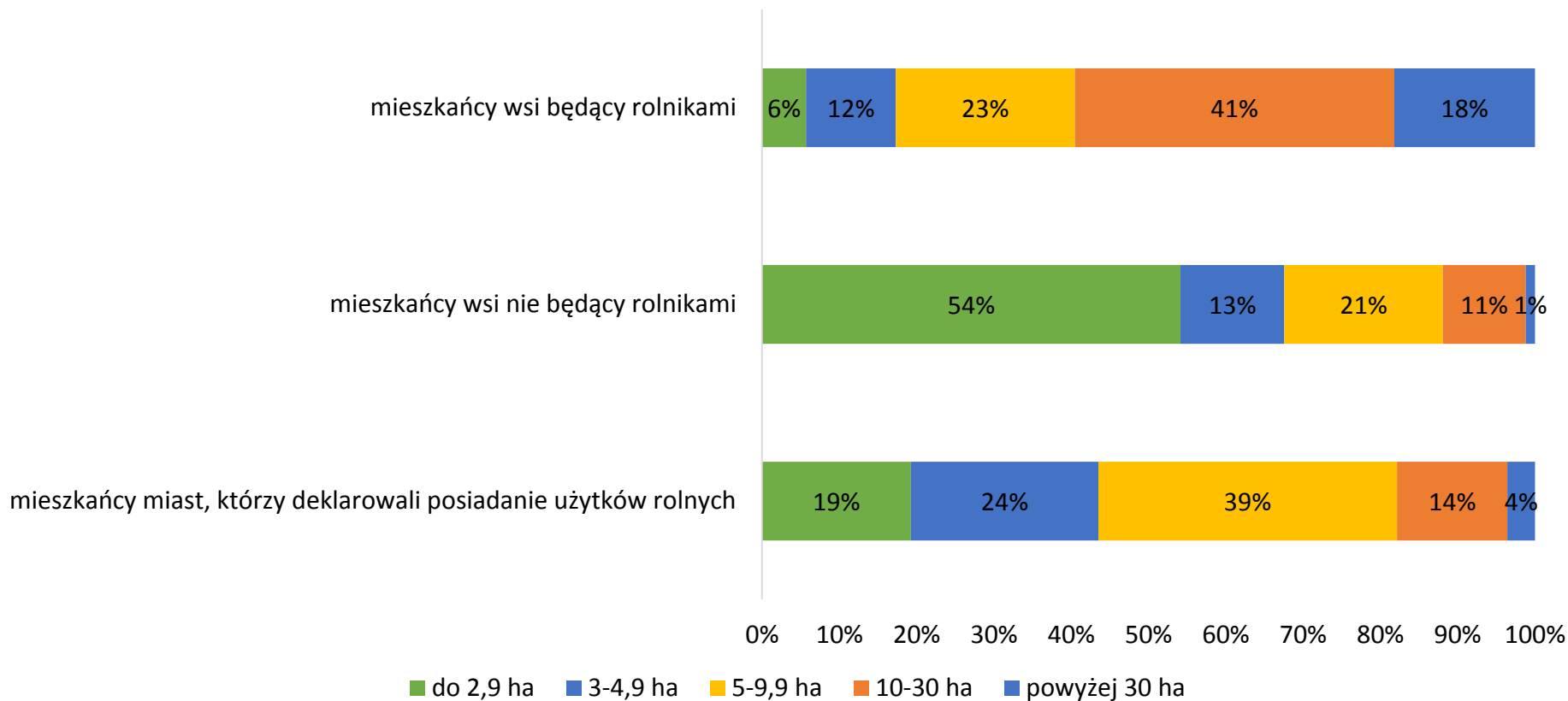
## D9. Proszę powiedzieć, jaka jest powierzchnia użytków rolnych Pana(i) gospodarstwa?



na wykresach przedstawiono strukturę powierzchni gospodarstw według sposobu użytkowania gruntów

Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy miast, którzy deklaruowali posiadanie użytków rolnych (N=139)

**D9. Proszę powiedzieć, jaka jest powierzchnia użytków rolnych Pana(i) gospodarstwa? Proszę podać powierzchnię w hektarach fizycznych.**



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy miast, którzy deklarowali posiadanie użytków rolnych (N=139)

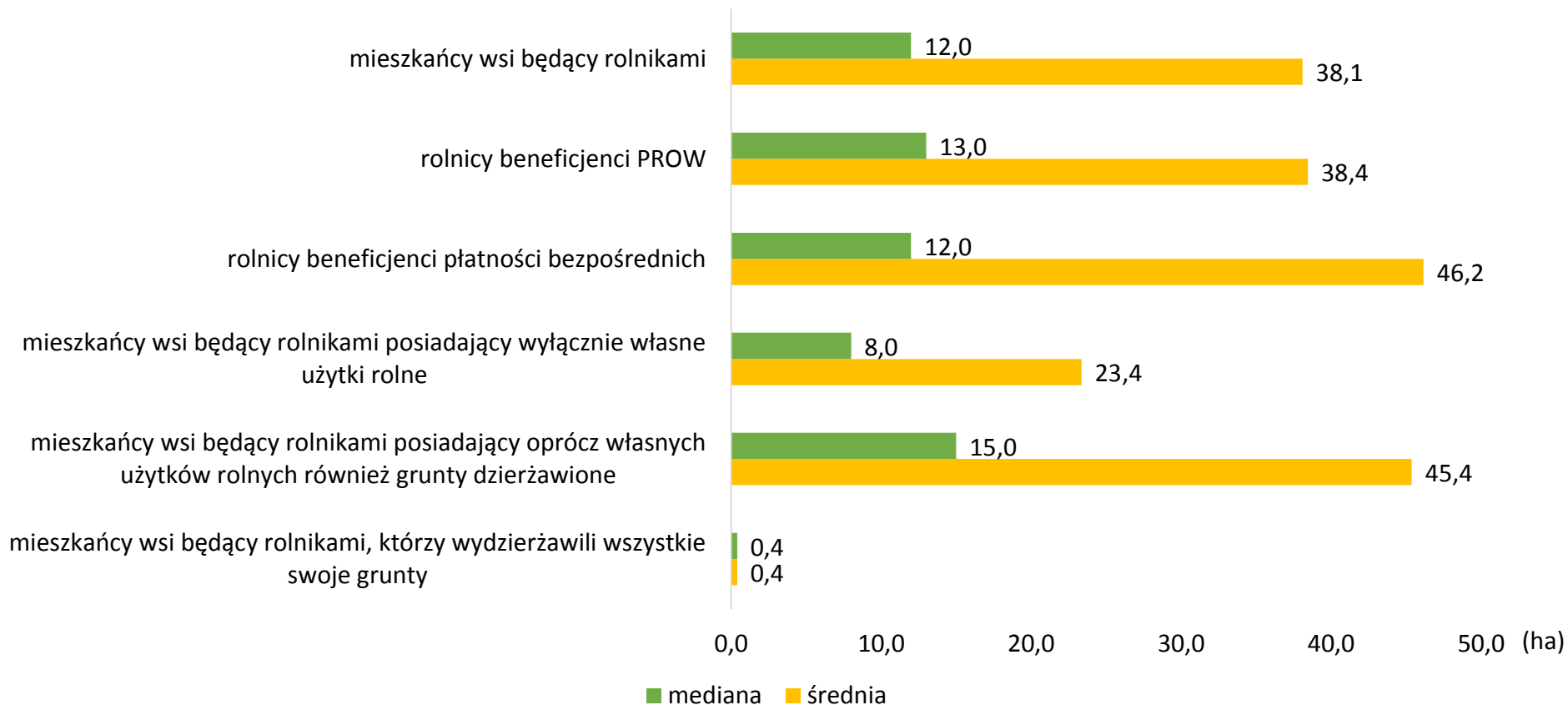
## D9. Proszę powiedzieć, jaka jest powierzchnia użytków rolnych Pana(i) gospodarstwa?



- mieszkańcy wsi będący rolnikami posiadający wyłącznie własne użytki rolne
- mieszkańcy wsi będący rolnikami posiadający oprócz własnych użytków rolnych również grunty dzierżawione
- mieszkańcy wsi będący rolnikami, którzy wydzierżawili wszystkie swoje grunty

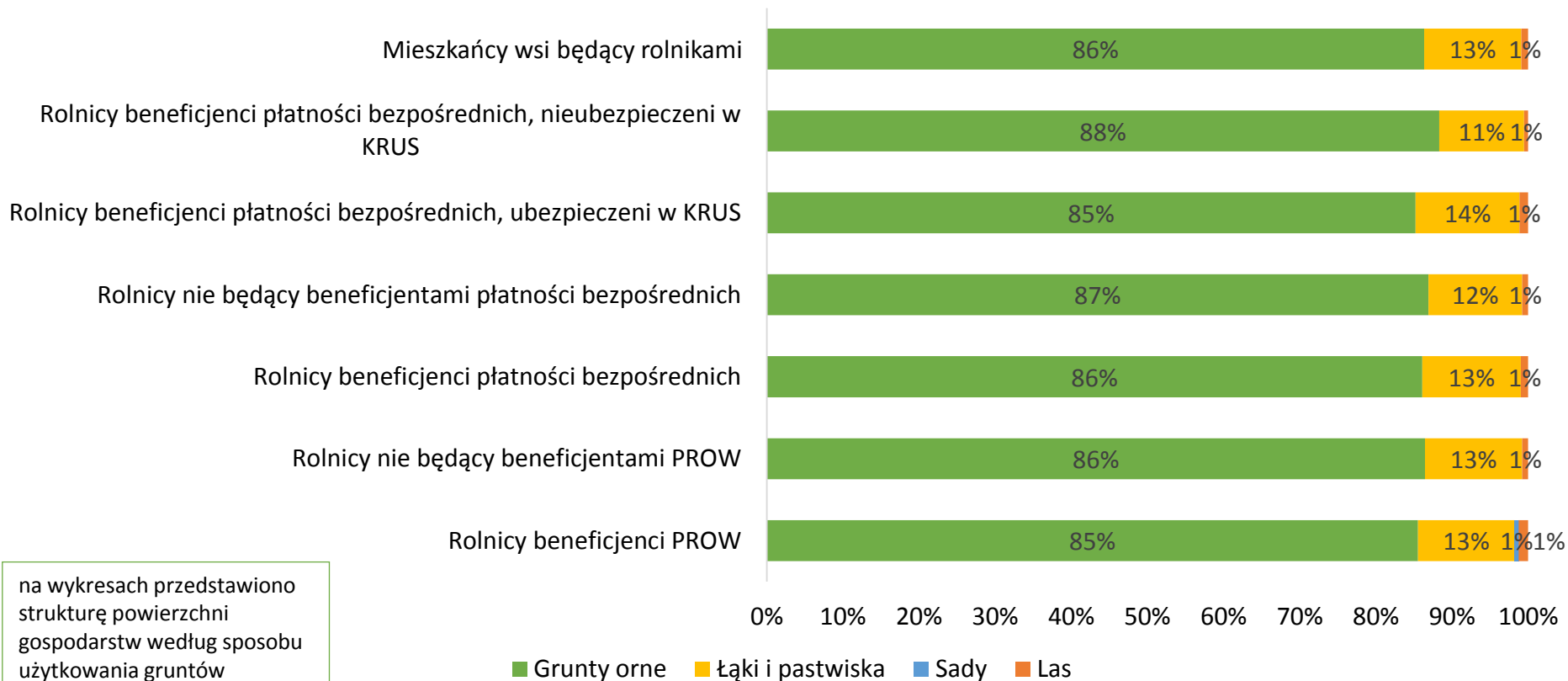
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904): Mieszkańcy wsi będący rolnikami posiadający wyłącznie własne użytki rolne (N=297); Mieszkańcy wsi będący rolnikami posiadający oprócz własnych użytków rolnych również grunty dzierżawione (N=606); Mieszkańcy wsi będący rolnikami posiadający wyłącznie dzierżawione użytki rolne (N=1)

## D9. Proszę powiedzieć, jaka jest powierzchnia użytków rolnych Pana(i) gospodarstwa?



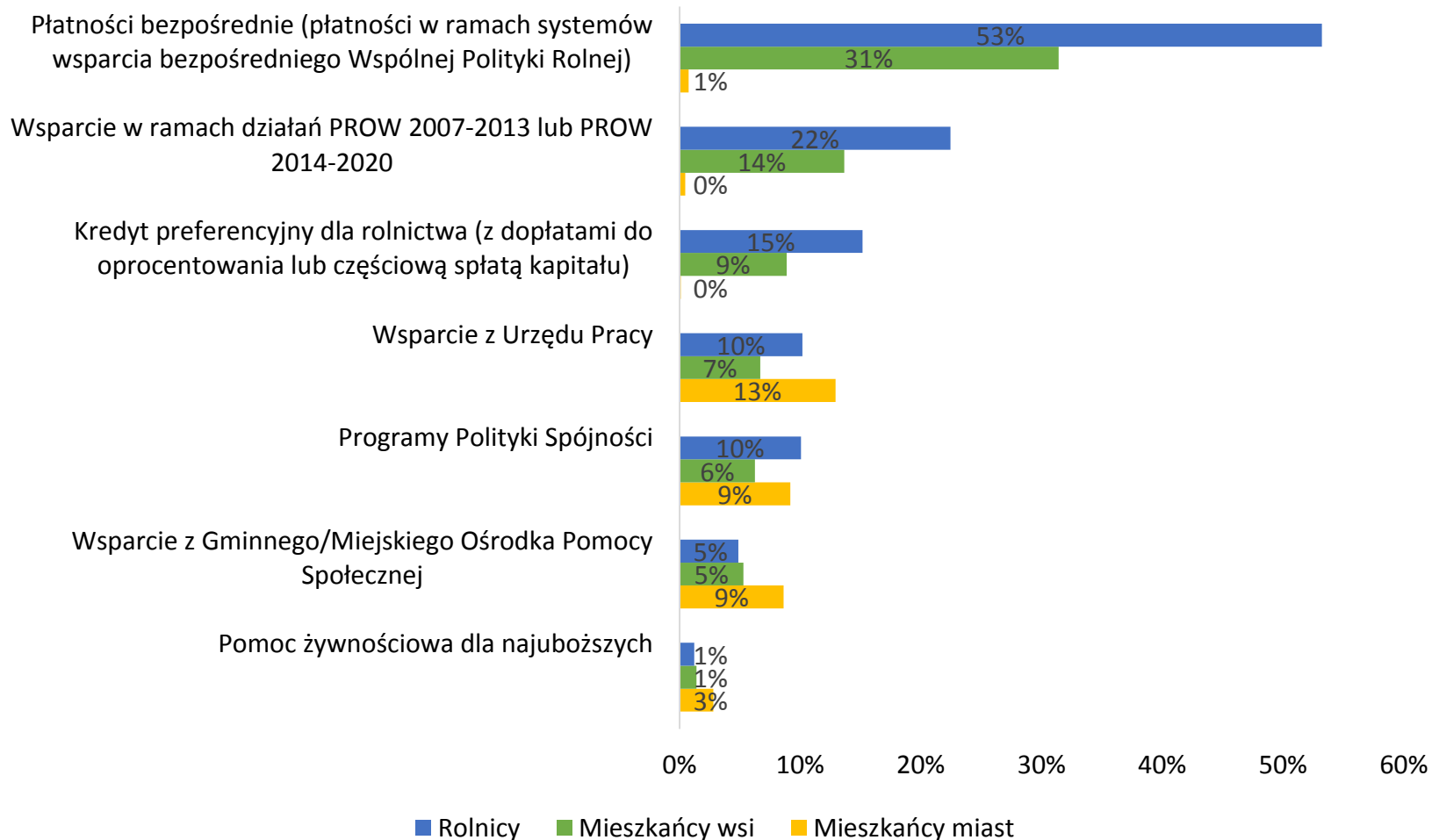
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Rolnicy beneficjenci PROW (N=203); Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich (N=481); Mieszkańcy wsi będący rolnikami posiadający wyłącznie własne użytki rolne (N=297); Mieszkańcy wsi będący rolnikami posiadający oprócz własnych użytków rolnych również grunty dzierżawione (N=606); Mieszkańcy wsi będący rolnikami posiadający wyłącznie dzierżawione użytki rolne (N=1)

## D9. Proszę powiedzieć, jaka jest powierzchnia użytków rolnych Pana(i) gospodarstwa? Proszę podać powierzchnię w hektarach fizycznych.



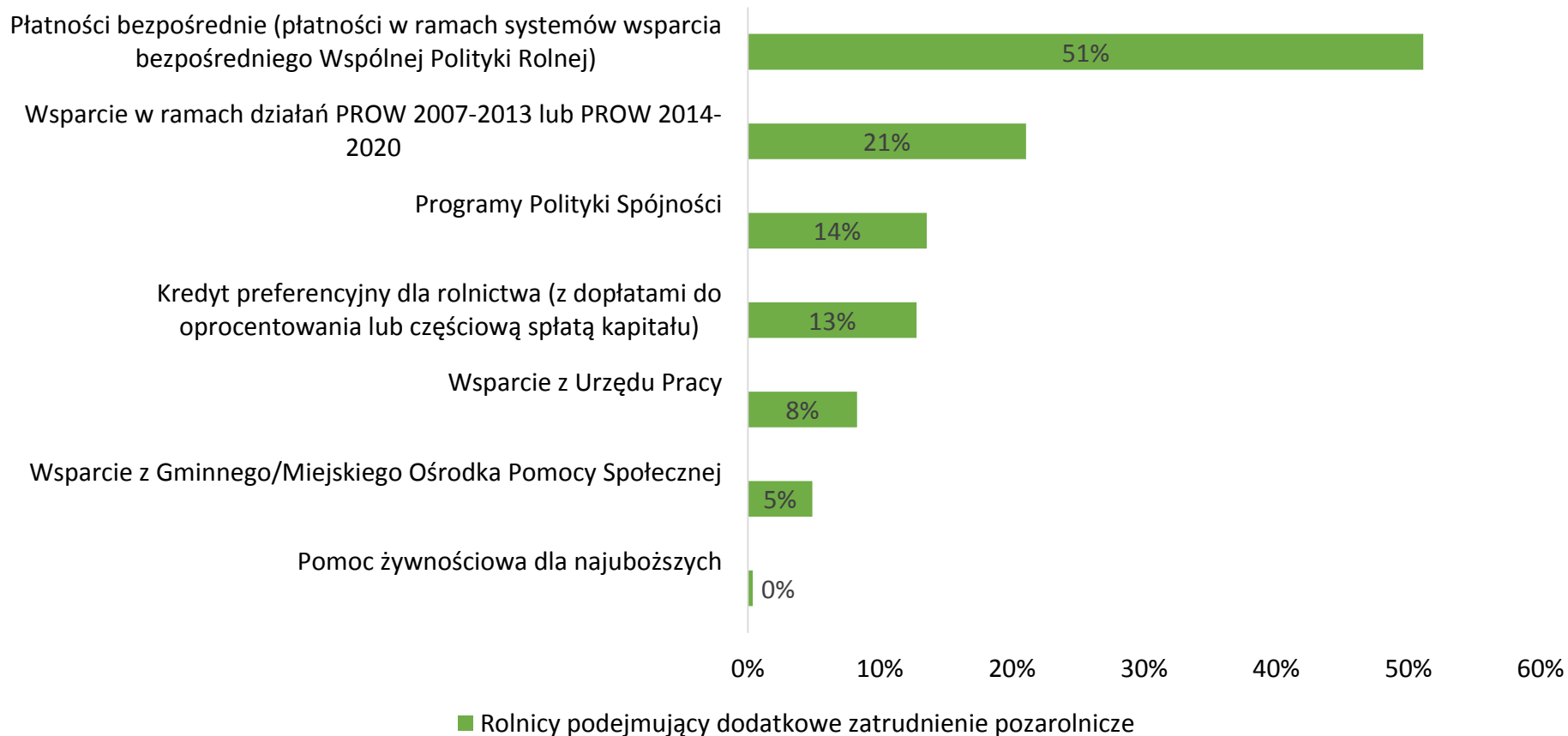
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich nieubezpieczeni w KRUS (N=136); Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich ubezpieczeni w KRUS (N=345); Rolnicy nie będący beneficjentami płatności bezpośrednich (N=423); Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich (N=481); Rolnicy nie będący beneficjentami PROW (N=701); Rolnicy beneficjenci PROW (N=203)

## D10. Proszę powiedzieć, z których form wsparcia publicznego Pan(i) korzystał(a) w 2016 r.



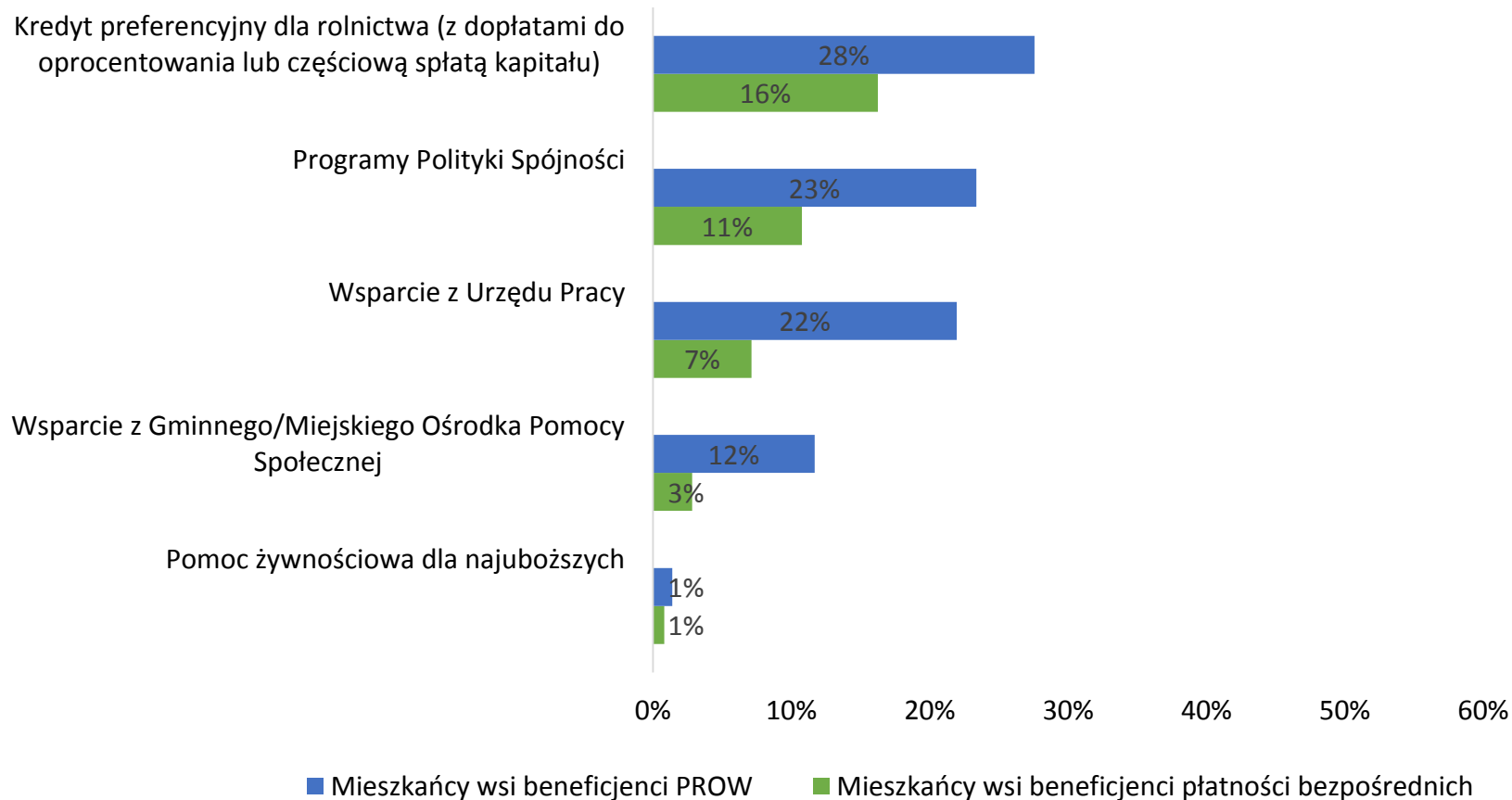
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy miast (N=1067)

## D10. Proszę powiedzieć, z których form wsparcia publicznego Pan(i) korzystał(a) w 2016 r.



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904): Rolnicy podejmujący dodatkowe zatrudnienie pozarolnicze (dwuzawodowcy) (N=266)

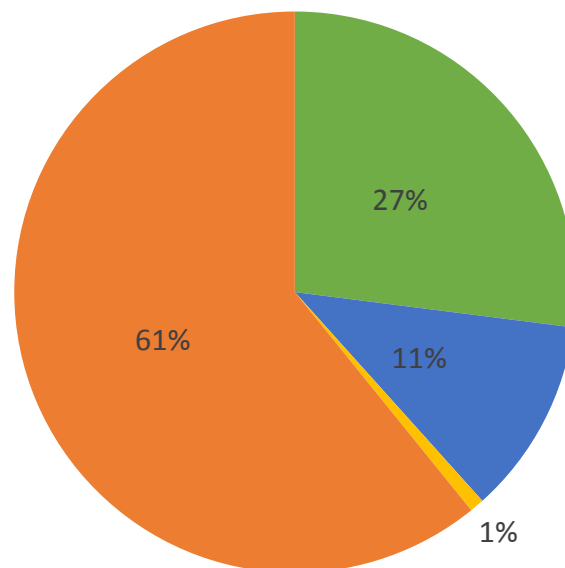
## D10. Proszę powiedzieć, z których form wsparcia publicznego Pan(i) korzystał(a) w 2016 r.



Mieszkańcy wsi beneficjenci PROW (N=214); Mieszkańcy wsi beneficjenci płatności bezpośrednich (N=492)



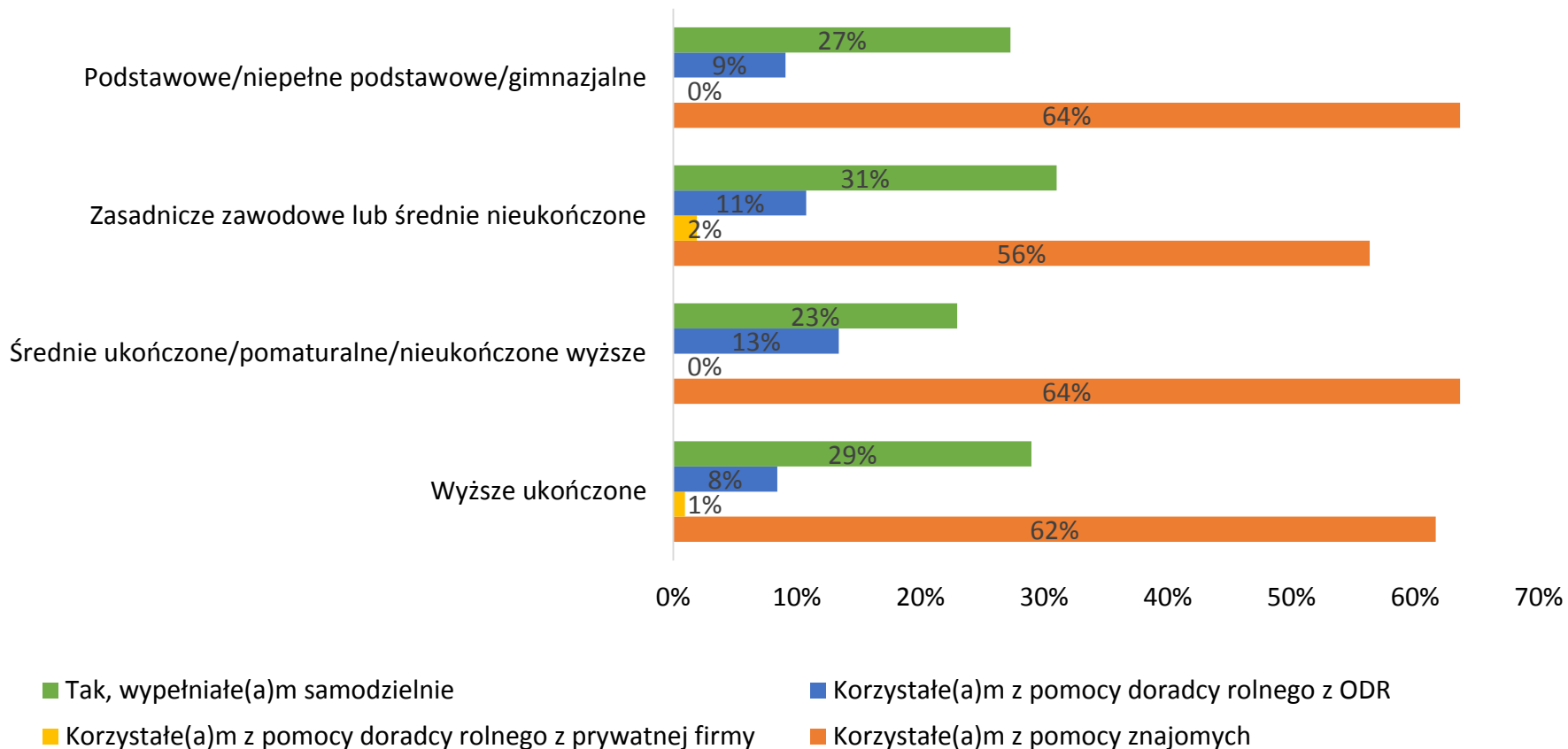
## D11. Czy korzystając ze wsparcia w ramach wsparcia bezpośredniego wypełniał(a) Pan(i) wniosek samodzielnie czy z pomocą innej osoby?



- Tak, wypełniał(a)m samodzielnie
- Korzystał(a)m z pomocy doradcy rolnego z ODR
- Korzystał(a)m z pomocy doradcy rolnego z prywatnej firmy
- Korzystał(a)m z pomocy znajomych

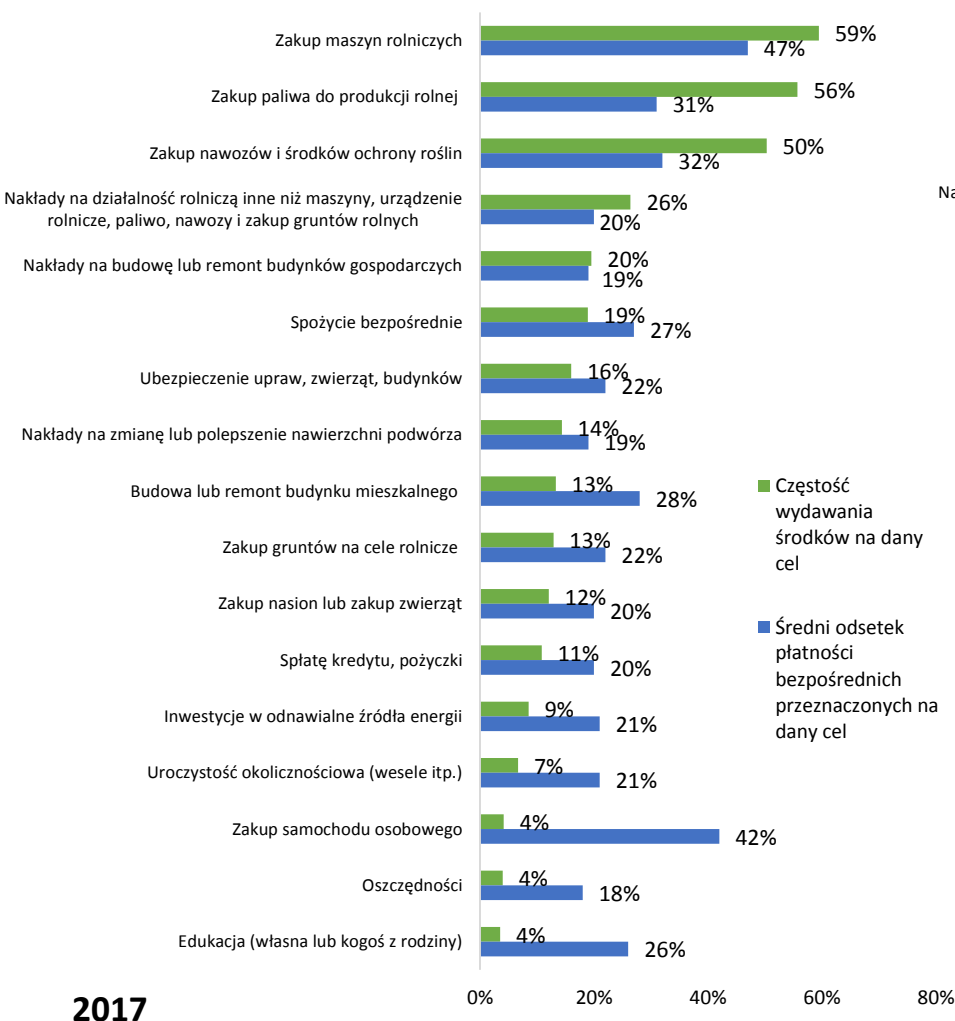
Mieszkańcy wsi beneficjenci płatności bezpośrednich (N=492)

## D11. Czy korzystając ze wsparcia w ramach wsparcia bezpośredniego wypełniał(a) Pan(i) wniosek samodzielnie czy z pomocą innej osoby?



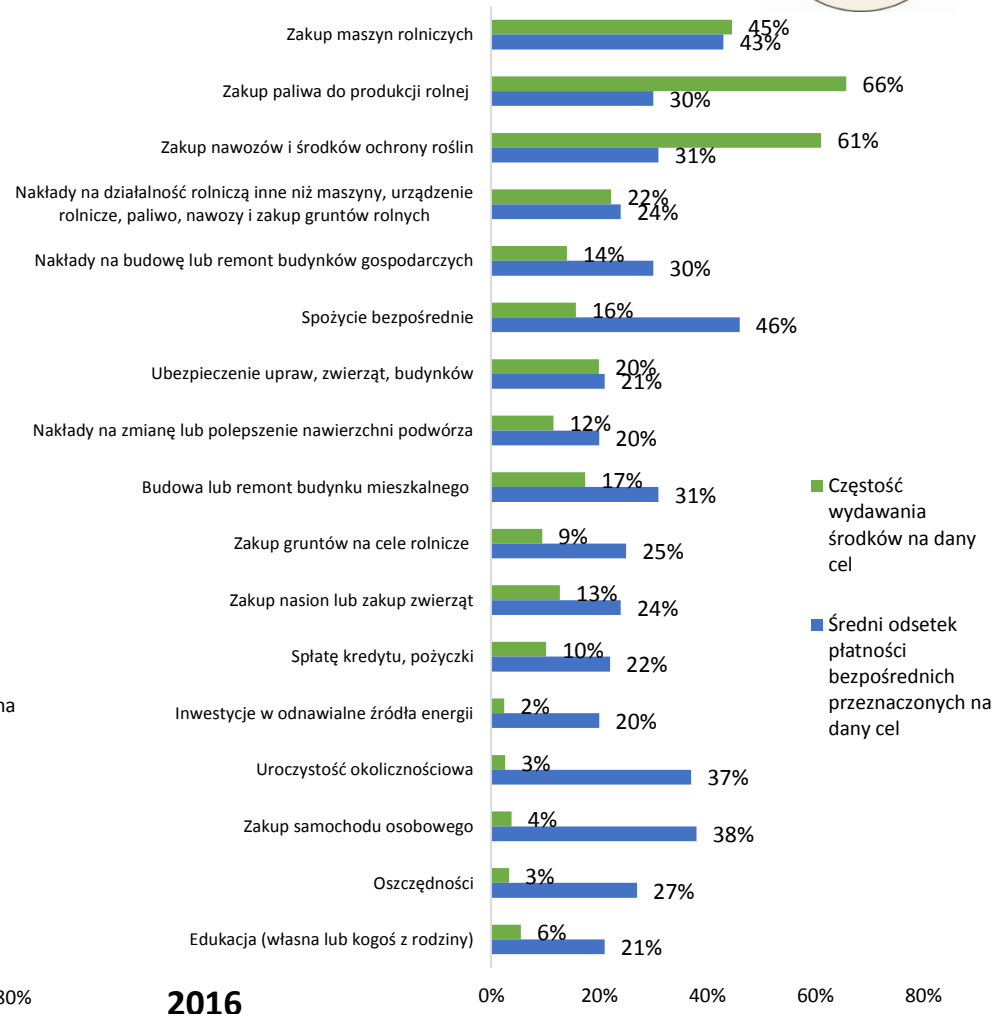
Mieszkańcy wsi beneficjenci płatności bezpośrednich (N=492): Podstawowe/niepełne podstawowe/gimnazjalne (N=11); Zasadnicze zawodowe lub średnie nieukończone (N=161); Średnie ukończone/pomaturalne/nieukończone wyższe (N=211); Wyższe ukończone (N=109)

## D12. W jaki sposób wykorzystał(a) Pan(i) fundusze otrzymane w ramach płatności bezpośrednich w 2017 r.?



2017

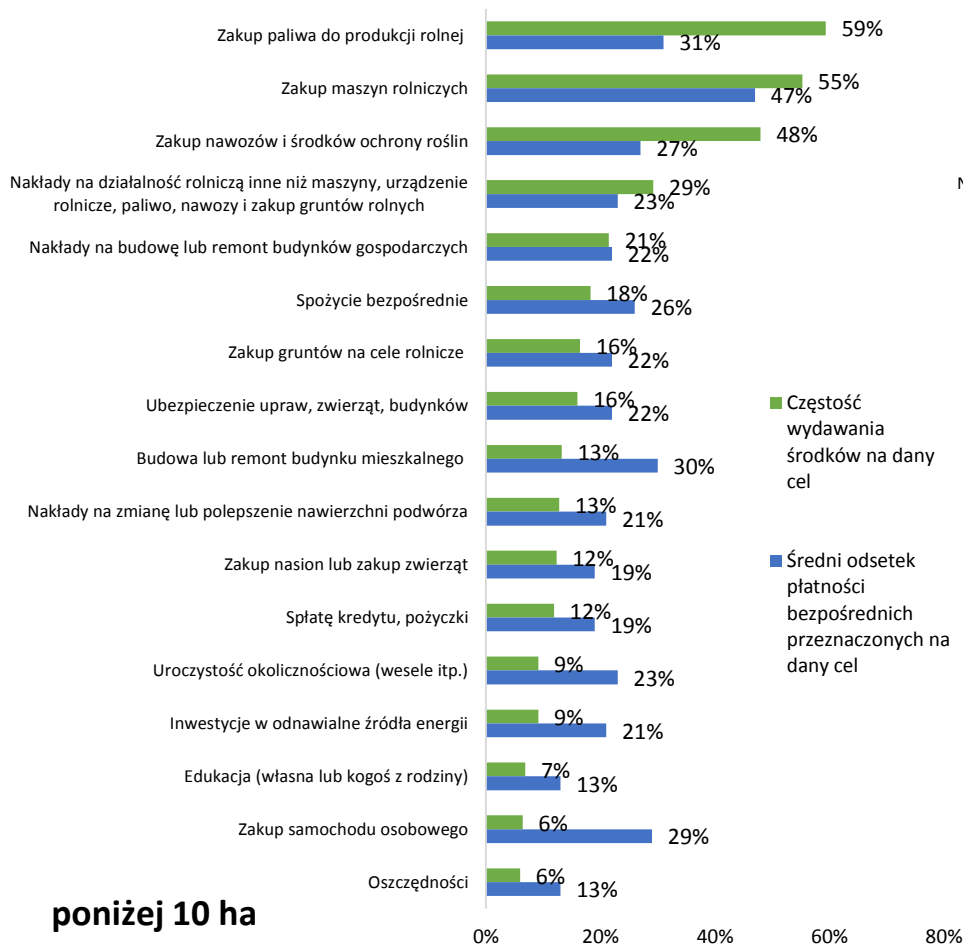
Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich (N=481)



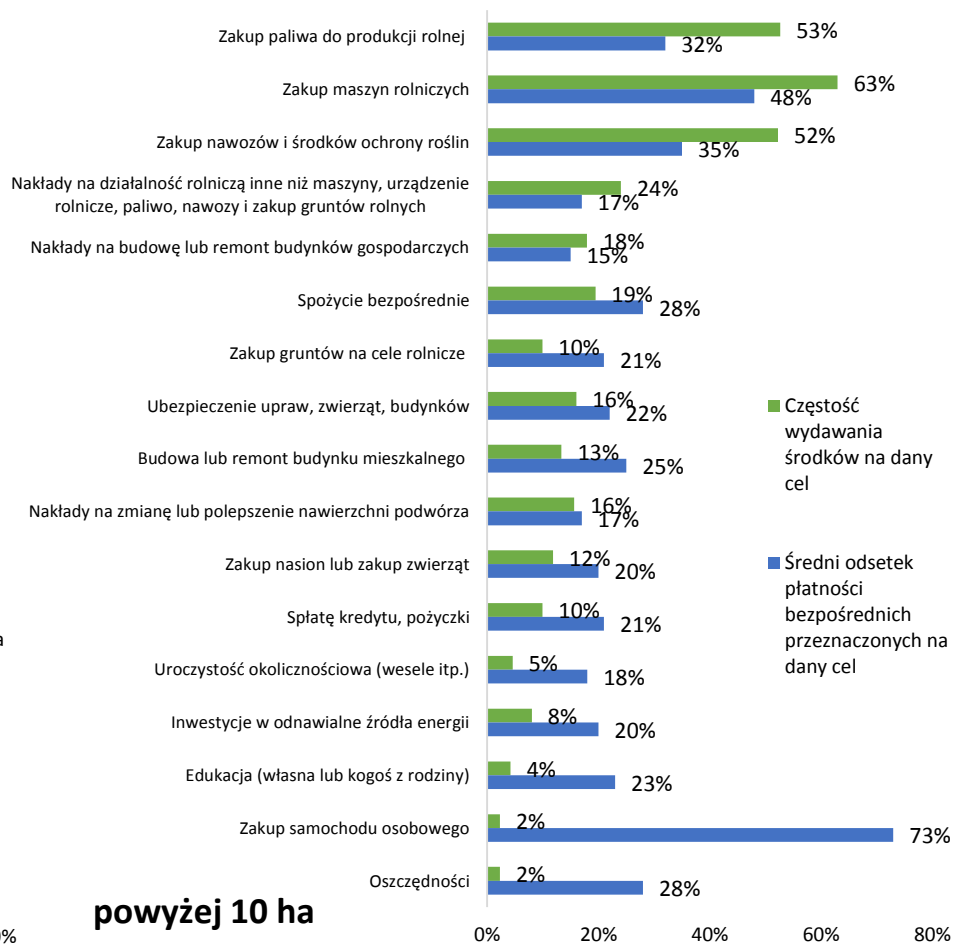
2016

Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich (N=581)

## D12. W jaki sposób wykorzystał(a) Pan(i) fundusze otrzymane w ramach płatności bezpośrednich w 2017 r.?

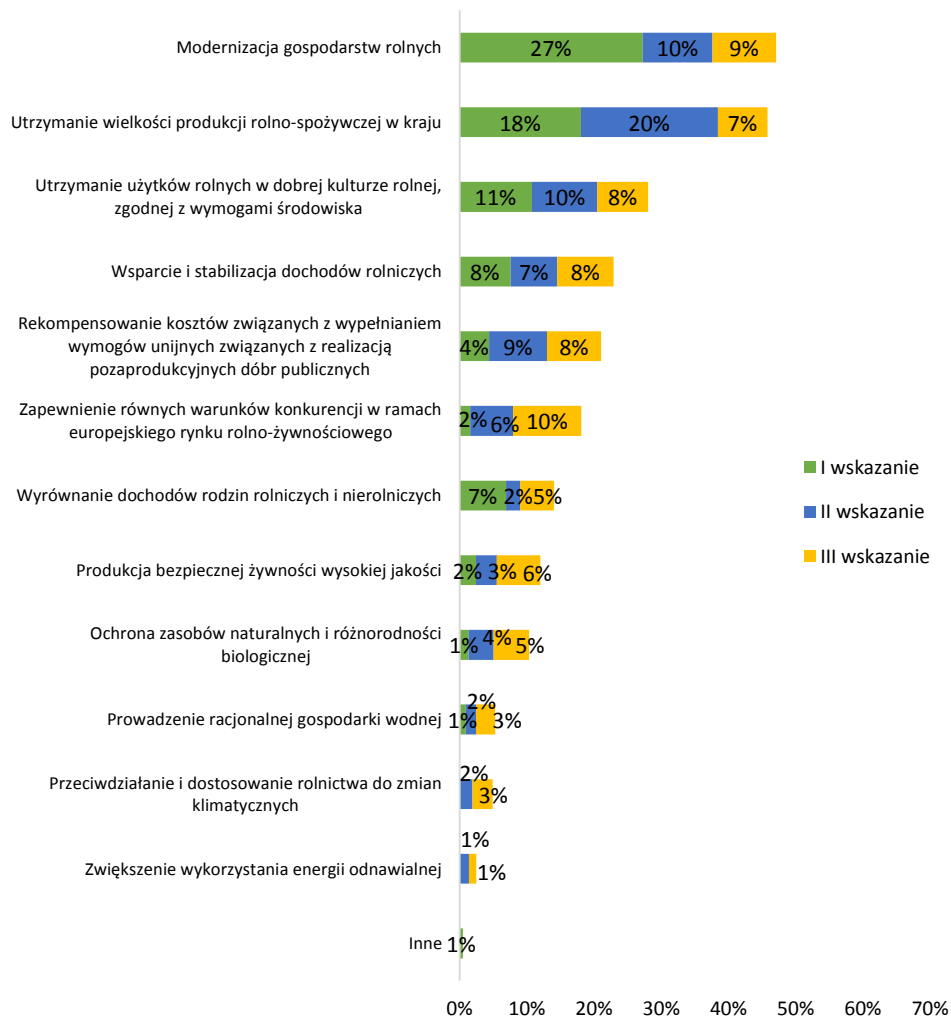


Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich posiadający gospodarstwo rolne o powierzchni poniżej 10 ha (N=219)

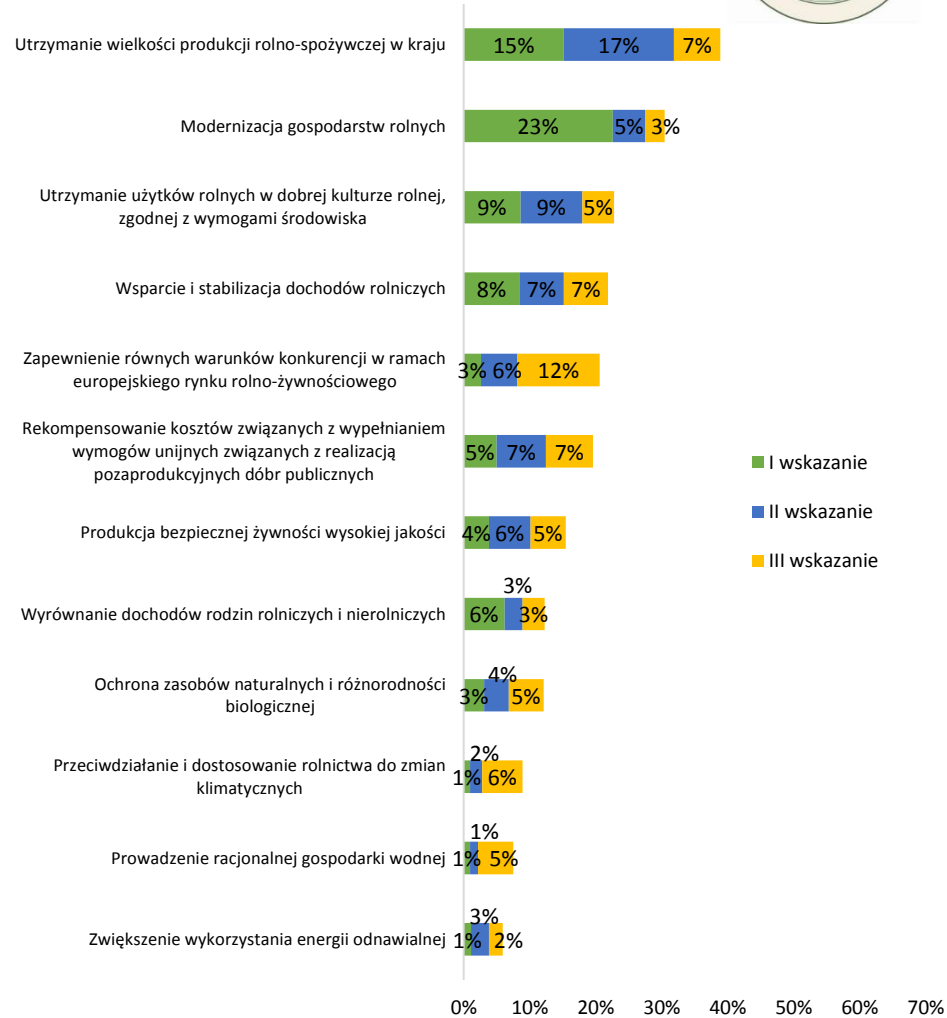


Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich posiadający gospodarstwo rolne o powierzchni 10 ha i więcej (N=262)

## D13. Jaką rolę/funkcję, Pana(i) zdaniem w Polsce pełnią płatności bezpośrednie udzielane rolnikom?

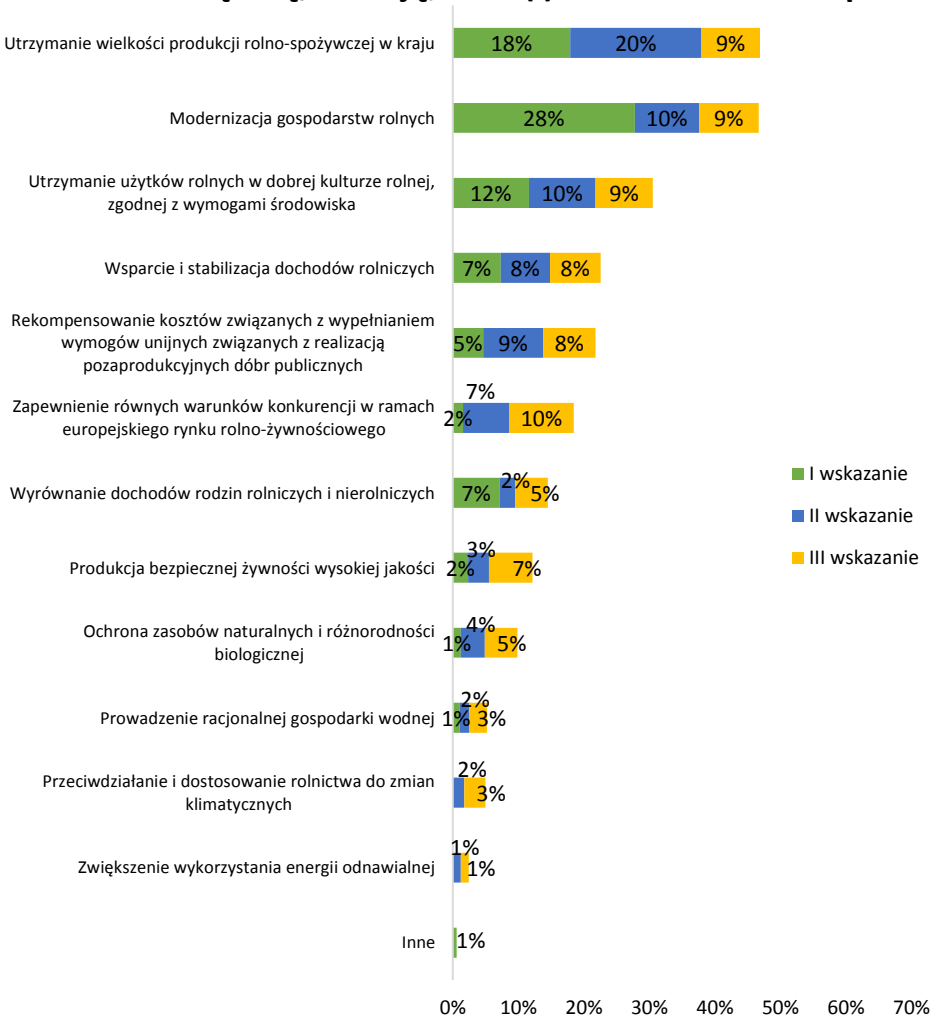


Mieszkańcy wsi (N=1567); wielokrotny wybór z hierarchią

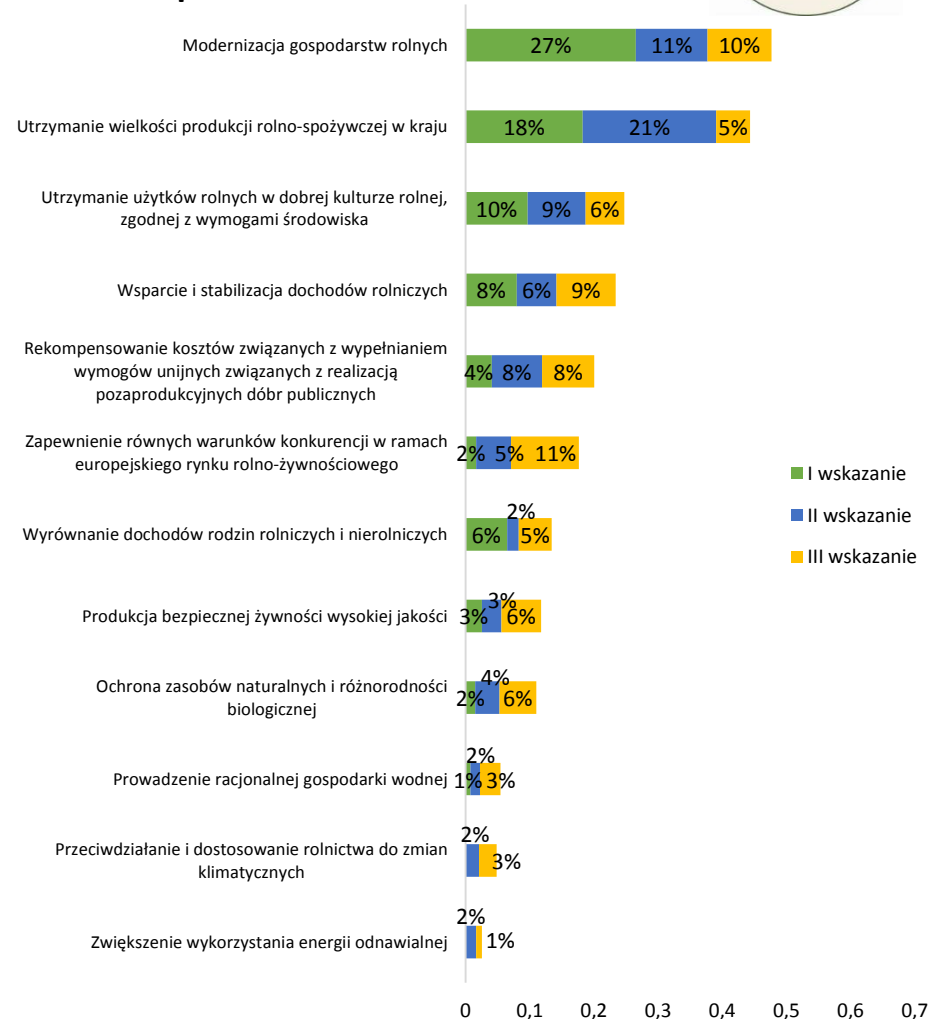


Mieszkańcy miast (N=1067); wielokrotny wybór z hierarchią

## D13. Jaką rolę/funkcję, Pana(i) zdaniem w Polsce pełnią płatności bezpośrednie udzielane rolnikom?

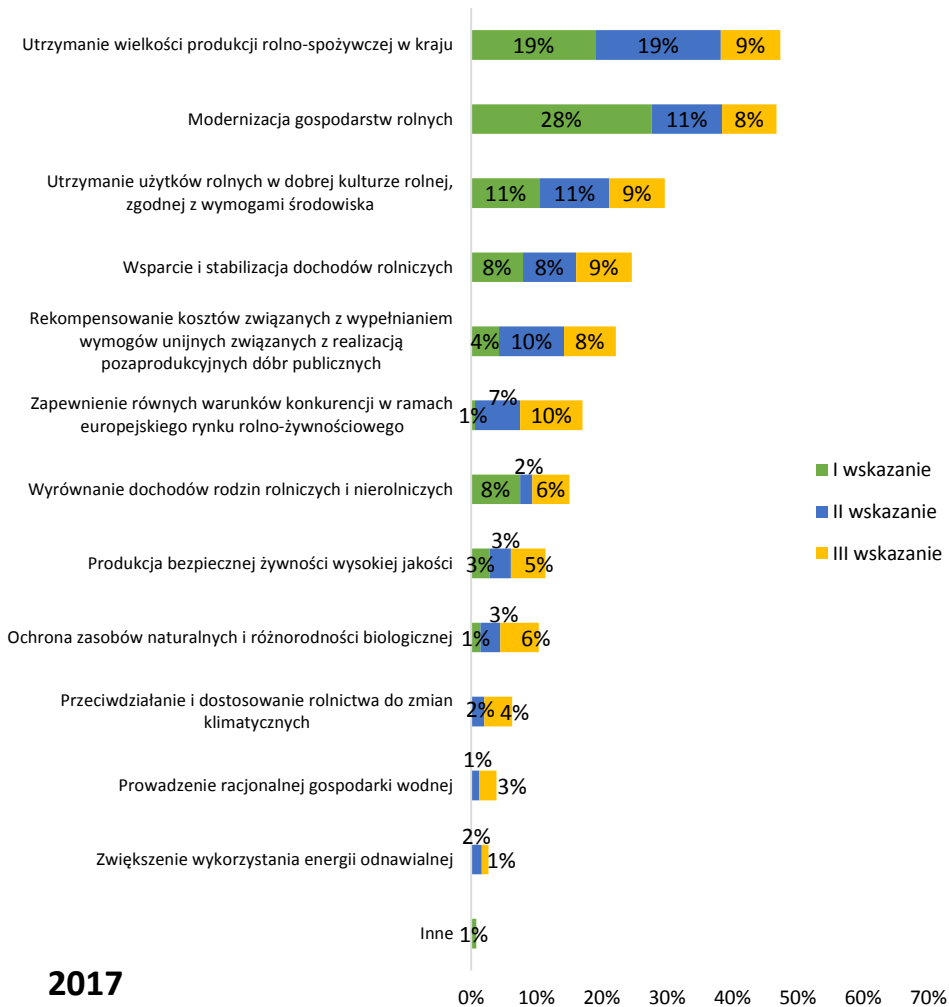


Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); wielokrotny wybór z hierarchią

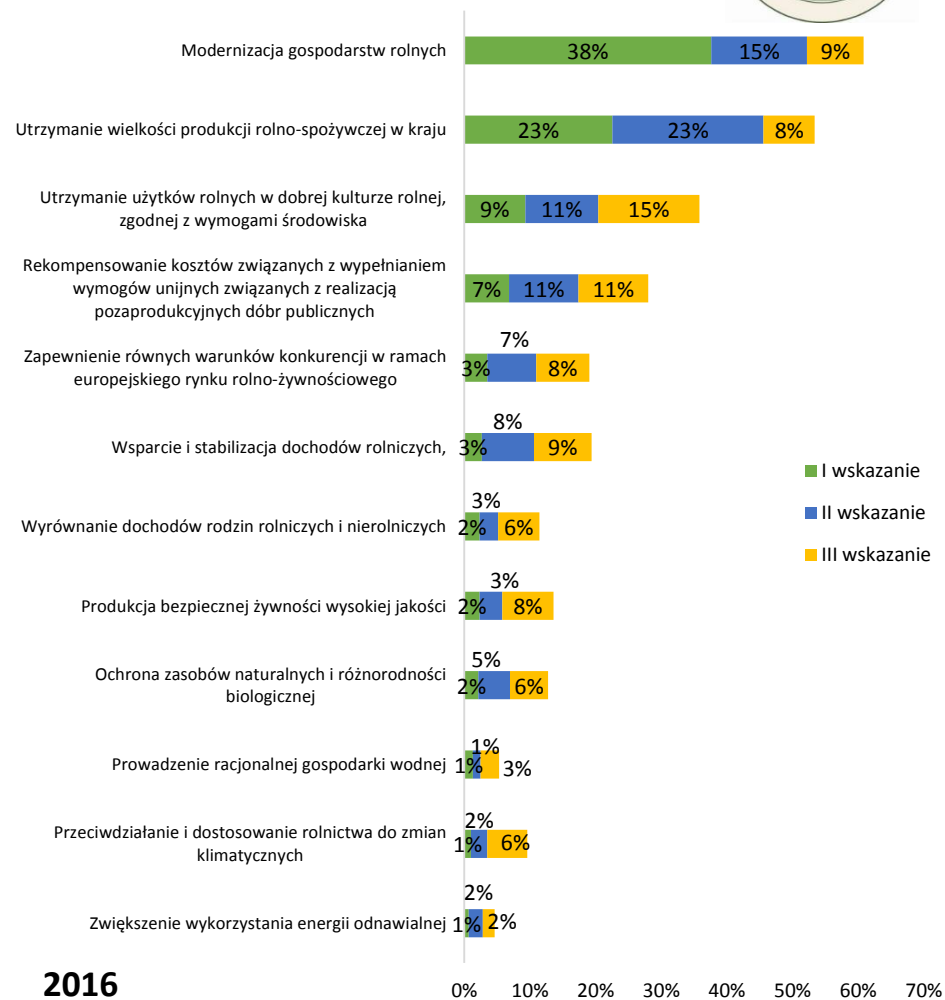


Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); wielokrotny wybór z hierarchią

## D13. Jaką rolę/funkcję, Pana(i) zdaniem w Polsce pełnią płatności bezpośrednie udzielane rolnikom?



Mieszkańcy wsi beneficjenci płatności bezpośrednich (N=492); wielokrotny wybór z hierarchią



Mieszkańcy wsi beneficjenci płatności bezpośrednich (N=603); wielokrotny wybór z hierarchią



# Sytuacja gospodarstw domowych

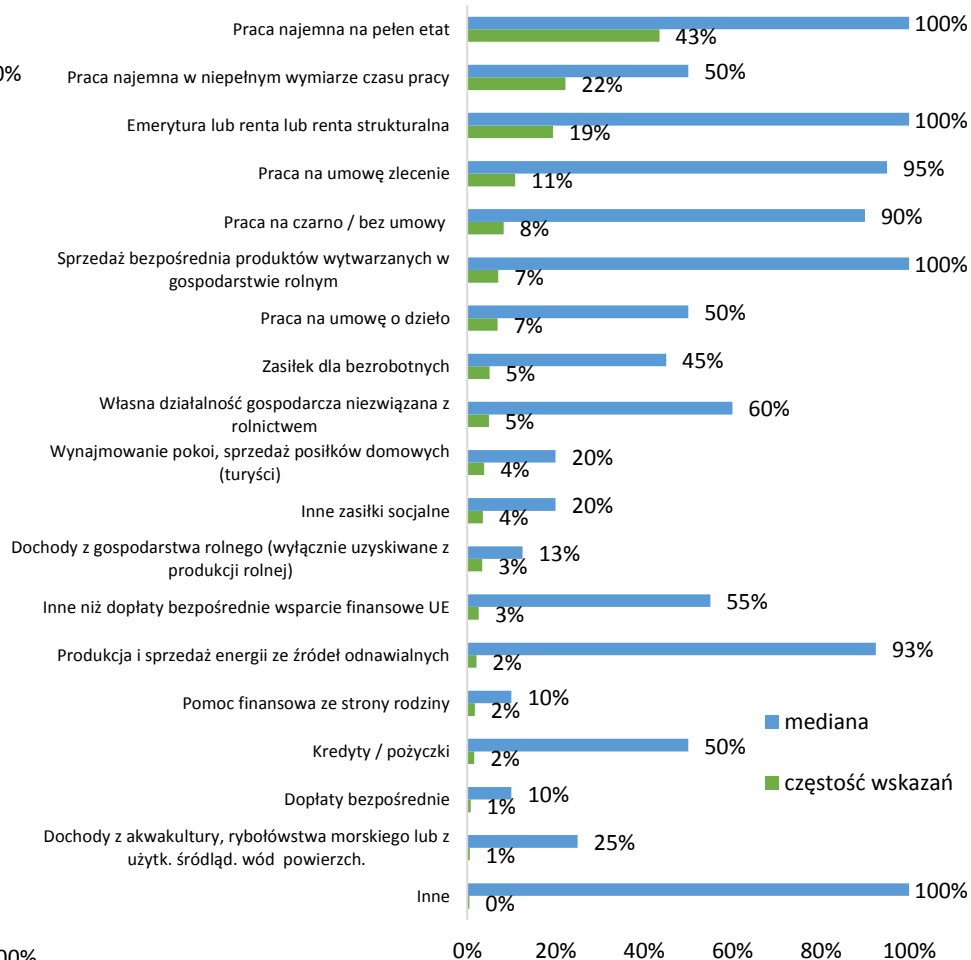
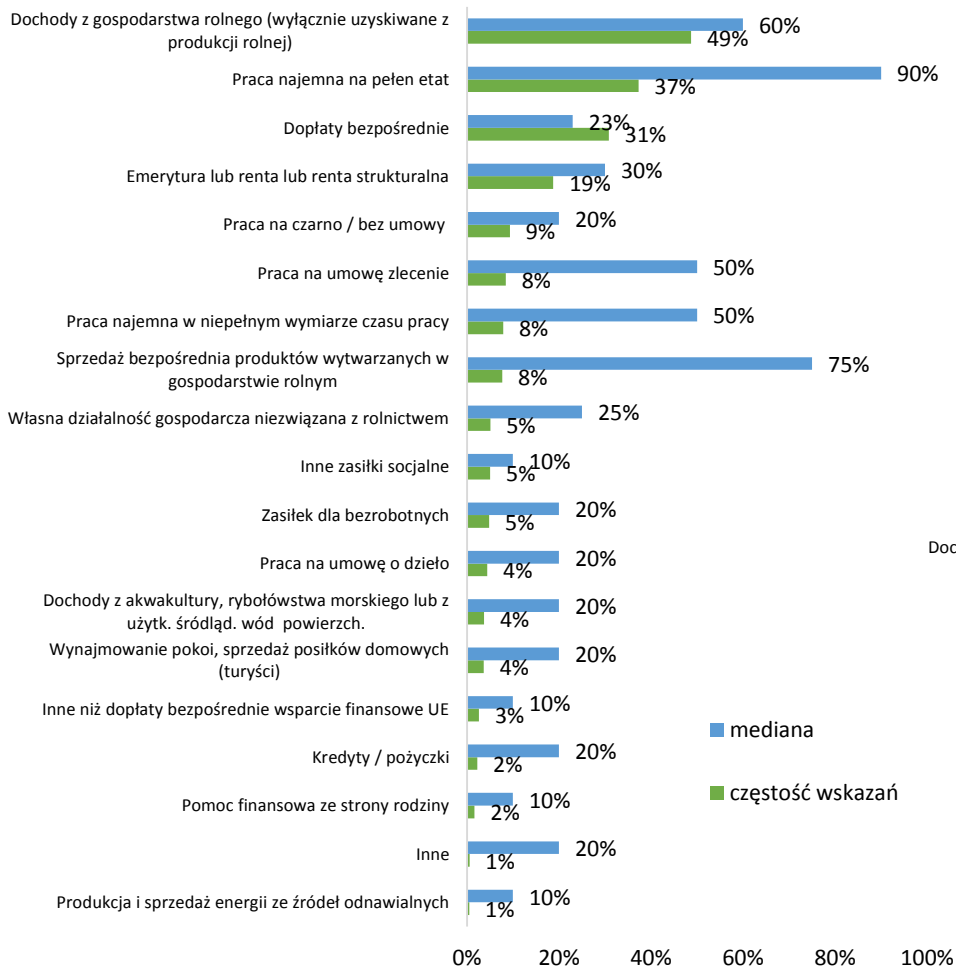




Badani rolnicy wskazywali, że dochody ich gospodarstwa domowego w ciągu ostatnich 12 miesięcy najczęściej pochodziły z produkcji rolnej (61%), dopłat bezpośrednich (52%) oraz pracy najemnej na pełen etat (33%). W przypadku mieszkańców wsi nie będących rolnikami źródłami dochodu były najczęściej: praca najemna na pełen etat (42%), emerytura lub renta lub renta strukturalna (17%) oraz praca na umowę zlecenie (11%). 70% ankietowanych mieszkańców wsi zadeklarowało, iż sytuacja finansowa ich gospodarstwa domowego w przeciągu ostatnich 12 miesięcy nie uległa zmianie. 11% badanych twierdziło, że sytuacja ta pogorszyła się, a poprawę dostrzegło 6% respondentów. 69% rolników przyznało, że sytuacja finansowa ich gospodarstwa domowego nie uległa zmianie, a 14% zauważyło jej pogorszenie.

61% mieszkańców wsi, w których gospodarstwie domowym przebywają osoby niepełnosprawne lub niesamodzielne, czyli wymagające stałej opieki i pomocy innych osób, zadeklarowało, że skorzystałoby z możliwości powierzenia opieki organizowanej lokalnie w sytuacji, w której chciałoby na kilka dni odpocząć, załatwić ważną sprawę z dala od domu lub w przypadku okresowych prac w gospodarstwie. Wśród mieszkańców miast odsetek takich odpowiedzi wyniósł 58%.

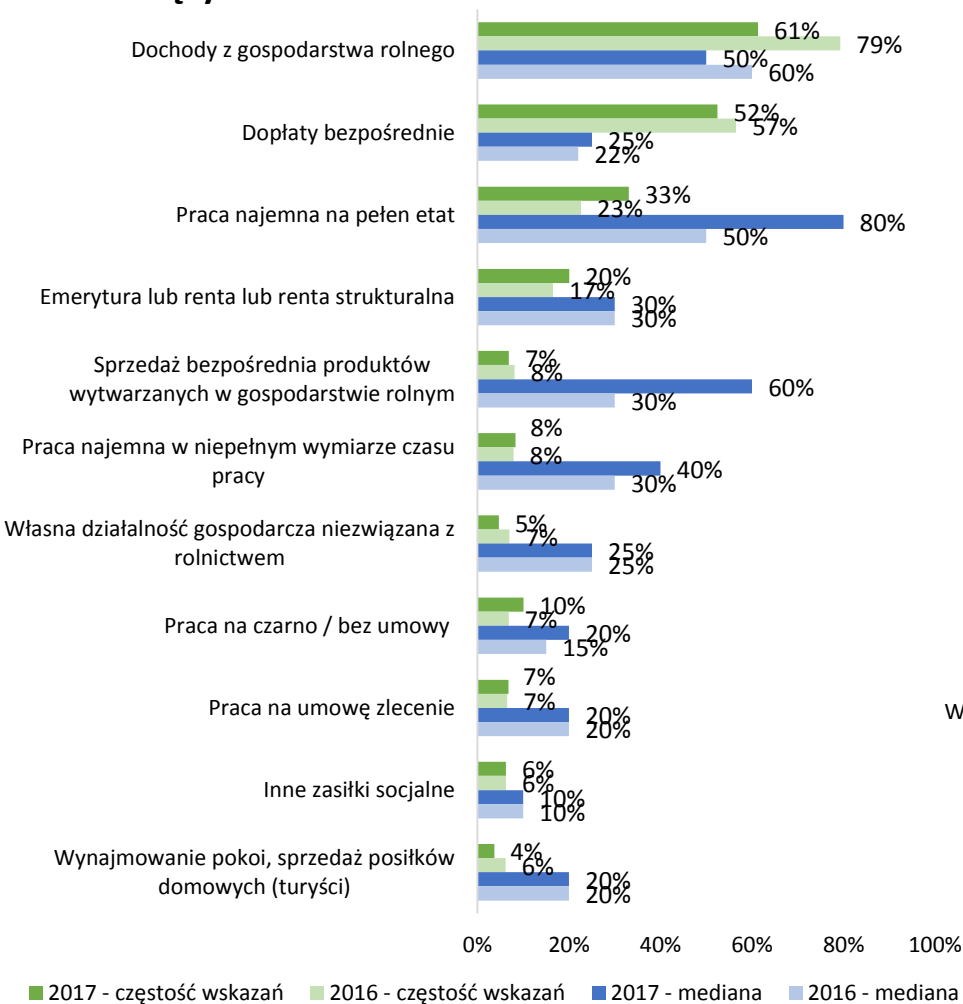
## MW1. Z jakich źródeł pochodziły dochody Pana(i) gospodarstwa domowego w ciągu ostatnich 12 miesięcy?



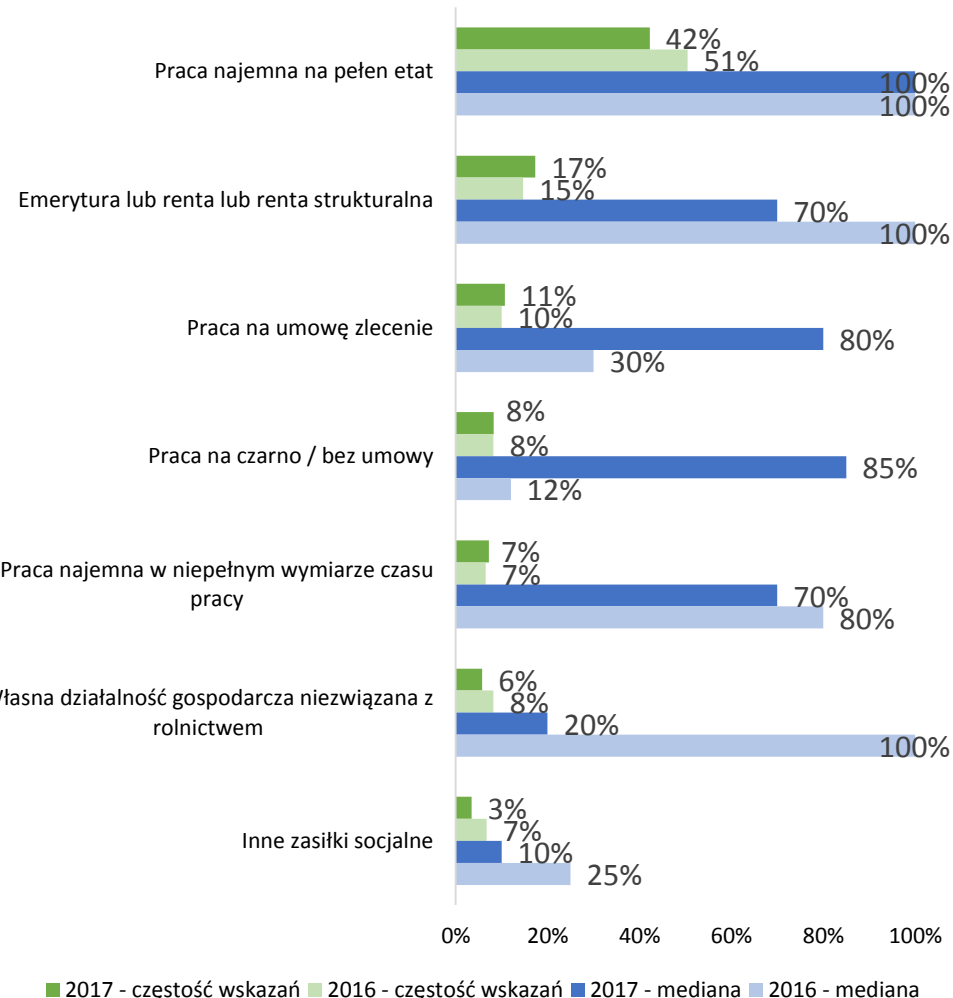
Mieszkańcy wsi (N = 1567); wielokrotny wybór

Mieszkańcy miast (N = 1067); wielokrotny wybór

## MW1. Z jakich źródeł pochodziły dochody Pana(i) gospodarstwa domowego w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

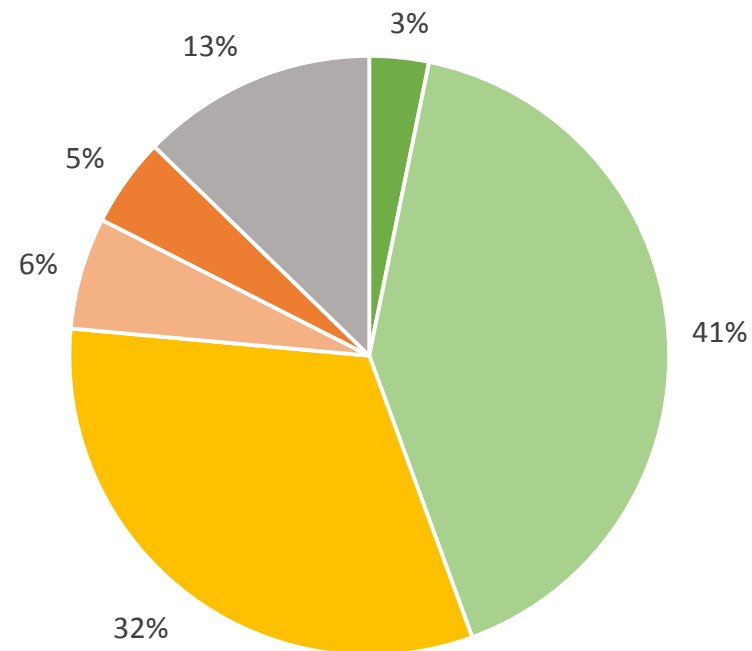
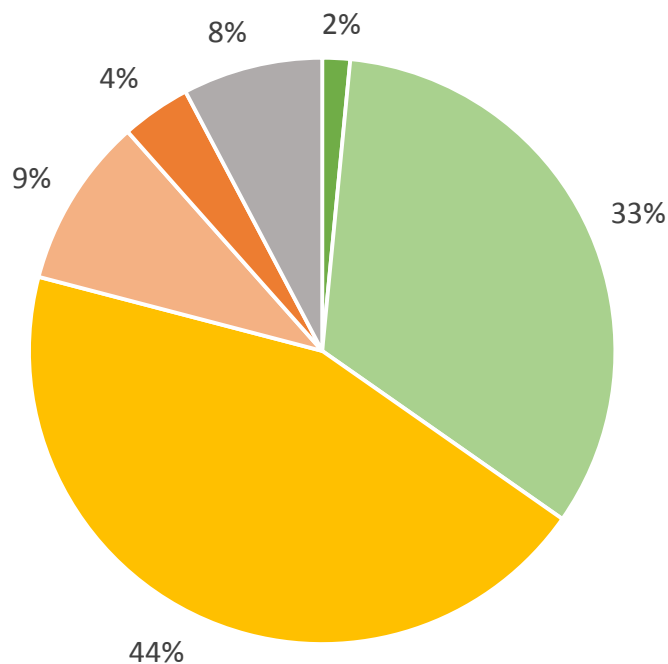


Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); wielokrotny wybór



Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); wielokrotny wybór

## MW2. Jak ocenia Pan(i) sytuację finansową własnego gospodarstwa domowego?



- Bardzo dobrze
- Ani dobrze, ani źle
- Bardzo źle

- Raczej dobrze
- Raczej źle
- Nie wiem / trudno powiedzieć

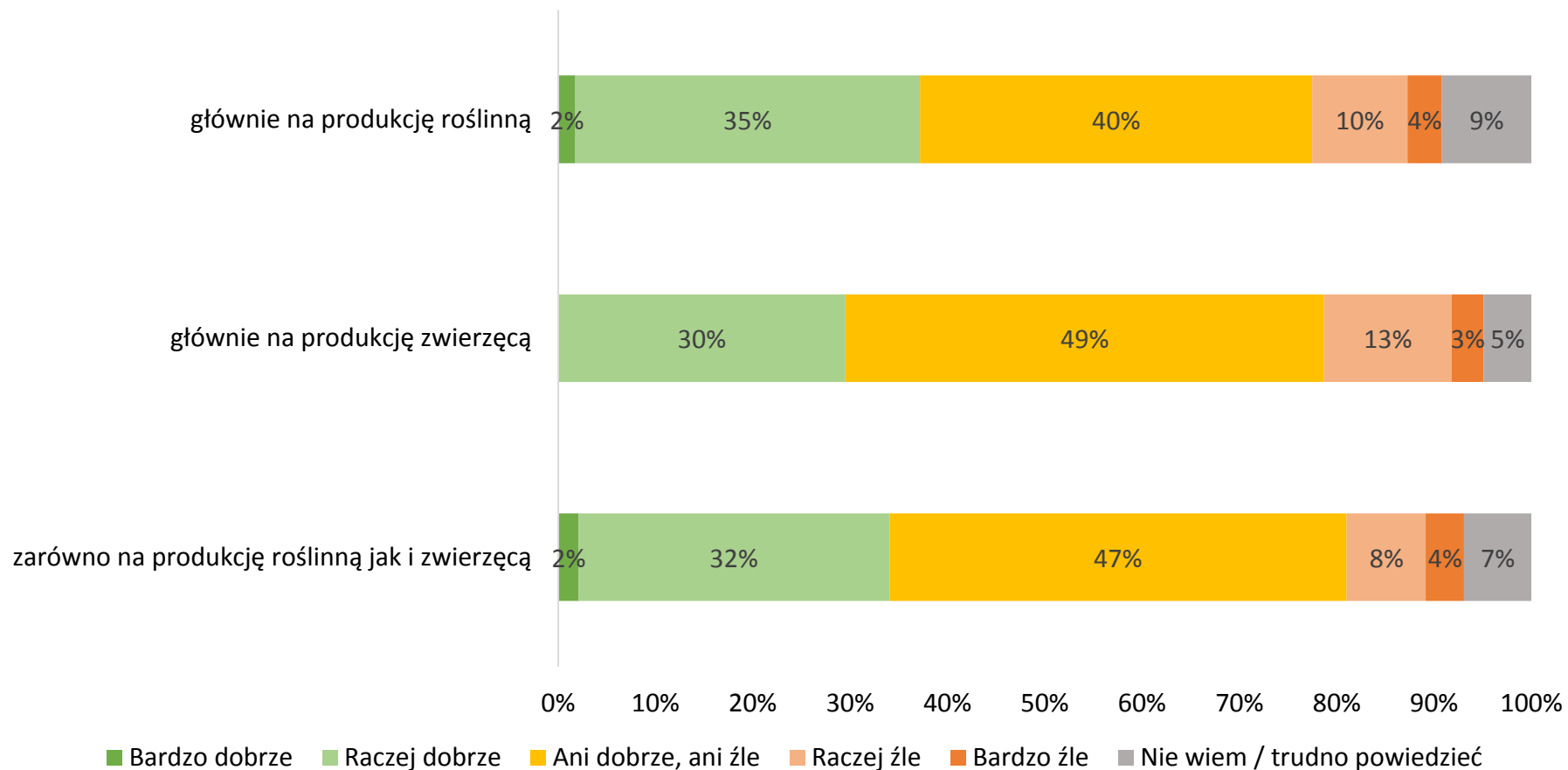
- Bardzo dobrze
- Ani dobrze, ani źle
- Bardzo źle

- Raczej dobrze
- Raczej źle
- Nie wiem / trudno powiedzieć

Mieszkańcy wsi (N=1567)

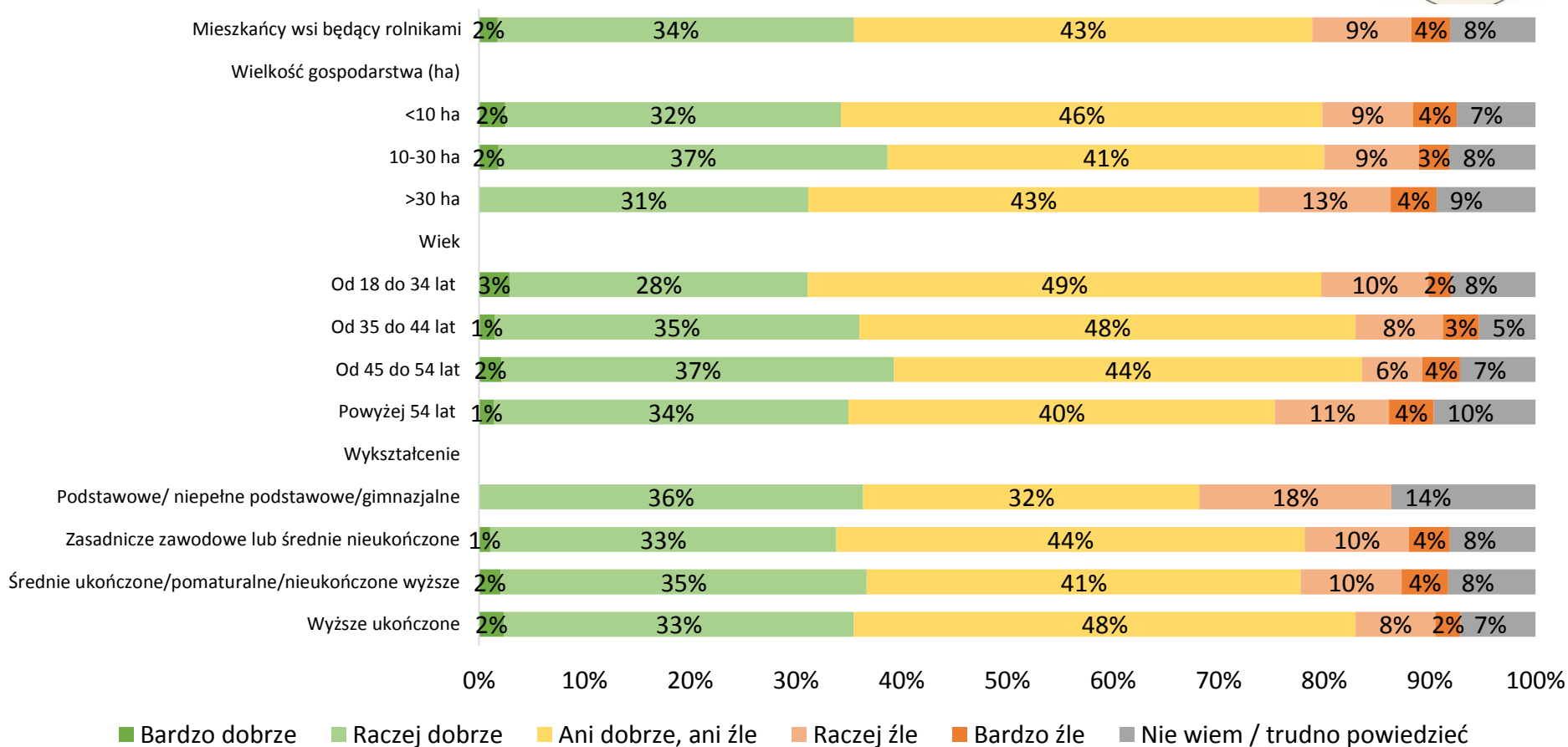
Mieszkańcy miast (N=1067)

## MW2. Jak ocenia Pan(i) sytuację finansową własnego gospodarstwa domowego?



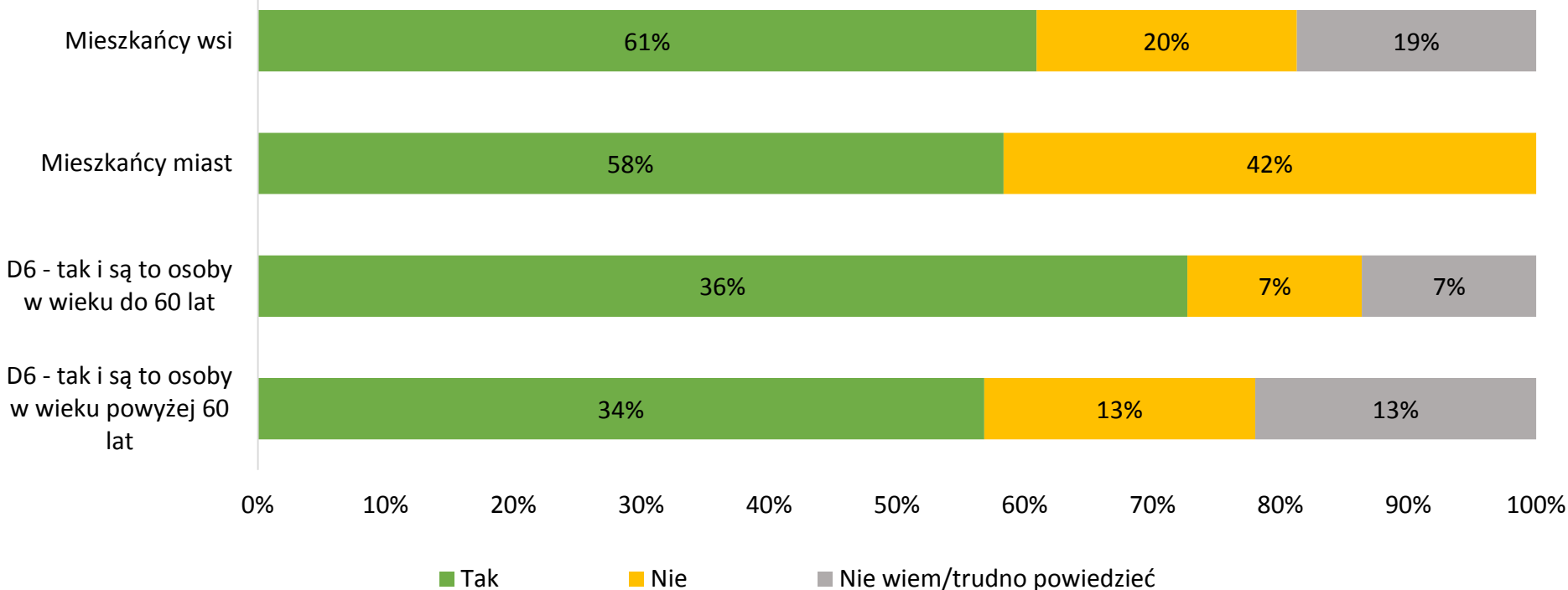
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904): Mieszkańcy wsi będący rolnikami, których gospodarstwo rolne nastawione jest głównie na produkcję roślinną (N=511); Mieszkańcy wsi będący rolnikami, których gospodarstwo rolne nastawione jest głównie na produkcję zwierzęcą (N=61); Mieszkańcy wsi będący rolnikami, których gospodarstwo rolne nastawione jest zarówno na produkcję roślinną jak i zwierzęcą (N=332)

## MW2. Jak ocenia Pan(i) sytuację finansową własnego gospodarstwa domowego?



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); powierzchnia gospodarstwa respondenta / do 10 hektarów (N=362); od 10 do 30 hektarów (N=383); powyżej 30 hektarów (N=159); wiek respondenta / 18-34 lat (N=137); 35-44 lat (N=201); 45-54 (N=140); powyżej 54 lat (N=426); wykształcenie respondenta / podstawowe (N=22); zasadnicze (N=286); średnie (N=387); wyższe (N=209)

**MW4. Czy skorzystał(a)by Pan(i) z możliwości powierzenia opieki organizowanej lokalnie nad starszym i niesamodzielnym członkiem rodziny w sytuacji, w której chciał(a)by Pan(i) na kilka dni odpocząć, załatwić ważną sprawę z dala od domu lub w przypadku okresowych prac w gospodarstwie np. w okresie żniw?**



Mieszkańcy wsi, których dotyczy poruszana kwestia (N=1410); Mieszkańcy miast, których dotyczy poruszana kwestia (N=24); Respondenci, których dotyczy poruszana kwestia, w których gospodarstwie domowym przebywają osoby niepełnosprawne lub niesamodzielne, czyli wymagające stałej opieki i pomocy innych osób (osoby w wieku do 60 lat) (N=89); Respondenci, których dotyczy poruszana kwestia, w których gospodarstwie domowym przebywają osoby niepełnosprawne lub niesamodzielne, czyli wymagające stałej opieki i pomocy innych osób (osoby w wieku powyżej 60 lat) (N=219)



# Sytuacja gospodarstw rolnych i opinie na temat rolnictwa





Uczestnicy badania ocenili w skali 1-5, z którym ze stwierdzeń („*Rolnictwo będzie odgrywało coraz mniejsze znaczenie w rozwoju gospodarczym kraju*” oraz „*Rolnictwo jest przyszłościowe i będzie miało coraz większe znaczenie dla rozwoju kraju*”) zgadzają się w większym stopniu. Im bliżej cyfry 1, tym bliższe jest respondentowi stwierdzenie pierwsze. Im bliżej cyfry 5, tym bliższe jest badanemu stwierdzenie drugie. Analiza wyników pozwoliła ustalić, że częściej deklarowano zgodność z drugim ze stwierdzeń. Pozytywne oceny polskiego rolnictwa częściej wyrażali mieszkańcy miast aniżeli mieszkańcy wsi.

31% osób trudniących się rolnictwem zadeklarowało, że jest w stanie utrzymać się wraz z rodziną wyłącznie z prowadzenia działalności rolniczej. W odniesieniu do roku poprzedniego odsetek ten uległ zmniejszeniu o 23 pkt proc.

Największymi obciążeniami finansowym w prowadzeniu działalności rolniczej są dla badanych rolników kolejno: koszty paliwa rolniczego, koszty nawozów, koszty naprawy i konserwacji maszyn rolniczych oraz koszty podatkowe i ubezpieczeniowe (podatek rolny i ubezpieczenie w KRUS).

Najczęściej podejmowanymi działaniami w gospodarstwie rolnym były w 2016 r. inwestycje w budynki gospodarcze oraz ich wyposażenie, a także inwestycje w maszyny. Odsetek inwestujących w maszyny był większy wśród beneficjentów PROW.



Najlichnieszy odsetek badanych rolników wskazał na konieczność inwestycji w maszyny (48%), a także w budynki gospodarcze oraz ich wyposażenie (40%). Mając na uwadze potrzeby gospodarstw rolnych w zakresie wdrożeń rozwiązań innowacyjnych, najlichnieszy odsetek badanych rolników wskazał na konieczność wdrożenia innowacyjnych technologii uprawy roślin (80%) oraz innowacyjnych technologii chowu i hodowli zwierząt (56%).

56% badanych rolników jest zainteresowanych udziałem w szkoleniach. Najwięcej ankietowanych wzięłoby udział w płatnych szkoleniach z zakresu: zarządzania gospodarstwem rolnym, w tym m.in. zarządzania produkcją i procesami technologicznymi w gospodarstwie (46%), dostępnych form wsparcia dla rozwijania produkcji rolniczej (45%) oraz wymogów zazielenienia w ramach płatności bezpośrednich (36%). Najbardziej popularną formą szkolenia wśród rolników okazał się wyjazd studyjny (42%), pokaz, demonstracja (21%) oraz wykład (14%).

45% rolników chciałoby mieć możliwość wyszukiwania na portalu internetowym Centralnej Biblioteki Rolniczej informacji, które pomogłyby w utrzymaniu Dobrych Praktyk Rolniczych, innowacyjności gospodarstw oraz promocji kultury wsi. W opinii respondentów na portalu internetowym Centralnej Biblioteki Rolniczej powinny znaleźć się przede wszystkim ogłoszenia rolników (49%), katalog firm rolniczych (38%) oraz gazety (28%).

14% ankietowanych rolników żyjących w gospodarstwach domowych, w których przebywają osoby poniżej 16 roku życia zadeklarowało, że pomagają im one w wykonywaniu prac rolniczych w gospodarstwie.

53% rolników zadeklarowało, że 6-20% swojej produkcji rolnej przeznaczają na własne potrzeby. W porównaniu z poprzednim rokiem odsetek ten wzrósł o 17 pkt proc.

Najwięcej ankietowanych (44%) przyznało, że przeznaczają powyżej 80% swojej produkcji na sprzedaż. Odsetek ten wzrósł o 8 pkt proc. w porównaniu z ubiegłym rokiem.

93% rolników swoją produkcję rolną dostarcza do klientów poprzez sprzedaż bezpośrednio w gospodarstwie. 76% badanych sprzedaje swoje produkty na targowisku, a 69% do skupu.



W opinii 29% rolników przepisy, które nakładają obowiązek zawarcia przed dostawą produktu pisemnej umowy na nabycie produktów rolnych są dobrym rozwiązaniem.

Badani rolnicy w większości patrzą w przyszłość z optymizmem. Najliczniejszą grupę optymistów wśród rolników beneficjentów PROW odnotowano wśród osób w wieku powyżej 54 lat (76%). W przypadku rolników beneficjentów płatności bezpośrednich największy odsetek optymistów stanowiły osoby w wieku od 45 do 54 lat (77%).

Na pytanie, czy ankietowani lubią pracować w gospodarstwie rolnym, 41% odpowiedziało twierdząco.

Możliwość podjęcia pracy poza miejscem swojego zamieszkania, ale na terenie powiatu, w pełnym wymiarze czasu pracy wykluczyło 85% rolników, z czego 51% uważa, że prowadzona przez nich produkcja rolna jest opłacalna, a 31% twierdzi, że nie wyobraża sobie pracy poza rolnictwem. 70% rolników nie podjęłoby zatrudnienia w miejscu zamieszkania w pełnym wymiarze czasu pracy, z czego 50% zadeklarowało, że prowadzona przez nich produkcja rolna jest opłacalna. Najwięcej rolników byłoby skłonnych do podjęcia pracy na odległość przez Internet (52%).

Najwięcej badanych rolników (43%) przyznało, że rozpatrywało możliwość rozpoczęcia działalności gospodarczej w dziedzinie związanej z przetwórstwem rolno-spożywczym. 38% rolników było zainteresowanych działalnością w zakresie usług opiekuńczych nad osobami starszymi lub niesamodzielnymi, a 37% rozważało możliwość podjęcia działalności w zakresie usług związanych z turystyką wiejską.

12% rolników nabywało w 2016 r. kwalifikowany materiał siewny zbóż, roślin strączkowych i ziemniaka. Największy odsetek rolników, którzy go zakupili odnotowano w regionach: południowo-zachodnim (19%) i północno-zachodnim (14%). Najmniej rolników nabywających taki materiał zamieszkiwało region północny (8%).

69% rolników zadeklarowało, iż stosuje środki ochrony roślin. Najwyższy odsetek stosujących taką ochronę odnotowano w grupie rolników niebędących beneficjentami PROW (70%) oraz rolników beneficjentów płatności bezpośrednich (69%).

Z deklaracji rolników wynika, że największy odsetek badanych stosuje nawozy naturalne (66%). W dalszej kolejności były to nawozy mineralne (47%). Wapnowanie zadeklarowało 45% ankietowanych.

Podstawą ustalenia dawek nawożenia NPK w badanych gospodarstwach rolnych jest najczęściej: własne uznanie (78%) oraz tabele nawozowe (12%).

Najczęstszym sposobem zagospodarowywania słomy zbóż jest zbieranie z pola i przeznaczanie na ściótkę (64,6%) oraz przyorywanie na polu po sprężeniu zbóż (20,6%). Na zbieranie z pola i sprzedawanie wskazało 12,2% ankietowanych.

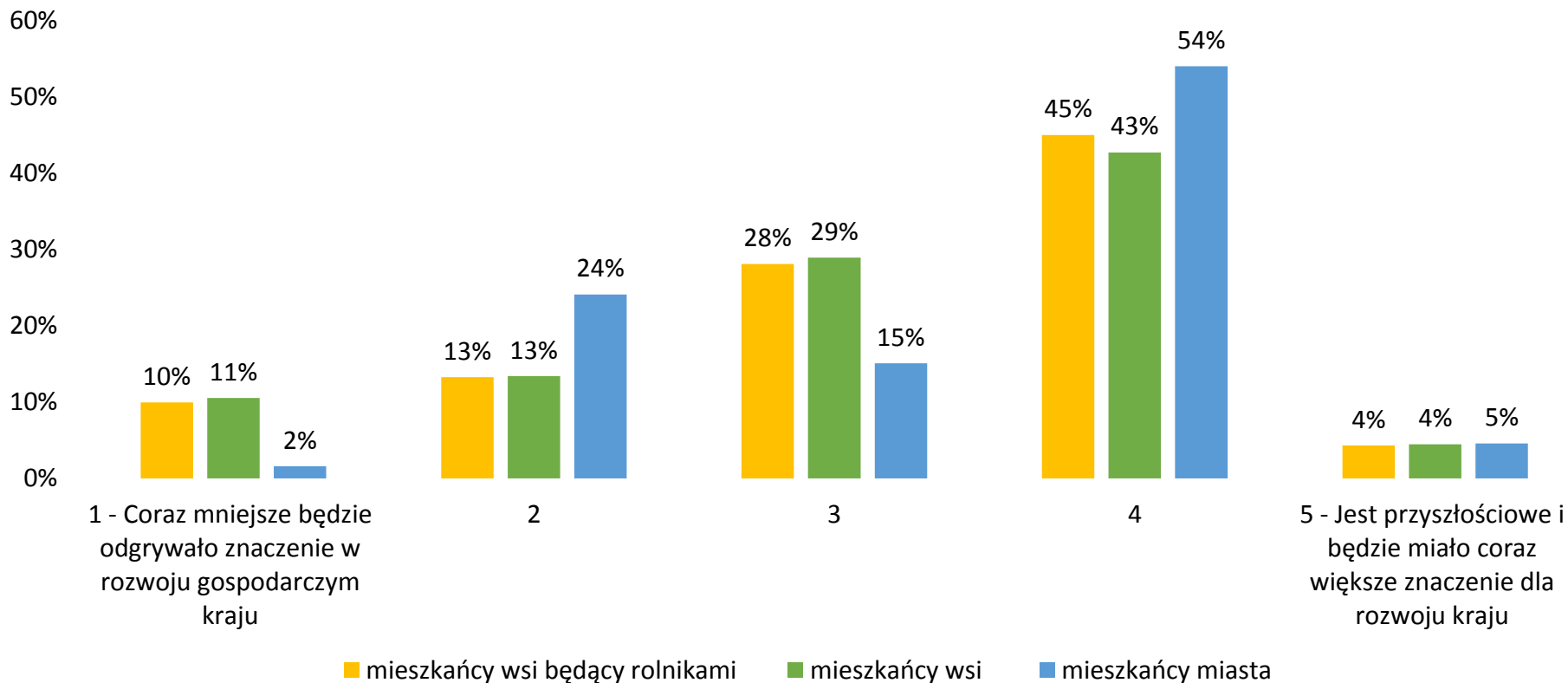
Osoby deklarujące stosowanie środków ochrony roślin korzystają najczęściej z własnego opryskiwacza/własnych urządzeń (82%). Po wykonanym zabiegu opryskiwacz/inne urządzenia wykorzystane w zabiegu najczęściej czyszczone są w gospodarstwie rolnym w specjalnie do tego przygotowanym miejscu (41%) lub na polu, gdzie wykonywany był zabieg (26%). 32% użytkowników środków ochrony roślin często korzysta z odzieży ochronnej, 22% robi to rzadko, a 9% zawsze. Osoby wykonujące zabieg najczęściej używają ubrania roboczego, które wykorzystywane jest też do innych prac w gospodarstwie rolnym (68%), maskę ochronną (42%) lub specjalnie przeznaczony do takich prac kombinezon ochronny (40%).

50% rolników zadeklarowało, że w ich gospodarstwach rolnych nie stosuje się środków ochrony roślin blisko źródeł wody. 34% badanych przyznało, że w przypadku, gdy w pobliżu znajduje się źródło wody, zabieg przeprowadza się w odmienny sposób aniżeli w miejscach, gdzie nie występują źródła wody.



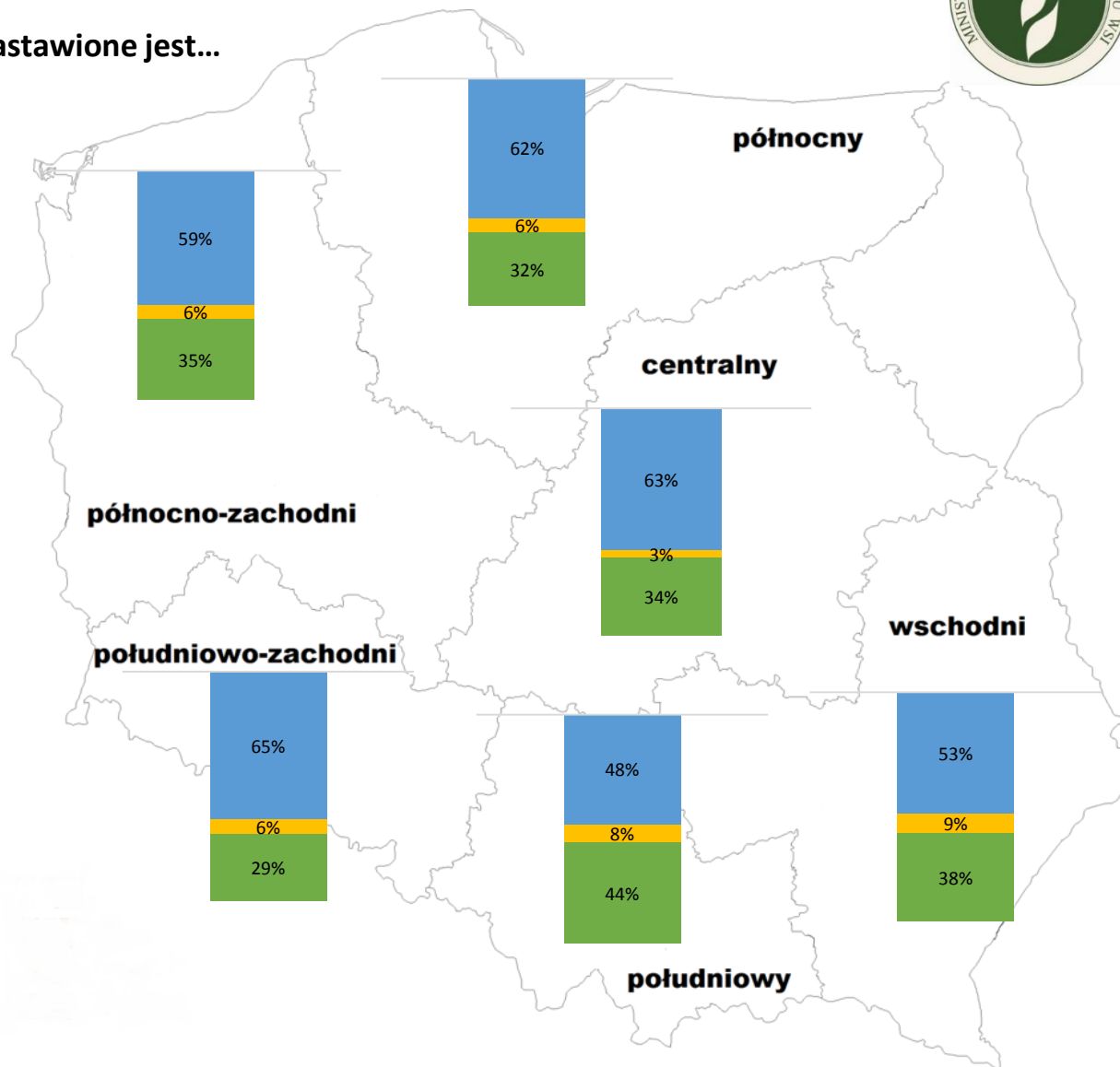
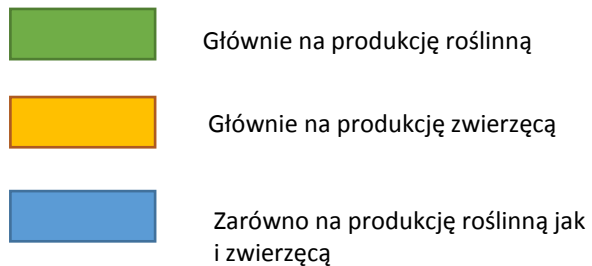
Większość badanych (93%) zapoznaje się z treścią etykiety stosowania środków ochrony roślin. 64% ankietowanych czyta tylko te etykiety, które stosuje po raz pierwszy. 15% rolników robi to podczas zakupu środków ochrony roślin, a pozostałe 14% przed każdym zabiegiem. Większość badanych rolników (69%) zadeklarowała, że przed wykonywaniem zabiegów wykorzystujących środki ochrony roślin informuje o ich zastosowaniu inne osoby.

**MW5. W jakim stopniu zgadza się Pan(i) lub nie zgadza z następującym określeniem na temat polskiego rolnictwa? Im bliżej cyfry 1, tym bliższa jest Panu(i) odpowiedź z lewej strony. Im bliżej cyfry 5 tym bliższa jest Panu(i) odpowiedź z prawej strony. Czy Pana(i) zdaniem polskie rolnictwo...**



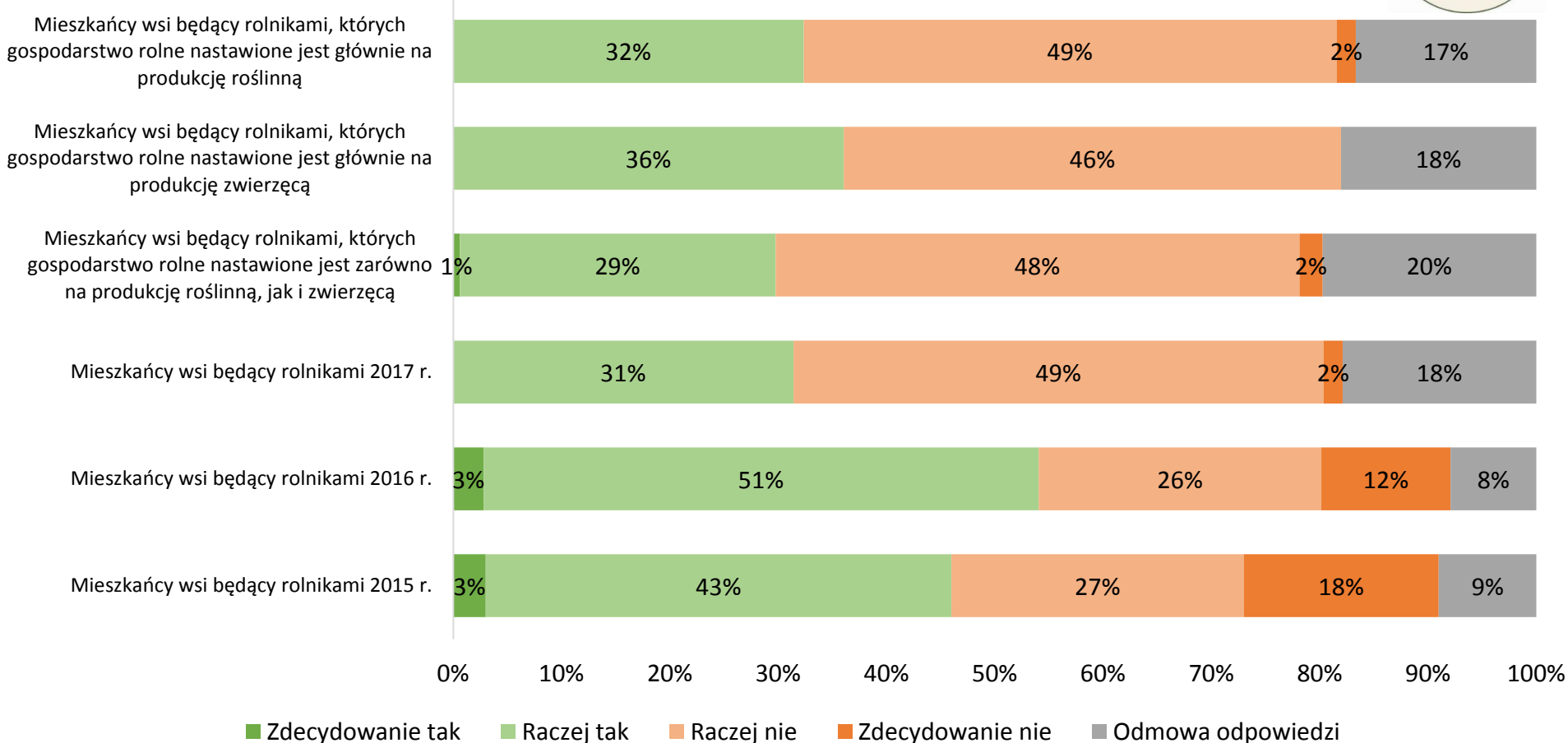
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy miast (N=1067)

## R1. Czy Pana(i) gospodarstwo rolne nastawione jest...



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904) /  
 Centralny (N=179)  
 Południowo-zachodni (N=62)  
 Południowy (N=161)  
 Północno-zachodni (N=113)  
 Północny (N=112)  
 Wschodni (N=277)

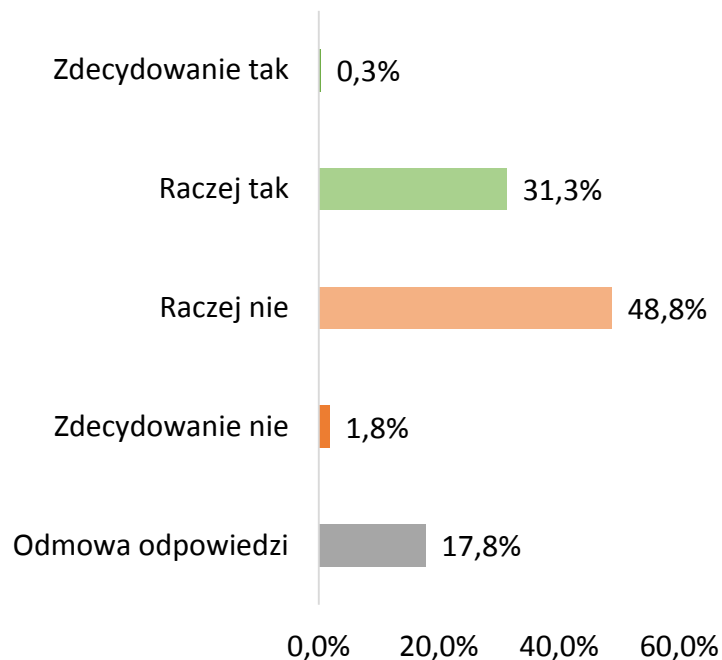
## R2. Czy jest Pan(i) w stanie utrzymać się wraz z rodziną wyłącznie z prowadzenia działalności rolniczej?



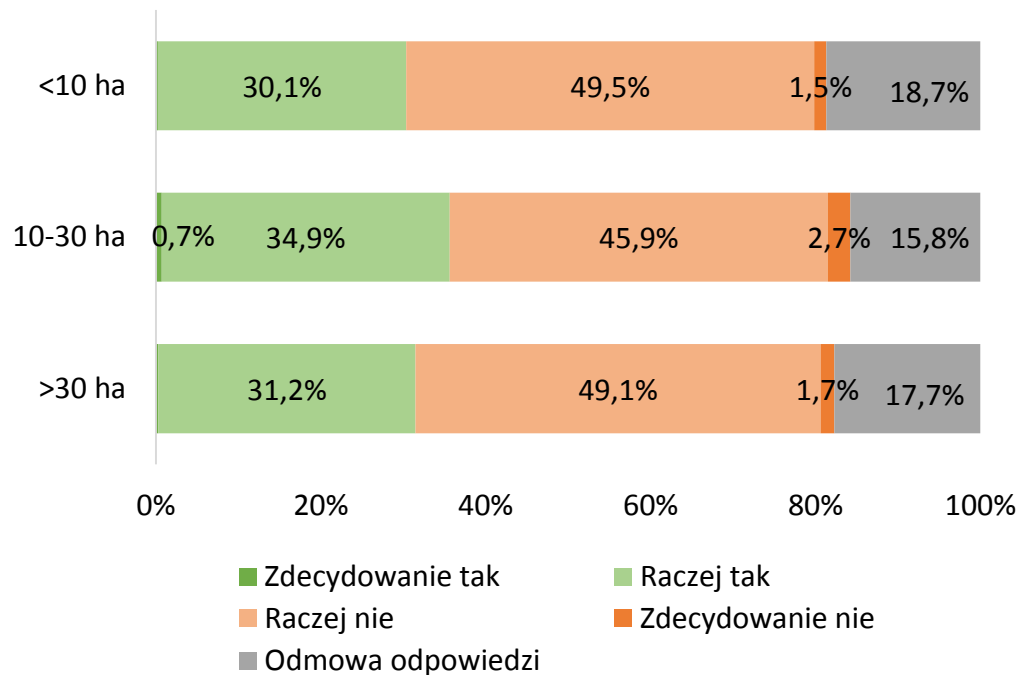
Mieszkańcy wsi będący rolnikami, których gospodarstwo rolne nastawione jest głównie na produkcję roślinną (N=511); Mieszkańcy wsi będący rolnikami, których gospodarstwo rolne nastawione jest głównie na produkcję zwierzęcą (N=61); Mieszkańcy wsi będący rolnikami, których gospodarstwo rolne nastawione jest zarówno na produkcję roślinną, jak i zwierzęcą (N=332); Mieszkańcy wsi będący rolnikami 2017 r. (N=904); Mieszkańcy wsi będący rolnikami 2016 r. (N=902); Mieszkańcy wsi będący rolnikami 2015 r. (N=866)



## R2. Czy jest Pan(i) w stanie utrzymać się wraz z rodziną wyłącznie z prowadzenia działalności rolniczej?

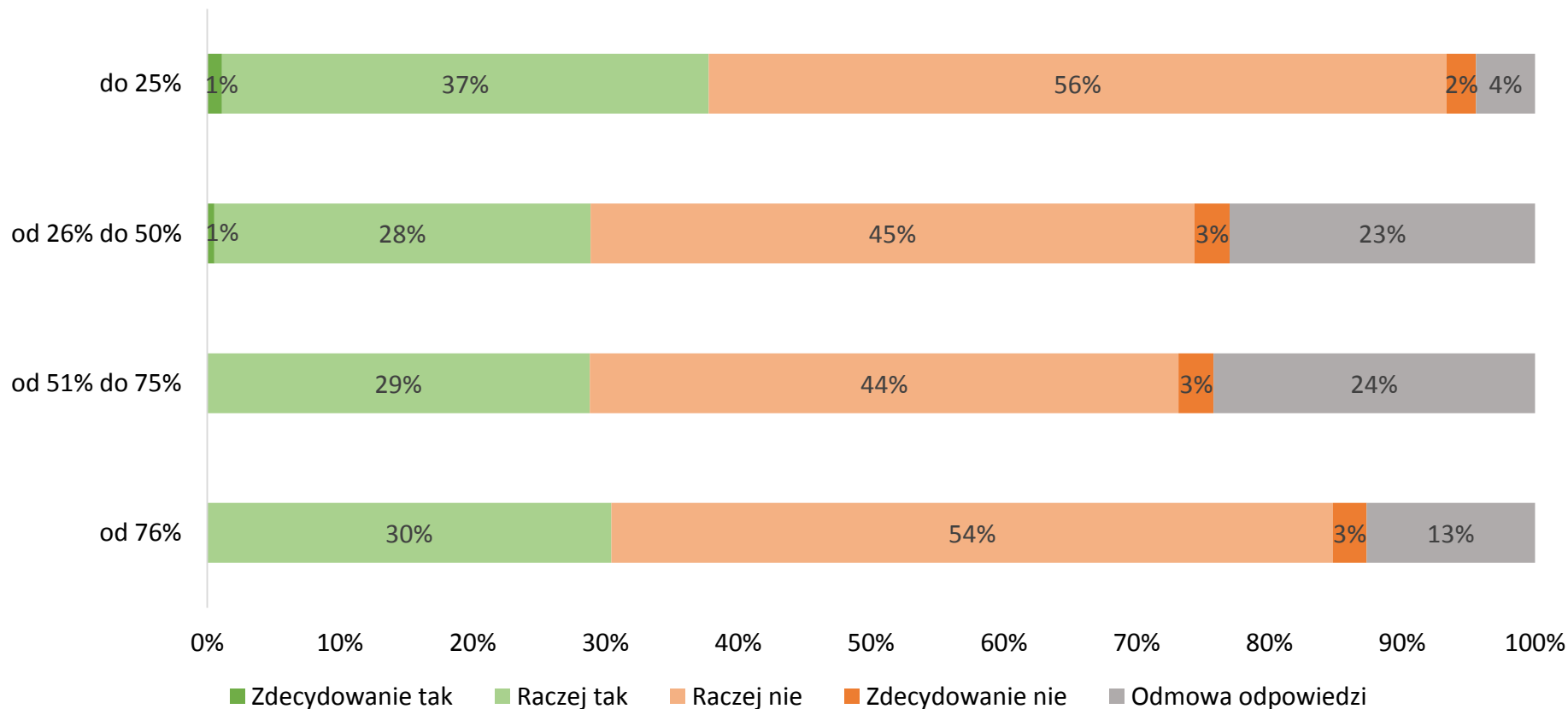


Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)



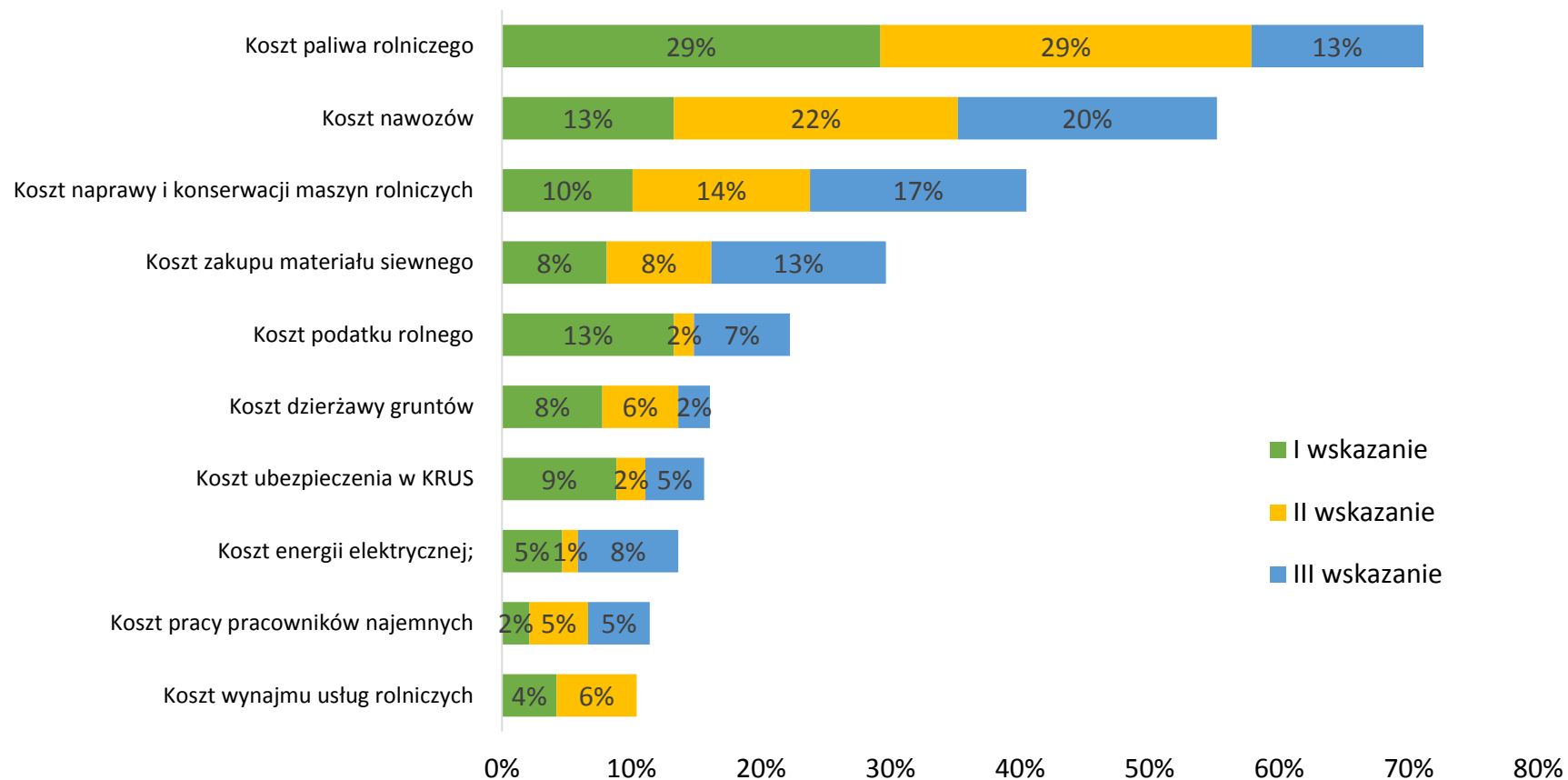
Rolnicy posiadający gospodarstwo o powierzchni: do 10 hektarów (N=402); od 10 do 30 hektarów (N=146); powyżej 30 hektarów (N=356)

## R2. Czy jest Pan(i) w stanie utrzymać się wraz z rodziną wyłącznie z prowadzenia działalności rolniczej?



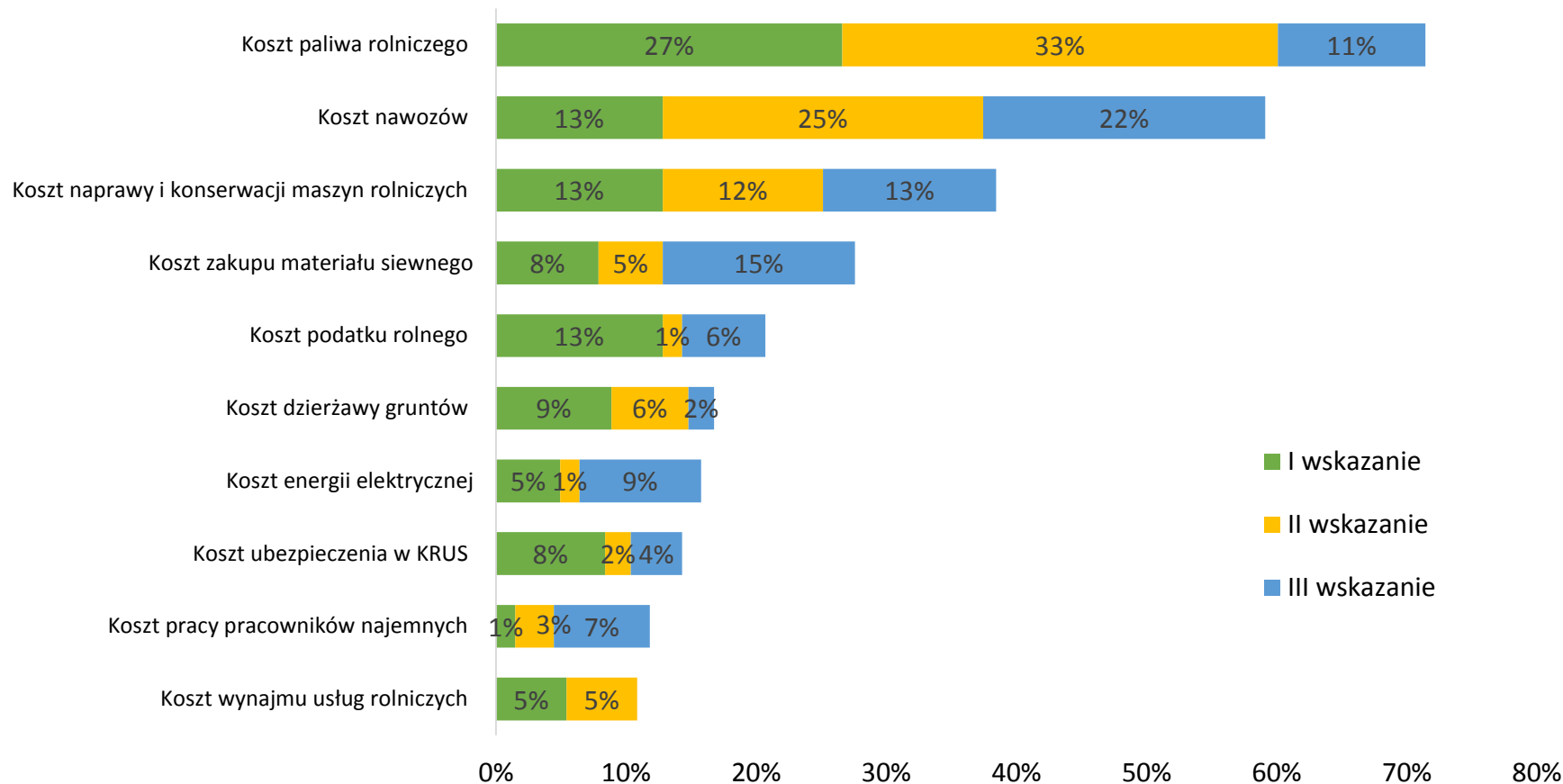
Mieszkańcy wsi będący rolnikami, którzy posiadają dochód z gospodarstwa rolnego (N=552): Mieszkańcy wsi będący rolnikami, których do 25% dochodu pochodzi z gospodarstwa rolnego (N=90); Mieszkańcy wsi będący rolnikami, których od 26% do 50% dochodu pochodzi z gospodarstwa rolnego (N=189); Mieszkańcy wsi będący rolnikami, których od 51% do 75% dochodu pochodzi z gospodarstwa rolnego (N=154); Mieszkańcy wsi będący rolnikami, których powyżej 75% dochodu pochodzi z gospodarstwa rolnego (N=119)

## R3. Które z rodzajów kosztów prowadzenia działalności rolniczej są największym obciążeniem finansowym w Pańskim gospodarstwie rolnym?



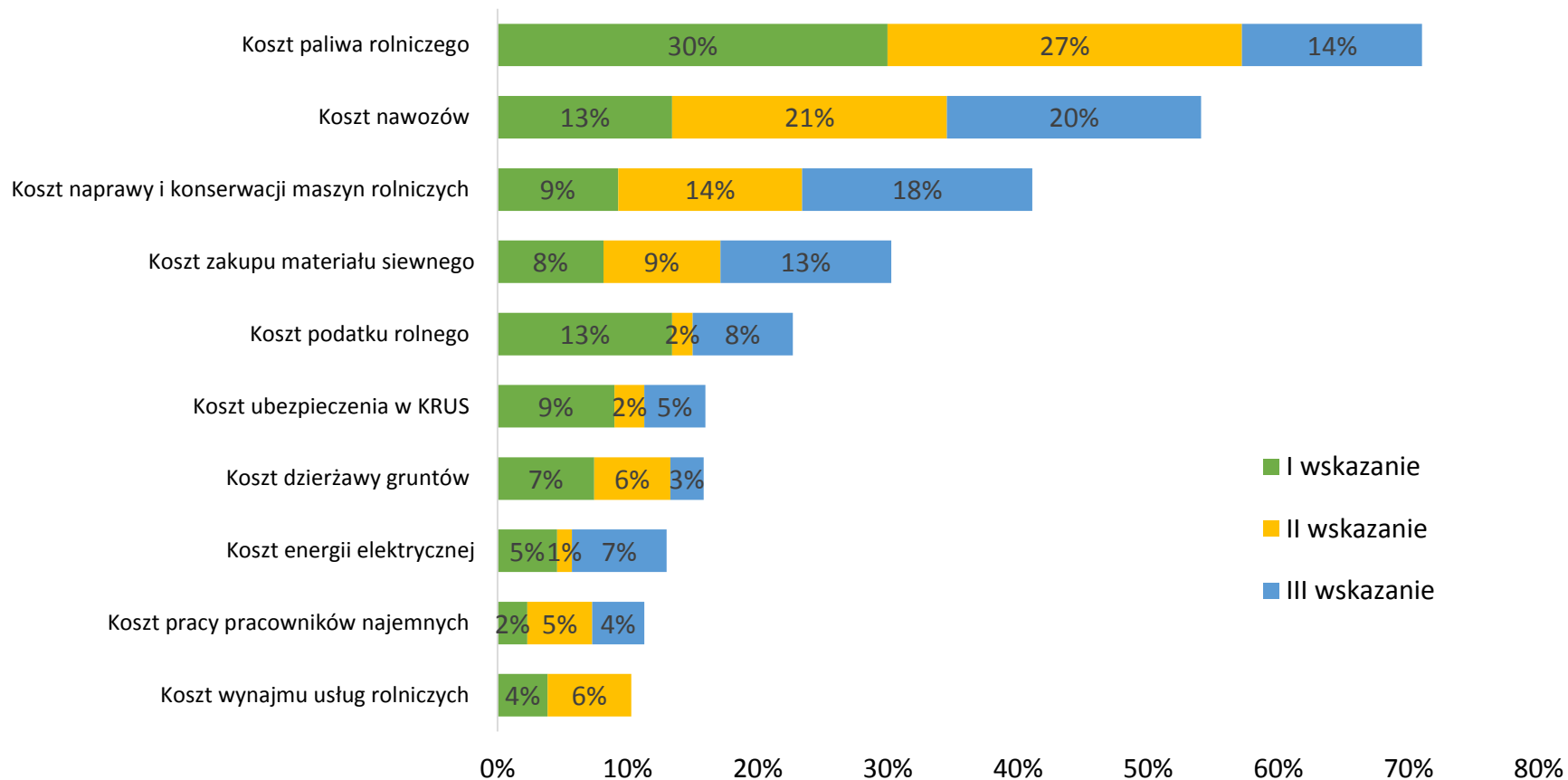
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904); wielokrotny wybór z hierarchią

## R3. Które z rodzajów kosztów prowadzenia działalności rolniczej są największym obciążeniem finansowym w Pańskim gospodarstwie rolnym?



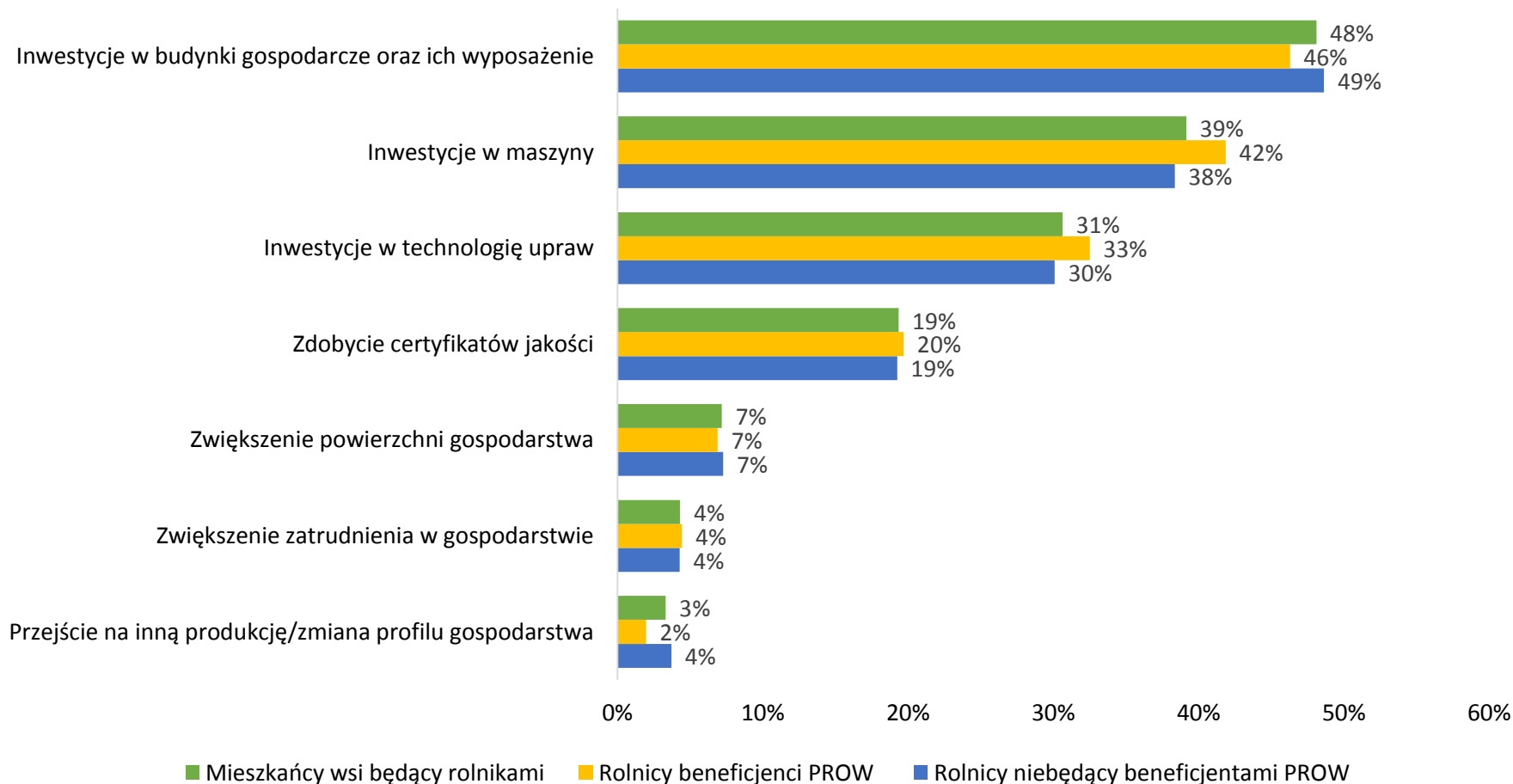
Rolnicy beneficjenci PROW (N=203); wielokrotny wybór z hierarchią

## R3. Które z rodzajów kosztów prowadzenia działalności rolniczej są największym obciążeniem finansowym w Pańskim gospodarstwie rolnym?



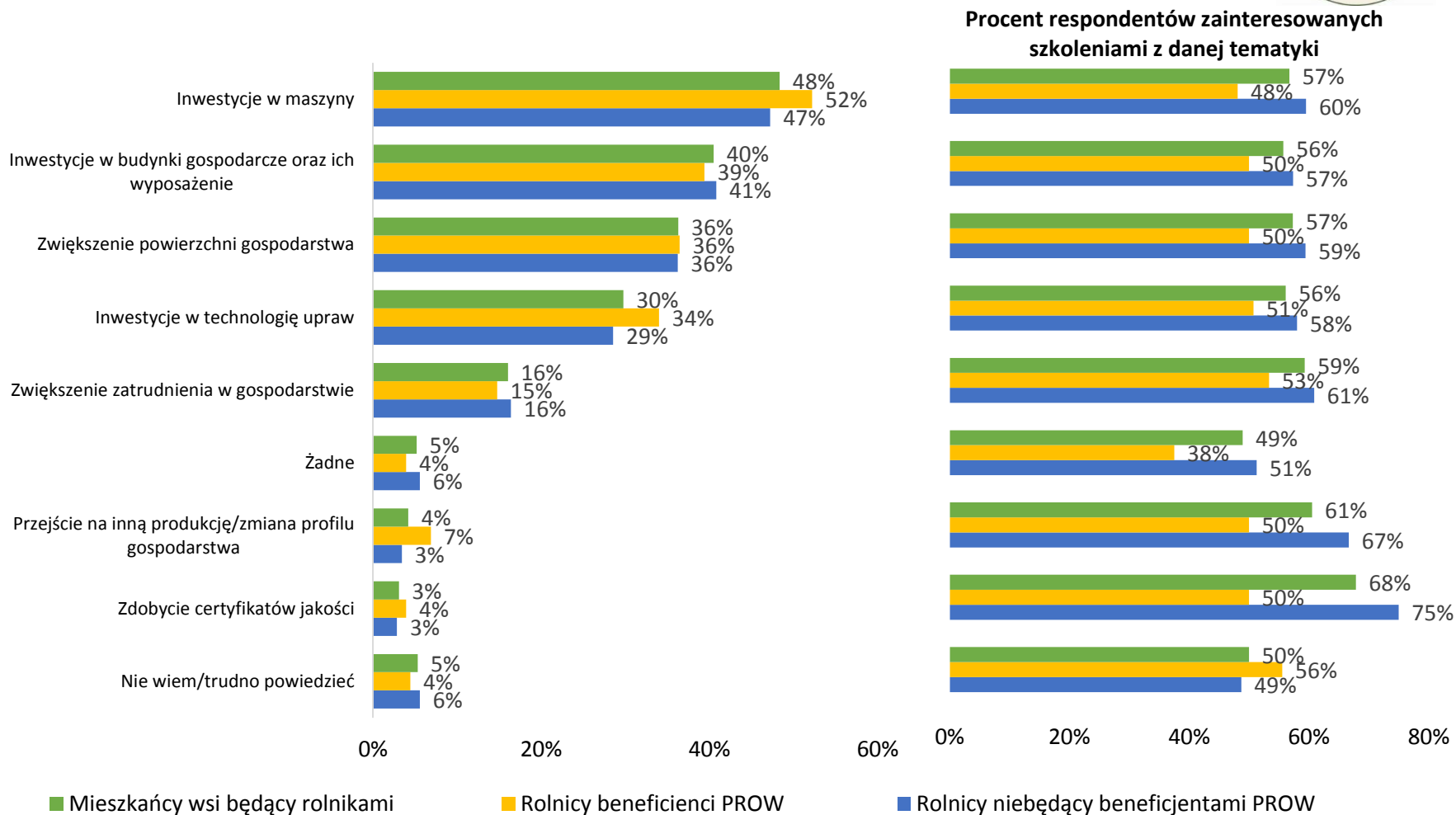
Rolnicy niebędący beneficjentami PROW (N=701); wielokrotny wybór z hierarchią

## R4. Jakie działania podjął/podjęła Pan(i) w ciągu ostatniego roku w swoim gospodarstwie rolnym?



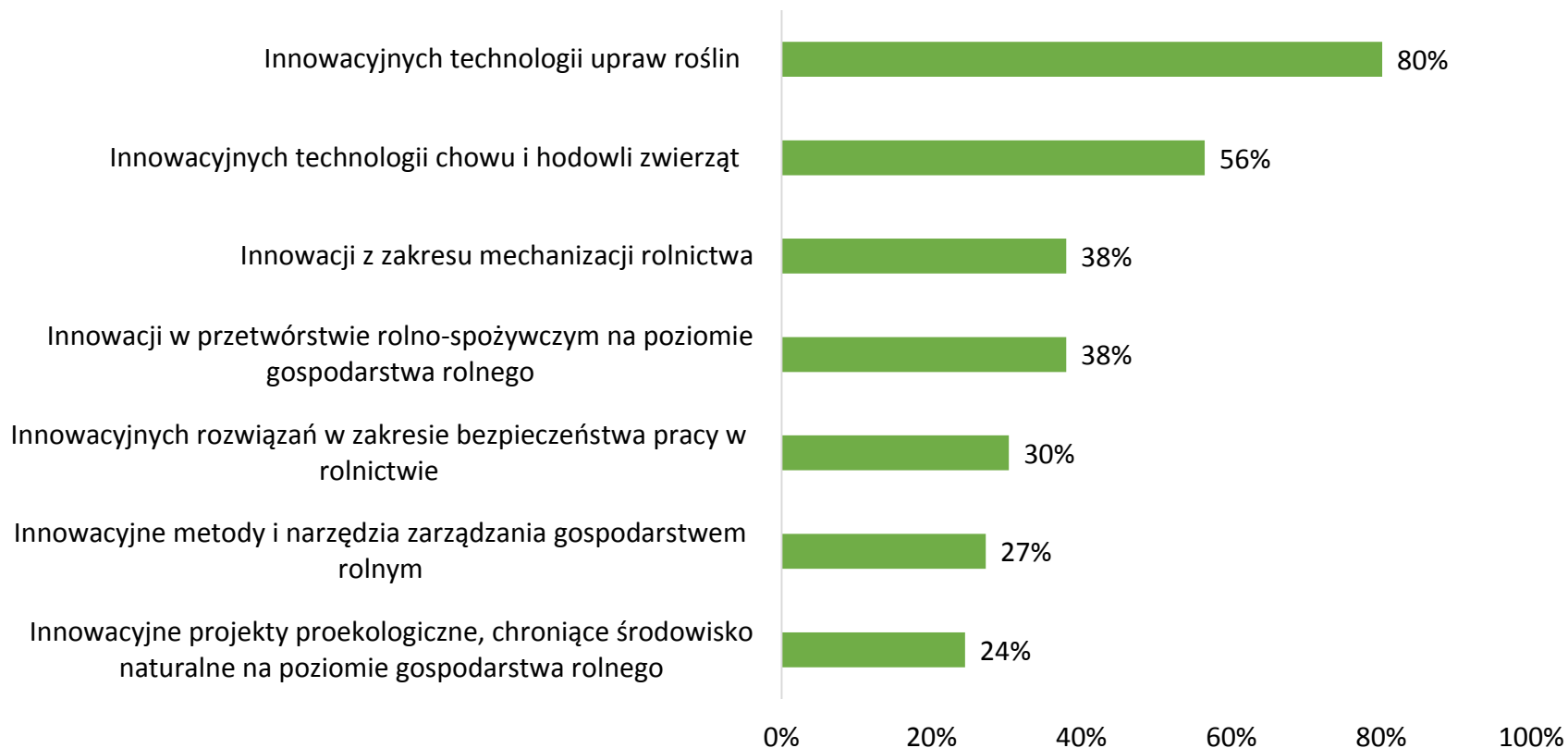
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904); Rolnicy beneficjenci PROW (N=203); Rolnicy niebędący beneficjentami PROW (N=701); wielokrotny wybór

## R5. Jakie działania są wymagane do podjęcia w Pana(i) gospodarstwie rolnym?



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904); Rolnicy beneficjenci PROW (N=203); Rolnicy niebędący beneficjentami PROW (N=701); wielokrotnie wybór

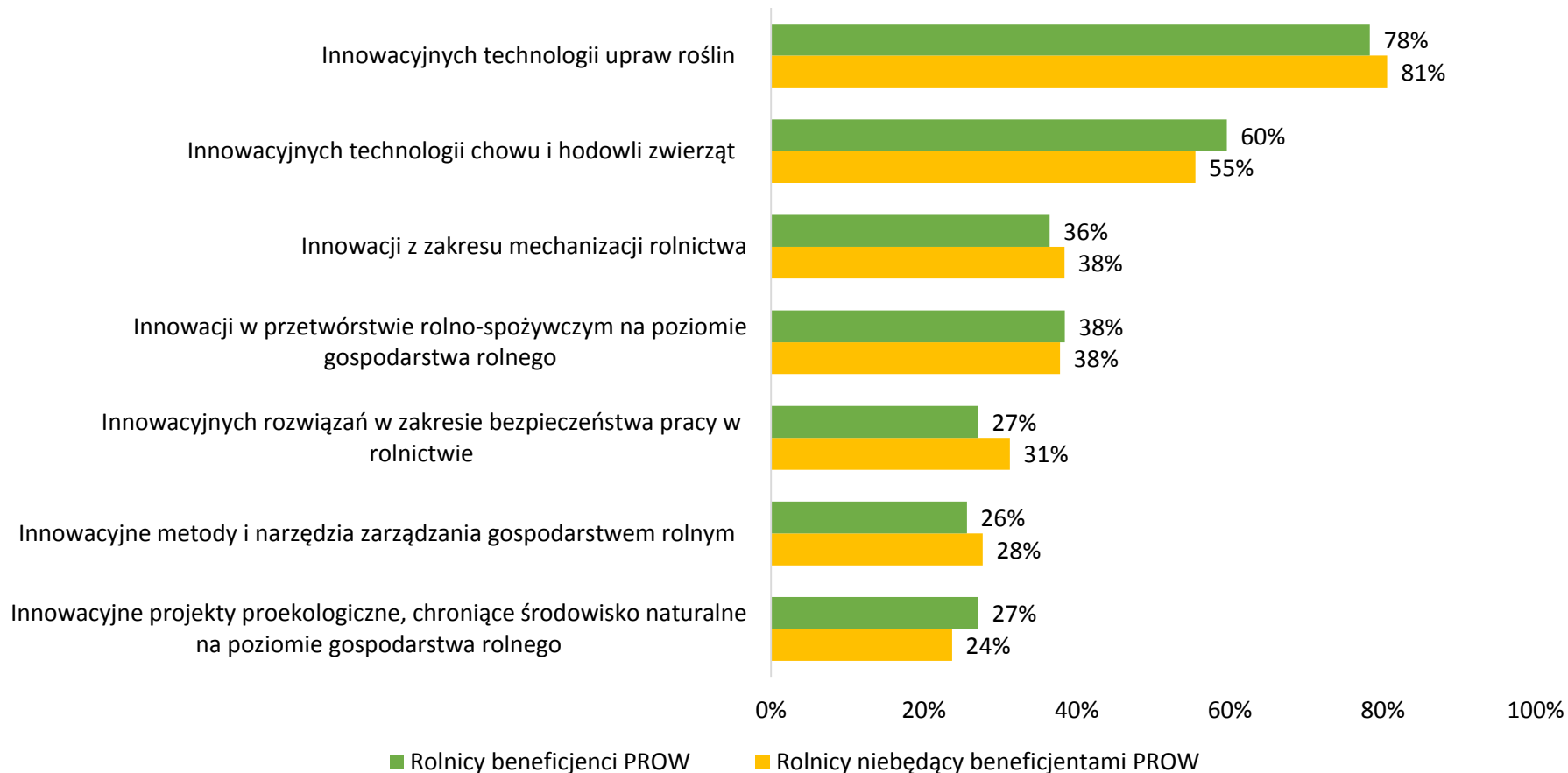
## R6. Mając na uwadze potrzeby Pańskiego gospodarstwa rolnego, bardzo proszę o wskazanie, jakich rozwiązań innowacyjnych Pan(i) potrzebuje?



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904); wielokrotny wybór

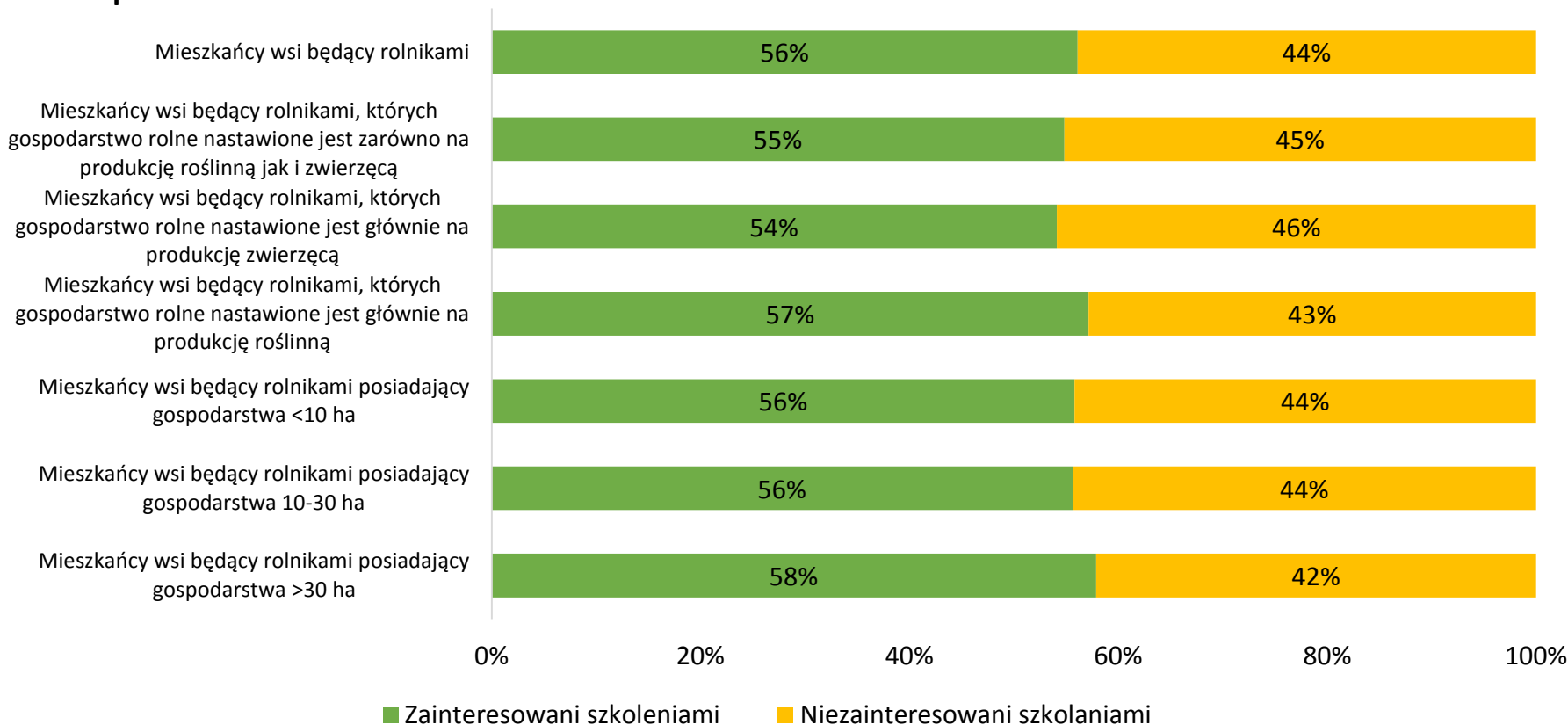


## R6. Mając na uwadze potrzeby Pańskiego gospodarstwa rolnego, bardzo proszę o wskazanie, jakich rozwiązań innowacyjnych Pan(i) potrzebuje?



Rolnicy niebędący beneficjentami PROW (N=701); Rolnicy beneficjenci PROW (N=203); wielokrotny wybór

## R7. Gdyby była taka możliwość, to w jakich szkoleniach by Pan(i) wziął(ęła) udział odpłatnie a w jakich nieodpłatnie?



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy wsi będący rolnikami, których gospodarstwo rolne nastawione jest głównie na produkcję roślinną (N=511); Mieszkańcy wsi będący rolnikami, których gospodarstwo rolne nastawione jest głównie na produkcję zwierzęcą (N=61); Mieszkańcy wsi będący rolnikami, których gospodarstwo rolne nastawione jest zarówno na produkcję roślinną jak i zwierzęcą (N=332); Mieszkańcy wsi będący rolnikami posiadający gospodarstwa <10 ha (N=362); Mieszkańcy wsi będący rolnikami posiadający gospodarstwa 10-30 ha (N=383); Mieszkańcy wsi będący rolnikami posiadający gospodarstwa >30 ha (N=159);

## R7. Gdyby była taka możliwość, to w jakich szkoleniach by Pan(i) wziął(ęła) udział odpłatnie a w jakich nieodpłatnie?

zarządzanie gospodarstwem rolnym, w tym m.in. zarządzanie produkcją i procesami technologicznymi w gospodarstwie

dostępne formy wsparcia dla rozwijania produkcji rolniczej

Każdy respondent mógł wskazać maksymalnie 3 rodzaje szkoleń

wymogi zazielenienia w ramach płatności bezpośrednich

nowoczesne technologie w uprawach i hodowli

małe przetwórstwo rolno-spożywcze na poziomie gospodarstwa

uwarunkowania prawne dotyczące przetwórstwa produktów rolnych na poziomie gospodarstwa

dostępne formy wsparcia dla osób związanych z rolnictwem, które chcą zmienić zawód

marketing artykułów rolno-spożywczych

technologia i zasady rolnictwa ekologicznego

BHP

rachunkowość w gospodarstwie rolnym

nowowprowadzone ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. w sprawie zasad sprzedaży bezpośredniej i rolniczego handlu detalicznego

zakładanie i funkcjonowanie spółdzielni rolniczych

budowanie grupy/organizacji producentów

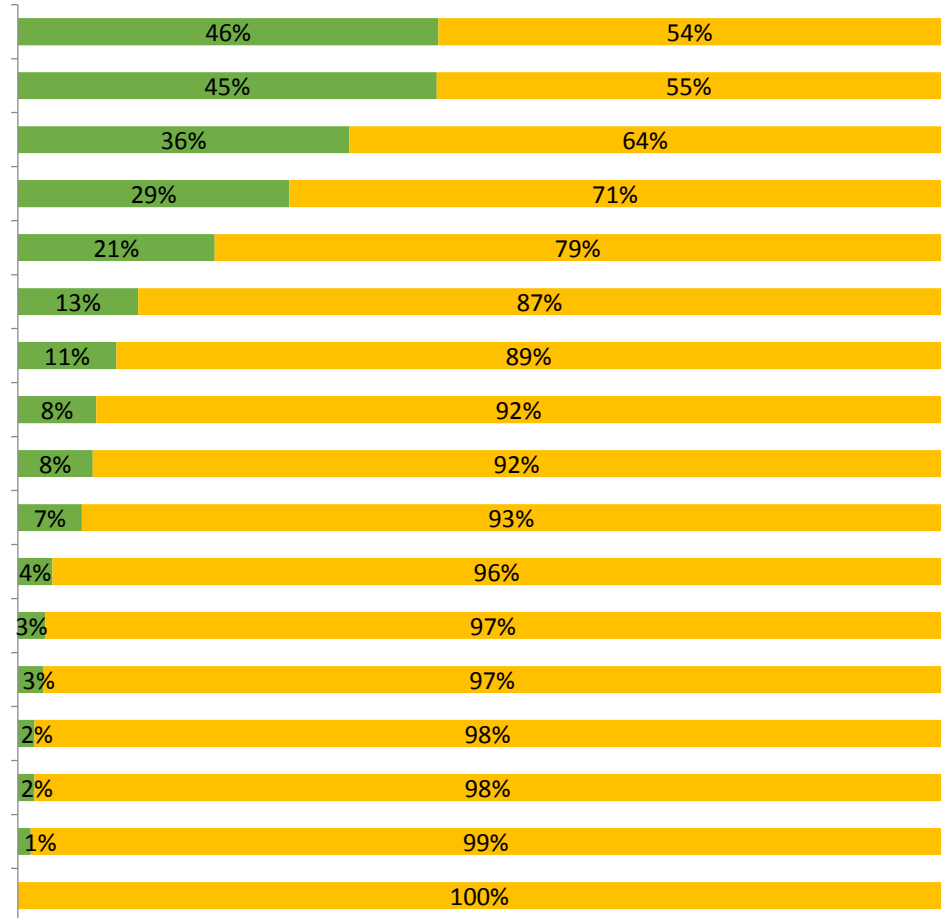
dostosowanie gospodarstw do zmian klimatu i ochrony środowiska

wykorzystanie technologii informacyjno - komunikacyjnych w wprowadzeniu gospodarstwa rolnego

ochrona prawna producentów w zapisach umowy zawieranej na dostawę produktów rolnych

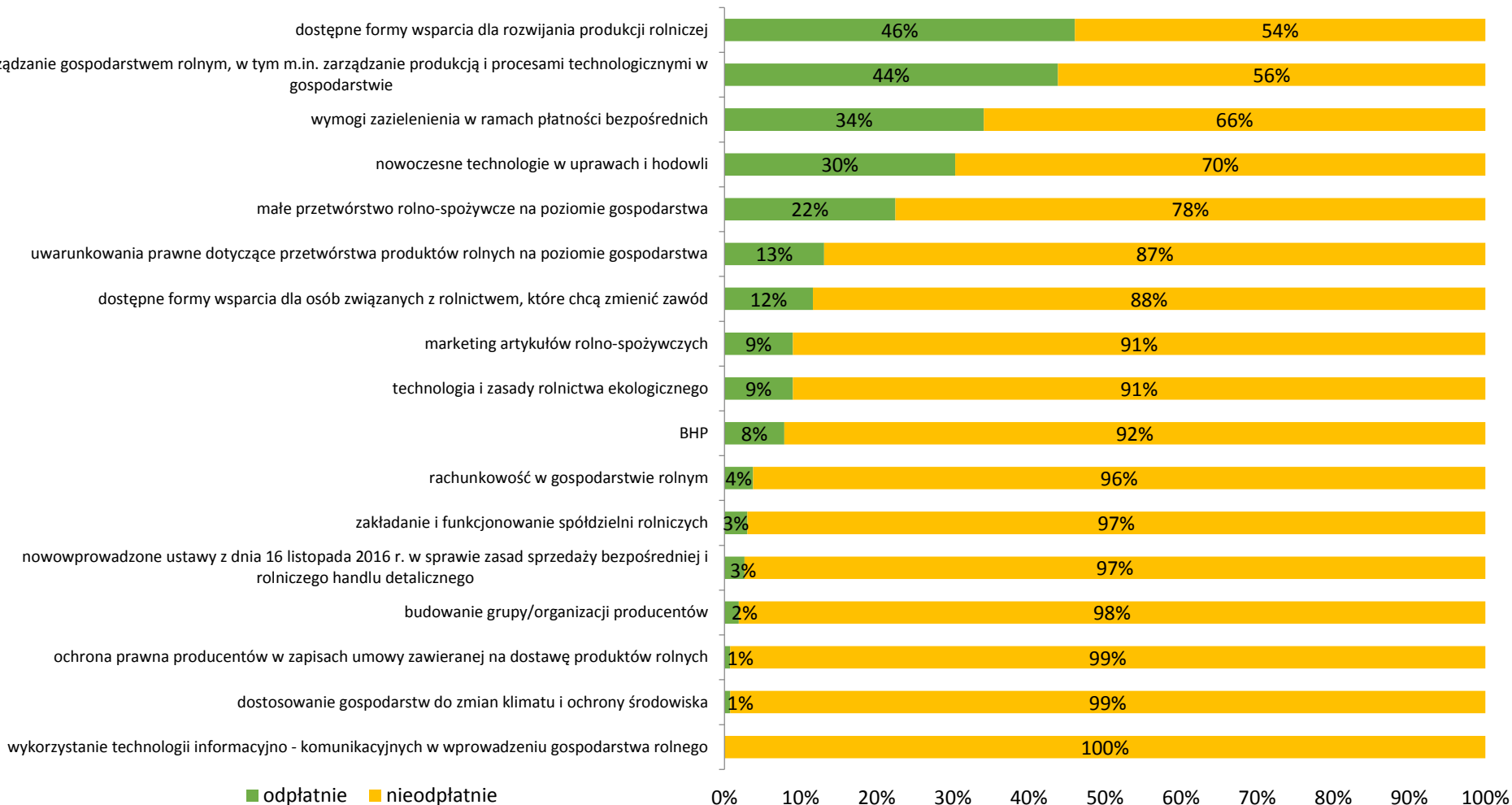
■ odpłatnie ■ nieodpłatnie

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%



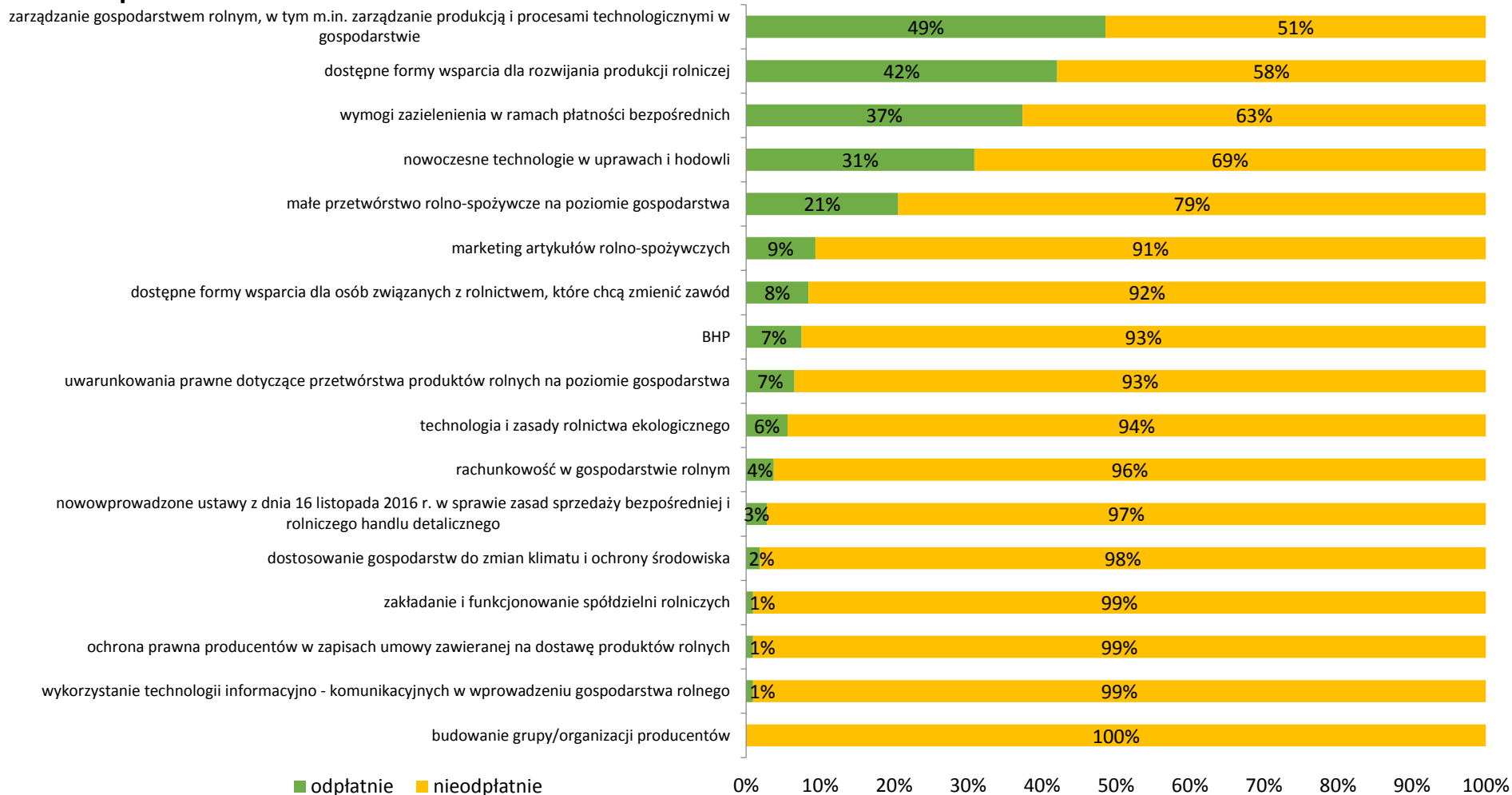
Mieszkańcy wsi będący rolnikami, którzy są zainteresowani szkoleniami (N=507)

## R7. Gdyby była taka możliwość, to w jakich szkoleniach by Pan(i) wziął(ęła) udział odpłatnie a w jakich nieodpłatnie?



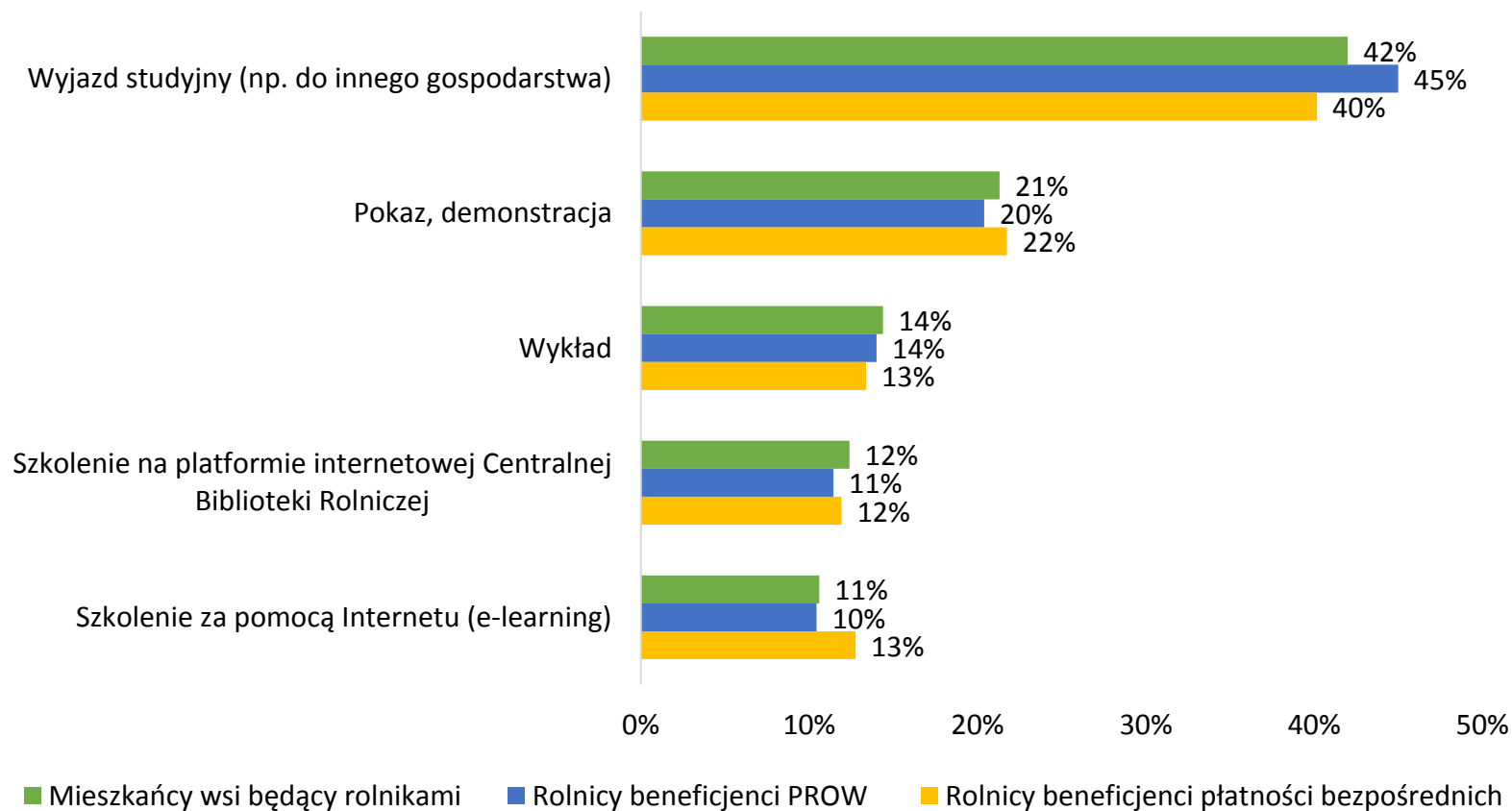
Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich, którzy są zainteresowani szkoleniami (N=267)

## R7. Gdyby była taka możliwość, to w jakich szkoleniach by Pan(i) wziął(ęła) udział odpłatnie a w jakich nieodpłatnie?



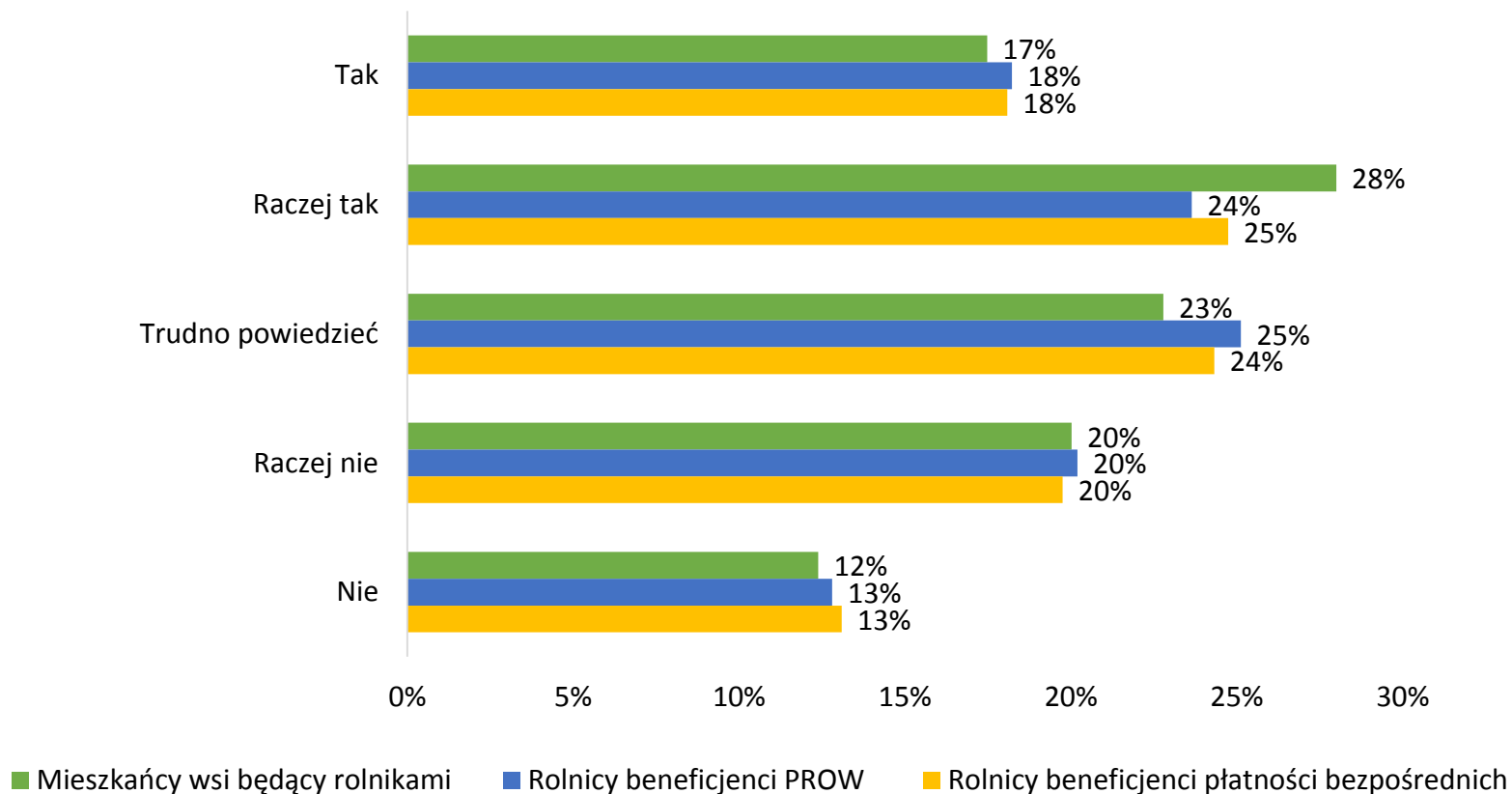
Rolnicy beneficjenci PROW, którzy są zainteresowani szkoleniami (N=107)

## R8. W jakiej formie szkoleń najchętniej Pan(i) wzięłyby/wzięłaby udział?



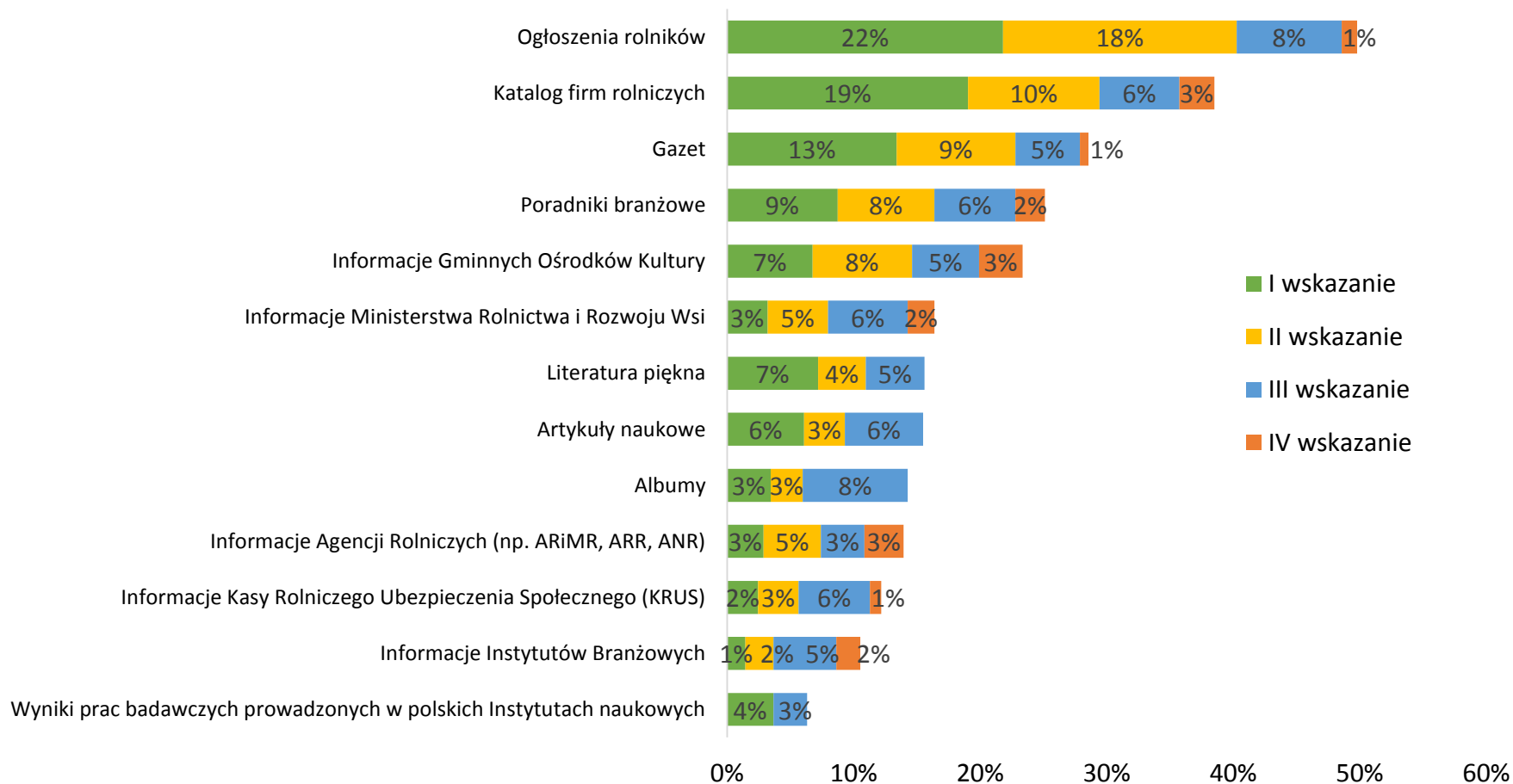
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904); Rolnicy beneficjenci PROW (N=203); Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich (N=481)

## R9. Czy chciałby Pan(i) mieć możliwość przeszukiwania na portalu internetowym Centralnej Biblioteki Rolniczej, informacji, baz wiedzy, zasobów kultury, które pomogłyby w utrzymaniu Dobrych Praktyk Rolniczych, innowacyjności gospodarstw oraz promocji kultury wsi?



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904); Rolnicy beneficjenci PROW (N=203); Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich (N=481)

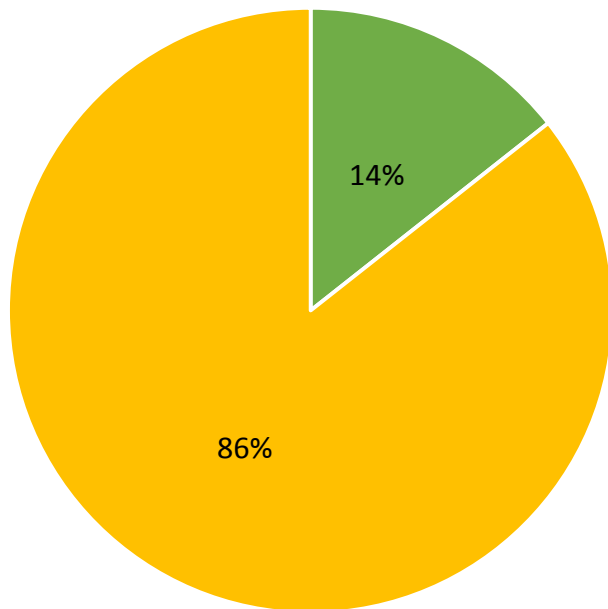
## R10. Jakie informacje powinny znaleźć się na portalu internetowym Centralnej Biblioteki Rolniczej?



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904); wielokrotny wybór z hierarchią



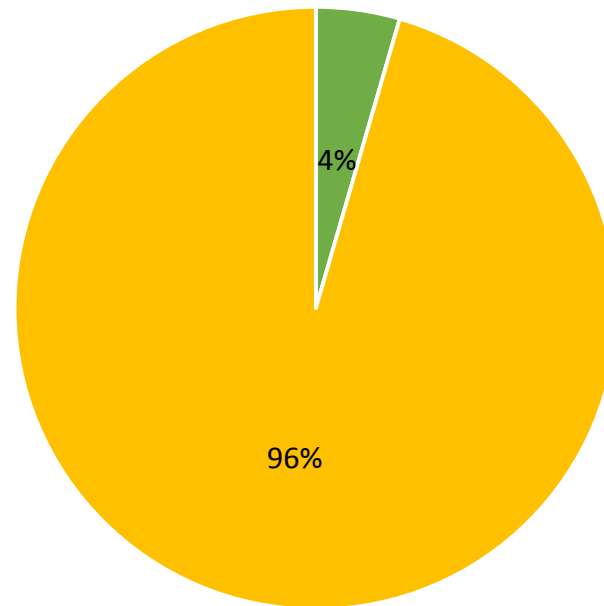
**R11. Czy dziecko/dzieci poniżej 16. roku życia pomaga(ją) w wykonywaniu prac rolniczych w Pana(i) gospodarstwie rolnym?**



■ Tak ■ Nie

Rolnicy żyjący w gospodarstwach domowych, w których przebywają osoby poniżej 16 roku życia (N = 334)

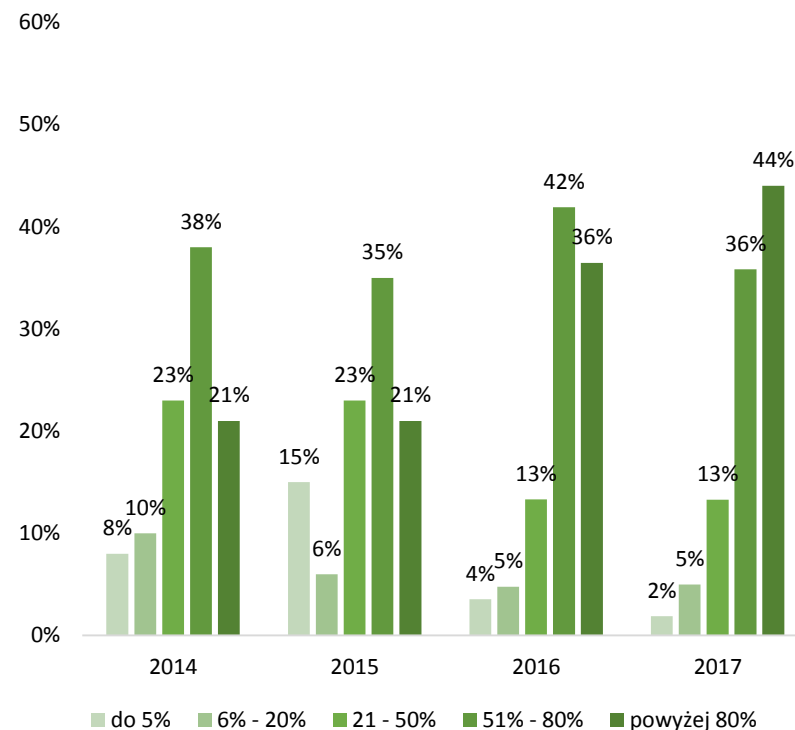
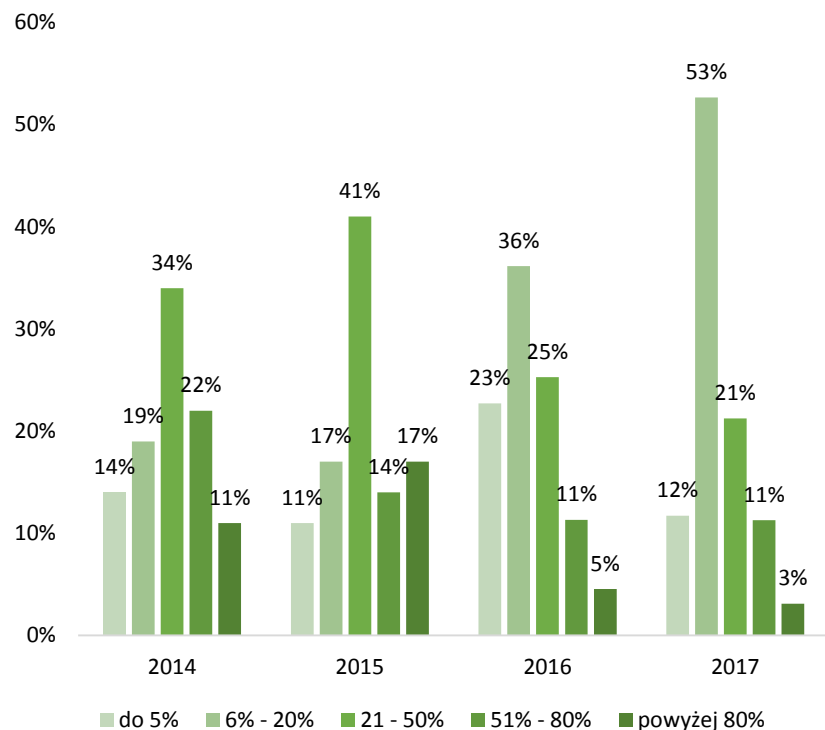
**R12. Czy w 2016 r. w Pana(i) gospodarstwie rolnym wydarzył się wypadek przy pracy, w którym uczestniczyło dziecko poniżej 16. roku życia?**



■ Tak ■ Nie

Rolnicy żyjący w gospodarstwach domowych, w których przebywają osoby poniżej 16 roku życia (N = 334)

## R13. Jaką część swojej produkcji rolnej przeznaczają Pan(i) na własne potrzeby, a jaką na sprzedaż?

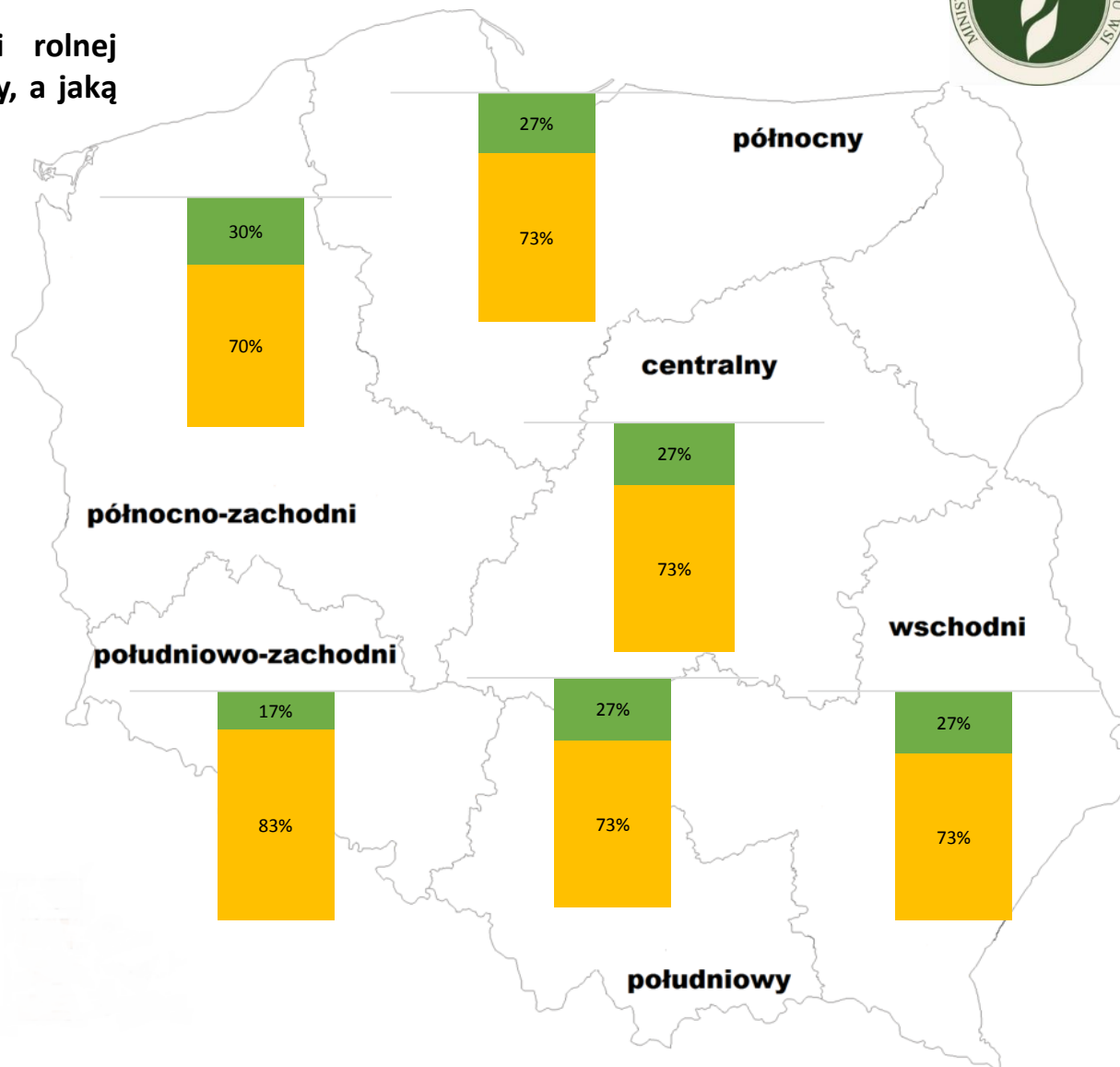
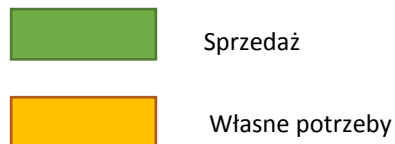


Potrzeby własne

Sprzedaż

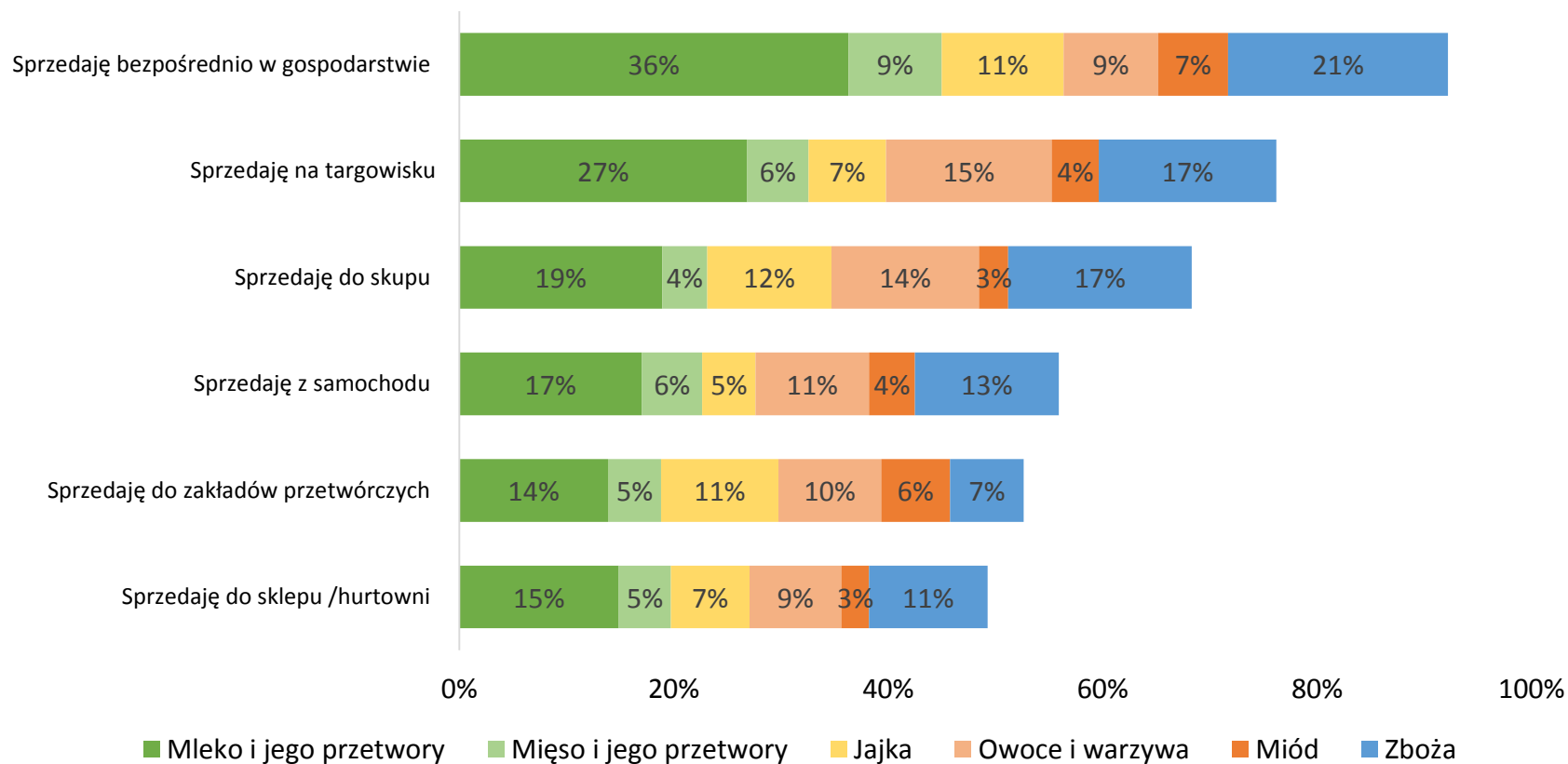
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)

## R13. Jaką część swojej produkcji rolnej przeznaczają Pan(i) na własne potrzeby, a jaką na sprzedaż?



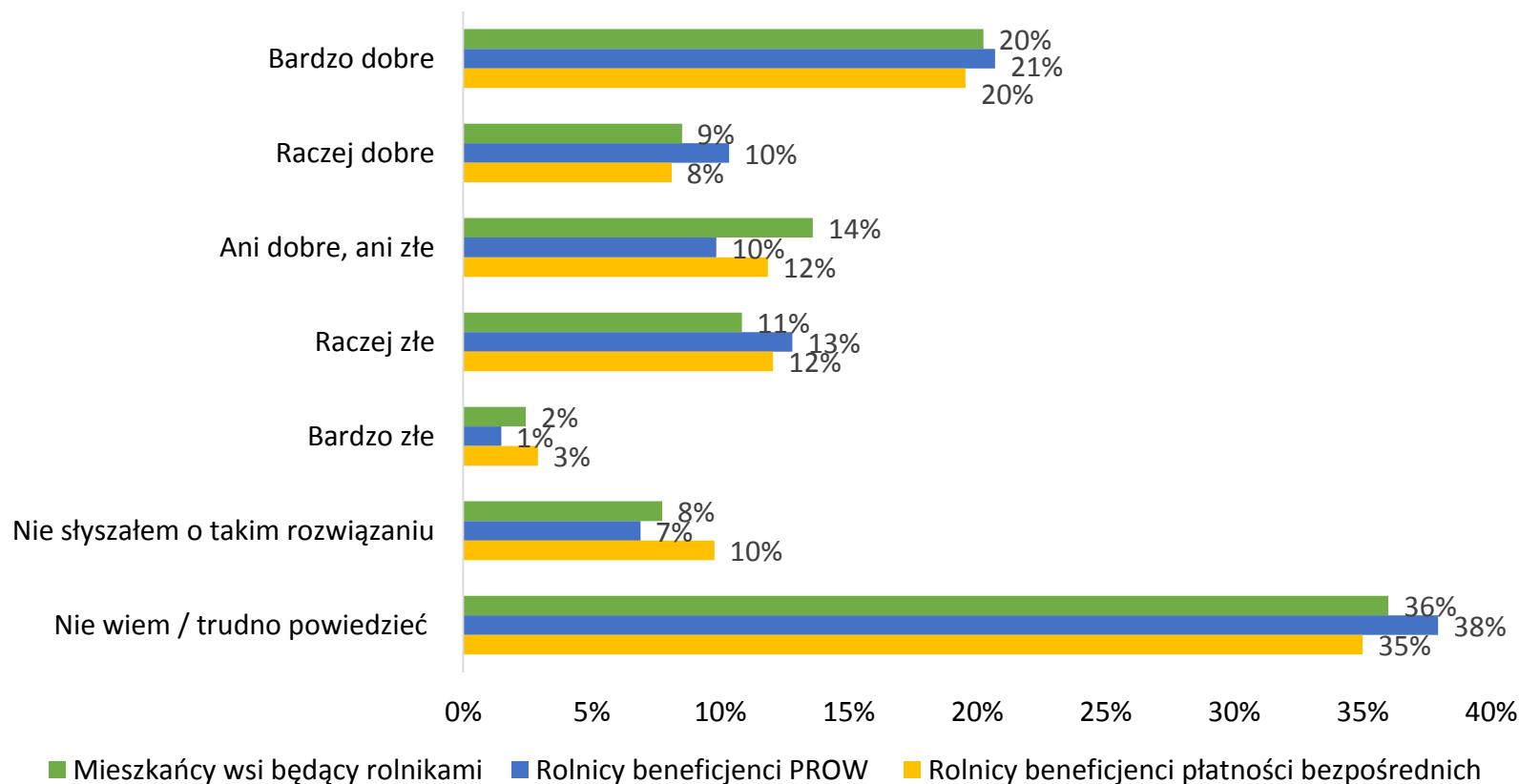
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904) /  
 Centralny (N=179)  
 Południowo-zachodni (N=62)  
 Południowy (N=161)  
 Północno-zachodni (N=113)  
 Północny (N=112)  
 Wschodni (N=277)

**R14. W jaki sposób swoją produkcję rolną przeznaczoną na sprzedaż dostarcza Pan(i) do klientów? Proszę wskazać kolejno dla każdej grupy produktów w jaki sposób głównie wprowadza je Pan(i) na rynek.**



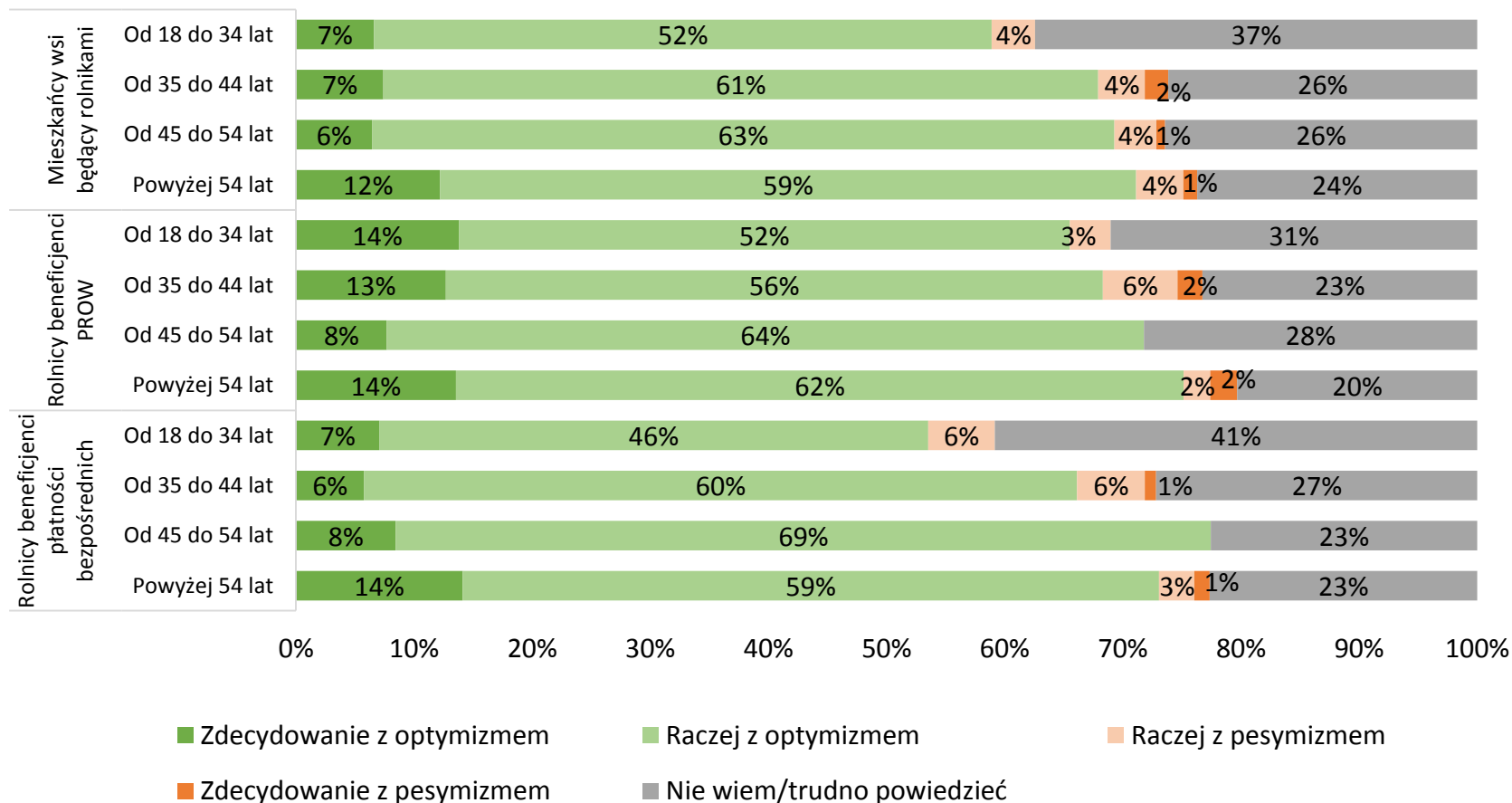
Rolnicy, którzy przeznaczają swoją produkcję rolną na sprzedaż (N = 887); wielokrotny wybór z hierarchią

**R15. W 2015 r. weszły w życie przepisy, których celem jest ochrona interesów rolników w relacjach z pośrednikami i przetwórcami. Podmioty, które kupują produkty od rolników mają teraz obowiązek zawrzeć przed dostawą produktu pisemną umowę na nabycie produktów rolnych. Czy uważa Pan(i), że jest to dobre rozwiązanie?**



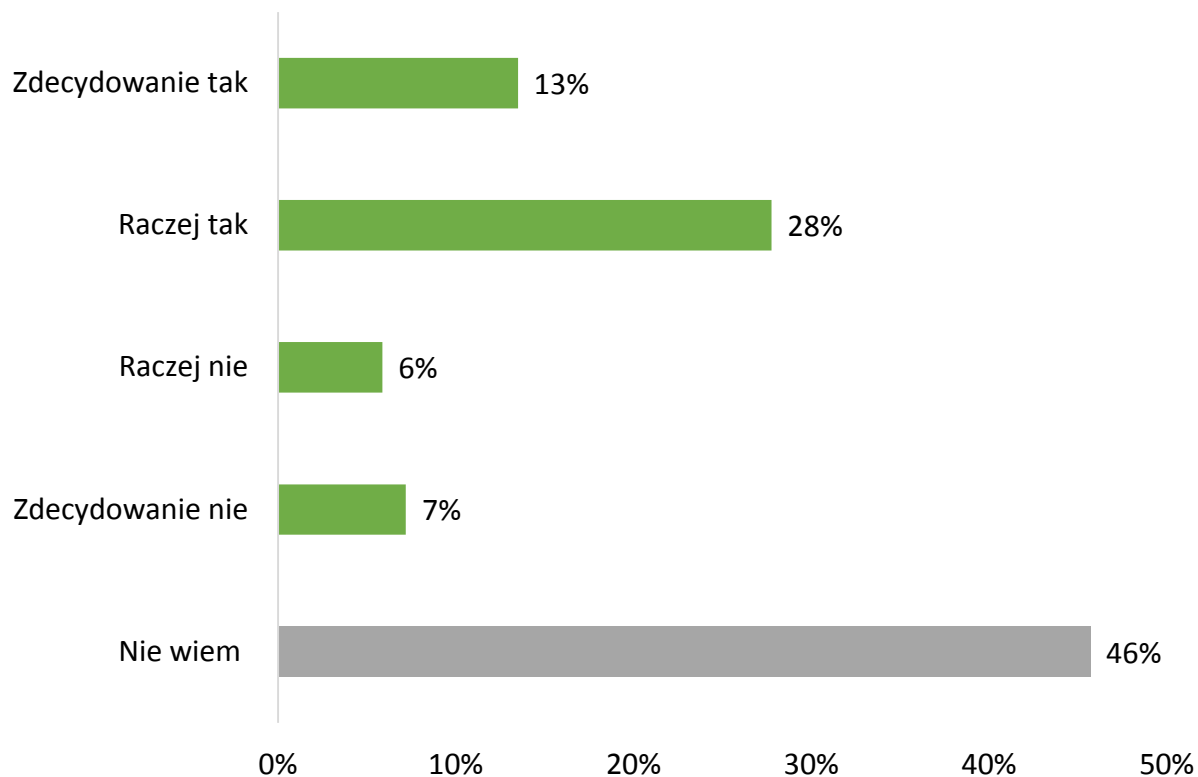
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904); Rolnicy beneficjenci PROW (N=203); Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich (N=481)

## R16. Czy na przyszłość Pana(i) gospodarstwa patrzy Pan(i) z optymizmem czy z pesymizmem?



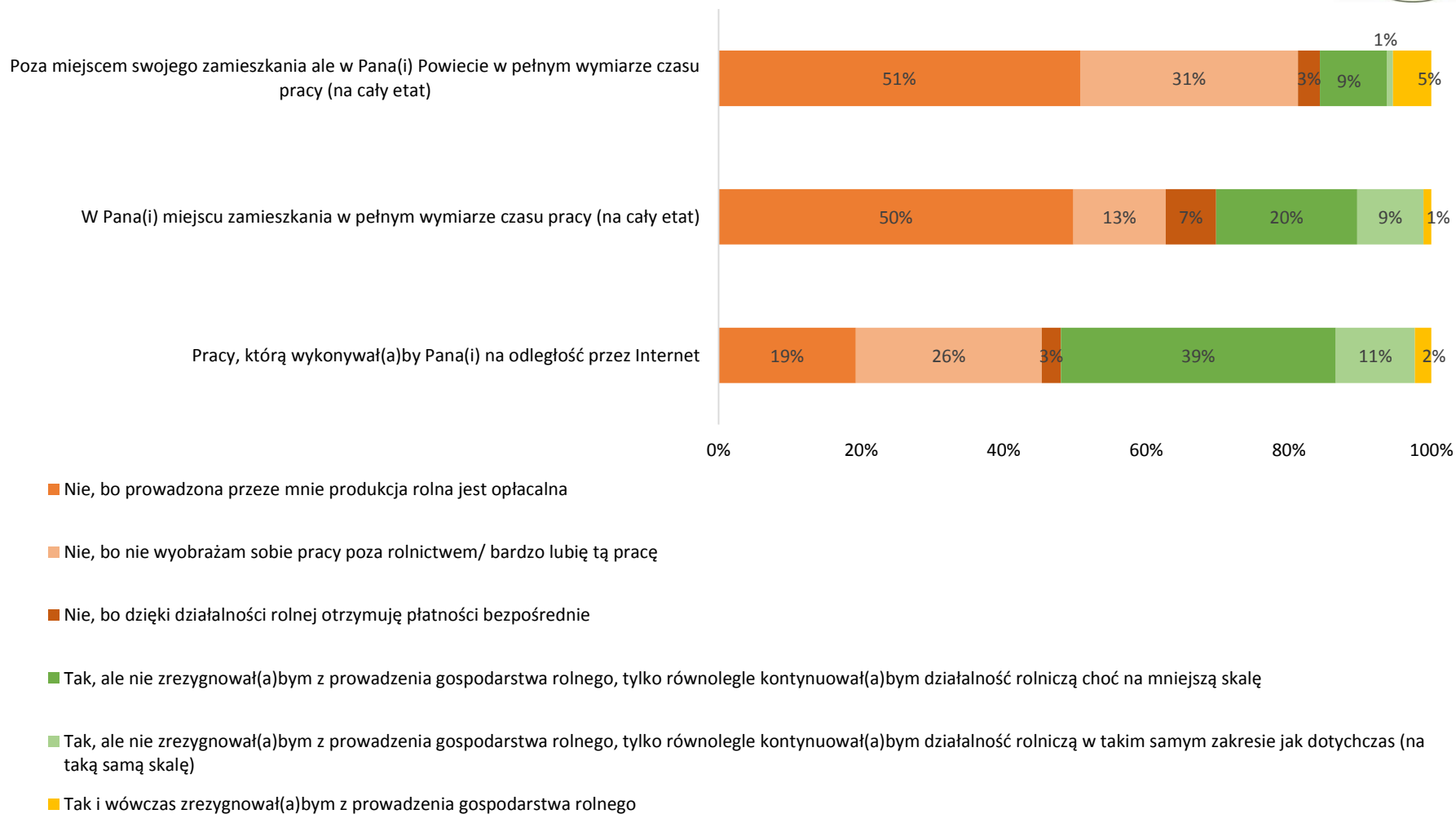
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904); Rolnicy beneficjenci PROW (N= 203); Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich (N= 481)

**R17. Biorąc pod uwagę wszystkie aspekty prowadzenia działalności rolniczej, proszę powiedzieć czy lubi Pan(i) pracować w gospodarstwie rolnym?**



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)

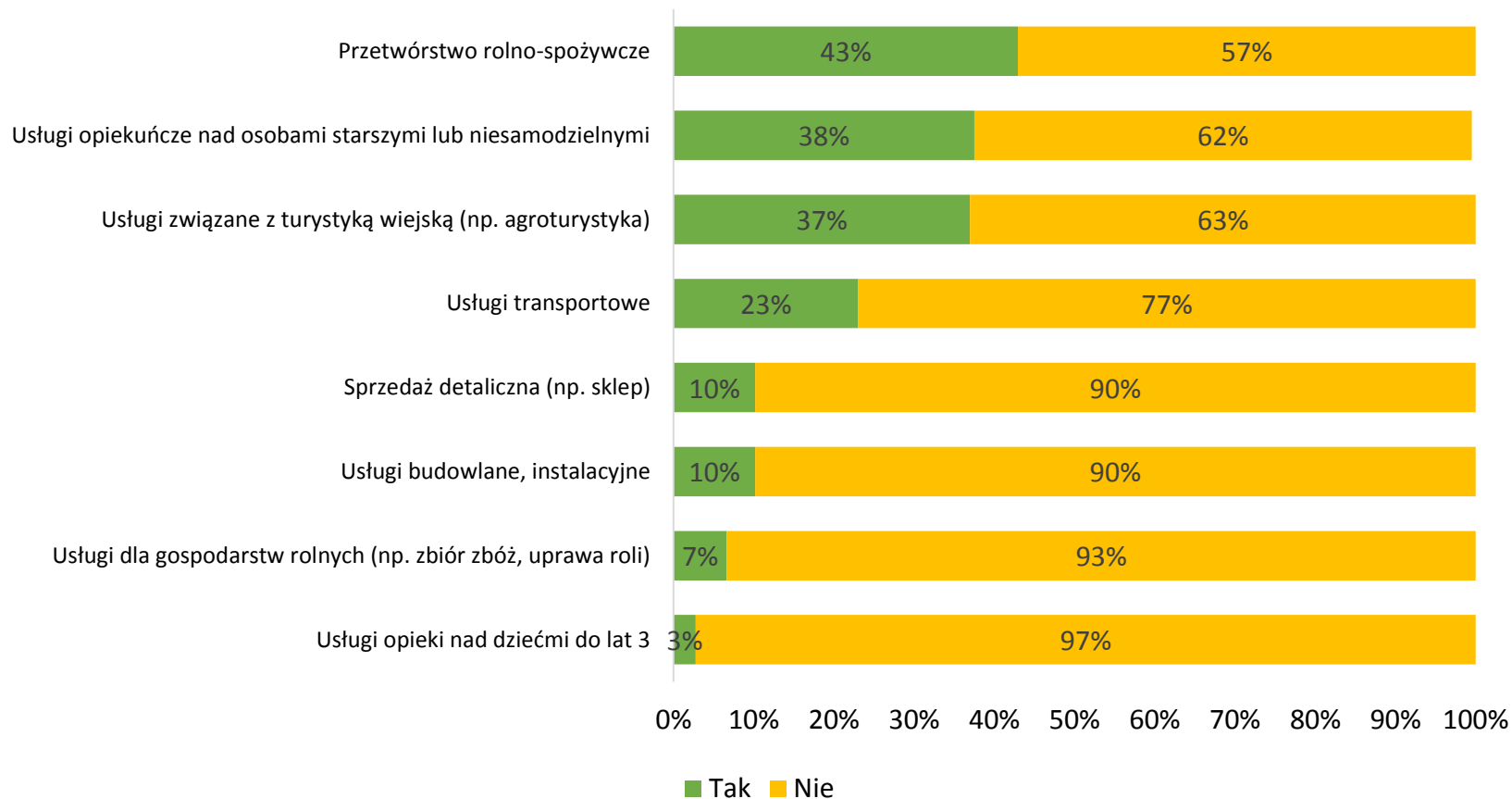
## R18. Czy gdyby miał(a) Pan(i) możliwość podjęcia pracy...



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)

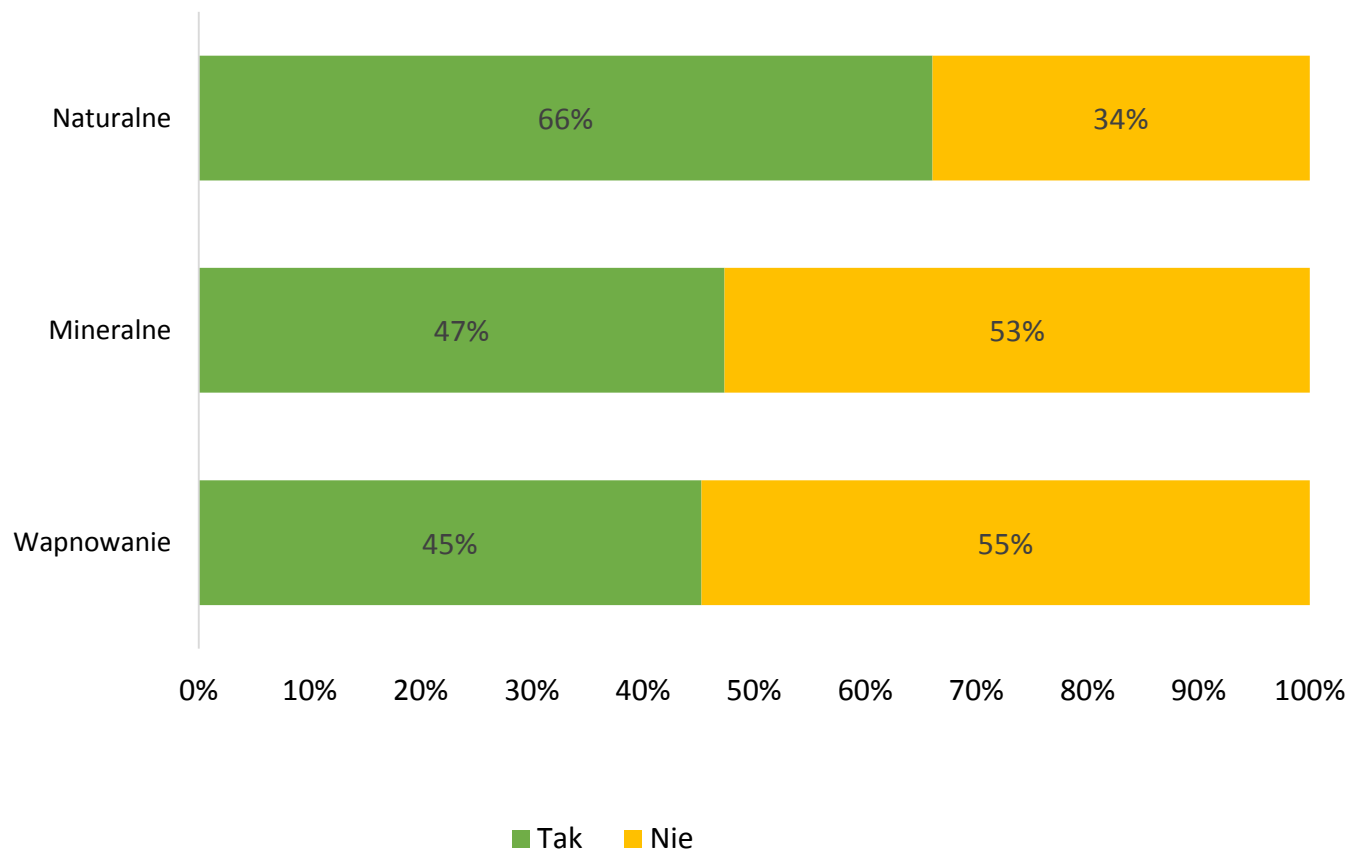


## R19. Czy rozpatrywał Pan(i) możliwość rozpoczęcia działalności gospodarczej w następujących dziedzinach?



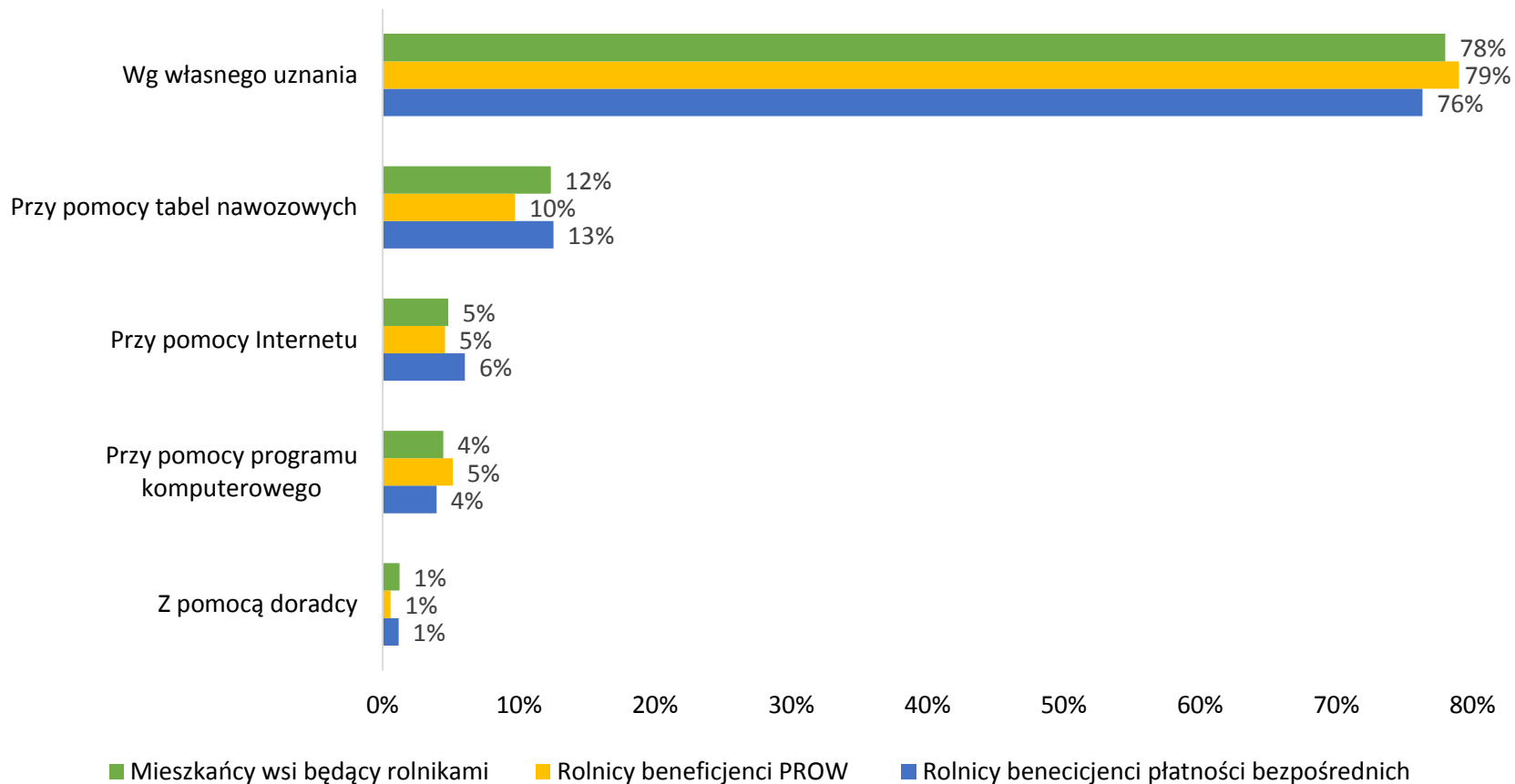
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)

## R20. Czy w Pana(i) gospodarstwie rolnym stosuje się nawozy naturalne lub mineralne, w tym wapnowanie?



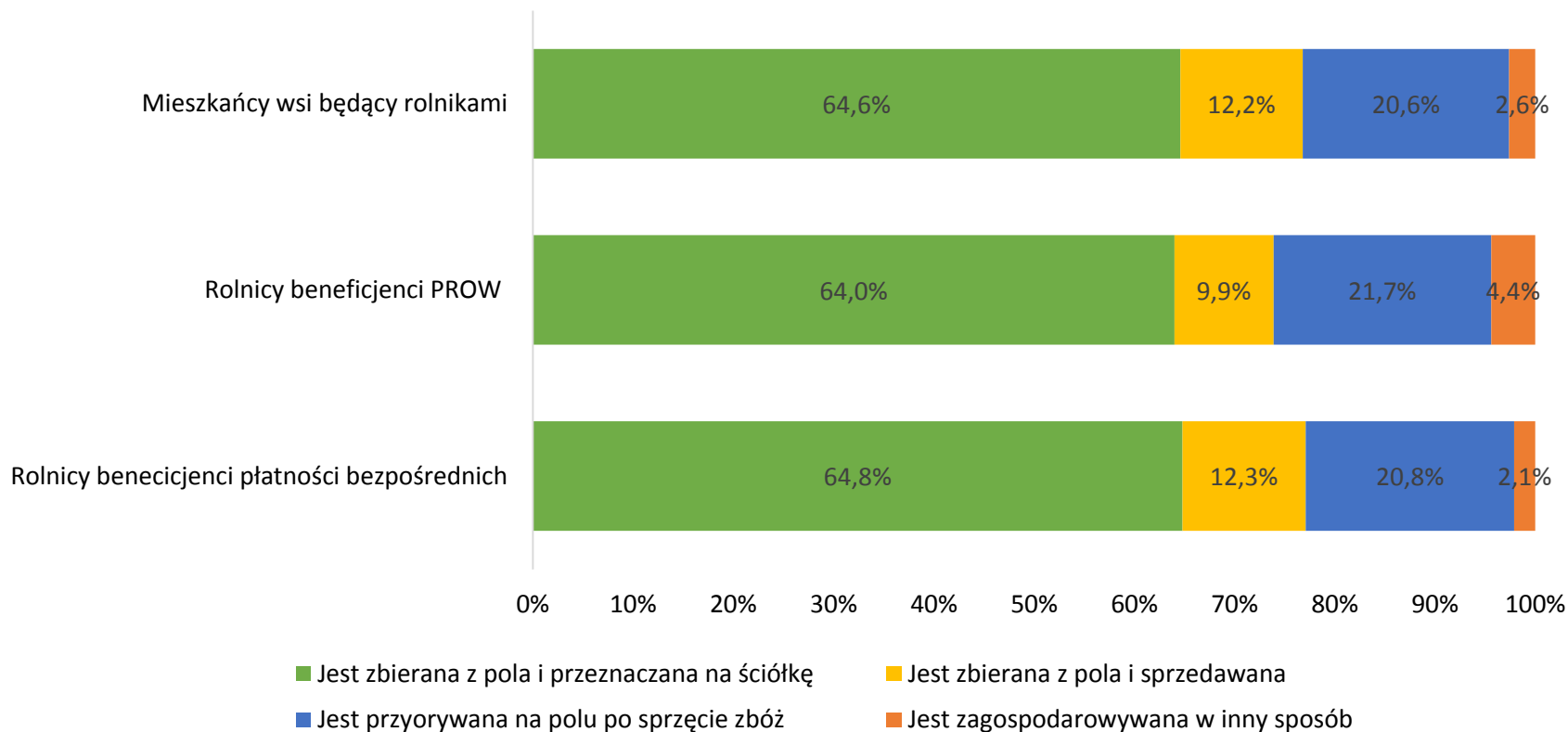
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)

## R21. W jaki sposób ustala się dawki nawożenia NPK w Pana(i) gospodarstwie rolnym?



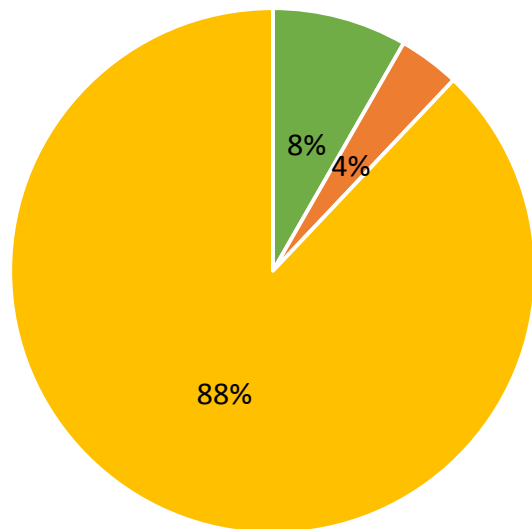
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=811); Rolnicy beneficjenci PROW (N=175); Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich (N=431)

## R22. W jaki sposób jest zagospodarowywana słoma zbóż w Pana(i) gospodarstwie rolnym?



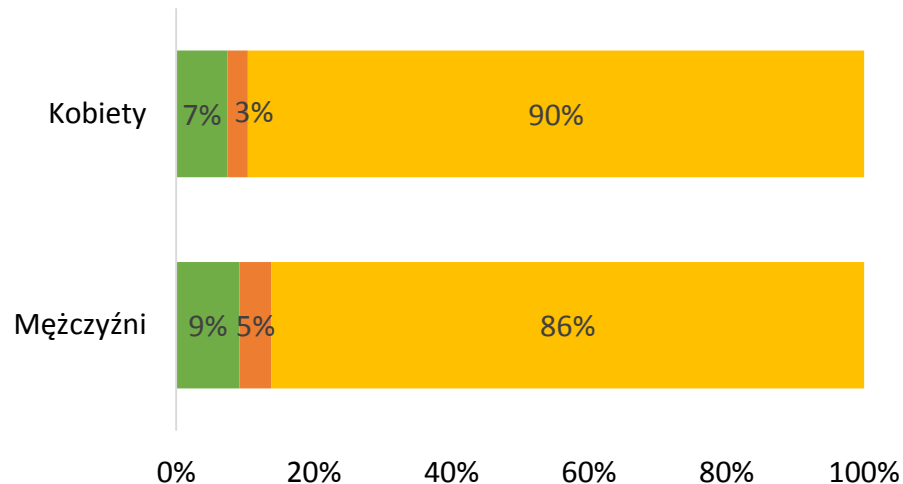
Mieszkańcy wsi będący rolnikami, którzy wskazali konkretny sposób zagospodarowania (N=880); Rolnicy beneficjenci PROW, którzy wskazali konkretny sposób zagospodarowania (N=194); Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich, którzy wskazali konkretny sposób zagospodarowania (N=471)

## R23. Czy Pan(i) nabywał(a) w 2016 r. kwalifikowany materiał siewny: zbóż lub roślin strączkowych lub ziemniaka?



- Tak, nabywałem(am) kwalifikowany materiał siewny i ubiegałem(am) się o dopłatę
- Tak nabywałem(am) kwalifikowany materiał siewny, ale nie ubiegałem(am) się o dopłatę
- Nie nabywałem(am) w ogóle kwalifikowanego materiału siewnego

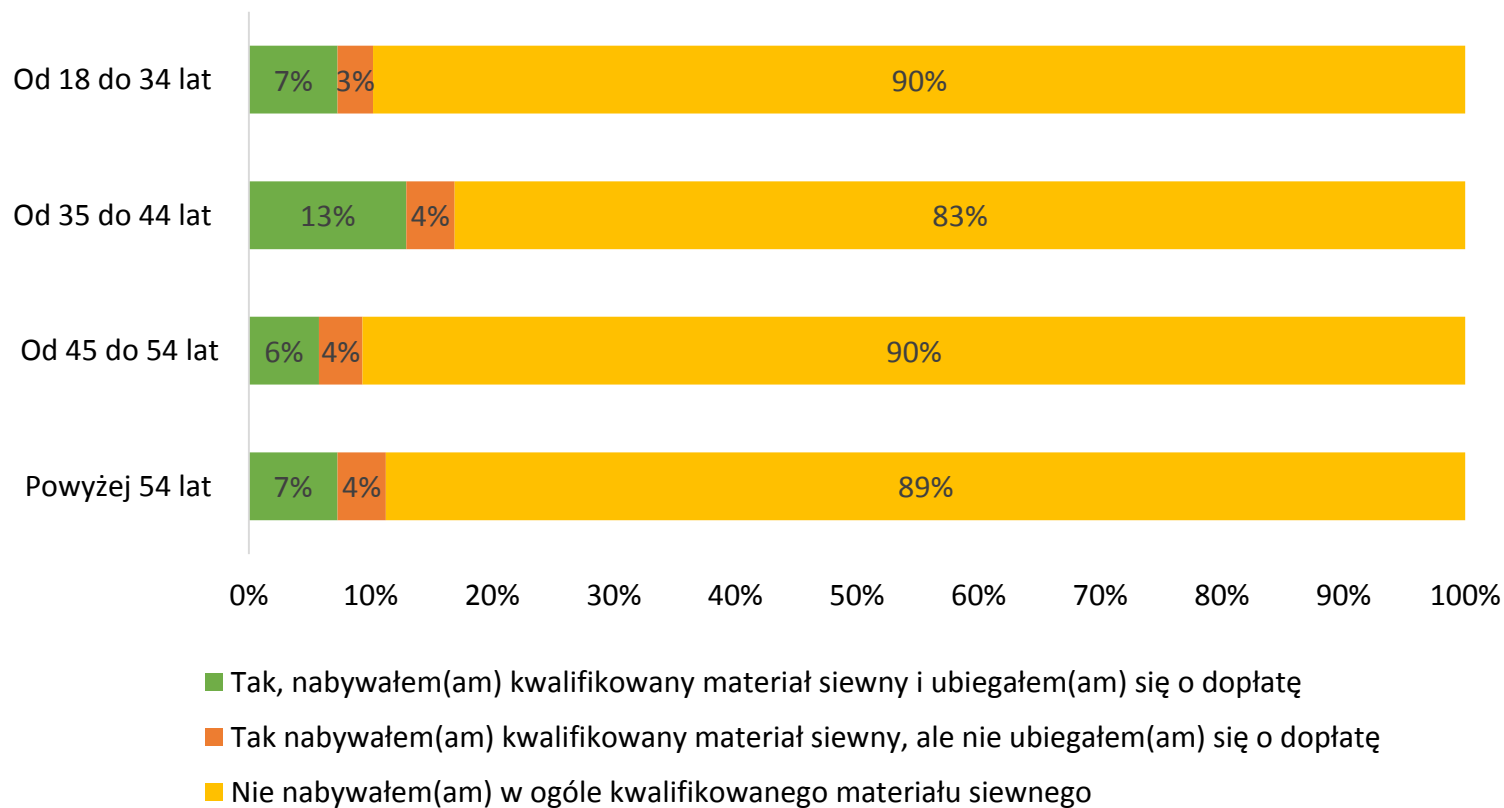
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)



- Tak, nabywałem(am) kwalifikowany materiał siewny i ubiegałem(am) się o dopłatę
- Tak nabywałem(am) kwalifikowany materiał siewny, ale nie ubiegałem(am) się o dopłatę
- Nie nabywałem(am) w ogóle kwalifikowanego materiału siewnego

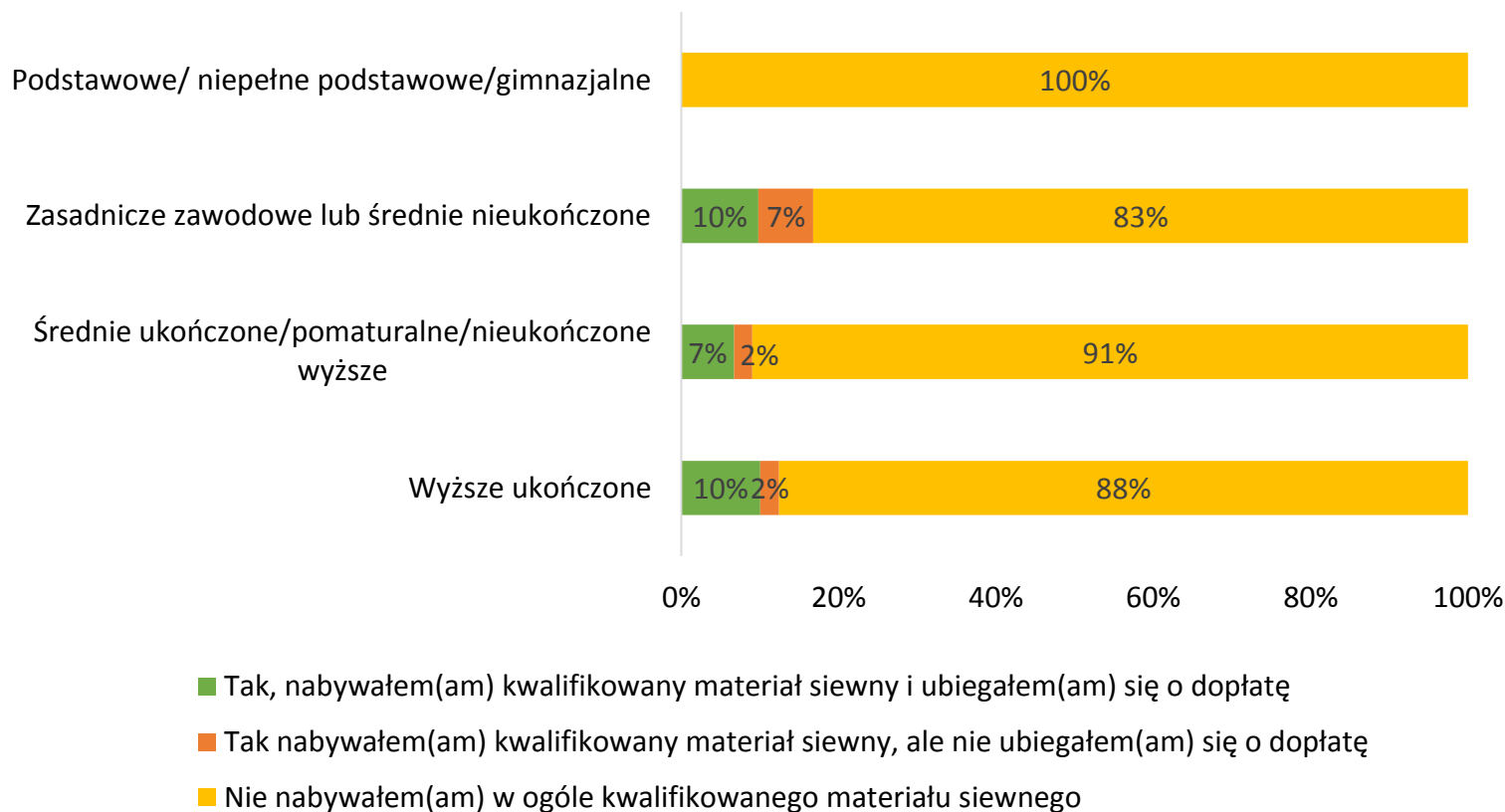
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904) płeć respondenta:  
Kobiety (N=470); Mężczyźni (N=434)

## R23. Czy Pan(i) nabywał(a) w 2016 r. kwalifikowany materiał siewny: zbóż lub roślin strączkowych lub ziemniaka?



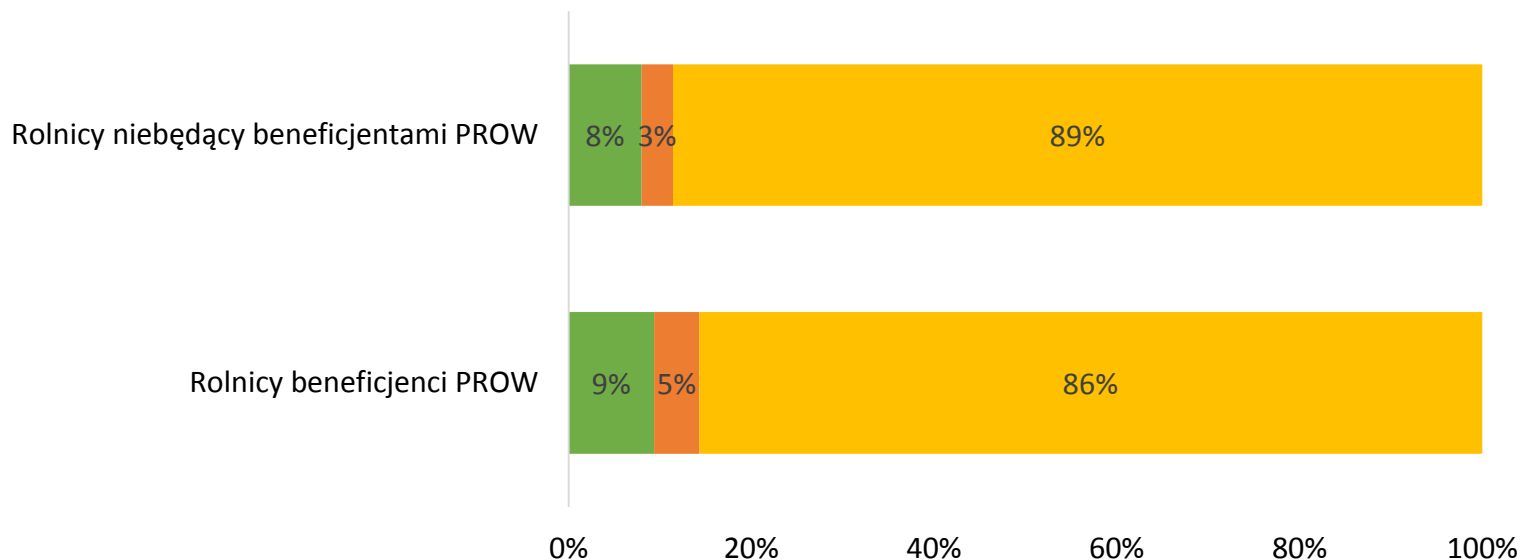
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904) wiek respondenta: 18-34 lat (N=137); 35-44 lat (N=201); 45-54 lat (N=140); powyżej 54 lat (N=426);

## R23. Czy Pan(i) nabywał(a) w 2016 r. kwalifikowany materiał siewny: zbóż lub roślin strączkowych lub ziemniaka?



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904) wykształcenie respondenta: Podstawowe/ niepełne podstawowe/gimnazjalne (N=22); Zasadnicze zawodowe lub średnie nieukończone (N=286); Średnie ukończone/pomaturalne/nieukończone wyższe (N=387); Wyższe ukończone (N=209);

## R23. Czy Pan(i) nabywał(a) w 2016 r. kwalifikowany materiał siewny: zbóż lub roślin strączkowych lub ziemniaka?

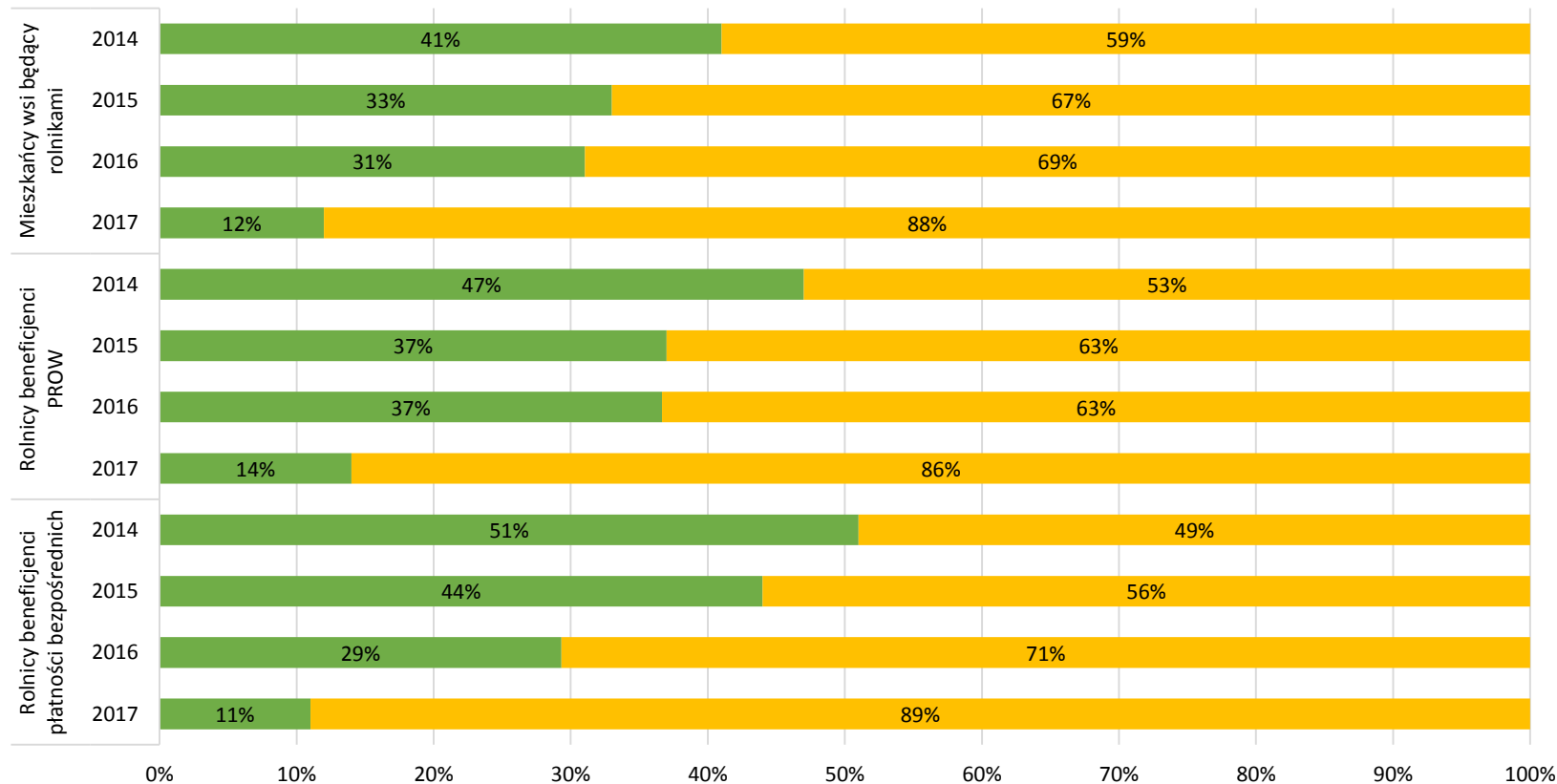


- Tak, nabywałem(am) kwalifikowany materiał siewny i ubiegałem(am) się o dopłatę
- Tak nabywałem(am) kwalifikowany materiał siewny, ale nie ubiegałem(am) się o dopłatę
- Nie nabywałem(am) w ogóle kwalifikowanego materiału siewnego

Rolnicy niebędący beneficjentami PROW (N=701); Rolnicy beneficjenci PROW (N=203)



## R23. Czy Pan(i) nabywał(a) w 2016 r. kwalifikowany materiał siewny: zbóż lub roślin strączkowych lub ziemiaka?

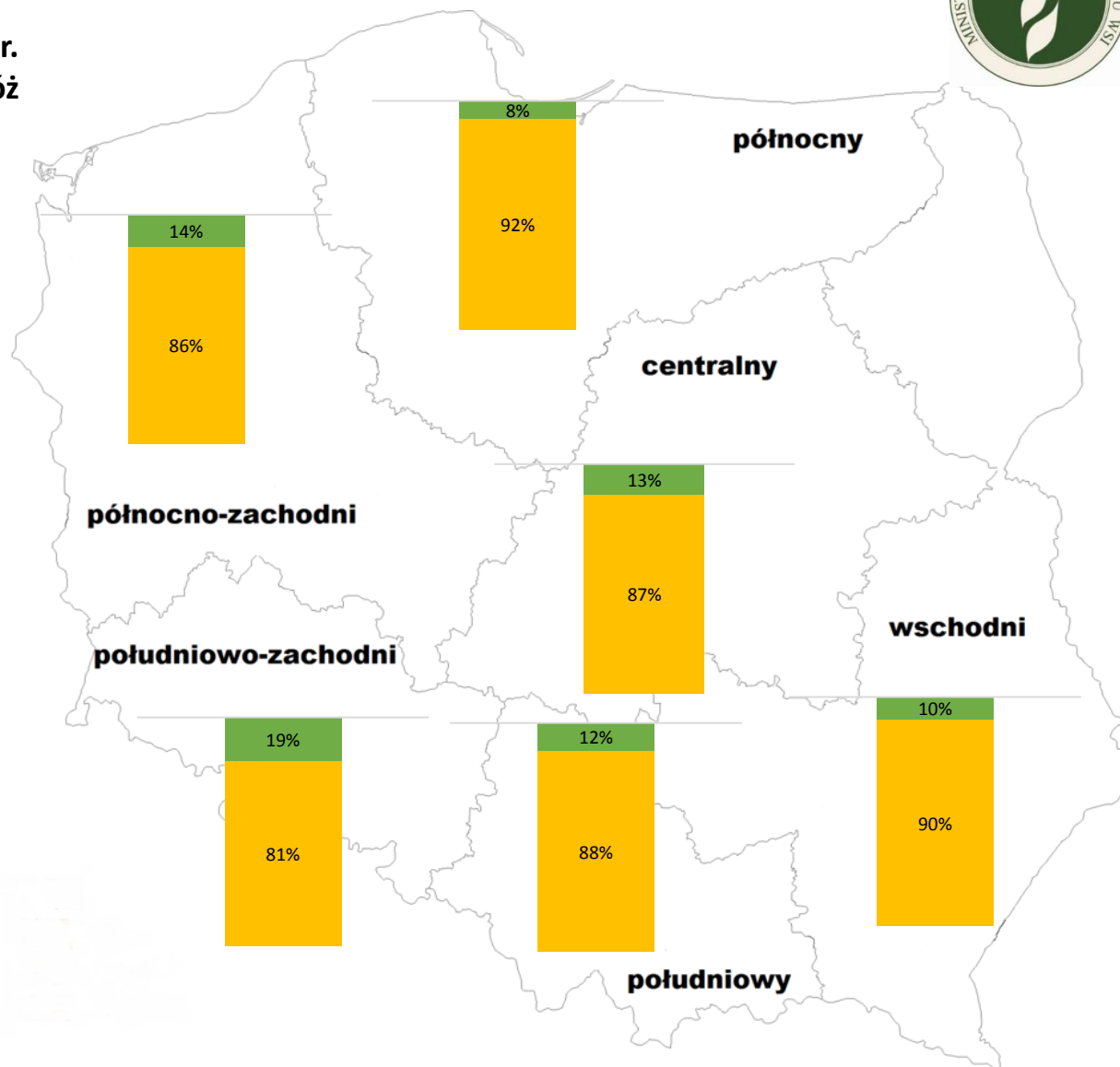
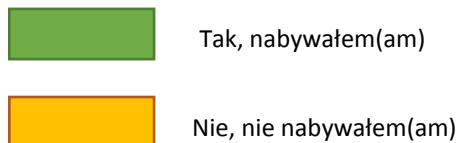


W poprzednich latach rozróżniano jedynie odpowiedzi „tak, nabywałem(am)” i „nie, nie nabywałem(am)”, stąd powyższy wykres obejmuje zagregowaną wartość odpowiedzi dla 2017 roku.

■ Tak, nabywałem(am) ■ Nie, nie nabywałem(am)

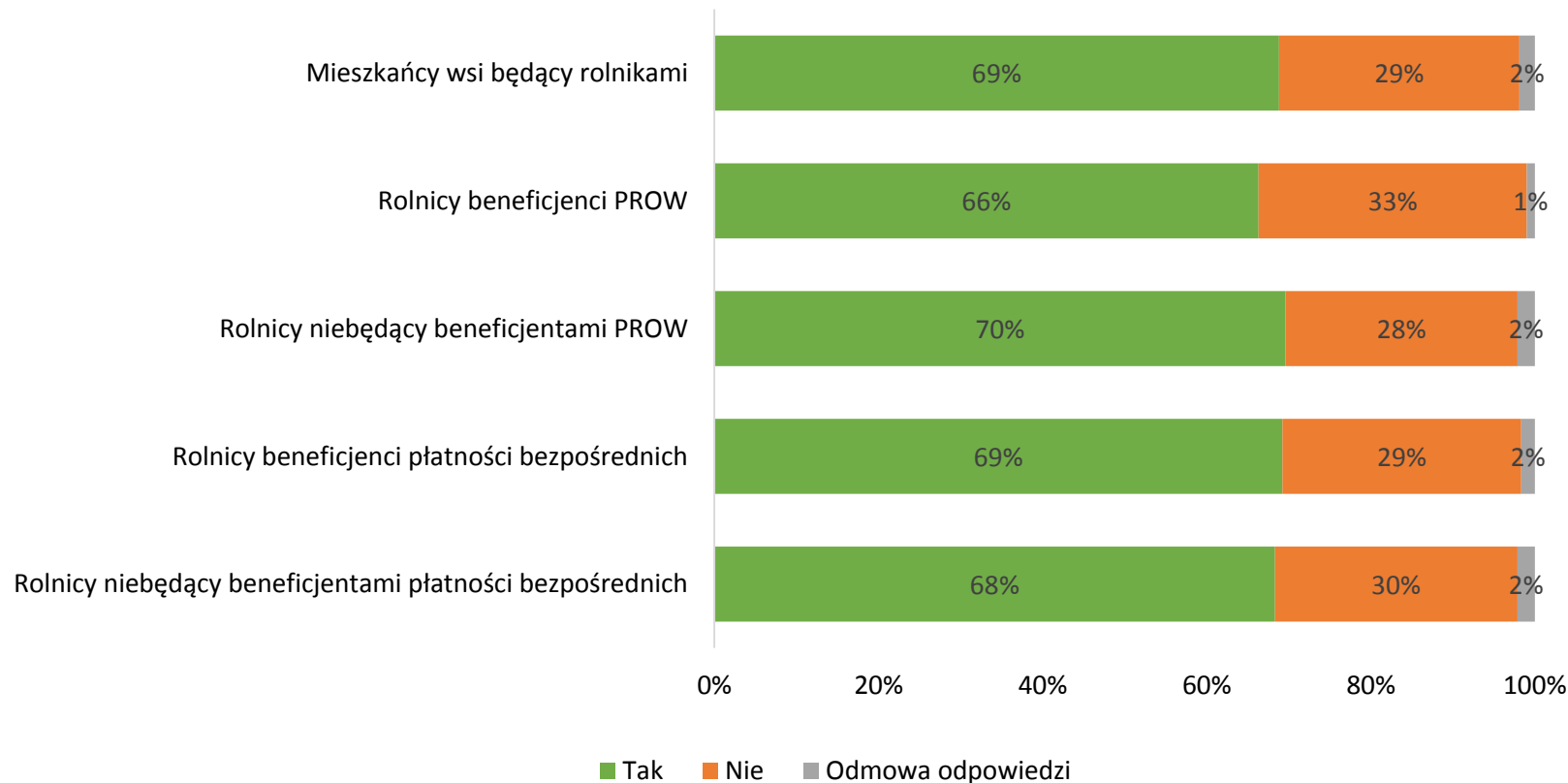
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Rolnicy beneficjenci PROW (N=203); Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich (N=481)

## R23. Czy Pan(i) nabywał(a) w 2016 r. kwalifikowany materiał siewny: zbóż lub roślin strączkowych lub ziemniaka?



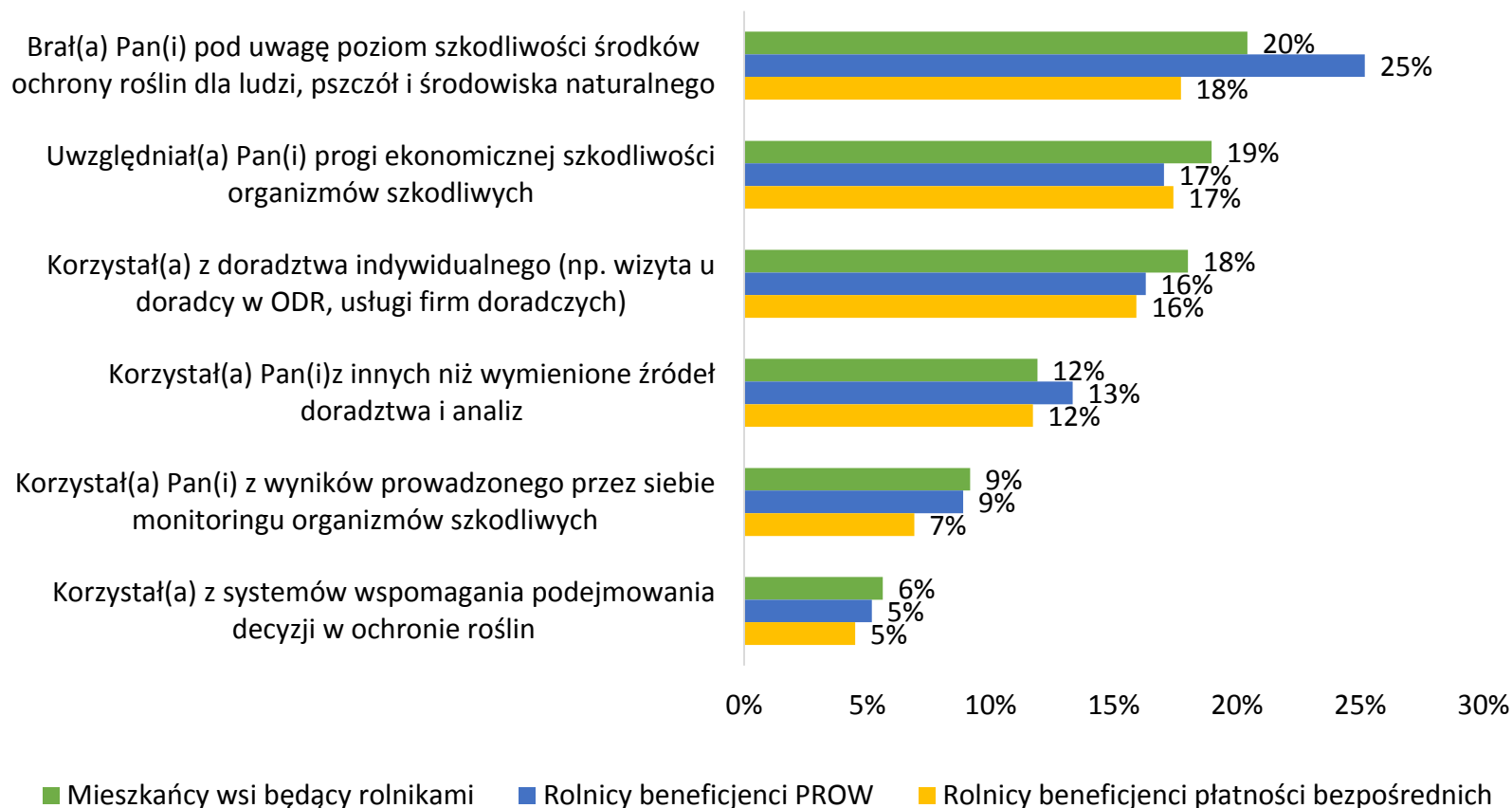
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904) /  
 Centralny (N=179)  
 Południowo-zachodni (N=62)  
 Południowy (N=161)  
 Północno-zachodni (N=113)  
 Północny (N=112)  
 Wschodni (N=277)

## R24. Czy stosuje Pan(i) w swoim gospodarstwie rolnym środki ochrony roślin?



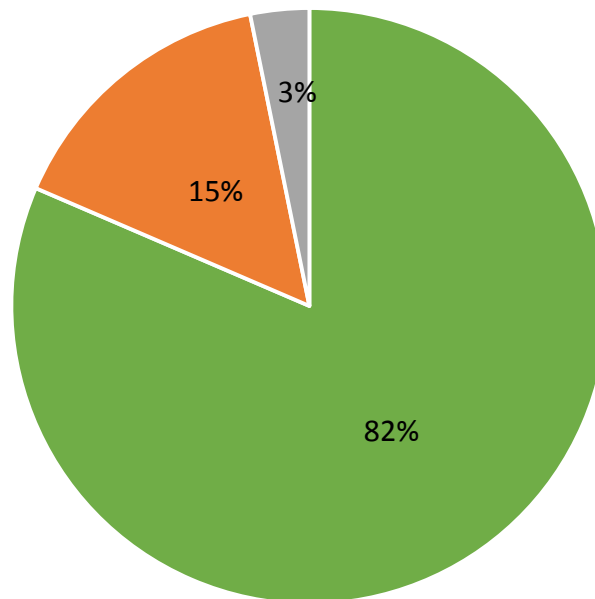
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Rolnicy beneficjenci PROW (N=203); Rolnicy niebędący beneficjentami PROW (N=701); Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich (N=481); Rolnicy niebędący beneficjentami płatności bezpośrednich (N=423)

## R24a. Czy podejmując decyzję o stosowaniu środków ochrony roślin:



Mieszkańcy wsi będący rolnikami, którzy stosują środki ochrony roślin (N = 622); Rolnicy beneficjenci PROW, którzy stosują środki ochrony roślin (N=135); Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich, którzy stosują środki ochrony roślin (N=333); respondent ustosunkowywał się do każdego stwierdzenia

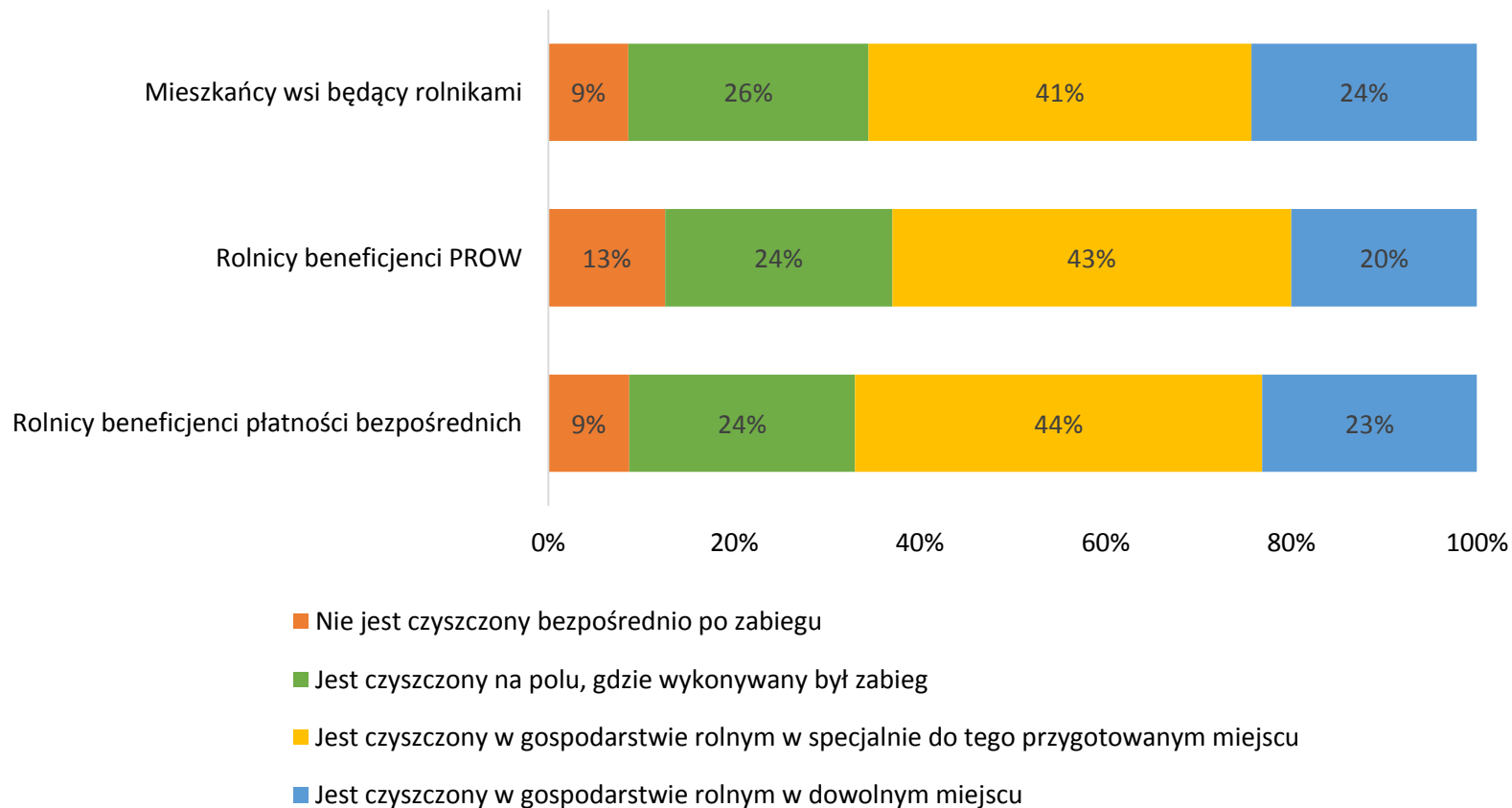
## R24b. Czy podczas zabiegu ochrony roślin wykorzystuje Pan(i) własny opryskiwacz lub inne należące do Pana(i) urządzenia?



- Zabiegi te wykonuję własnym opryskiwaczem/ własnymi urządzeniami
- Zabiegi te wykonuje swoim opryskiwaczem/ swoimi urządzeniami osoba lub firma, której zlecam te prace
- Odmowa odpowiedzi

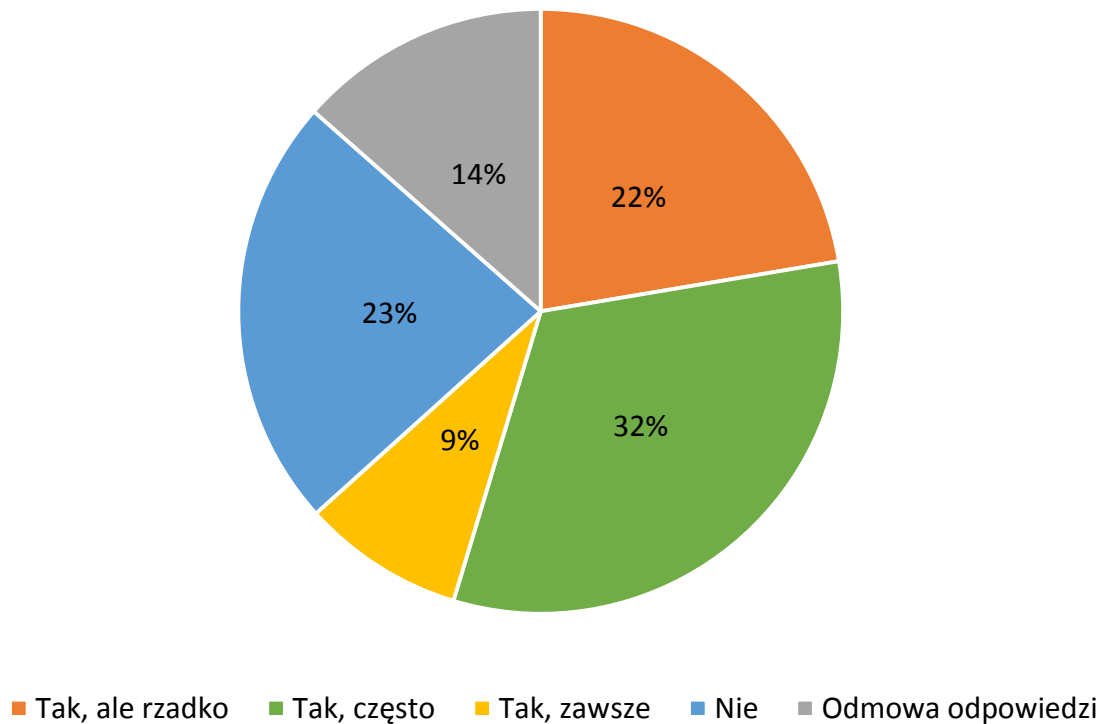
Mieszkańcy wsi będący rolnikami, którzy stosują środki ochrony roślin (N = 622)

## R24c. Czy po wykonanym w Pańskim gospodarstwie rolnym zabiegu ochrony roślin czyszczony jest opryskiwacz/ inne urządzenia wykorzystane w zabiegu? A jeśli tak, to gdzie?



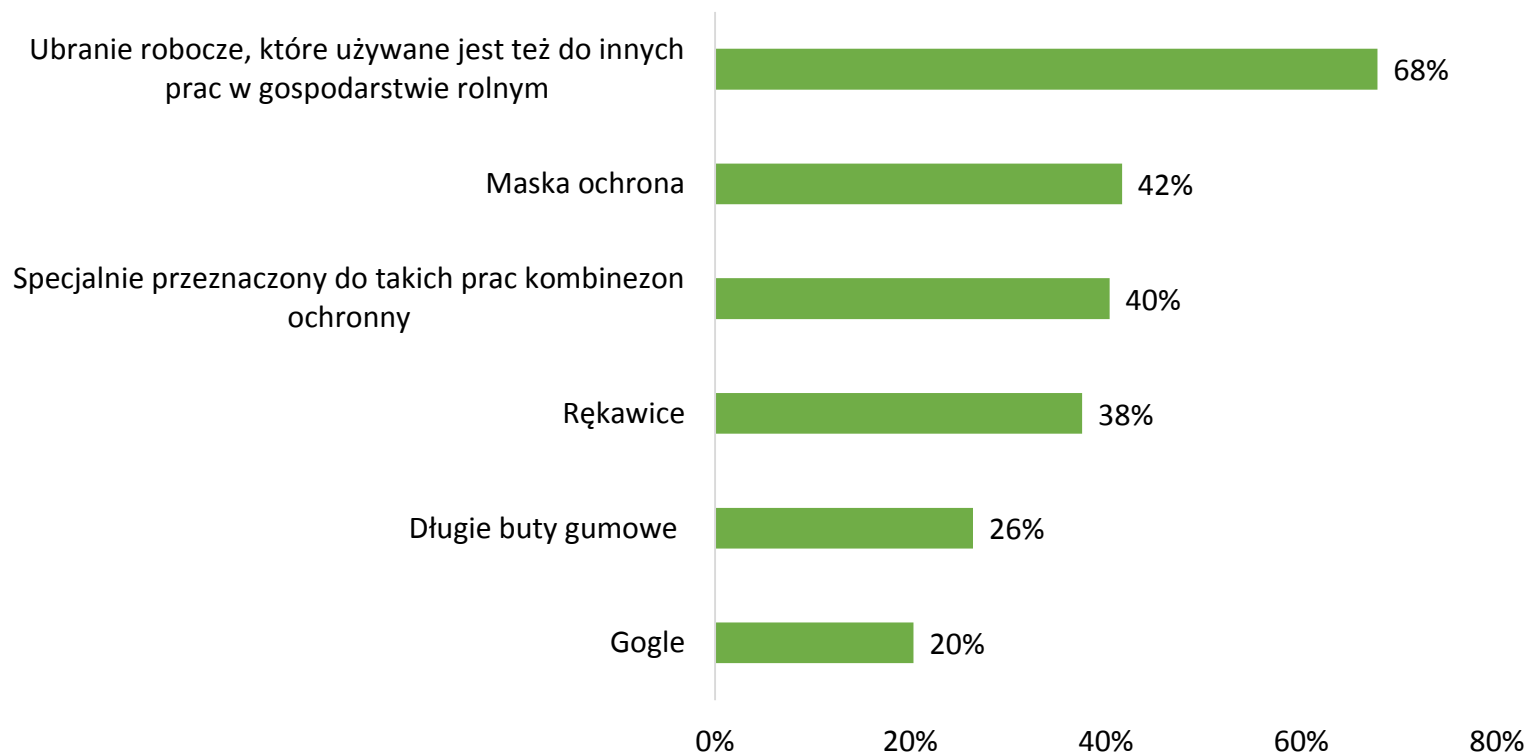
Mieszkańcy wsi będący rolnikami, którzy stosują środki ochrony roślin (N=622); Rolnicy beneficjenci PROW, którzy stosują środki ochrony roślin (N=135); Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich, którzy stosują środki ochrony roślin (N=333)

## R24d. Czy podczas stosowania środków ochrony roślin osoba wykonująca ten zabieg w Pańskim gospodarstwie rolnym używa odzieży ochronnej?



Mieszkańcy wsi będący rolnikami, którzy stosują środki ochrony roślin (N=622)

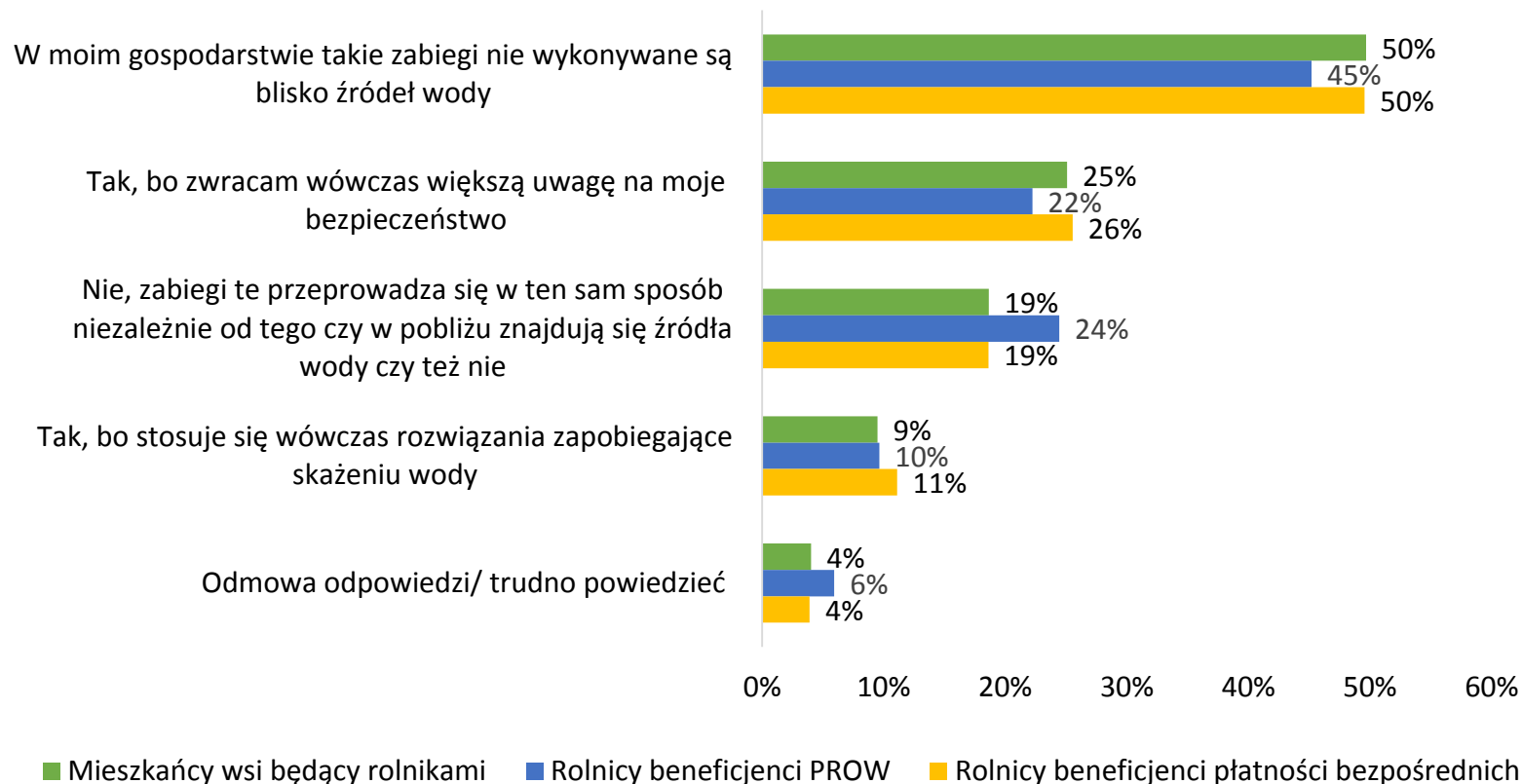
## R24e. Które elementy odzieży ochronnej używa zazwyczaj osoba wykonująca ten zabieg w Pańskim gospodarstwie rolnym?



Mieszkańcy wsi będący rolnikami, którzy podczas stosowania środków ochrony roślin stosują również odzież ochronną (N=394); wielokrotny wybór

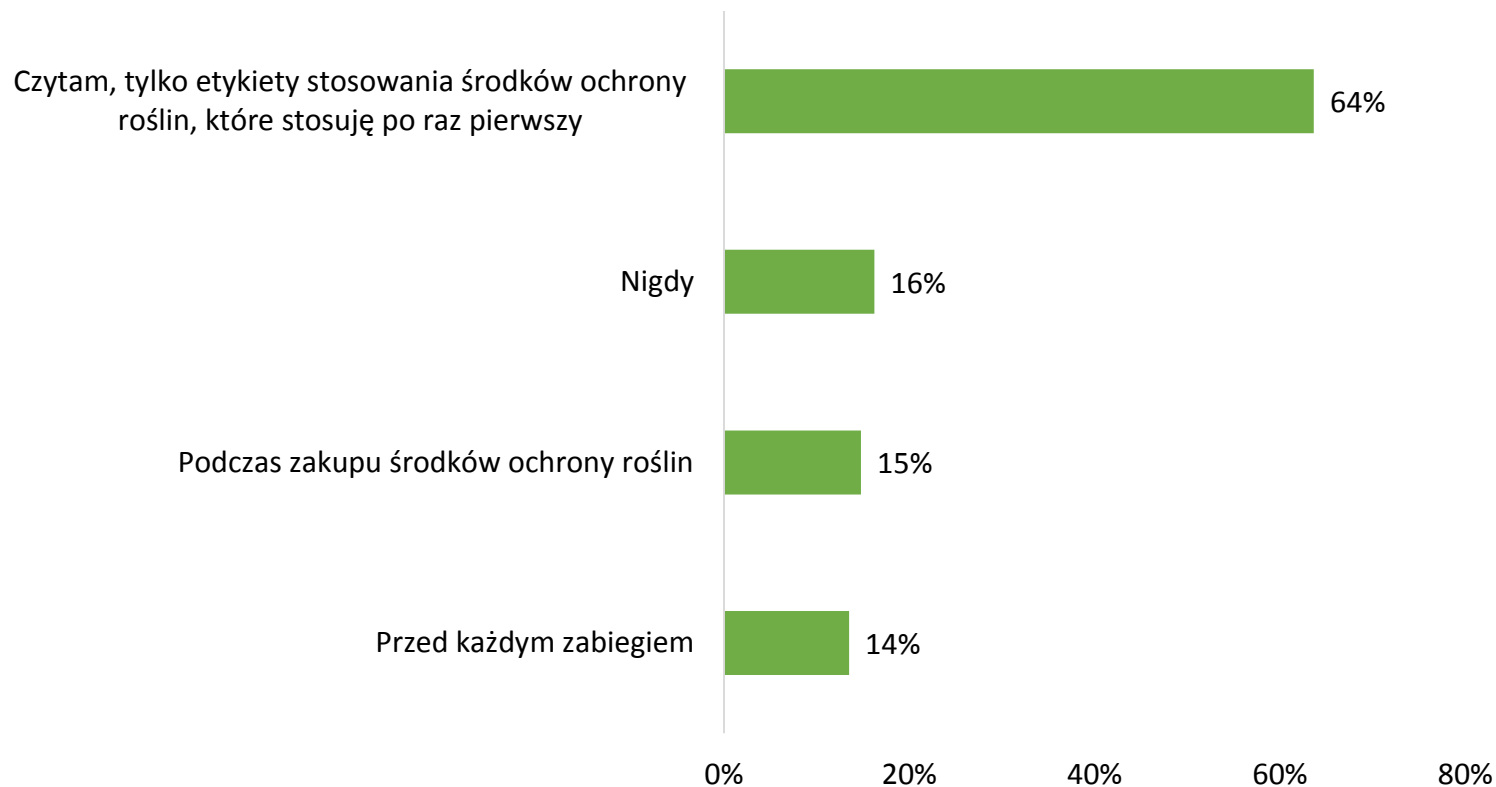


## R24f. Czy, gdy w Pańskim gospodarstwie rolnym stosowane są środki ochrony roślin blisko źródeł wody to zabieg ten przeprowadza się w odmienny sposób aniżeli w miejscach, gdzie nie występują źródła wody?



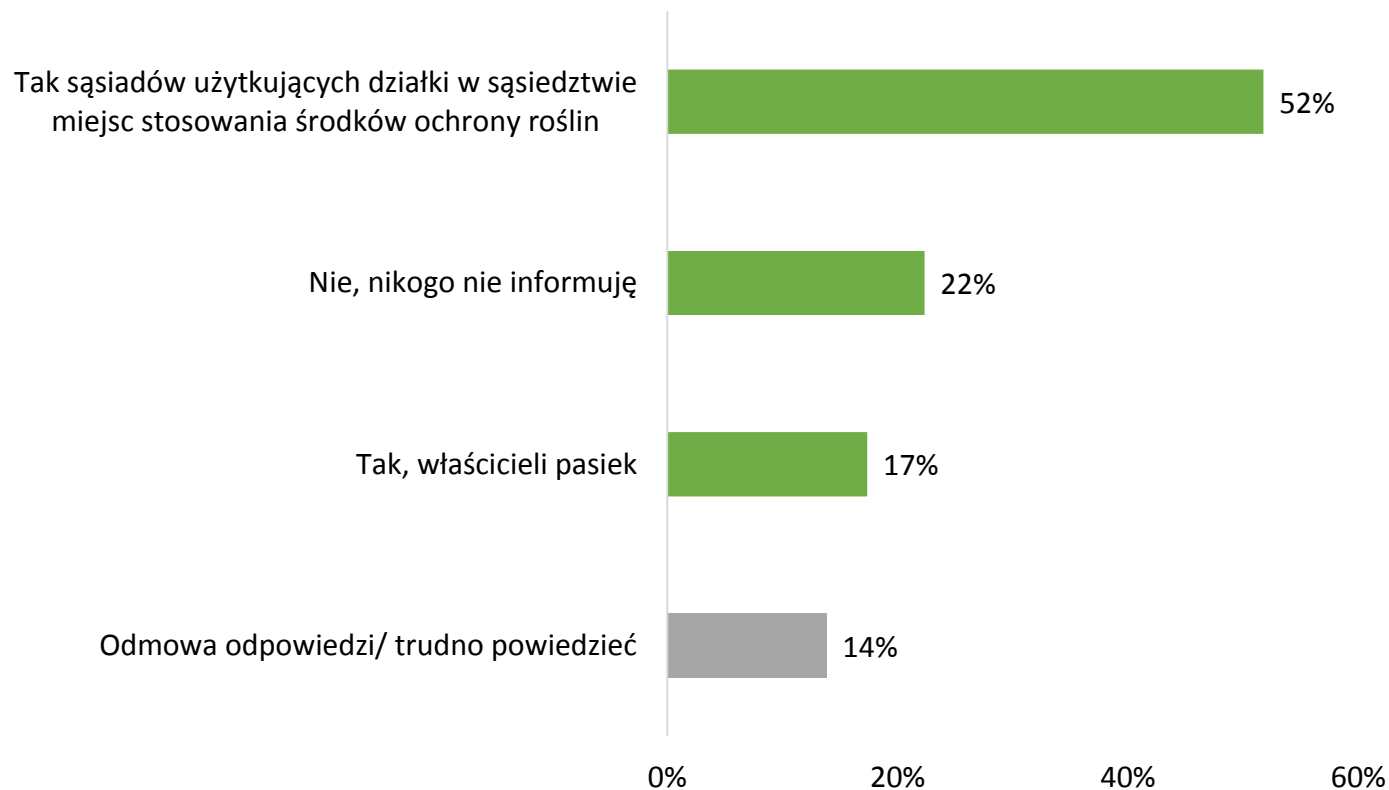
Mieszkańcy wsi będący rolnikami, którzy stosują środki ochrony roślin (N = 622); Rolnicy beneficjenci PROW, którzy stosują środki ochrony roślin (N=135); Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich, którzy stosują środki ochrony roślin (N=333); wielokrotny wybór

## R24g. Czy, a jeśli tak to kiedy zapoznaje się Pan(i) z treścią etykiety stosowania środków ochrony roślin?



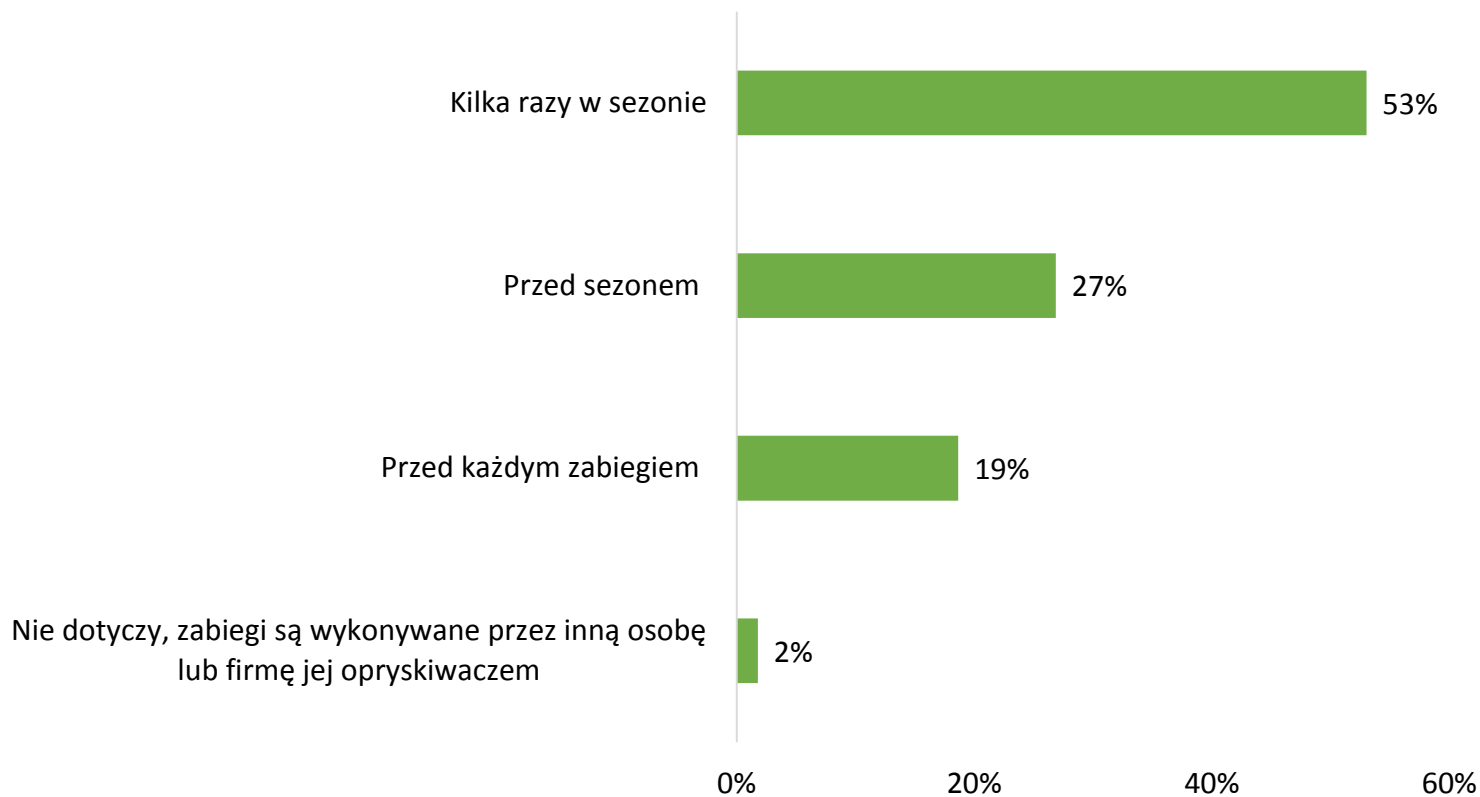
Mieszkańcy wsi będący rolnikami, którzy stosują środki ochrony roślin (N = 622); wielokrotny wybór

## R24h. Czy przed wykonywaniem zabiegów wykorzystujących środki ochrony roślin w Pańskim gospodarstwie rolnym informuje Pan(i) o ich stosowaniu inne osoby, a jeśli tak to kogo?



Mieszkańcy wsi będący rolnikami, którzy stosują środki ochrony roślin (N = 622); wielokrotny wybór

## R24i. Jak często wykonuje Pan(i) kalibrację sprzętu przeznaczanego do stosowania środków ochrony roślin?



Mieszkańcy wsi będący rolnikami, którzy stosują środki ochrony roślin (N = 622); wielokrotny wybór



# Sytuacja na rynku ziemi

36% mieszkańców wsi uważa, że w ich okolicy istnieje możliwość nabycia ziemi. W grupie mieszkańców miast odsetek takich osób wyniósł 27%. Najwięcej takich deklaracji odnotowano wśród mieszkańców regionu północno-zachodniego i wschodniego (35% w obu przypadkach). Jednocześnie największy odsetek osób, których zdaniem w okolicy nie ma możliwości nabycia ziemi, odnotowano w regionie południowym – 20%.

Mieszkańcy wsi zapytani o powody braku oferowania gruntów rolnych do sprzedaży lub ich małej liczby na rynku prywatnym wskazywali najczęściej oczekiwanie na wzrost cen ziemi (37%). Była to odpowiedź najczęściej wskazywana przez mieszkańców wsi jako główny powód (24% pierwszych wskazań). Kolejnymi powodami były: chęć zachowania ziemi w kręgach rodziny (19%) oraz prowadzenie produkcji rolniczej na tych gruntach (18%). Wśród mieszkańców miast odnotowano podobną strukturę odpowiedzi – najwięcej badanych wskazało na oczekiwanie na wzrost cen ziemi (26%). W dalszej kolejności były to: chęć zachowania ziemi w kręgach rodziny (16%) oraz prowadzenie produkcji rolniczej na tych gruntach (14%).

Najczęstszym powodem nabywania gruntów rolnych w okolicy, wskazywanym przez mieszkańców wsi jest chęć powiększenia gospodarstwa rolnego, co stanowi warunek opłacalności produkcji (48%) oraz traktowanie ziemi jako dobrej lokaty kapitału (inwestycji na przyszłość) (47%). 50% mieszkańców miast jako najczęstszy powód wskazało traktowanie ziemi jako dobrej lokaty kapitału (inwestycji na przyszłość), a kolejne 42% - kupno ziemi pod zabudowę (jednorodzinną, rekreacyjną lub inną).

7% przebadanych mieszkańców wsi rozważa możliwość nabycia w ciągu najbliższych 3 lat ziemi na rynku prywatnym (3% - do 5 ha, 3% - od 5 ha do 15 ha, 1% - powyżej 15 ha). Najczęściej taką możliwość rozważają rolnicy beneficjenci PROW (12%). Jako źródło finansowania zakupu mieszkańcy wsi najczęściej wskazywali płatność na raty (46%). Wśród mieszkańców miast odsetek zainteresowanych nabyciem ziemi na rynku prywatnym wyniósł 5% (3% - do 5 ha, 2% - od 5 ha do 15 ha). 68% z nich jako główne źródło finansowania wskazało gotówkę.

7% mieszkańców wsi rozpatruje możliwość sprzedaży gruntów rolnych w najbliższej przyszłości (do trzech lat). Taką odpowiedź najczęściej deklarowali rolnicy beneficjenci PROW (12%). W grupie mieszkańców miast zainteresowanie sprzedażą gruntów rolnych wyraziło 5% badanych.



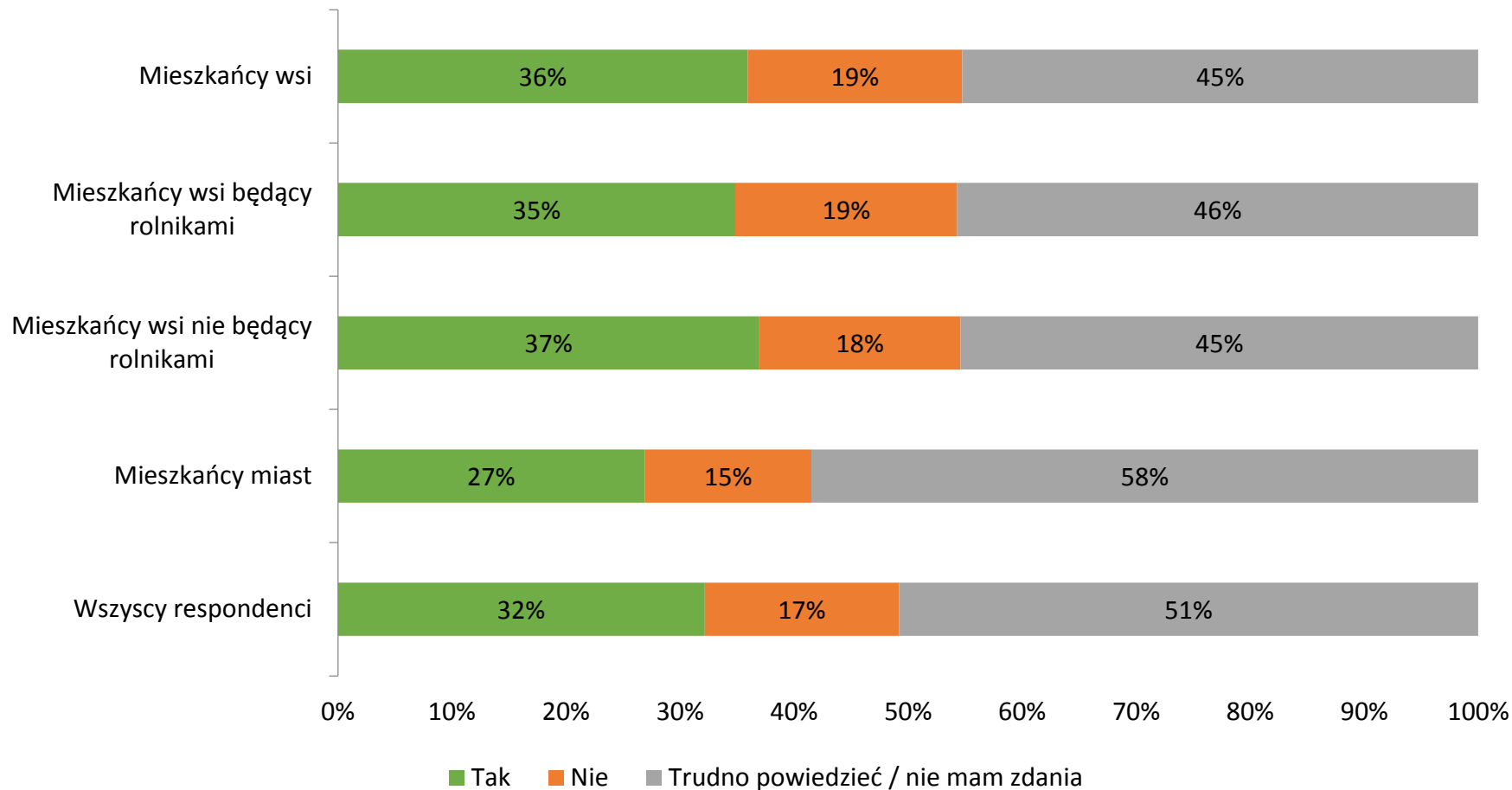
Znakomita większość zarówno mieszkańców wsi, jak i miast (93% w obu przypadkach) zadeklarowała, że nie sprzedała gruntów rolnych w ciągu ostatnich 3 lat. 2% mieszkańców wsi sprzedało grunty o powierzchni do 1 ha, 3% - od 1 do 5 ha, a pozostałe 2% od 5 do 15 ha. Wśród mieszkańców miast było to: 4% do 1 ha, 1% od 1 do 5 ha, 1% od 5 do 15 ha i 1% powyżej 15 ha. Jako główny powód sprzedaży mieszkańcy wsi podawali konieczność pozyskania środków finansowych na bieżące potrzeby gospodarstwa domowego (38%). Mieszkańcy miast najczęściej deklarowali potrzebę środków finansowych na inwestycje poza gospodarstwem (50%).

Zdaniem mieszkańców wsi, aby zapewnić rolnikowi i jego rodzinie utrzymanie, gospodarstwo rolne powinno mieć od 15 do 50 ha zarówno w przypadku produkcji roślinnej, jak i ogrodniczej i zwierzęcej. Taką odpowiedź wskazało odpowiednio 66, 55 i 72% respondentów. Takie same opinie wyrazili mieszkańcy miast, a odsetki odpowiedzi wyniosły kolejno 54, 48 i 59%.

Ponad  $\frac{3}{4}$  rolników posiada wiedzę na temat wysokości czynszu dzierżawnego za 1 ha gruntu rolnego na rynku prywatnym w swojej okolicy. Spośród tych osób 44% wskazało, że jest to kwota od 201 do 500 zł/ha. Kolejne 27% zadeklarowało, że wynosi ona od 501 do 1000 zł/ha, a co piąty badany podał kwotę do 200 zł/ha. W opinii niemal jednej trzeciej rolników (32%) rozsądna wysokość czynszu dzierżawnego dla właściciela i dzierżawcy gruntu wynosi od 201 do 500 zł/ha.

Większość badanych mieszkańców wsi (67%) nie rozpatruje możliwości dzierżawy ziemi w przyszłości (do 5 lat) od Agencji Nieruchomości Rolnych. Odmiennej deklarację złożyło 7% ankietowanych. W grupie mieszkańców miast było to odpowiednio 82 i 5%.

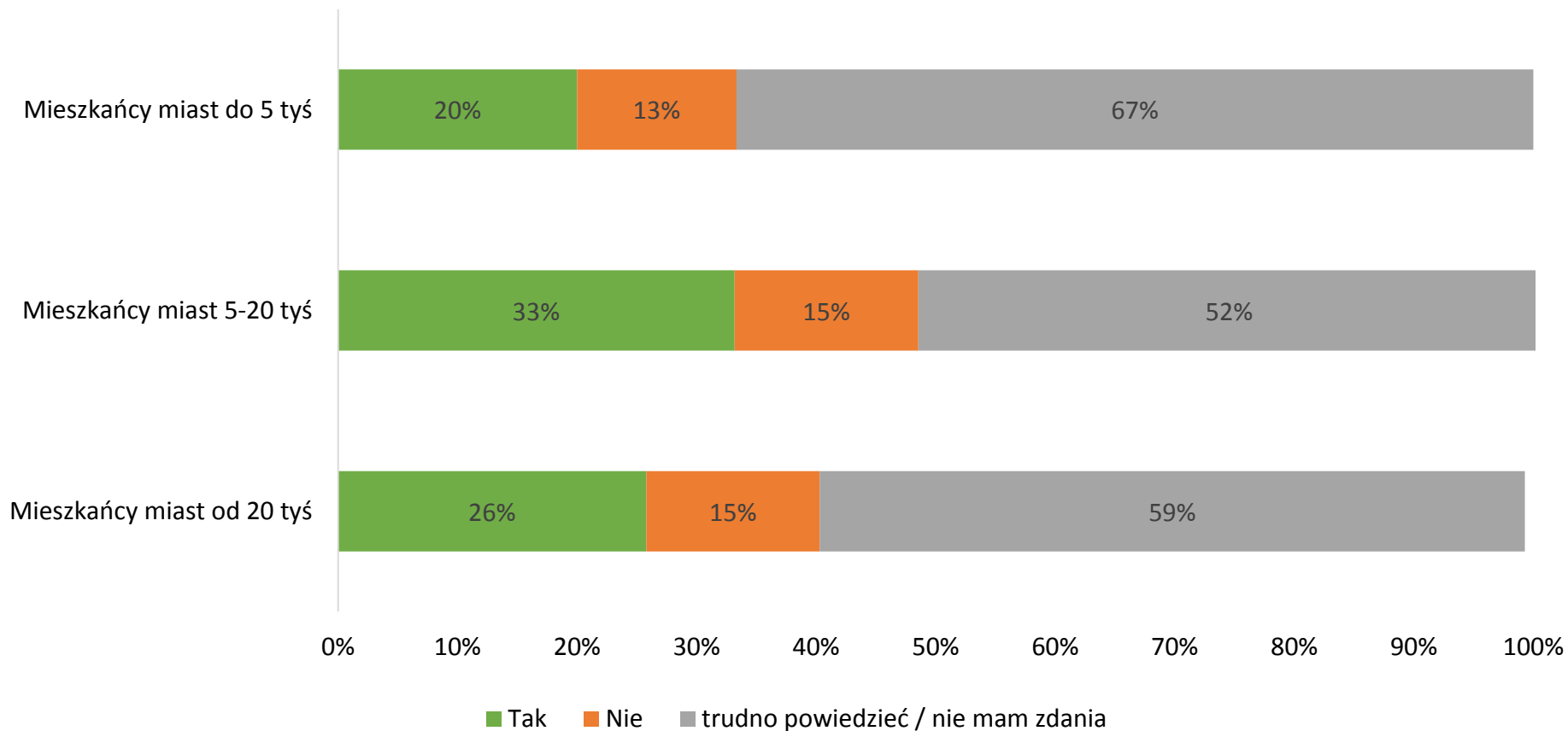
## MW6. Czy według Pana(i) wiedzy istnieje w Pana(i) okolicy możliwość nabycia ziemi rolnej?



Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy miast (N=1067); Wszyscy respondenci (N=2634)

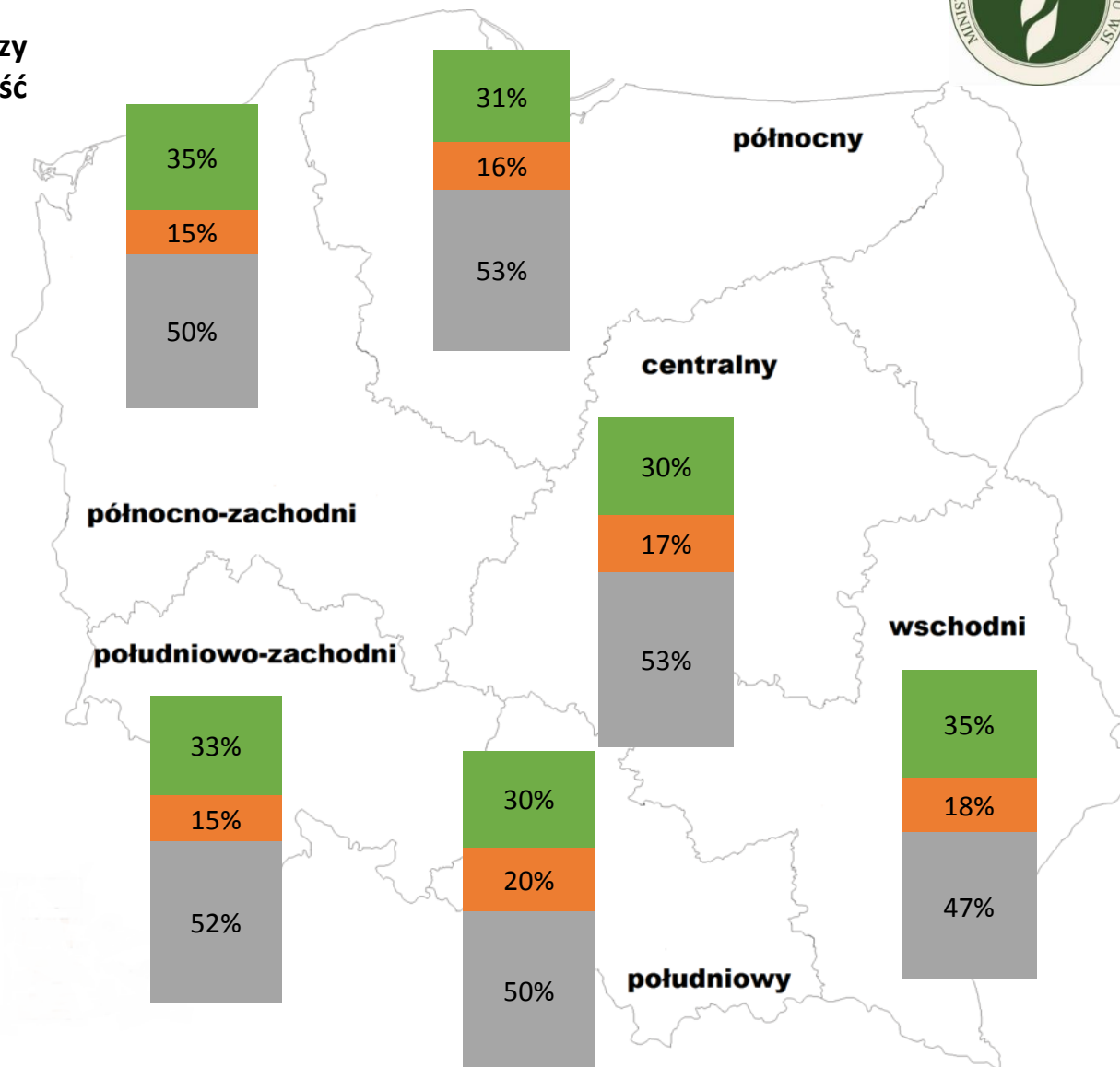


## MW6. Czy według Pana(i) wiedzy istnieje w Pana(i) okolicy możliwość nabycia ziemi rolnej?



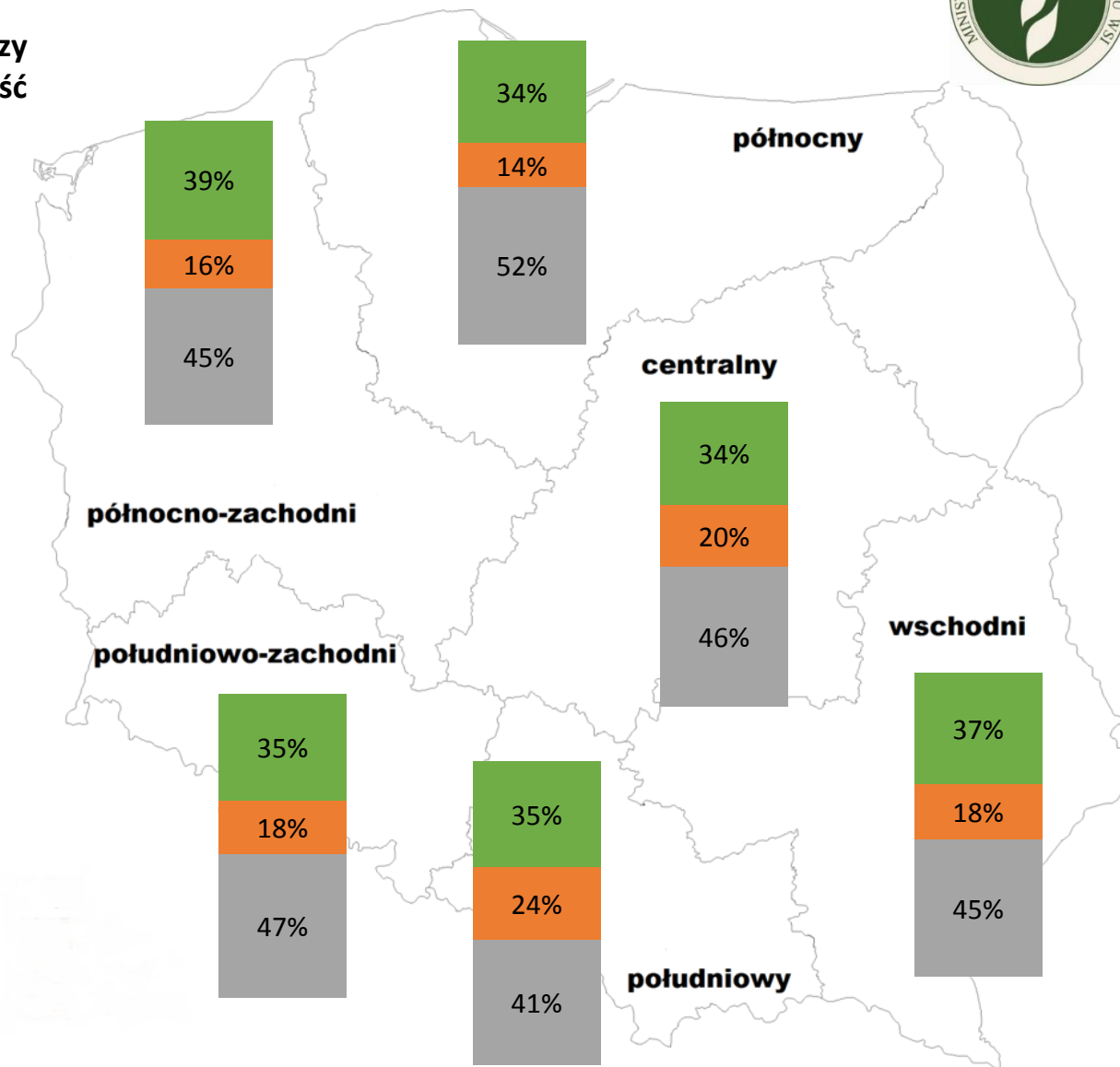
Mieszkańcy miast (N=1067): Mieszkańcy miast do 5 tys. (N=60); Mieszkańcy miast 5-20 tys. (N=208); Mieszkańcy miast od 20 tys. (N=799)

## MW6. Czy według Pana(i) wiedzy istnieje w Pana(i) okolicy możliwość nabycia ziemi rolnej?



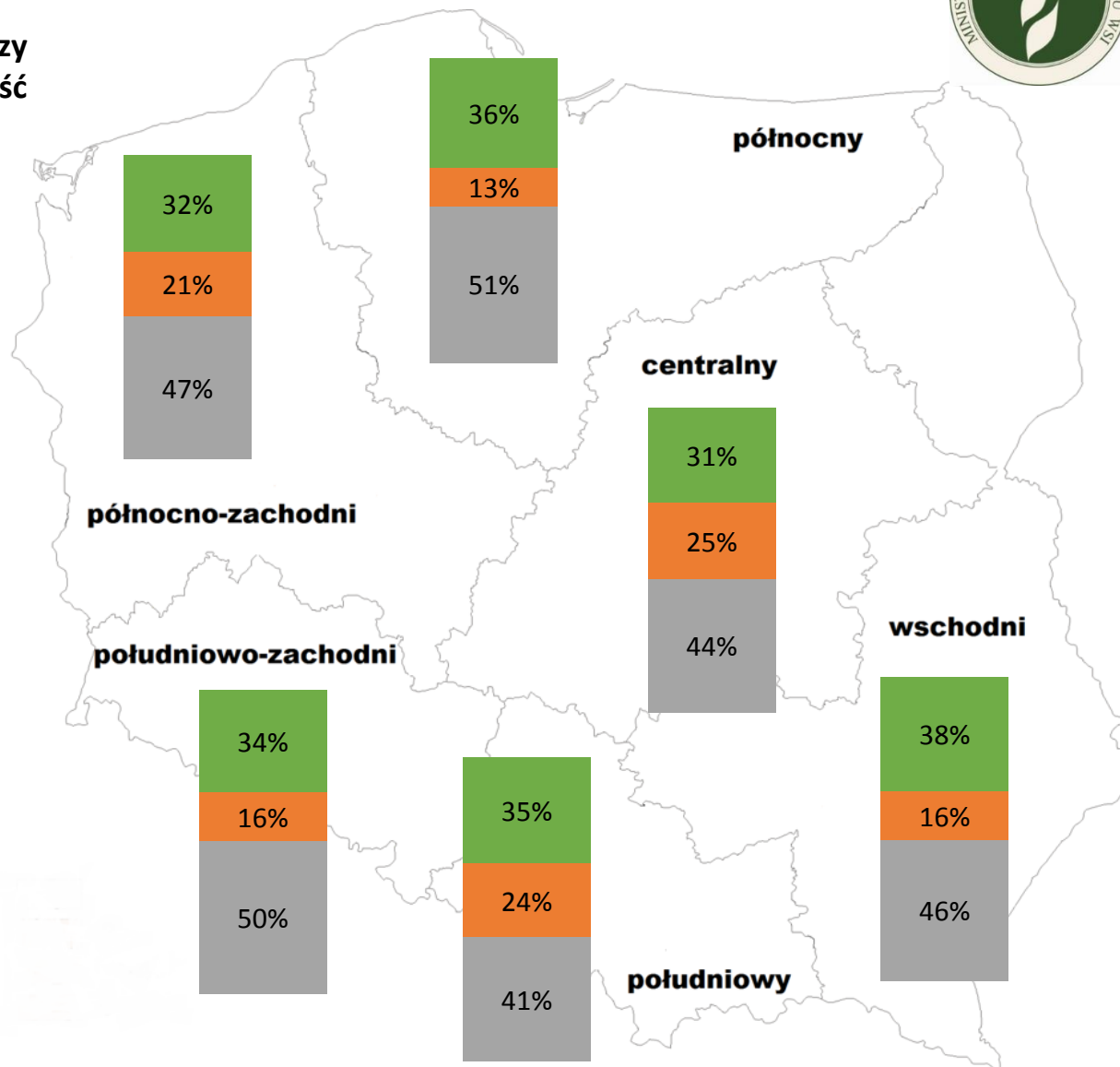
Wszyscy respondenci (2634) /  
 Centralny (N=525)  
 Południowo-zachodni (N=261)  
 Południowy (N=519)  
 Północno-zachodni (N=426)  
 Północny (N=389)  
 Wschodni (N=514)

## MW6. Czy według Pana(i) wiedzy istnieje w Pana(i) okolicy możliwość nabycia ziemi rolnej?



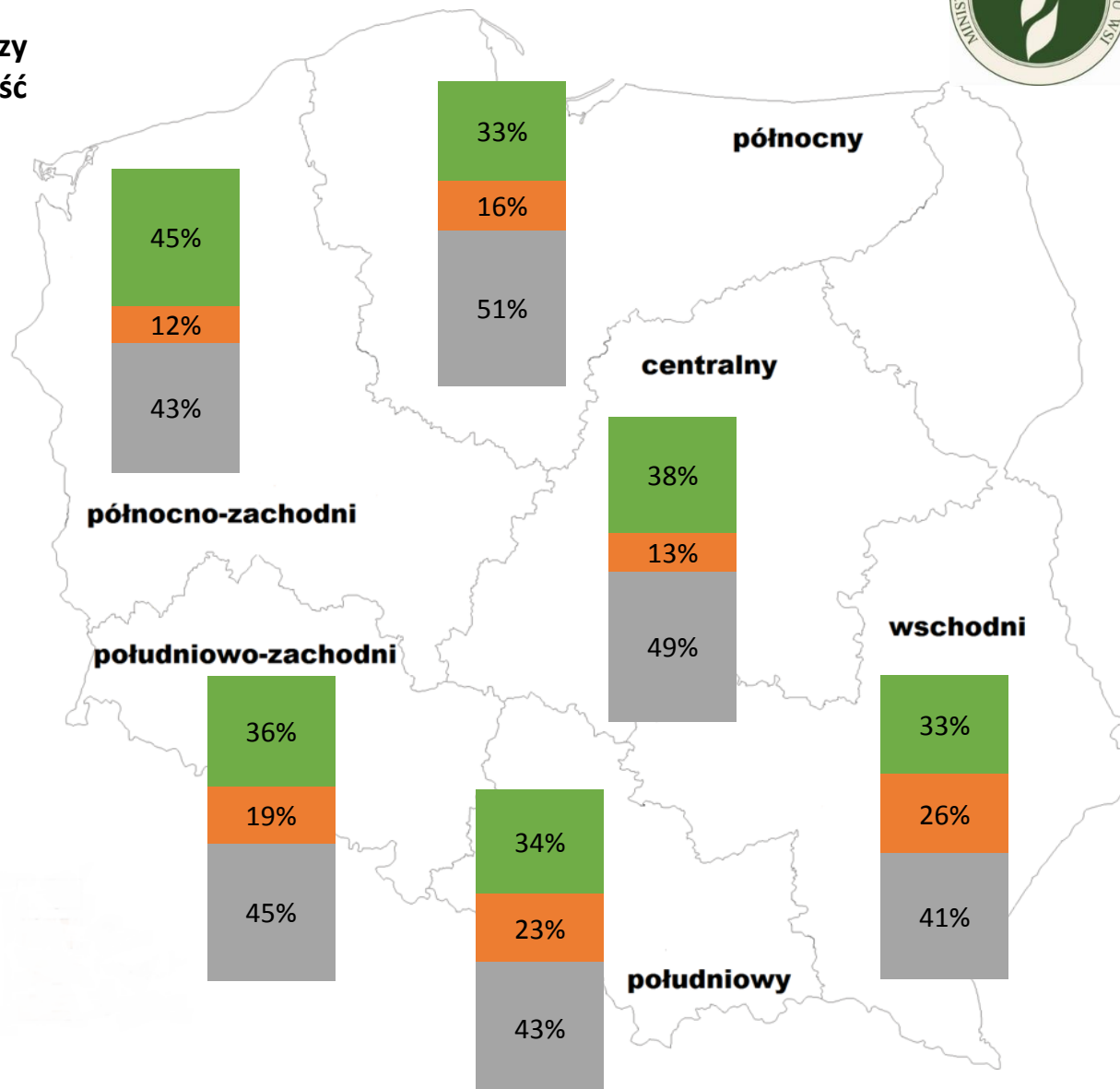
Mieszkańcy wsi (1567) /  
 Centralny (N=290)  
 Południowo-zachodni (N=142)  
 Południowy (N=284)  
 Północno-zachodni (N=254)  
 Północny (N=228)  
 Wschodni (N=369)

## MW6. Czy według Pana(i) wiedzy istnieje w Pana(i) okolicy możliwość nabycia ziemi rolnej?



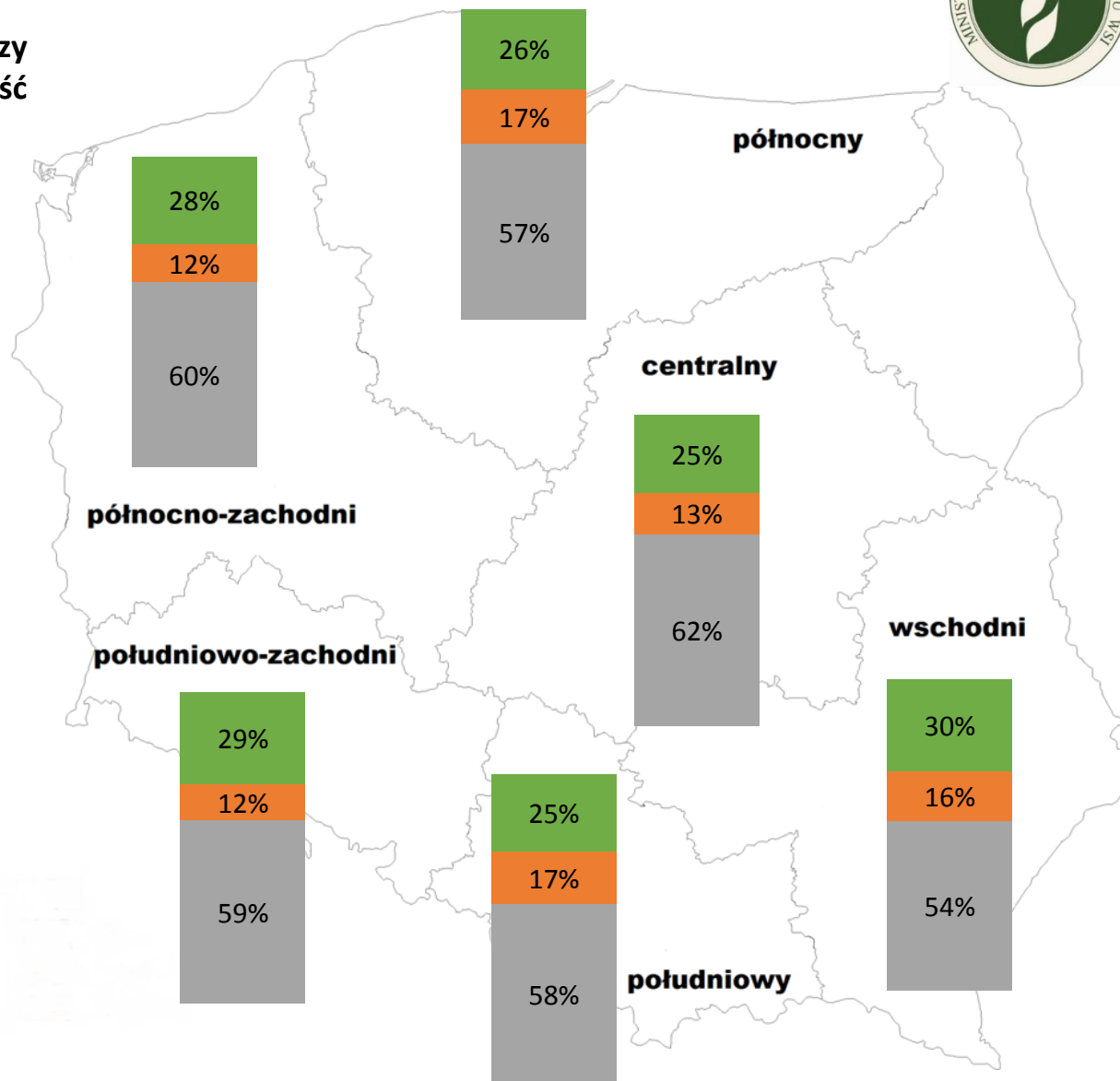
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904) /  
 Centralny (N=179)  
 Południowo-zachodni (N=62)  
 Południowy (N=161)  
 Północno-zachodni (N=113)  
 Północny (N=112)  
 Wschodni (N=277)

## MW6. Czy według Pana(i) wiedzy istnieje w Pana(i) okolicy możliwość nabycia ziemi rolnej?



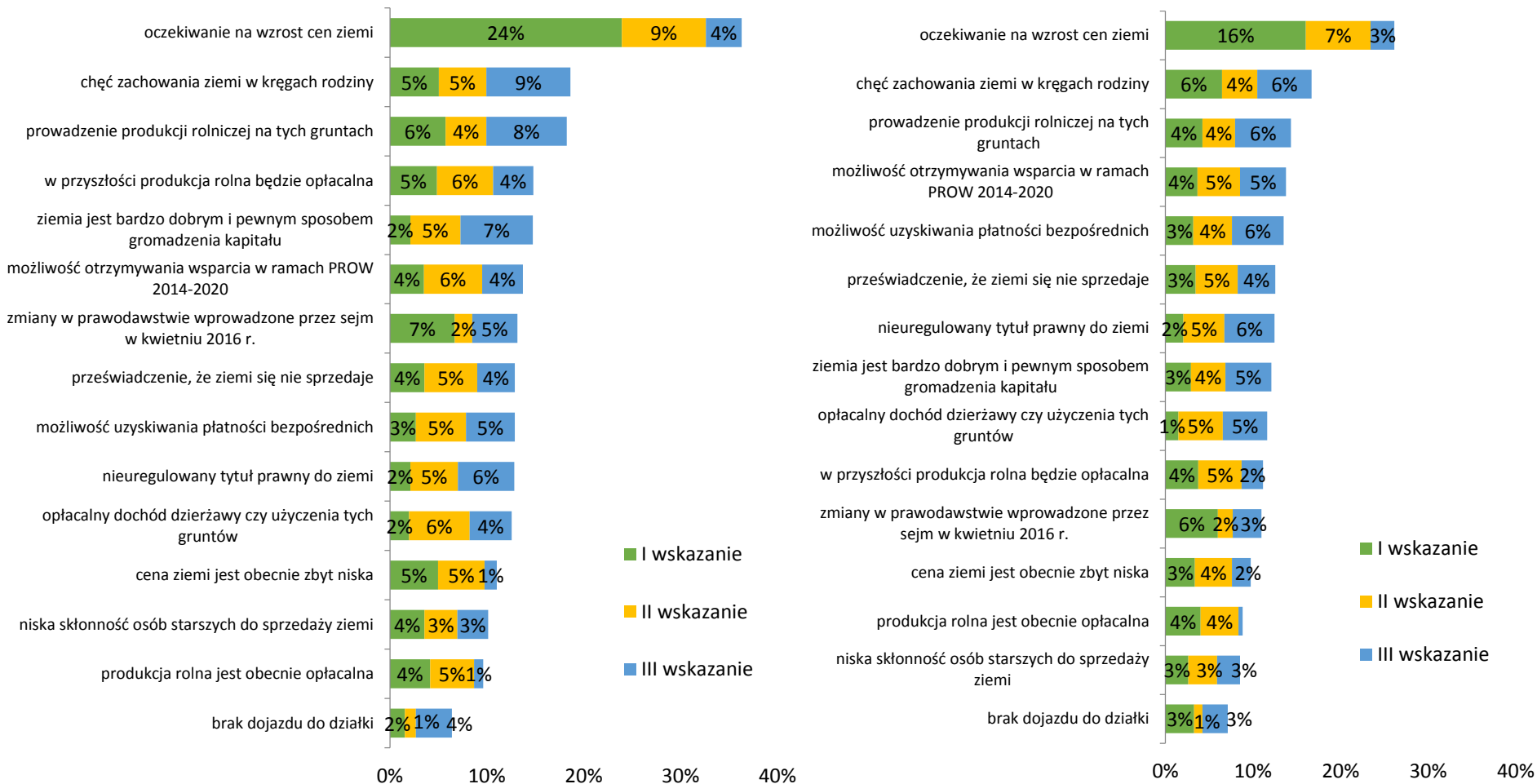
Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663) /  
 Centralny (N=111)  
 Południowo-zachodni (N=80)  
 Południowy (N=123)  
 Północno-zachodni (N=141)  
 Północny (N=116)  
 Wschodni (N=92)

## MW6. Czy według Pana(i) wiedzy istnieje w Pana(i) okolicy możliwość nabycia ziemi rolnej?



Mieszkańcy miast (N=1067) /  
 Centralny (N=235)  
 Południowo-zachodni (N=119)  
 Południowy (N=235)  
 Północno-zachodni (N=172)  
 Północny (N=161)  
 Wschodni (N=145)

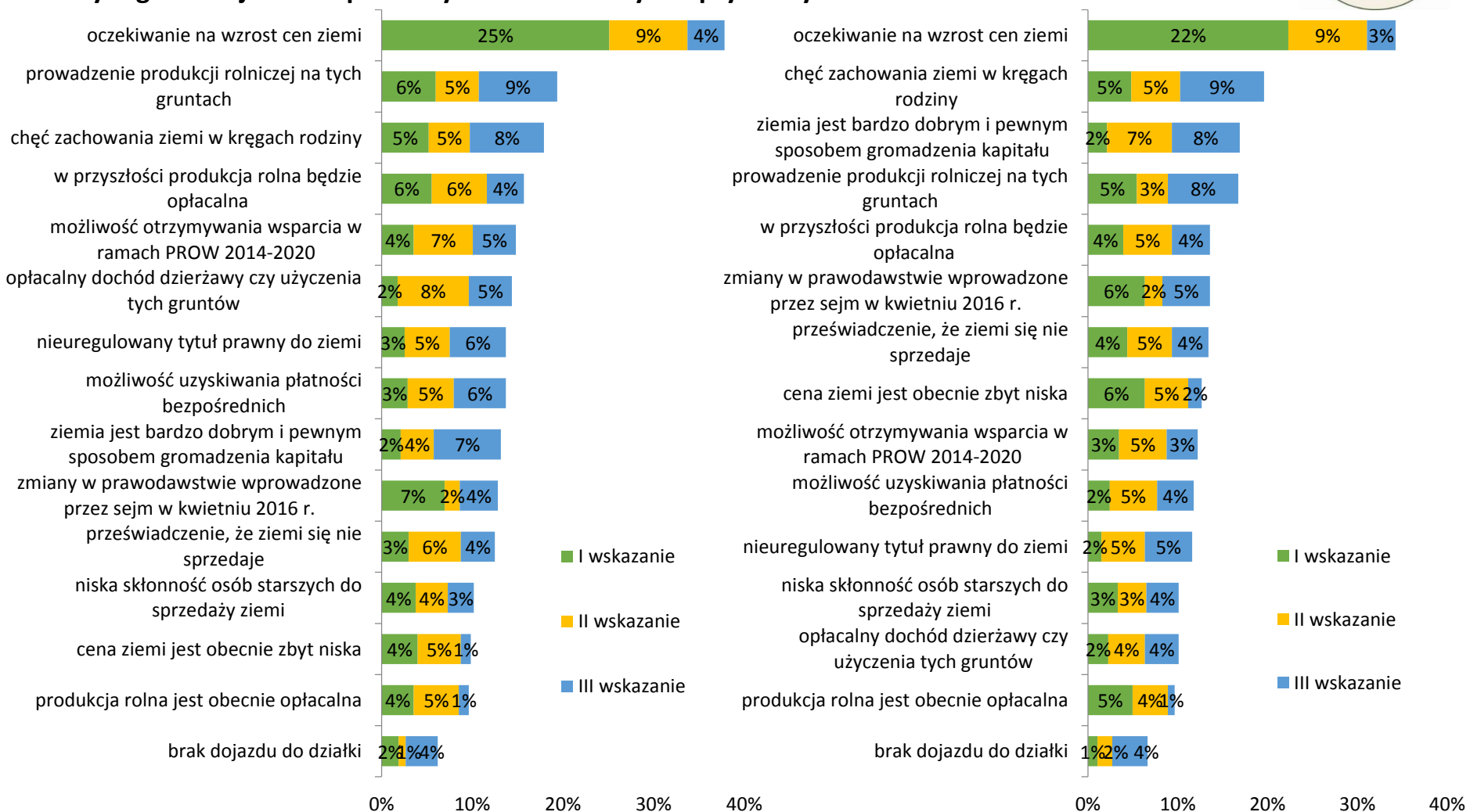
## MW7. Jakie są Pana(i) zdaniem powody braku oferowania gruntów rolnych do sprzedaży lub też małej liczby tego rodzaju ofert sprzedaży w obrocie na rynku prywatnym?



Mieszkańcy wsi (N = 1567) wielokrotny wybór z hierarchią

Mieszkańcy miast (N = 1067) wielokrotny wybór z hierarchią

## MW7. Jakie są Pana(i) zdaniem powody braku oferowania gruntów rolnych do sprzedaży lub też małej liczby tego rodzaju ofert sprzedaży w obrocie na rynku prywatnym?

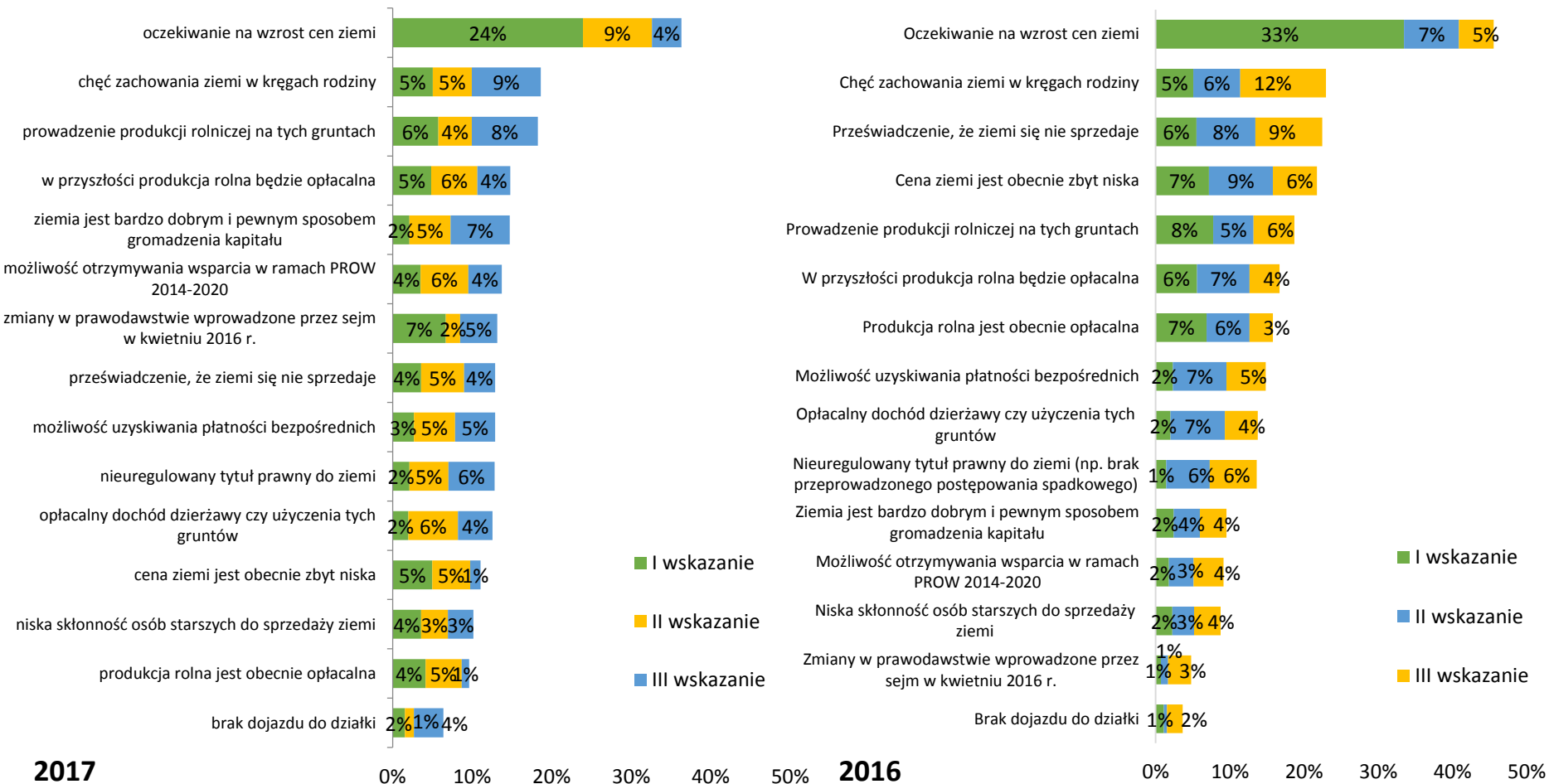


Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904) wielokrotny wybór z hierarchią

Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N = 663) wielokrotny wybór z hierarchią



## MW7. Jakie są Pana(i) zdaniem powody braku oferowania gruntów rolnych do sprzedaży lub też małej liczby tego rodzaju ofert sprzedaży w obrocie na rynku prywatnym?



2017

0% 10% 20% 30% 40% 50%

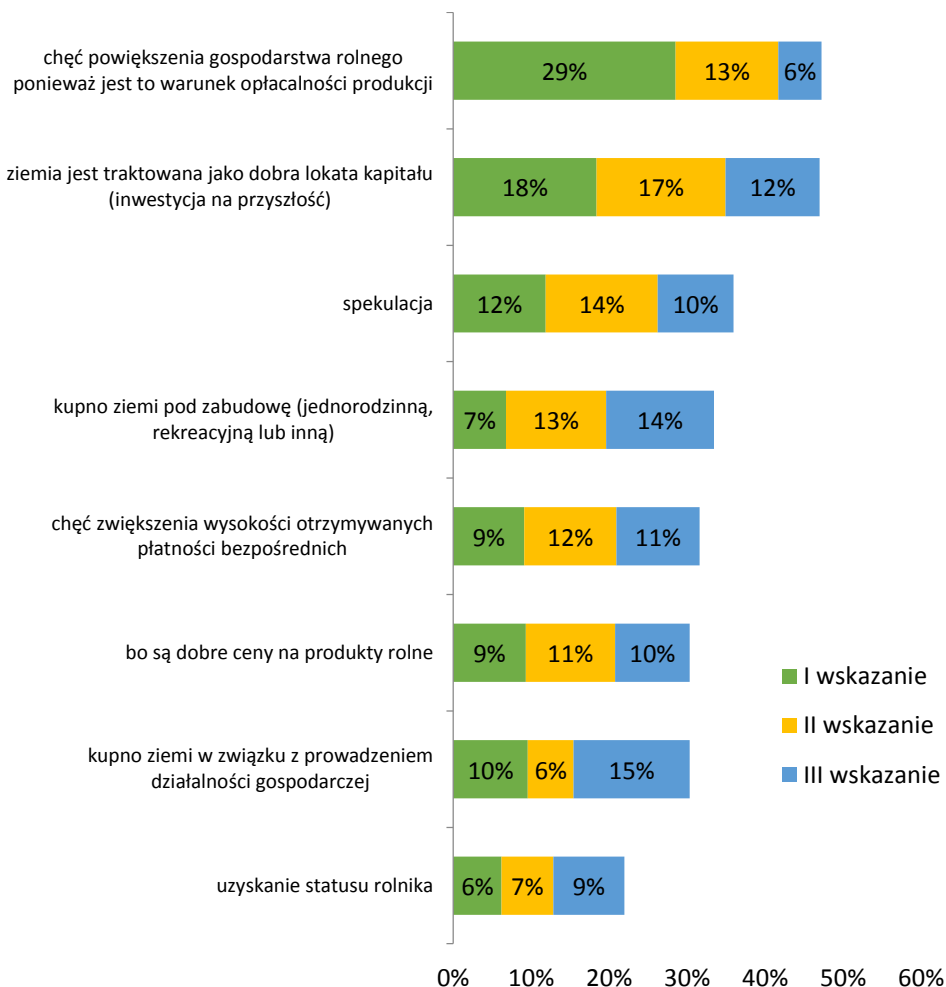
2016

0% 10% 20% 30% 40% 50%

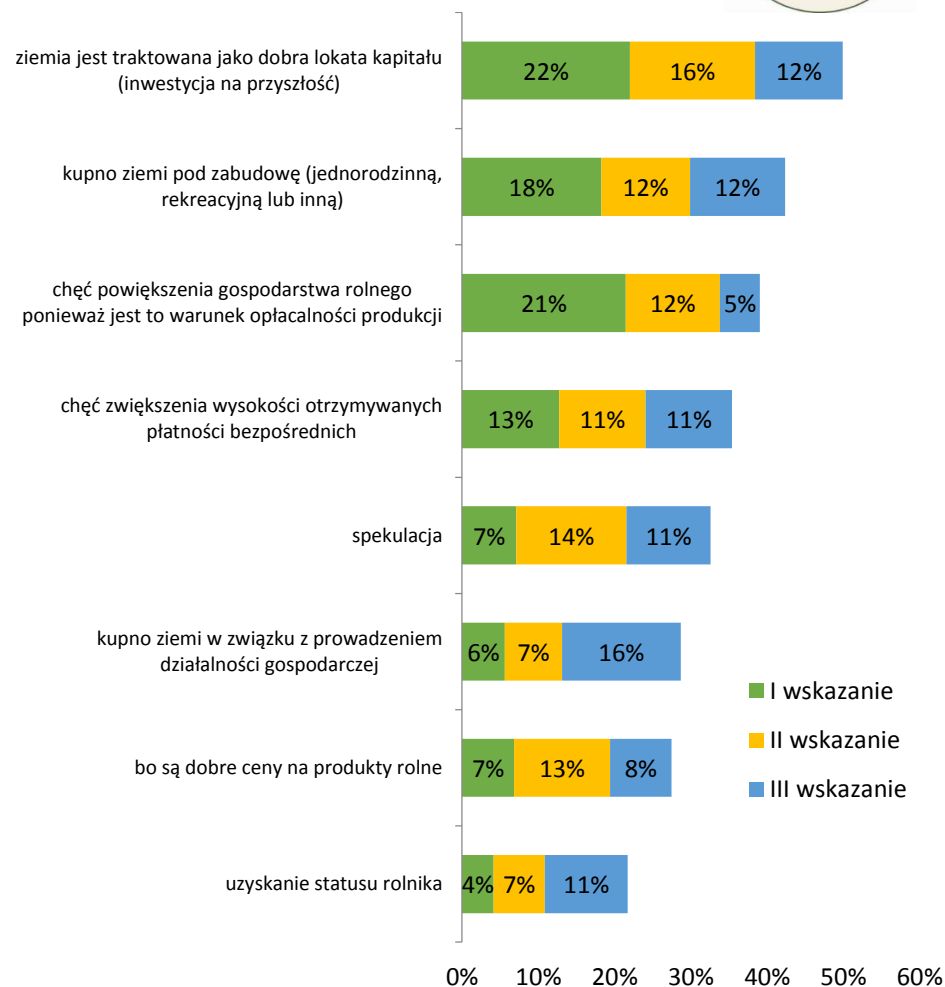
Mieszkańcy wsi (N = 1567); wielokrotny wybór z hierarchią

Mieszkańcy wsi (N = 1563); wielokrotny wybór z hierarchią

## MW8. Jakie są Pana(i) zdaniem najczęstsze powody nabywania gruntów rolnych w Pana(i) okolicy?

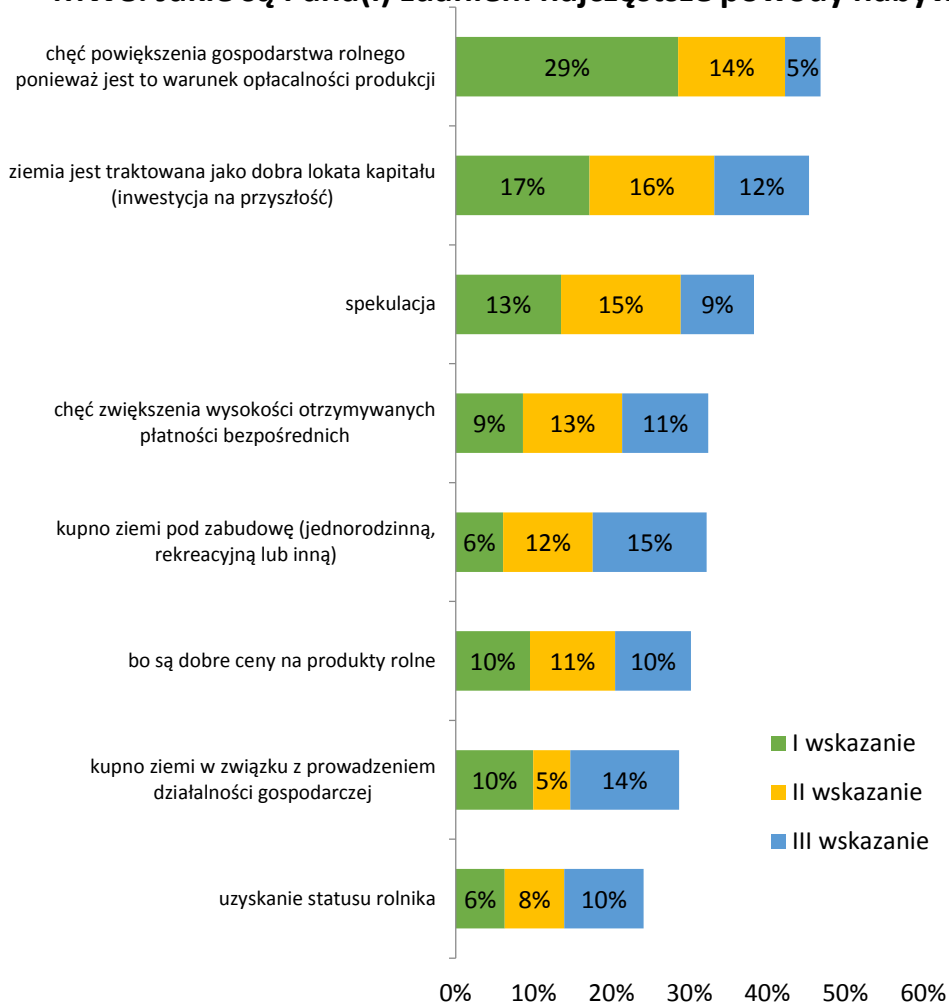


Mieszkańcy wsi (N = 1567) wielokrotny wybór z hierarchią

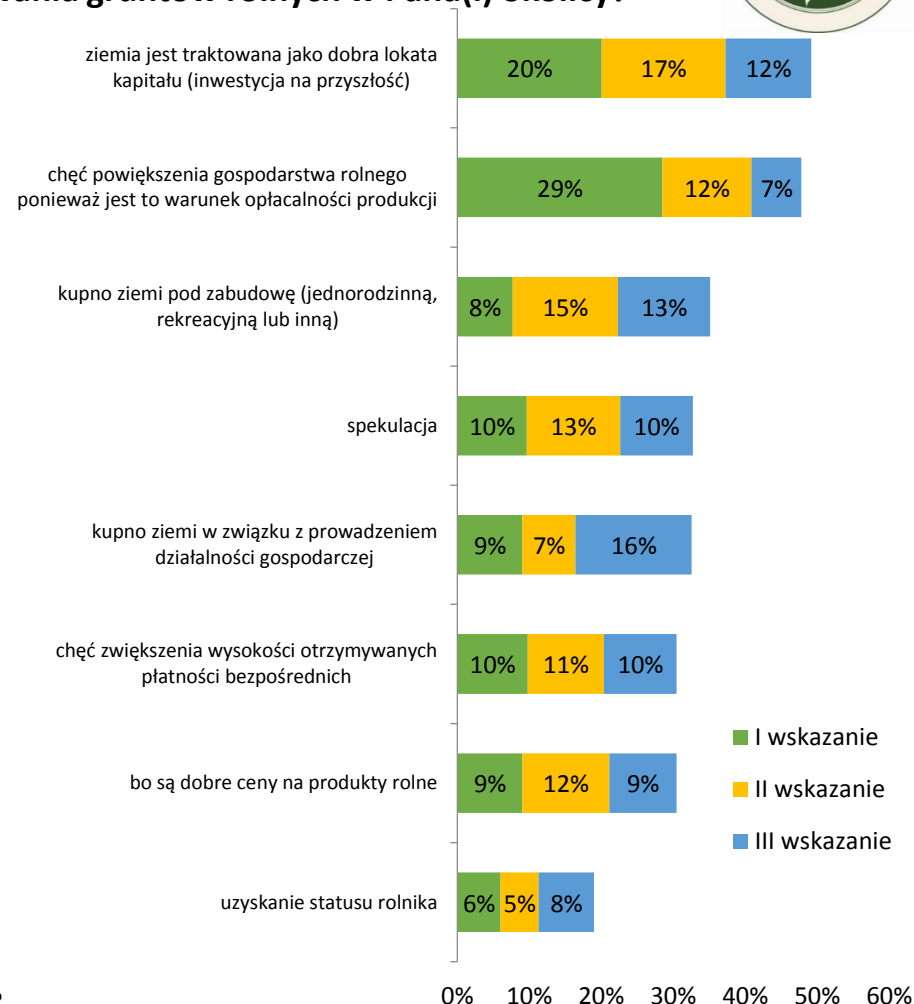


Mieszkańcy miast (N = 1067) wielokrotny wybór z hierarchią

## MW8. Jakie są Pana(i) zdaniem najczęstsze powody nabywania gruntów rolnych w Pana(i) okolicy?

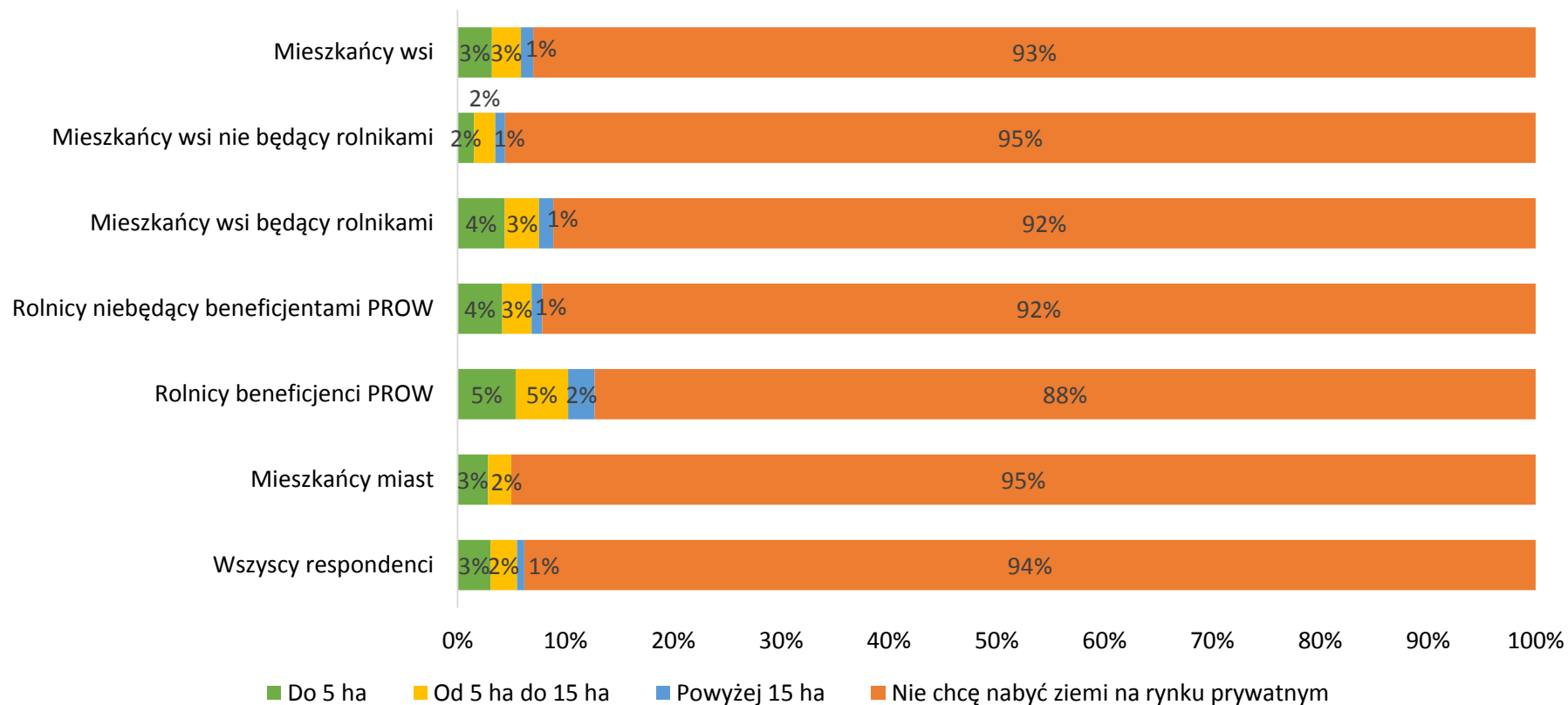


Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); wielokrotny wybór z hierarchią



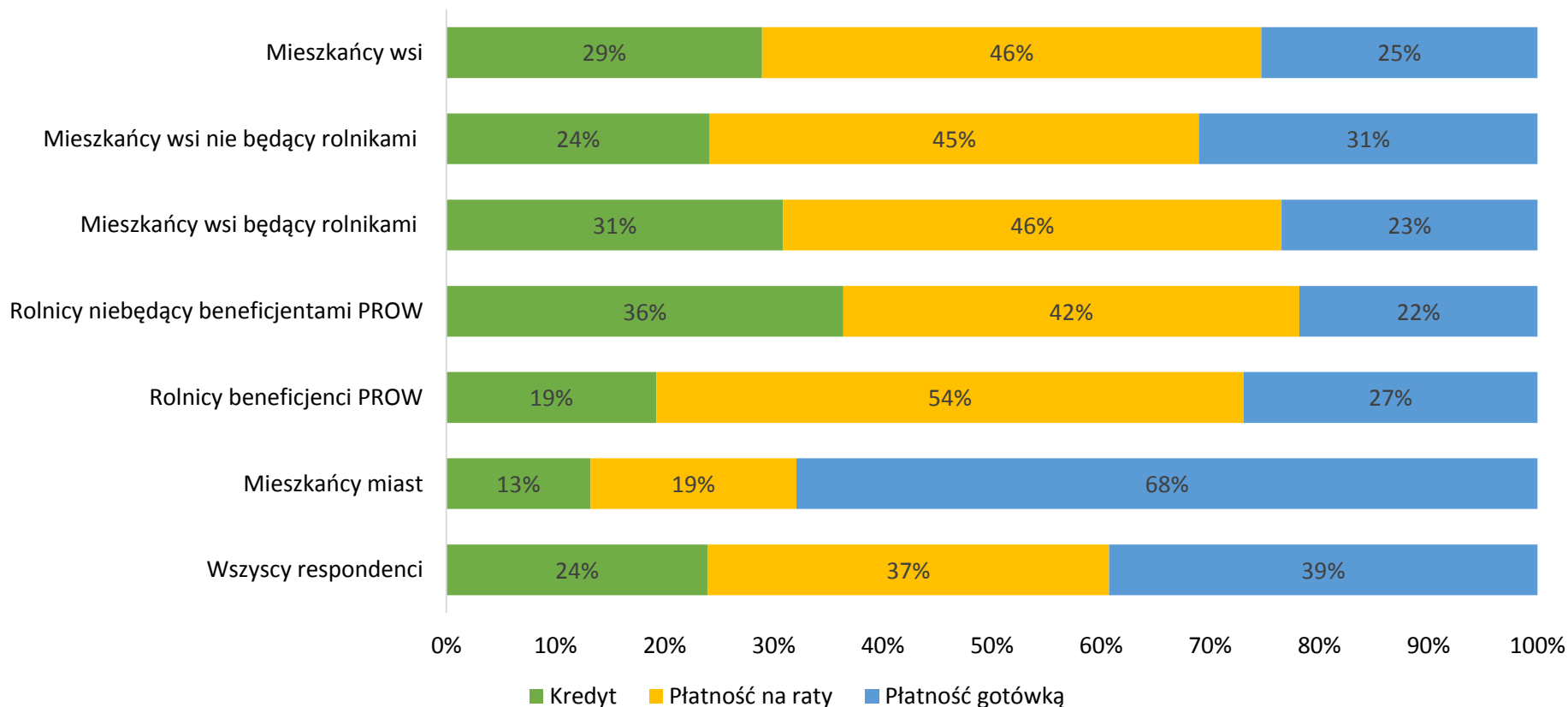
Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N = 663); wielokrotny wybór z hierarchią

## MW9. Czy rozpatruje Pan(i) możliwość nabycia w najbliższej przyszłości (do trzech lat) gruntów rolnych? Jeśli tak, to ile [ha] i z jakich źródeł planuje Pan(i) sfinansować ten zakup?



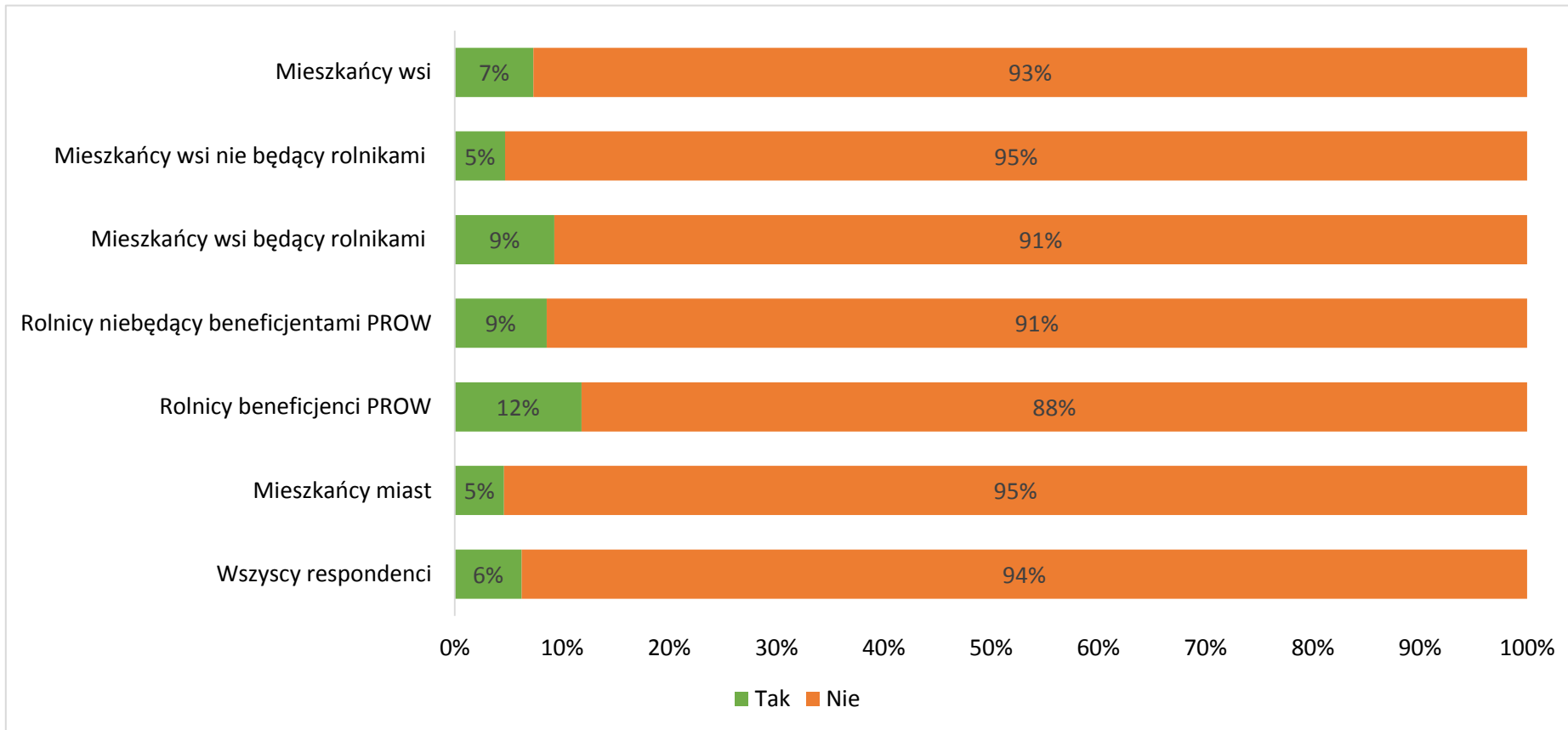
Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Rolnicy nie będący beneficjentami PROW (N=701); Rolnicy beneficjenci PROW (N=203); Mieszkańcy miast (N=1067); Wszyscy respondenci (N=2634)

**MW9. Czy rozpatruje Pan(i) możliwość nabycia w najbliższej przyszłości (do trzech lat) gruntów rolnych? Jeśli tak, to ile [ha] i z jakich źródeł planuje Pan(i) sfinansować ten zakup? – Dane na wykresie odnoszą się tylko do respondentów, którzy rozpatrują nabycie gruntów.**



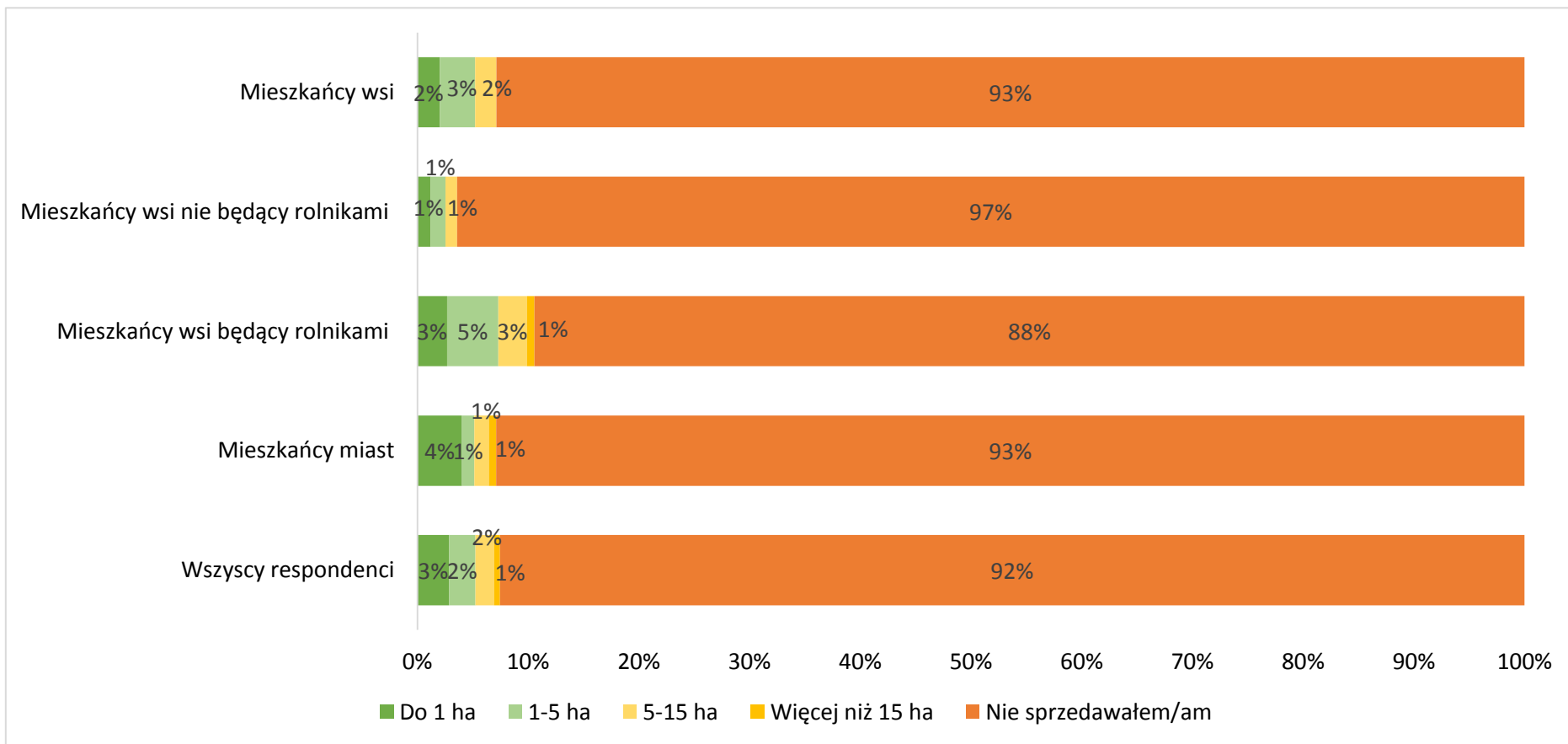
Mieszkańcy wsi (N=110); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=29); Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=81); Rolnicy niebędący beneficjentami PROW (N= 55); Rolnicy beneficjenci PROW (N=26); Mieszkańcy miast (N=53); Wszyscy respondenci (N=163)

## MW10. Czy rozpatruje Pan(i) możliwość sprzedaży gruntów rolnych w najbliższej przyszłości (do trzech lat)?



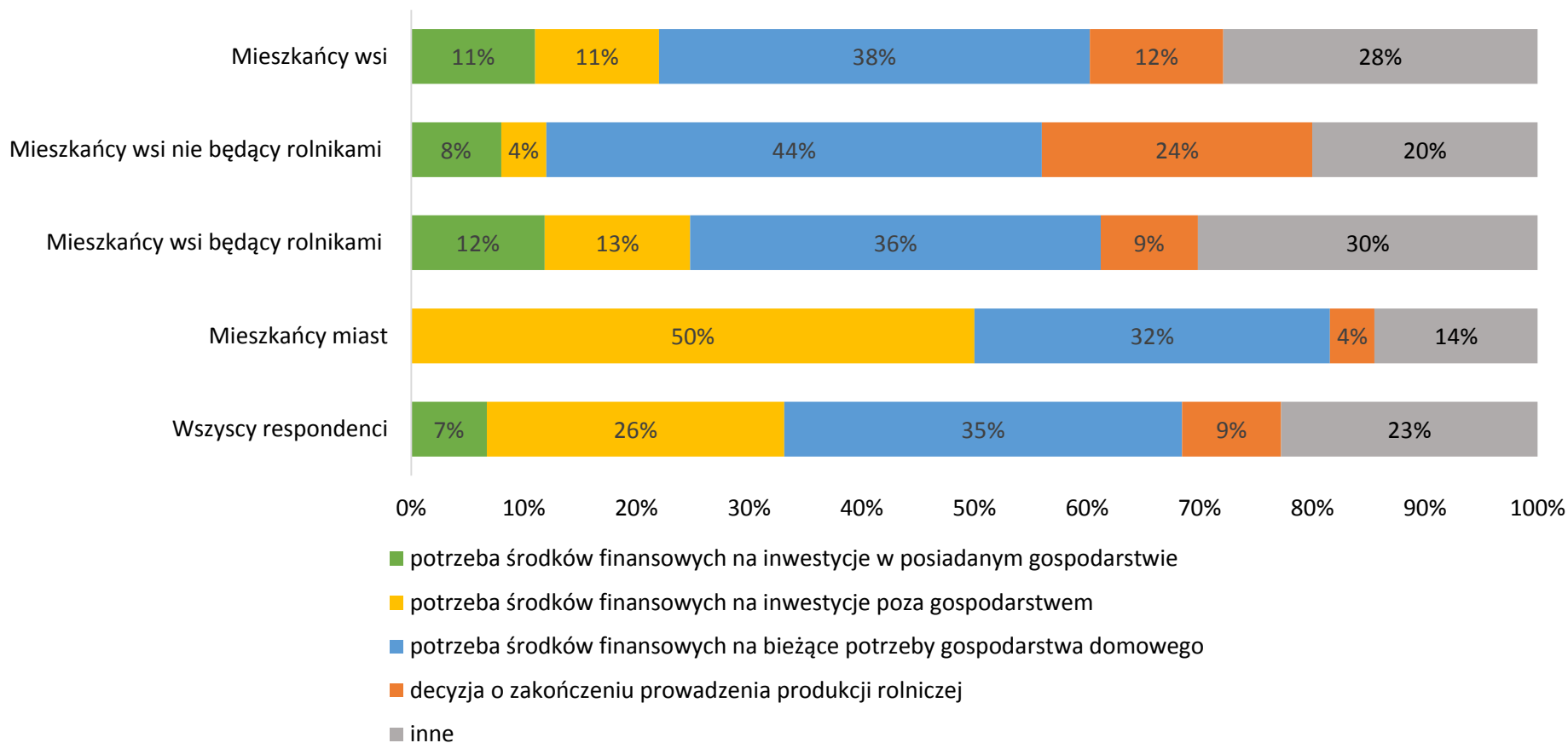
Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Rolnicy nie będący beneficjentami PROW (N=701); Rolnicy beneficjenci PROW (N=203); Mieszkańcy miast (N=1067); Wszyscy respondenci (N=2634)

## MW11. Czy Pan(i) sprzedała grunty rolne w ostatnich 3 latach? Jeśli tak to ile ha?



Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy miast (N=1067); Wszyscy respondenci (N=2634)

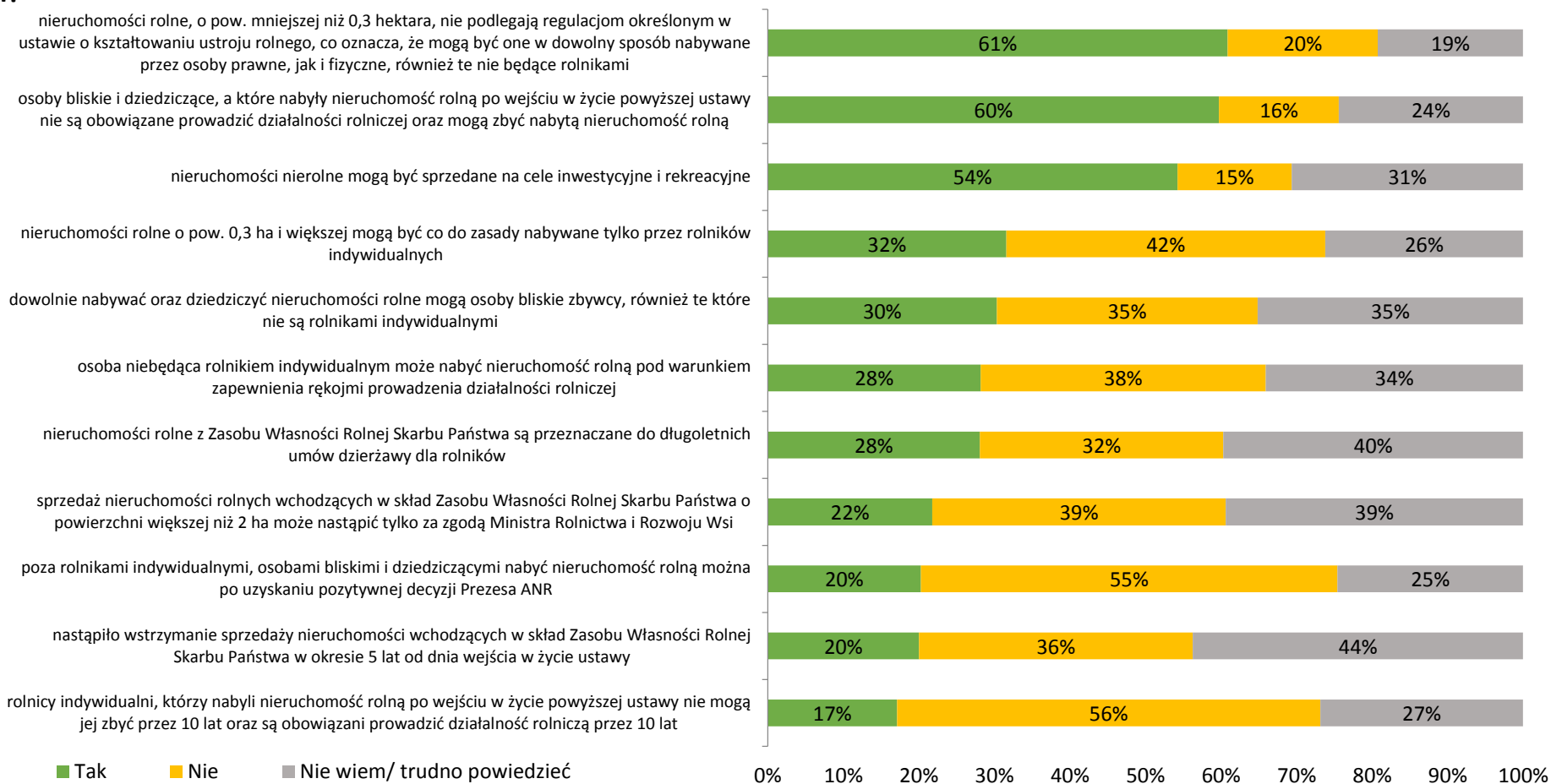
## MW12. Jakie były powody sprzedaży tych gruntów rolnych?



Mieszkańcy wsi, którzy sprzedawali grunty w ostatnich 3 latach (N = 119); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami, którzy sprzedawali grunty w ostatnich 3 latach (N = 25); Mieszkańcy wsi będący rolnikami, którzy sprzedawali grunty w ostatnich 3 latach (N = 94); Mieszkańcy miast, którzy sprzedawali grunty w ostatnich 3 latach (N = 76); Wszyscy respondenci, którzy sprzedawali grunty w ostatnich 3 latach (N = 195)



**MW13. W dniu 14 kwietnia 2016r. została uchwalona ustawa o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw. Przywołam Panu(i) przyjęte rozwiązania. Czy uważa Pan(i), że zmiany wprowadzone tą ustawą mają pozytywny wpływ na kształtowanie się sytuacji rolników na wsi?**



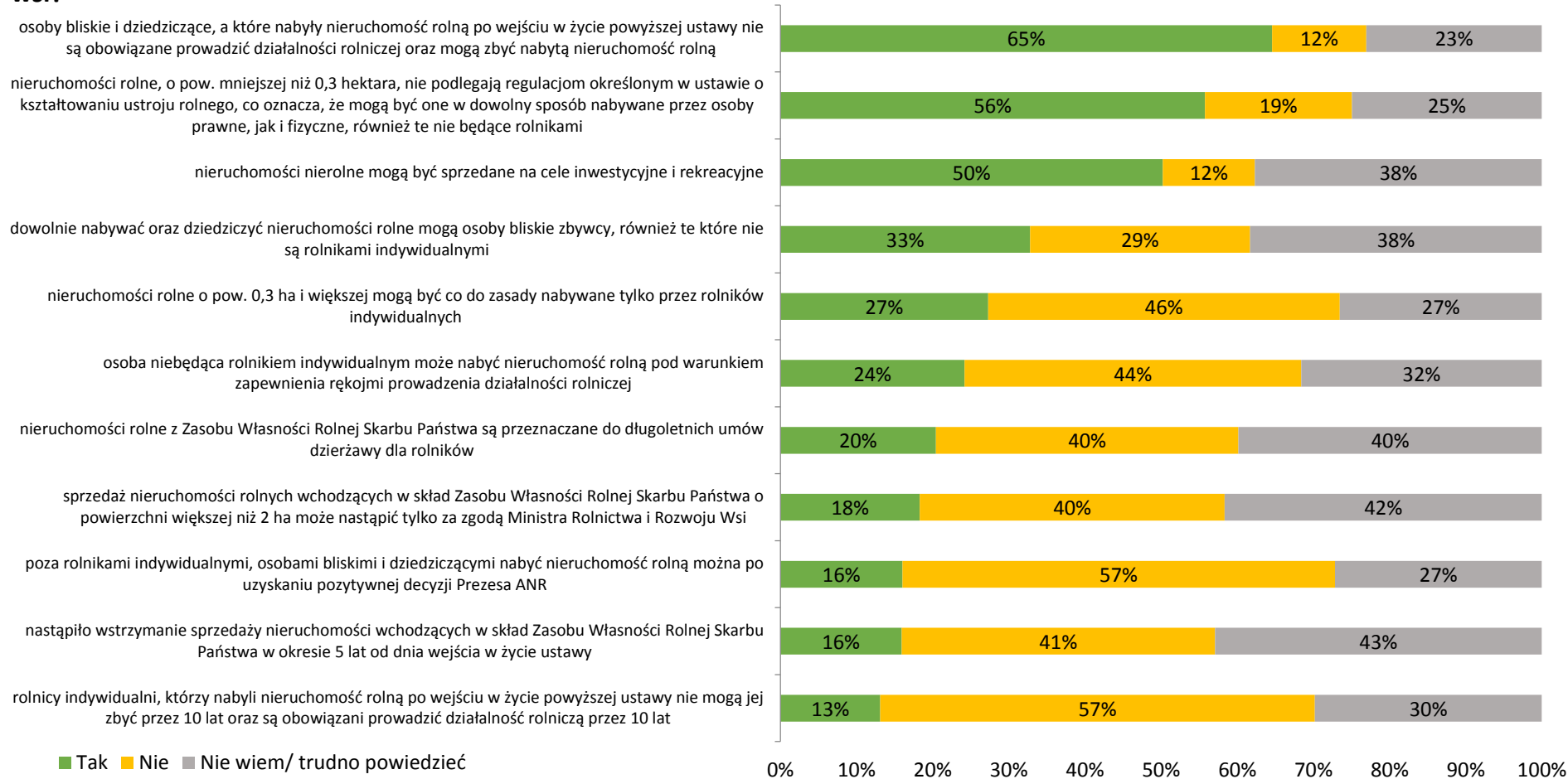
Wszyscy respondenci (N = 2634)

**MW13. W dniu 14 kwietnia 2016r. została uchwalona ustawa o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw. Przywołam Panu(i) przyjęte rozwiązania. Czy uważa Pan(i), że zmiany wprowadzone tą ustawą mają pozytywny wpływ na kształtowanie się sytuacji rolników na wsi?**



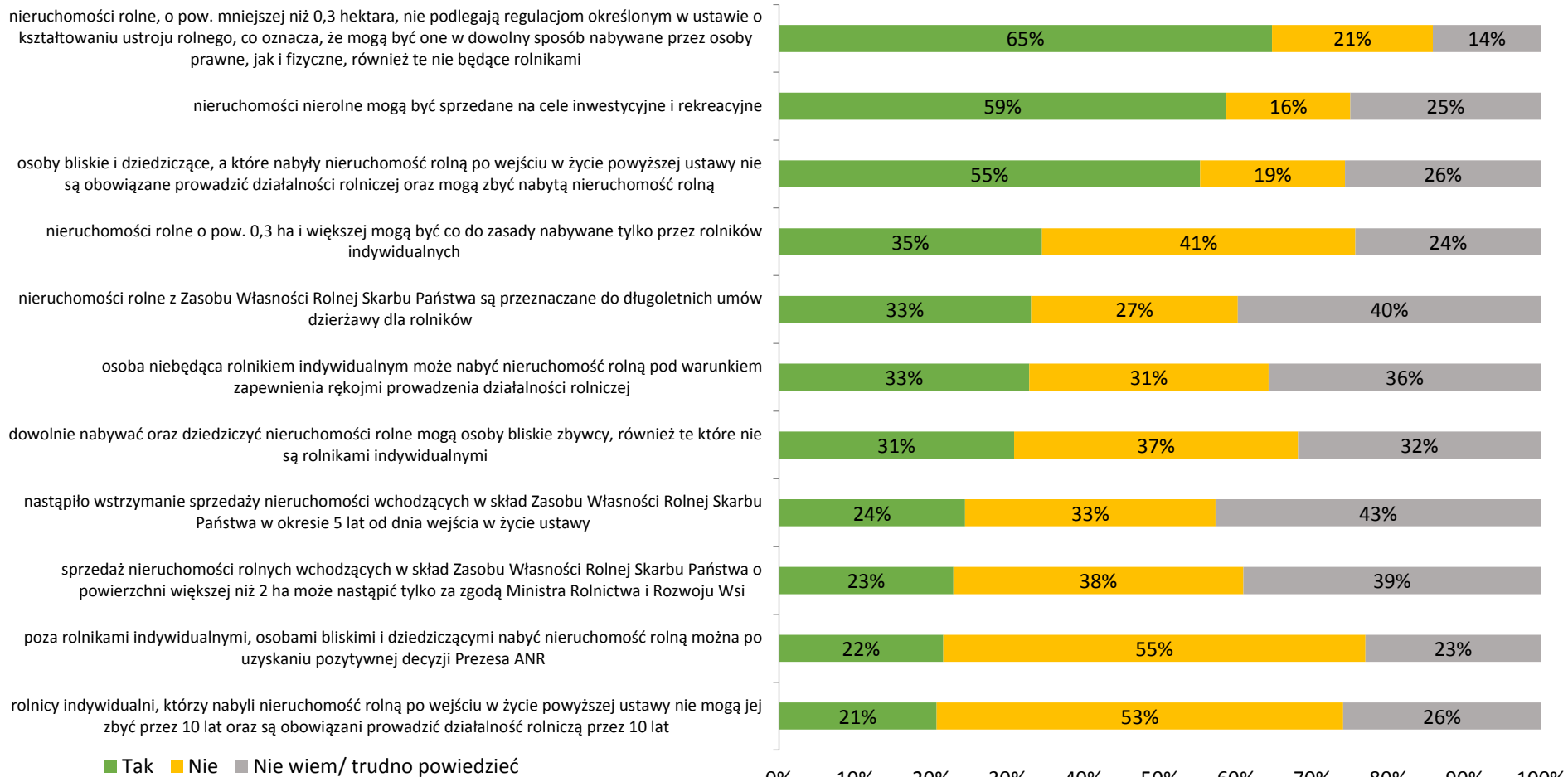
Mieszkańcy wsi (N = 1567)

## MW13. W dniu 14 kwietnia 2016r. została uchwalona ustawa o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw. Przywołam Panu(i) przyjęte rozwiązania. Czy uważa Pan(i), że zmiany wprowadzone tą ustawą mają pozytywny wpływ na kształtowanie się sytuacji rolników na wsi?



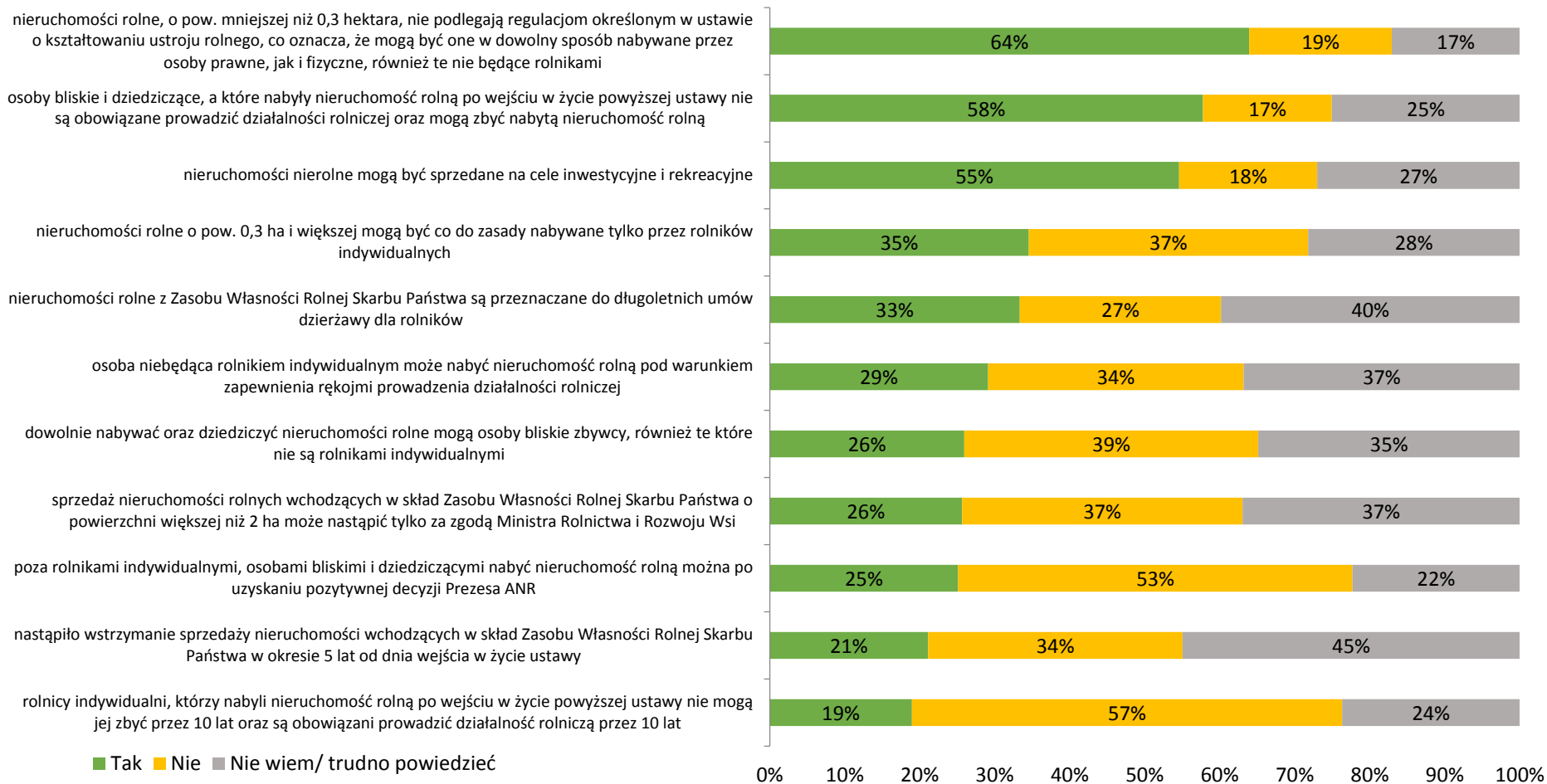
Mieszkańcy miast (N = 1067)

**MW13. W dniu 14 kwietnia 2016r. została uchwalona ustawa o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw. Przywołam Panu(i) przyjęte rozwiązania. Czy uważa Pan(i), że zmiany wprowadzone tą ustawą mają pozytywny wpływ na kształtowanie się sytuacji rolników na wsi?**



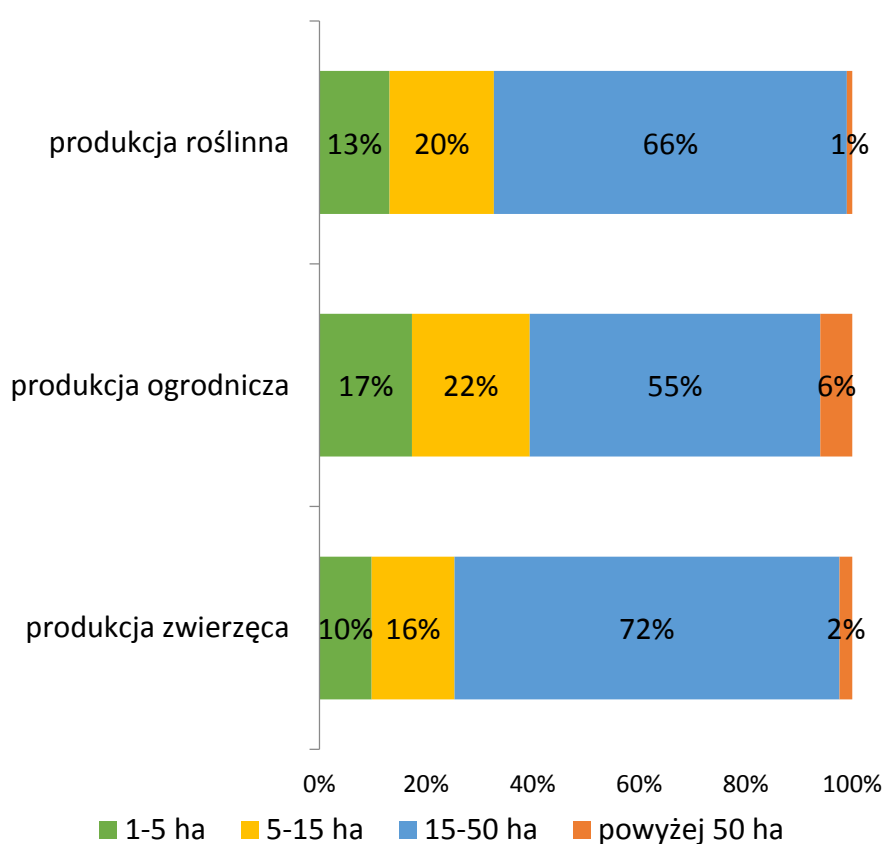
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)

**MW13. W dniu 14 kwietnia 2016r. została uchwalona ustawa o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw. Przywołam Panu(i) przyjęte rozwiązania. Czy uważa Pan(i), że zmiany wprowadzone tą ustawą mają pozytywny wpływ na kształtowanie się sytuacji rolników na wsi?**

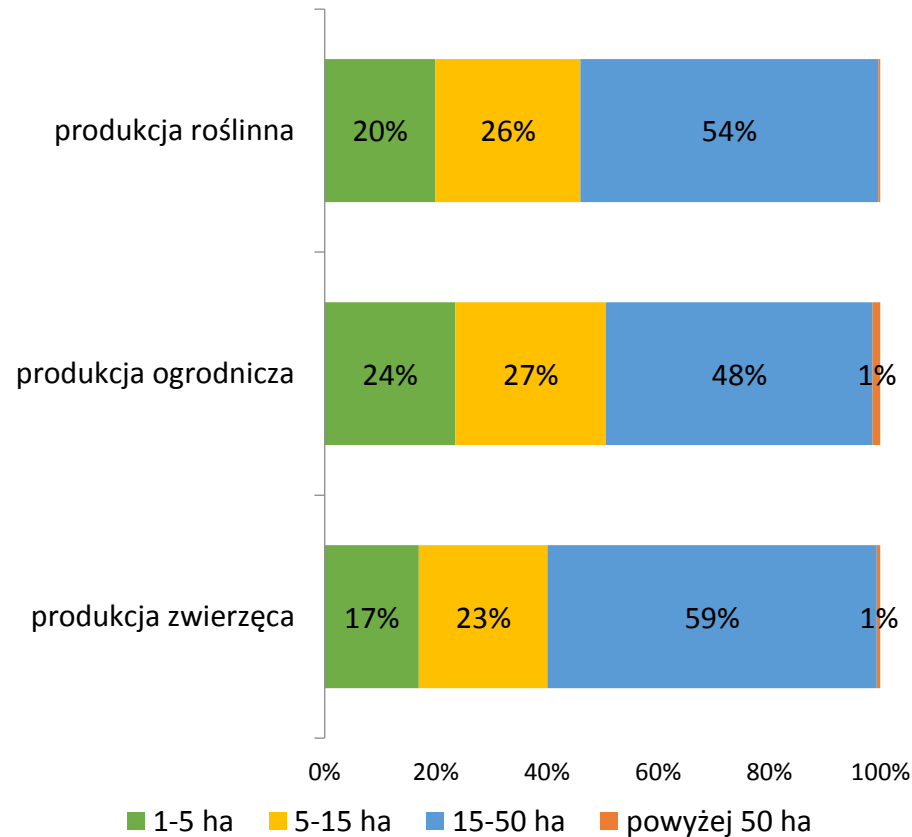


Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N = 663)

## MW14. Jaką powierzchnię gruntów rolnych Pana(i) zdaniem powinno mieć gospodarstwo, aby zapewnić utrzymanie rolnikowi i jego rodzinie?

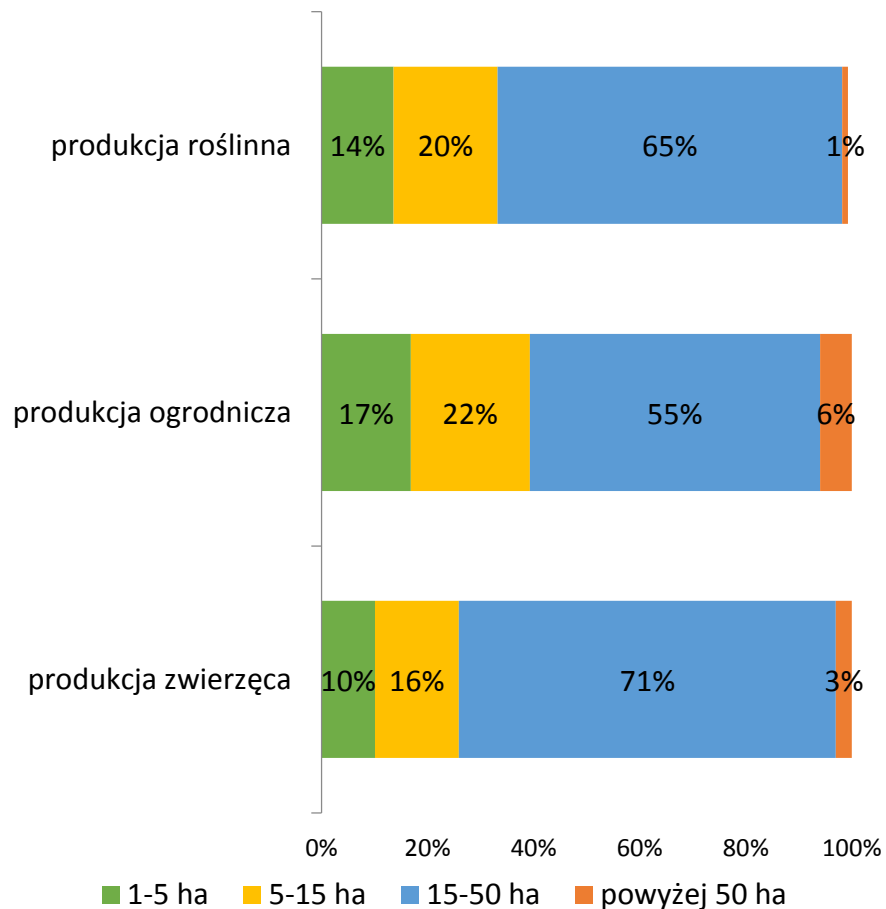


Mieszkańcy wsi (N = 1567)

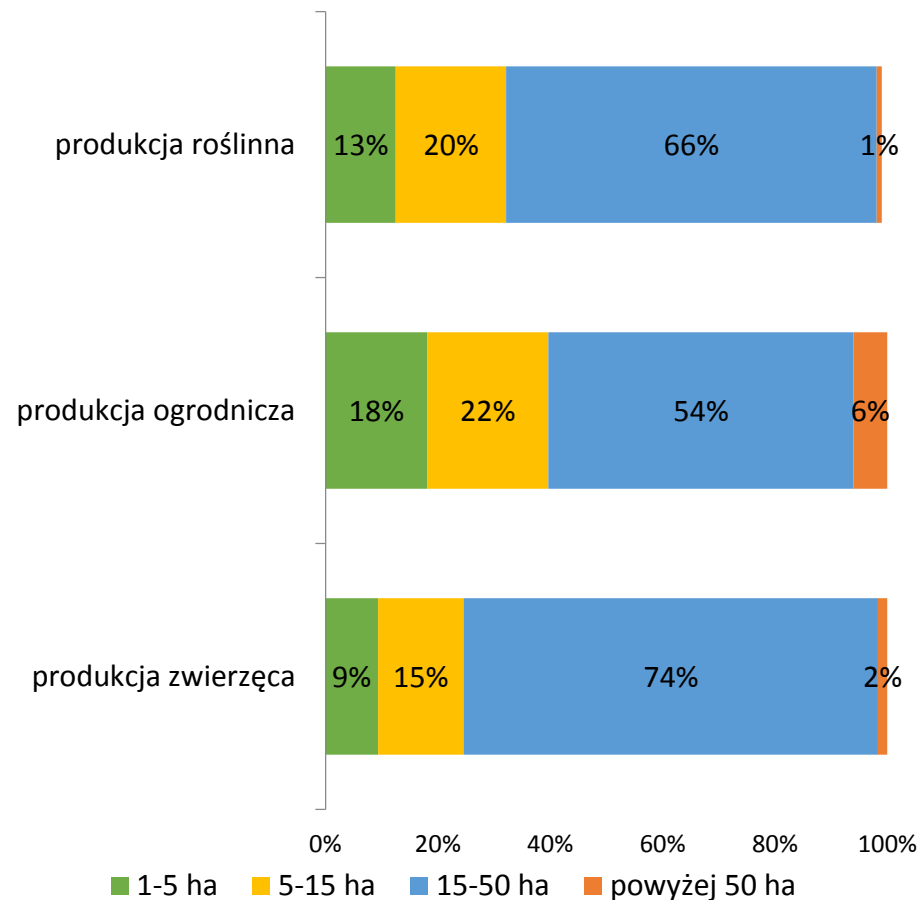


Mieszkańcy miast (N = 1067)

## MW14. Jaką powierzchnię gruntów rolnych Pana(i) zdaniem powinno mieć gospodarstwo, aby zapewnić utrzymanie rolnikowi i jego rodzinie?

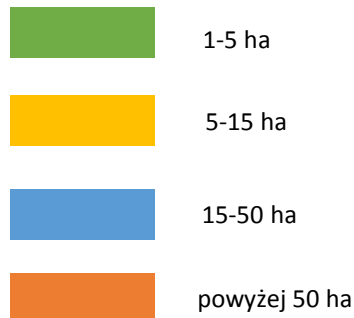


Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)

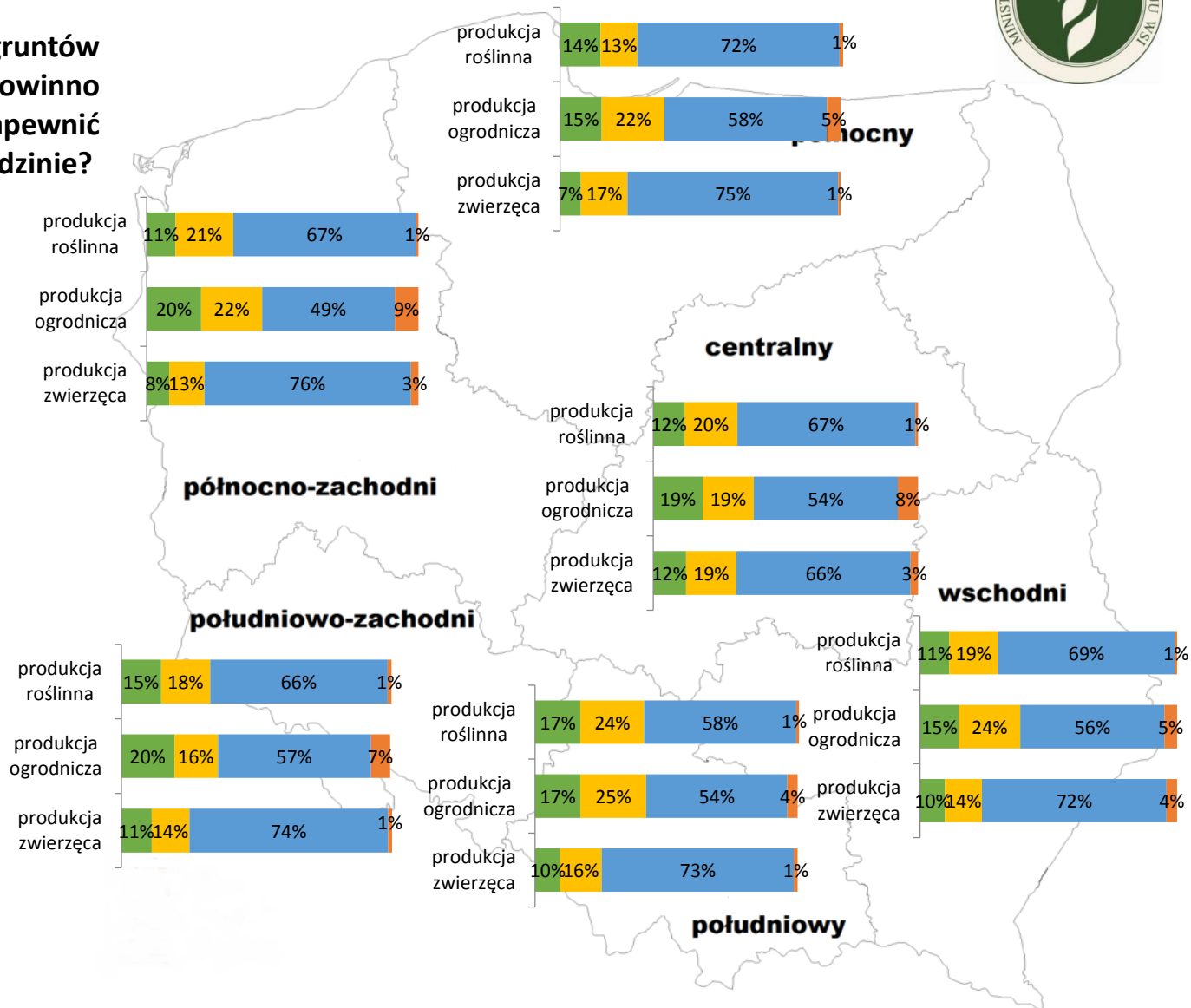


Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N = 663)

## MW14. Jaką powierzchnię gruntów rolnych Pana(i) zdaniem powinno mieć gospodarstwo, aby zapewnić utrzymanie rolnikowi i jego rodzinie?

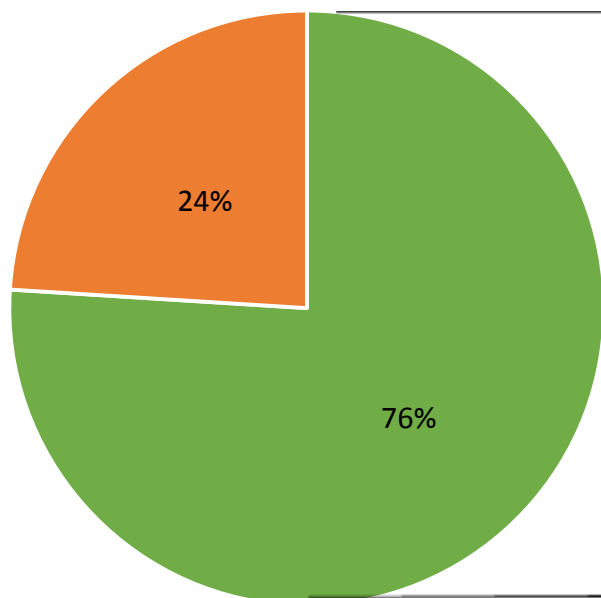


Mieszkańcy wsi (1567) /  
 Centralny (N=290)  
 Południowo-zachodni (N=142)  
 Południowy (N=284)  
 Północno-zachodni (N=254)  
 Północny (N=228)  
 Wschodni (N=369)



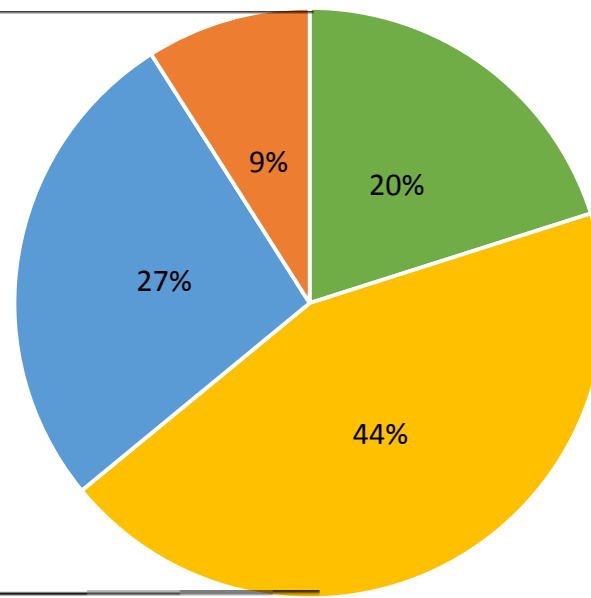


**R25. Czy znana jest Panu(i) wysokość czynszu dzierżawnego za 1 ha gruntu rolnego w Pana(i) okolicy na rynku prywatnym? Jeśli tak, proszę podać wartość w zł za 1 ha?**



- Znam wysokość czynszu dzierżawnego
- Nie znam wysokości czynszu dzierżawnego

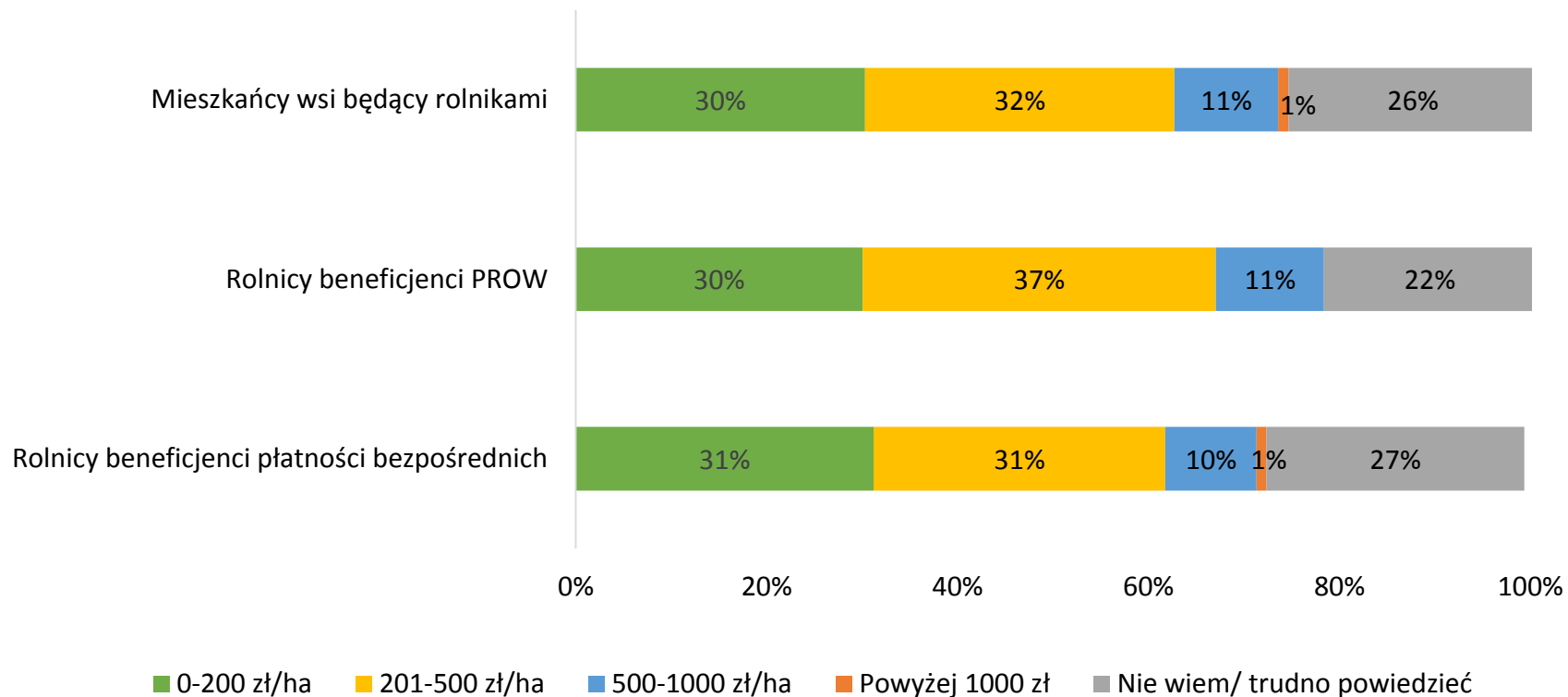
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)



- 0-200 zł/ha
- 201-500 zł/ha
- 501-1000 zł/ha
- Powyżej 1000 zł/ha

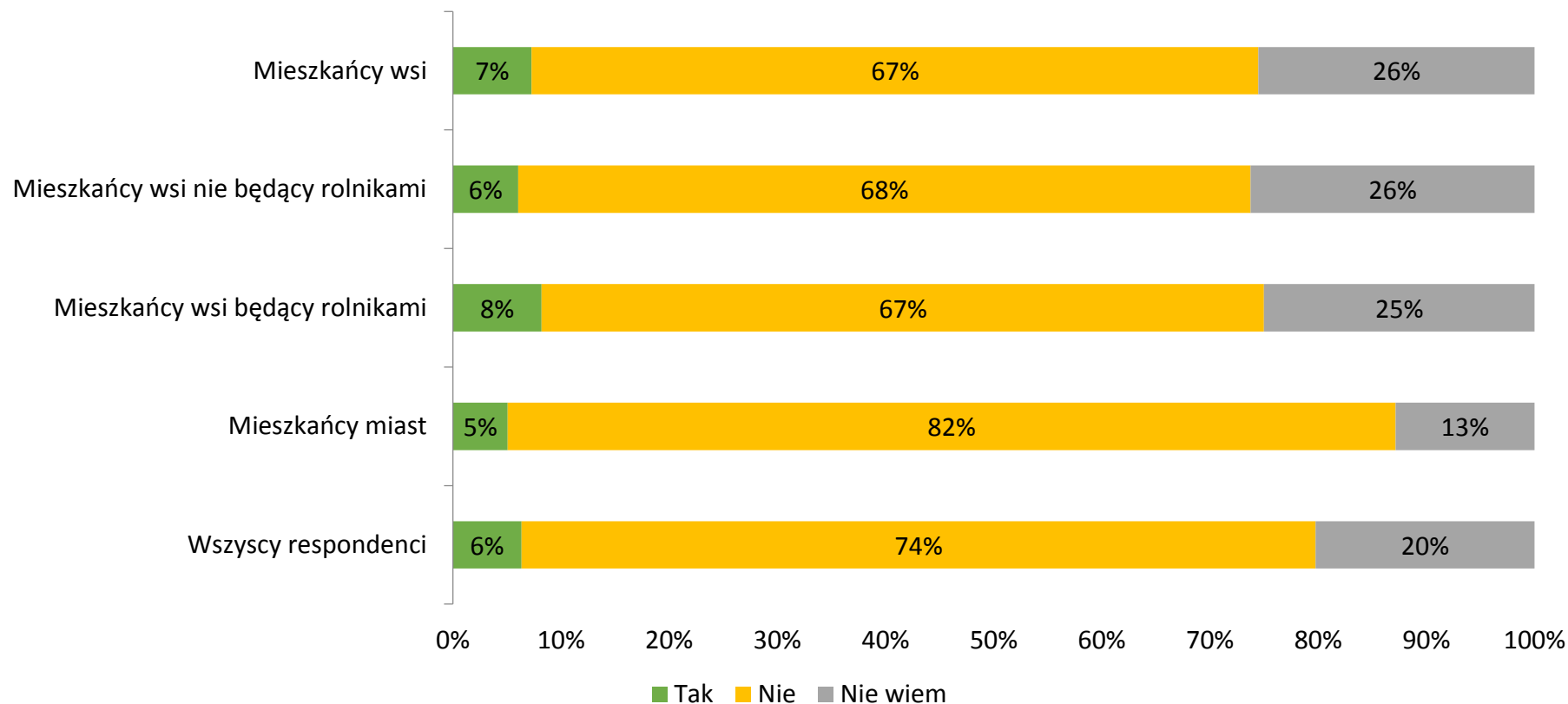
Mieszkańcy wsi będący rolnikami, którzy znają wysokość czynszu dzierżawnego za 1 ha gruntu rolnego (N = 687)

## R26. Jaką wysokość czynszu dzierżawnego uważa Pan(i) za rozsądną dla właściciela i dzierżawcy gruntu?



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Rolnicy beneficjenci PROW (N=203); Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich (N=481)

## MW15. Czy rozpatruje Pan(i) możliwość dzierżawy ziemi w przyszłości (do 5 lat) od Agencji Nieruchomości Rolnych?



Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy miast (N=1067); Wszyscy respondenci (N=2634)



# Ogólna ocena życia na wsi



Zdaniem większości spośród mieszkańców wsi najważniejszą rolą obszarów wiejskich w Polsce powinna być produkcja żywności (83%). W następnej kolejności wskazywano ochronę środowiska (44%) oraz zapewnianie miejsca zamieszkania i wypoczynku dla osób pracujących na wsi (38%). W grupie mieszkańców miast odnotowano podobne odpowiedzi – największe odsetki badanych wskazały na produkcję żywności (74%) oraz ochronę środowiska (39%). W dalszej kolejności wymieniono natomiast pełnienie funkcji turystycznej (38%).

Większość mieszkańców wsi (67%) jest raczej zadowolonych z faktu, że mieszka na wsi, a nie w mieście. 17% respondentów jest bardzo zadowolonych z tego powodu. Warto podkreślić, że swoje zadowolenie z życia na wsi wyraziło 84% rolników. Mając możliwości przeprowadzenia się do miasta, 62% mieszkańców wsi raczej nie skorzystałoby z nich, a 16% zdecydowanie wykluczyło takie prawdopodobieństwo.

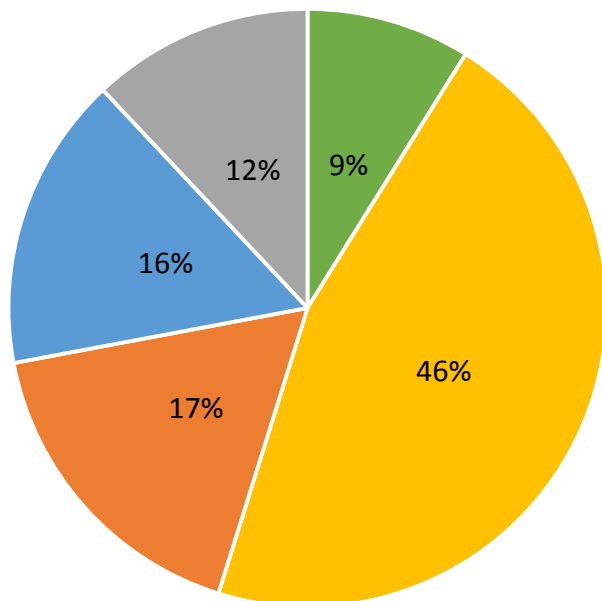
Ponad połowa mieszkańców miast (57%) jest raczej zadowolonych z faktu, że mieszka w mieście, a 3% respondentów jest bardzo zadowolonych z tego faktu. 37% badanych z tej grupy zadeklarowało natomiast, że jest raczej niezadowolonych z powodu mieszkania w mieście. Gdyby zaistniała możliwość przeprowadzenia się na wieś, 57% mieszkańców miast raczej nie skorzystałoby z niej, a 4% zdecydowanie wykluczyło takie prawdopodobieństwo. Warto jednak zauważyć, że dokładnie jedna trzecia badanych raczej skorzystałaby z takiej szansy. Spośród ogółu badanych mieszkańców miast 10% zadeklarowało, że posiada „drugi dom” na wsi.

Porównując dostępność do usług publicznych dla osób mieszkających na wsi oraz w mieście, badani mieszkańcy wsi najwyżej ocenili bezpieczeństwo – ponad połowa z nich (51%) zadeklarowała, że jest ono na wyższym poziomie na wsi niż w mieście. Mieszkańcy miast również stosunkowo lepiej ocenili poziom bezpieczeństwa (42% lepszych ocen, przy 21% ocen gorszych), a także dostęp do opieki nad dzieckiem w wieku do 3 lat (25% lepszych ocen, przy 20% ocen gorszych). Gorzej w porównaniu do miasta w przypadku obu badanych grup oceniono przede wszystkim: dostęp do sieci gazowej (89% mieszkańców wsi, 86% mieszkańców miast), dostęp do bankomatów (78% w obu przypadkach), dostęp do Internetu (72% mieszkańców wsi, 66% mieszkańców miast), dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej (69% mieszkańców wsi, 70% mieszkańców miast), dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej (68% mieszkańców wsi, 67% mieszkańców miast) oraz dostęp do banków, zakładów ubezpieczeniowych (65% mieszkańców wsi, 68% mieszkańców miast).

Zapytani o to, co należy poprawić na obszarach wiejskich, mieszkańcy wsi na pierwszym miejscu wskazali dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej (47%). Kolejnymi aspektami wymagającymi poprawy są: dostęp do pozarolniczych miejsc pracy (32%) oraz dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej (29%). W opinii mieszkańców miast najbardziej wskazane byłyby kolejno: poprawa dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej (47%), poprawa dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej (29%) oraz poprawa dostępu do pozarolniczych miejsc pracy (28%).

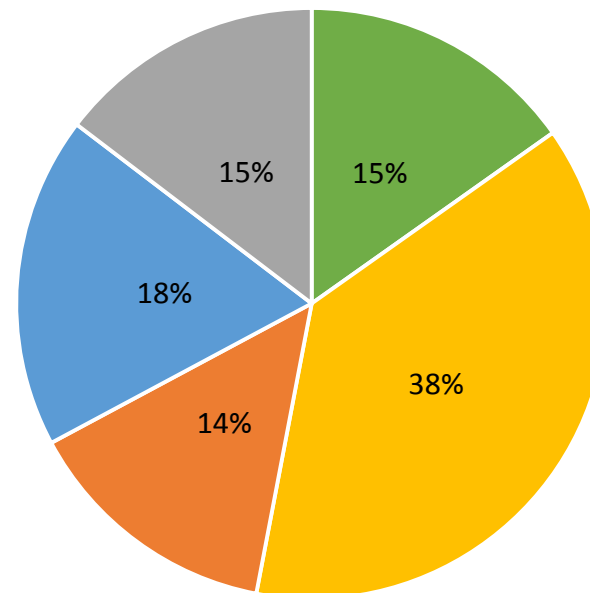
49% mieszkańców wsi twierdzi, że na polskiej wsi dokonują się zmiany zarówno na lepsze, jak i na gorsze. Pozytywne zmiany dostrzega 12% z nich, a negatywne – 11%. Wśród badanych mieszkańców miast również dominowały osoby zauważające zarówno pozytywne, jak i negatywne zmiany (58%). 12% ankietowanych z tej grupy zadeklarowało, że dokonują się zmiany na lepsze, a 9% wyraziło odmienną opinię.

**MW16. W jakim kierunku Pana(i) zdaniem zmierza polskie rolnictwo? Czy Pana(i) zdaniem w polskim rolnictwie dokonują się zmiany na lepsze, na gorsze, czy też zarówno na lepsze jak i na gorsze?**



- Na lepsze
- Zarówno na lepsze jak i na gorsze
- Tylko na gorsze
- Nie ma żadnych zmian
- Nie wiem/ trudno powiedzieć

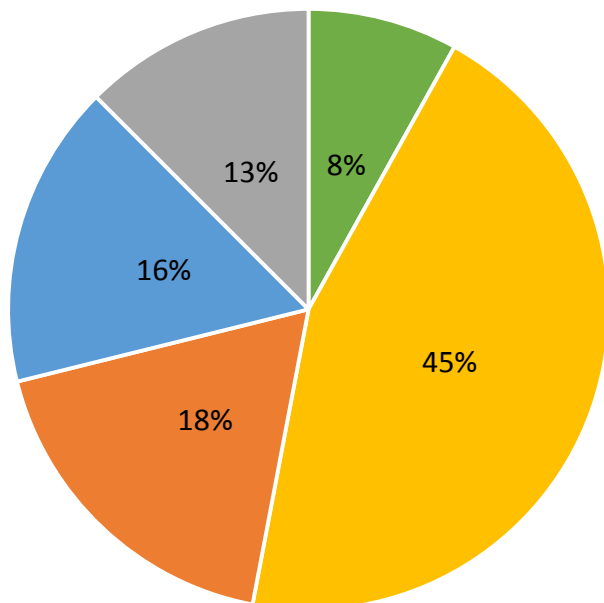
Mieszkańcy wsi (N = 1567)



- Na lepsze
- Zarówno na lepsze jak i na gorsze
- Tylko na gorsze
- Nie ma żadnych zmian
- Nie wiem/ trudno powiedzieć

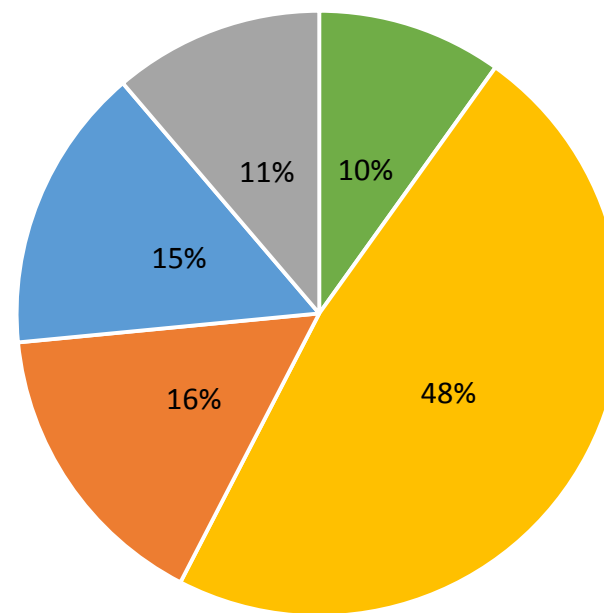
Mieszkańcy miast (N = 1067)

**MW16. W jakim kierunku Pana(i) zdaniem zmierza polskie rolnictwo? Czy Pana(i) zdaniem w polskim rolnictwie dokonują się zmiany na lepsze, na gorsze, czy też zarówno na lepsze jak i na gorsze?**



- Na lepsze
- Zarówno na lepsze jak i na gorsze
- Tylko na gorsze
- Nie ma żadnych zmian
- Nie wiem/ trudno powiedzieć

Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)

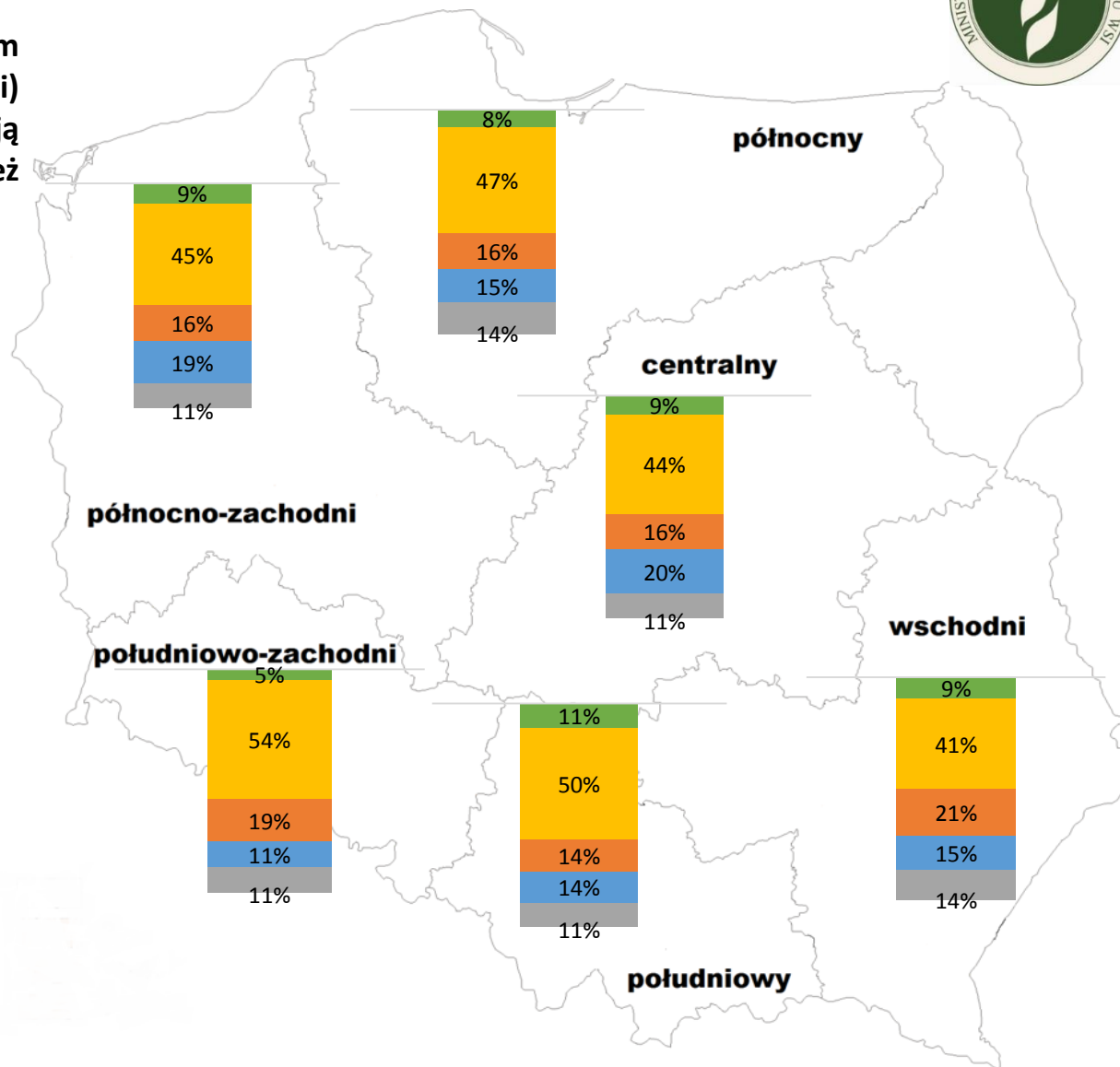


- Na lepsze
- Zarówno na lepsze jak i na gorsze
- Tylko na gorsze
- Nie ma żadnych zmian
- Nie wiem/ trudno powiedzieć

Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N = 663)

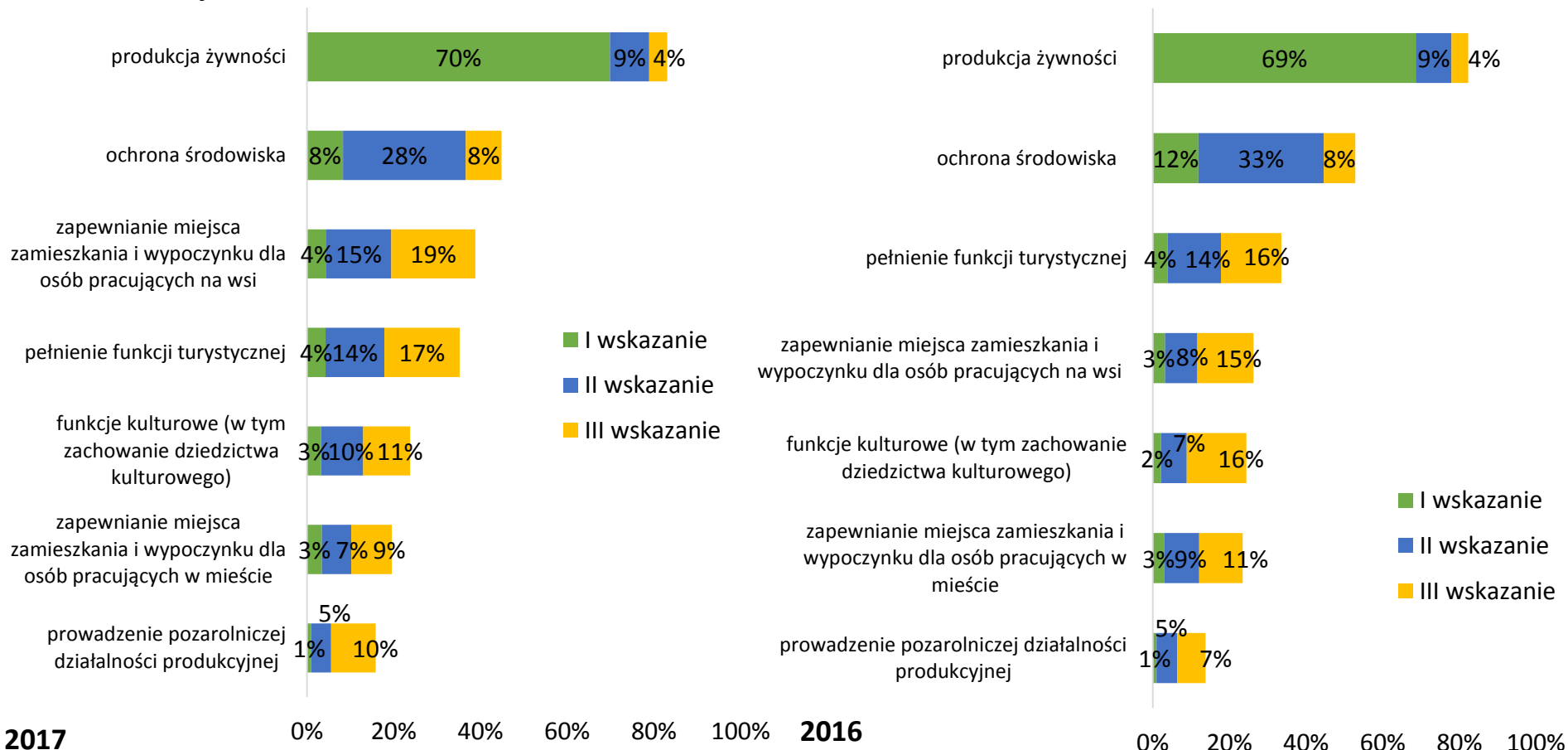


**MW16. W jakim kierunku Pana(i) zdaniem zmierza polskie rolnictwo? Czy Pana(i) zdaniem w polskim rolnictwie dokonują się zmiany na lepsze, na gorsze, czy też zarówno na lepsze jak i na gorsze?**



Mieszkańcy wsi (1567) /  
 Centralny (N=290)  
 Południowo-zachodni (N=142)  
 Południowy (N=284)  
 Północno-zachodni (N=254)  
 Północny (N=228)  
 Wschodni (N=369)

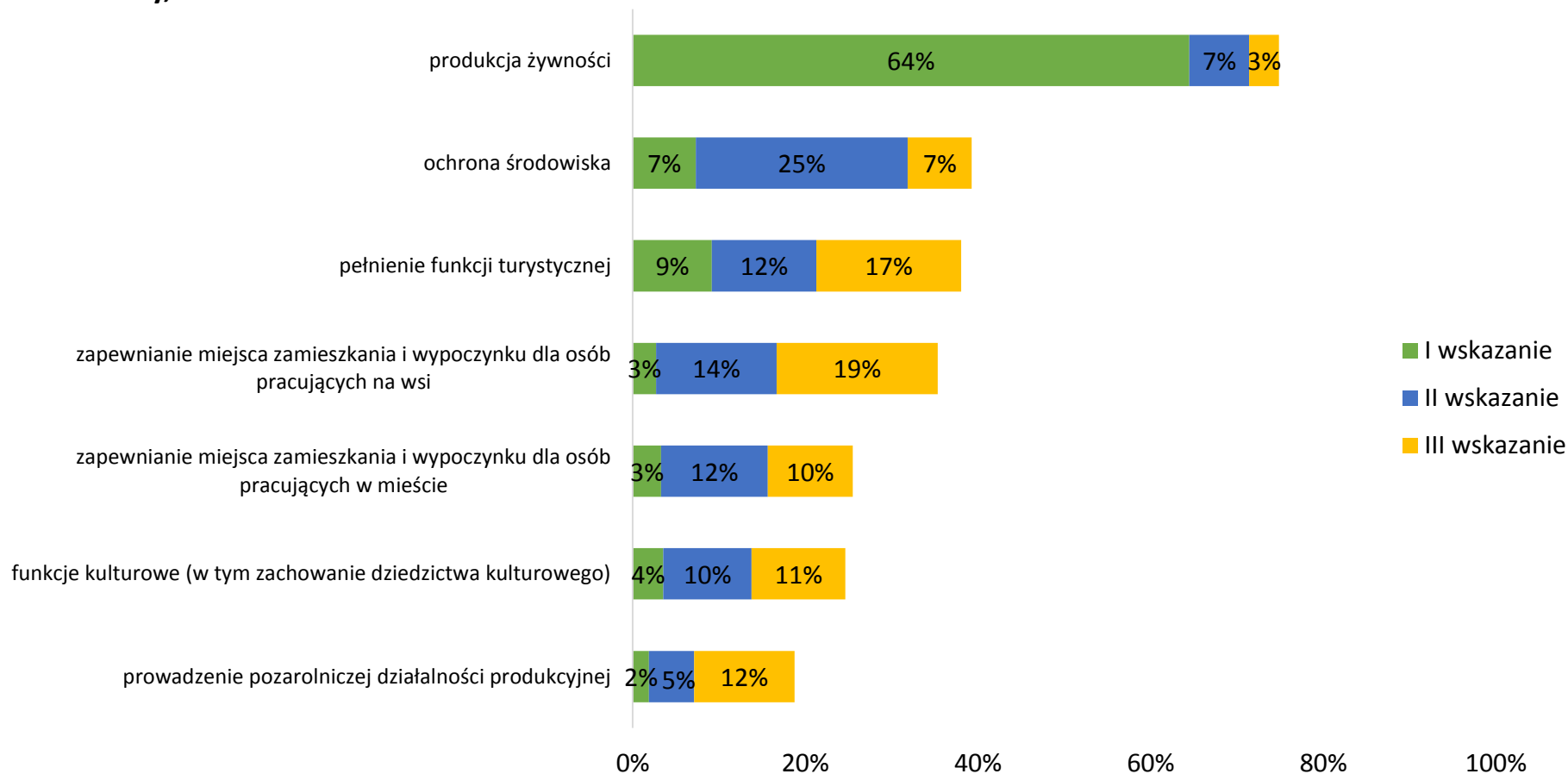
## MW17. Co Pana(i) zdaniem powinno być najważniejszą rolą obszarów wiejskich w Polsce? Proszę wskazać trzy, z zaznaczeniem ich hierarchii.



Mieszkańcy wsi (N = 1567); wielokrotny wybór z hierarchią

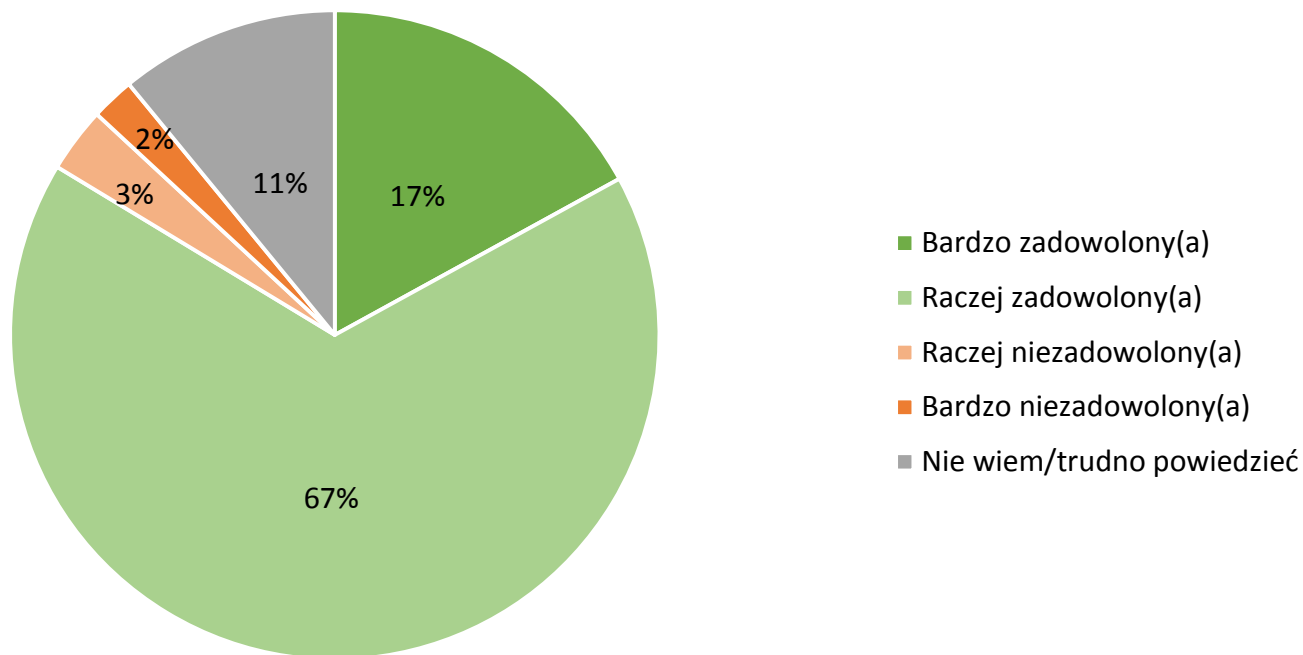
Mieszkańcy wsi (N = 1563); wielokrotny wybór z hierarchią

**MW17. Co Pana(i) zdaniem powinno być najważniejszą rolą obszarów wiejskich w Polsce? Proszę wskazać trzy, z zaznaczeniem ich hierarchii.**



Mieszkańcy miast (N = 1067); wielokrotny wybór z hierarchią

## W1. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) czy też niezadowolony(a) z tego, iż mieszka na wsi, a nie w mieście?

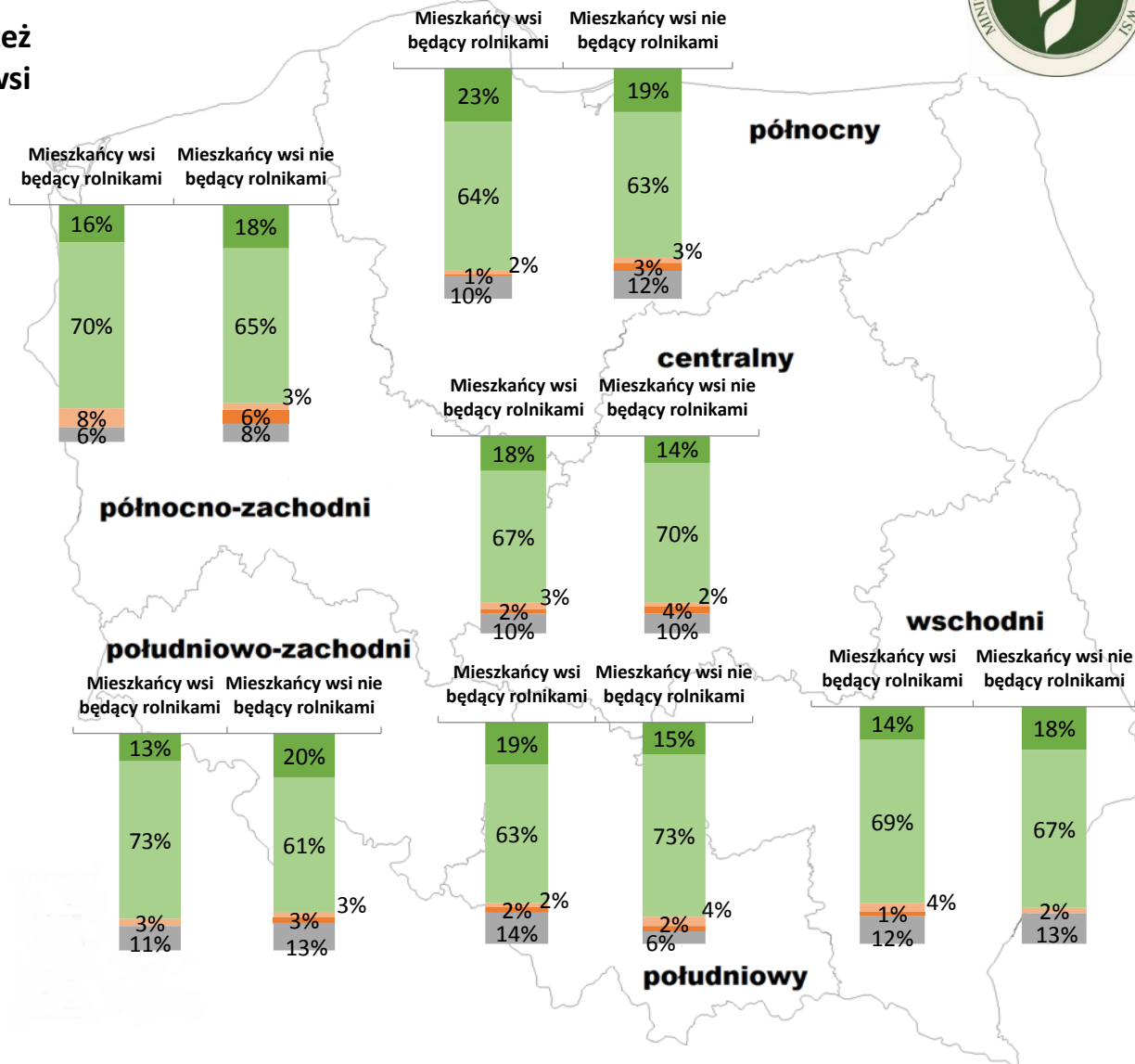


Mieszkańcy wsi (N = 1567)

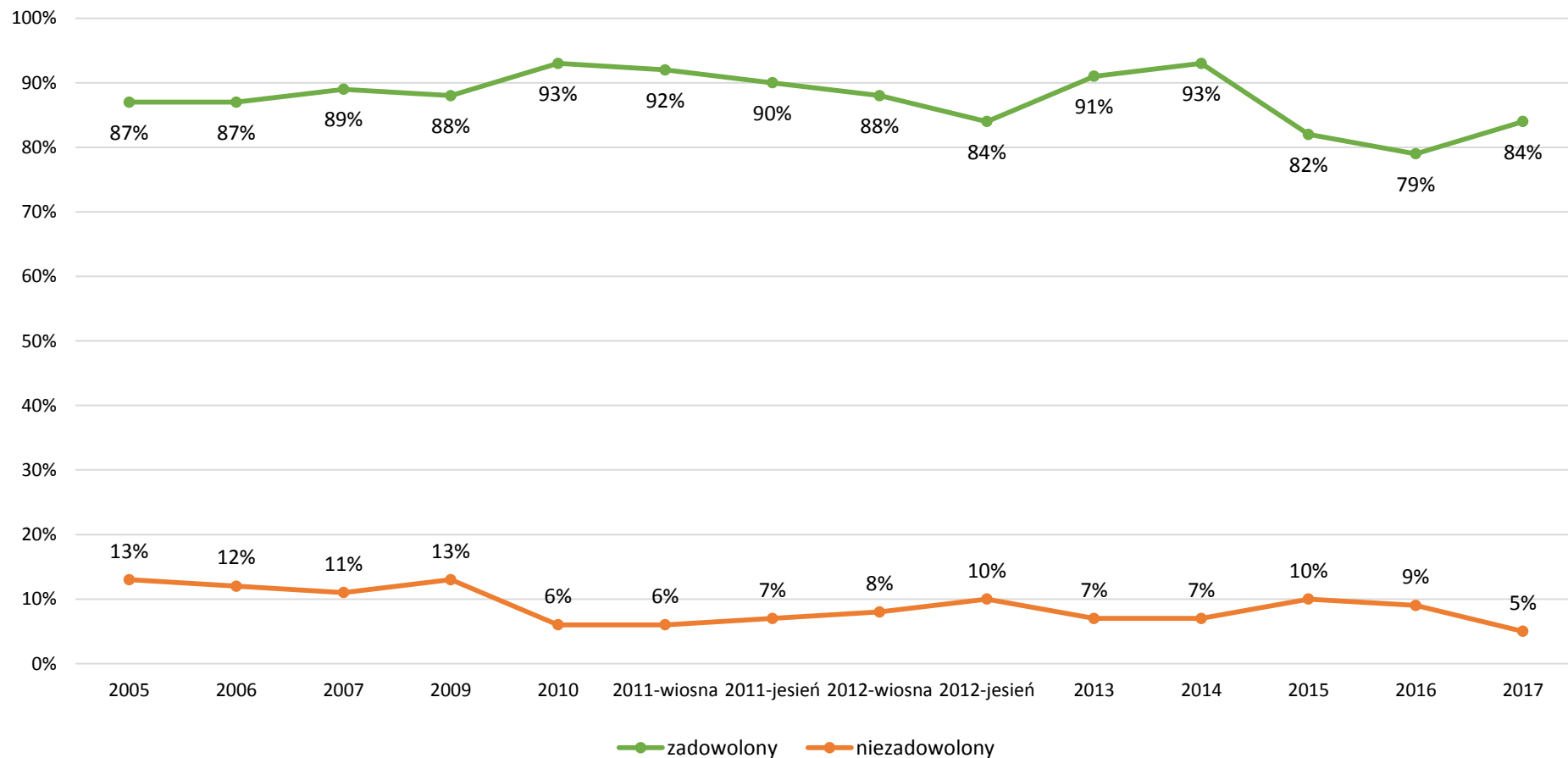
## W1. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) czy też niezadowolony(a) z tego, iż mieszka na wsi a nie w mieście?



Centralny (Mieszkańcy wsi będący rolnikami N=179; Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami N=111)  
 Południowo-zachodni (Mieszkańcy wsi będący rolnikami N=62; Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami N=80)  
 Południowy (Mieszkańcy wsi będący rolnikami N=161; Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami N=123)  
 Północno-zachodni (Mieszkańcy wsi będący rolnikami N=113; Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami N=141)  
 Północny (Mieszkańcy wsi będący rolnikami N=112; Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami N=116)  
 Wschodni (Mieszkańcy wsi będący rolnikami N=277; Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami N=92)

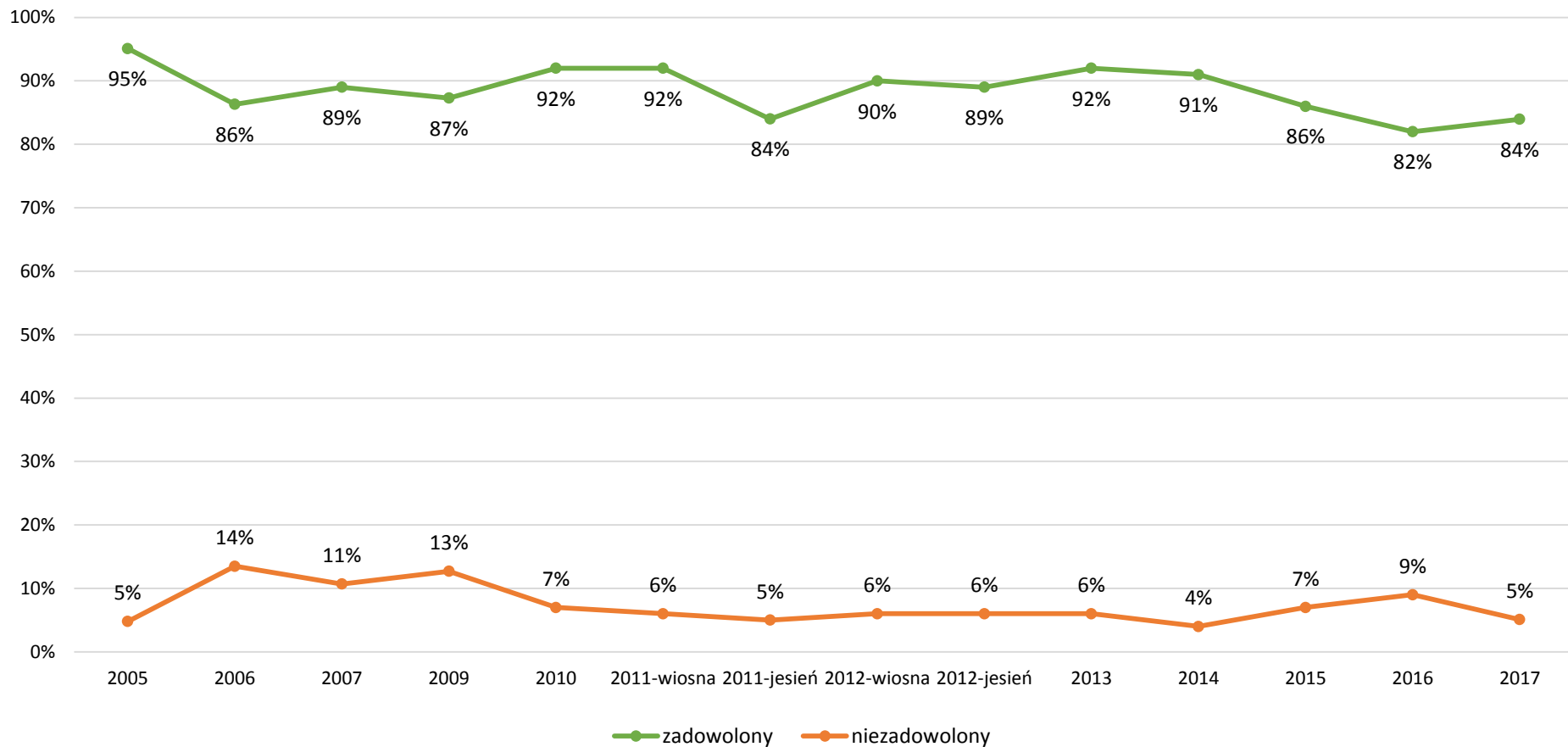


## W1. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) czy też niezadowolony(a) z tego, iż mieszka na wsi a nie w mieście?



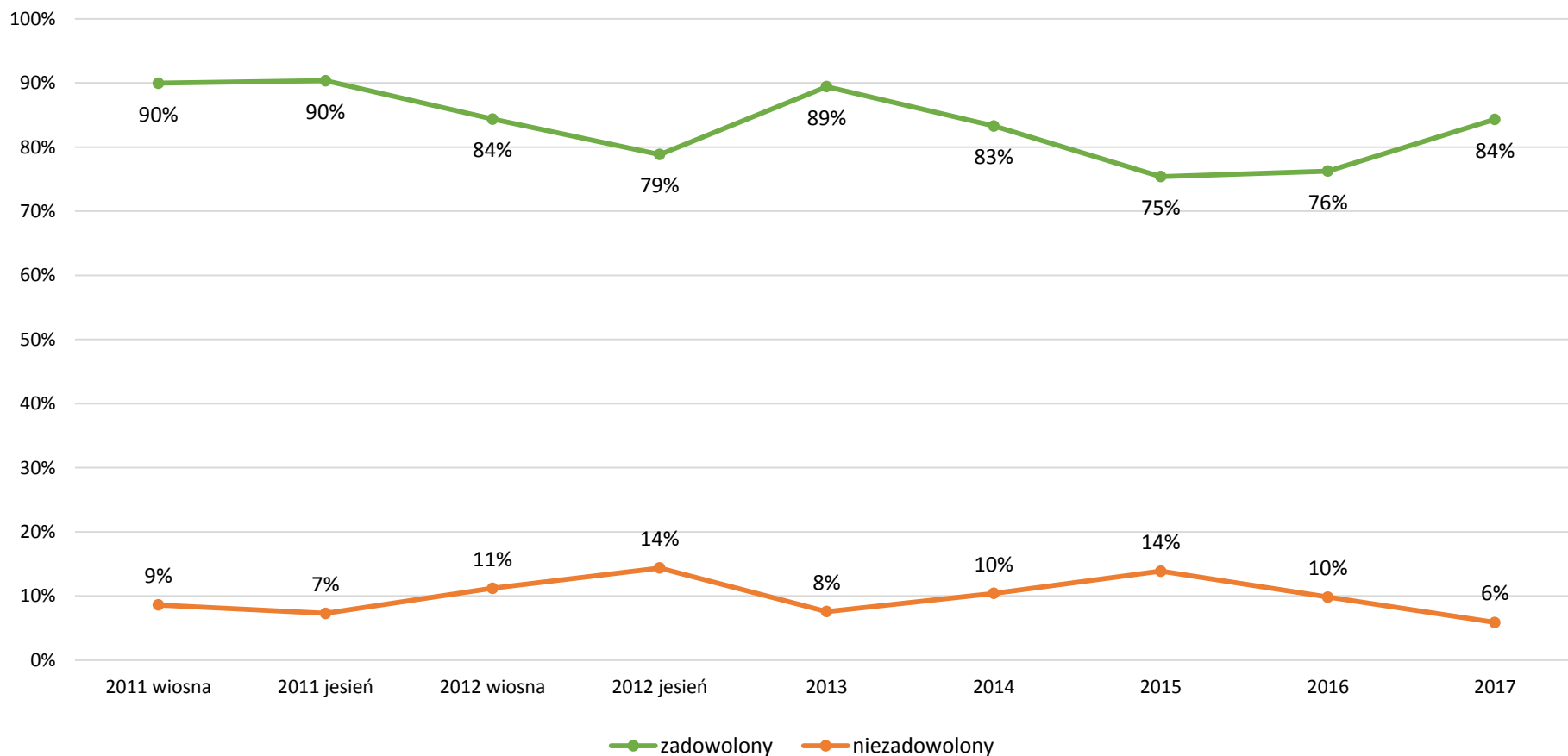
Mieszkańcy wsi (N = 1567)

## W1. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) czy też niezadowolony(a) z tego, iż mieszka na wsi a nie w mieście?



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)

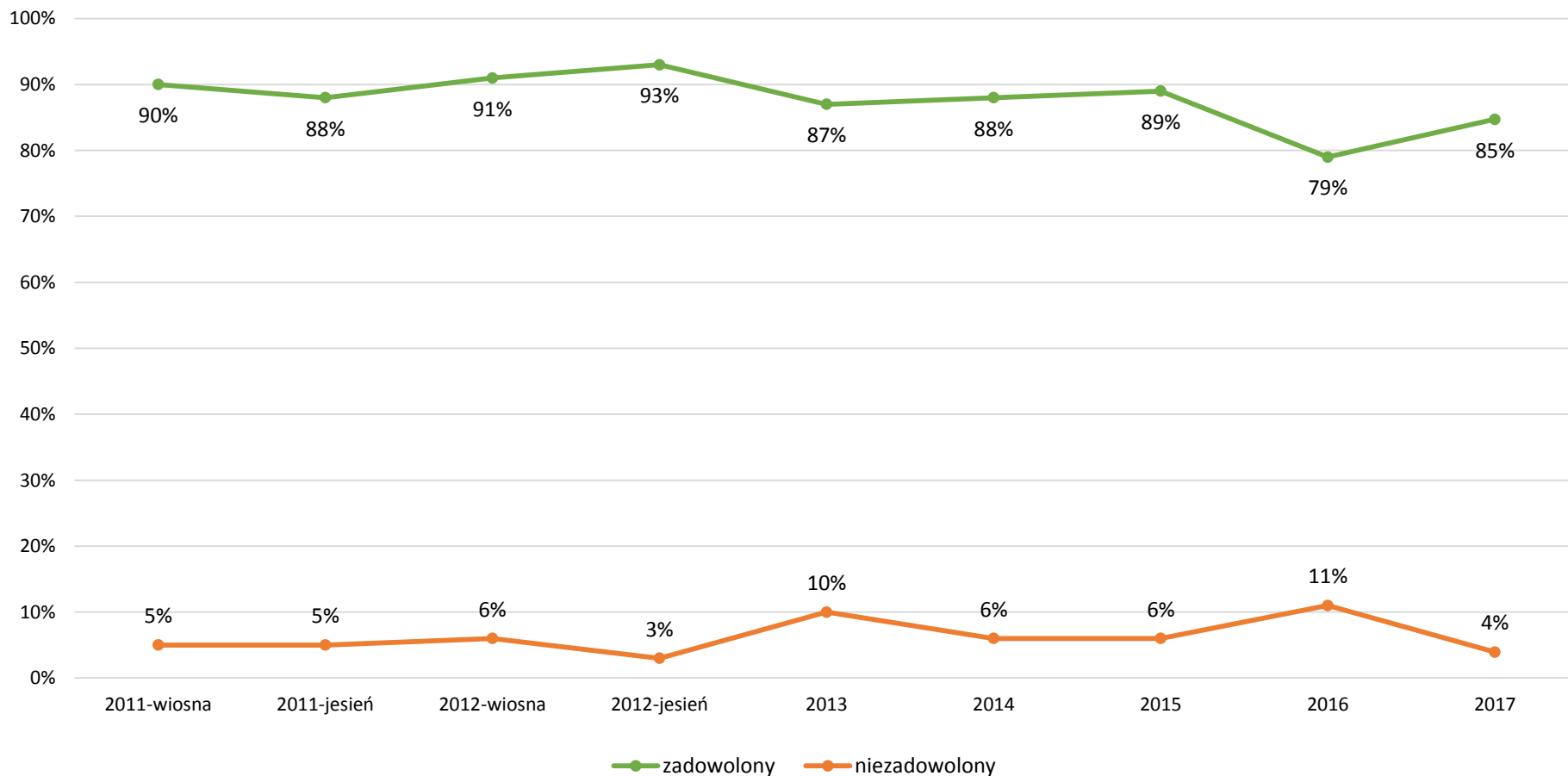
## W1. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) czy też niezadowolony(a) z tego, iż mieszka na wsi a nie w mieście?



Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N = 663)

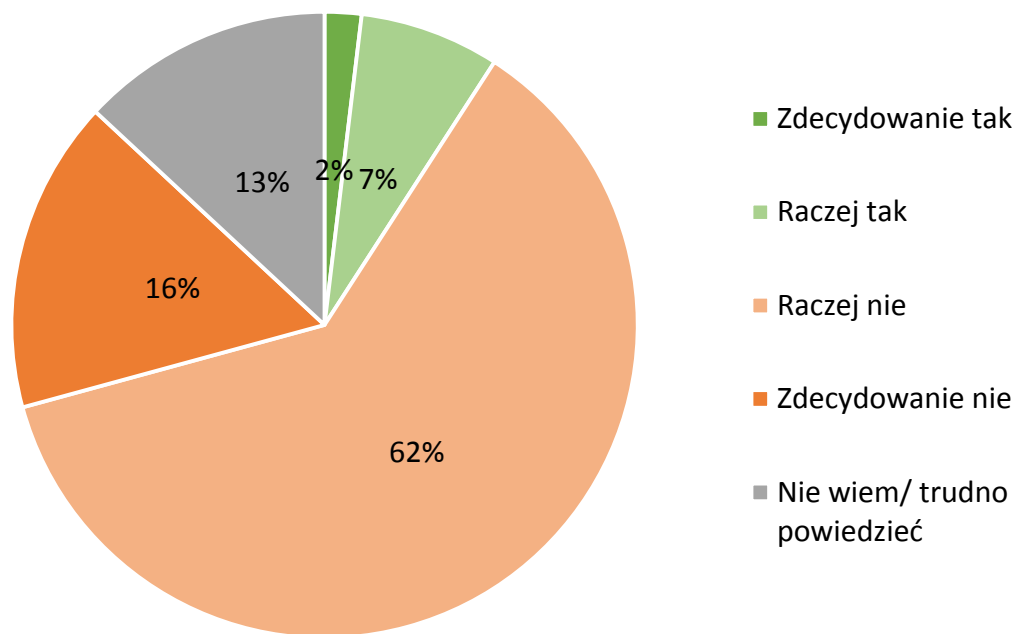


## W1. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) czy też niezadowolony(a) z tego, iż mieszka na wsi a nie w mieście?



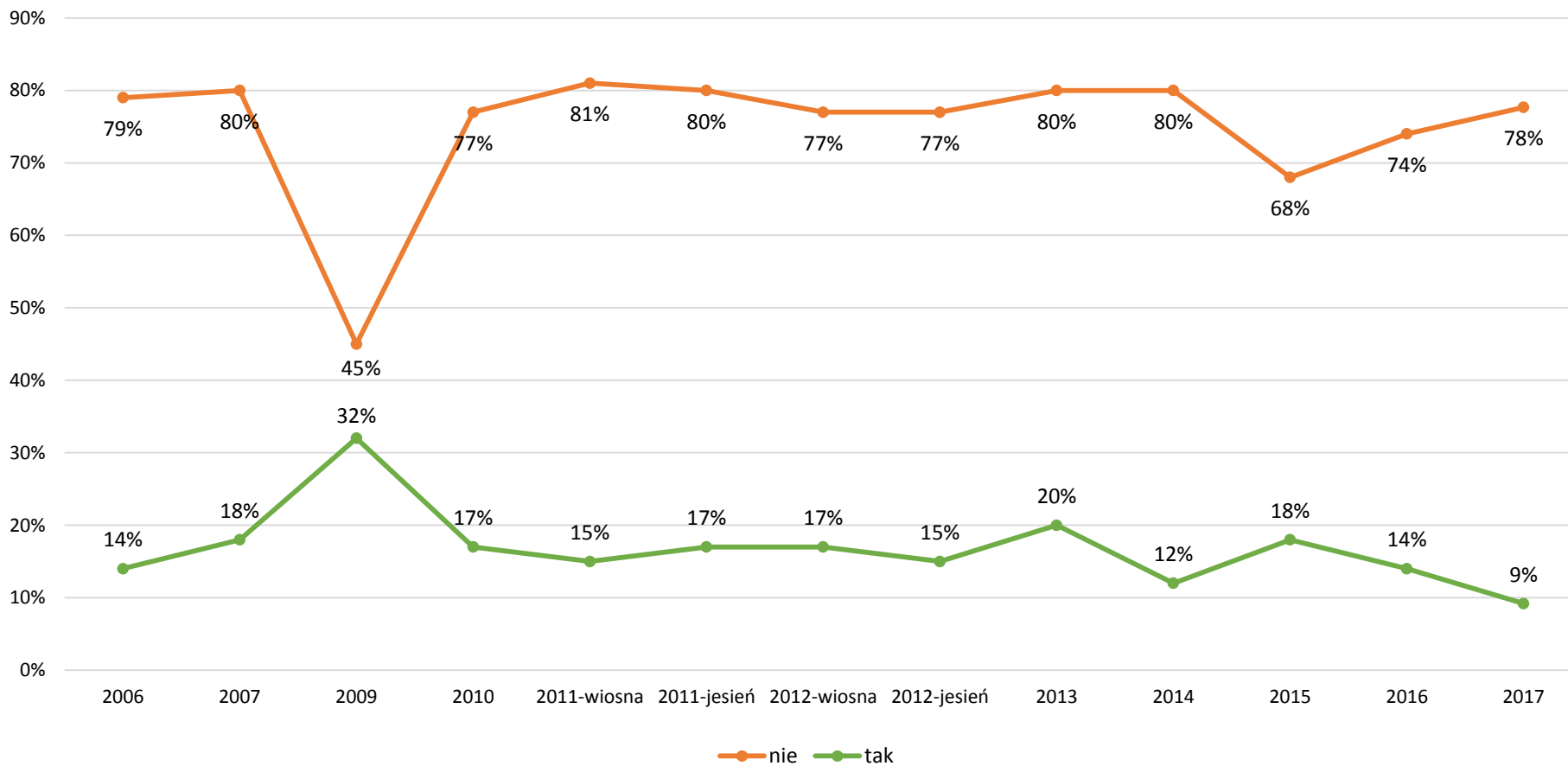
Rolnicy beneficjenci PROW (N = 203)

## W2. Jeśli miał(a)by Pan(i) takie możliwości, to czy przeprowadził(a)by się Pan(i) do miasta?



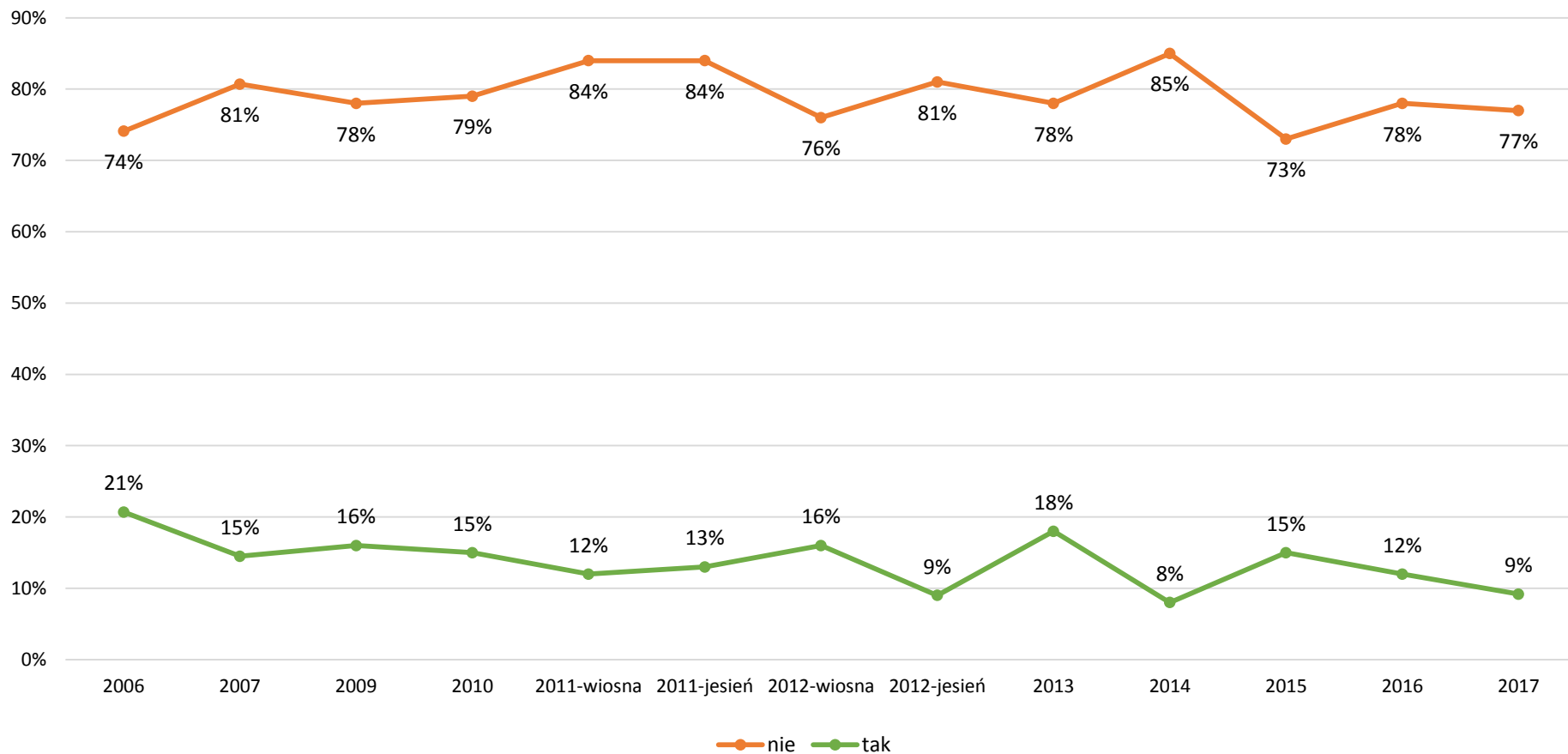
Mieszkańcy wsi (N = 1567)

## W2. Jeśli miał(a)by Pan(i) takie możliwości, to czy przeprowadził(a)by się Pan(i) do miasta?



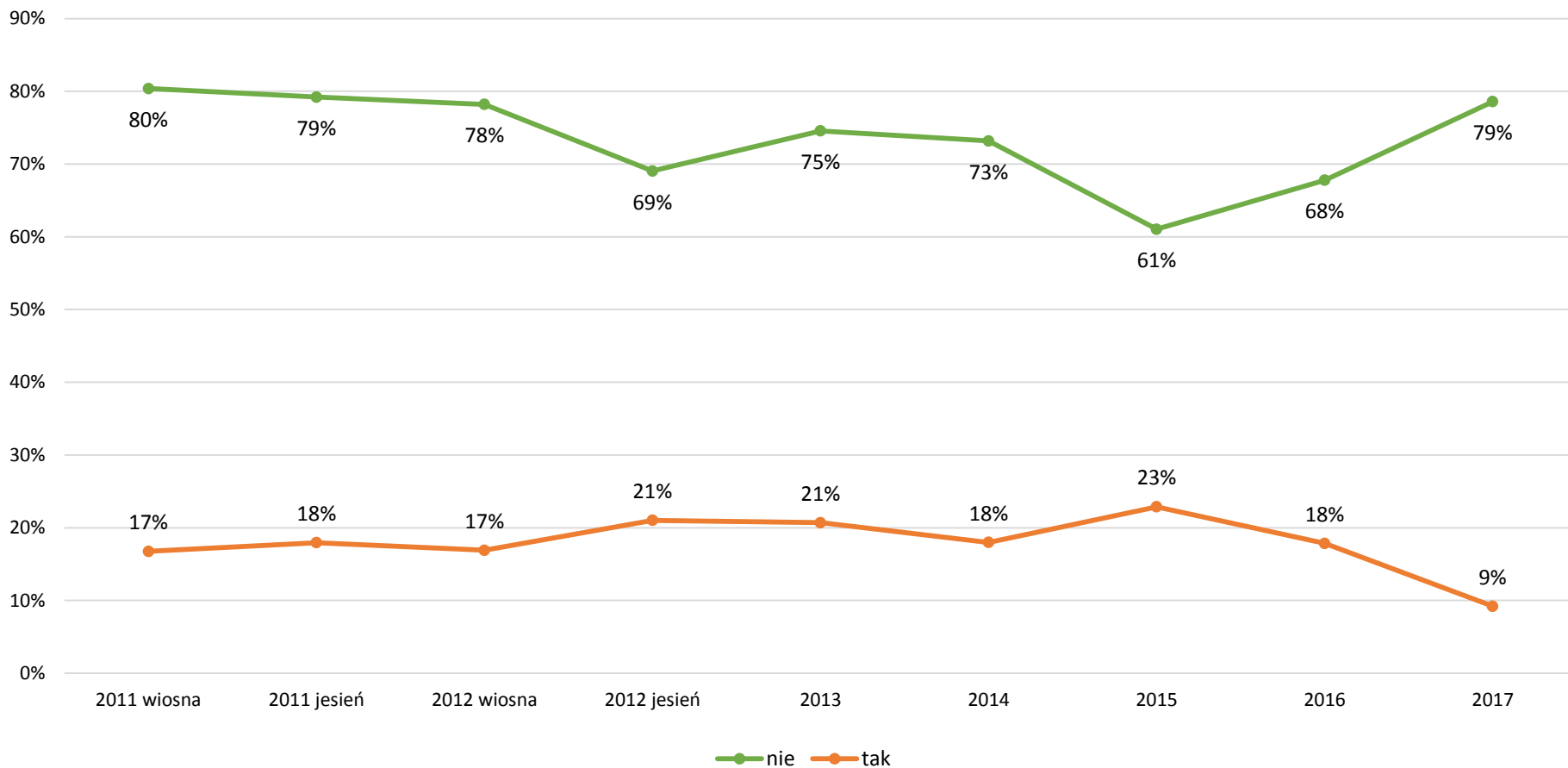
Mieszkańcy wsi (N = 1567)

## W2. Jeśli miał(a)by Pan(i) takie możliwości, to czy przeprowadził(a)by się Pan(i) do miasta?



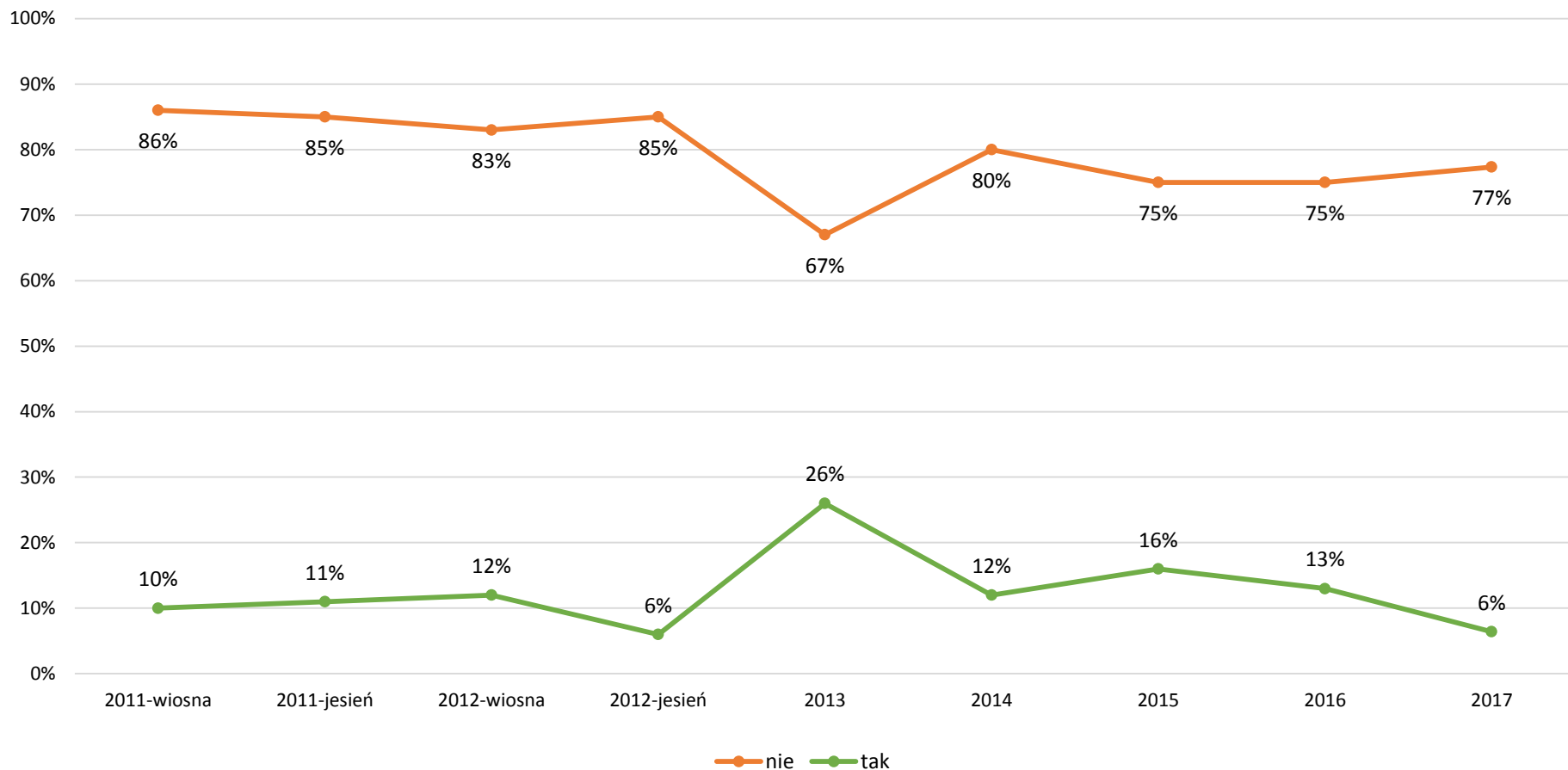
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)

## W2. Jeśli miał(a)by Pan(i) takie możliwości, to czy przeprowadził(a)by się Pan(i) do miasta?



Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N = 663)

## W2. Jeśli miał(a)by Pan(i) takie możliwości, to czy przeprowadził(a)by się Pan(i) do miasta?

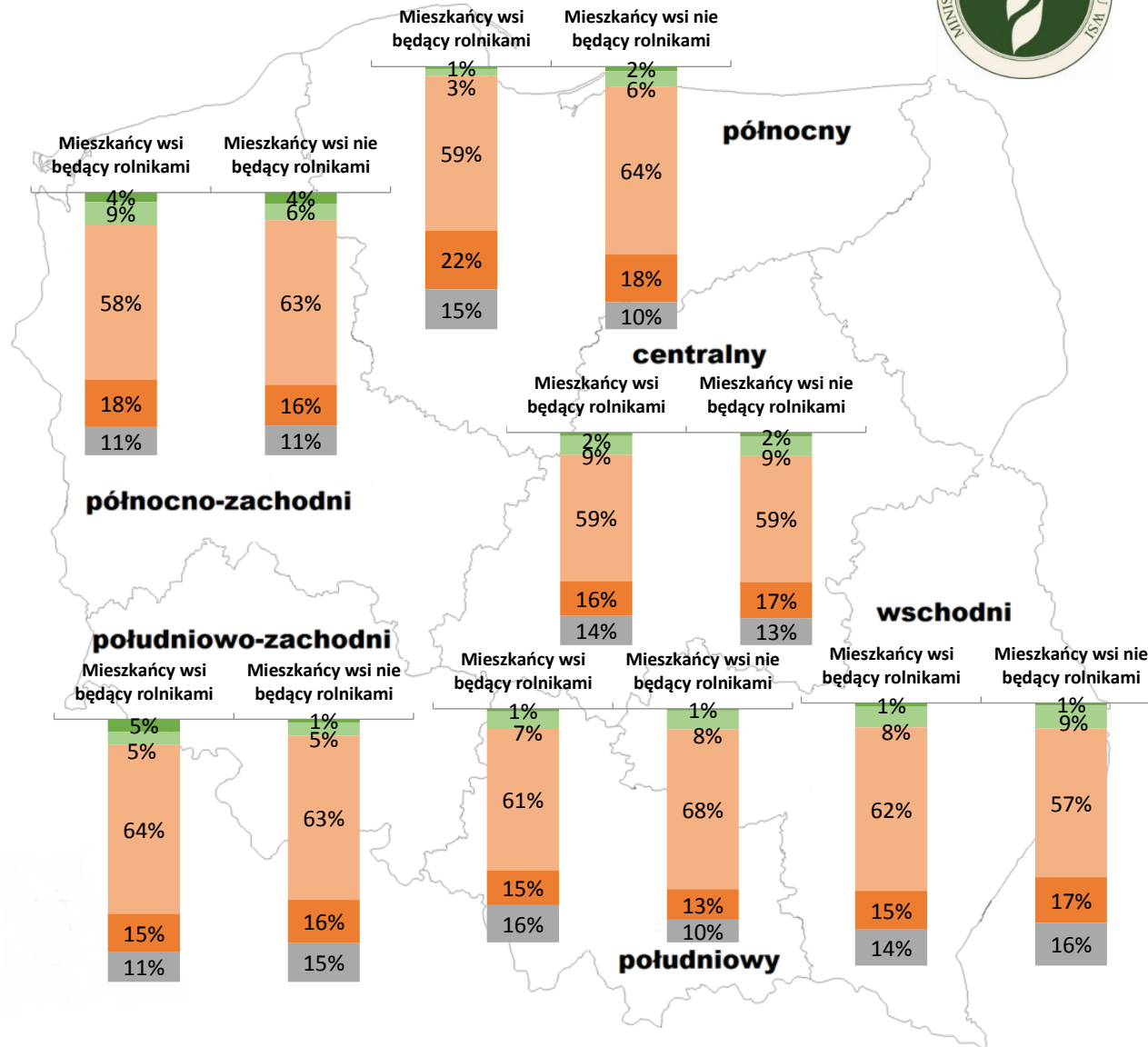


Rolnicy beneficjenci PROW (N = 203)

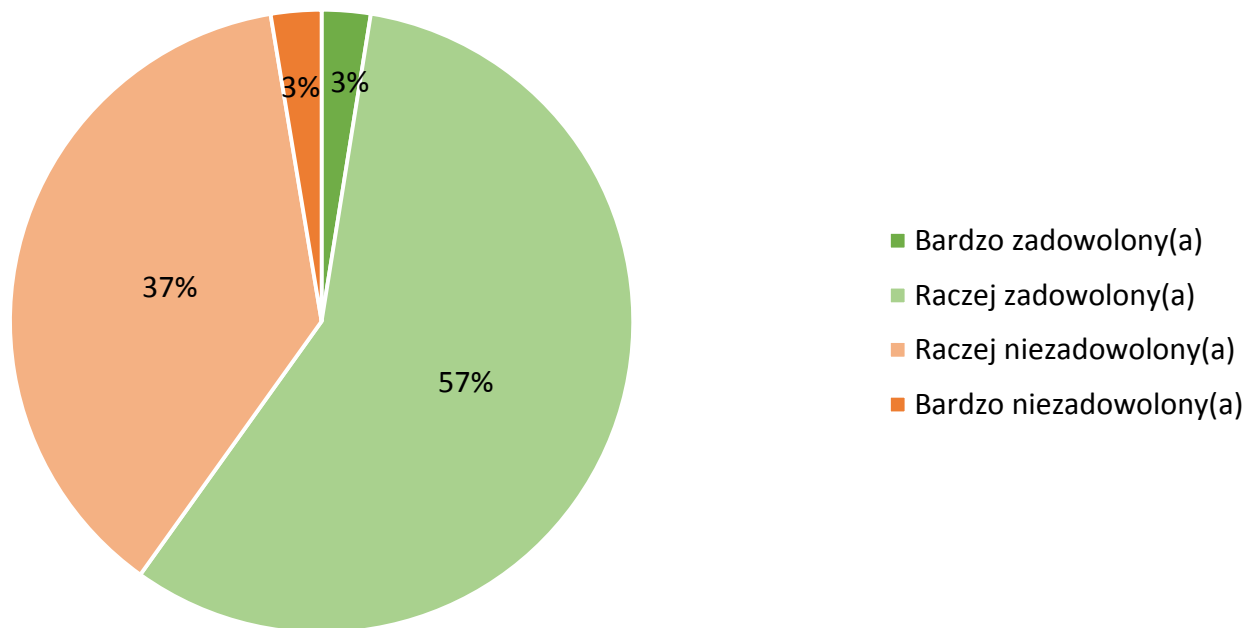
## W2. Jeśli miał(a)by Pan(i) takie możliwości, to czy przeprowadził(a)by się Pan(i) do miasta?



Centralny (Mieszkańcy wsi będący rolnikami N=179; Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami N=111)  
 Południowo-zachodni (Mieszkańcy wsi będący rolnikami N=62; Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami N=80)  
 Południowy (Mieszkańcy wsi będący rolnikami N=161; Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami N=123)  
 Północno-zachodni (Mieszkańcy wsi będący rolnikami N=113; Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami N=141)  
 Północny (Mieszkańcy wsi będący rolnikami N=112; Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami N=116)  
 Wschodni (Mieszkańcy wsi będący rolnikami N=277; Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami N=92)



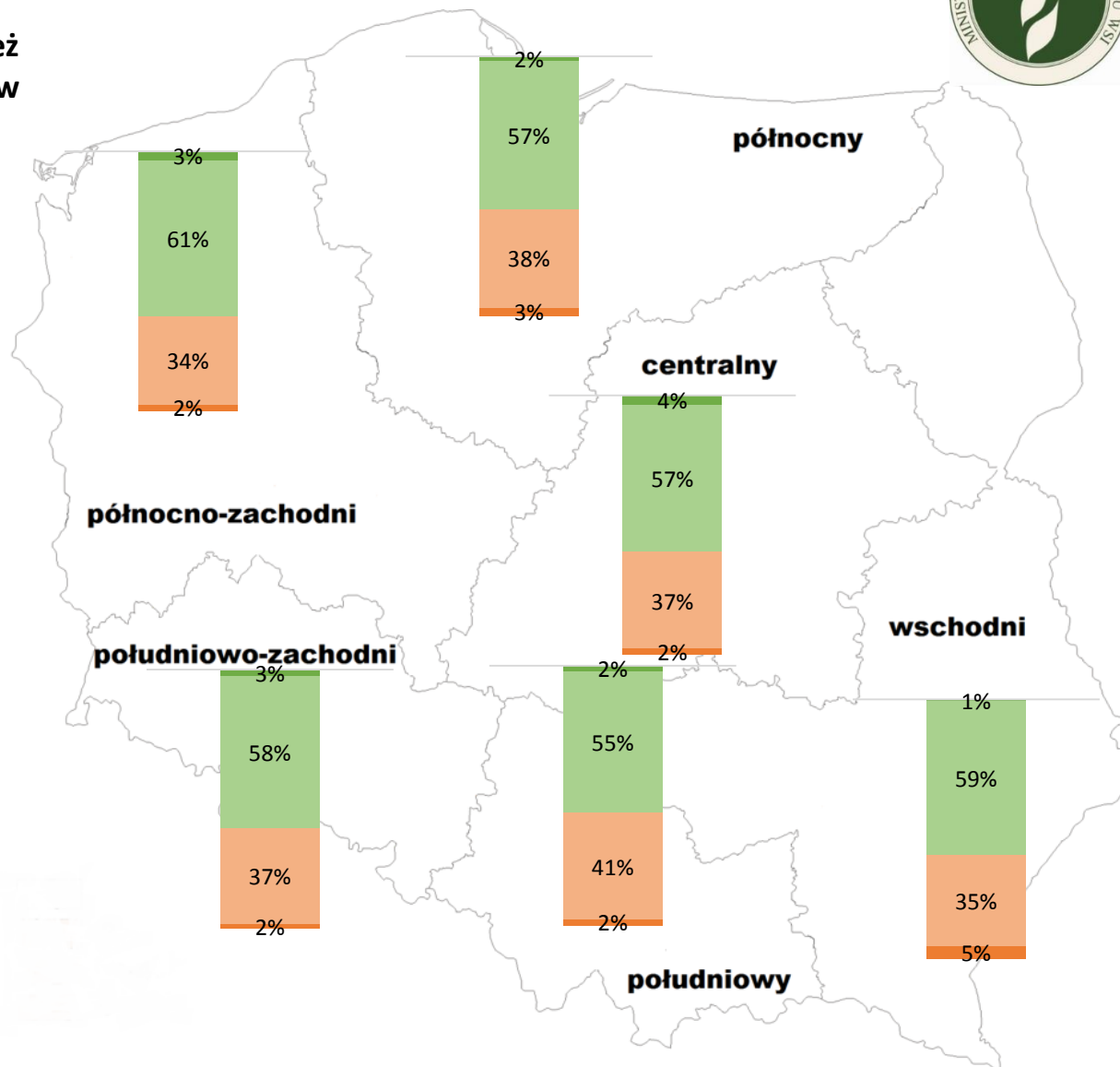
## M1. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) czy też niezadowolony(a) z tego, iż mieszka w mieście a nie na wsi?



Mieszkańcy miast (N = 1067)

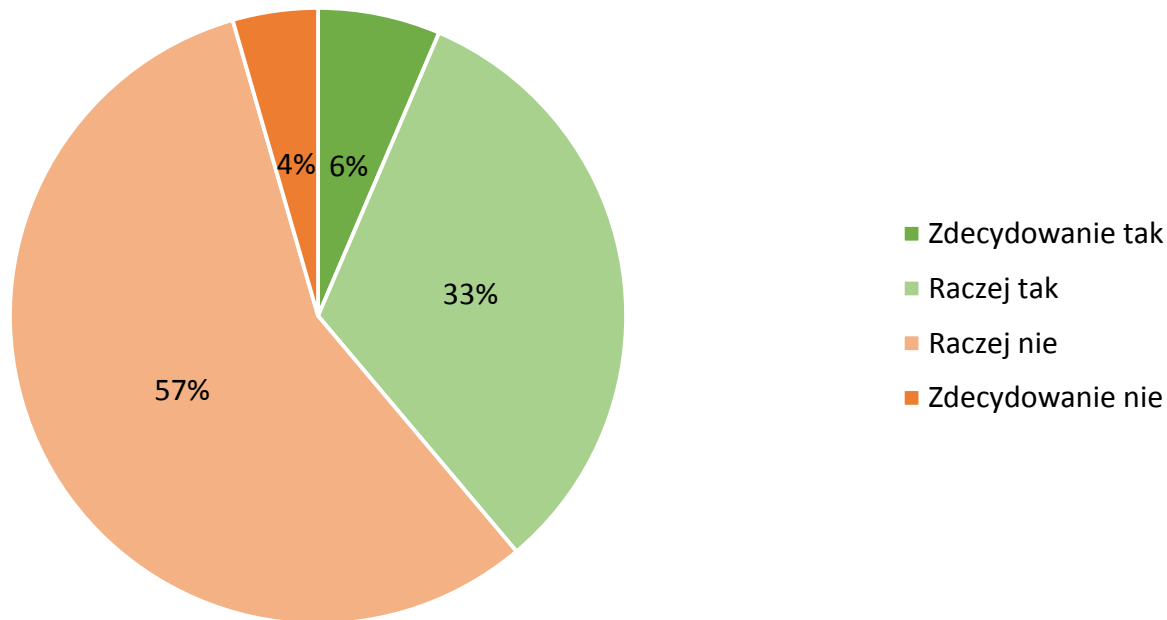


## M1. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) czy też niezadowolony(a) z tego, iż mieszka w mieście a nie na wsi?



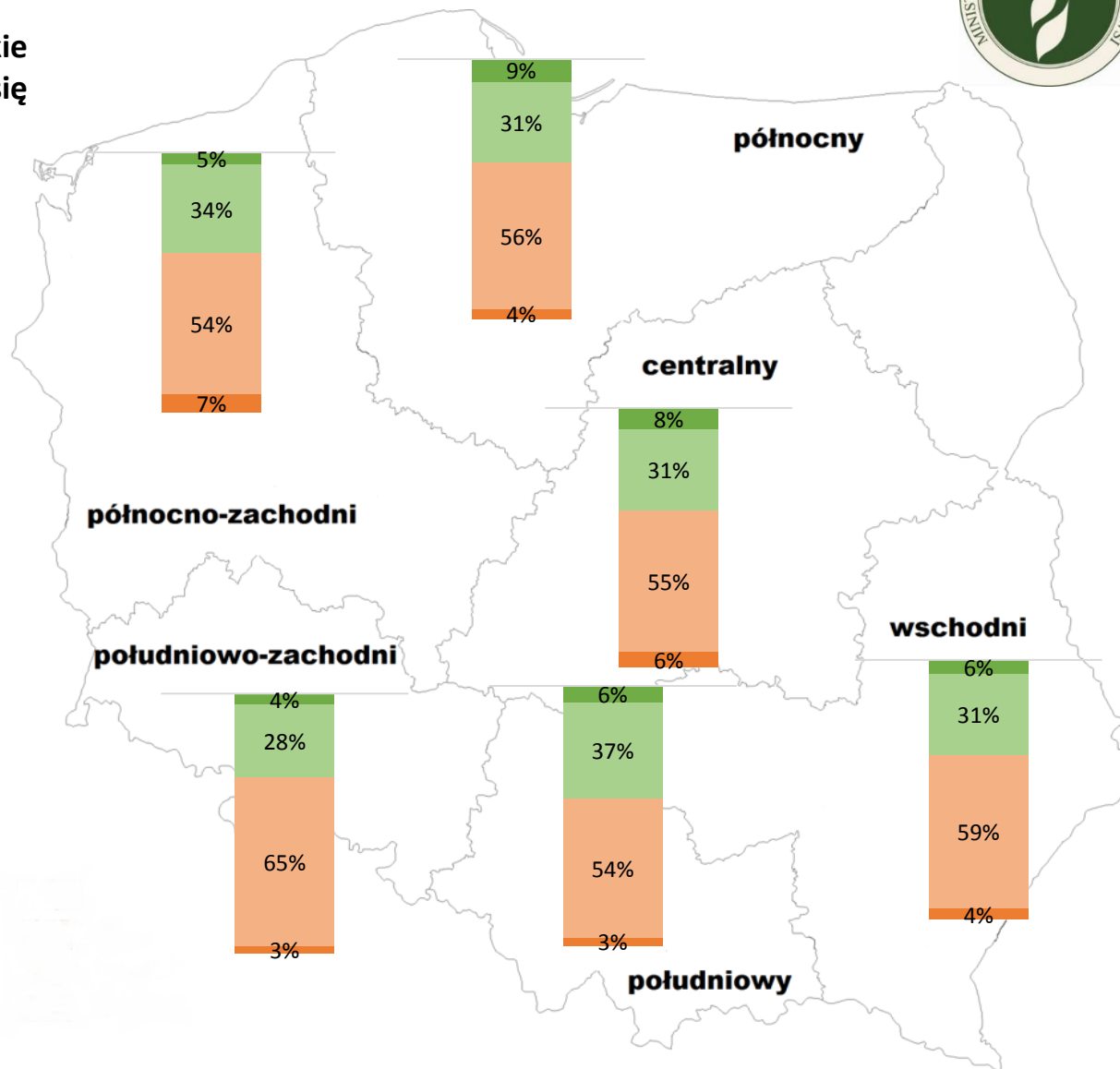
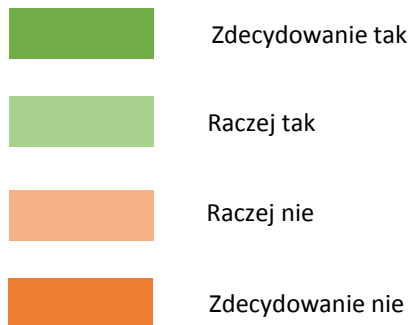
Mieszkańcy miast (N=1067) /  
 Centralny (N=235)  
 Południowo-zachodni (N=119)  
 Południowy (N=235)  
 Północno-zachodni (N=172)  
 Północny (N=161)  
 Wschodni (N=145)

## M2. Jeśli miał(a)by Pan(i) takie możliwości, to czy przeprowadził(a)by się Pan(i) na wieś?



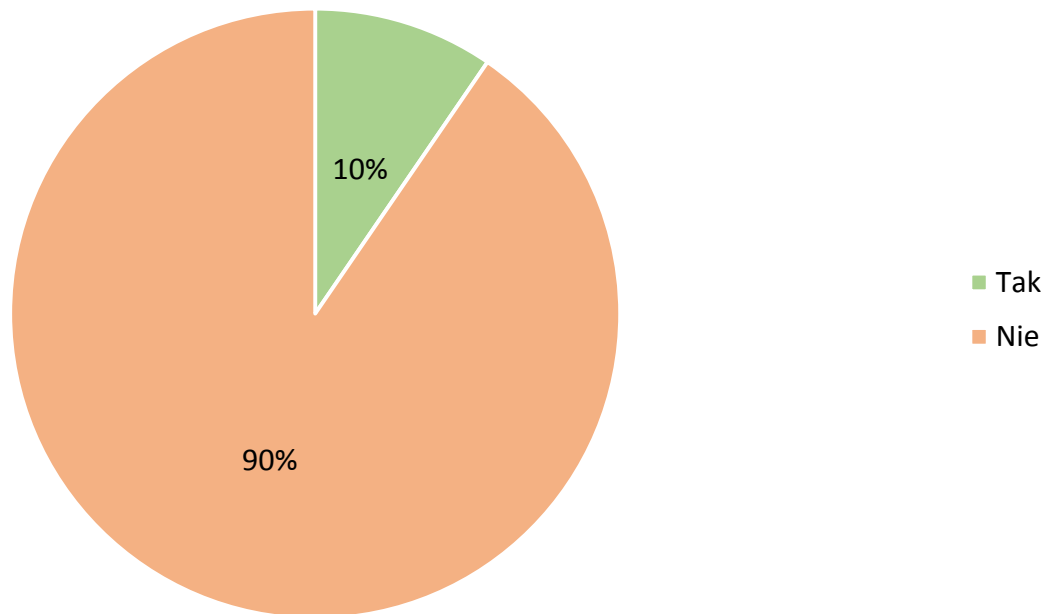
Mieszkańcy miast (N = 1067)

## M2. Jeśli miał(a)by Pan(i) takie możliwości, to czy przeprowadził(a)by się Pan(i) na wieś?



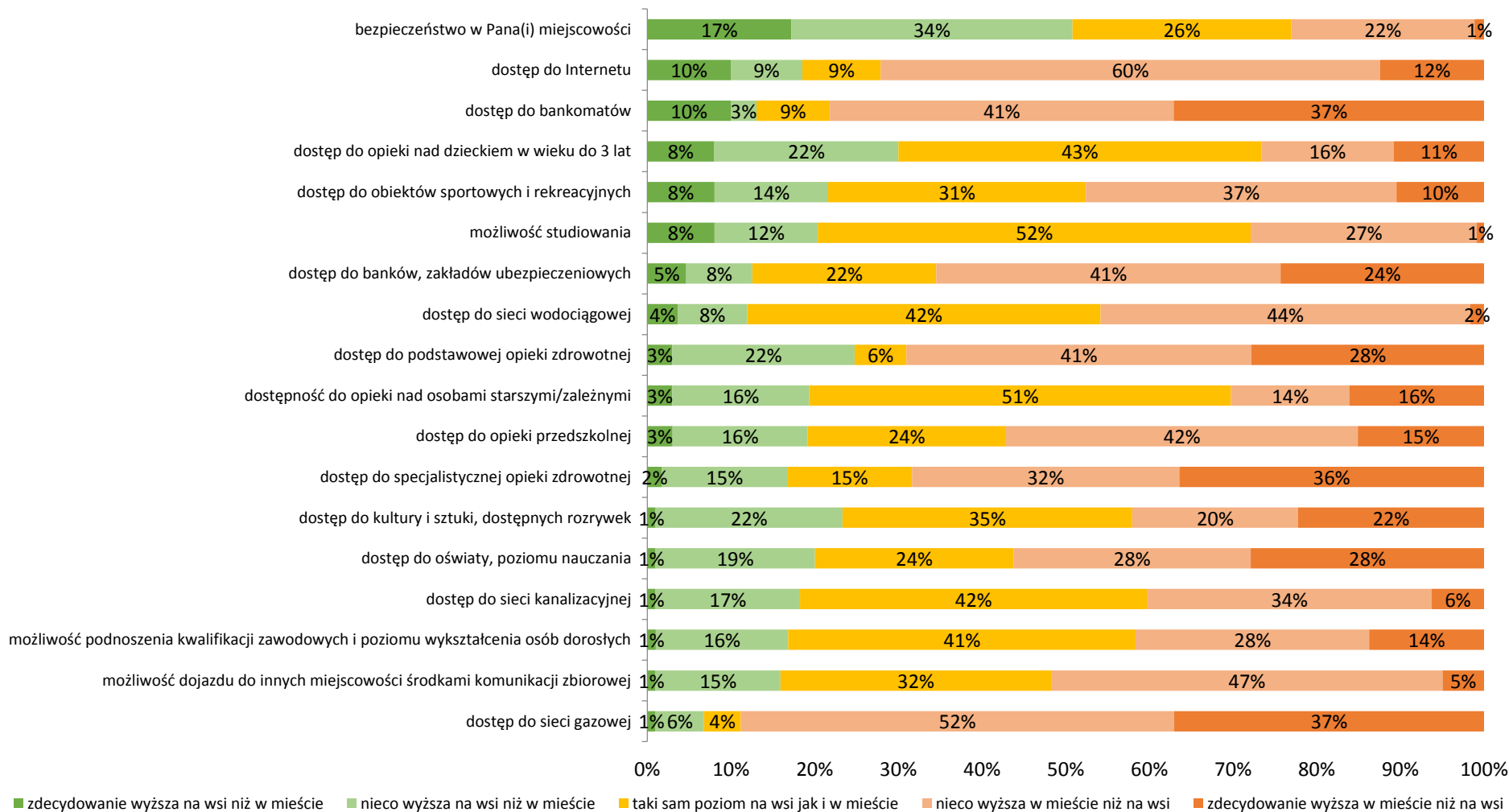
Mieszkańcy miast (N=1067) /  
 Centralny (N=235)  
 Południowo-zachodni (N=119)  
 Południowy (N=235)  
 Północno-zachodni (N=172)  
 Północny (N=161)  
 Wschodni (N=145)

## M3. Czy posiada Pan(i) „drugi dom” na wsi?



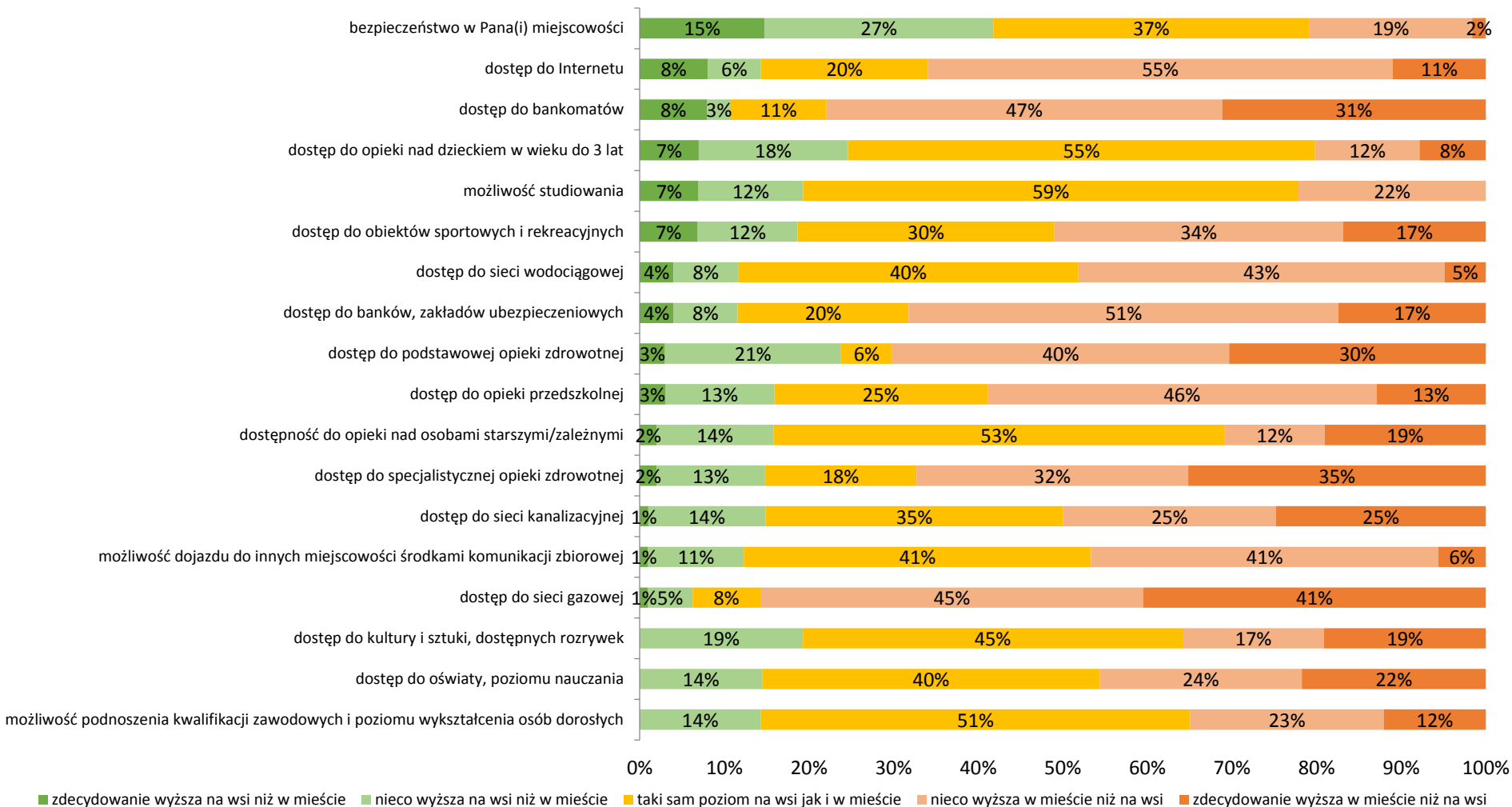
Mieszkańcy miast (N = 1067)

## MW18. Jak ocenia Pan(i) dostępność do usług publicznych dla osób mieszkających na wsi w porównaniu do dostępności jaka mają mieszkańcy miast?



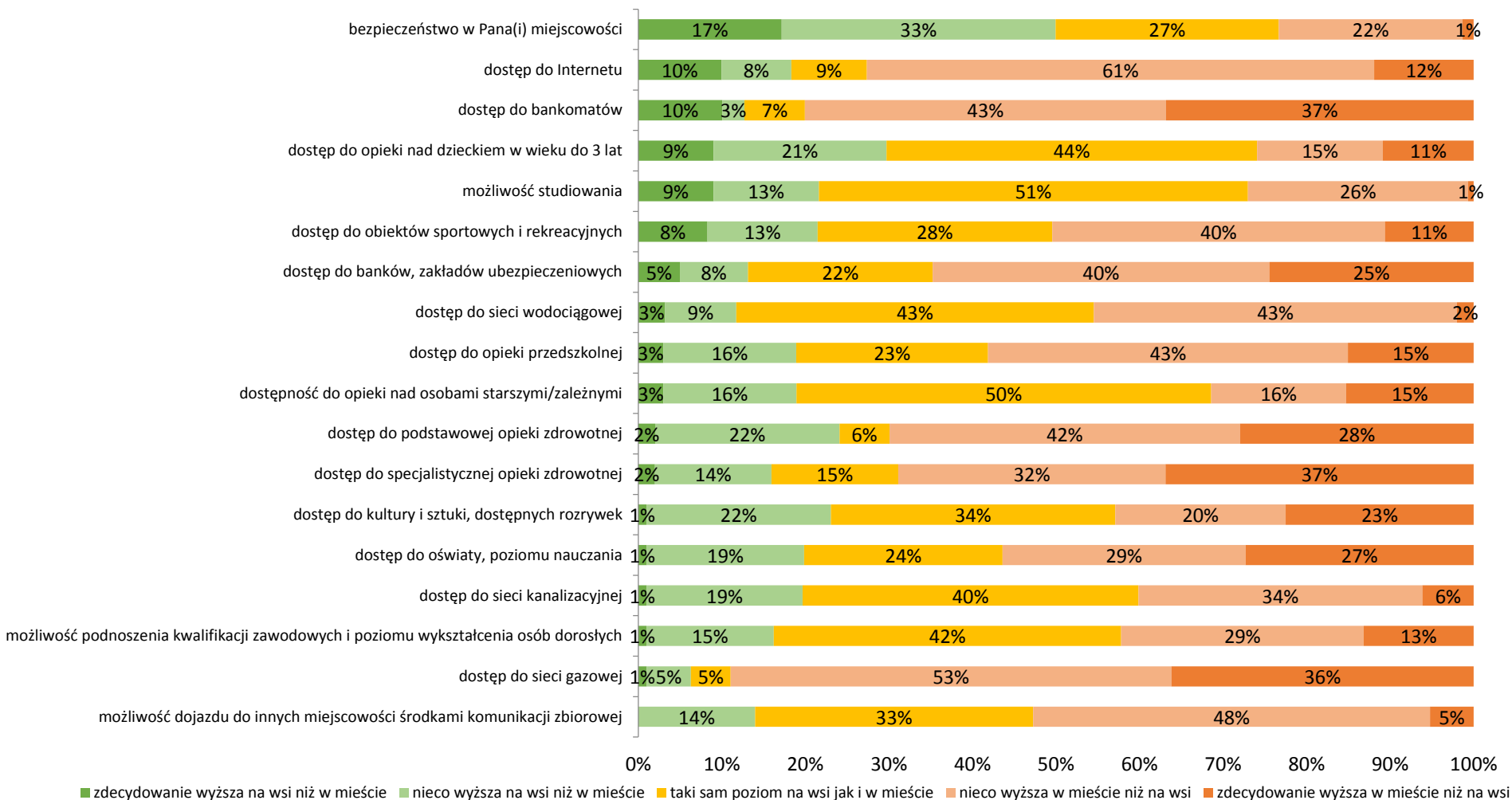
Mieszkańcy wsi (N = 1567)

## MW18. Jak ocenia Pan(i) dostępność do usług publicznych dla osób mieszkających na wsi w porównaniu do dostępności jaka mają mieszkańcy miast?



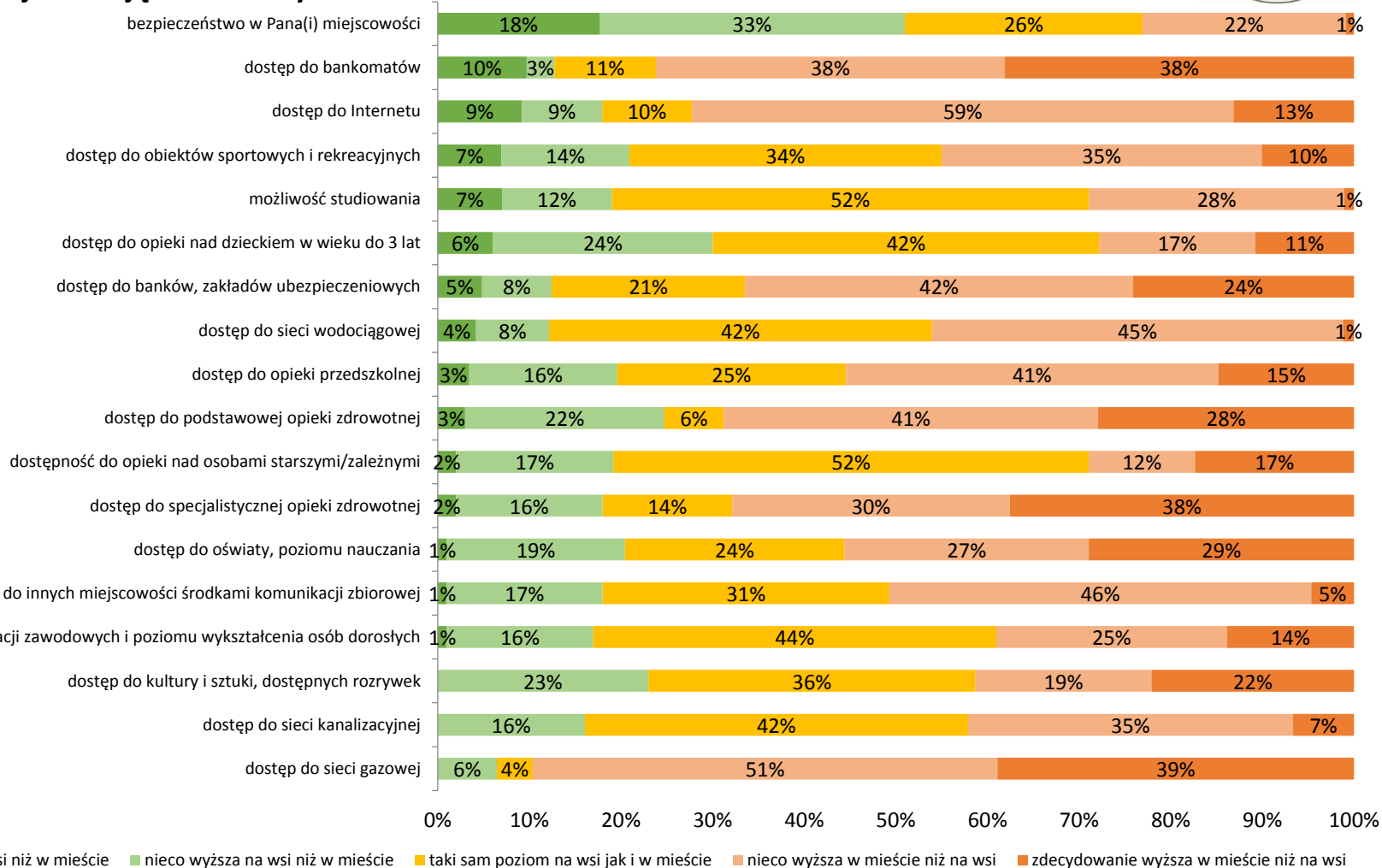
Mieszkańcy miast (N = 1067)

## MW18. Jak ocenia Pan(i) dostępność do usług publicznych dla osób mieszkających na wsi w porównaniu do dostępności jaka mają mieszkańcy miast?



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)

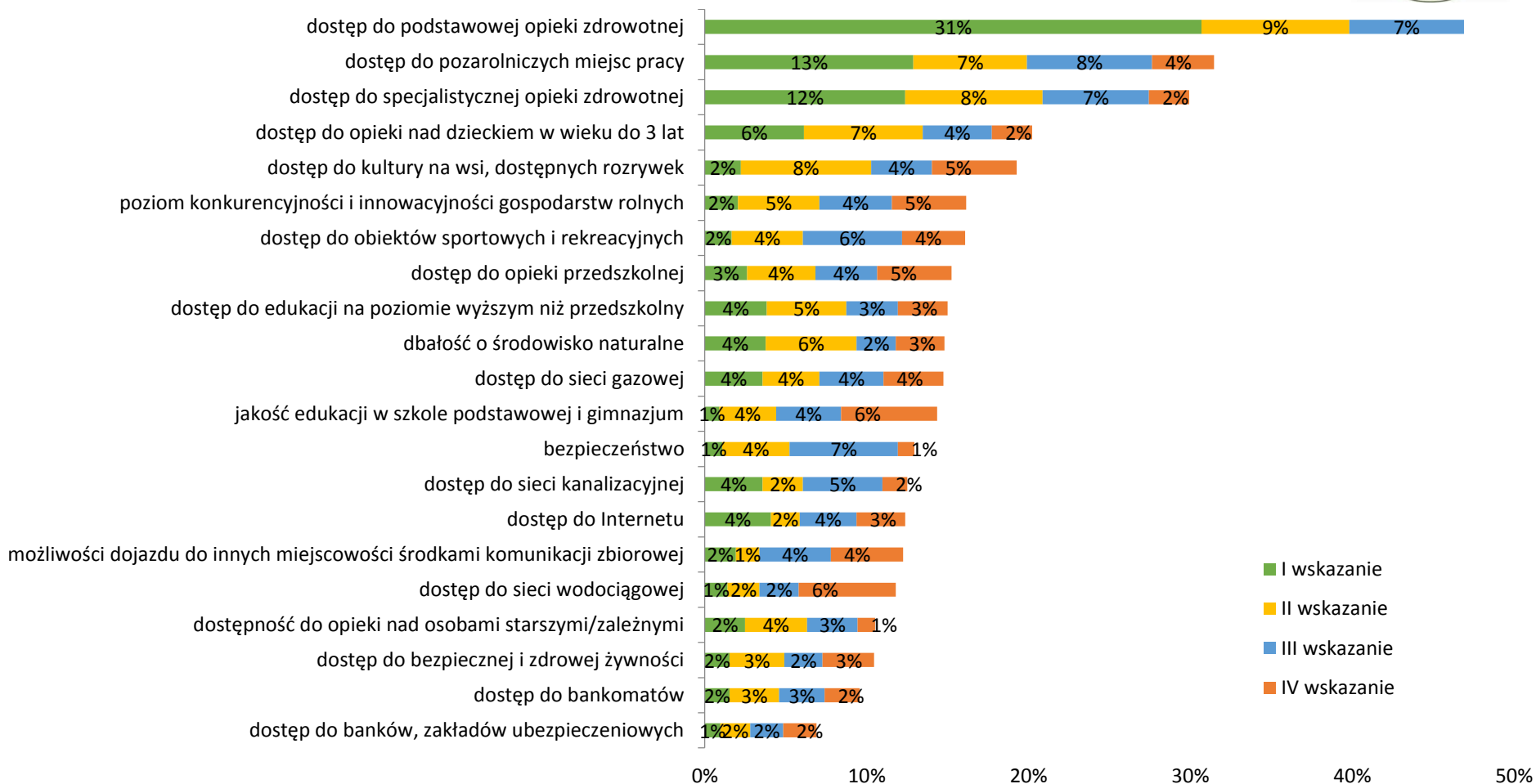
## MW18. Jak ocenia Pan(i) dostępność do usług publicznych dla osób mieszkających na wsi w porównaniu do dostępności jaka mają mieszkańcy miast?



Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N = 663)

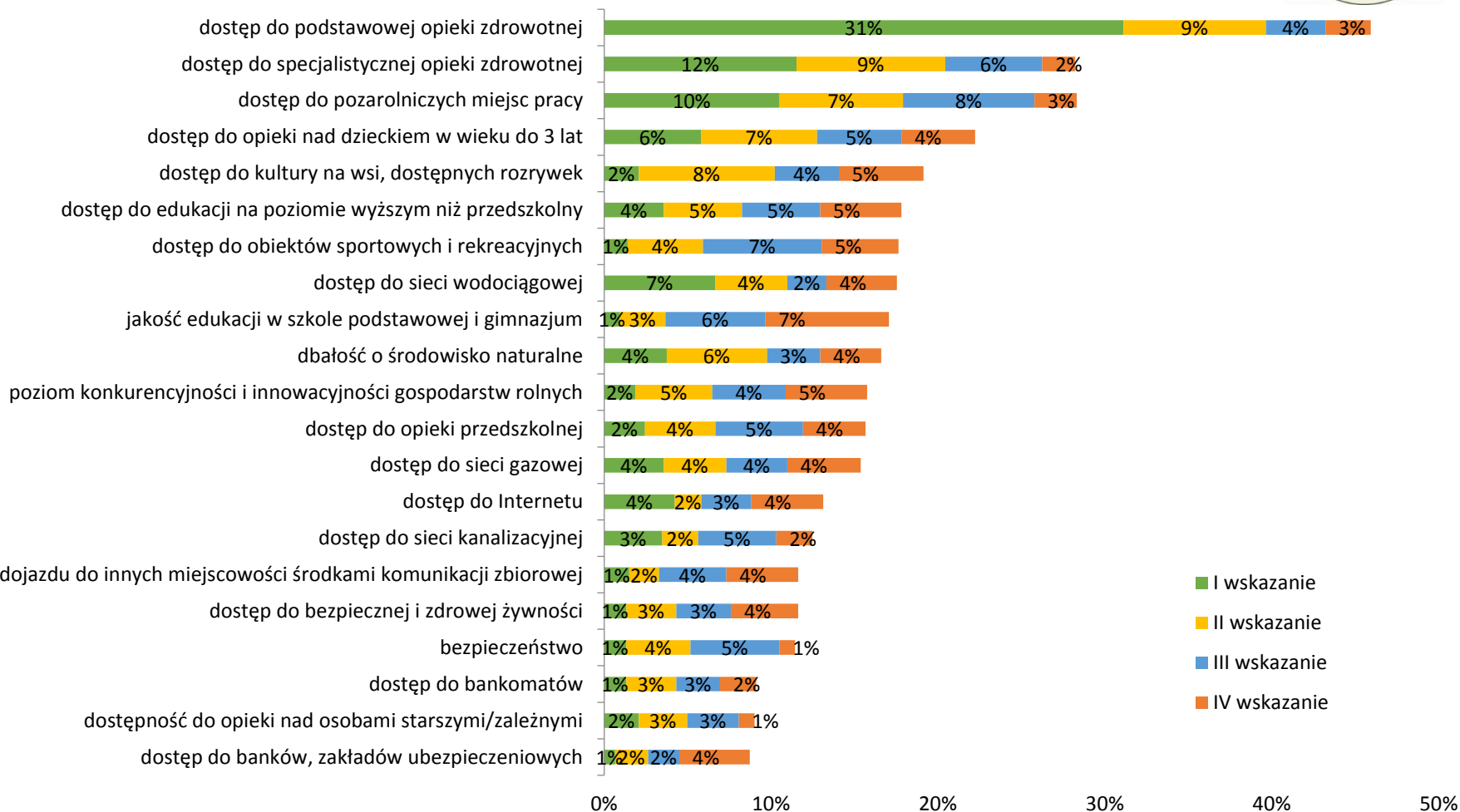


## MW19. Co Pana(i) zdaniem należy poprawić na obszarach wiejskich w pierwszej kolejności?



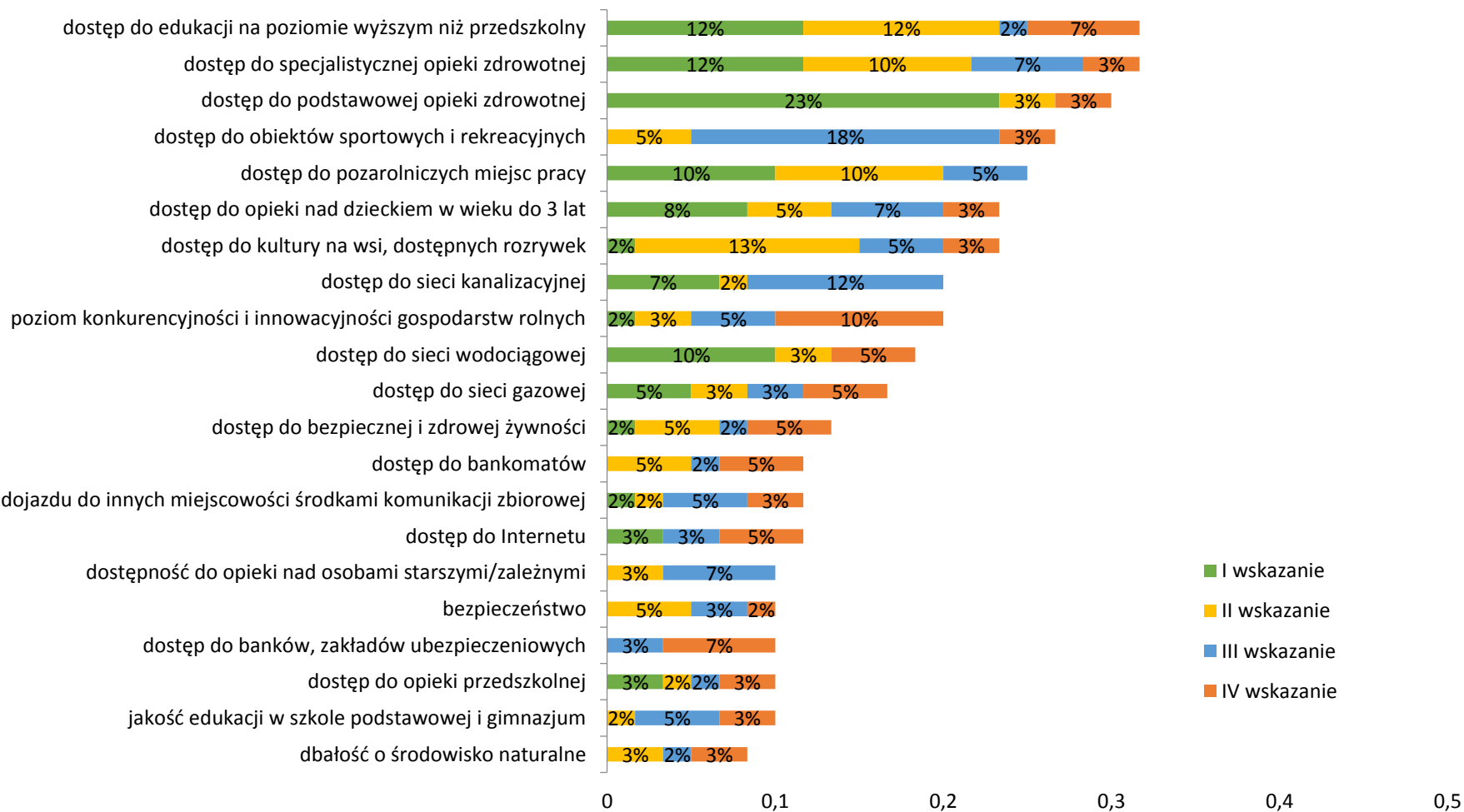
Mieszkańcy wsi (N = 1567); wielokrotny wybór z hierarchią

## MW19. Co Pana(i) zdaniem należy poprawić na obszarach wiejskich w pierwszej kolejności?



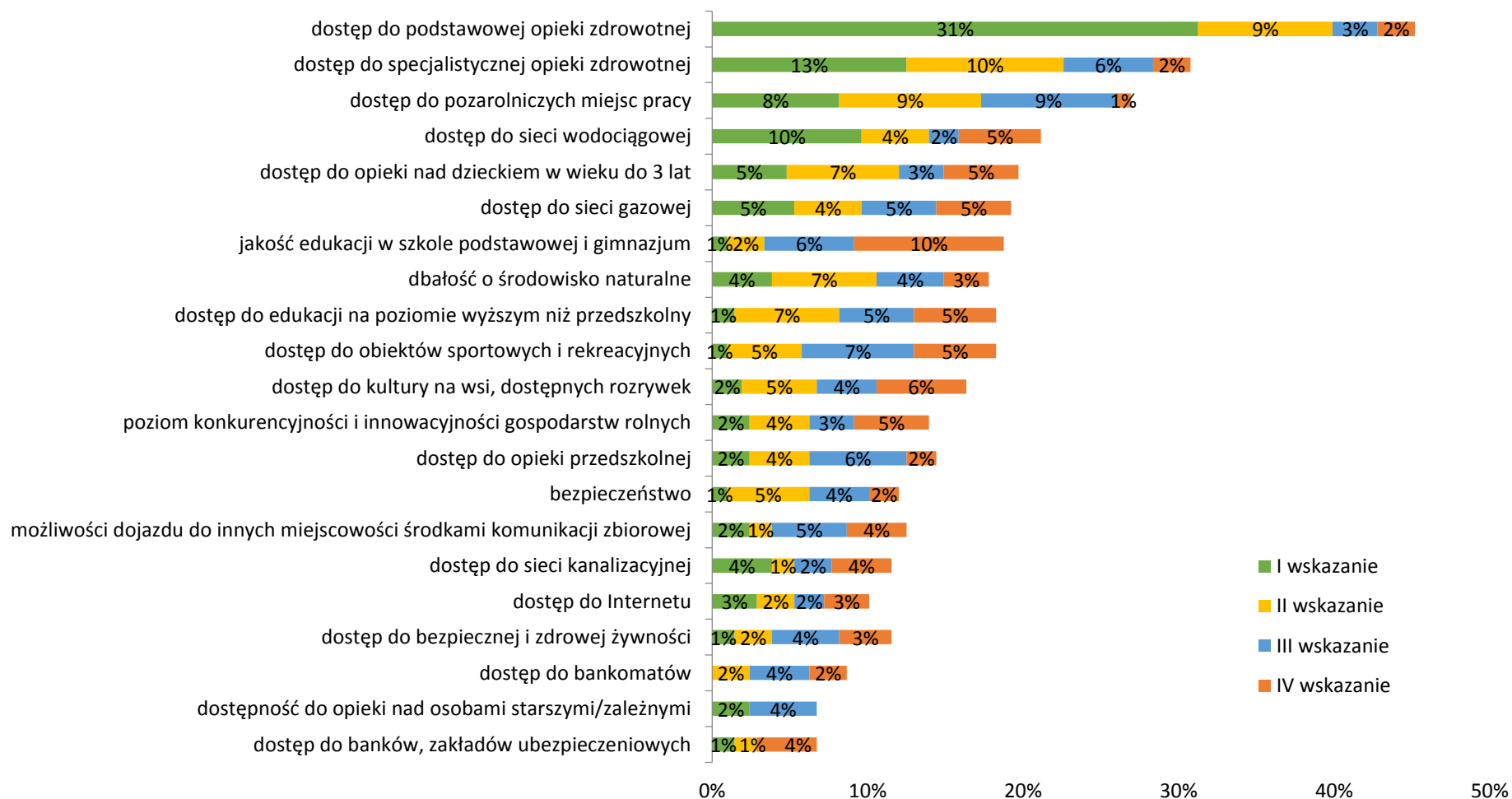
Mieszkańcy miast (N = 1067); wielokrotny wybór z hierarchią

## MW19. Co Pana(i) zdaniem należy poprawić na obszarach wiejskich w pierwszej kolejności?



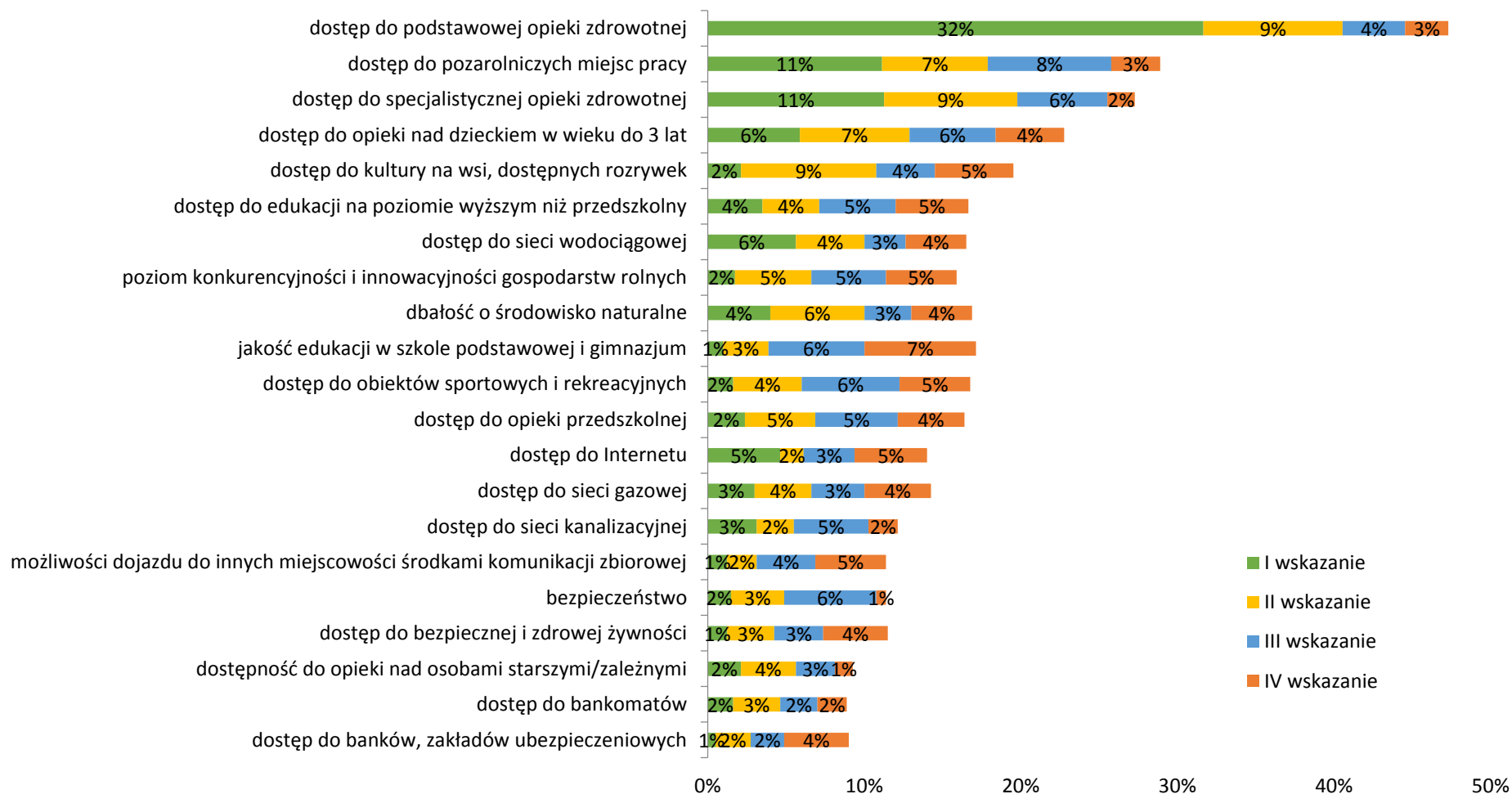
Mieszkańcy miast do 5 tys. (N = 60); wielokrotny wybór z hierarchią

## MW19. Co Pana(i) zdaniem należy poprawić na obszarach wiejskich w pierwszej kolejności?



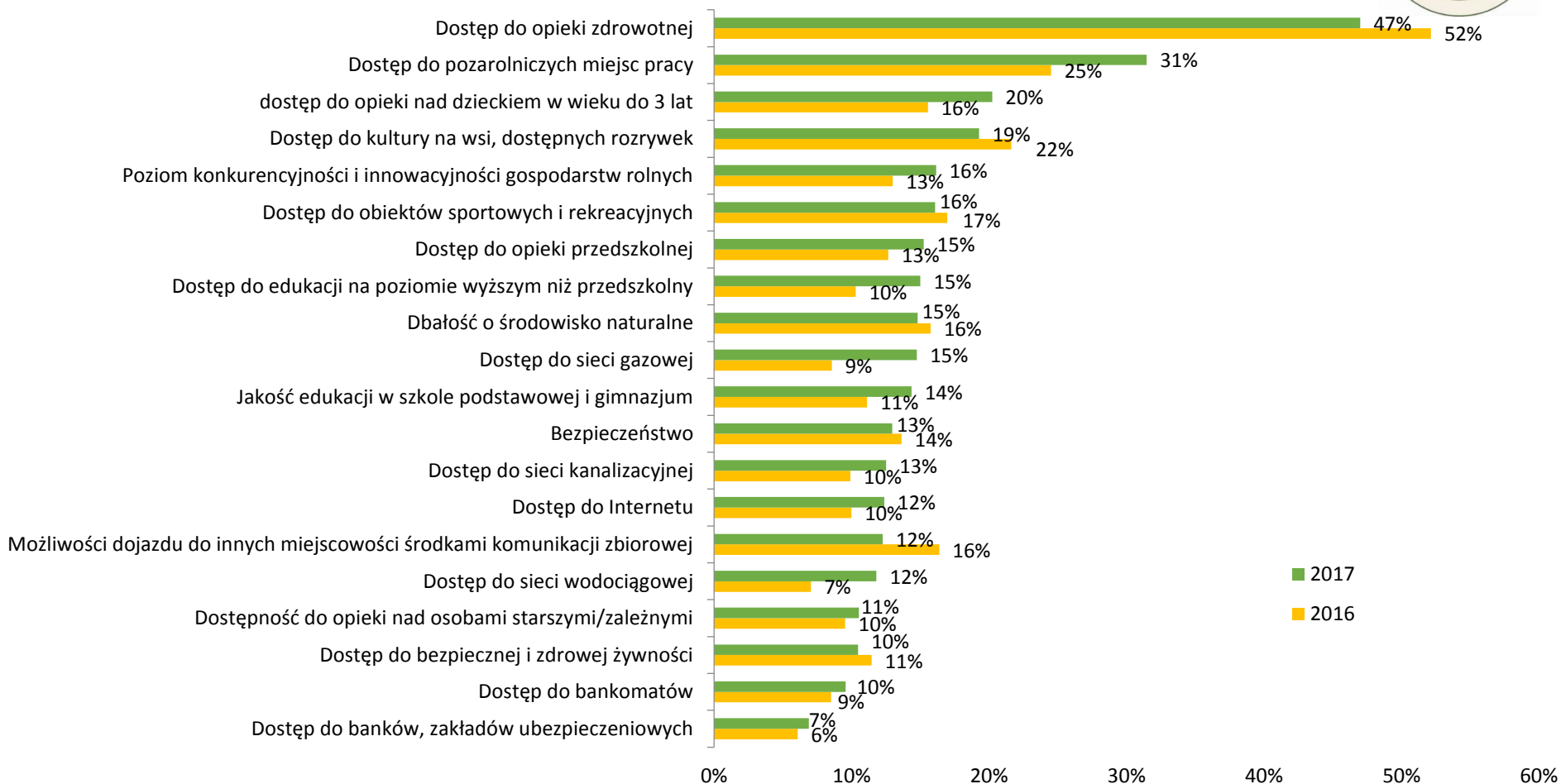
Mieszkańcy miast 5-20 tys. (N = 208); wielokrotny wybór z hierarchią

## MW19. Co Pana(i) zdaniem należy poprawić na obszarach wiejskich w pierwszej kolejności?



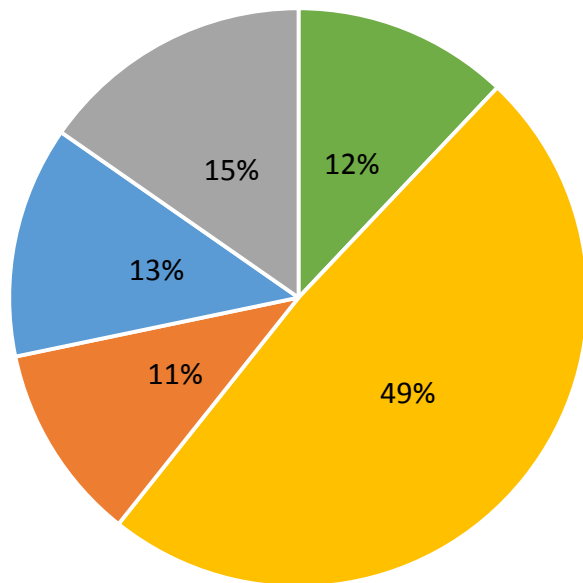
Mieszkańcy miast od 20 tys. (N = 799); wielokrotny wybór z hierarchią

## MW19. Co Pana(i) zdaniem należy poprawić na obszarach wiejskich w pierwszej kolejności?



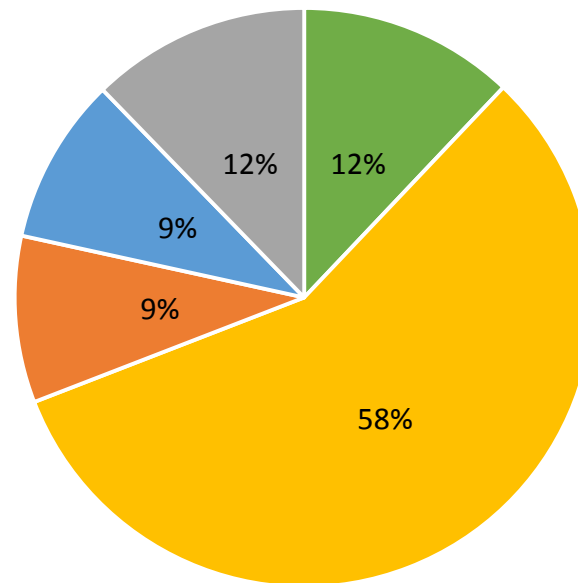
Mieszkańcy wsi (N = 1567); wielokrotny wybór z hierarchią

**MW20. W jakim kierunku Pana(i) zdaniem zmierza polska wieś? Czy Pana(i) zdaniem na wsi dokonują się zmiany na lepsze, na gorsze, czy też zarówno na lepsze jak i na gorsze?**



- Na lepsze
- Zarówno na lepsze, jak i na gorsze
- Tylko na gorsze
- Nie ma żadnych zmian
- Nie wiem/trudno powiedzieć

Mieszkańcy wsi (N = 1567)



- Na lepsze
- Zarówno na lepsze, jak i na gorsze
- Tylko na gorsze
- Nie ma żadnych zmian
- Nie wiem/trudno powiedzieć

Mieszkańcy miast (N = 1067)



# Opinie na temat żywności



Zarówno w opinii mieszkańców wsi, jak i mieszkańców miast ze środków publicznych należy wspierać każdą produkcję rolno-spożywczą (odpowiednio 84% i 67%).

Kupowanie produktów żywnościowych w ramach tzw. sprzedaży bezpośredniej mieszkańcy wsi argumentowali najczęściej tym, że są one zdrowe (36%), bardziej smaczne (35%) i zawsze świeże (33%). Najliczniejsze grupy mieszkańców miast deklarowały, że produkty żywnościowe pochodzące ze sprzedaży bezpośredniej są zdrowe (53%), bardziej smaczne (38%) i lepszej jakości (33%).

Do kupna produktów żywnościowych w ramach tzw. sprzedaży bezpośredniej mieszkańców wsi zniechęca najczęściej większe zaufanie do dużych producentów (47%), brak poczucia bezpieczeństwa żywności (45%) oraz ich słaba dostępność (41%). W przypadku badanych mieszkańców miast powodami są przede wszystkim: brak poczucia bezpieczeństwa żywności (71%), ich słaba dostępność (67%) oraz większe zaufanie do dużych producentów (54%).

85% badanych mieszkańców miast dostrzega potrzebę promowania produktów oferowanych w ramach sprzedaży bezpośredniej/rolniczego handlu detalicznego, najczęściej powołując się na ich wysoką jakość (42%).

58% mieszkańców wsi zadeklarowało znajomość produktów żywnościowych posiadających cechy żywności prozdrowotnej. Taką samą odpowiedź wskazało 60% badanych mieszkańców miast. Informacje o żywności prozdrowotnej chciałaby uzyskać ¼ mieszkańców wsi i 22% mieszkańców miast. Najczęstszym źródłem informacji o produktach żywnościowych i zdrowym odżywianiu wśród mieszkańców wsi są książki kucharskie (29%) oraz programy telewizyjne (27%). Podobne odpowiedzi wskazywali mieszkańcy miast, przy czym inna była ich częstotliwość – częściej wskazywano programy telewizyjne (51%), rzadziej natomiast książki kucharskie (38%).

Badani rolnicy wykazali się dobrą znajomością następujących systemów jakości żywności: Poznaj Dobrą Żywność (67%), Rolnictwo ekologiczne (58%), Chroniona Nazwa Pochodzenia (59%) oraz Produkt polski (64%). Spośród mieszkańców miast największe odsetki zadeklarowały znajomość systemów jakości żywności: Poznaj Dobrą Żywność (58%), Rolnictwo ekologiczne (52%), RQS – System Jakości Wieprzowiny (50%) oraz Produkt polski (67%). 37% mieszkańców wsi i 46% mieszkańców miast dokonując zakupów produktów rolno-spożywczych kieruje się znakami jakości umieszczonymi na opakowaniach.



Spośród działań Unii Europejskiej promujących spożycie europejskich produktów żywnościowych najczęściej badanych mieszkańców wsi i miast (35% i 36%) spotkało się z kampanią „5 razy dziennie warzywa i owoce”.

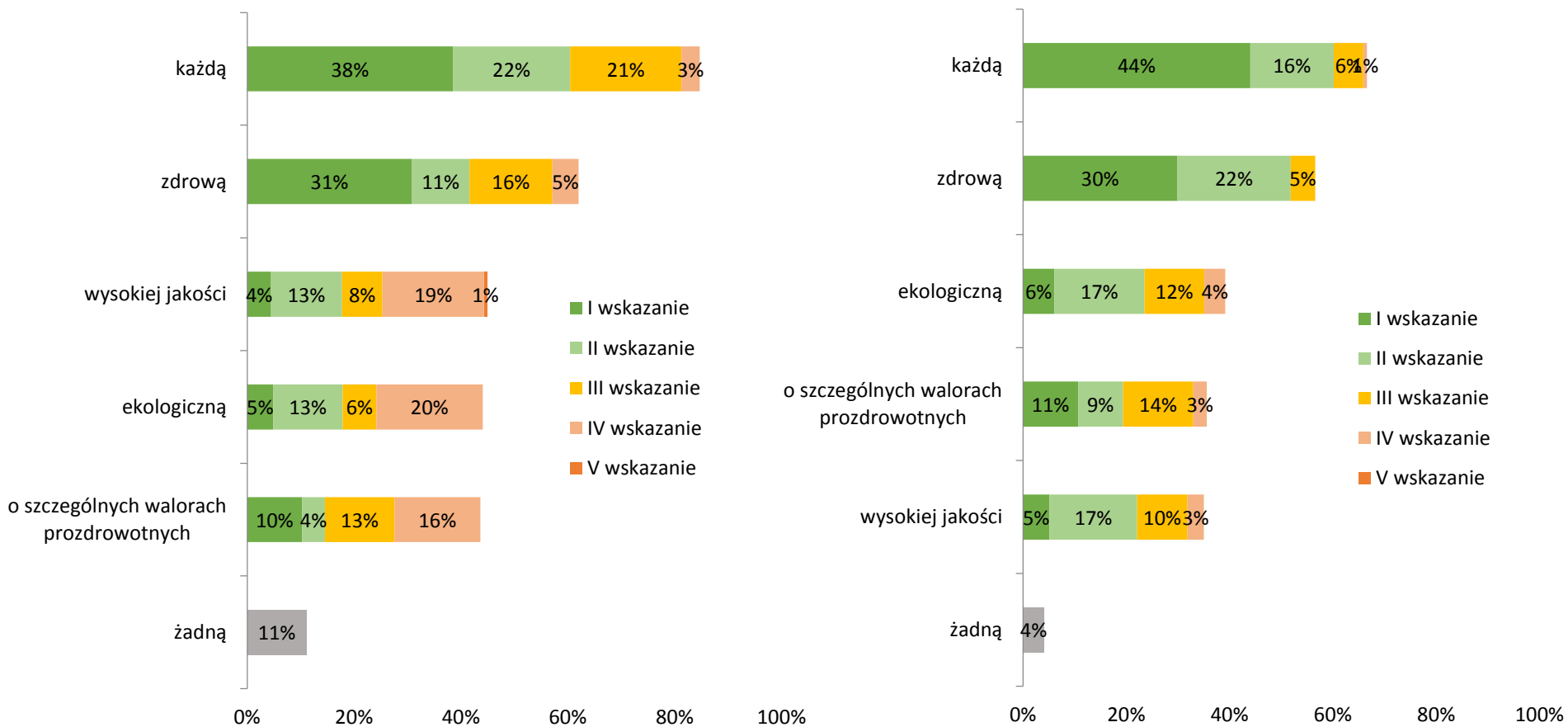
Kupując produkty wytworzone w kraju konsumenci dają zatrudnienie dla 16% osób pracujących w polskim przemyśle. 56% badanych mieszkańców wsi i 57% mieszkańców miast zadeklarowało, że jest dla nich ważne, by żywność, którą kupują była wyprodukowana w Polsce. Aspekt ten jest bardzo ważny dla 14% mieszkańców wsi i 13% mieszkańców miast. 24% obu badanych grup odpowiedziało natomiast, że jest im to zupełnie obojętne.

W opinii zdecydowanej większości zarówno mieszkańców wsi (78%), jak i miast (88%), warto rozwijać produkcję ekologiczną żywności w Polsce. Przedstawiciele obu badanych grup najczęściej argumentowali to faktem, że produkty te są zdrowsze, a konsumenci coraz częściej kierują się tym kryterium przy zakupie żywności (33% mieszkańców wsi i 54% mieszkańców miast).

30% badanych mieszkańców wsi i 22% mieszkańców miast nabywa żywność ekologiczną. Najwięcej takich deklaracji odnotowano wśród mieszkańców wsi w regionie północno-zachodnim i południowo-zachodnim (33% w obu przypadkach). W grupie mieszkańców miast były to najczęściej regiony: północny (27%), centralny (24%) i południowy (24%). Spośród badanych nabywających produkty ekologiczne, najczęściej wskazało, że codziennie kupuje świeże owoce i warzywa (15% mieszkańców wsi i 16% mieszkańców miast) oraz mleko i przetwory mleczne (7% mieszkańców wsi i 9% mieszkańców miast).

Blisko jedna trzecia badanych mieszkańców wsi i miast (odpowiednio 31 i 34%) uważa, że program „Owoce i warzywa w szkole” to bardzo dobry program, dzięki któremu ich dzieci częściej sięgają po te produkty.

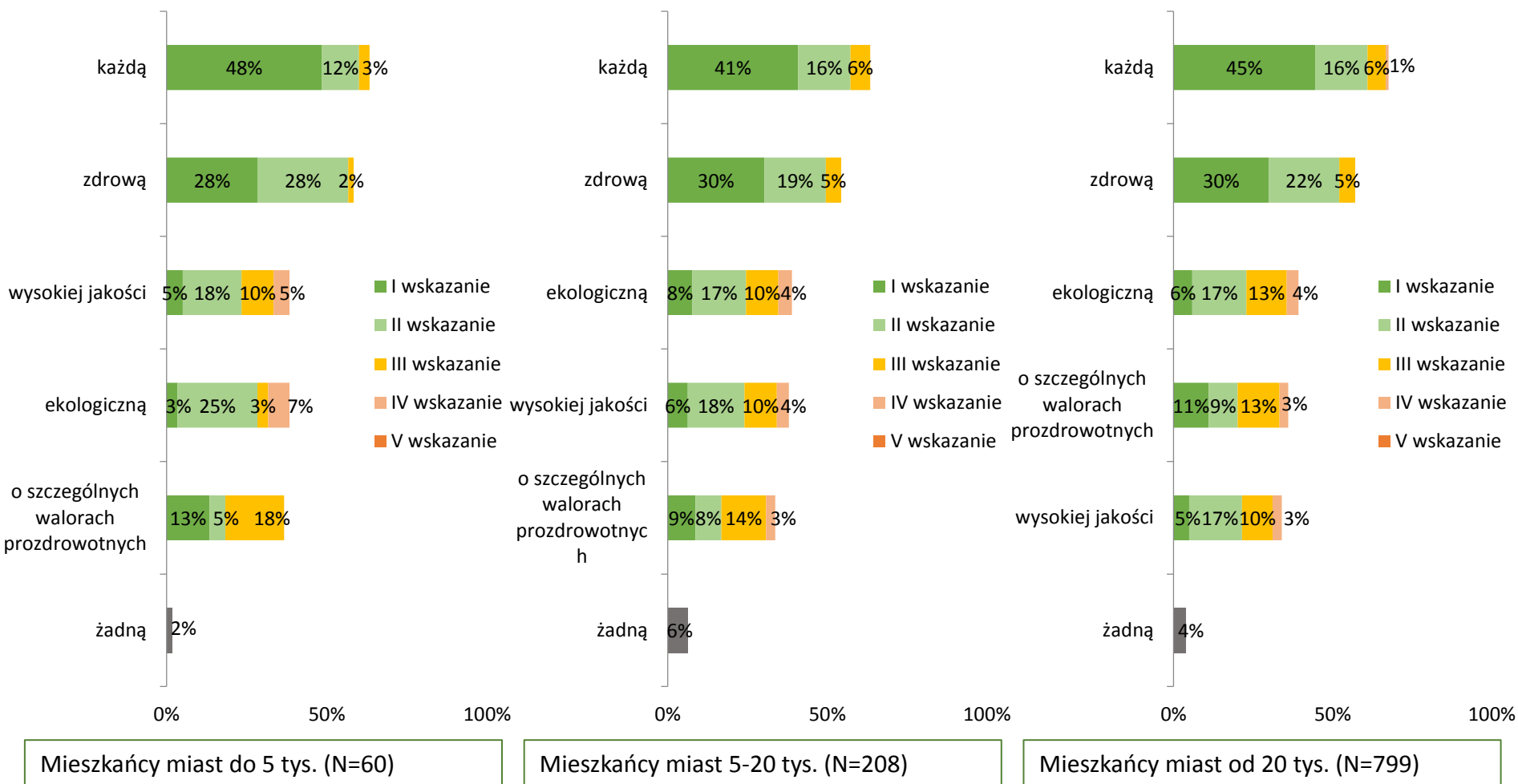
## MW21. Jakiego rodzaju produkcję rolno-spożywczą Pana(i) zdaniem należy głównie wspierać ze środków publicznych?



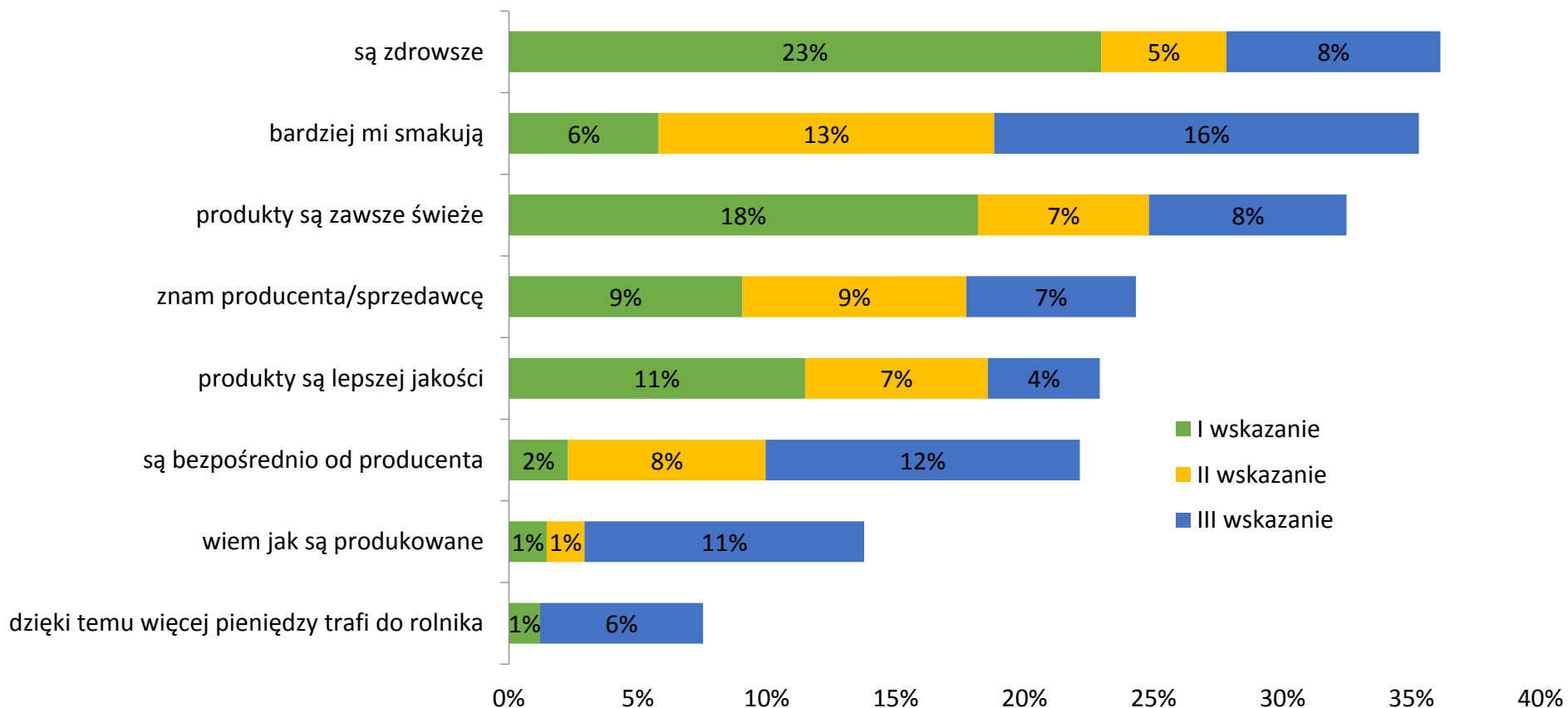
Mieszkańcy wsi (N = 1567)

Mieszkańcy miast (N = 1067)

## MW21. Jakiego rodzaju produkcję rolno-spożywczą Pana(i) zdaniem należy głównie wspierać ze środków publicznych?

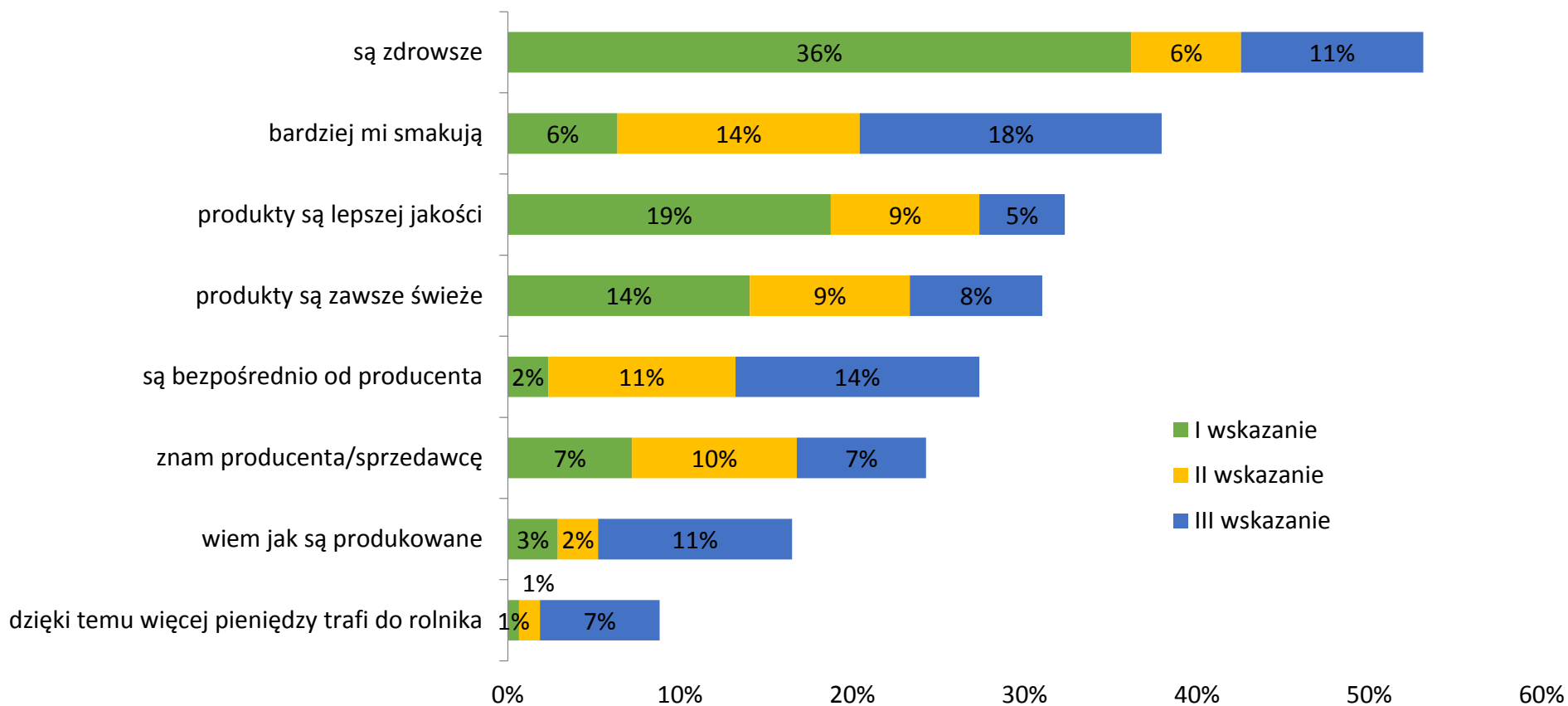


## MW23. Dlaczego kupuje Pan(i) produkty żywnościowe w ramach sprzedaży bezpośredniej?



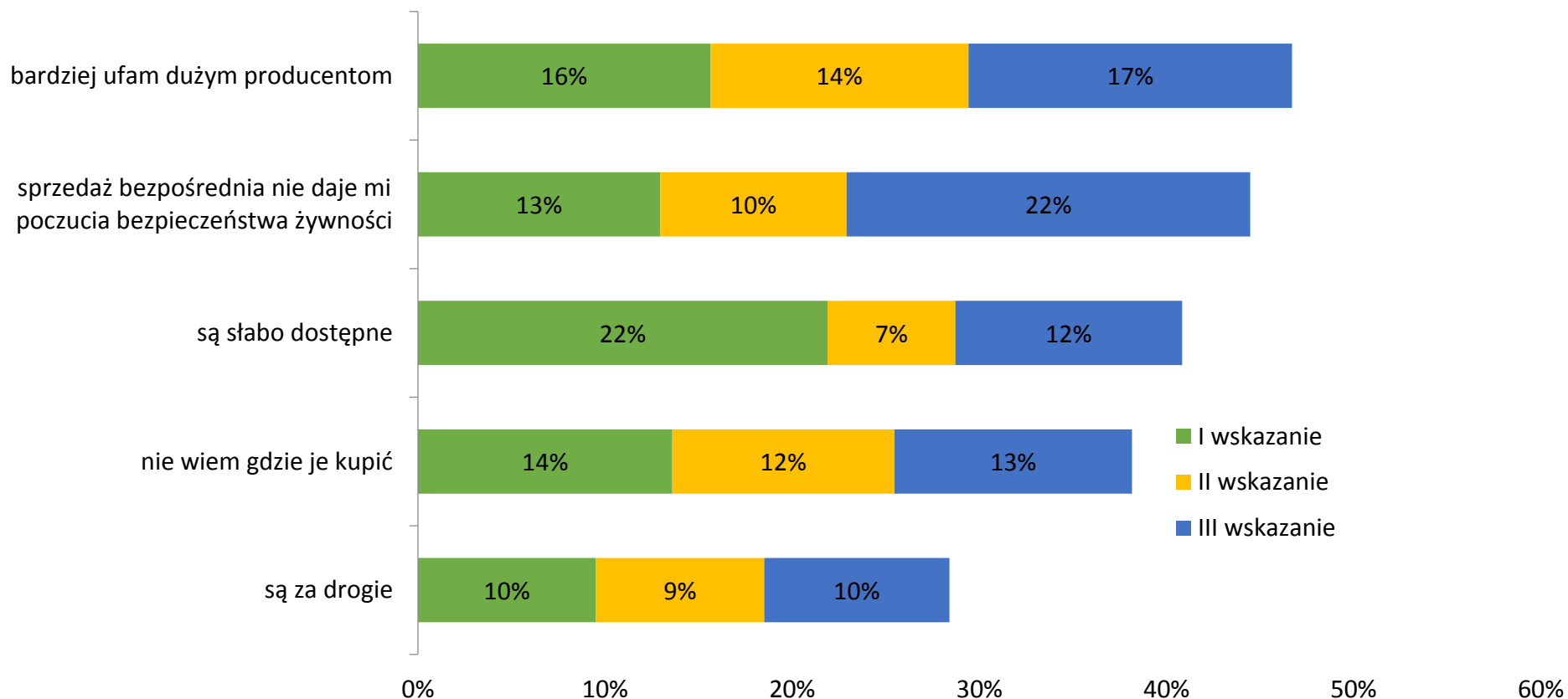
Mieszkańcy wsi (N=1567); wielokrotny wybór z hierarchią

## MW23. Dlaczego kupuje Pan(i) produkty żywnościowe w ramach sprzedaży bezpośredniej?



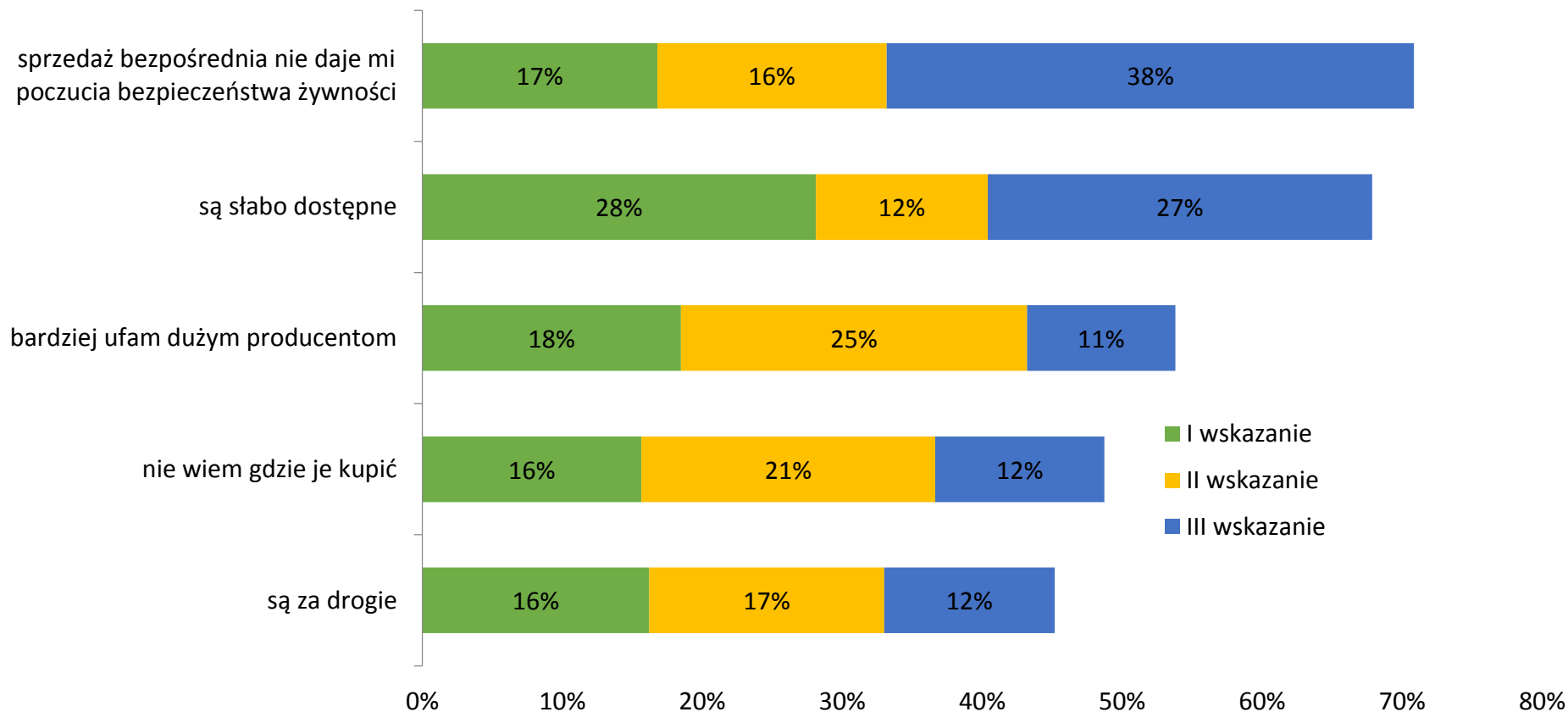
Mieszkańcy miast (N=1067); wielokrotny wybór z hierarchią

## MW24. Dlaczego nie kupuje Pan(i) produktów żywnościowych w ramach sprzedaży bezpośredniej?



Mieszkańcy wsi (N=1567); wielokrotny wybór z hierarchią

## MW24. Dlaczego nie kupuje Pan(i) produktów żywnościowych w ramach sprzedaży bezpośredniej?



Mieszkańcy miast (N=1067); wielokrotny wybór z hierarchią

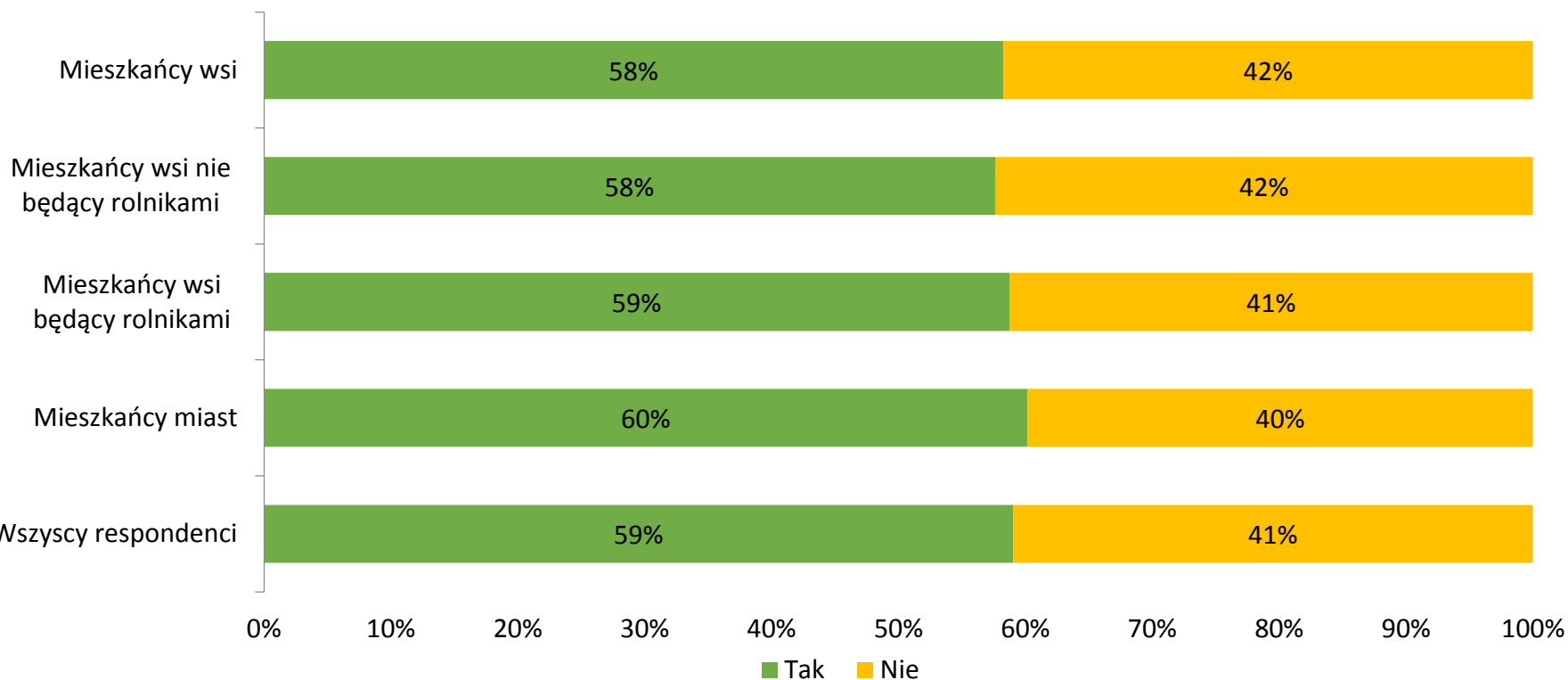


## M4. Czy widzi Pan/Pani potrzebę promowania produktów oferowanych w ramach sprzedaży bezpośredniej/rolniczego handlu detalicznego? Proszę uzasadnić swoją odpowiedź.



Mieszkańcy miast (N = 1067)

**MW25. Żywność prozdrowotna to taka, która poza spełnianiem funkcji odżywczych wywiera korzystny wpływ na organizm człowieka, np. wspomaga odchudzanie, wzmacnia odporność - probiotyki, wspomaga trawienie etc. Czy wie Pan(i) jakie produkty żywnościowe posiadają cechy żywności prozdrowotnej?**

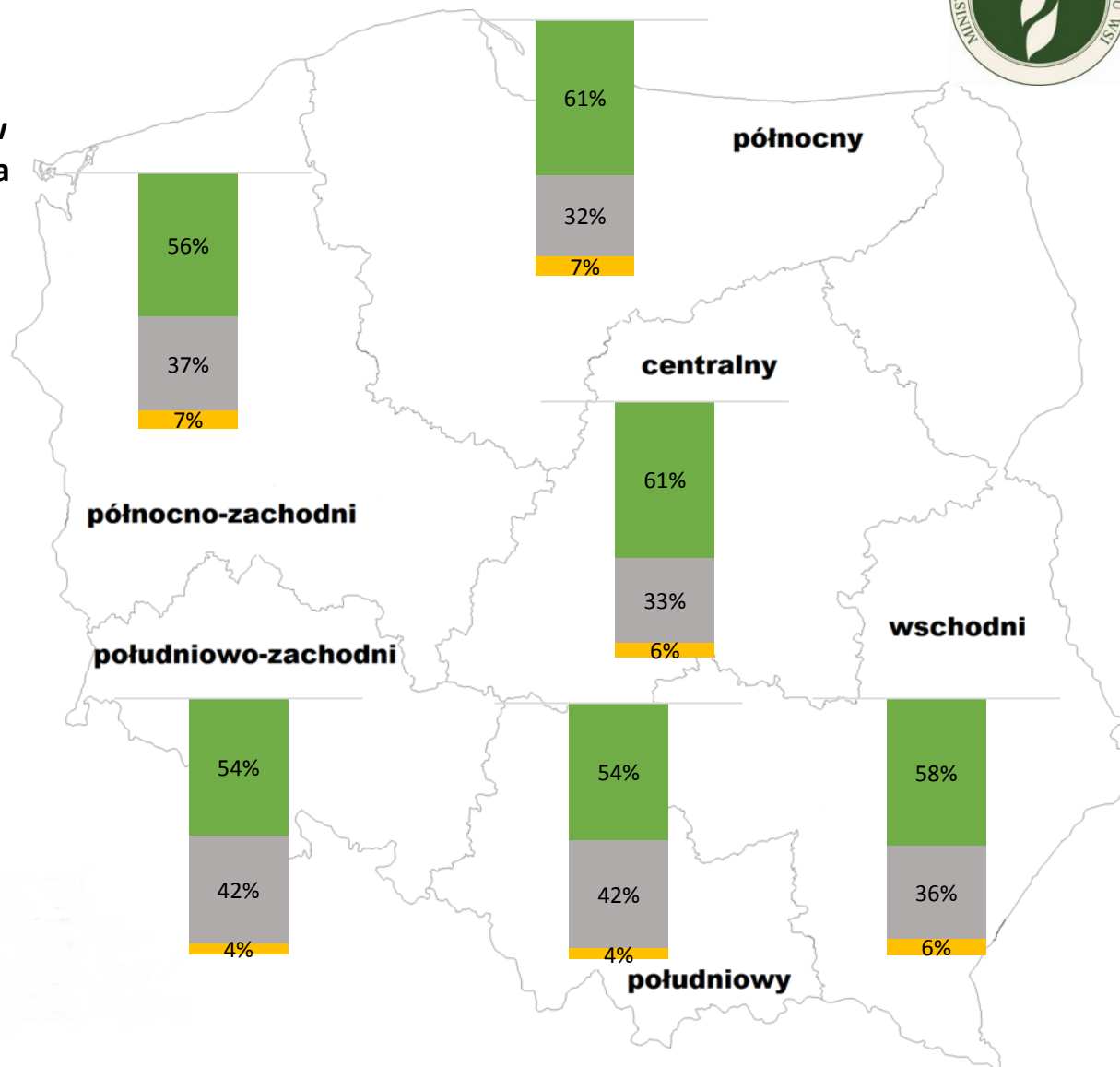


Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy miast (N=1067); Wszyscy respondenci (N=2634)

**MW25. Żywność prozdrowotna to taka, która poza spełnianiem funkcji odżywczych wywiera korzystny wpływ na organizm człowieka, np. wspomaga odchudzanie, wzmacnia odporność - probiotyki, wspomaga trawienie etc. Czy wie Pan(i) jakie produkty żywnościowe posiadają cechy żywności prozdrowotnej?**



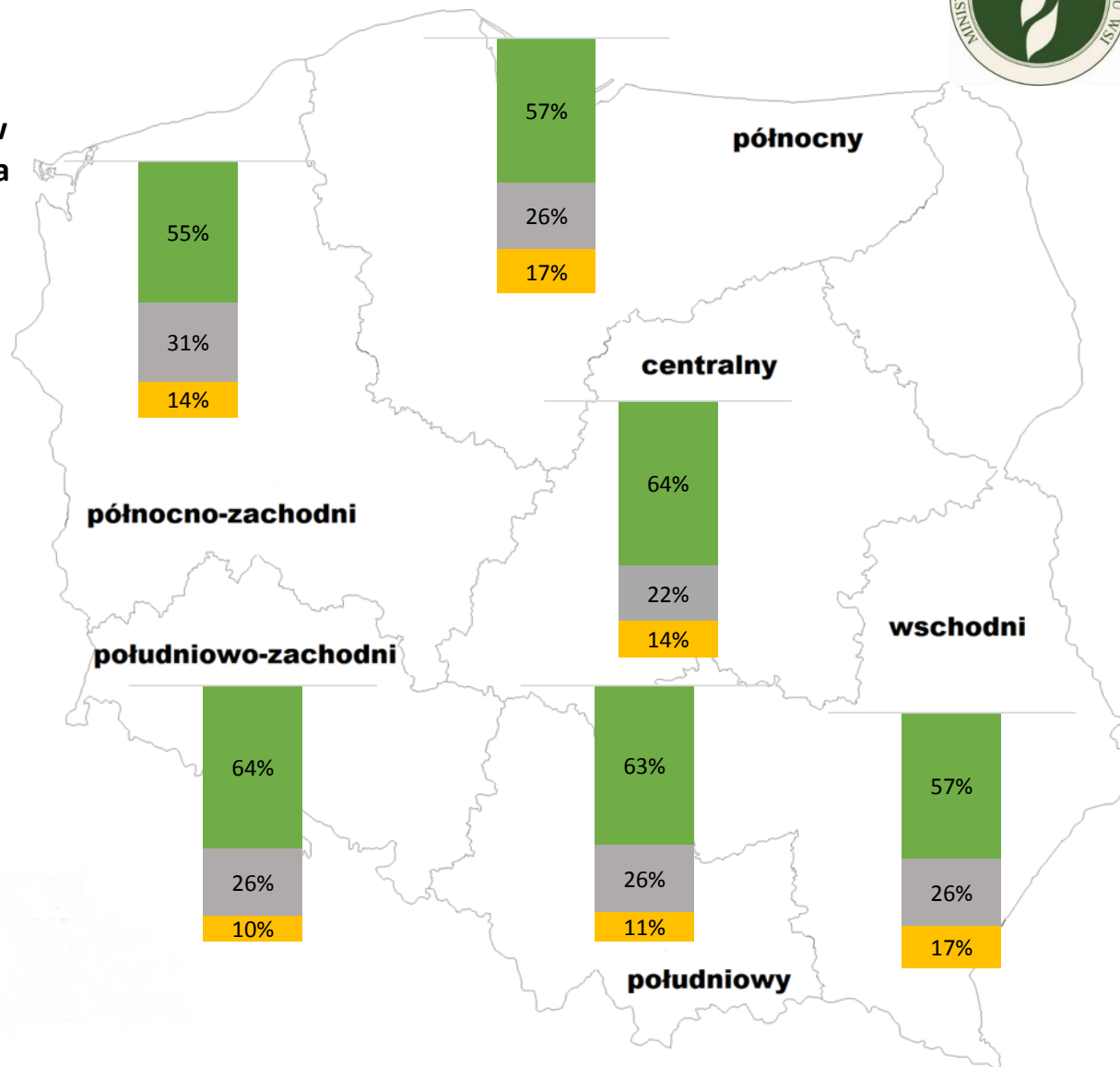
Mieszkańcy wsi (N=1567) /  
 Centralny (N=290)  
 Południowo-zachodni (N=142)  
 Południowy (N=284)  
 Północno-zachodni (N=254)  
 Północny (N=228)  
 Wschodni (N=369)



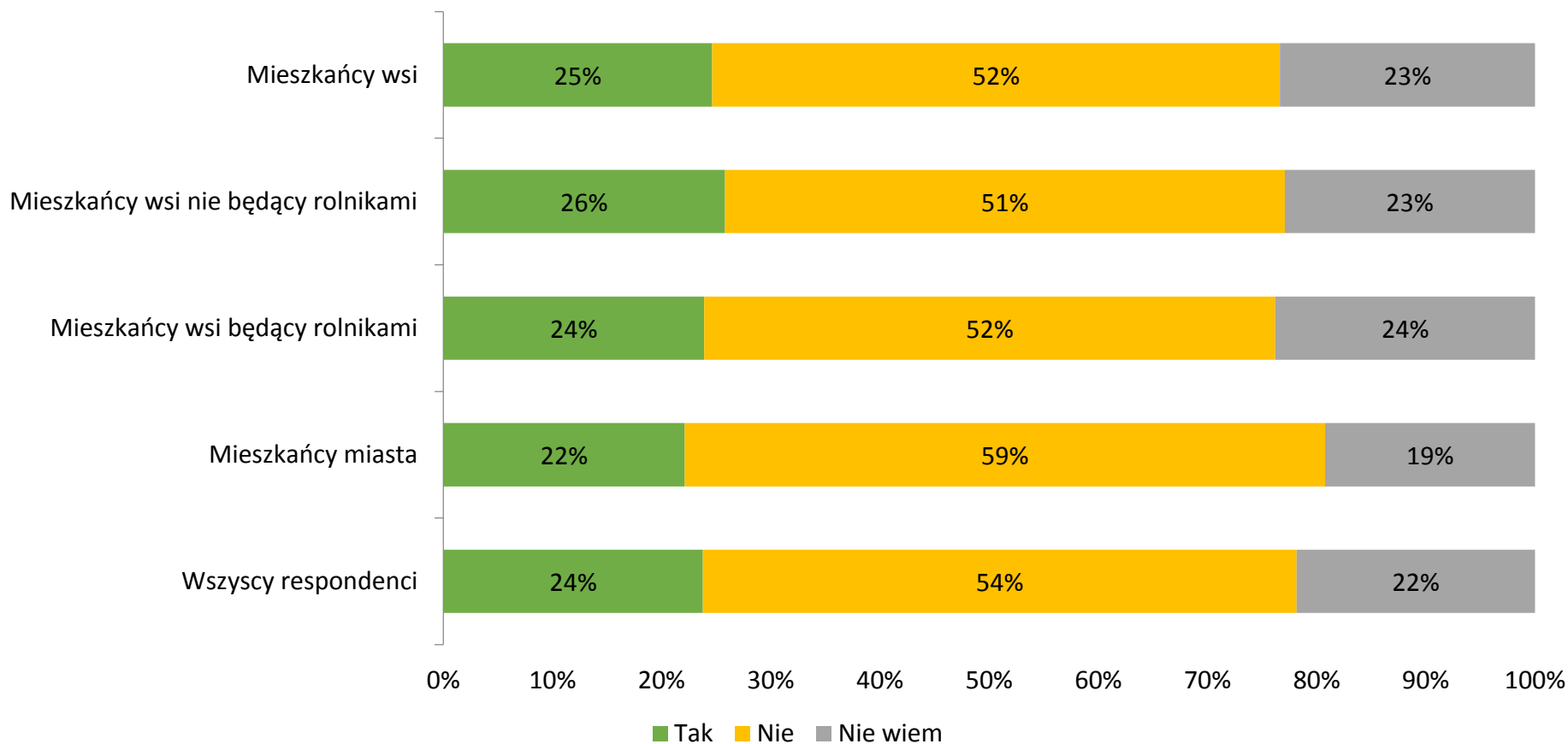
**MW25. Żywność prozdrowotna to taka, która poza spełnianiem funkcji odżywczych wywiera korzystny wpływ na organizm człowieka, np. wspomaga odchudzanie, wzmacnia odporność - probiotyki, wspomaga trawienie etc. Czy wie Pan(i) jakie produkty żywnościowe posiadają cechy żywności prozdrowotnej?**



Mieszkańcy miast (N=1067) /  
 Centralny (N=235)  
 Południowo-zachodni (N=119)  
 Południowy (N=235)  
 Północno-zachodni (N=172)  
 Północny (N=161)  
 Wschodni (N=145)

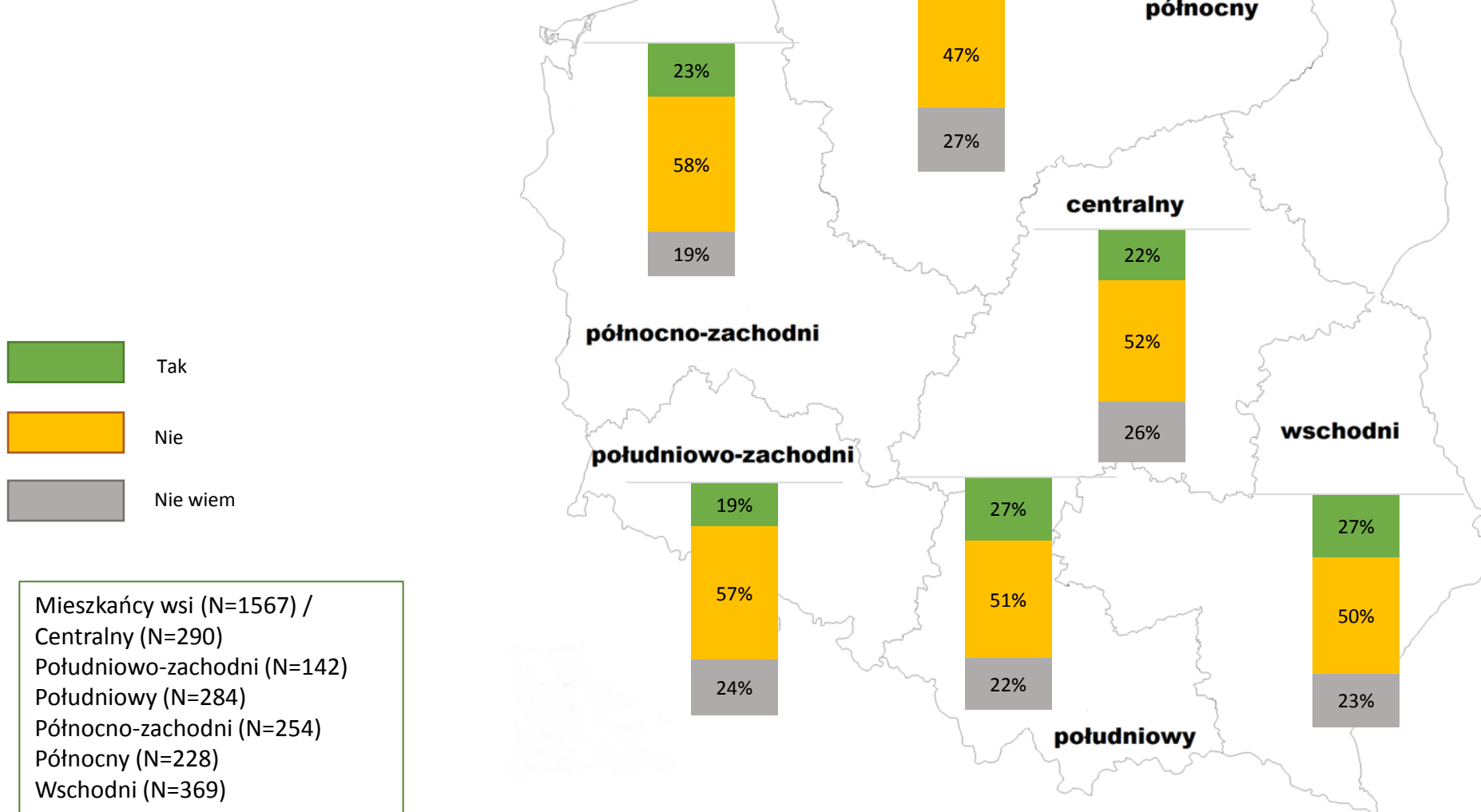


## MW26. Czy chciałby Pan(i) uzyskać informacje o żywności prozdrowotnej?



Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy miast (N=1067); Wszyscy respondenci (N=2634)

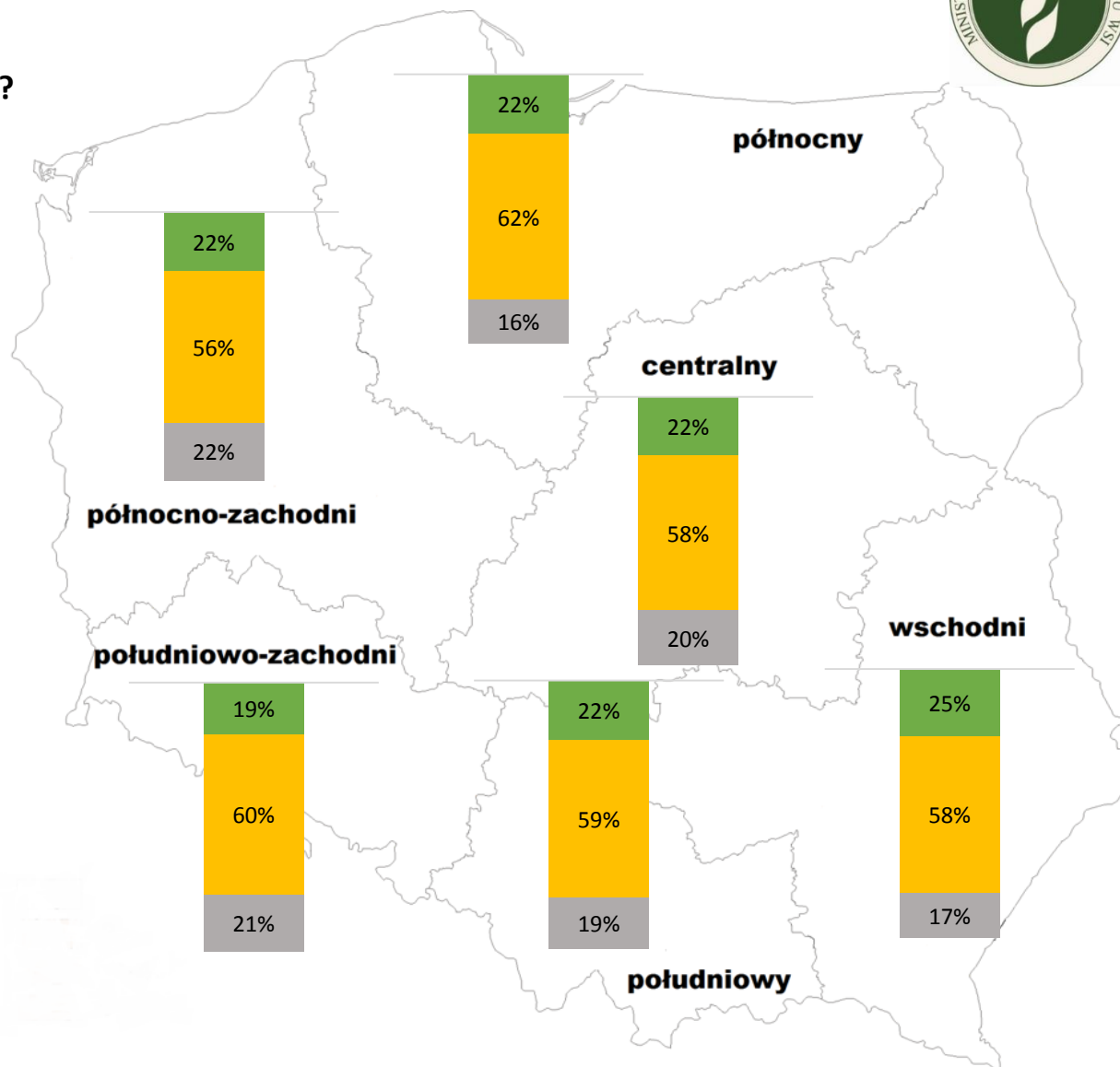
## MW26. Czy chciałby Pan(i) uzyskać informacje o żywności prozdrowotnej?



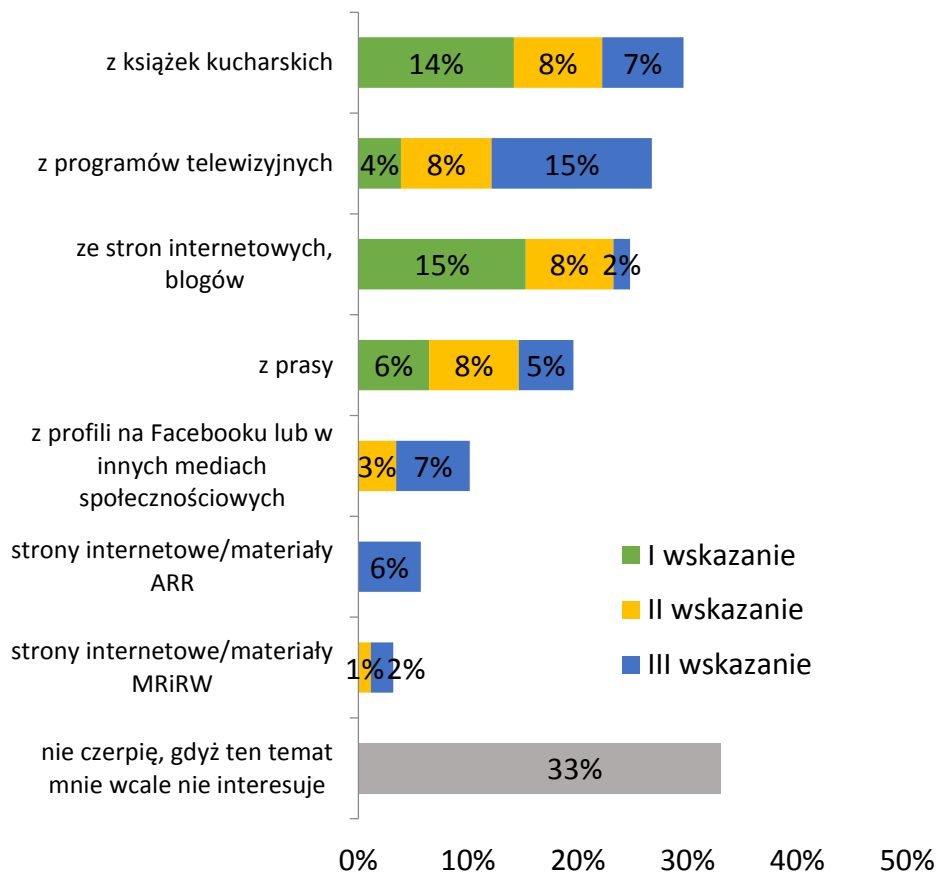
## MW26. Czy chciałby Pan(i) uzyskać informacje o żywności prozdrowotnej?



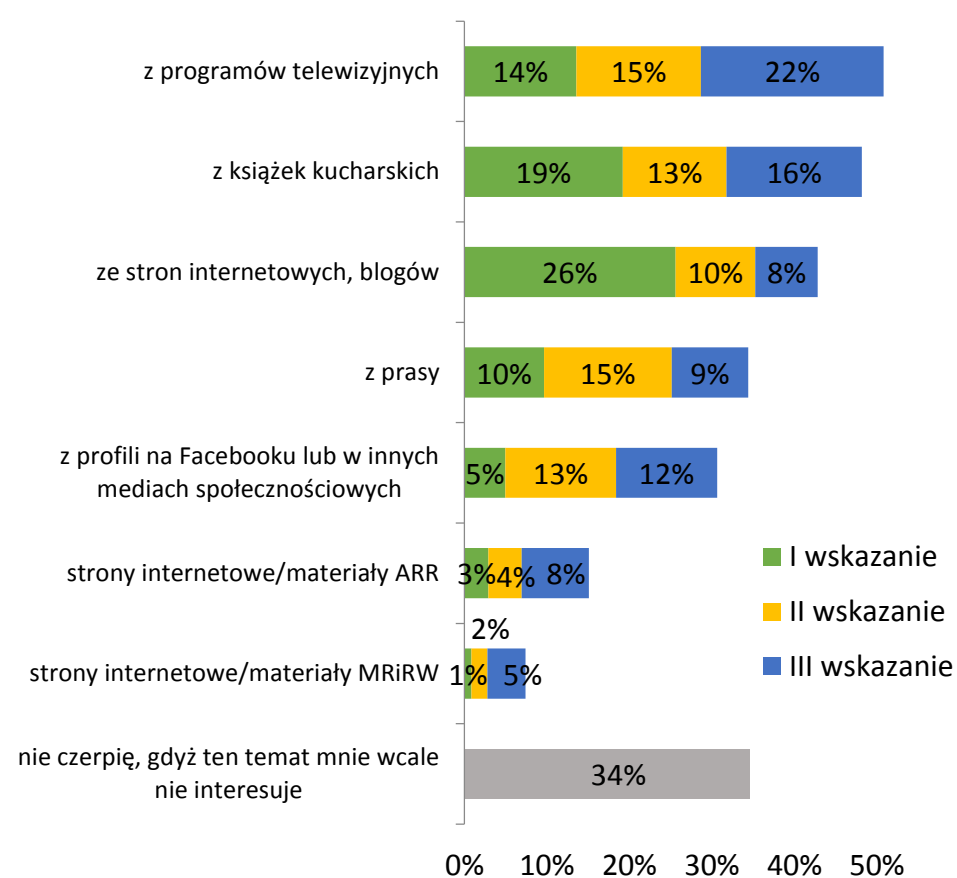
Mieszkańcy miast (N=1067) /  
Centralny (N=235)  
Południowo-zachodni (N=119)  
Południowy (N=235)  
Północno-zachodni (N=172)  
Północny (N=161)  
Wschodni (N=145)



## MW27. Skąd Pan/Pani czerpie wiedzę o produktach żywnościowych i zdrowym odżywianiu?



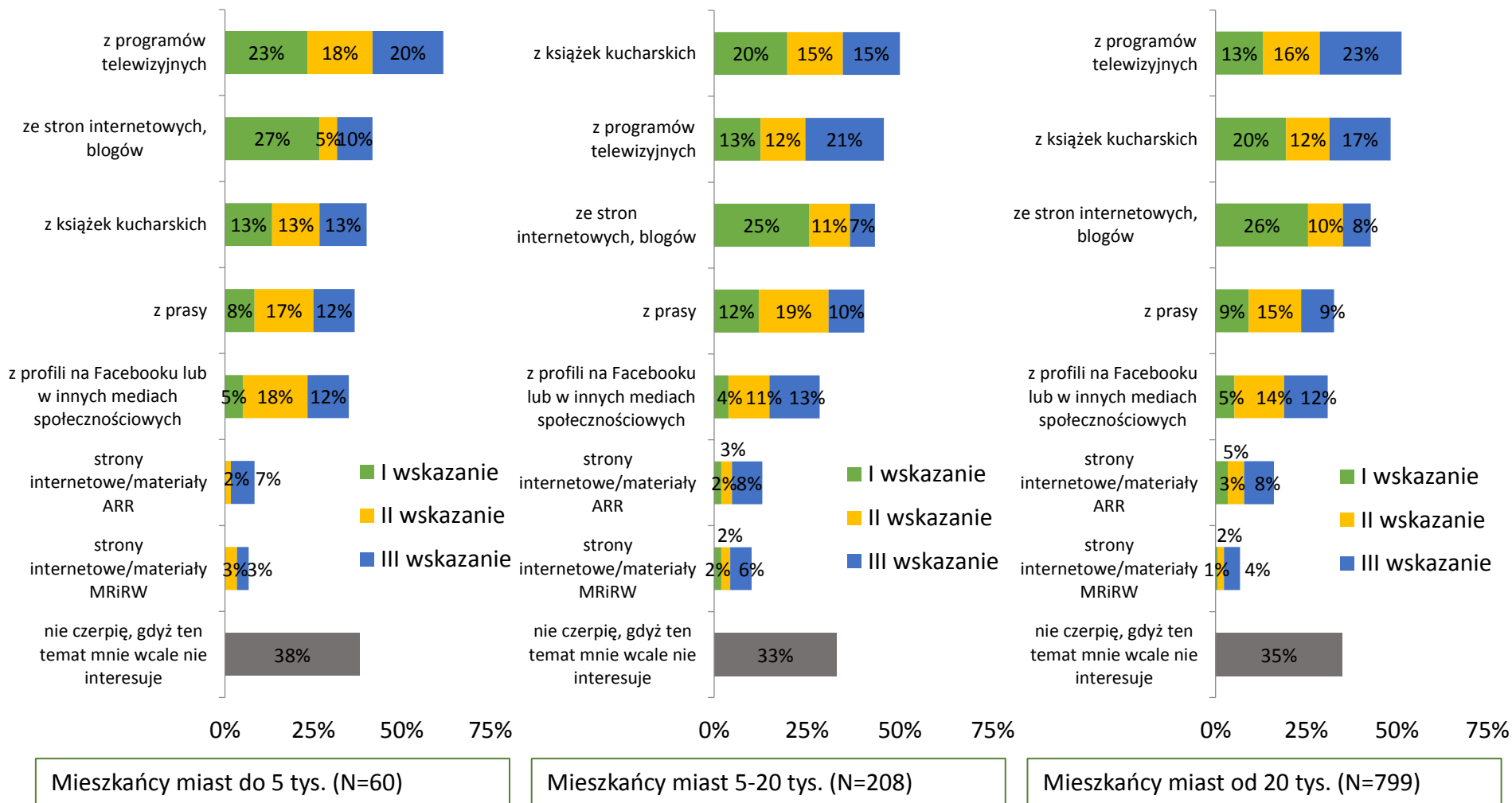
Mieszkańcy wsi (N=1567)



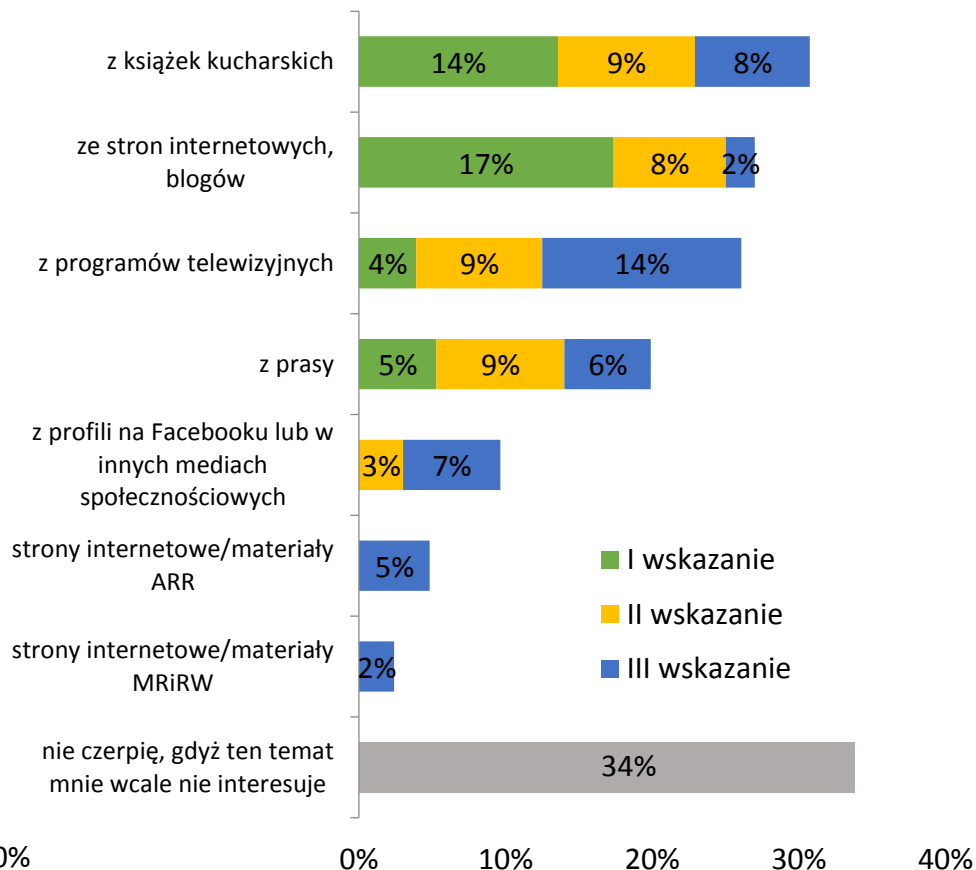
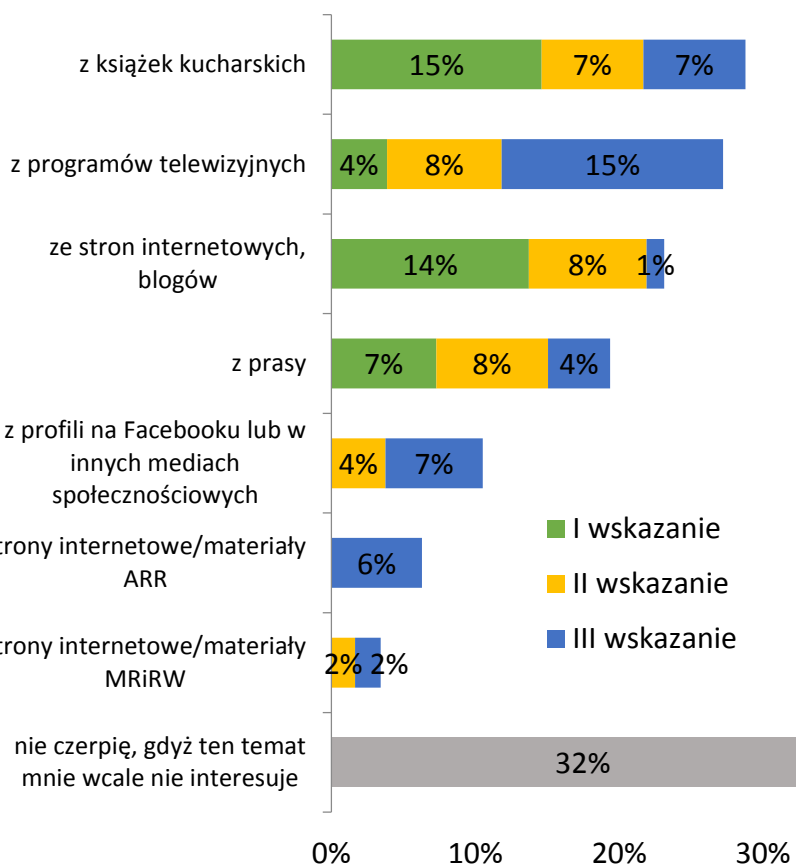
Mieszkańcy miast (N=1067)



## MW27. Skąd Pan/Pani czerpie wiedzę o produktach żywnościowych i zdrowym odżywianiu?



## MW27. Skąd Pan/Pani czerpie wiedzę o produktach żywnościowych i zdrowym odżywianiu?



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904)

Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663)

**MW28. Czy widział(a) Pan(i) produkty oznaczone którymkolwiek z wymienionych poniżej znaków?**
**Poznaj Dobrą Żywność**

Zaprezentowano odsetek badanych, którzy widzieli produkty oznaczone tym logotypem



	2013	2014	2015	2016	2017
<b>Mieszkańcy wsi będący rolnikami</b>	65%	76%	81%	69%	67%
<b>Rolnicy beneficjenci PROW</b>	60%	75%	82%	71%	65%
<b>Rolnicy nie będący beneficjentami PROW</b>	68%	75%	80%	62%	68%
<b>Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami</b>	64%	62%	77%	57%	63%
<b>Mieszkańcy miast</b>	-	-	-	-	58%

**Rolnictwo ekologiczne**


	2013	2014	2015	2016	2017
<b>Mieszkańcy wsi będący rolnikami</b>	48%	66%	61%	60%	58%
<b>Rolnicy beneficjenci PROW</b>	47%	64%	60%	59%	61%
<b>Rolnicy nie będący beneficjentami PROW</b>	48%	67%	62%	56%	57%
<b>Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami</b>	41%	49%	62%	52%	55%
<b>Mieszkańcy miast</b>	-	-	-	-	52%

Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Rolnicy beneficjenci PROW (N=203); Rolnicy niebędący beneficjentami PROW (N=701); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy miast (N=1067)

**MW28. Czy widział(a) Pan(i) produkty oznaczone którymkolwiek z wymienionych poniżej znaków?**

Zaprezentowano odsetek badanych, którzy widzieli produkty oznaczone tym logotypem

**Chroniona Nazwa Pochodzenia**


	2013	2014	2015	2016	2017
<b>Mieszkańcy wsi będący rolnikami</b>	23%	38%	32%	61%	59%
<b>Rolnicy beneficjenci PROW</b>	21%	43%	30%	70%	66%
<b>Rolnicy nie będący beneficjentami PROW</b>	24%	34%	33%	54%	56%
<b>Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami</b>	17%	29%	27%	52%	56%
<b>Mieszkańcy miast</b>	-	-	-	-	49%

**Chronione Oznaczenie Geograficzne**


	2013	2014	2015	2016	2017
<b>Mieszkańcy wsi będący rolnikami</b>	22%	31%	25%	33%	30%
<b>Rolnicy beneficjenci PROW</b>	24%	35%	23%	42%	31%
<b>Rolnicy nie będący beneficjentami PROW</b>	21%	28%	26%	25%	30%
<b>Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami</b>	15%	27%	24%	23%	32%
<b>Mieszkańcy miast</b>	-	-	-	-	27%

Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Rolnicy beneficjenci PROW (N=203); Rolnicy niebędący beneficjentami PROW (N=701); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy miast (N=1067)

**MW28. Czy widział(a) Pan(i) produkty oznaczone którymkolwiek z wymienionych poniżej znaków?**

Zaprezentowano odsetek badanych, którzy widzieli produkty oznaczone tym logotypem


**Gwarantowana Tradycyjna Specjalność**

	2013	2014	2015	2016	2017
Mieszkańcy wsi będący rolnikami	21%	32%	28%	34%	34%
Rolnicy beneficjenci PROW	24%	36%	27%	37%	30%
Rolnicy nie będący beneficjentami PROW	19%	30%	28%	27%	36%
Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami	17%	26%	26%	23%	34%
Mieszkańcy miast	-	-	-	-	33%


**Integrowana Produkcja Roślin**

	2013	2014	2015	2016	2017
Mieszkańcy wsi będący rolnikami	19%	26%	38%	37%	35%
Rolnicy beneficjenci PROW	22%	29%	33%	39%	36%
Rolnicy nie będący beneficjentami PROW	19%	24%	41%	32%	34%
Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami	13%	16%	30%	28%	36%
Mieszkańcy miast	-	-	-	-	31%

Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Rolnicy beneficjenci PROW (N=203); Rolnicy niebędący beneficjentami PROW (N=701); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy miast (N=1067)

**MW28. Czy widział(a) Pan(i) produkty oznaczone którymkolwiek z wymienionych poniżej znaków?**

Zaprezentowano odsetek badanych, którzy widzieli produkty oznaczone tym logotypem

**Jakość, Tradycja**


	2013	2014	2015	2016	2017
<b>Mieszkańcy wsi będący rolnikami</b>	45%	69%	77%	42%	36%
<b>Rolnicy beneficjenci PROW</b>	47%	69%	70%	46%	39%
<b>Rolnicy nie będący beneficjentami PROW</b>	44%	69%	81%	35%	35%
<b>Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami</b>	41%	55%	79%	30%	39%
<b>Mieszkańcy miast</b>	-	-	-	-	39%

**PQS- System Jakości Wieprzowiny**


	2013	2014	2015	2016	2017
<b>Mieszkańcy wsi będący rolnikami</b>	22%	40%	46%	54%	49%
<b>Rolnicy beneficjenci PROW</b>	24%	46%	44%	59%	46%
<b>Rolnicy nie będący beneficjentami PROW</b>	21%	36%	47%	46%	50%
<b>Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami</b>	14%	29%	35%	43%	52%
<b>Mieszkańcy miast</b>	-	-	-	-	50%

Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Rolnicy beneficjenci PROW (N=203); Rolnicy niebędący beneficjentami PROW (N=701); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy miast (N=1067)

**MW28. Czy widział(a) Pan(i) produkty oznaczone którymkolwiek z wymienionych poniżej znaków?**

Zaprezentowano odsetek badanych, którzy widzieli produkty oznaczone tym logotypem


**QMP – System jakości wołowiny**

	2013	2014	2015	2016	2017
<b>Mieszkańcy wsi będący rolnikami</b>	24%	32%	51%	38%	34%
<b>Rolnicy beneficjenci PROW</b>	25%	38%	49%	40%	32%
<b>Rolnicy nie będący beneficjentami PROW</b>	24%	28%	52%	32%	35%
<b>Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami</b>	18%	23%	44%	27%	38%
<b>Mieszkańcy miast</b>	-	-	-	-	34%

**QAFP- System Gwarantowanej Jakości Żywności**

	2013	2014	2015	2016	2017
<b>Mieszkańcy wsi będący rolnikami</b>	30%	46%	57%	38%	39%
<b>Rolnicy beneficjenci PROW</b>	30%	50%	53%	39%	35%
<b>Rolnicy nie będący beneficjentami PROW</b>	30%	43%	61%	34%	40%
<b>Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami</b>	24%	38%	48%	32%	38%
<b>Mieszkańcy miast</b>	-	-	-	-	35%



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Rolnicy beneficjenci PROW (N=203); Rolnicy niebędący beneficjentami PROW (N=701); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy miast (N=1067)

## MW28. Czy widział(a) Pan(i) produkty oznaczone którymkolwiek z wymienionych poniżej znaków?

Zaprezentowano odsetek badanych, którzy widzieli produkty oznaczone tym logotypem

### Produkt polski

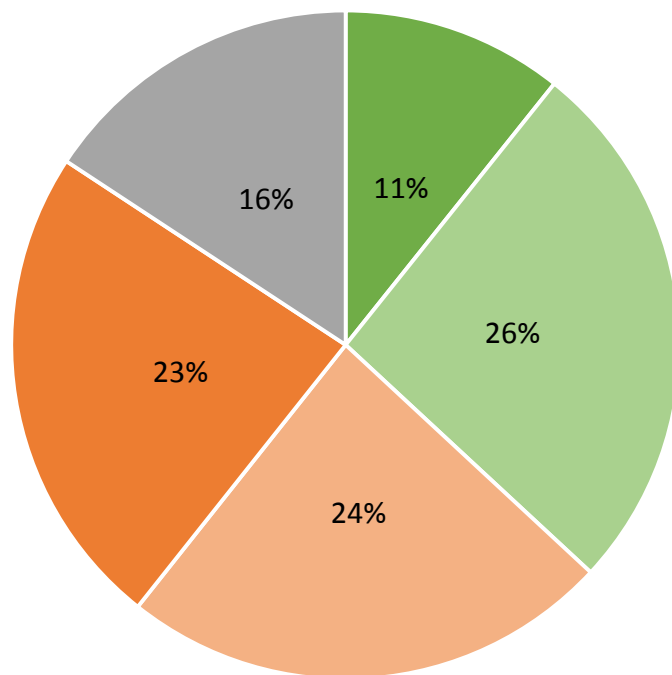


	2017
Mieszkańcy wsi będący rolnikami	64%
Rolnicy beneficjenci PROW	60%
Rolnicy nie będący beneficjentami PROW	65%
Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami	65%
Mieszkańcy miast	67%

Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Rolnicy beneficjenci PROW (N=203); Rolnicy niebędący beneficjentami PROW (N=701); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy miast (N=1067)

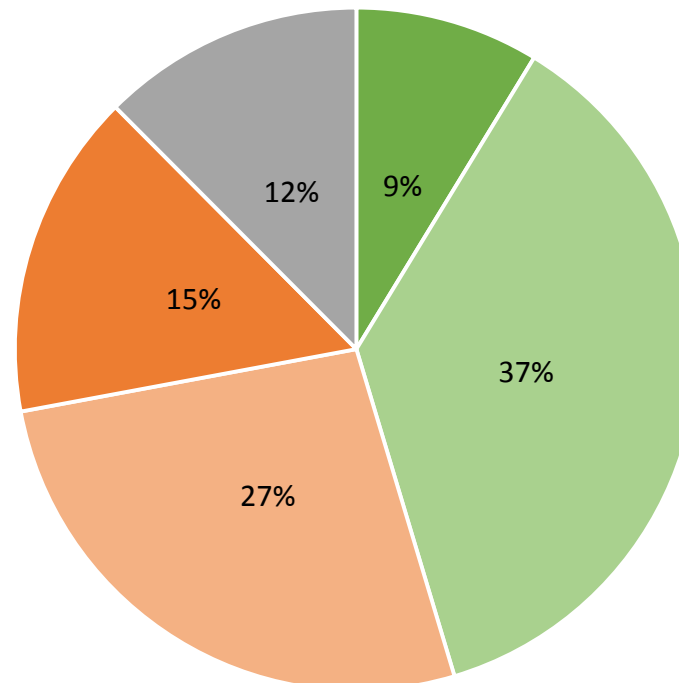


## MW29. Czy dokonując zakupów produktów rolno-spożywczych kieruje się Pan(i) znakami jakości umieszczonymi na opakowaniu?



- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie
- Nie wiem/trudno powiedzieć

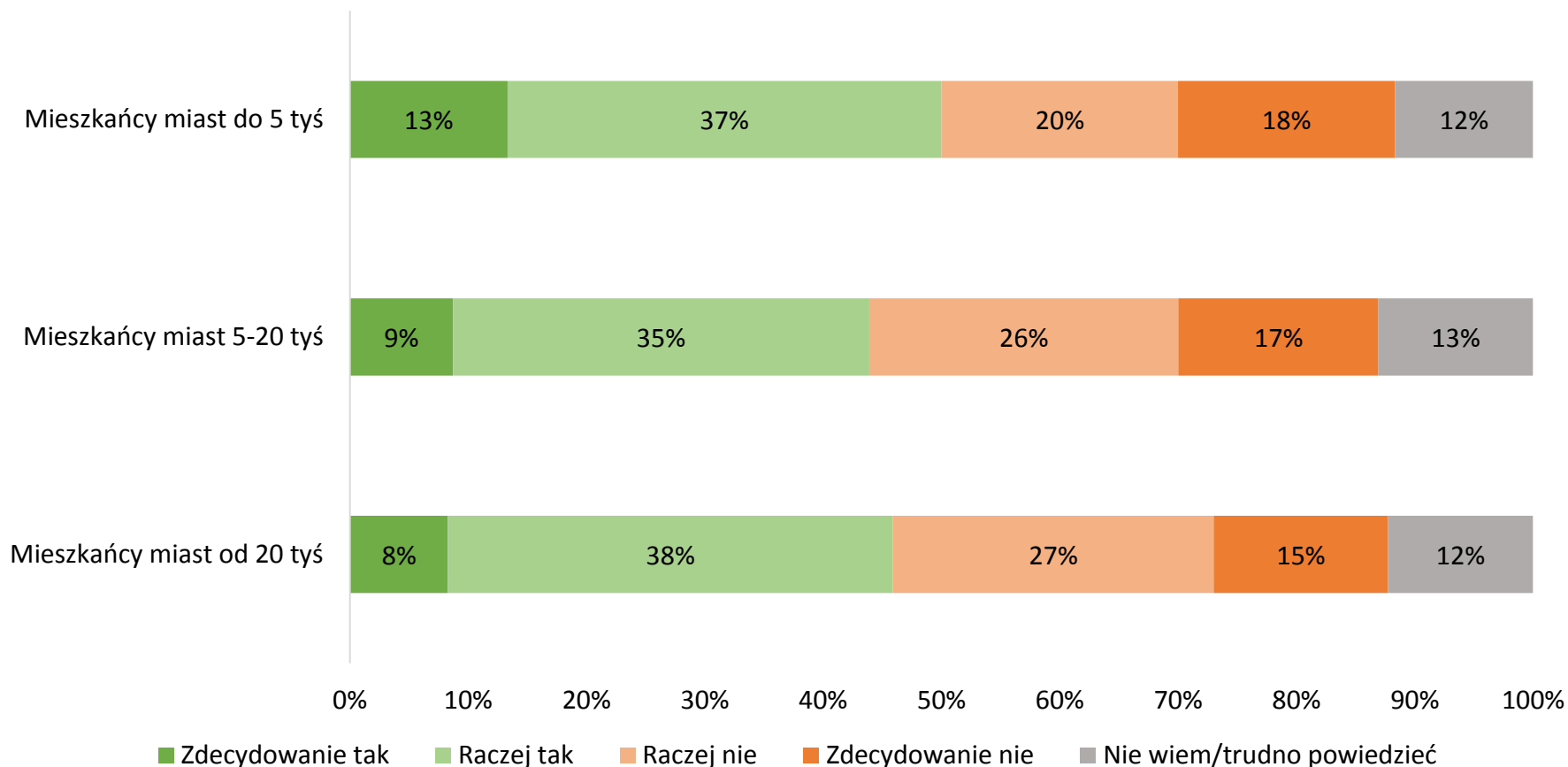
Mieszkańcy wsi (N = 1567)



- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie
- Nie wiem/trudno powiedzieć

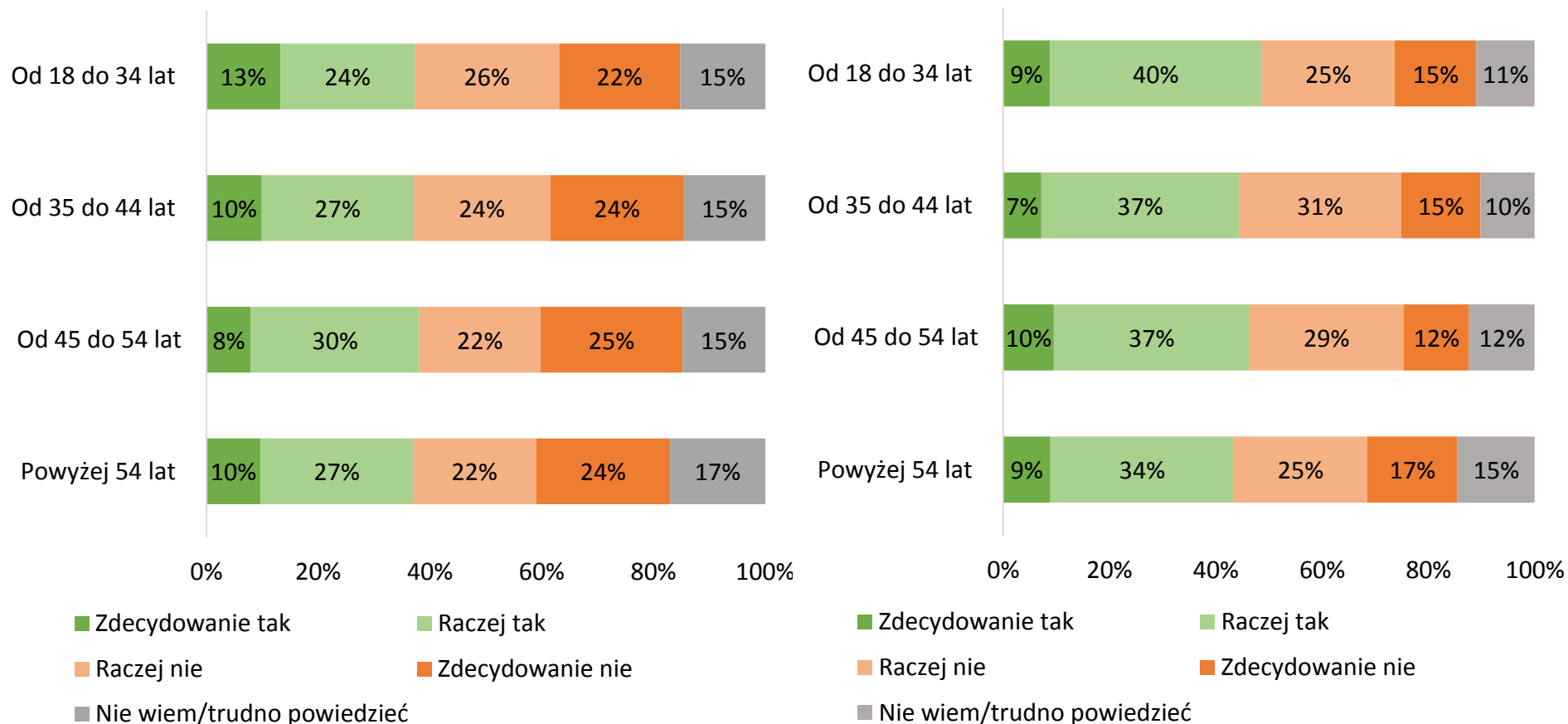
Mieszkańcy miast (N = 1067)

## MW29. Czy dokonując zakupów produktów rolno-spożywczych kieruje się Pan(i) znakami jakości umieszczonymi na opakowaniu?



Mieszkańcy miast (N=1067): Mieszkańcy miast do 5 tys. (N=60); Mieszkańcy miast 5-20 tys. (N=208); Mieszkańcy miast od 20 tys. (N=799)

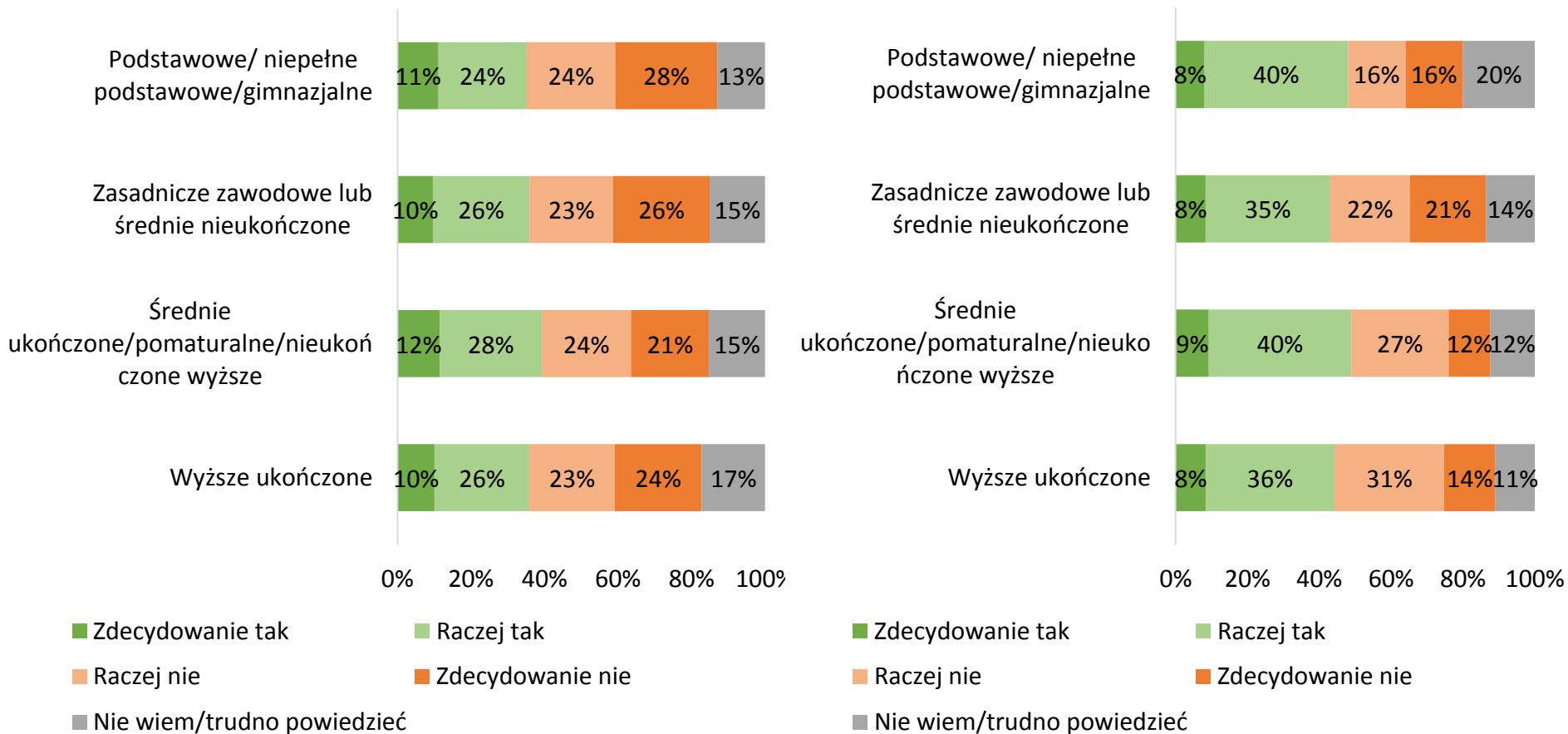
## MW29. Czy dokonując zakupów produktów rolno-spożywczych kieruje się Pan(i) znakami jakości umieszczonymi na opakowaniu?



Mieszkańcy wsi (N = 1567)

Mieszkańcy miast (N = 1067)

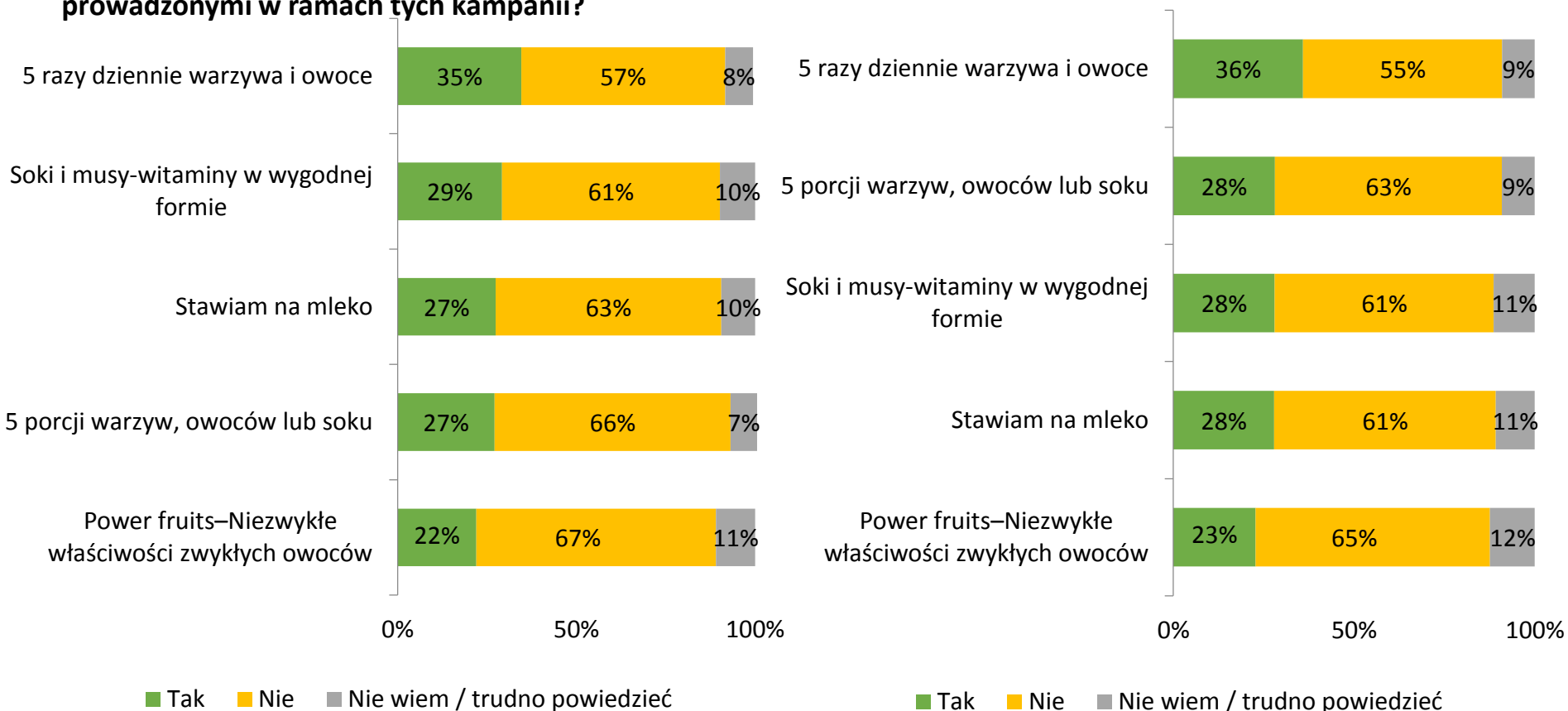
## MW29. Czy dokonując zakupów produktów rolno-spożywczych kieruje się Pan(i) znakami jakości umieszczonymi na opakowaniu?



Mieszkańcy wsi (N = 1567)

Mieszkańcy miast (N = 1067)

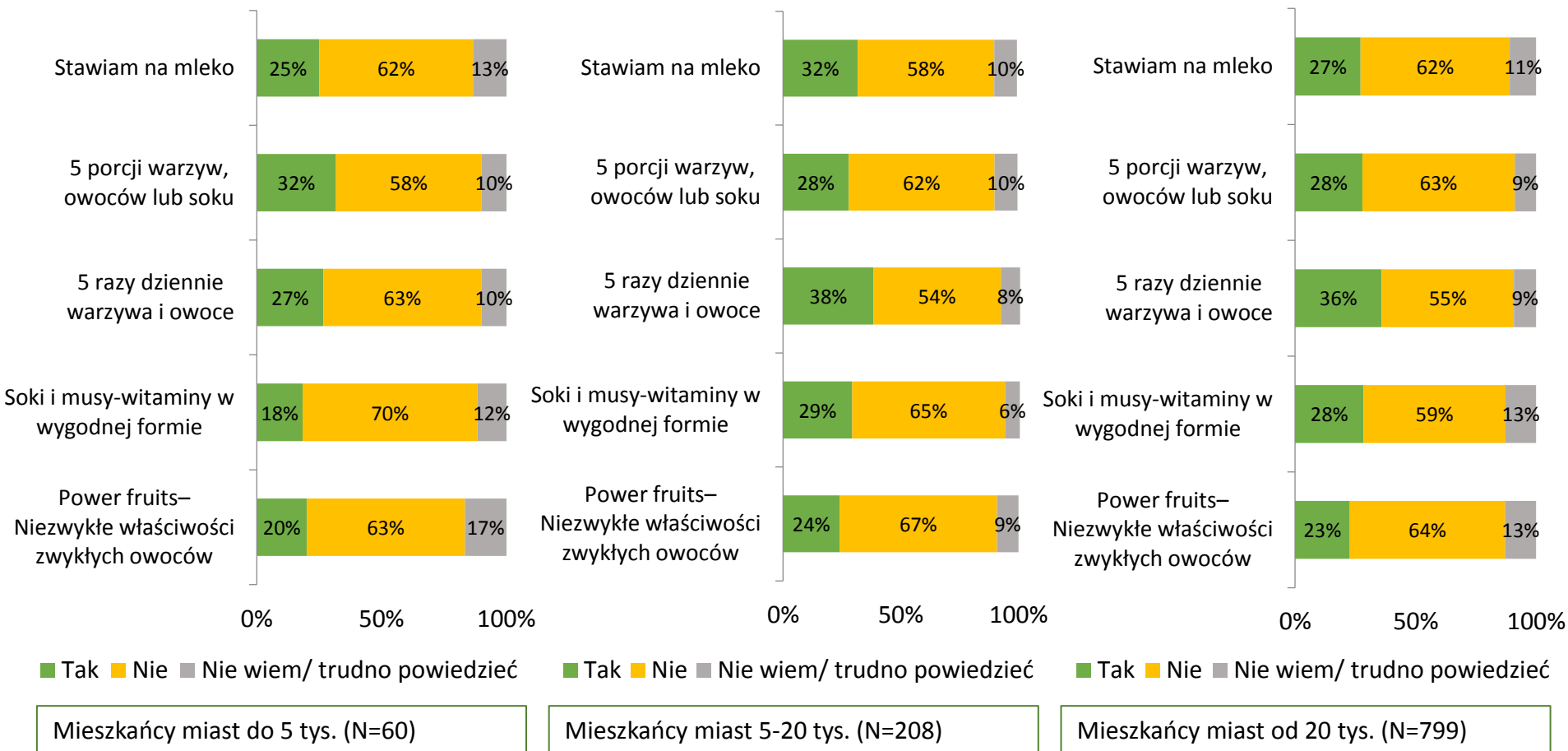
**MW30. Unia Europejska promuje spożycie europejskich produktów żywnościowych poprzez informowanie konsumentów o ich wysokiej jakości i wartościach odżywczych. Na rynku polskim prowadzono w ostatnich latach kilka kampanii. Czy zetknął się Pan(i) z działaniami promocyjnymi prowadzonymi w ramach tych kampanii?**



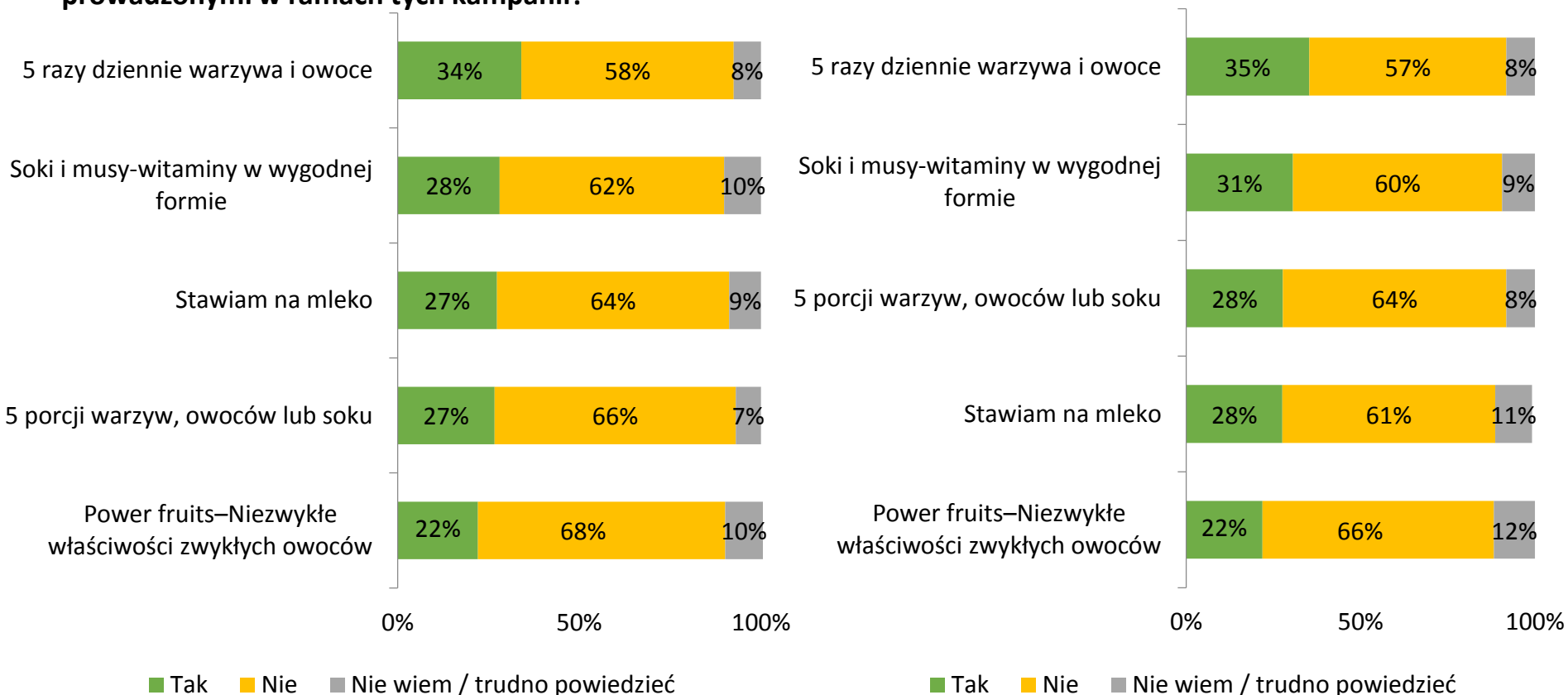
Mieszkańcy wsi (N = 1567)

Mieszkańcy miast (N = 1067)

**MW30. Unia Europejska promuje spożycie europejskich produktów żywnościowych poprzez informowanie konsumentów o ich wysokiej jakości i wartościach odżywczych. Na rynku polskim prowadzono w ostatnich latach kilka kampanii. Czy zetknął się Pan(i) z działaniami promocyjnymi prowadzonymi w ramach tych kampanii?**



**MW30. Unia Europejska promuje spożycie europejskich produktów żywnościowych poprzez informowanie konsumentów o ich wysokiej jakości i wartościach odżywczych. Na rynku polskim prowadzono w ostatnich latach kilka kampanii. Czy zetknął się Pan(i) z działaniami promocyjnymi prowadzonymi w ramach tych kampanii?**



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)

Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N = 663)

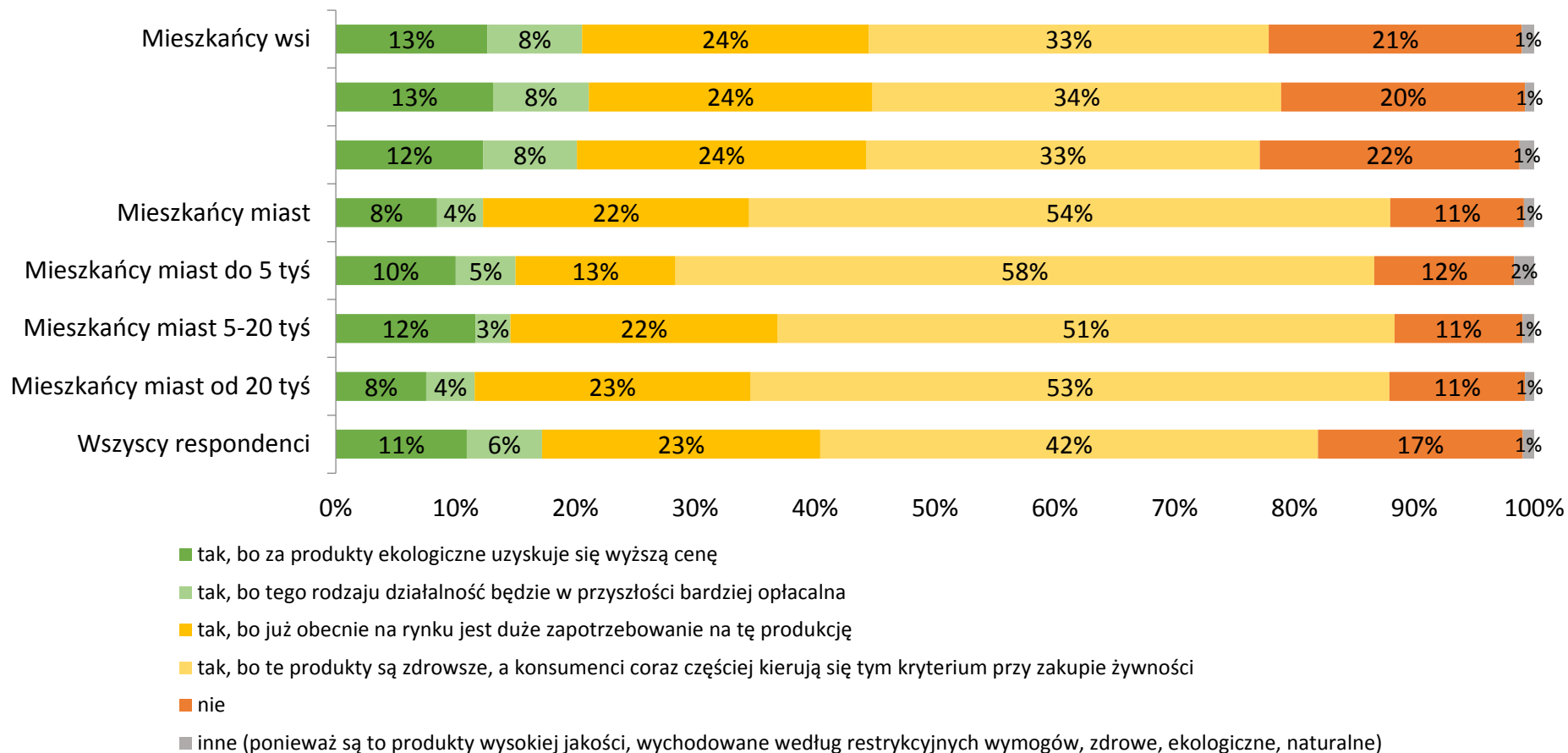
**MW31. Kupując produkty wytworzone w kraju konsumenci dają zatrudnienie dla 16% osób pracujących w polskim przemyśle. Na ile ważne jest dla Pana(i), by żywność, którą kupujecie była wyprodukowana w Polsce?**



Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy miast (N=1067); Wszyscy respondenci (N=2634)

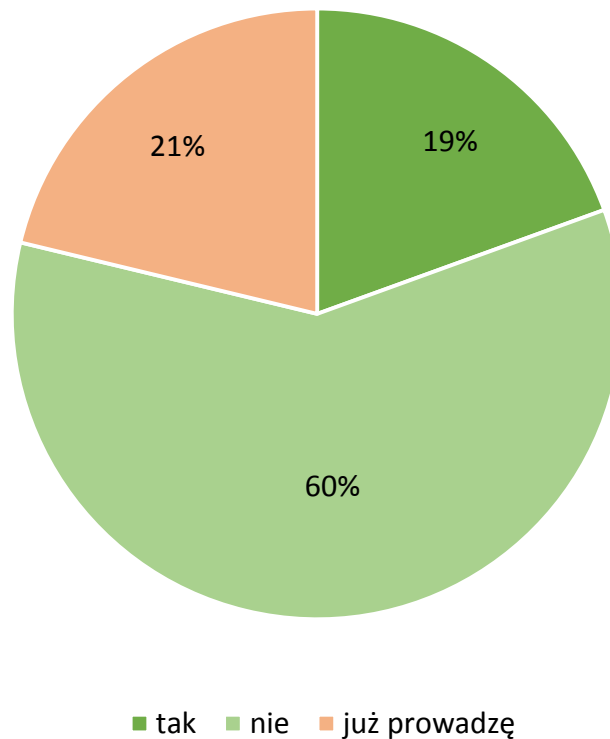


## MW32. Czy Pana(i) zdaniem warto rozwijać produkcję ekologiczną żywności w Polsce? Jeśli tak, to dlaczego?



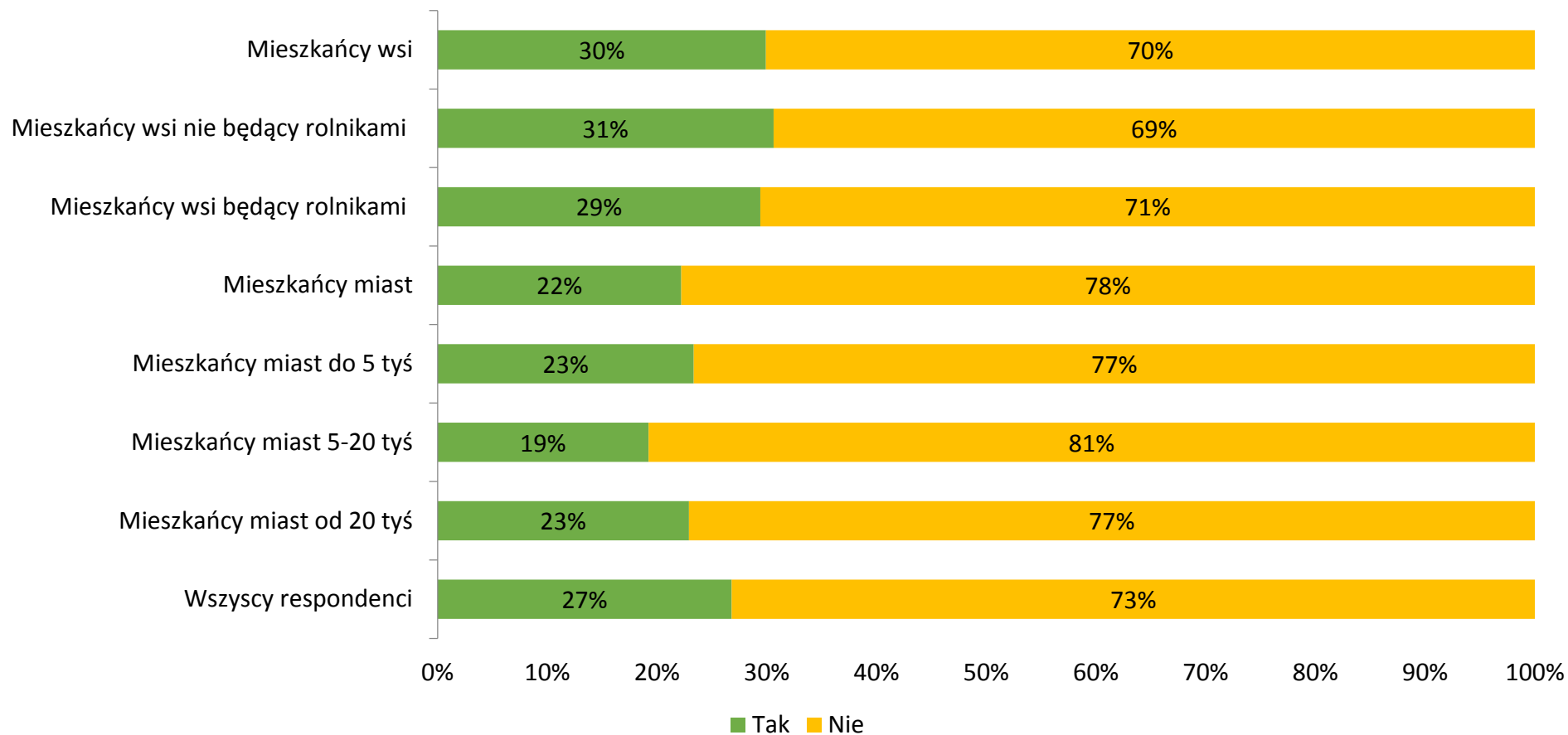
Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy miast (N=1067); Mieszkańcy miast do 5 tys. (N=60); Mieszkańcy miast 5-20 tys. (N=208); Mieszkańcy miast od 20 tys. (N=799); Wszyscy respondenci (N=2634)

## R27. Czy byłby Pan/Pani zainteresowany podjęciem prowadzenia ekologicznej produkcji rolnej?



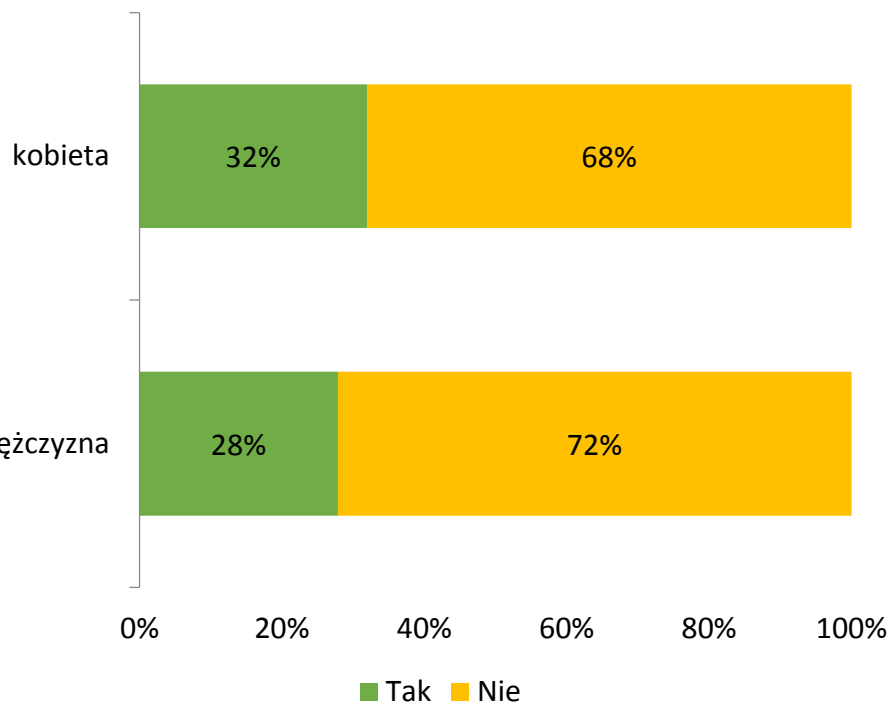
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904)

## MW33. Czy nabywa Pan(i) żywność ekologiczną?

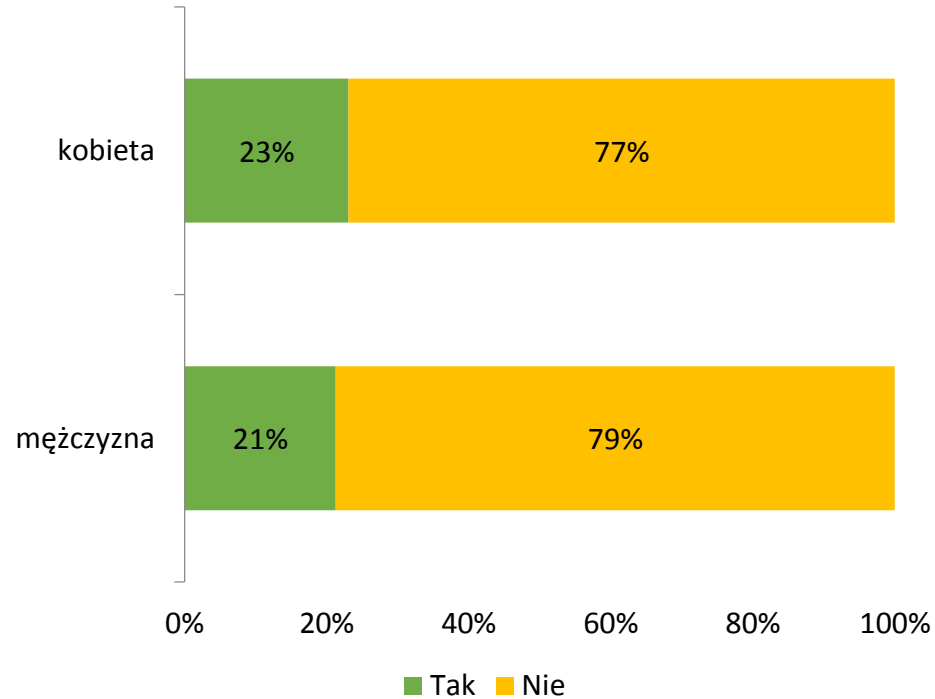


Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy miast (N=1067); Mieszkańcy miast do 5 tys. (N=60); Mieszkańcy miast 5-20 tys. (N=208); Mieszkańcy miast od 20 tys. (N=799); Wszyscy respondenci (N=2634)

## MW33. Czy nabywa Pan(i) żywność ekologiczną?

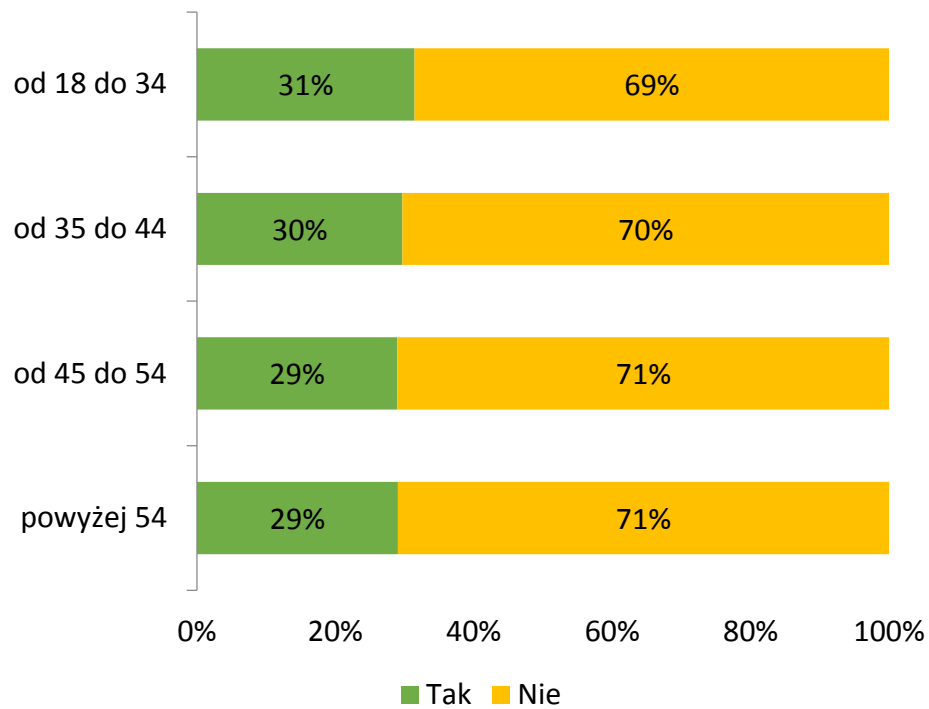


Mieszkańcy wsi (N = 1567)

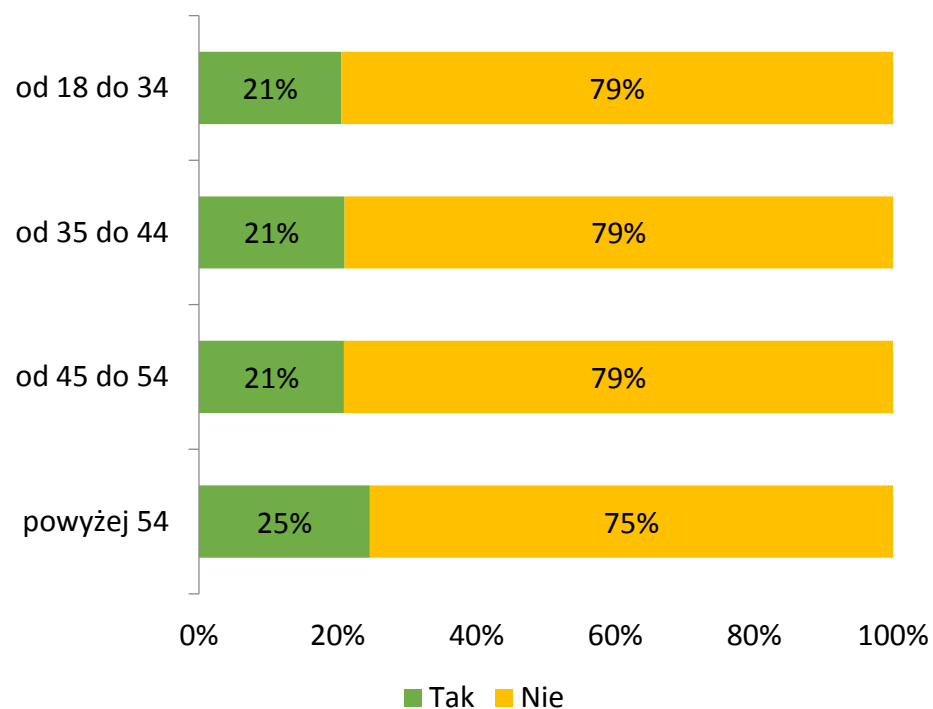


Mieszkańcy miast (N = 1067)

## MW33. Czy nabywa Pan(i) żywność ekologiczną?

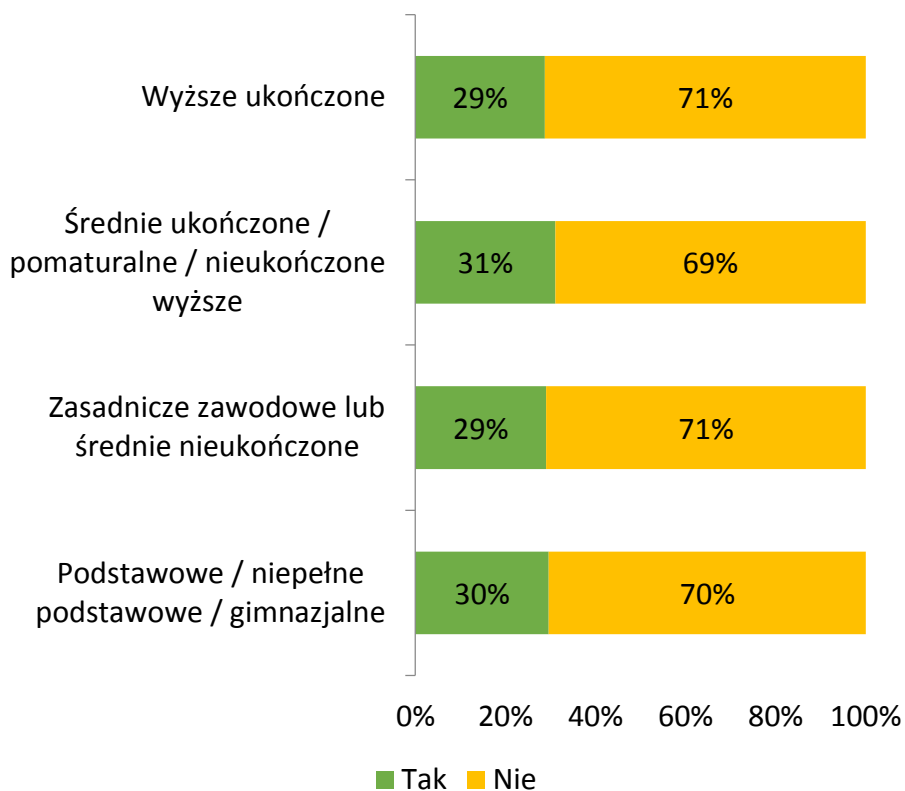


Mieszkańcy wsi (N = 1567)

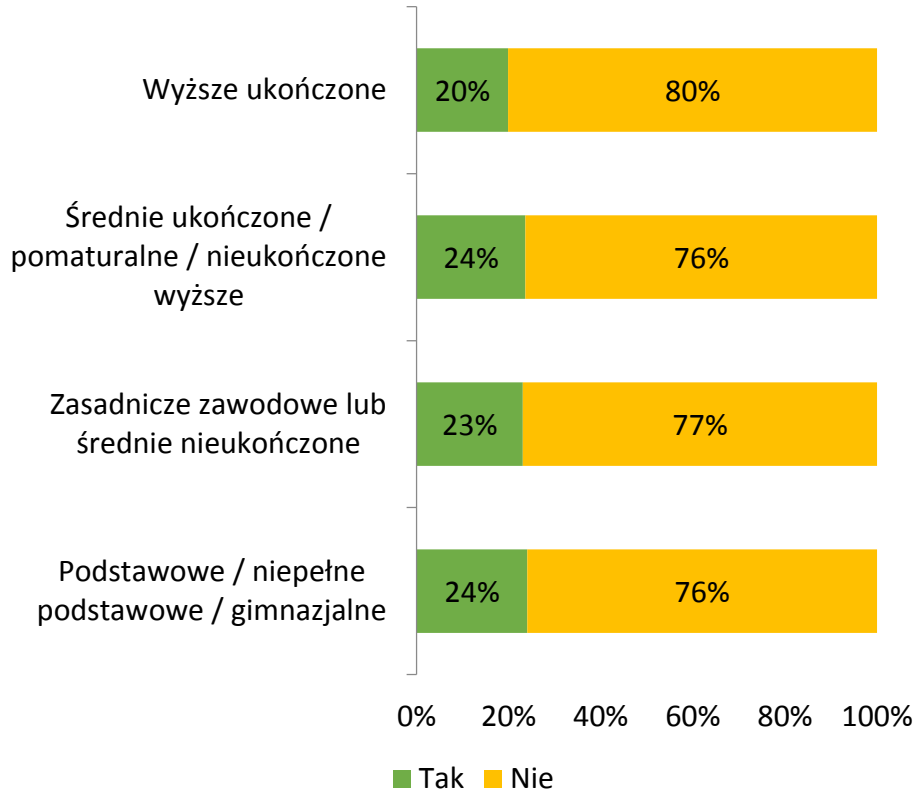


Mieszkańcy miast (N = 1067)

## MW33. Czy nabywa Pan(i) żywność ekologiczną?

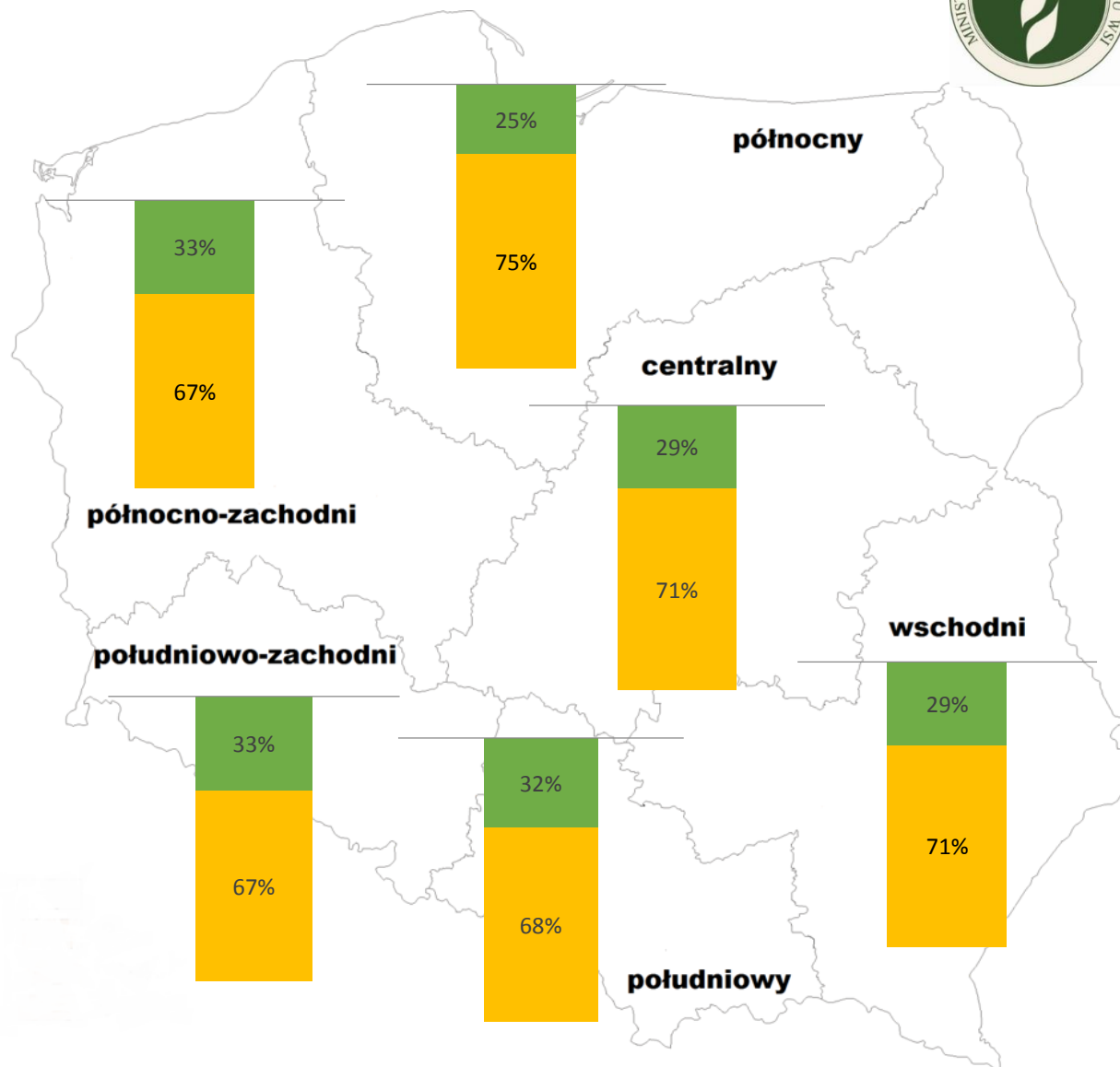


Mieszkańcy wsi (N = 1567)



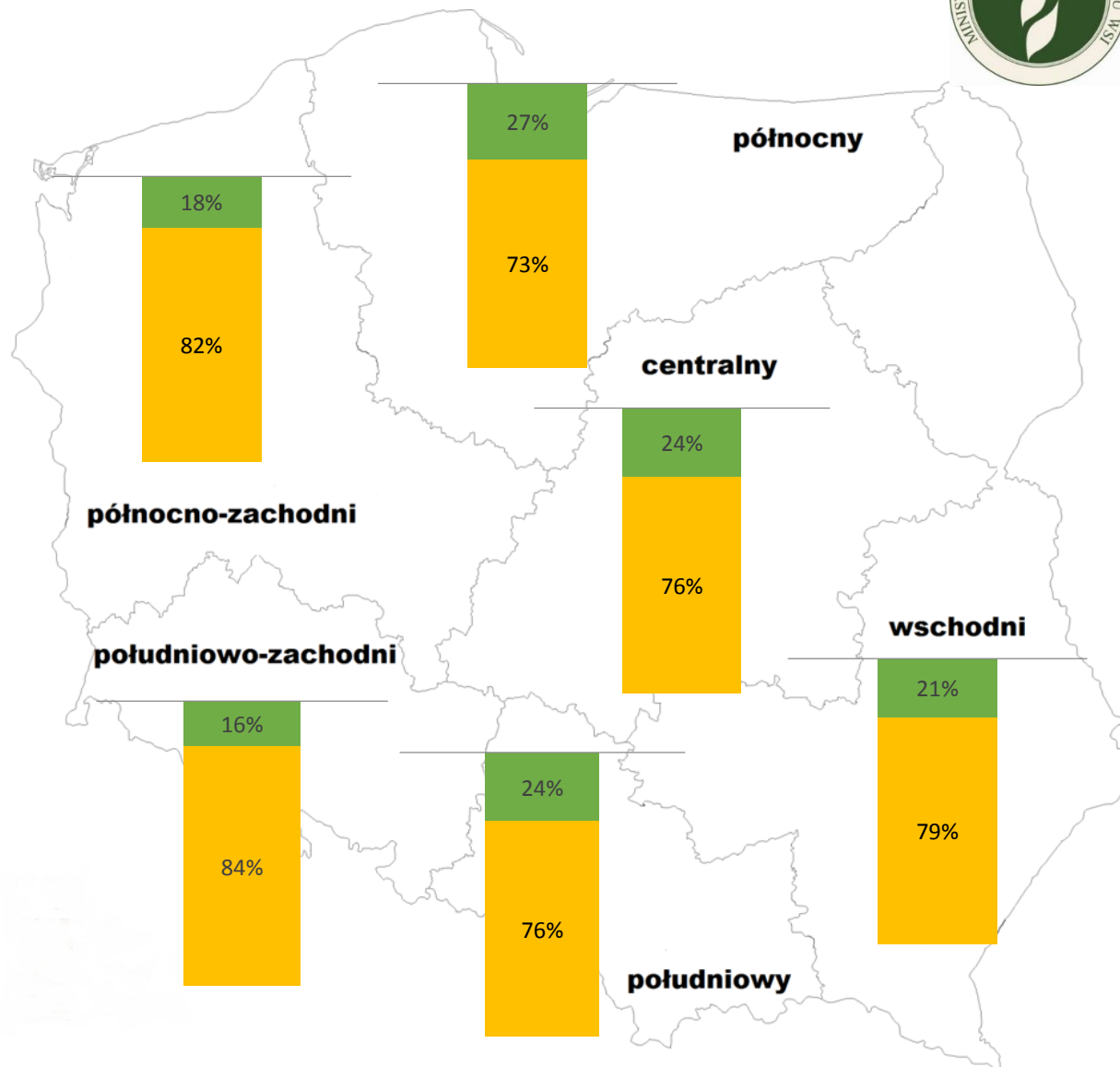
Mieszkańcy miast (N = 1067)

## MW33. Czy nabywa Pan(i) żywność ekologiczną?



Mieszkańcy wsi (N=1567) /  
 Centralny (N=290)  
 Południowo-zachodni (N=142)  
 Południowy (N=284)  
 Północno-zachodni (N=254)  
 Północny (N=228)  
 Wschodni (N=369)

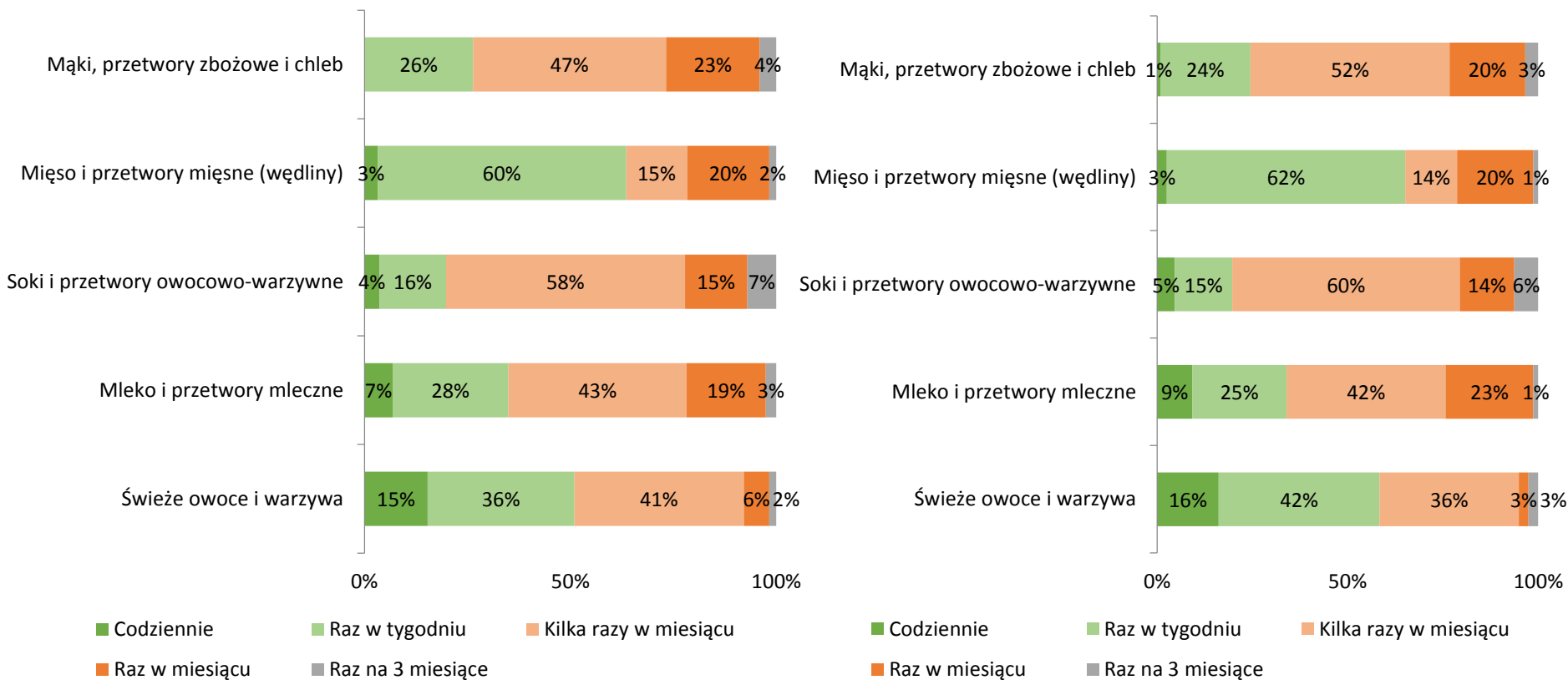
## MW33. Czy nabywa Pan(i) żywność ekologiczną?



Mieszkańcy miast (N=1067) /  
Centralny (N=235)  
Południowo-zachodni (N=119)  
Południowy (N=235)  
Północno-zachodni (N=172)  
Północny (N=161)  
Wschodni (N=145)



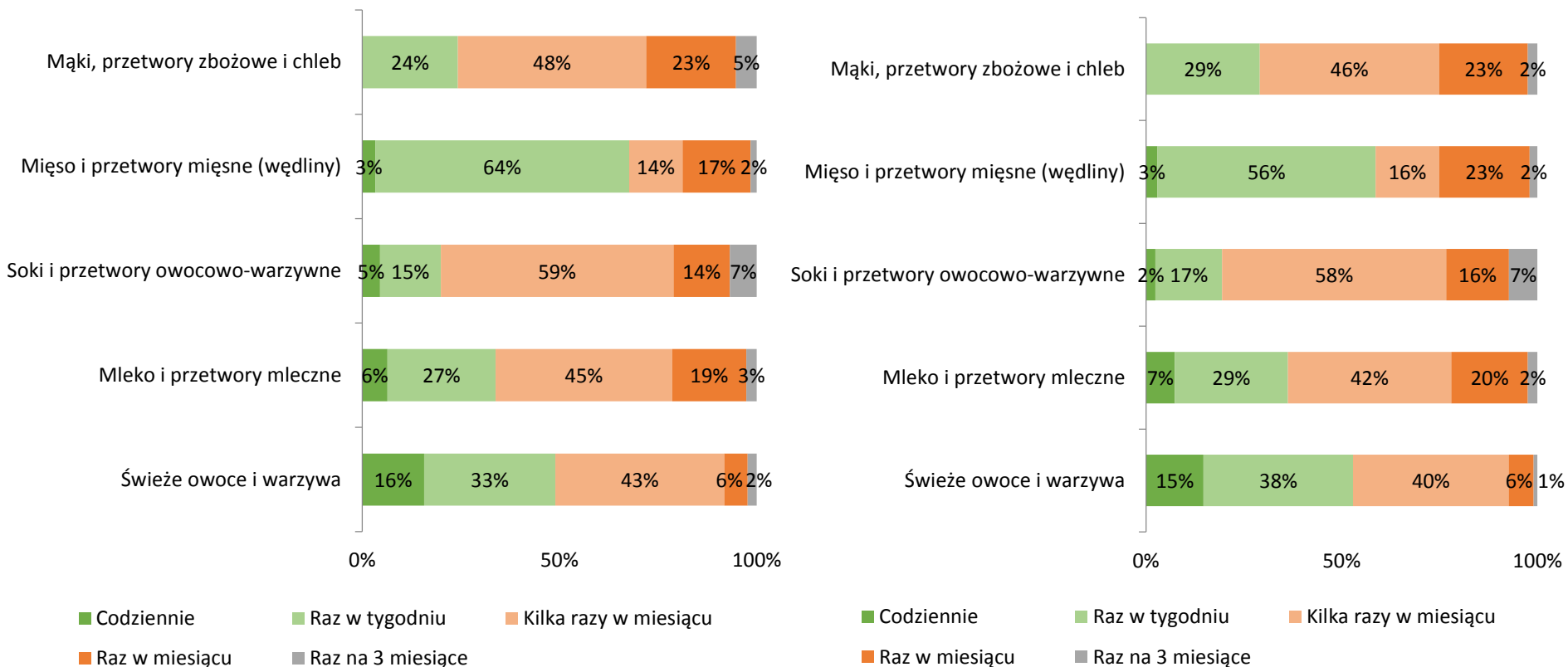
## MW34. Jakie produkty ekologiczne Pan(i) nabywa i jak często?



Mieszkańcy wsi nabywający produkty ekologiczne (N = 469)

Mieszkańcy miasta nabywający produkty ekologiczne (N = 237)

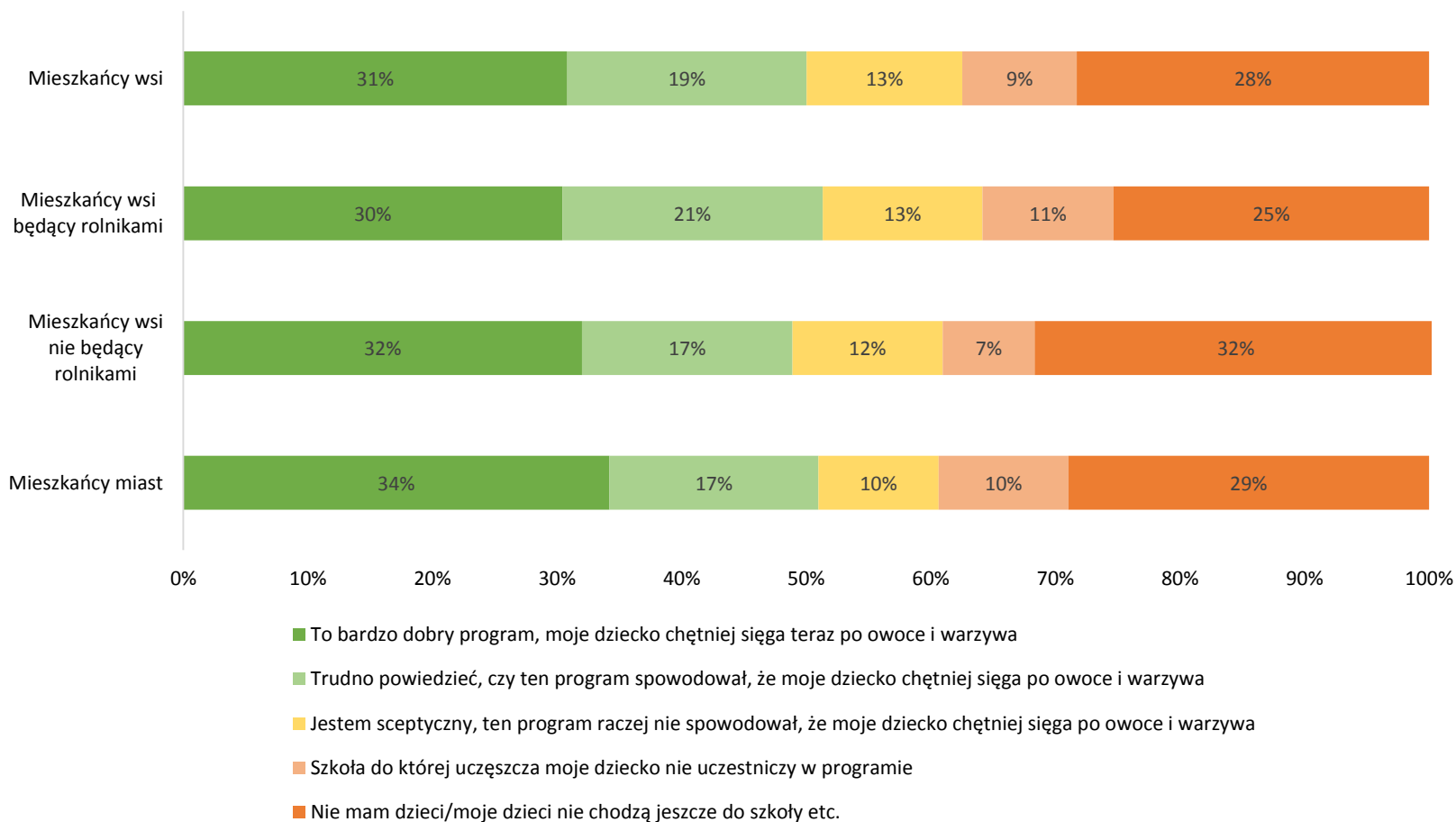
## MW34. Jakie produkty ekologiczne Pan(i) nabywa i jak często?



Mieszkańcy wsi będący rolnikami nabywający produkty ekologiczne (N = 266)

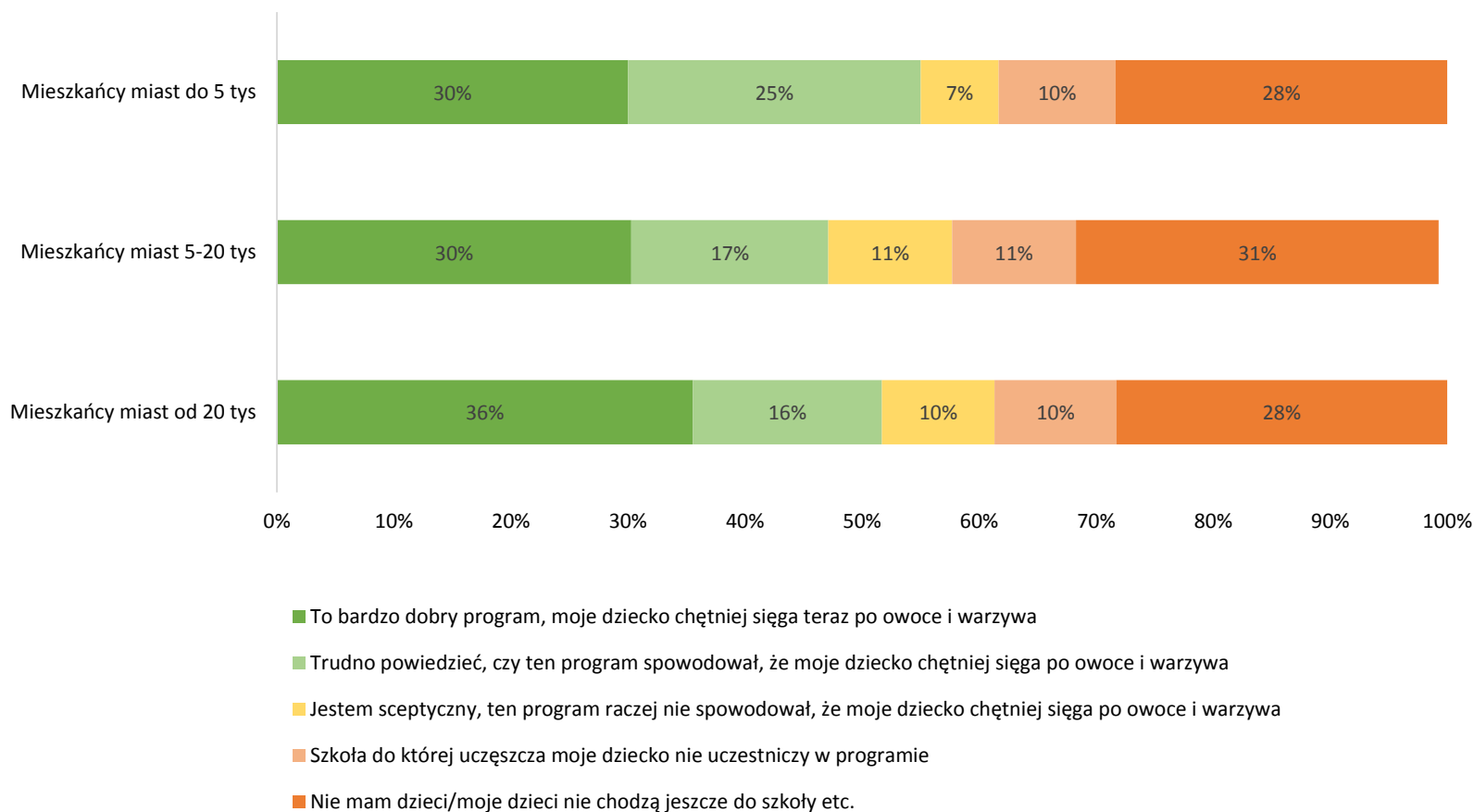
Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami nabywający produkty ekologiczne (N = 203)

## MW35. Celem programu „Owoce i warzywa w szkole” jest kształtowanie właściwych nawyków żywieniowych wśród dzieci i promowanie spożycia warzyw i owoców. Jakie są Pana(i) spostrzeżenia dla programu „Owoce i warzywa w szkole”?



Mieszkańcy wsi (N = 1567); Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy miast (N=1067)

## MW35. Celem programu „Owoce i warzywa w szkole” jest kształtowanie właściwych nawyków żywieniowych wśród dzieci i promowanie spożycia warzyw i owoców. Jakie są Pana(i) spostrzeżenia dla programu „Owoce i warzywa w szkole”?



Mieszkańcy miast do 5 tys. (N=60); Mieszkańcy miast 5-20 tys. (N=208); Mieszkańcy miast od 20 tys. (N=799)



# Ocena Unii Europejskiej i roli Wspólnej Polityki Rolnej



74% mieszkańców wsi i 75% mieszkańców miast uważa, że środki europejskie w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (w tym PROW 2014-2020, płatności bezpośrednie) mają pozytywny wpływ na rozwój obszarów wiejskich. Podobne opinie badane grupy wyraziły w kontekście środków w ramach Polityki Spójności – odsetki pozytywnych odpowiedzi w obu przypadkach wyniosły 73%. Odsetki pozytywnie oceniających wpływ środków europejskich były nieznacznie wyższe w grupie nierolników aniżeli wśród osób będących rolnikami.

Respondenci pytani o wpływ Wspólnej Polityki Rolnej (PROW 2007-2013 lub PROW 2014-2020 oraz płatności bezpośrednich) na rozwój gospodarstw rolnych w Polsce, w większości określali go jako pozytywny. W przypadku PROW 2007-2013 i PROW 2014-2020 odnotowano 65% takich ocen wśród mieszkańców wsi i 68% wśród mieszkańców miast. W przypadku płatności bezpośrednich odsetki pozytywnie oceniających wyniosły odpowiednio 68 i 66%. Grupa nierolników wyżej oceniła wpływ PROW 2007-2013 lub PROW 2014-2020, aniżeli osoby będące rolnikami. W przypadku płatności bezpośrednich odsetki pozytywnie oceniających były takie same w obu grupach.

58% mieszkańców wsi i 61% mieszkańców miast uważa, że środki europejskie w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (w tym PROW 2014-2020, płatności bezpośrednie) mają pozytywny wpływ na stan środowiska przyrodniczego. Nieco wyższe oceny odnotowano w przypadku środków w ramach Polityki Spójności – odsetki pozytywnych odpowiedzi w wyniosły 72% w grupie mieszkańców wsi i 69% w grupie mieszkańców miast. Odsetki pozytywnie oceniających wpływ środków w ramach Wspólnej Polityki Rolnej na stan środowiska przyrodniczego były nieznacznie wyższe w grupie nierolników aniżeli wśród osób będących rolnikami. W przypadku środków w ramach Polityki Spójności odsetki pozytywnie oceniających były takie same w obu grupach.

55% badanych mieszkańców wsi zadeklarowało, że Unia Europejska i jej instytucje wystarczająco dbają o przyszłość rolnictwa i obszarów wiejskich. W grupie mieszkańców miast odsetek ten był nieco niższy i wyniósł 50%.

Blisko połowa badanych mieszkańców wsi (49%) widzi korzyści ze wsparcia finansowego, jakie otrzymują polscy rolnicy z funduszy Unii Europejskiej. Spośród ogółu mieszkańców miast korzyści dostrzega 47% badanych. Jako korzyść obie grupy najczęściej wskazywały większe możliwości dla rolników, możliwość kupna większej ilości nawozów, lepszej jakości, dokupienia nasion, a także ziemi uprawnej (46% mieszkańców wsi i 48% mieszkańców miast). Ponadto w opinii większości badanych polskie produkty żywnościowe są lepszej jakości dzięki tej pomocy – taką odpowiedź wskazało 57% ankietowanych mieszkańców wsi i 56% mieszkańców miast.



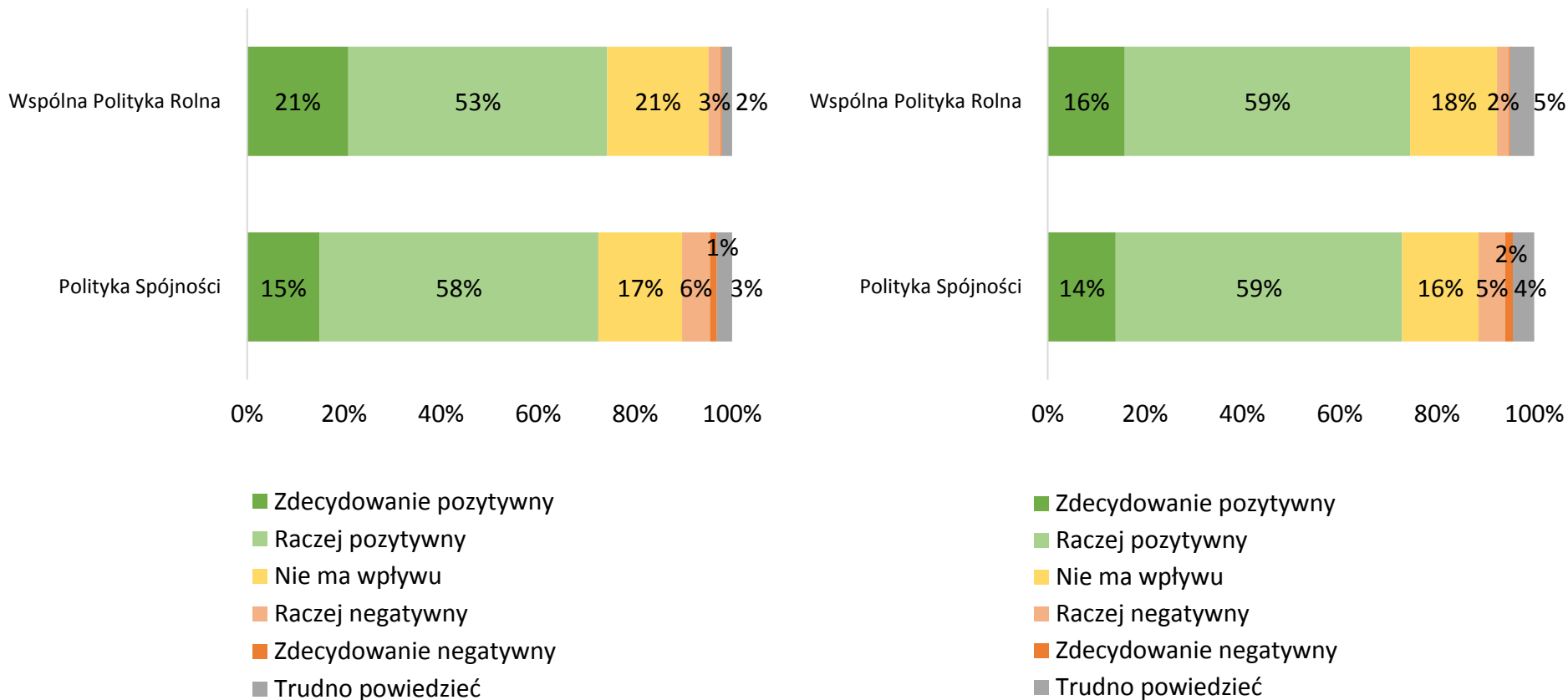
51% mieszkańców wsi uważa, że na stan środowiska przyrodniczego na obszarach wiejskich w ich gminie w największym stopniu negatywnie wpływa przemysł. W dalszej kolejności badani z tej grupy wskazywali: duży ruch pojazdów (transport osobowy i ciężarowy) (40%) oraz rozwój infrastruktury drogowej (30%). Mieszkańcy miast najczęściej wymieniali kolejno: przemysł (46%), zachowania mieszkańców (44%) oraz duży ruch pojazdów (transport osobowy i ciężarowy) (35%).

Uczestnicy badania ocenili w skali 1-5, z którym ze stwierdzeń („Polskie rolnictwo powoduje zanieczyszczenie środowiska” oraz „Polskie rolnictwo chroni środowisko i powoduje obniżenie stopnia zanieczyszczenia środowiska naturalnego”) zgadzają się w większym stopniu. Im bliżej cyfry 1, tym bliższe jest respondentowi stwierdzenie pierwsze. Im bliżej cyfry 5, tym bliższe jest badanemu stwierdzenie drugie. Średnia ocen wszystkich uczestników badania wyniosła 3,52, co oznacza, że częściej deklarowano zgodność z drugim ze stwierdzeń. Analiza wyników pozwoliła ponadto ustalić, że pozytywne oceny polskiego rolnictwa częściej wyrażali mieszkańcy miast aniżeli mieszkańcy wsi (średnie oceny to odpowiednio 3,69 i 3,41).

W opinii 22% rolników uczestniczących w badaniu, spośród wymogów zazielenienia żaden nie był trudny do wypełnienia. Taką samą odpowiedź zadeklarowało 23% rolników beneficjentów PROW. Pozostali rolnicy do najtrudniejszych wymogów zaliczyli przede wszystkim: zakaz zaorywania lub przekształcania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako cenne przyrodniczo na obszarach Natura 2000 (20% ogółu rolników i 20% rolników beneficjentów PROW), dywersyfikację upraw (20% ogółu rolników i 20% rolników beneficjentów PROW) oraz utrzymanie obszarów proekologicznych (16% ogółu rolników i 17% rolników beneficjentów PROW).

Respondenci zapytani o uczucia, jakie towarzyszą im, gdy myślą o tym, że Polska jest w Unii Europejskiej najczęściej wymieniali nadzieję (47% mieszkańców wsi i 38% mieszkańców miast) oraz dumę (44% mieszkańców wsi i 35% mieszkańców miast). Były to również najczęstsze odpowiedzi wskazywane przez rolników (odpowiednio 48 i 44%). Warto ponadto zauważyć, że 33% mieszkańców wsi i 38% mieszkańców miast stanowiły osoby, które ponownie zagłosowałyby w referendum za przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej.

## MW36. Jaki wpływ, Pana(i) zdaniem, mają środki europejskie na rozwój obszarów wiejskich?

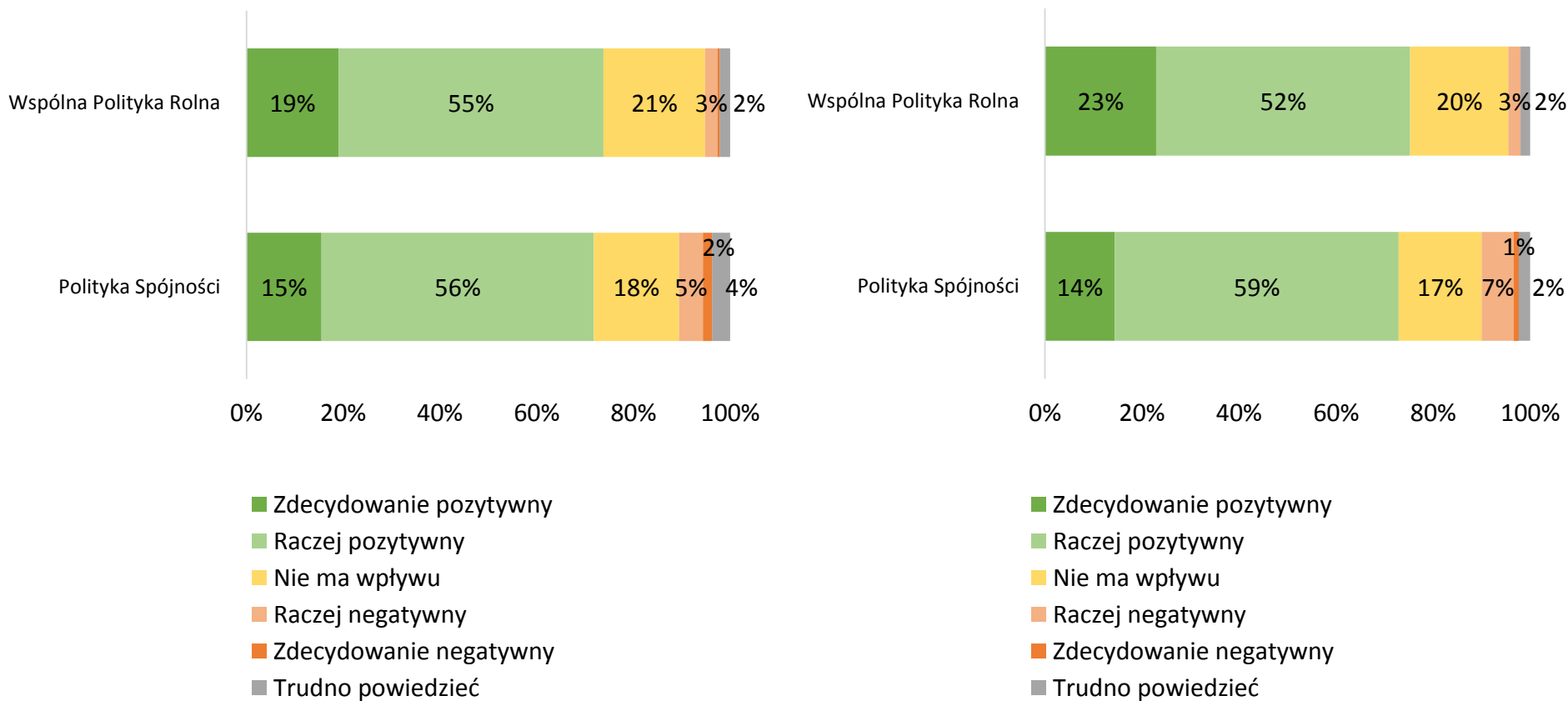


Mieszkańcy wsi (N = 1567)

Mieszkańcy miast (N = 1067)



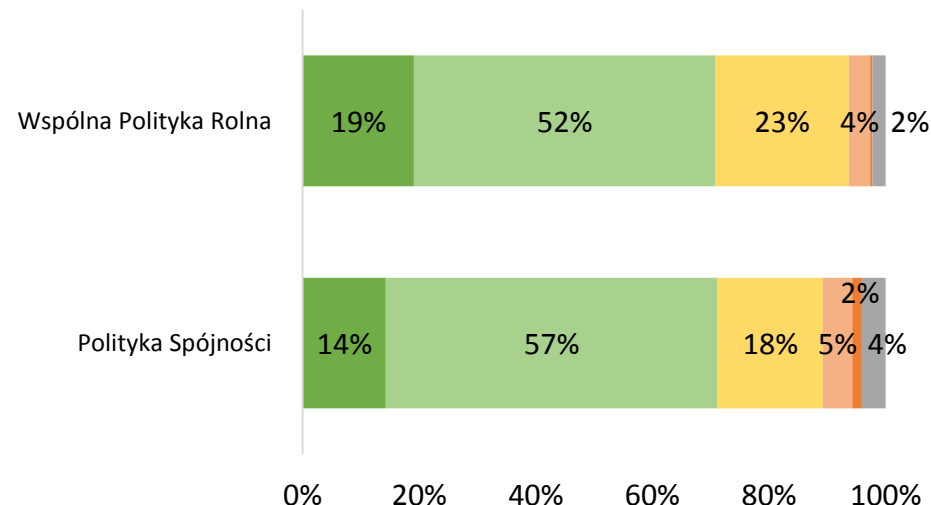
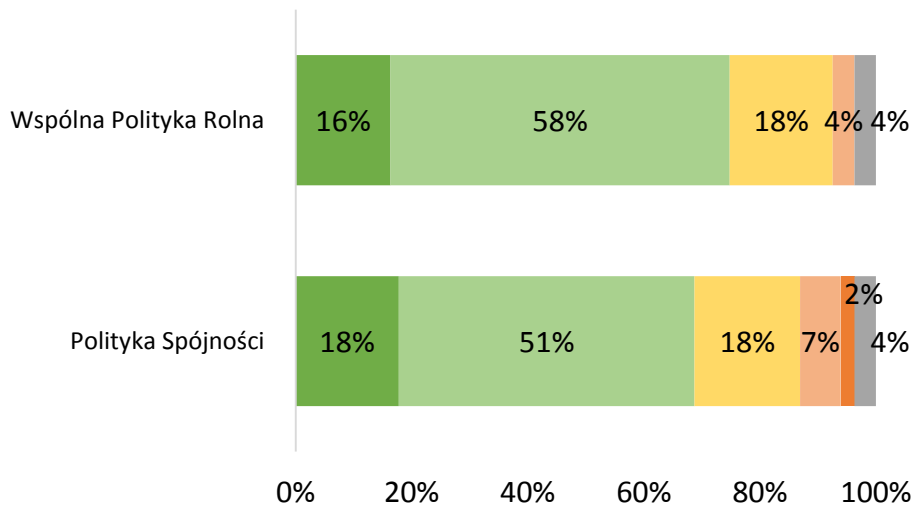
## MW36. Jaki wpływ, Pana(i) zdaniem, mają środki europejskie na rozwój obszarów wiejskich?



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)

Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N = 663)

## MW36. Jaki wpływ, Pana(i) zdaniem, mają środki europejskie na rozwój obszarów wiejskich?



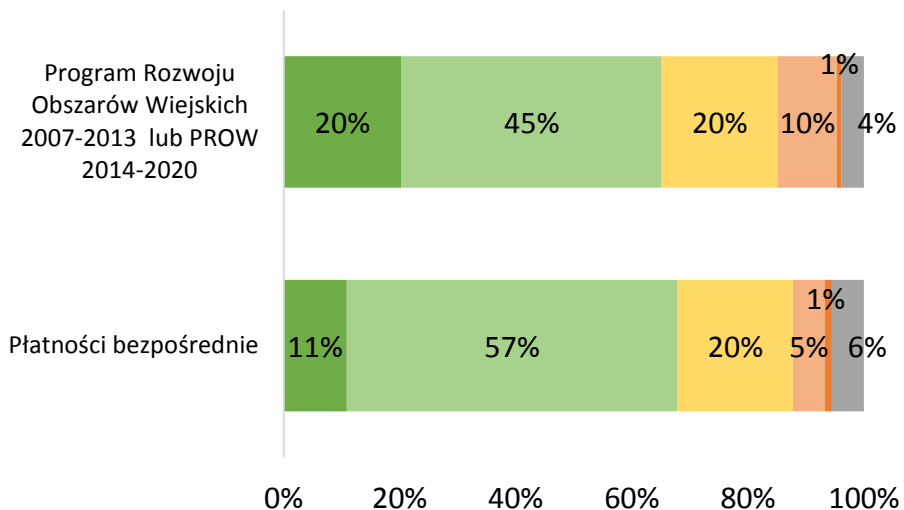
- Zdecydowanie pozytywny
- Raczej pozytywny
- Nie ma wpływu
- Raczej negatywny
- Zdecydowanie negatywny
- Trudno powiedzieć

- Zdecydowanie pozytywny
- Raczej pozytywny
- Nie ma wpływu
- Raczej negatywny
- Zdecydowanie negatywny
- Trudno powiedzieć

Mieszkańcy wsi beneficjenci PROW (N = 214)

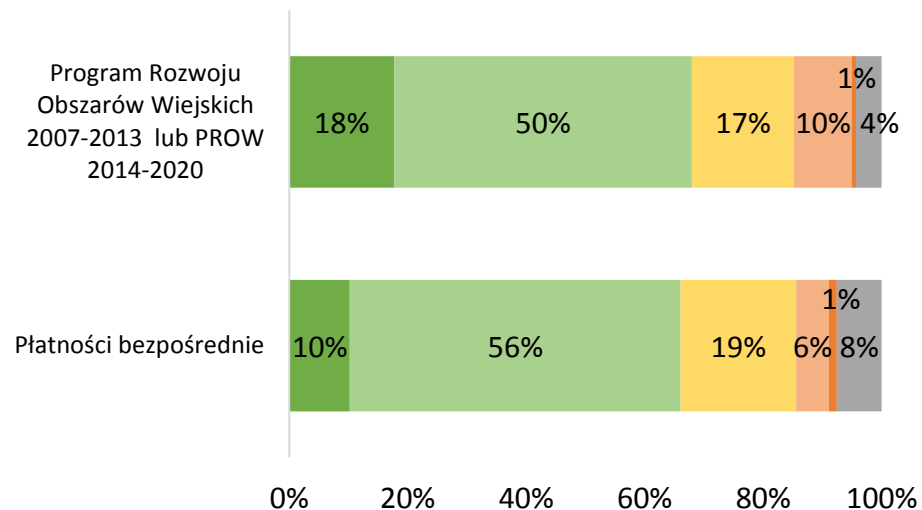
Mieszkańcy wsi beneficjenci płatności bezpośrednich (N = 492)

## MW37. Jaki wpływ, Pana(i) zdaniem, ma Wspólna Polityka Rolna na rozwój gospodarstw rolnych w Polsce?



- Zdecydowanie pozytywny
- Raczej pozytywny
- Nie ma wpływu
- Raczej negatywny
- Zdecydowanie negatywny
- Trudno powiedzieć

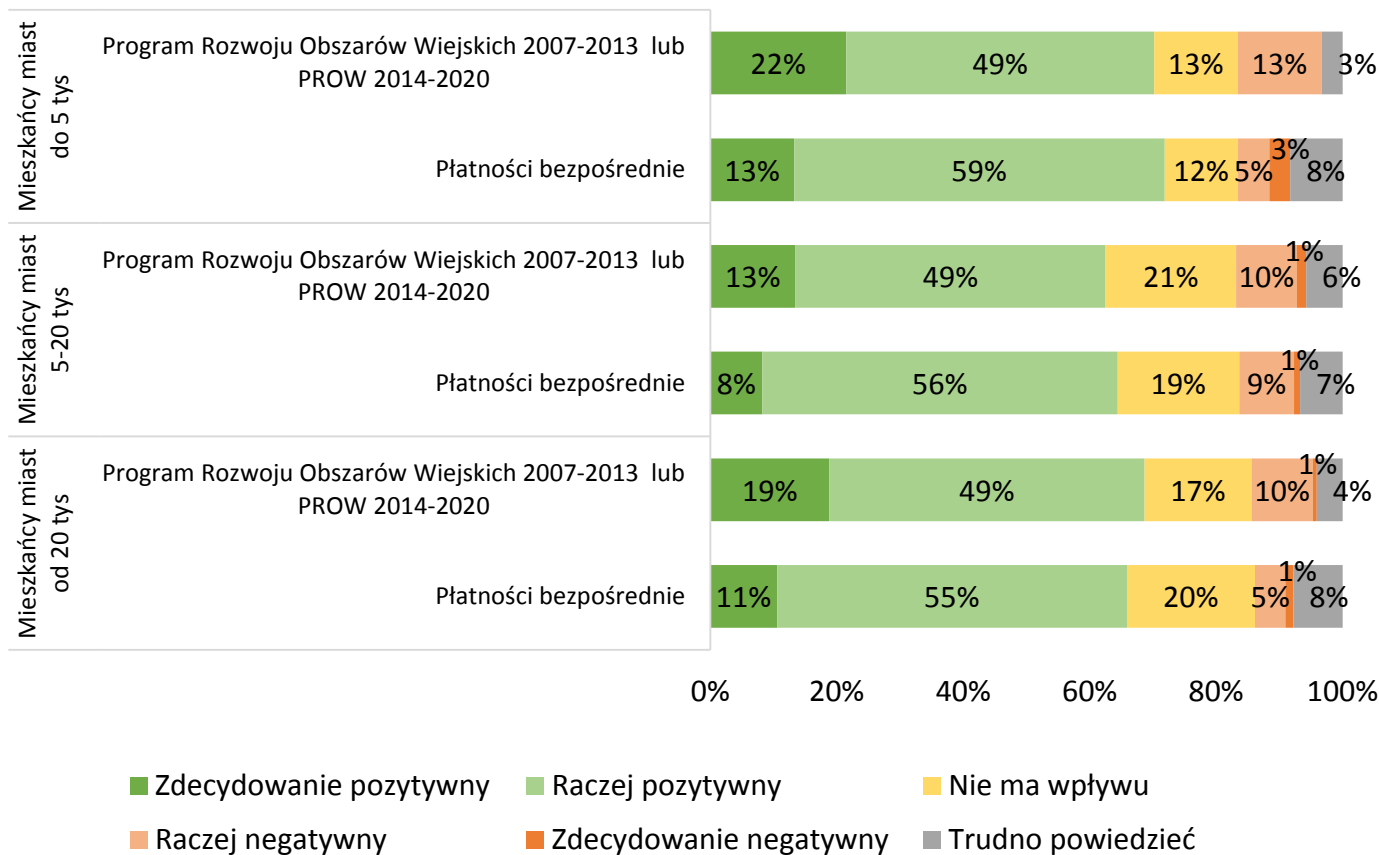
Mieszkańcy wsi (N = 1567)



- Zdecydowanie pozytywny
- Raczej pozytywny
- Nie ma wpływu
- Raczej negatywny
- Zdecydowanie negatywny
- Trudno powiedzieć

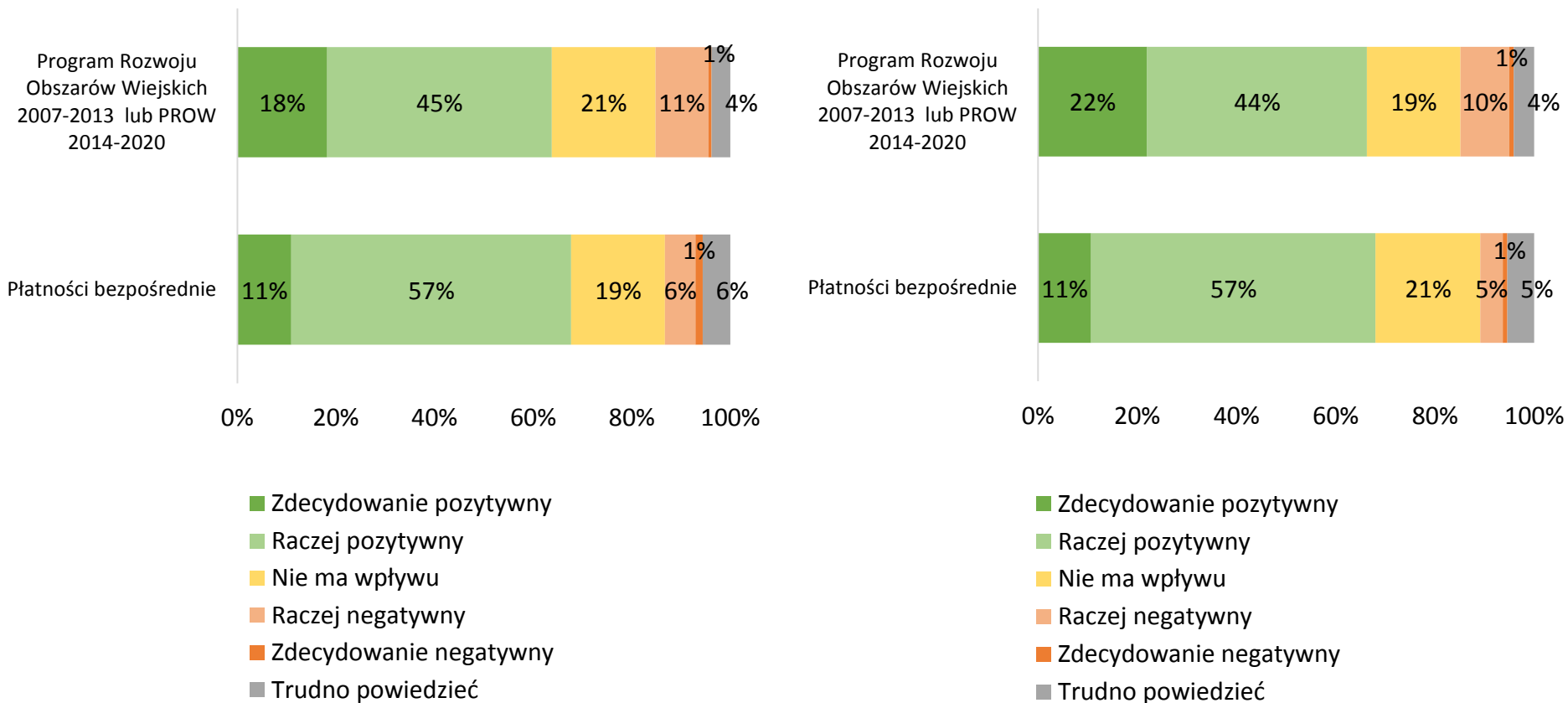
Mieszkańcy miast (N = 1067)

## MW37. Jaki wpływ, Pana(i) zdaniem, ma Wspólna Polityka Rolna na rozwój gospodarstw rolnych w Polsce?



Mieszkańcy miast do 5 tys. (N=60); Mieszkańcy miast 5-20 tys. (N=208); Mieszkańcy miast od 20 tys. (N=799)

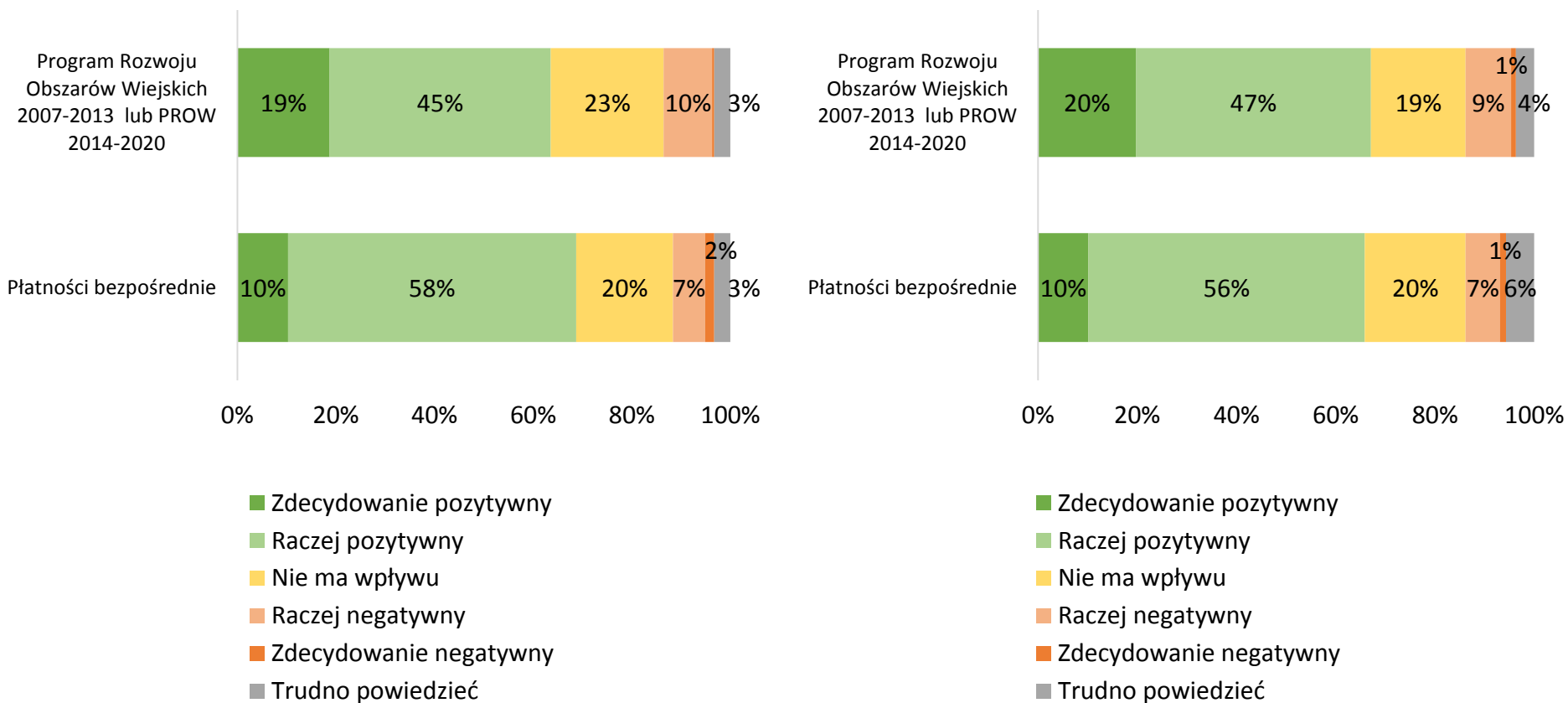
## MW37. Jaki wpływ, Pana(i) zdaniem, ma Wspólna Polityka Rolna na rozwój gospodarstw rolnych w Polsce?



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)

Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N = 663)

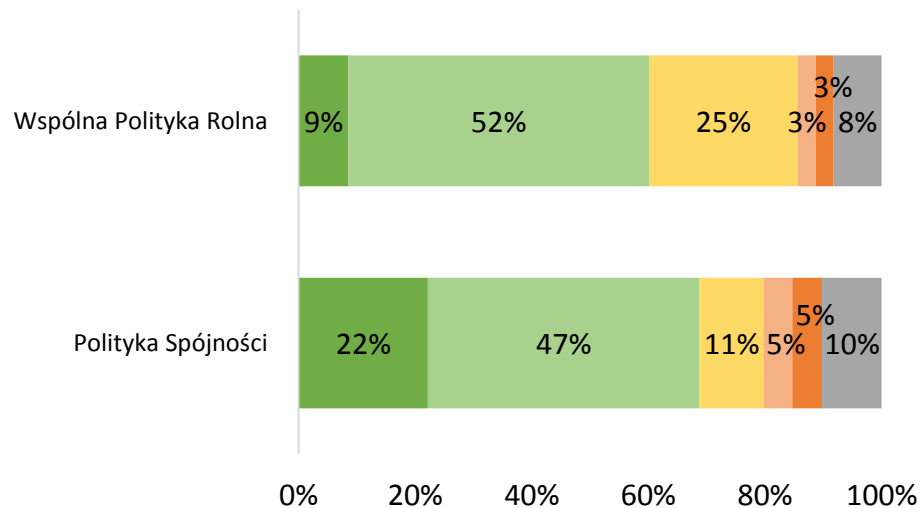
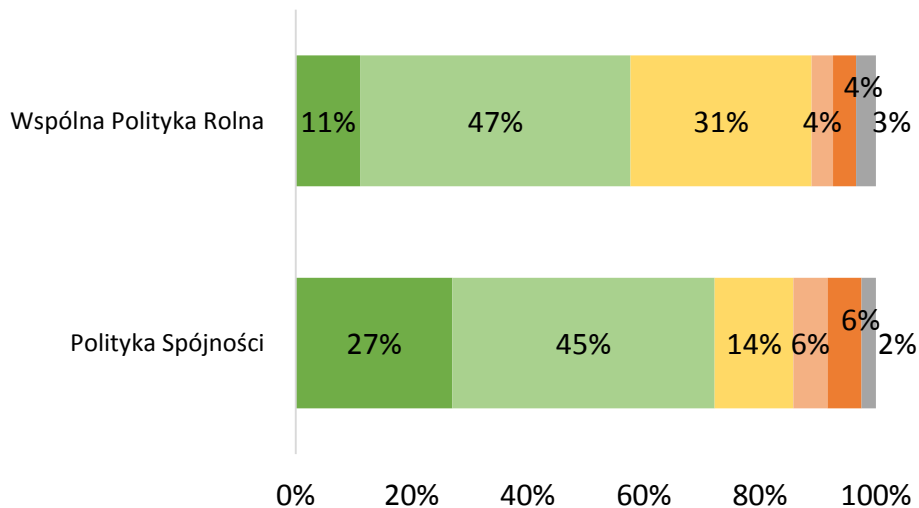
## MW37. Jaki wpływ, Pana(i) zdaniem, ma Wspólna Polityka Rolna na rozwój gospodarstw rolnych w Polsce?



Mieszkańcy wsi beneficjenci PROW (N = 214)

Mieszkańcy wsi beneficjenci płatności bezpośrednich (N = 492)

## MW38. Jaki wpływ, Pana(i) zdaniem, mają środki europejskie na stan środowiska przyrodniczego?



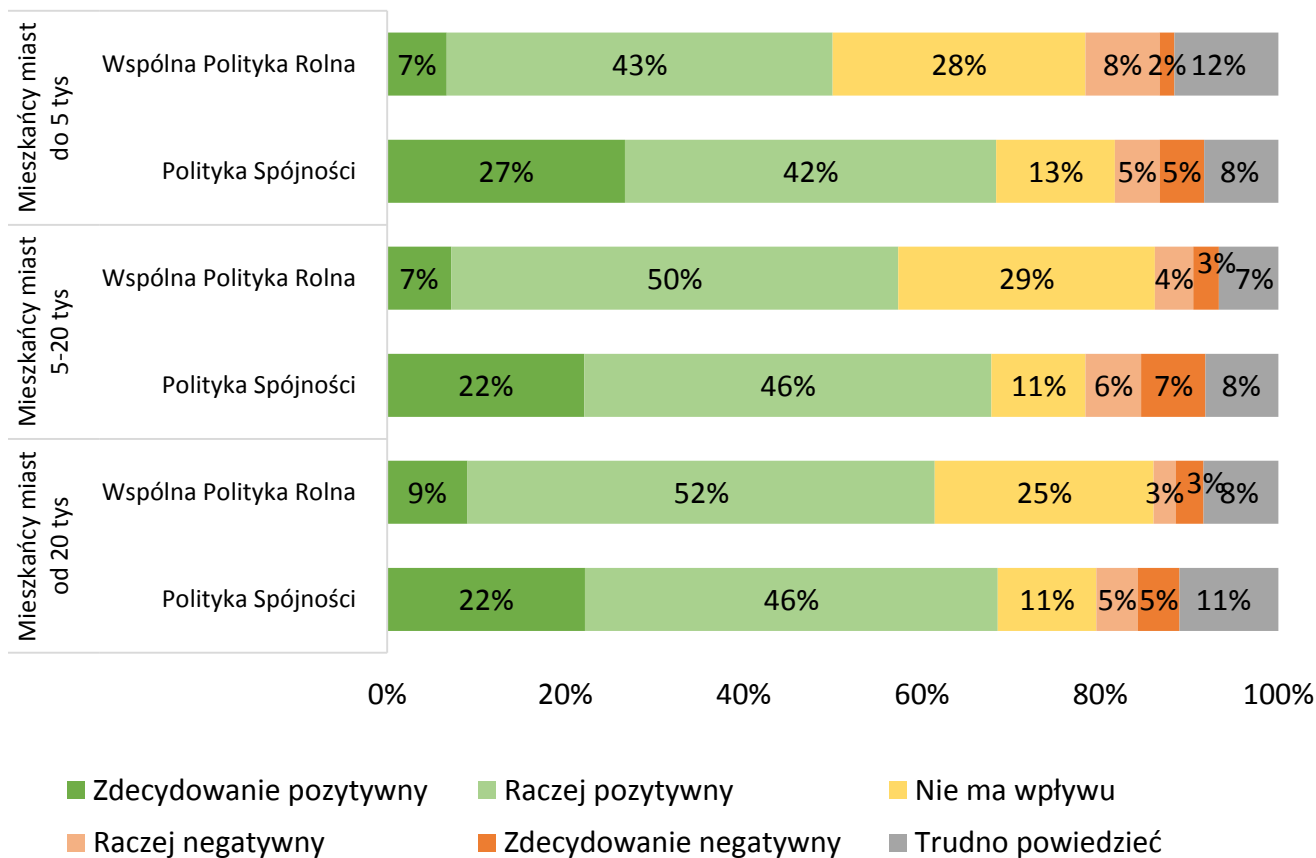
- Zdecydowanie pozytywny
- Raczej pozytywny
- Nie ma wpływu
- Raczej negatywny
- Zdecydowanie negatywny
- Trudno powiedzieć

- Zdecydowanie pozytywny
- Raczej pozytywny
- Nie ma wpływu
- Raczej negatywny
- Zdecydowanie negatywny
- Trudno powiedzieć

Mieszkańcy wsi (N = 1567)

Mieszkańcy miast (N = 1067)

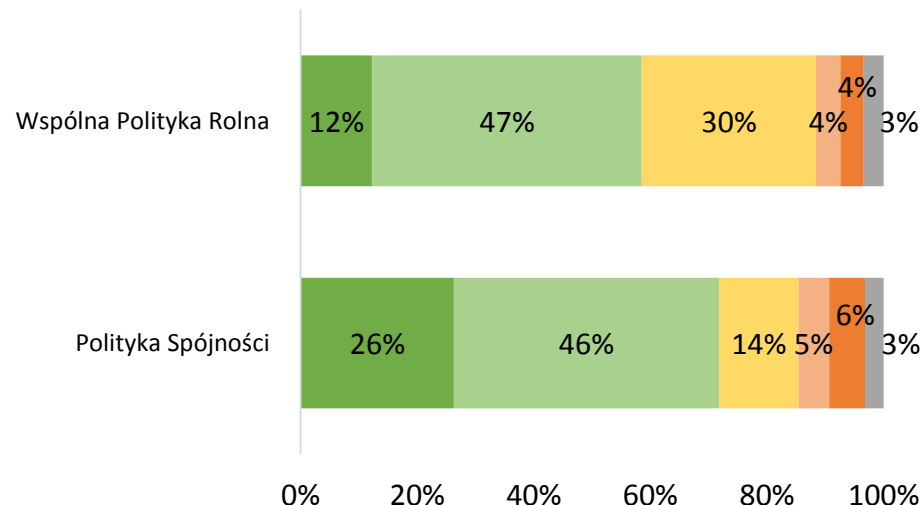
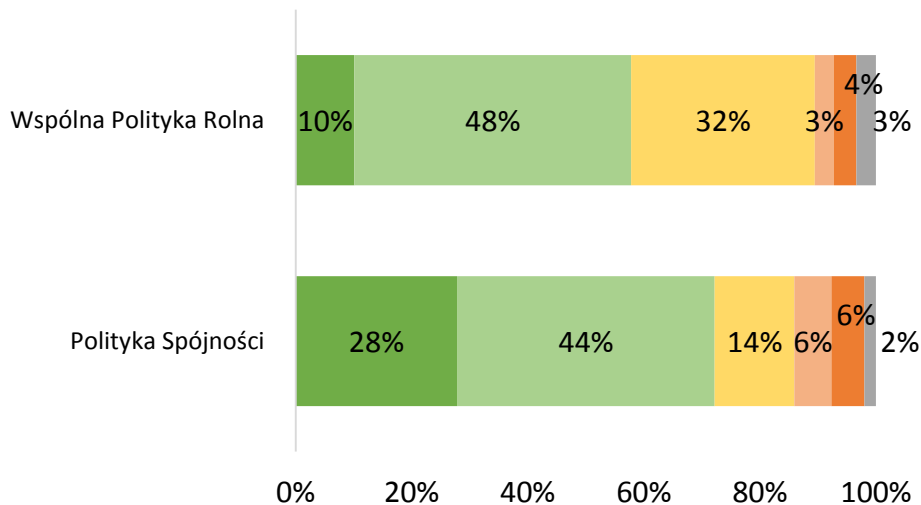
## MW38. Jaki wpływ, Pana(i) zdaniem, mają środki europejskie na stan środowiska przyrodniczego?



Mieszkańcy miast do 5 tys. (N=60); Mieszkańcy miast 5-20 tys. (N=208); Mieszkańcy miast od 20 tys. (N=799)



## MW38. Jaki wpływ, Pana(i) zdaniem, mają środki europejskie na stan środowiska przyrodniczego?



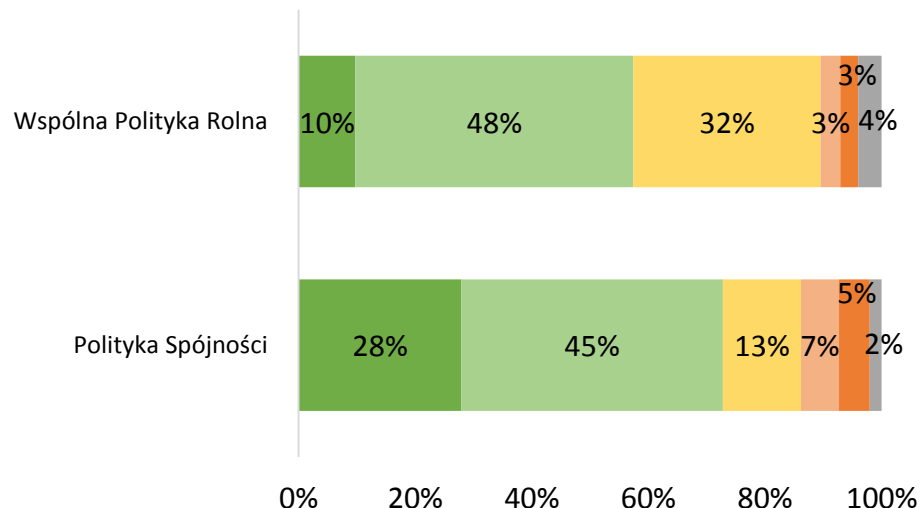
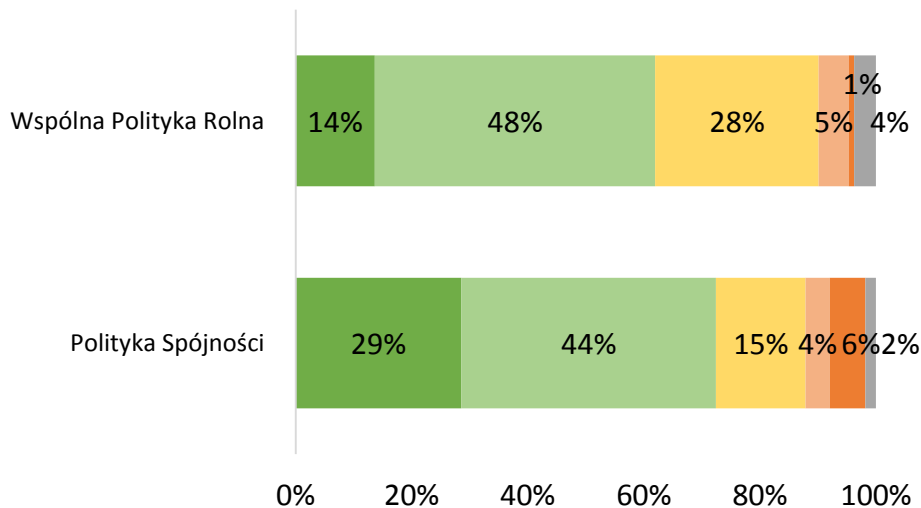
- Zdecydowanie pozytywny
- Raczej pozytywny
- Nie ma wpływu
- Raczej negatywny
- Zdecydowanie negatywny
- Trudno powiedzieć

- Zdecydowanie pozytywny
- Raczej pozytywny
- Nie ma wpływu
- Raczej negatywny
- Zdecydowanie negatywny
- Trudno powiedzieć

Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)

Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N = 663)

## MW38. Jaki wpływ, Pana(i) zdaniem, mają środki europejskie na stan środowiska przyrodniczego?



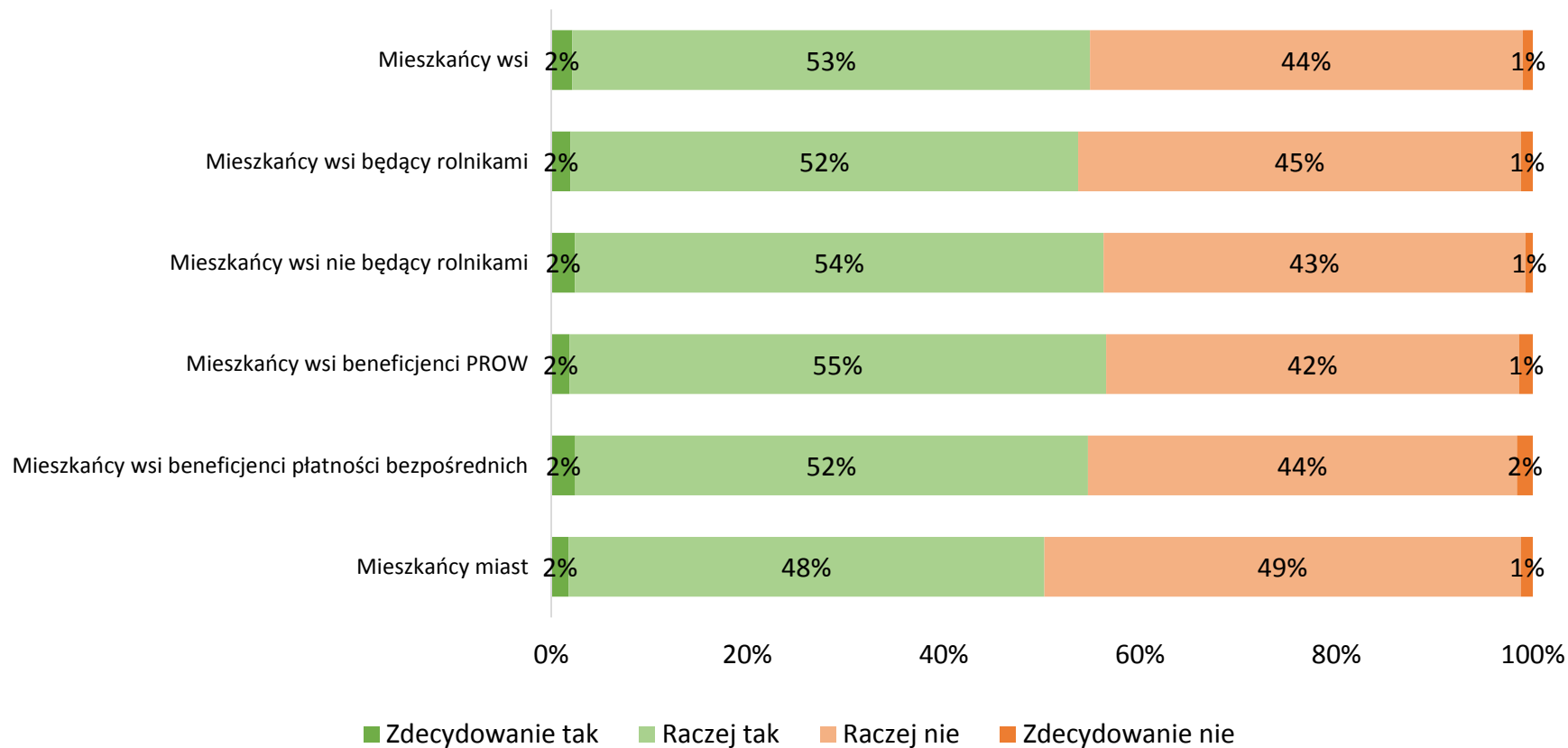
- Zdecydowanie pozytywny
- Raczej pozytywny
- Nie ma wpływu
- Raczej negatywny
- Zdecydowanie negatywny
- Trudno powiedzieć

- Zdecydowanie pozytywny
- Raczej pozytywny
- Nie ma wpływu
- Raczej negatywny
- Zdecydowanie negatywny
- Trudno powiedzieć

Mieszkańcy wsi beneficjenci PROW (N = 214)

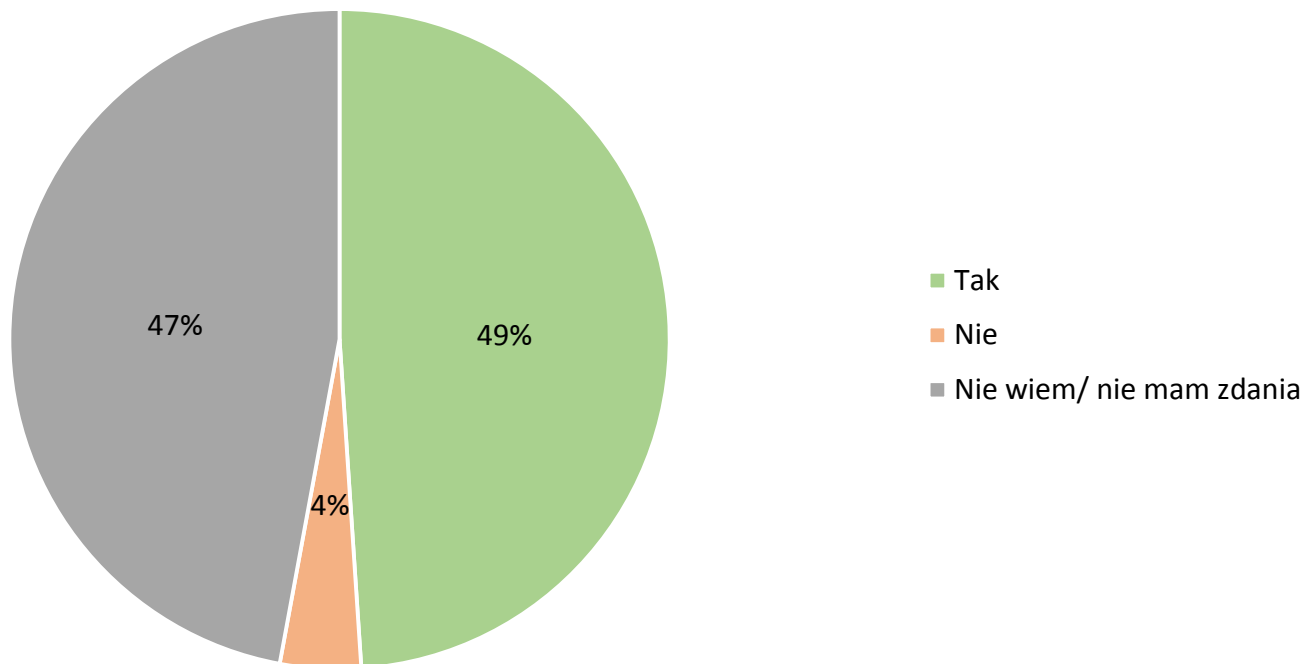
Mieszkańcy wsi beneficjenci płatności bezpośrednich (N = 492)

## MW39. Czy Pana(i) zdaniem Unia Europejska (jej instytucje) wystarczająco dbają o przyszłość rolnictwa i obszarów wiejskich?



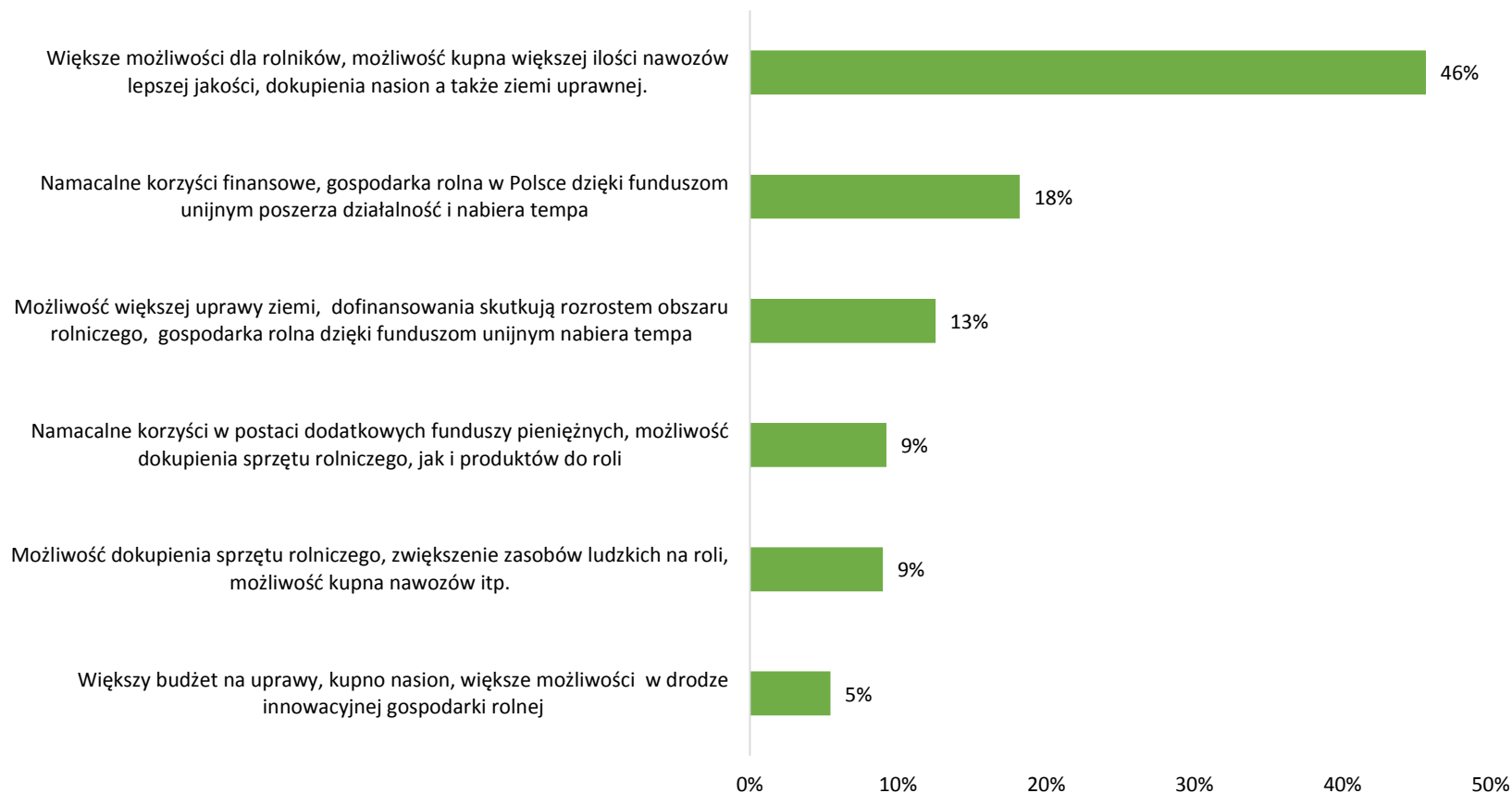
Mieszkańcy wsi (N = 1567); Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy wsi beneficjenci PROW (N=214); Mieszkańcy wsi beneficjenci płatności bezpośrednich (N=492); Mieszkańcy miast (N=1067)

## MW40. Czy widzi Pani/Pan korzyści ze wsparcia finansowego, jakie otrzymują polscy rolnicy z funduszy Unii Europejskiej



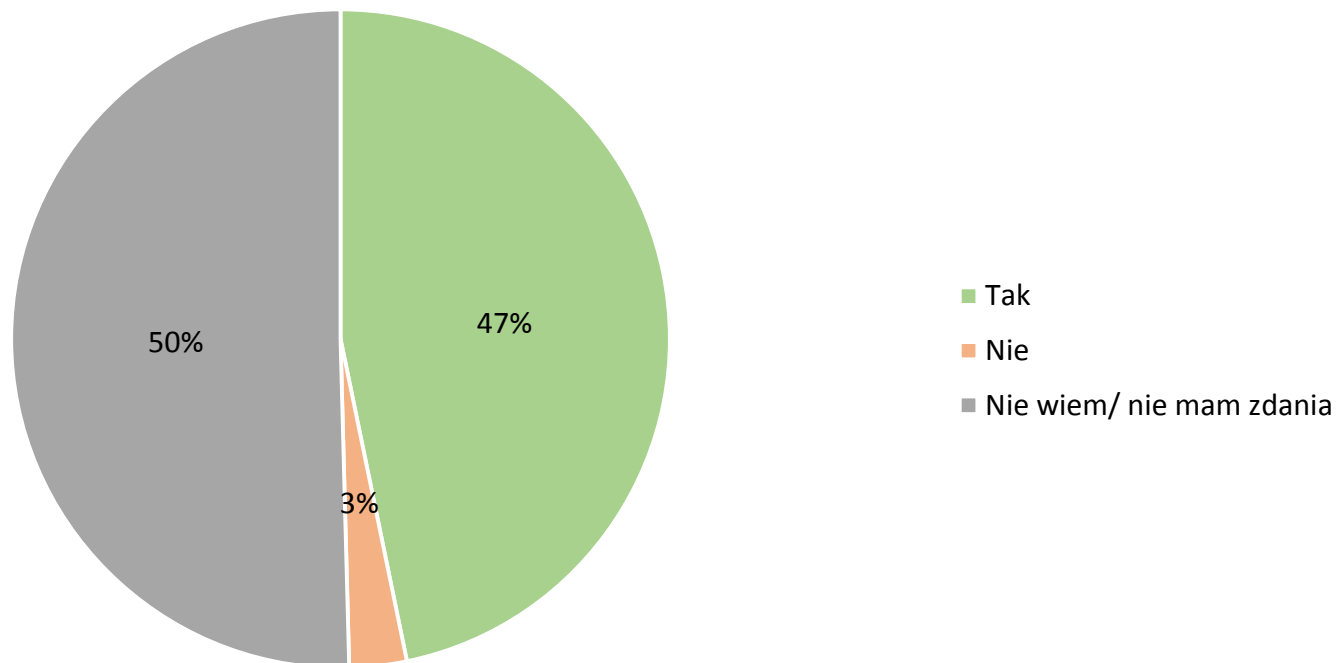
Mieszkańcy wsi (N = 1567)

## MW40. Czy widzi Pani/Pan korzyści ze wsparcia finansowego, jakie otrzymują polscy rolnicy z funduszy Unii Europejskiej



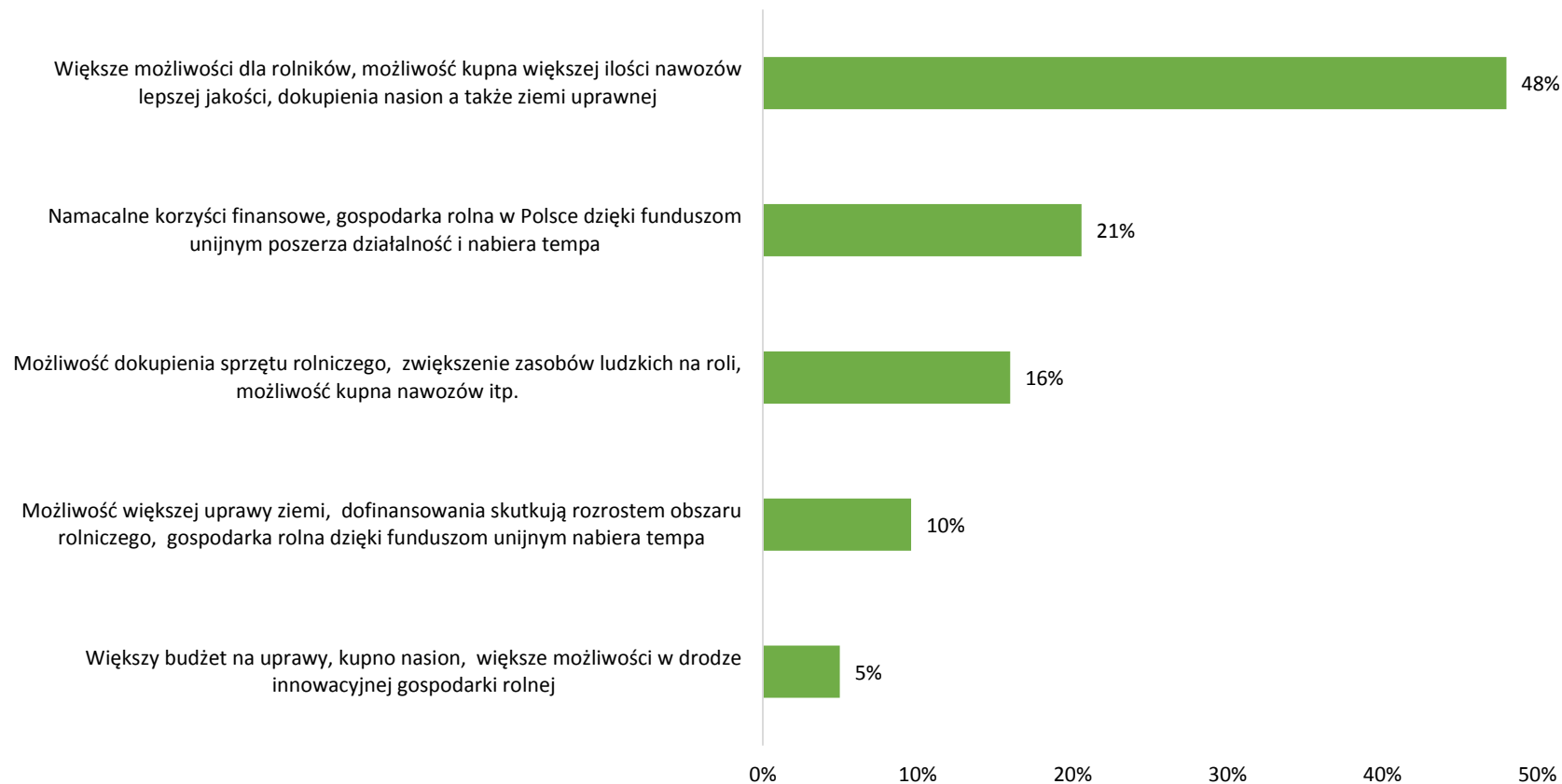
Mieszkańcy wsi, którzy widzą korzyści ze wsparcia finansowego Unii Europejskiej i potrafią je wskazać (N = 423)

## MW40. Czy widzi Pani/Pan korzyści ze wsparcia finansowego, jakie otrzymują polscy rolnicy z funduszy Unii Europejskiej



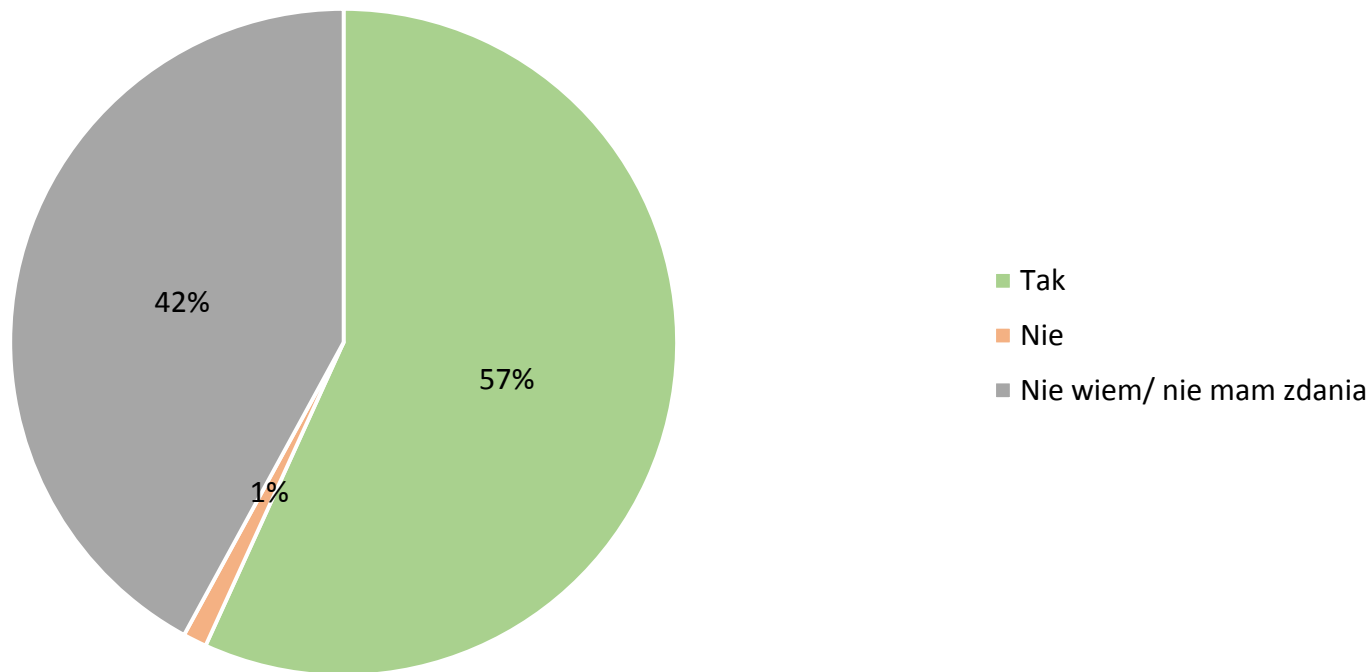
Mieszkańcy miast (N = 1067)

## MW40. Czy widzi Pani/Pan korzyści ze wsparcia finansowego, jakie otrzymują polscy rolnicy z funduszy Unii Europejskiej



Mieszkańcy miast, którzy widzą korzyści ze wsparcia finansowego Unii Europejskiej i potrafią je wskazać (N = 282)

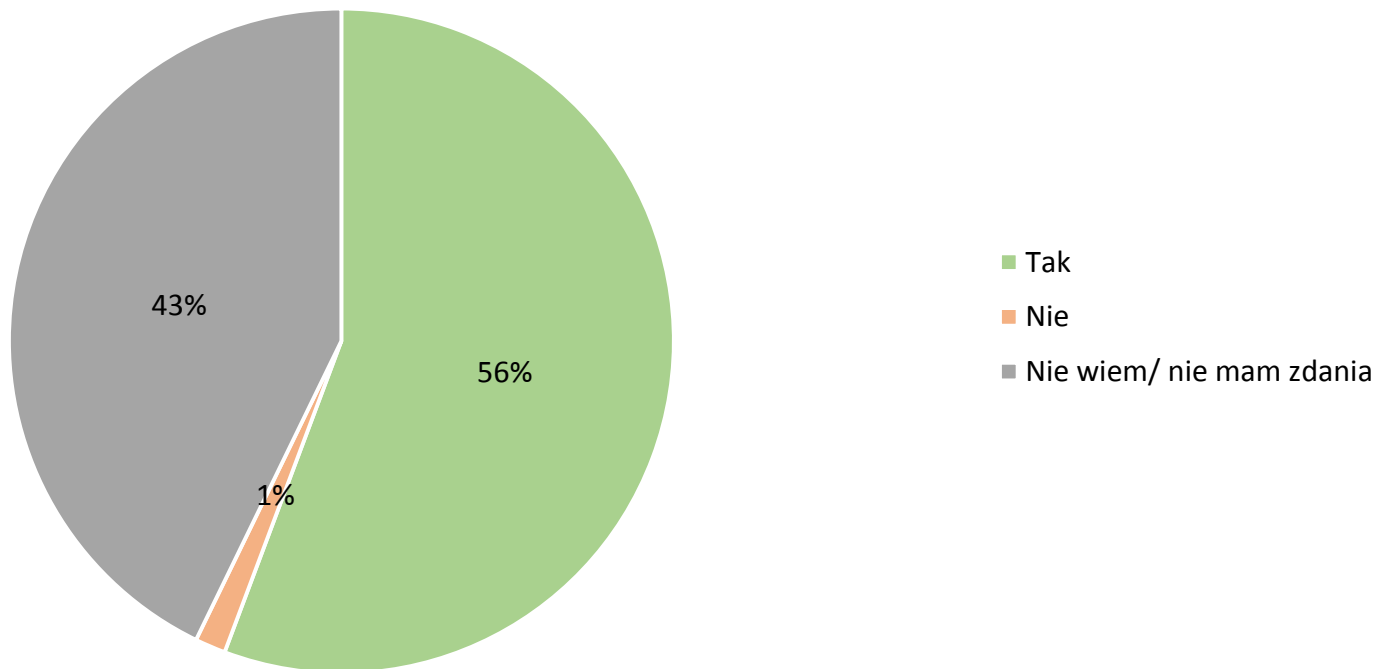
## MW41. Czy zdaniem Pani/Pana polskie produkty żywnościowe są lepszej jakości dzięki tej pomocy



Mieszkańcy wsi (N = 1567)

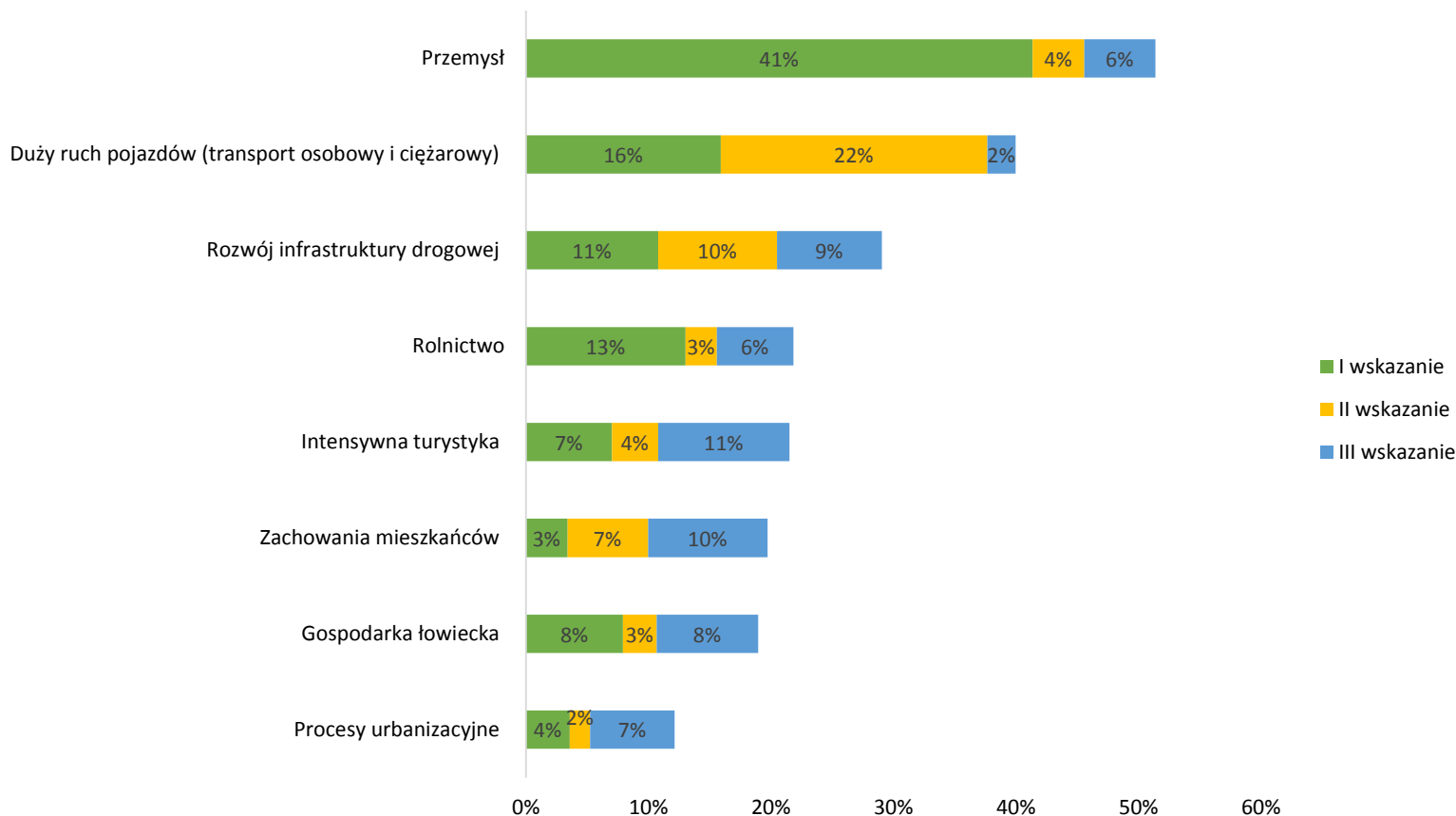


## MW41. Czy zdaniem Pani/Pana polskie produkty żywnościowe są lepszej jakości dzięki tej pomocy



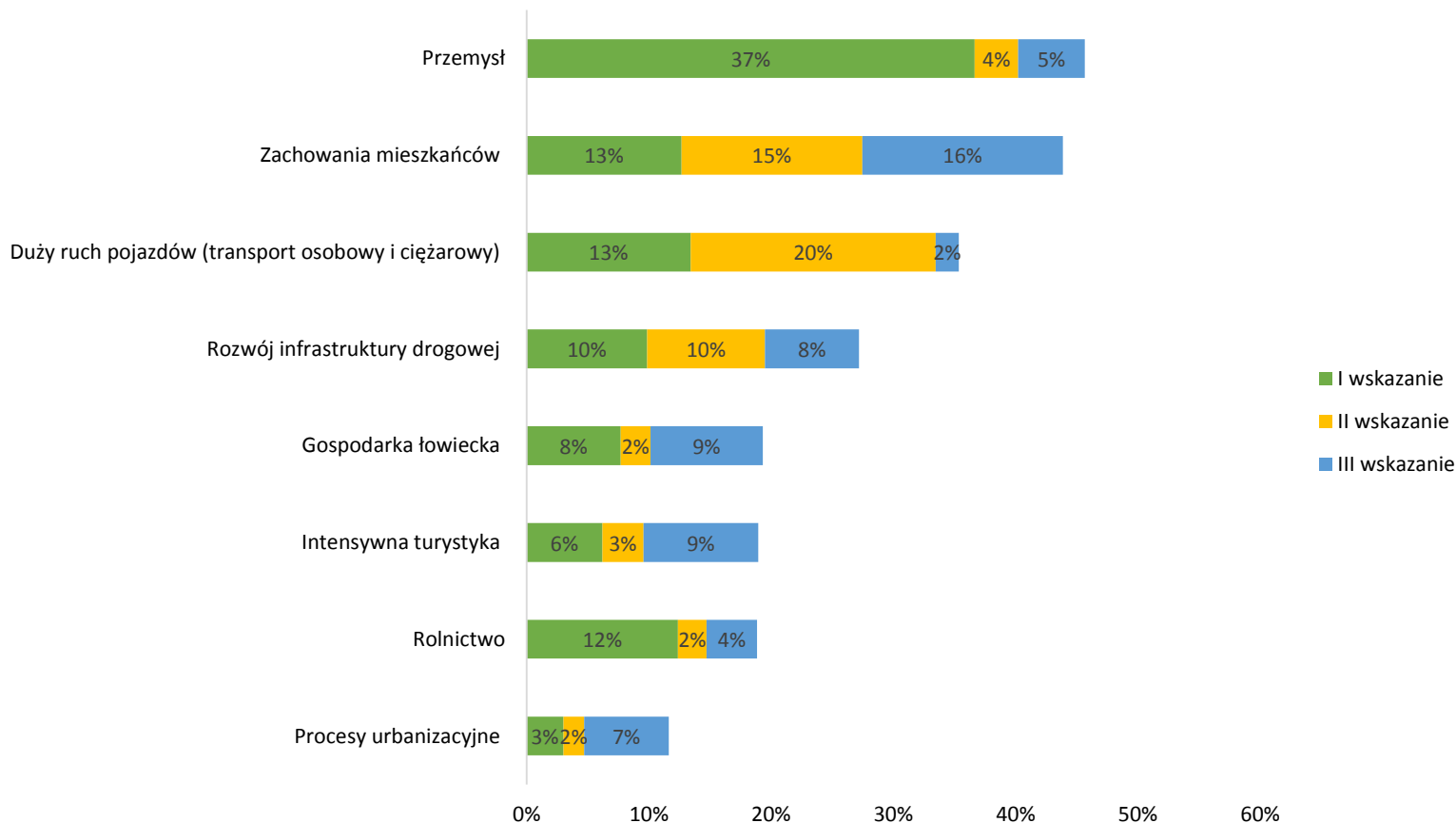
Mieszkańcy miast (N = 1067)

## MW42. Jakie czynniki Pana(i) zdaniem w największym stopniu wpływają negatywnie na stan środowiska przyrodniczego na obszarach wiejskich, (jakość wody, czystość powietrza, różnorodność gatunków zwierząt i roślin itp.) w Pana(i) gminie?



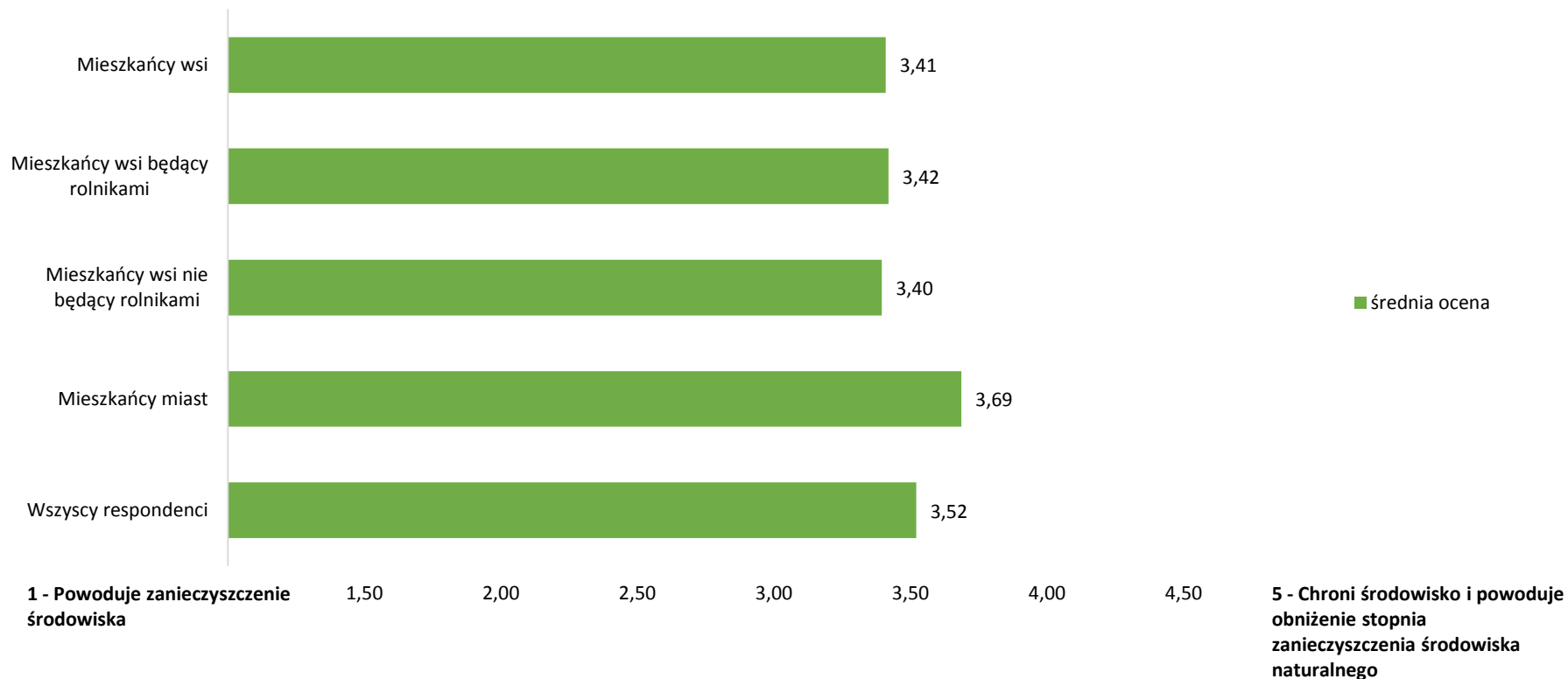
Mieszkańcy wsi (N = 1567); wielokrotny wybór z hierarchią

## MW42. Jakie czynniki Pana(i) zdaniem w największym stopniu wpływają negatywnie na stan środowiska przyrodniczego na obszarach wiejskich, (jakość wody, czystość powietrza, różnorodność gatunków zwierząt i roślin itp.) w Pana(i) gminie?



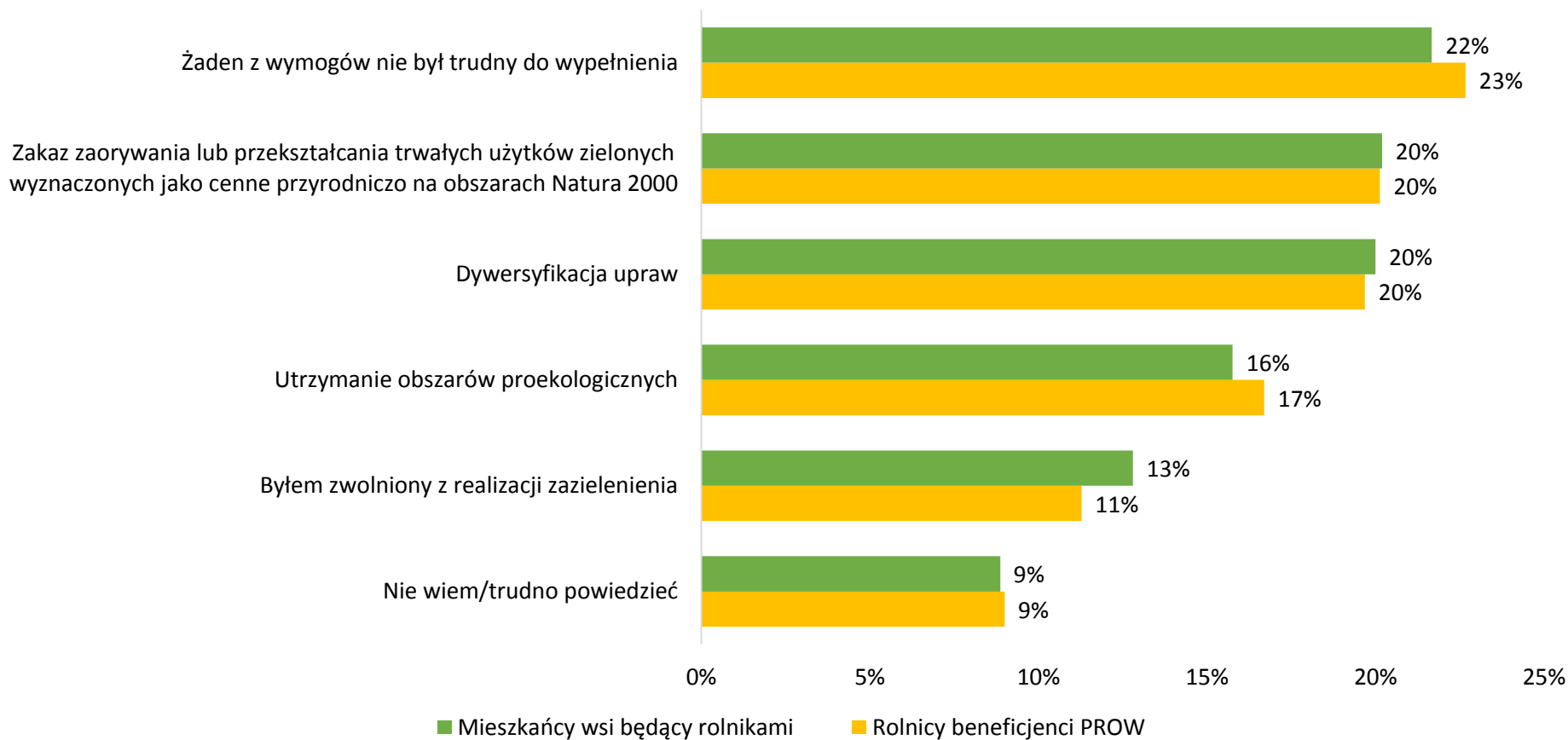
Mieszkańcy miast (N = 1067); wielokrotny wybór z hierarchią

**MW43. Spotyka się różne opinie o polskim rolnictwie. W jakim stopniu zgadza się Pan(i) lub nie zgadza z następującym określeniem na temat polskiego rolnictwa? Im bliżej cyfry 1, tym bliższa jest Panu(i) odpowiedź z lewej strony. Im bliżej cyfry 5 tym bliższa jest Panu(i) odpowiedź z prawej strony. Czy Pana(i) zdaniem polskie rolnictwo...**



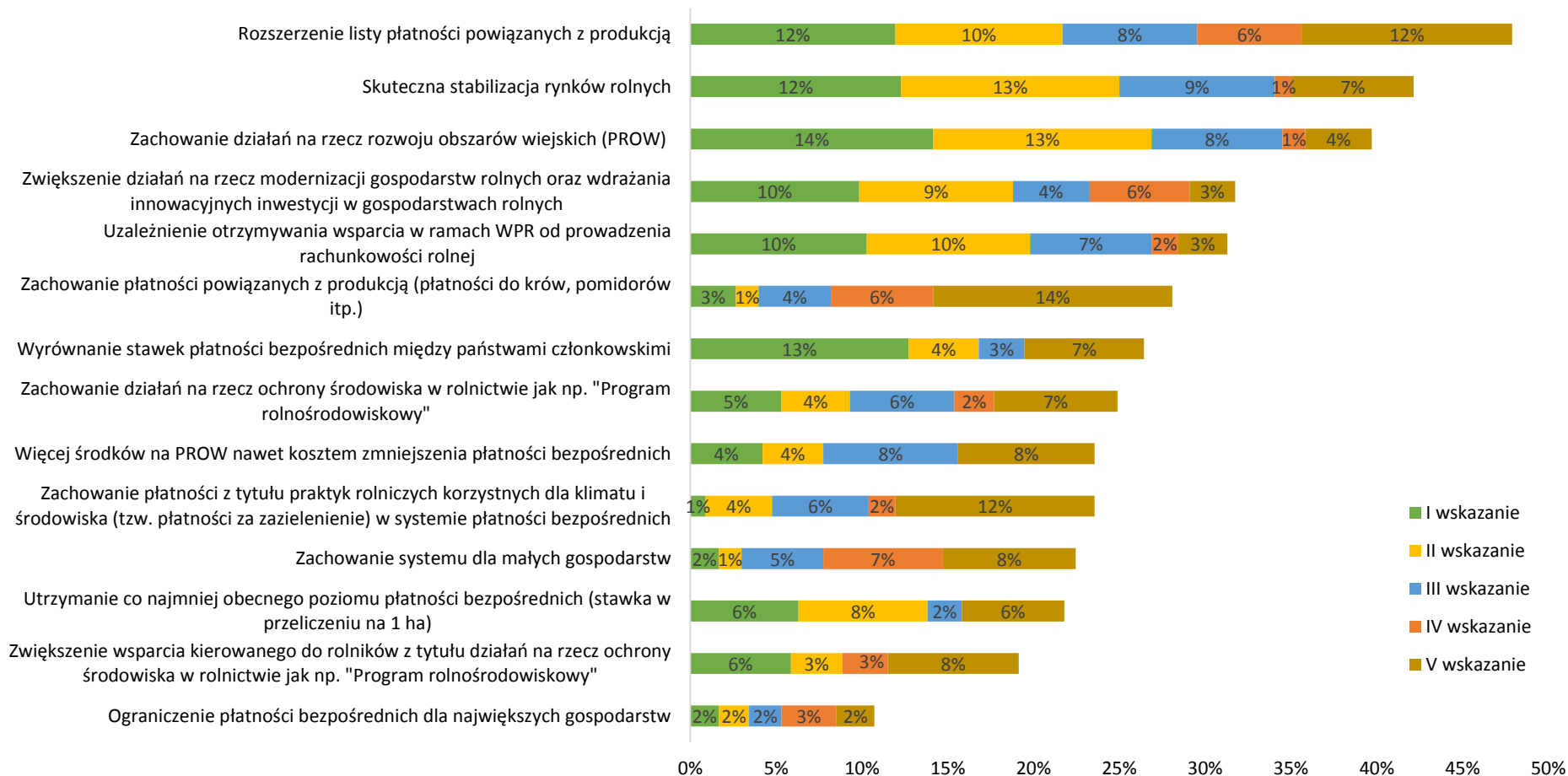
Mieszkańcy wsi (N = 1567); Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy miast (N=1067); Wszyscy respondenci (N=2634)

## R28. Który z wymogów zazielenienia jest dla Pana(i) najtrudniejszy do wypełnienia?



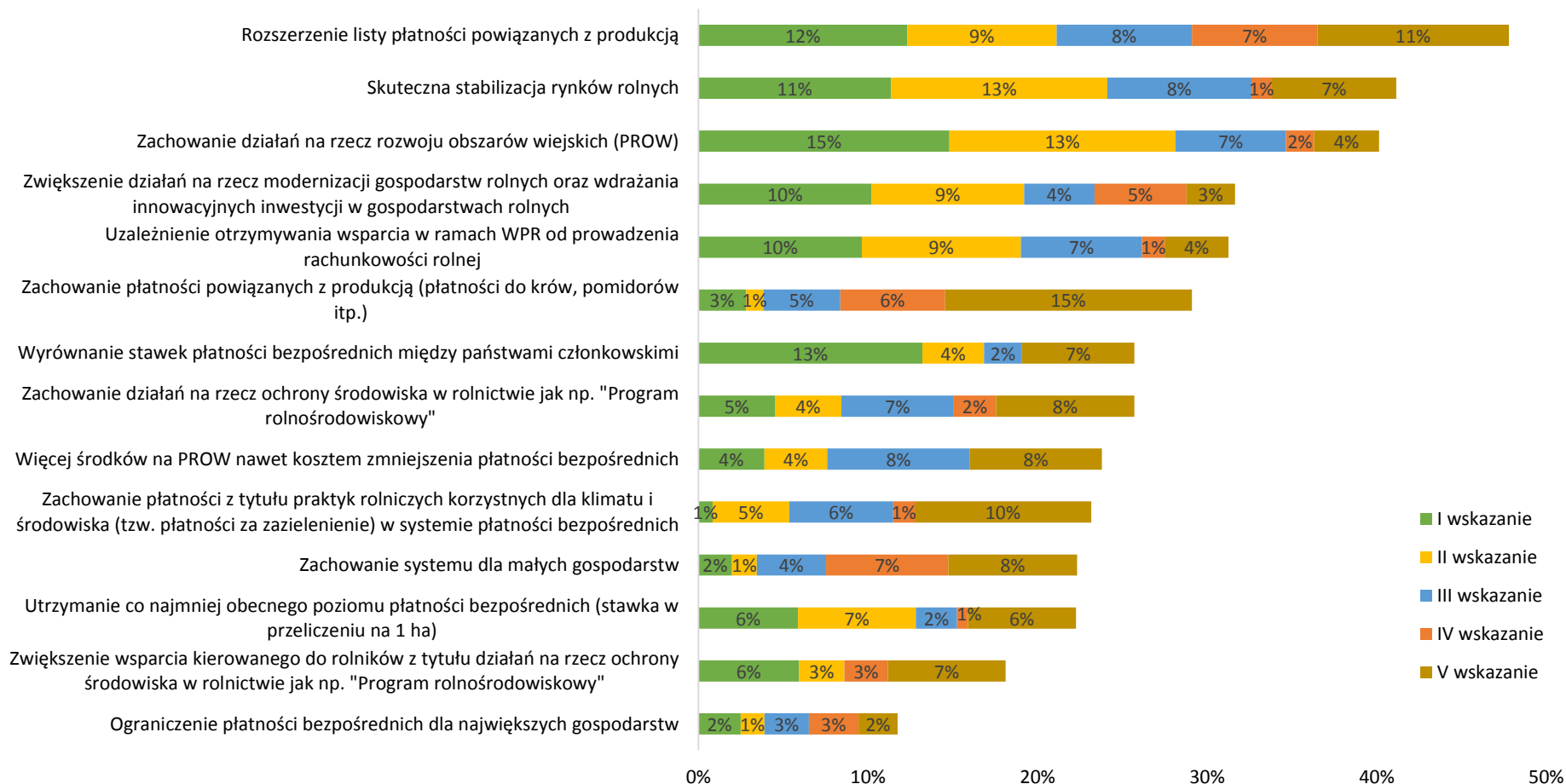
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904); Rolnicy beneficjenci PROW (N = 203)

## MW44. Które zagadnienia Pana(i) zdaniem powinny być polskim priorytetem w dyskusji na forum UE ws. przyszłości Wspólnej Polityki Rolnej po 2020 r.?



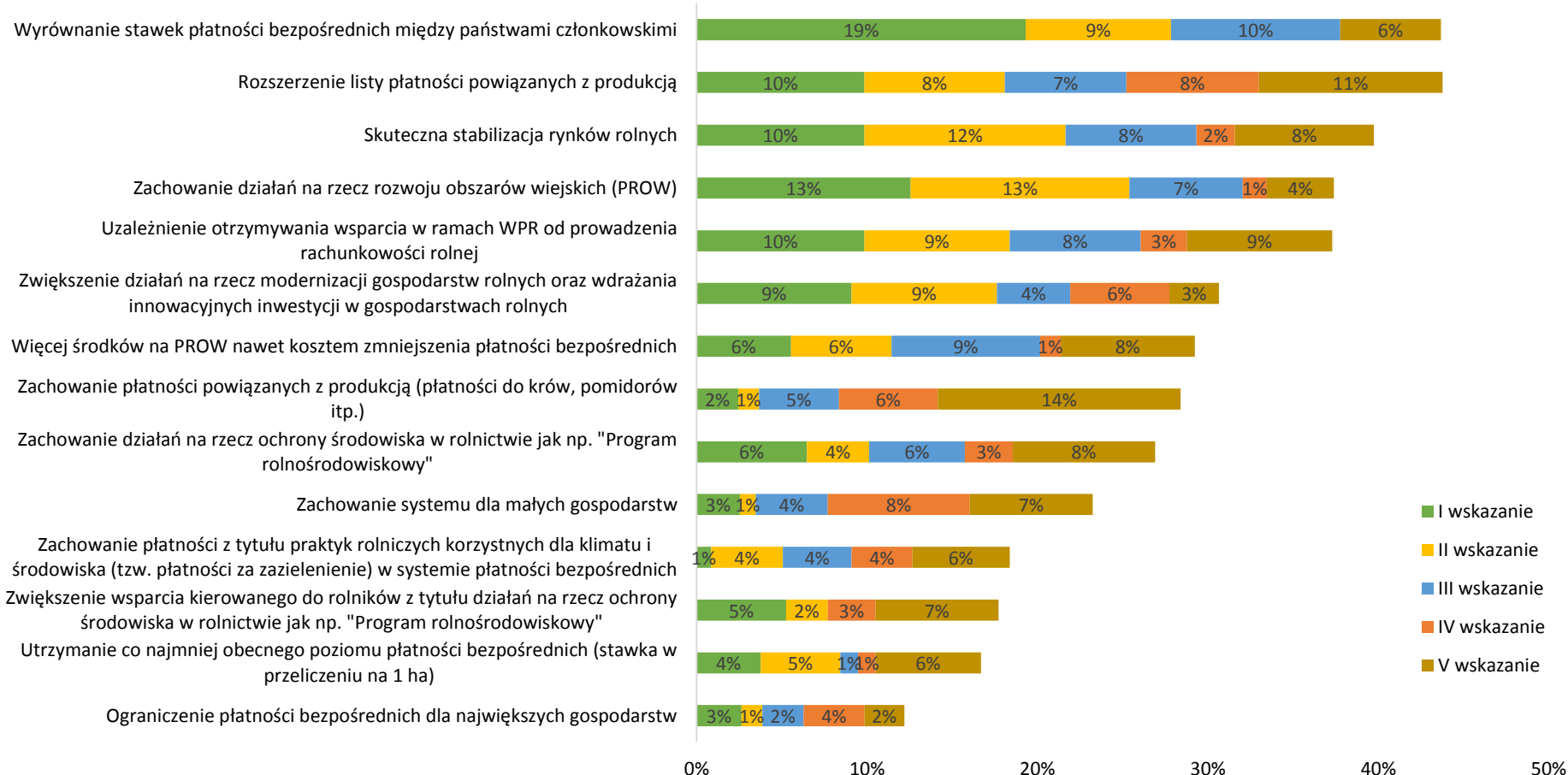
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904); wielokrotny wybór z hierarchią

## MW44. Które zagadnienia Pana(i) zdaniem powinny być polskim priorytetem w dyskusji na forum UE ws. przyszłości Wspólnej Polityki Rolnej po 2020 r.?



Mieszkańcy wsi (N = 1567); wielokrotny wybór z hierarchią

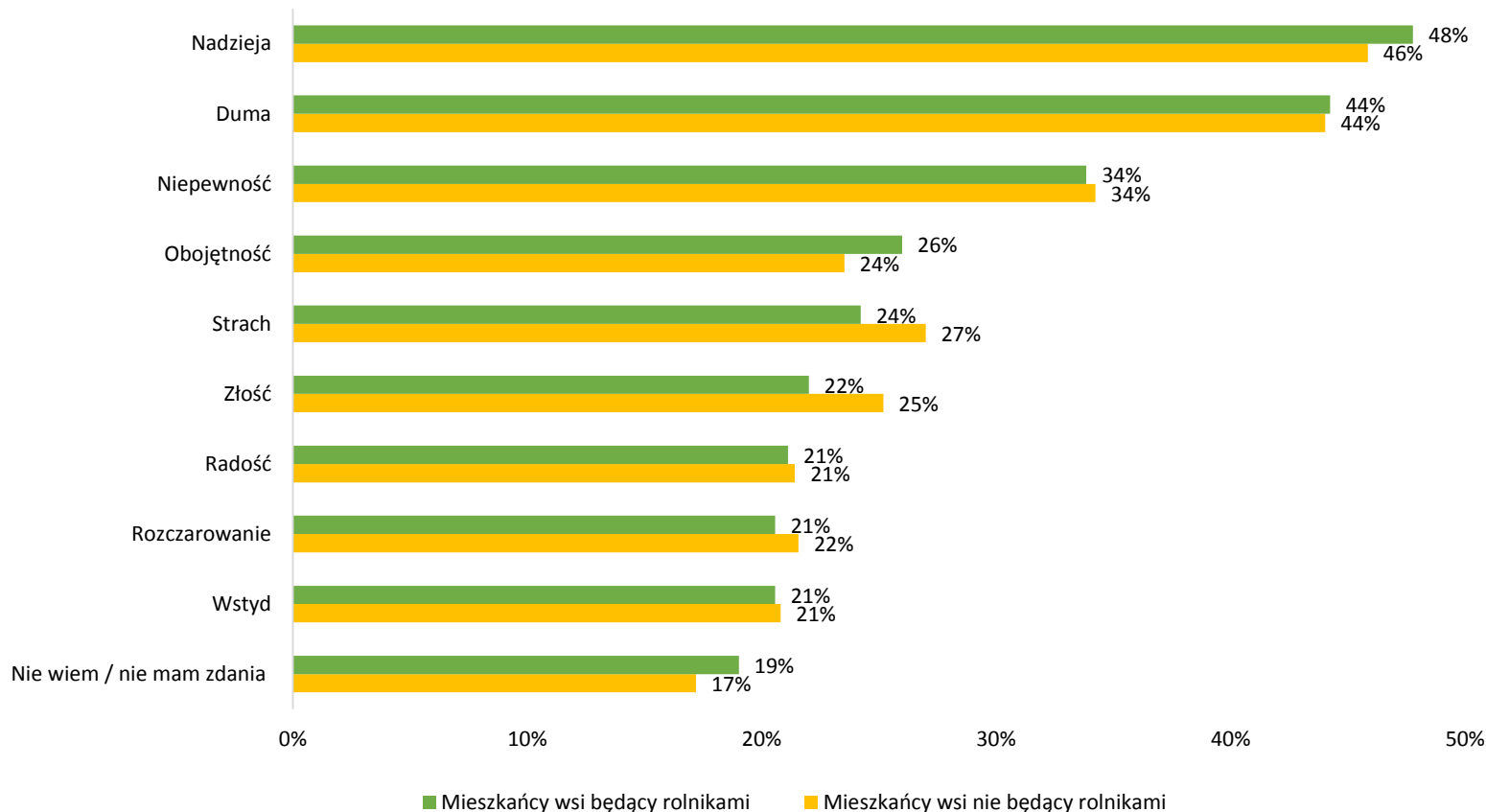
## MW44. Które zagadnienia Pana(i) zdaniem powinny być polskim priorytetem w dyskusji na forum UE ws. przyszłości Wspólnej Polityki Rolnej po 2020 r.?



Mieszkańcy miast (N = 1067); wielokrotny wybór z hierarchią

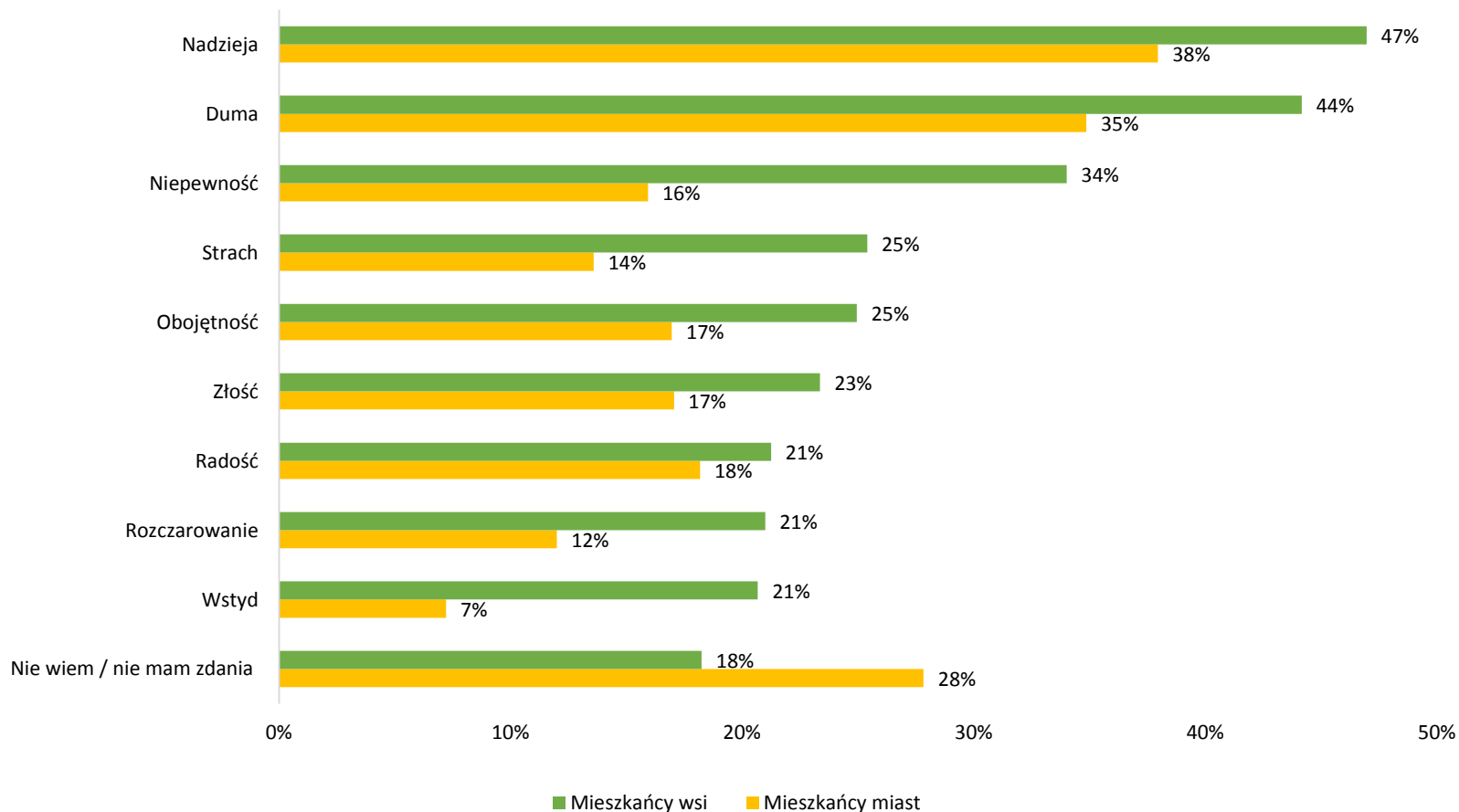


## MW45. Jakie uczucia towarzyszą Panu(i), gdy myśli Pan(i) o tym, że Polska jest w Unii Europejskiej?



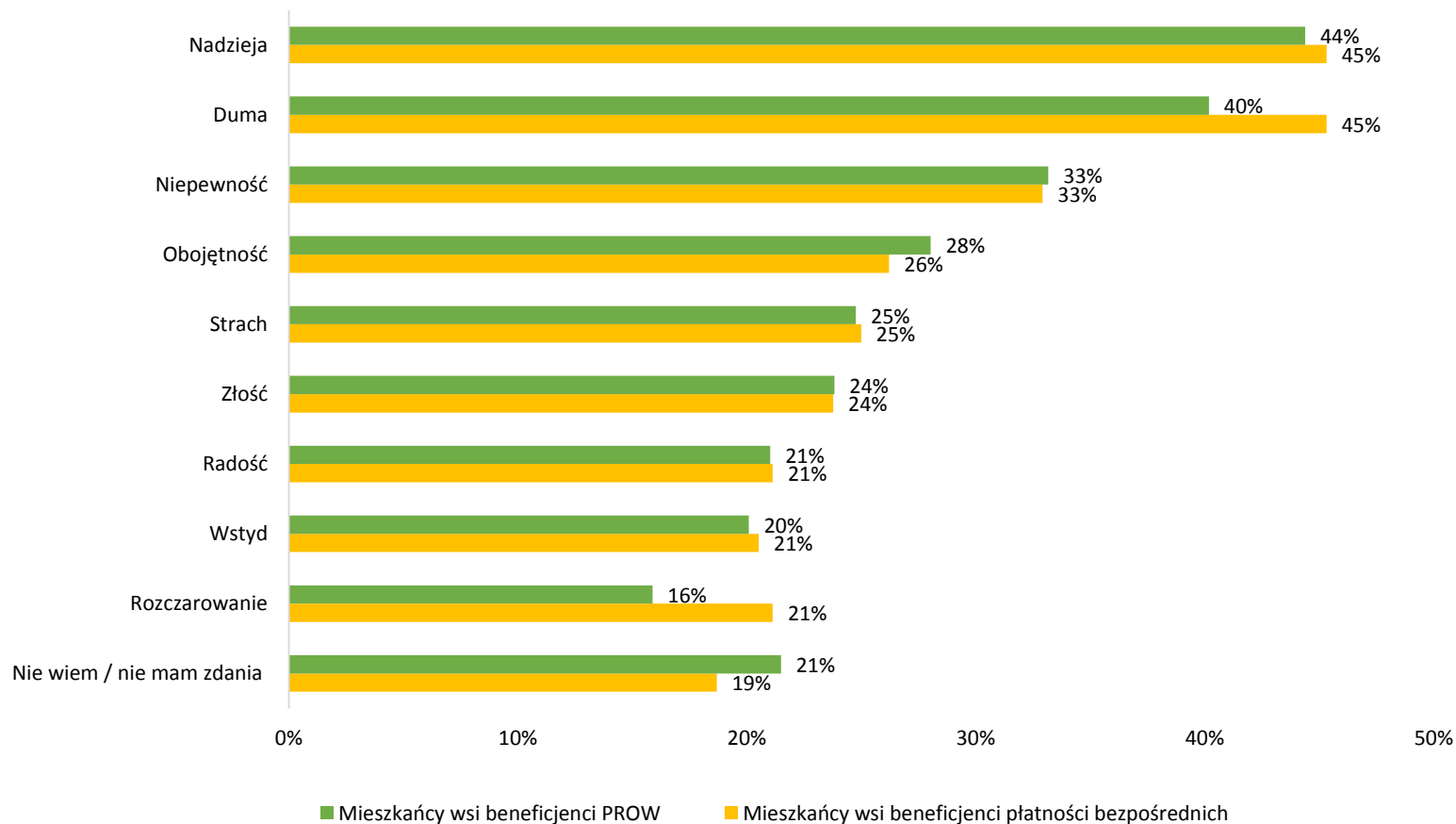
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); wielokrotny wybór z hierarchią

## MW45. Jakie uczucia towarzyszą Panu(i), gdy myśli Pan(i) o tym, że Polska jest w Unii Europejskiej?



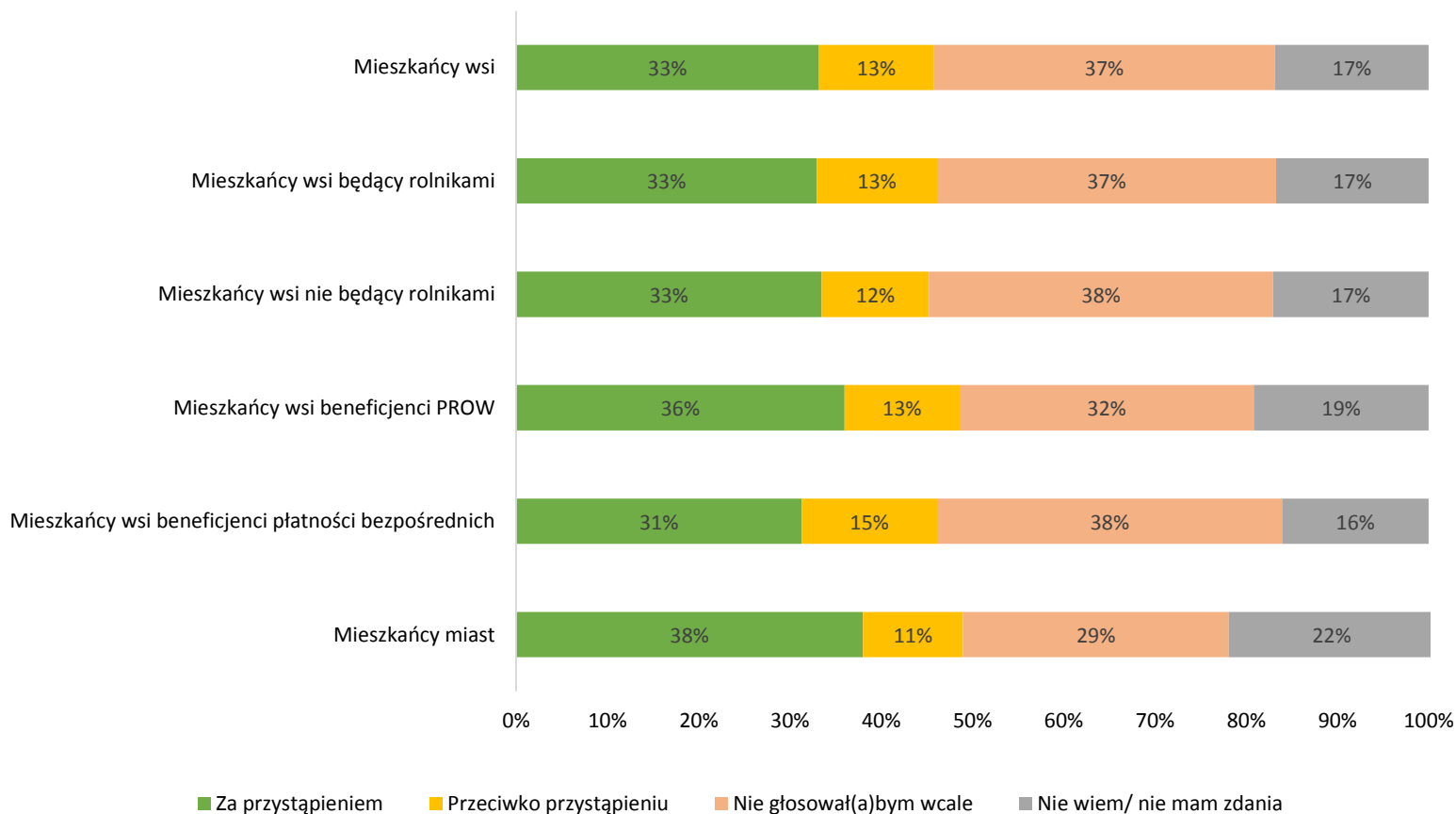
Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy miast (N=1067); wielokrotny wybór z hierarchią

## MW45. Jakie uczucia towarzyszą Panu(i), gdy myśli Pan(i) o tym, że Polska jest w Unii Europejskiej?



Mieszkańcy wsi beneficjenci PROW (N=214); Mieszkańcy wsi beneficjenci płatności bezpośrednich (N=492) wielokrotny wybór z hierarchią

## MW46. Gdyby dziś miał(a) Pan(i) ponownie decydować w referendum o przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej to jak by Pan(i) głosował(a)?



Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Mieszkańcy wsi beneficjenci PROW (N=214); Mieszkańcy wsi beneficjenci płatności bezpośrednich (N=492); Mieszkańcy miast (N=1067)



# Ocena instytucji działających na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich



Spośród inicjatyw podejmowanych przez MRiRW w ostatnim okresie największy odsetek rolników słyszał o przyjęciu ustawy o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa i zmianie niektórych ustaw (78%), wsparciu gospodarstw w związku z wystąpieniem ASF i ptasiej grypy (77%) i uruchomieniu naboru wniosków w ramach wybranych działań PROW 2014-2020 (75%). Spośród działań podejmowanych przez MRiRW w ostatnim okresie badani rolnicy najwyżej ocenili uruchomienie naboru wniosków w ramach wybranych działań PROW 2014-2020, wsparcie gospodarstw w związku z wystąpieniem ASF i ptasiej grypy oraz utworzenie Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa poprzez połączenie zadań ARR i ANR.

Rolnicy poproszeni o wskazanie źródła informacji, z którego chcieliby pozyskiwać informacje o działalności MRiRW najczęściej wskazywali materiały informacyjne u Sołtysa (36%), audycje i komunikaty w telewizji (33%), stronę internetową MRiRW (28%) oraz pracowników w MRiRW (26%). Uwzględniając hierarchię odpowiedzi, jako główne źródło informacji badani najczęściej wskazywali pracowników MRiRW (20% pierwszych wskazań).

Blisko co trzeci mieszkaniec wsi (32%) w ciągu ostatnich 12 miesięcy załatwiał sprawy w jednostkach ARiMR, przy czym odsetek nierolników był nieznacznie wyższy niż odsetek rolników (odpowiednio 33 i 31%). Respondenci, którzy załatwiali sprawy w jednostkach ARiMR dokonali następnie oceny działalności jednostki. 65% badanych wyraziło pozytywną opinię. Biorąc pod uwagę poszczególne aspekty działalności, najlepiej oceniono szybkość złożenia wniosku o przyznanie pomocy w ramach PROW 2014-2020 (13% bardzo dobrych i 64% dobrych ocen), jakość obsługi (13% bardzo dobrych i 44% dobrych ocen) oraz kompetencje pracowników (17% bardzo dobrych i 38% dobrych ocen). Wśród najlepiej ocenianych przez mieszkańców wsi sposobów informowania o instrumentach wsparcia ARiMR znalazły się: telewizja (4% bardzo dobrych i 39% dobrych ocen), portal internetowy ARiMR (45% dobrych ocen) i radio (4% bardzo dobrych i 31% dobrych ocen).



Mieszkańcy wsi zapytani o źródło informacji, z którego chcieliby pozyskiwać wiadomości na temat działalności ARiMR, najczęściej wymieniali: pracowników w placówkach ARiMR (41%) oraz stronę internetową ARiMR (33%). Uwzględniając hierarchię odpowiedzi, jako główne źródło informacji mieszkańcy wsi najczęściej wskazywali pracowników ARiMR (29% spośród pierwszych wskazań). Prawie połowa respondentów pozytywnie oceniła portal internetowy ARiMR (48%).

Najlichniesza grupa mieszkańców wsi (38%) słyszała w tym roku o uruchamianiu działań PROW 2014-2020. Informacja dotycząca dopłat bezpośrednich w 2016 roku dotarła do 37% badanych, a o pomocy krajowej słyszało 31% ankietowanych.

Sprawy w jednostkach Agencji Nieruchomości Rolnych w okresie ostatnich 12 miesięcy załatwiało 15% mieszkańców wsi. Osoby deklarujące korzystanie z ANR w zdecydowanej większości pozytywnie ocenili jakość obsługi (76%). Badani zapytani o źródło informacji, z którego chcieliby pozyskiwać informacje o działalności ANR najczęściej wymieniali: pracowników w placówkach ANR (38%) oraz stronę internetową ANR (32%). Pracownicy w placówkach ANR byli jednocześnie najczęściej wskazywani jako główne źródło (28% spośród pierwszych wskazań).

Większość badanych (71%) chciałaby komunikować się i załatwiać sprawy w ANR osobiście w placówkach. 54% mieszkańców wsi preferuje wizytę w gminie/powiecie. Ponad połowa ankietowanych (51%) chciałaby robić to poprzez stronę internetową ANR.

W przeciągu ostatnich 12 miesięcy w Agencji Rynku Rolnego sprawy załatwiało 13% mieszkańców wsi i 6% mieszkańców miast. Zarówno mieszkańcy wsi, jak i mieszkańcy miast, którzy w tym okresie załatwiali sprawy w ARR, w większości pozytywnie ocenili poziom obsługi w jednostkach ARR (odpowiednio 72 i 81%). 38% ankietowanych mieszkańców wsi chciałoby pozyskiwać informacje o działalności ARR od pracowników w placówkach ARR. W następnej kolejności 36% badanych wskazało audycje i komunikaty w telewizji. Uwzględniając hierarchię odpowiedzi, źródła te były jednocześnie najczęściej wskazywane jako główne (odpowiednio 27 i 19% spośród pierwszych wskazań). W grupie mieszkańców miast najwięcej ankietowanych (49%) chciałoby pozyskiwać informacje o działalności ARR z audycji i komunikatów w telewizji. W następnej kolejności 37% badanych wskazało materiały i stronę internetową KSOW. Uwzględniając hierarchię odpowiedzi, jako główne źródło informacji mieszkańcy wsi najczęściej wskazywali audycje i komunikaty w telewizji (31% pierwszych wskazań).



W opinii 26% mieszkańców wsi i 37% mieszkańców miast poszerzenie usług rehabilitacyjnych świadczonych przez KRUS o opiekę dzienną z elementami rehabilitacji dla osób niesamodzielnych realizowaną lokalnie byłoby dobrym rozwiązaniem. Respondenci zgodnie stwierdzili, że oferta powinna być skierowana do osób niesamodzielnych niezależnie od wieku – taką odpowiedź wskazało 55% mieszkańców wsi i 70% mieszkańców miast.

Niemal  $\frac{3}{4}$  badanych rolników chciałoby skorzystać z systemu zastępstw, polegającym na rekompensowaniu rolnikowi części kosztów zatrudnienia osoby w gospodarstwie podczas nieobecności właściciela spowodowanej m.in. corocznym urlopem, urlopem macierzyńskim/tacierzyńskim, chorobą, w przypadku śmierci.

Spośród ogółu rolników niewiele ponad połowa (51%) chciałaby skorzystać z opieki dziennej z elementami rehabilitacji organizowanej lokalnie m.in. przez centra rehabilitacji rolników.

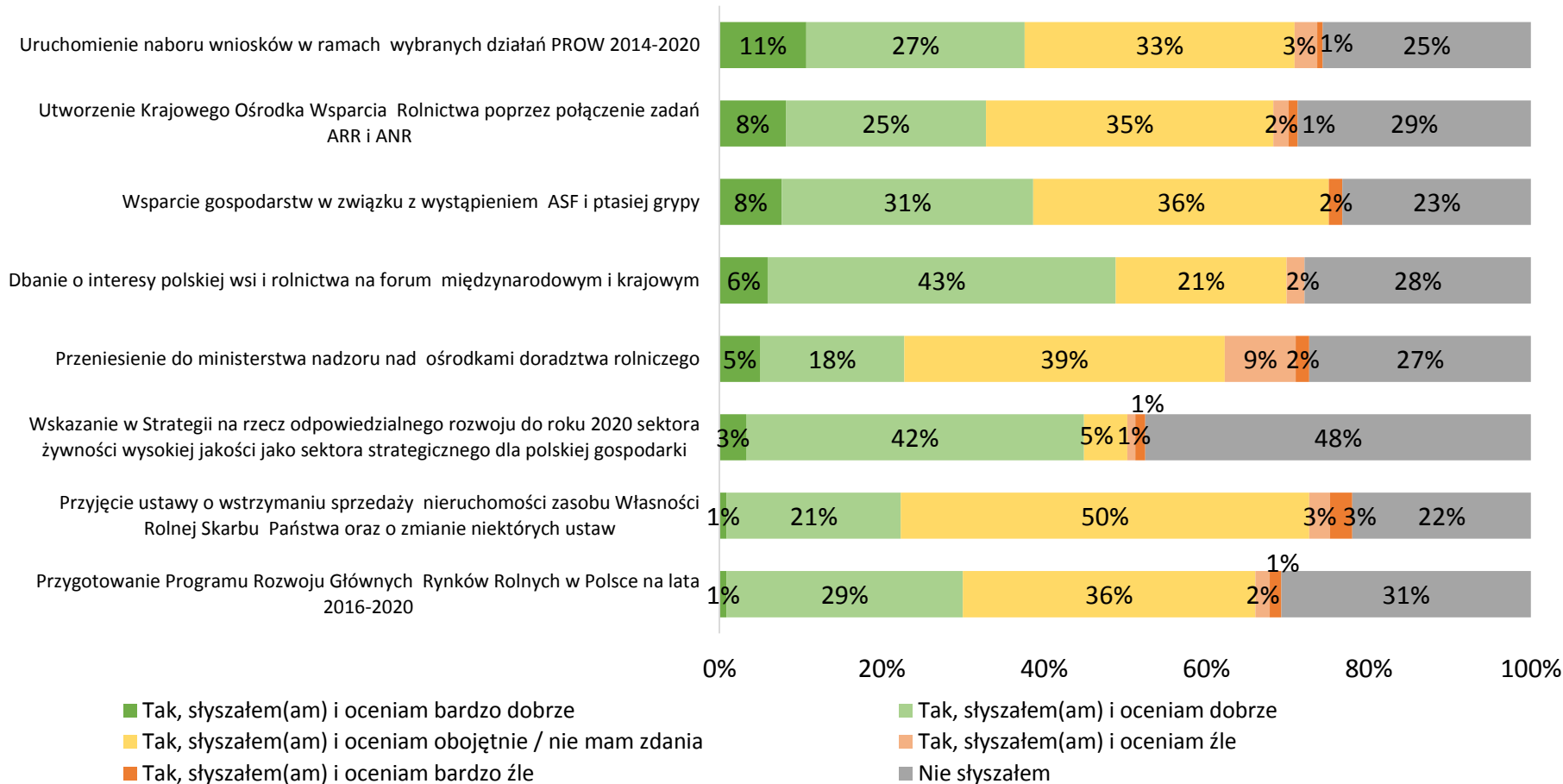
Mieszkańcy wsi zapytani o źródło informacji, z którego chcieliby pozyskiwać informacje o działalności KRUS najczęściej wymieniali: audycje i komunikaty w telewizji (36%) oraz materiały informacyjne u Sołtysa (32%). Uwzględniając hierarchię odpowiedzi, źródła te były jednocześnie najczęściej wskazywane jako główne (odpowiednio 19 i 17% spośród pierwszych wskazań).

W okresie ostatnich 12 miesięcy 24% rolników korzystało z usług doradczych w zakresie prowadzenia produkcji rolniczej. Osoby deklarujące korzystanie z tego typu wsparcia w zdecydowanej większości pozytywnie ocenili jakość usługi doradczej/pomocy (90% w przypadku doradztwa publicznego (ODR) i 89% w przypadku doradztwa prywatnego).

Działalność rolniczych związków zawodowych w swoim województwie pozytywnie oceniła połowa mieszkańców wsi i 32% mieszkańców miast. Nieco gorzej oceniona została natomiast praca/działalność izb rolniczych – pozytywne oceny przyznało odpowiednio 43% mieszkańców wsi i 30% mieszkańców miast.

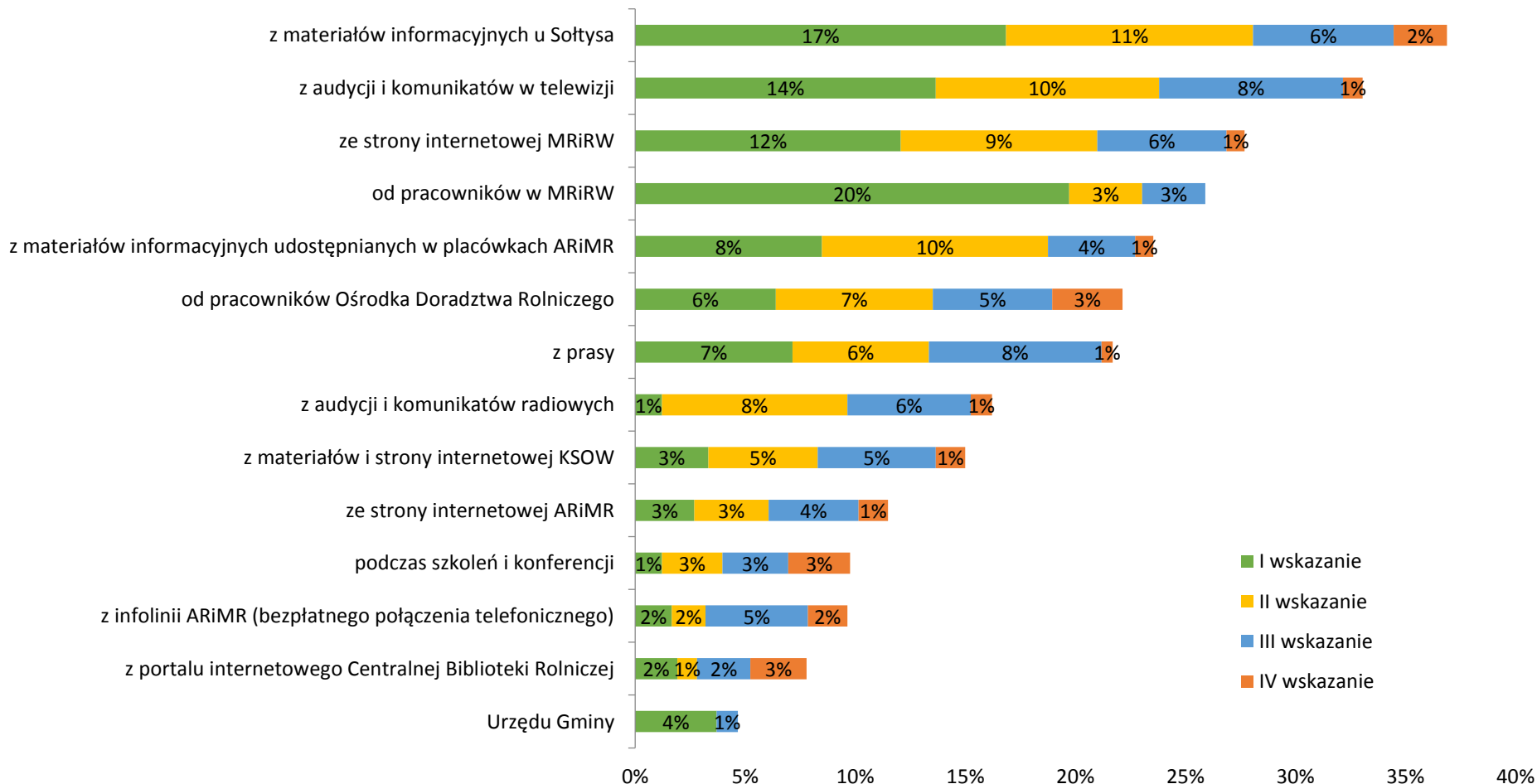


## R29. Czy słyszał(a) Pan(i) o następujących inicjatywach podejmowanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w ostatnim okresie? Jeśli tak, to jak ocenia Pan(i) te inicjatywy?



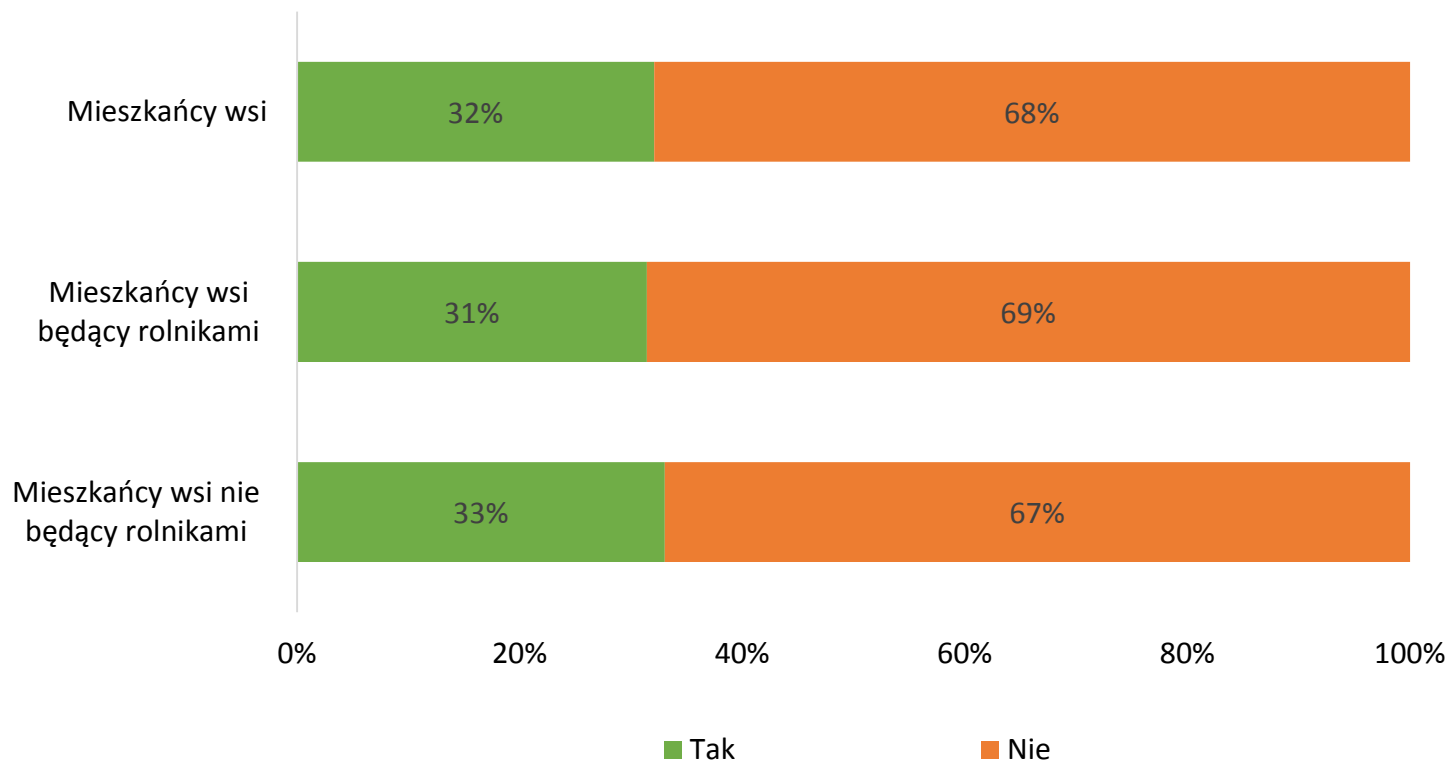
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)

## W3. Z jakiego źródła chciał(a)by Pan(i) pozyskiwać informacje o działalności MRiRW, w tym m.in. o środkach WPR przeznaczonych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich?



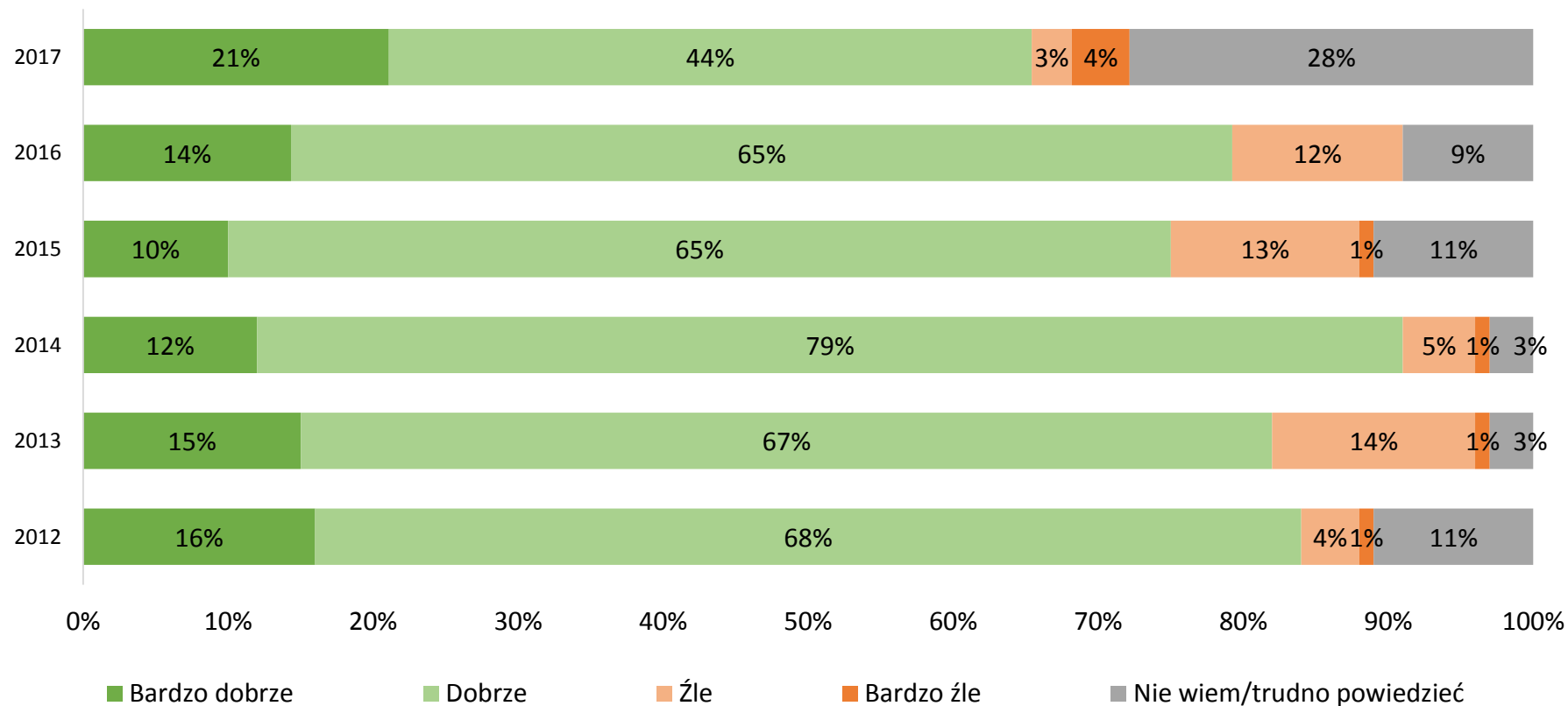
Mieszkańcy wsi (N = 1567)

## W4. Czy w okresie ostatnich 12 m-cy załatwia(a) Pan(i) sprawy bezpośrednio w jednostkach Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa?



Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663)

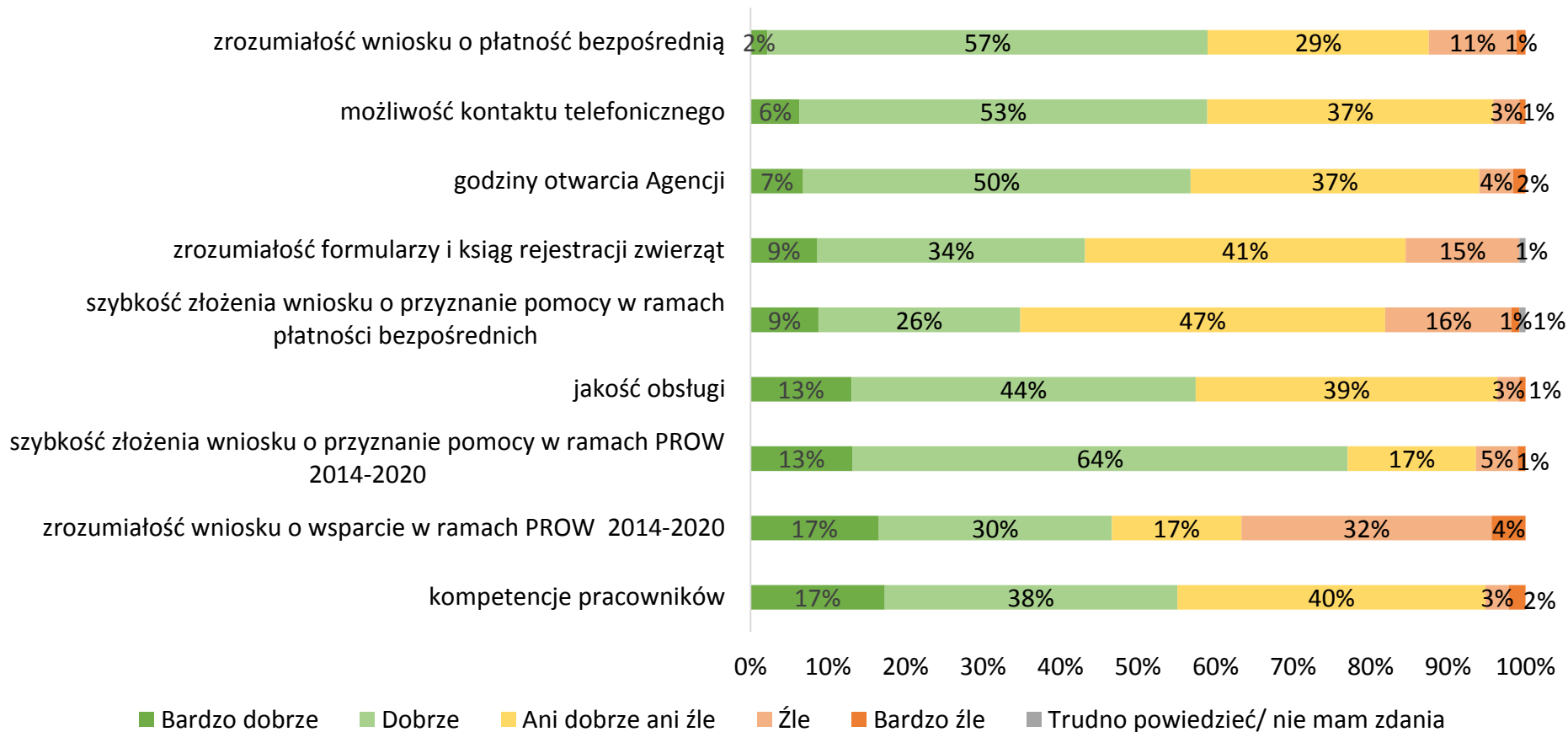
## W5. Jak ogólnie ocenia Pan/i działalność Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa?



Mieszkańcy wsi, którzy w okresie ostatnich 12 miesięcy załatwiali sprawy bezpośrednio w jednostkach ARiMR (N=503)

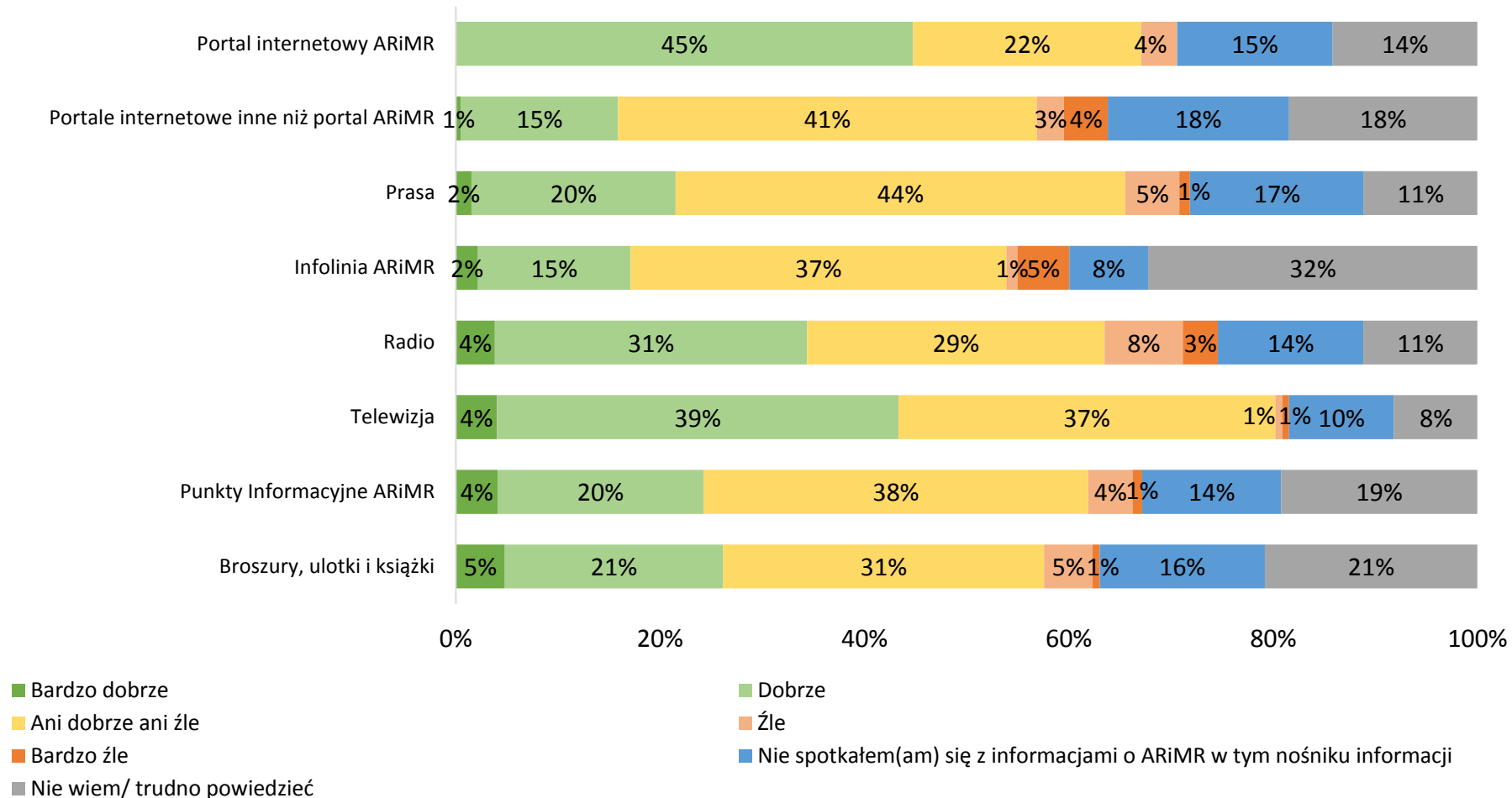


## W6. Przeczytam Panu(i) kilka zagadnień dotyczących działalności Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Jak ocenia Pan(i) następujące zagadnienia?



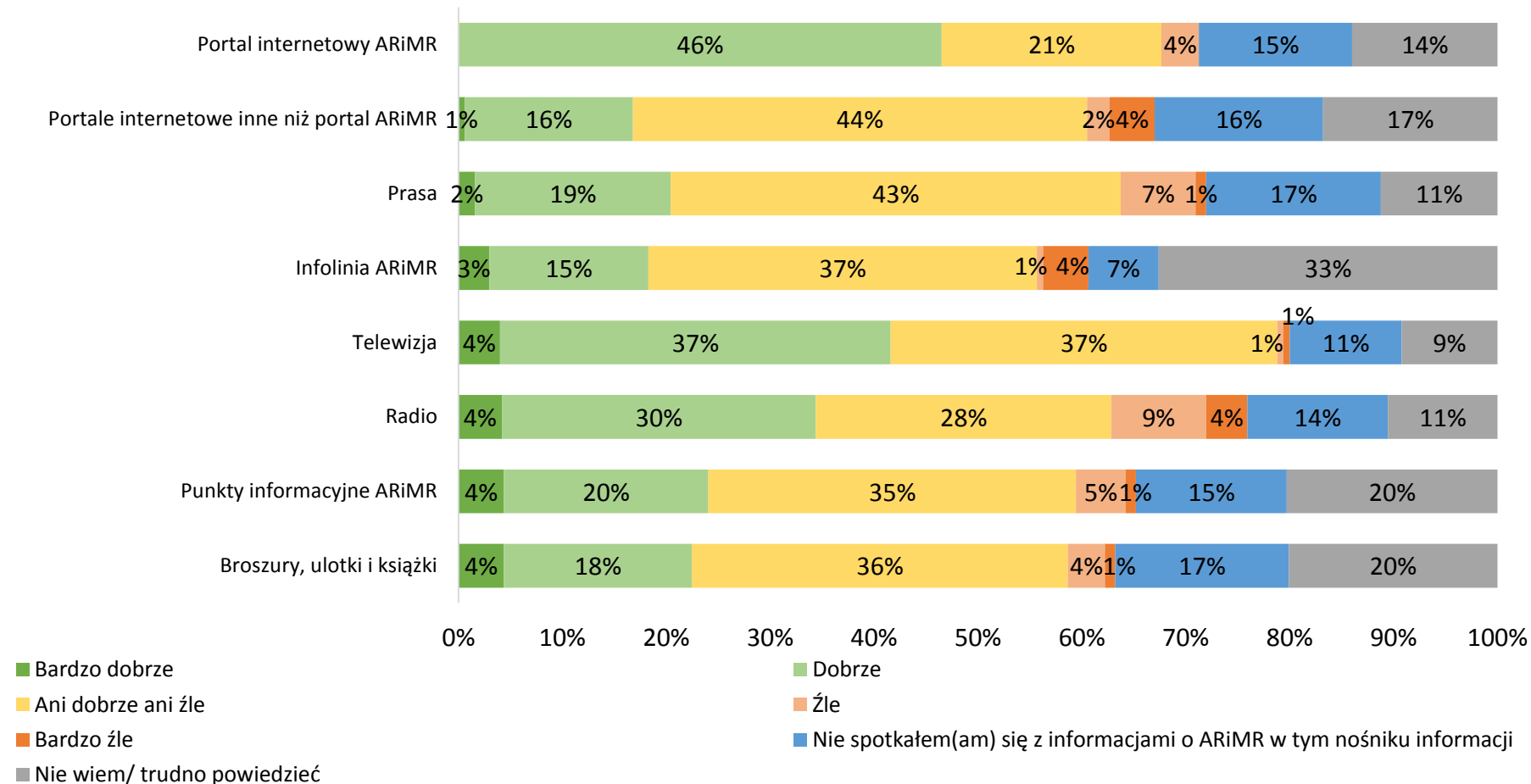
Mieszkańcy wsi, którzy w okresie ostatnich 12 miesięcy załatwiali sprawy bezpośrednio w jednostkach ARiMR (N=503)

## W7. Przeczytam Panu(i) kilka zagadnień dotyczących działalności informacyjnej ARiMR. Jak ocenia Pan(i) sposób informowania o instrumentach wsparcia ARiMR w różnych formach przekazu.



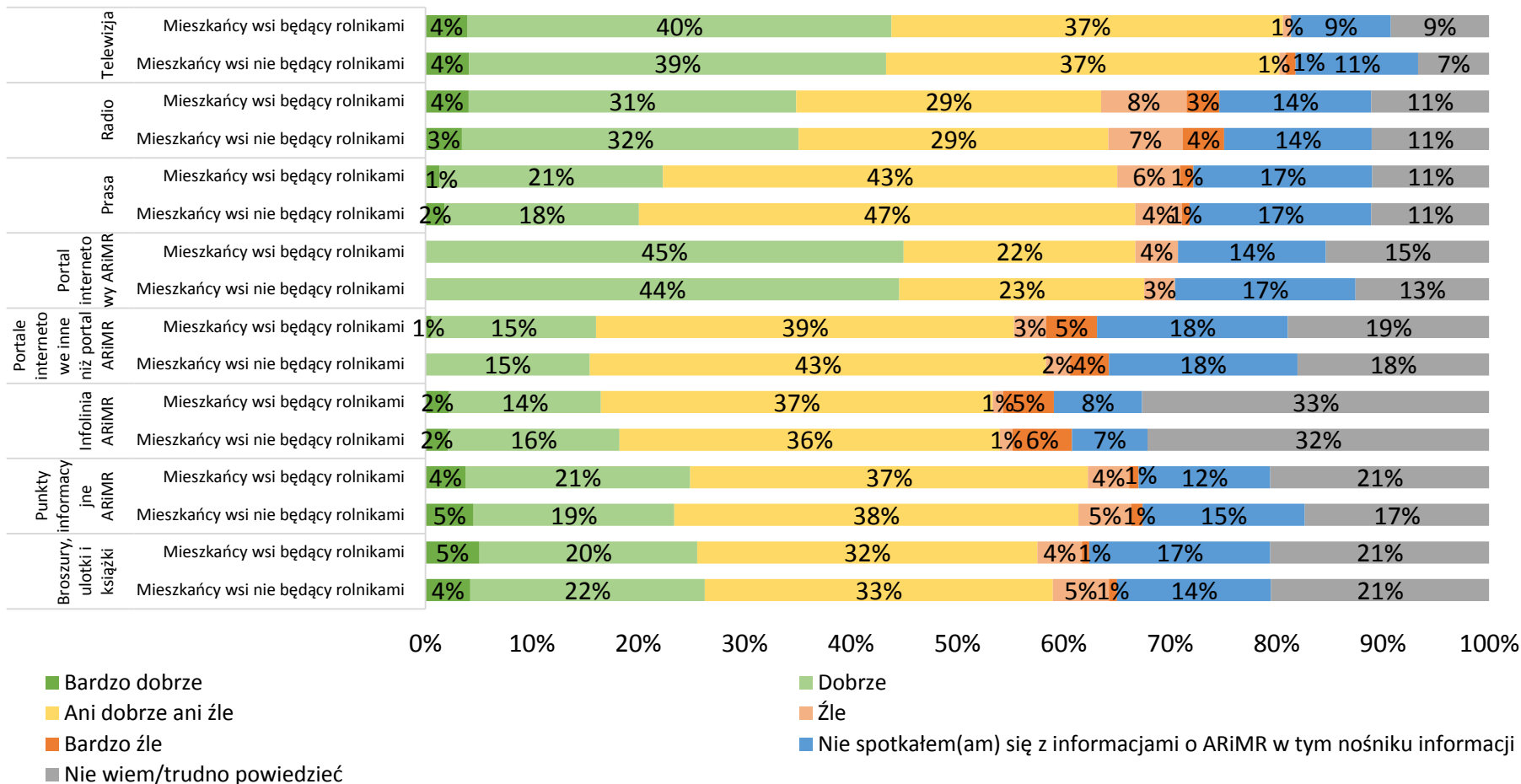
Mieszkańcy wsi (N = 1567)

## W7. Przeczytam Panu(i) kilka zagadnień dotyczących działalności informacyjnej ARiMR. Jak ocenia Pan(i) sposób informowania o instrumentach wsparcia ARiMR w różnych formach przekazu.



Mieszkańcy wsi, którzy w okresie ostatnich 12 miesięcy załatwiali sprawy bezpośrednio w jednostkach ARiMR (N=503)

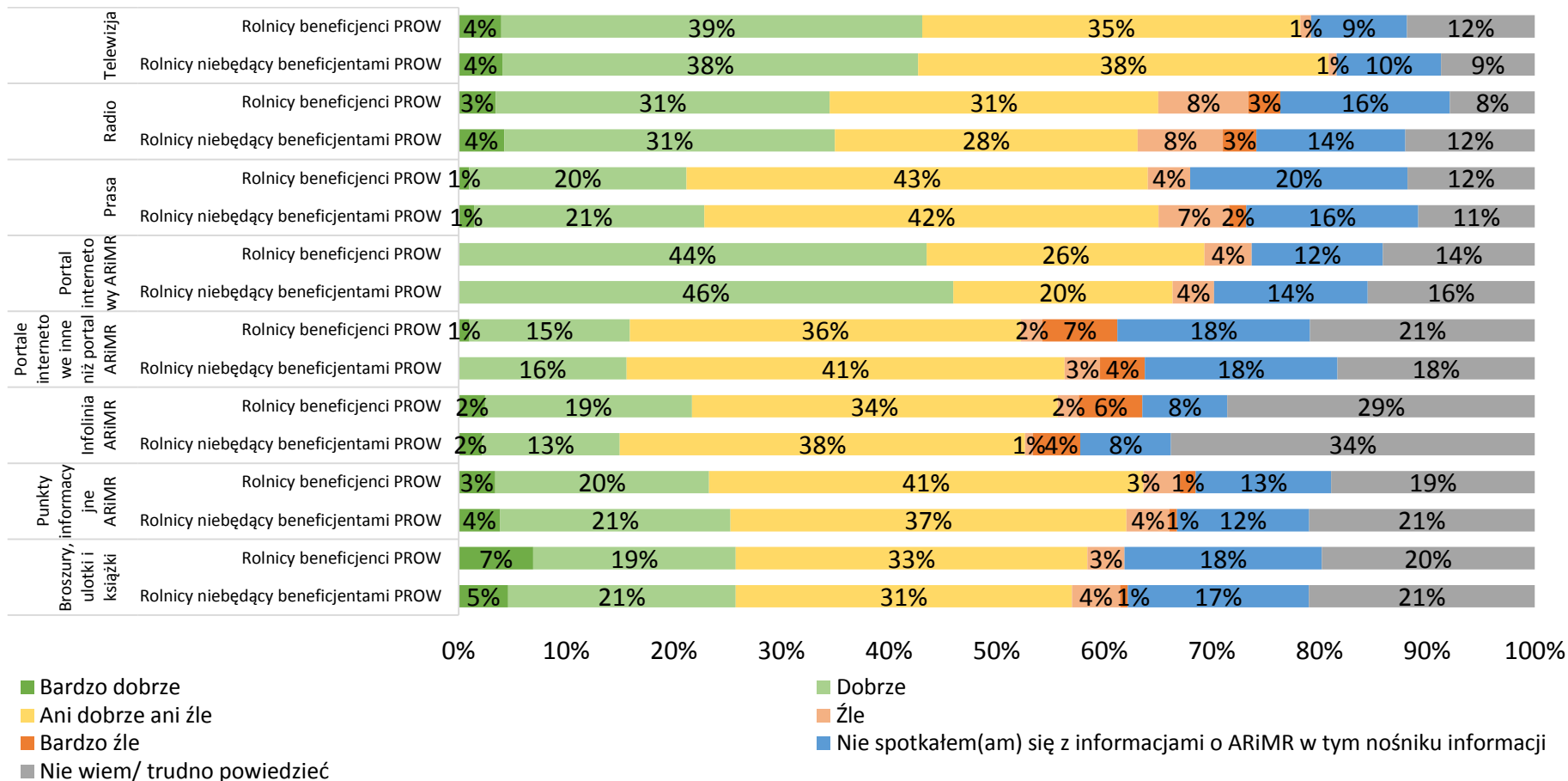
## W7. Przeczytam Panu(i) kilka zagadnień dotyczących działalności informacyjnej ARiMR. Jak ocenia Pan(i) sposób informowania o instrumentach wsparcia ARiMR w różnych formach przekazu.



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663)

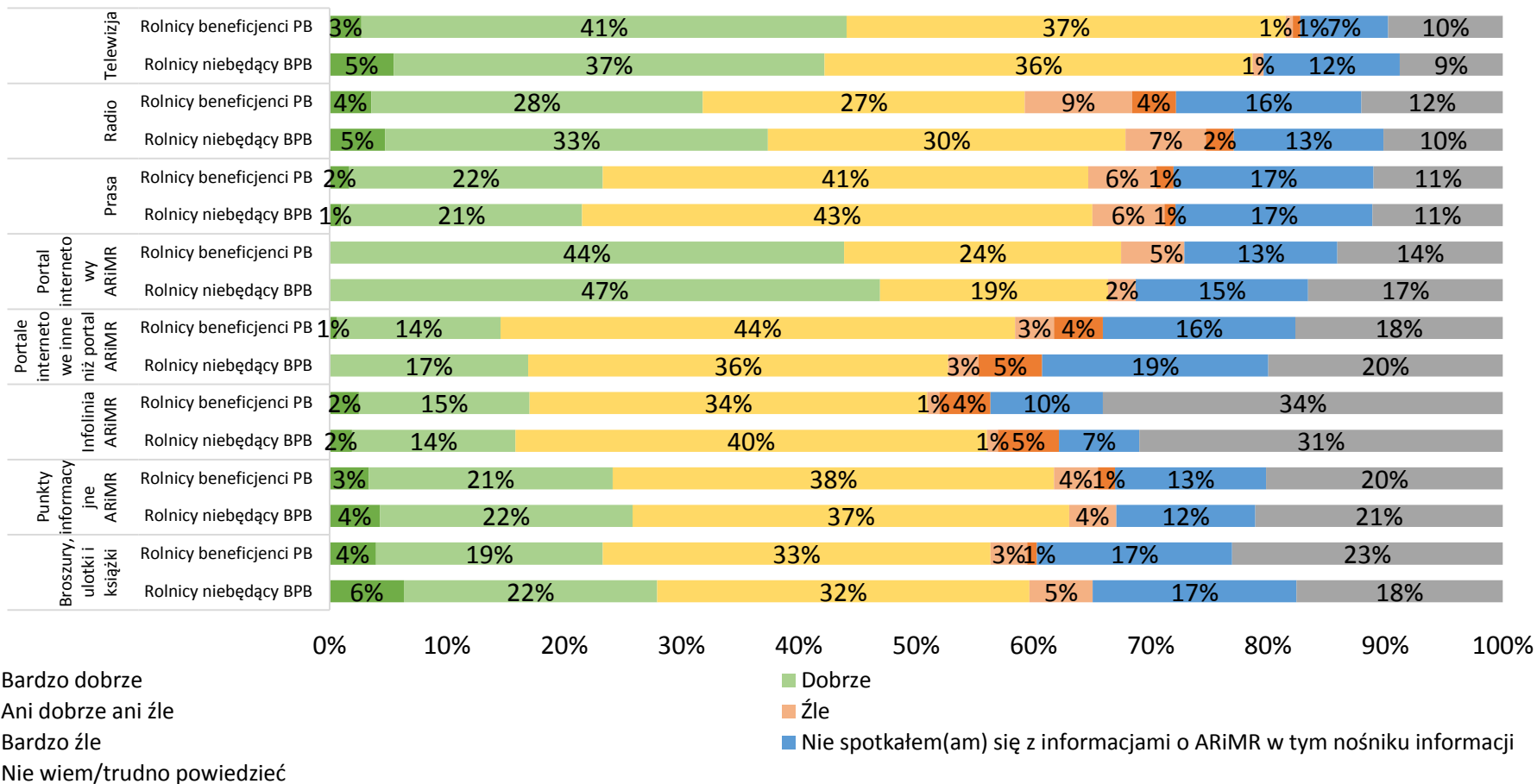


## W7. Przeczytam Panu(i) kilka zagadnień dotyczących działalności informacyjnej ARiMR. Jak ocenia Pan(i) sposób informowania o instrumentach wsparcia ARiMR w różnych formach przekazu.



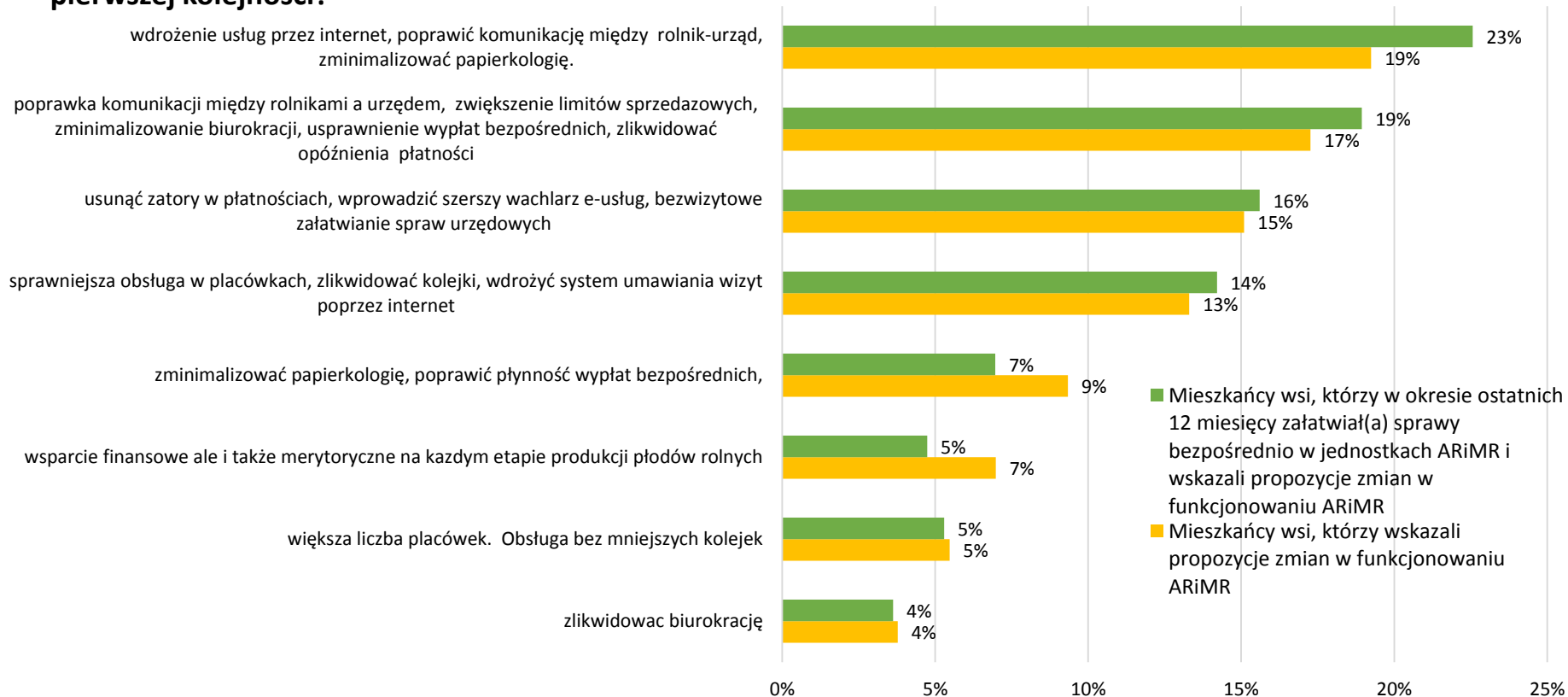
Rolnicy beneficjenci PROW (N=203); Rolnicy niebędący beneficjentami PROW (N=701)

## W7. Przeczytam Panu(i) kilka zagadnień dotyczących działalności informacyjnej ARiMR. Jak ocenia Pan(i) sposób informowania o instrumentach wsparcia ARiMR w różnych formach przekazu.



Rolnicy beneficjenci płatności bezpośrednich (N=481); Rolnicy niebędący beneficjentami płatności bezpośrednich (N=423)

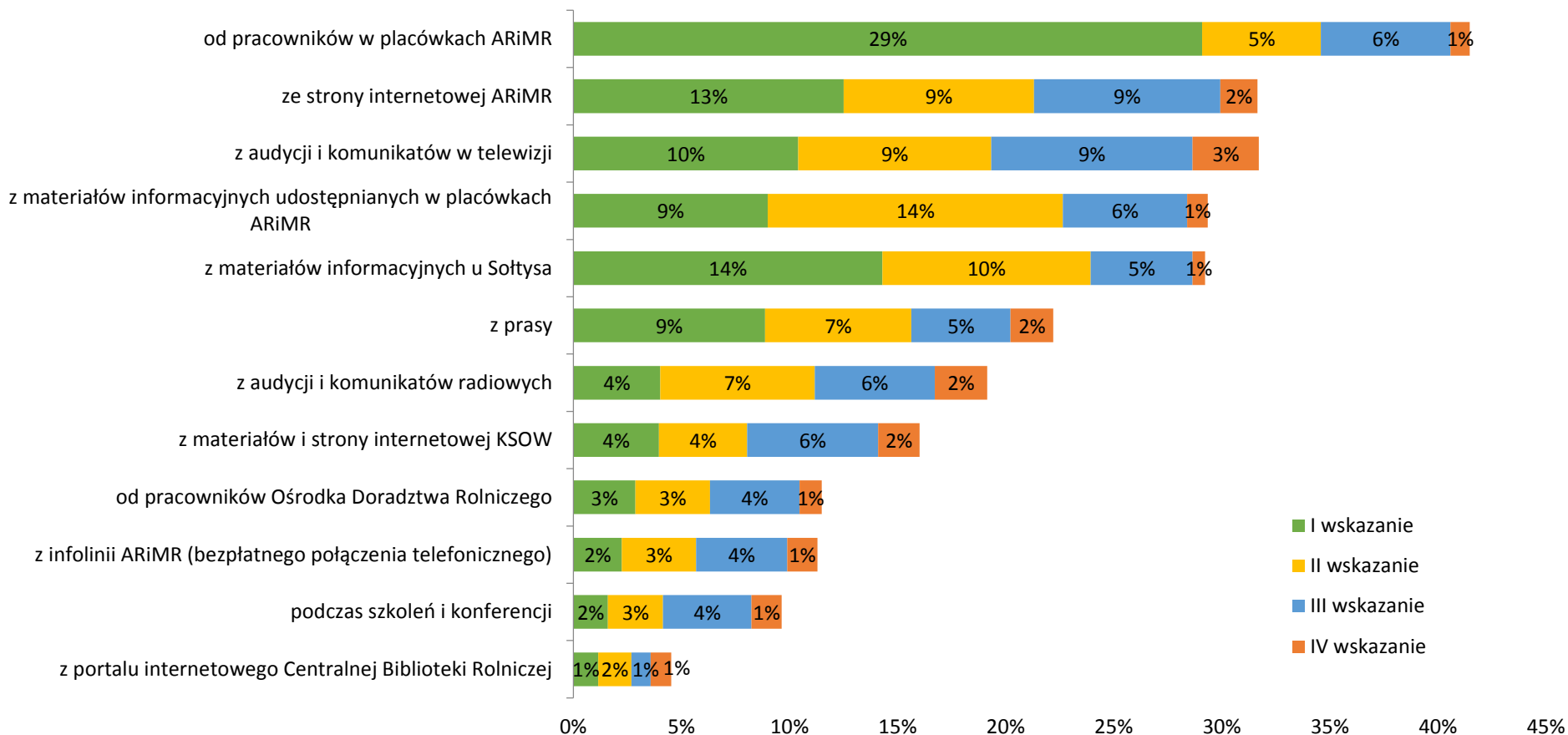
## W8. Bardzo proszę, by teraz wskazał(a) Pan(i) trzy najważniejsze/najpilniejsze propozycje zmian/usprawnień w funkcjonowaniu ARiMR. Które z tych usprawnień Pana(i) zdaniem należy wprowadzić w pierwszej kolejności?



Wykres zawiera najczęściej wskazywane propozycje

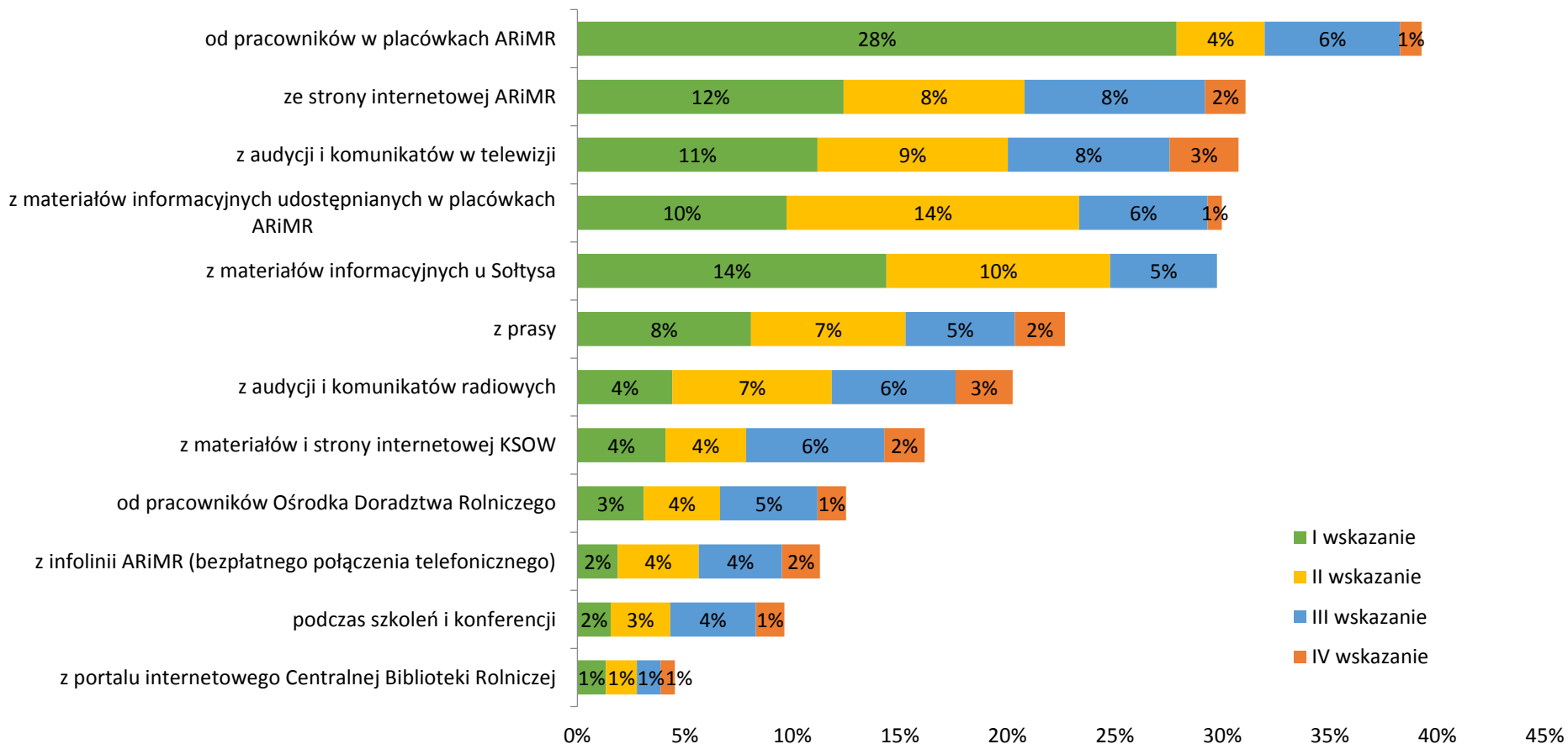
Mieszkańcy wsi, którzy wskazali propozycje zmian w funkcjonowaniu ARiMR (N = 1060); Mieszkańcy wsi, którzy w okresie ostatnich 12 miesięcy załatwiali sprawy bezpośrednio w jednostkach ARiMR i wskazali propozycje zmian w funkcjonowaniu ARiMR (N = 359)

## W9. Z jakiego źródła chciał(a)by Pan(i) pozyskiwać informacje o działalności ARiMR, w tym m.in. o środkach WPR przeznaczonych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich?



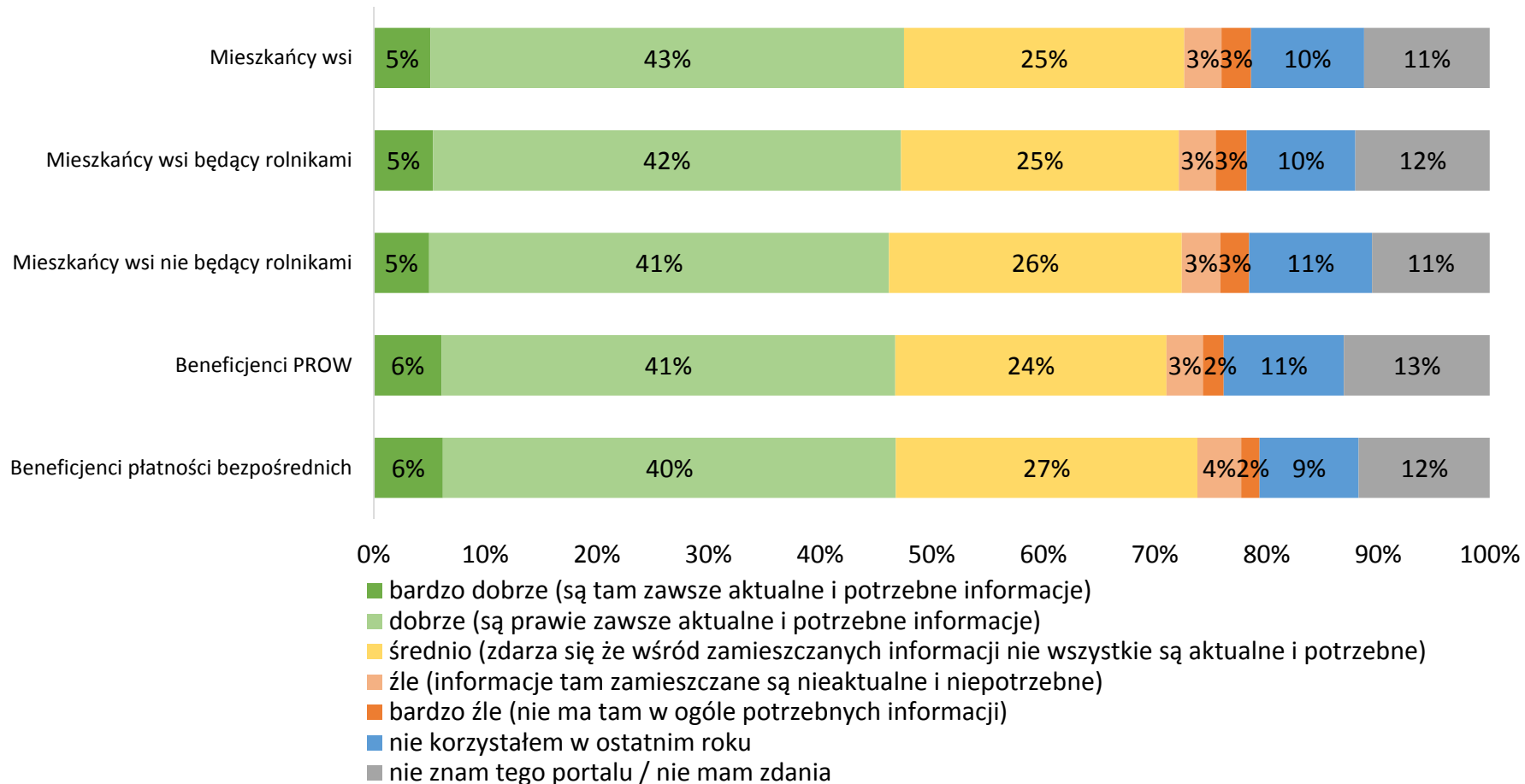
Mieszkańcy wsi (N = 1567); wielokrotny wybór z hierarchią

## W9. Z jakiego źródła chciał(a)by Pan(i) pozyskiwać informacje o działalności ARiMR, w tym m.in. o środkach WPR przeznaczonych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich?



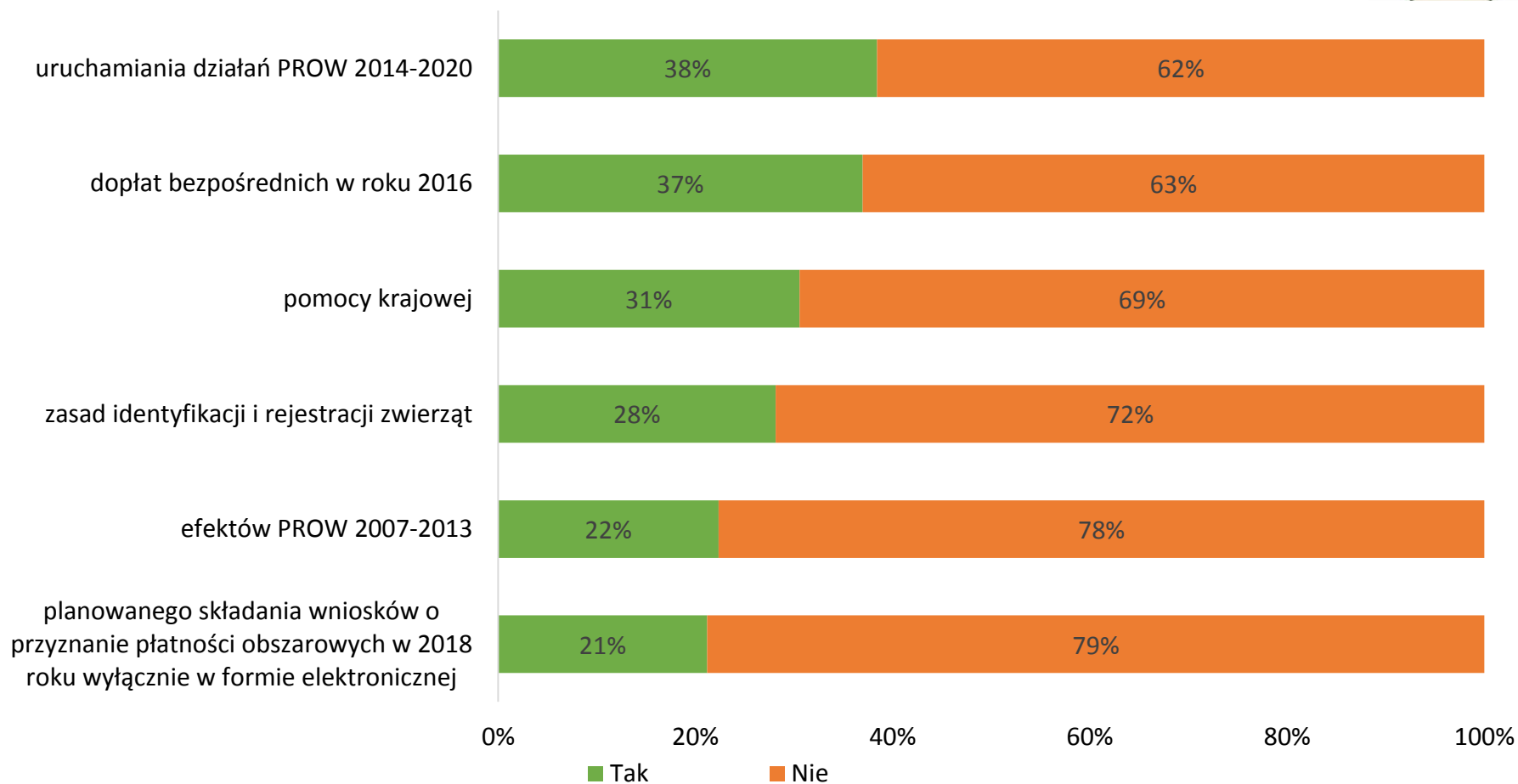
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904); wielokrotny wybór z hierarchią

## W10. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie portalu internetowego ARiMR? Czy są na nim aktualne i potrzebne informacje?



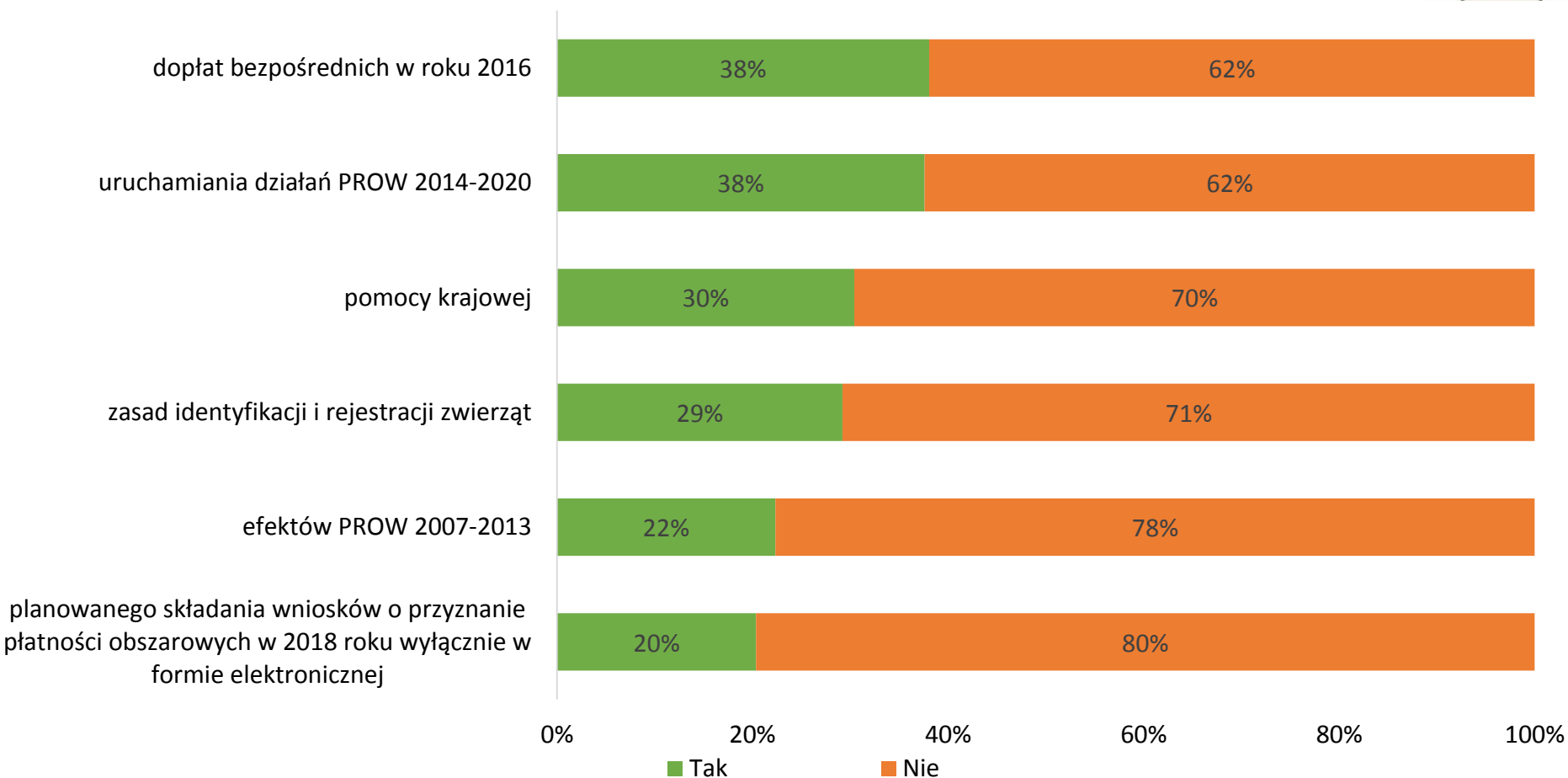
Mieszkańcy wsi (N = 1567); Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); Beneficjenci PROW (N=214); Beneficjenci płatności bezpośrednich (N=492)

## W11. Czy dotarła do Pana(i) w tym roku informacja ARiMR nt.:



Mieszkańcy wsi (N=1567)

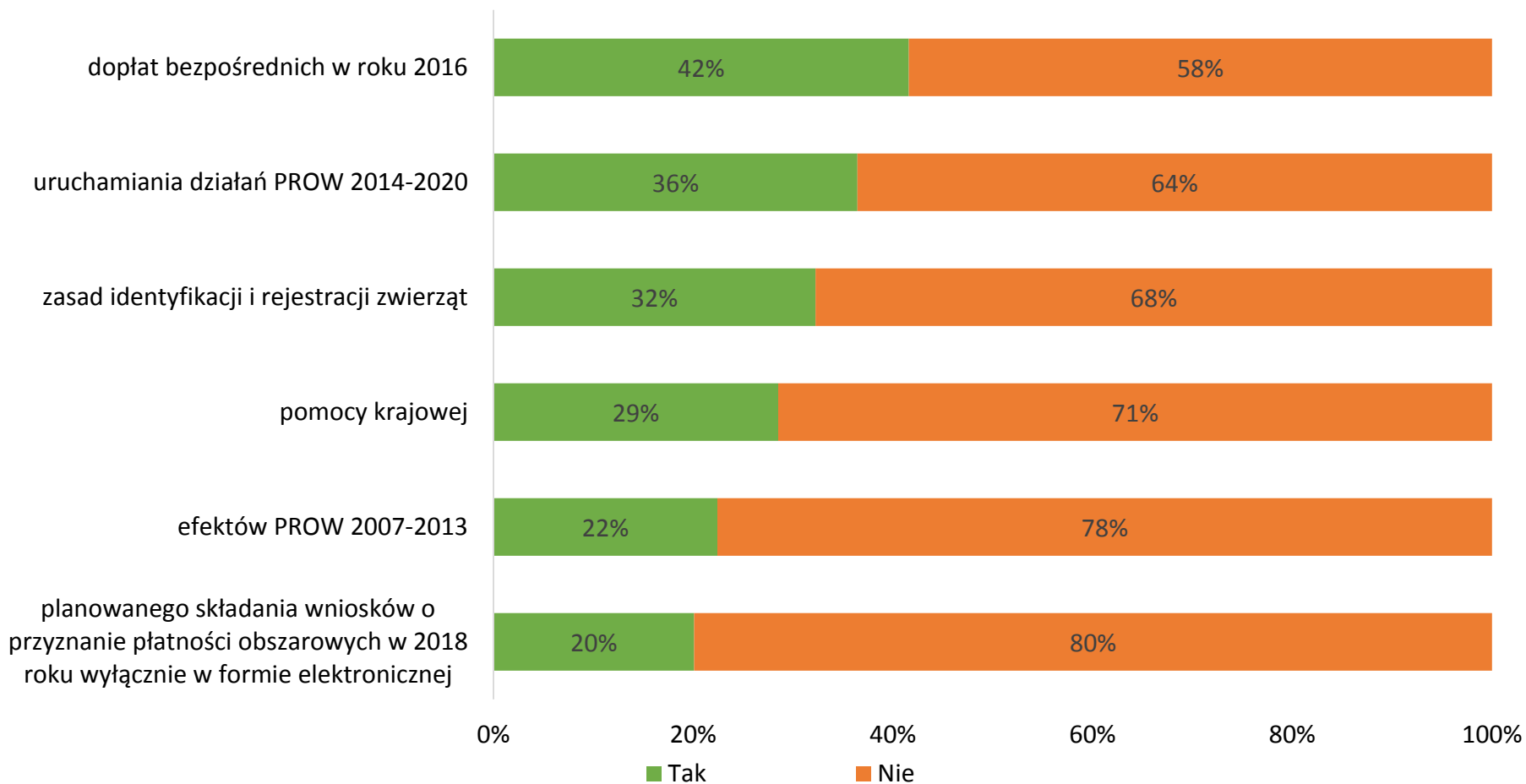
## W11. Czy dotarła do Pana(i) w tym roku informacja ARiMR nt.:



Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904)

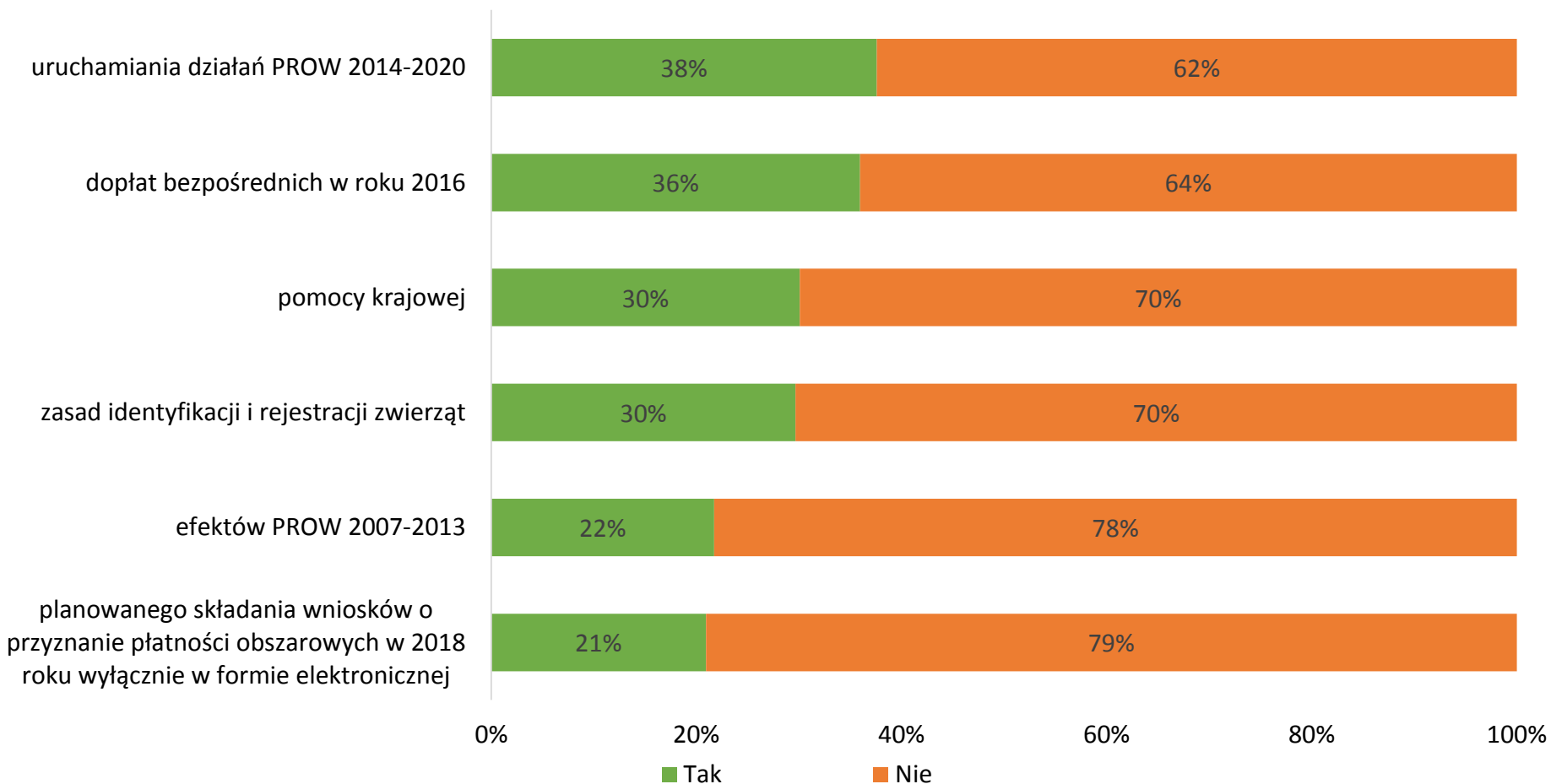


## W11. Czy dotarła do Pana(i) w tym roku informacja ARiMR nt.:



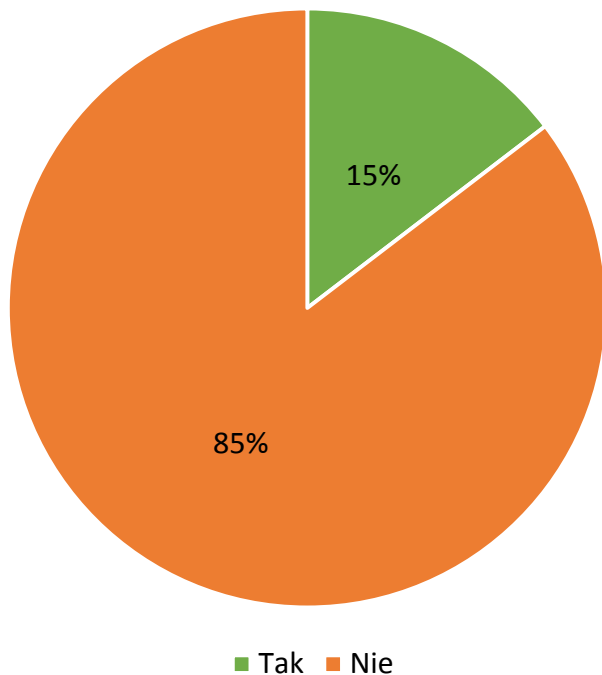
Beneficjenci PROW (N=214)

## W11. Czy dotarła do Pana(i) w tym roku informacja ARiMR nt.:



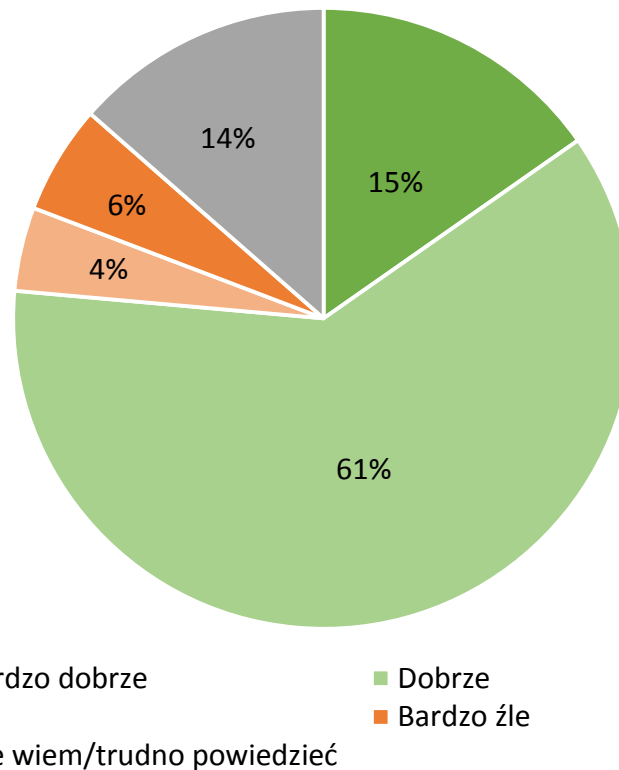
Beneficjenci płatności bezpośrednich (N=492)

**W12. Czy w okresie ostatnich 12 m-cy załatwiał(a) Pan(i) sprawy bezpośrednio w jednostkach Agencji Nieruchomości Rolnych?**



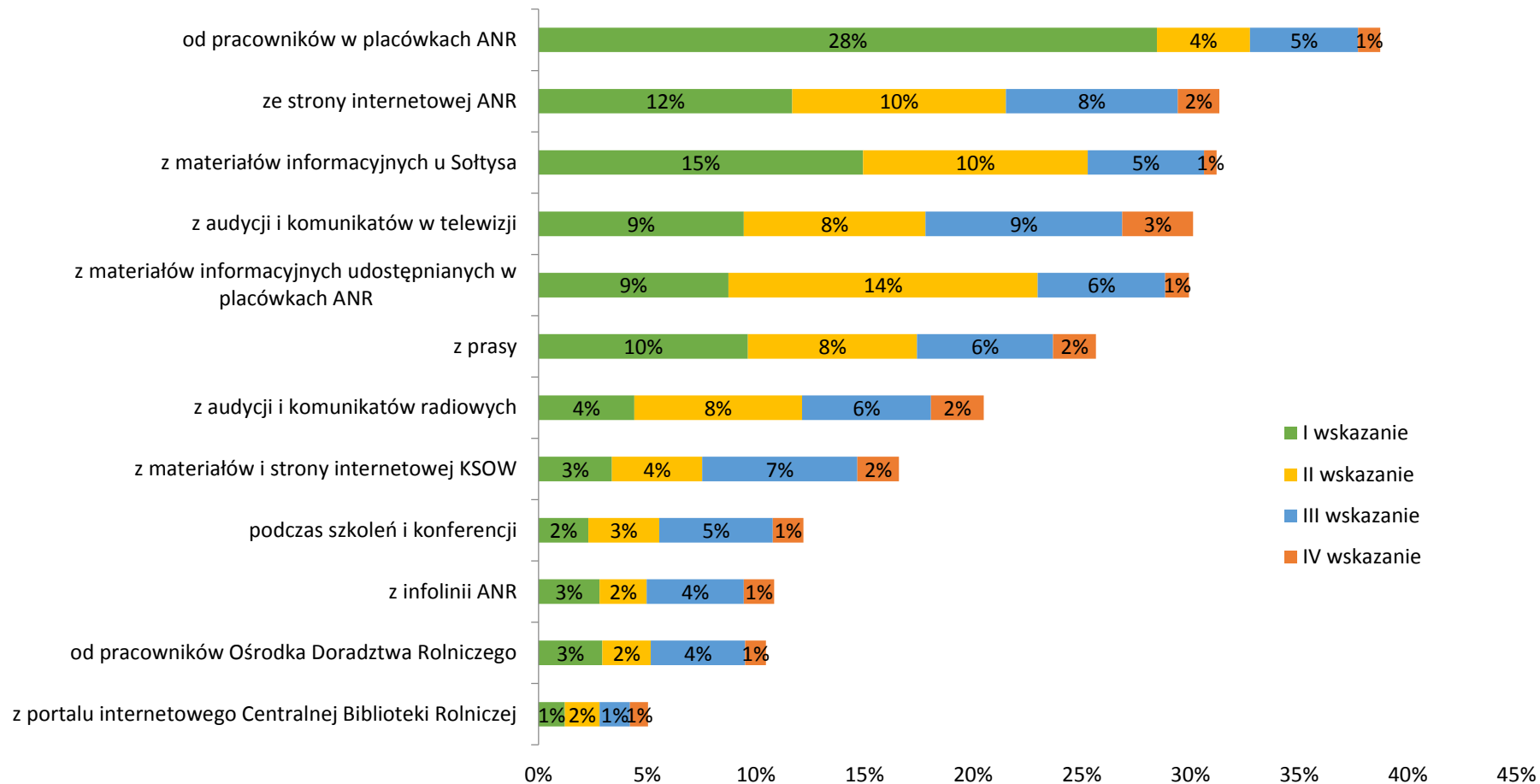
Mieszkańcy wsi (N = 1567)

**W13. Jak ocenia Pan(i) jakość obsługi w tych jednostkach (ANR)?**



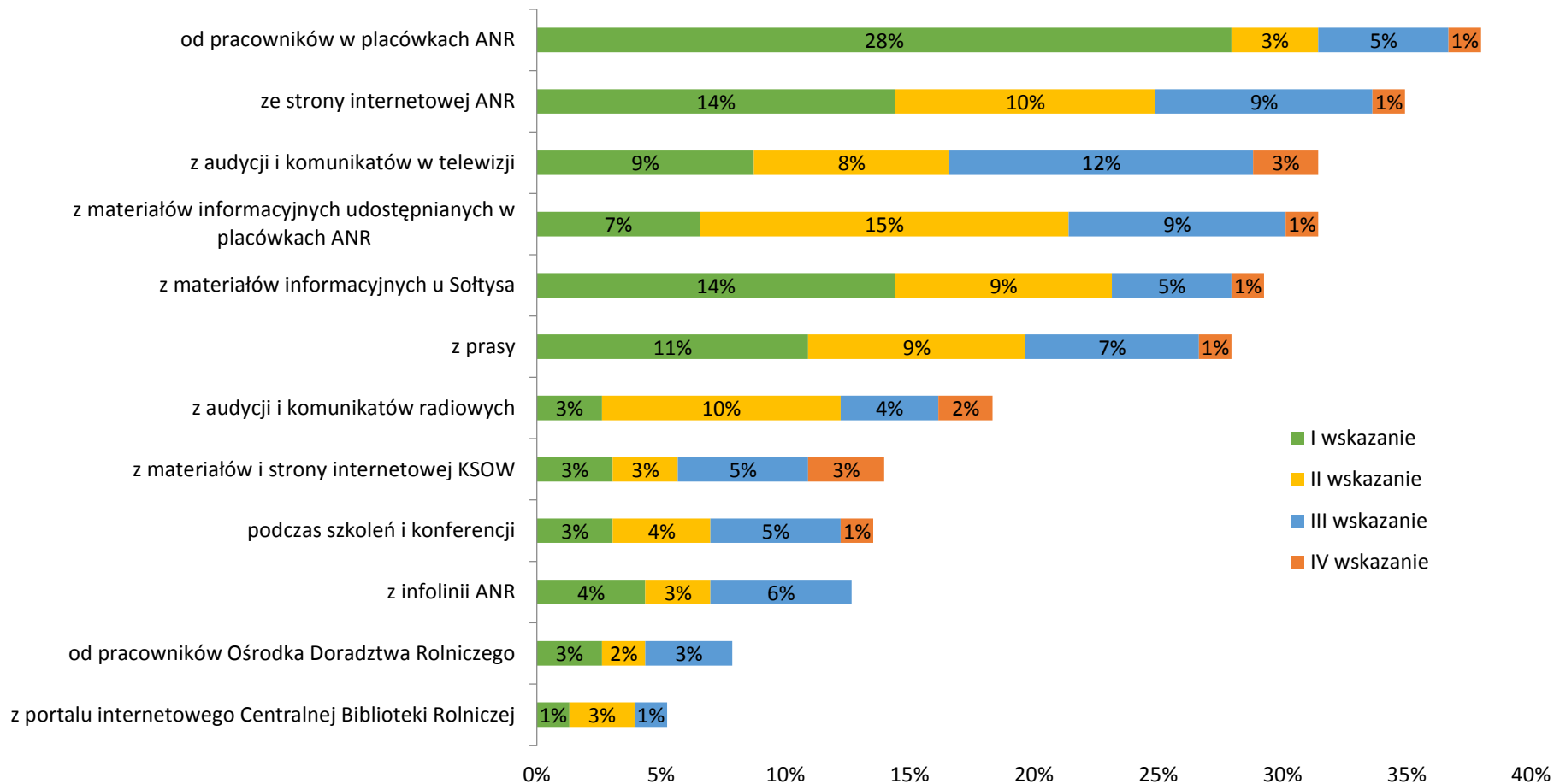
Mieszkańcy wsi, którzy w okresie ostatnich 12 miesięcy załatwiali sprawy bezpośrednio w jednostkach ANR (N = 229)

## W14. Z jakiego źródła chciał(a)by Pan(i) pozyskiwać informacje o działalności ANR, w tym m.in. o możliwości dzierżawy ziemi będącej w zasobach ANR, o zmianie zasad obrotu nieruchomościami rolnymi?



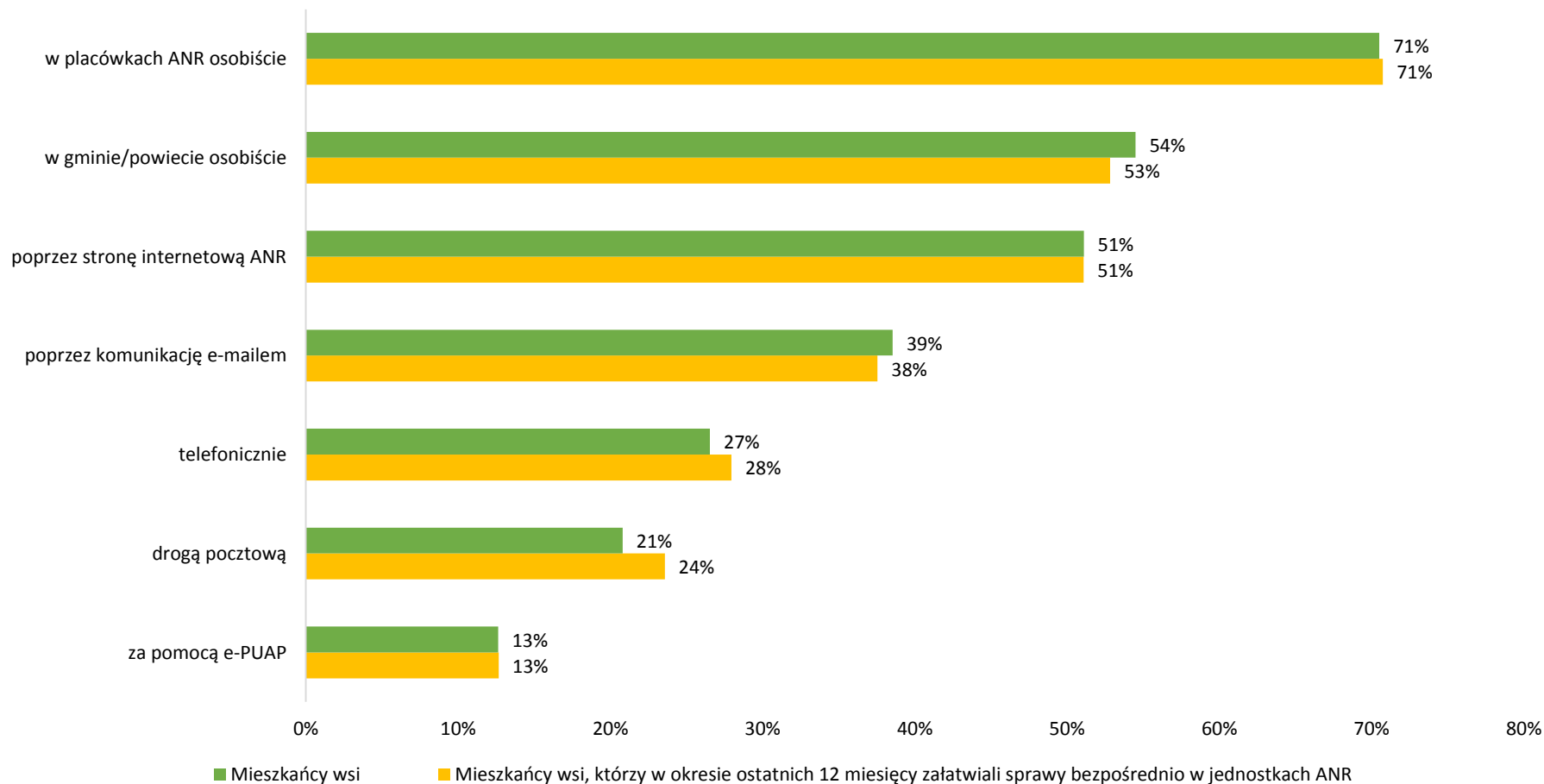
Mieszkańcy wsi (N = 1567); wielokrotny wybór z hierarchią

## W14. Z jakiego źródła chciał(a)by Pan(i) pozyskiwać informacje o działalności ANR, w tym m.in. o możliwości dzierżawy ziemi będącej w zasobach ANR, o zmianie zasad obrotu nieruchomościami rolnymi?



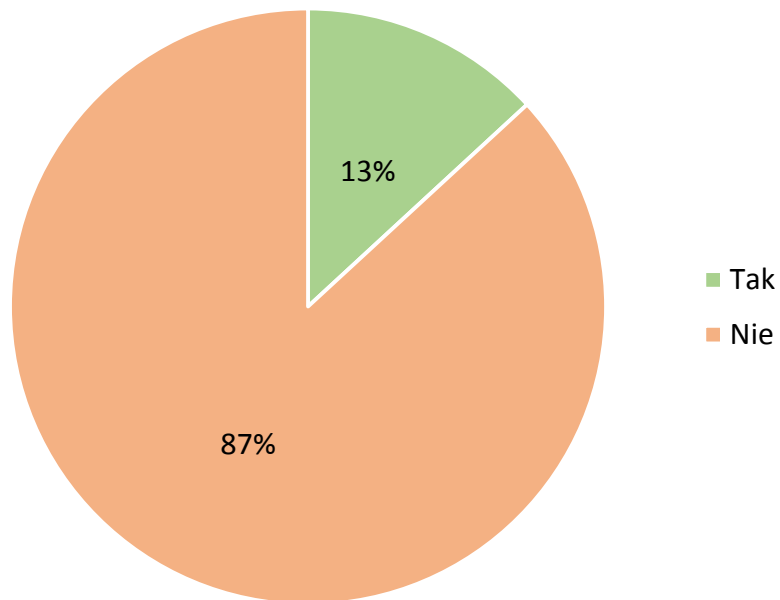
Mieszkańcy wsi, którzy w okresie ostatnich 12 miesięcy załatwiali sprawy bezpośrednio w jednostkach ANR (N=229); wielokrotny wybór z hierarchią

## W15. W jaki sposób chciałby Pan(i) komunikować się i załatwiać sprawy w ANR?

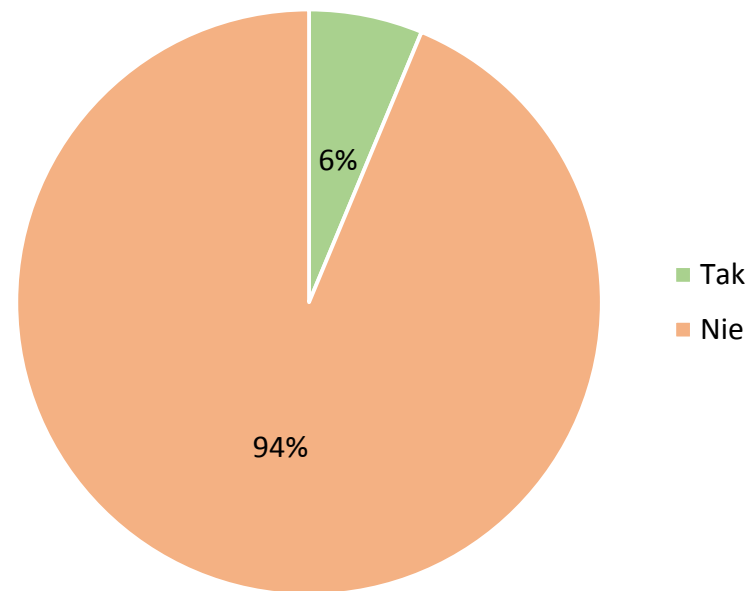


Mieszkańcy wsi (N=1567); Mieszkańcy wsi, którzy w okresie ostatnich 12 miesięcy załatwiali sprawy bezpośrednio w jednostkach ANR (N=229); wielokrotny wybór

## MW47. Czy w okresie ostatnich 12 m-cy załatwił(a) Pan(i) sprawy bezpośrednio w jednostkach Agencji Rynku Rolnego?

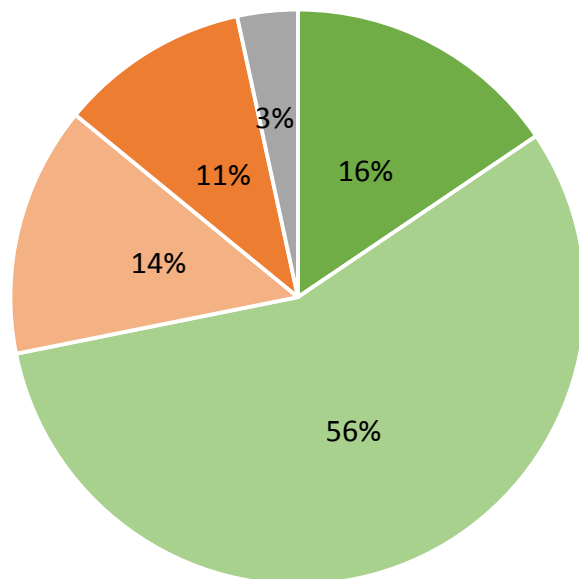


Mieszkańcy wsi (N = 1567)



Mieszkańcy miast (N = 1067)

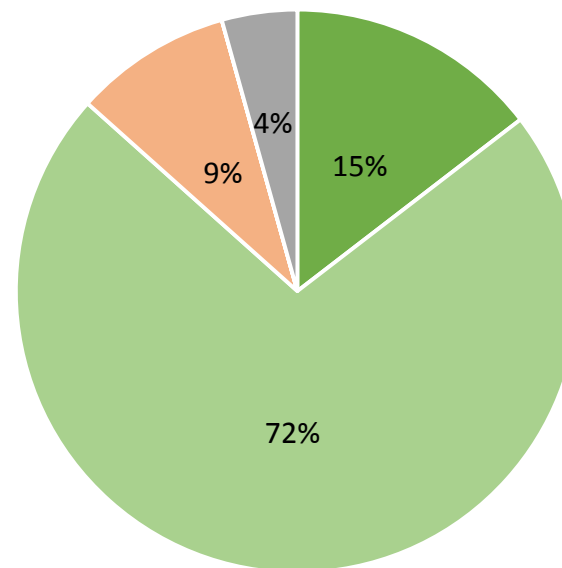
## MW48. Jak ocenia Pan(i) jakość obsługi w tych jednostkach (ARR)?



- Bardzo dobrze
- Dobrze
- Źle
- Bardzo źle
- Nie wiem/ trudno powiedzieć

**2017**

Mieszkańcy wsi, którzy w ostatnich 12-stu miesiącach załatwiali sprawy bezpośrednio w ARR (N = 206)



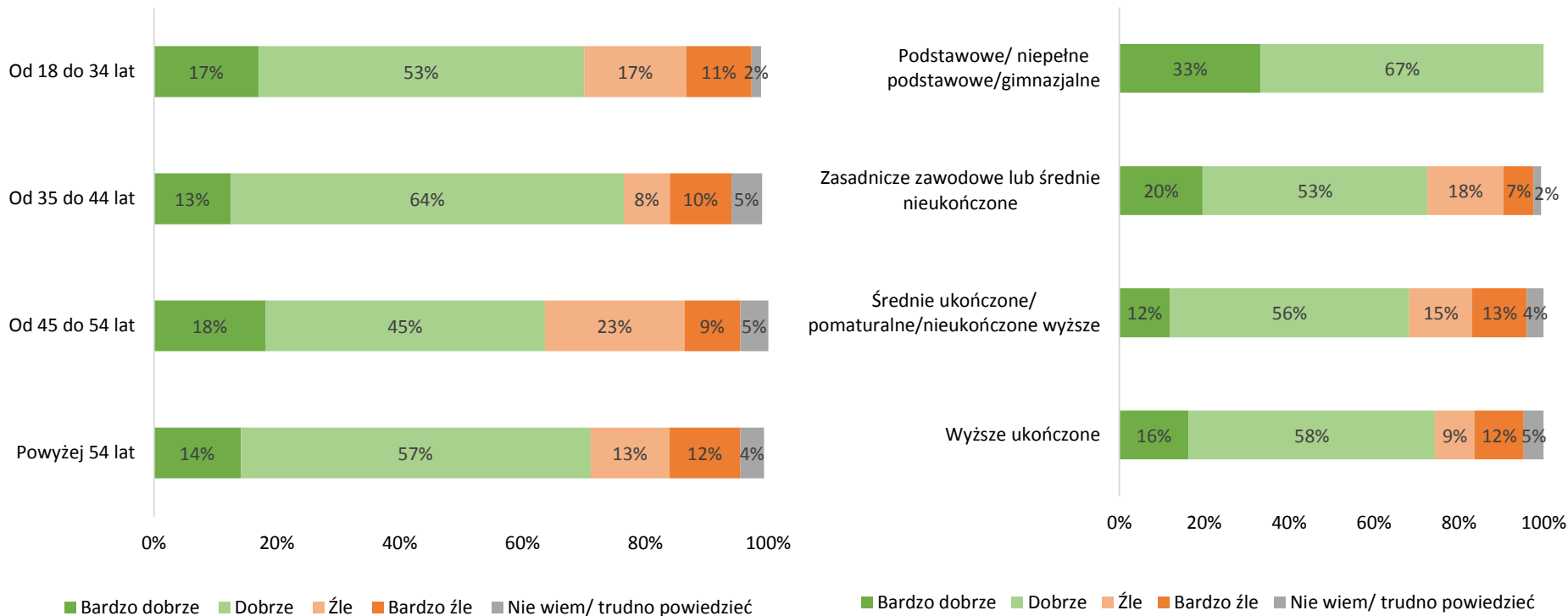
- Bardzo dobrze
- Dobrze
- Źle
- Bardzo źle
- Nie wiem/trudno powiedzieć

**2016**

Mieszkańcy wsi, którzy w ostatnich 12-stu miesiącach załatwiali sprawy bezpośrednio w ARR (N = 254)



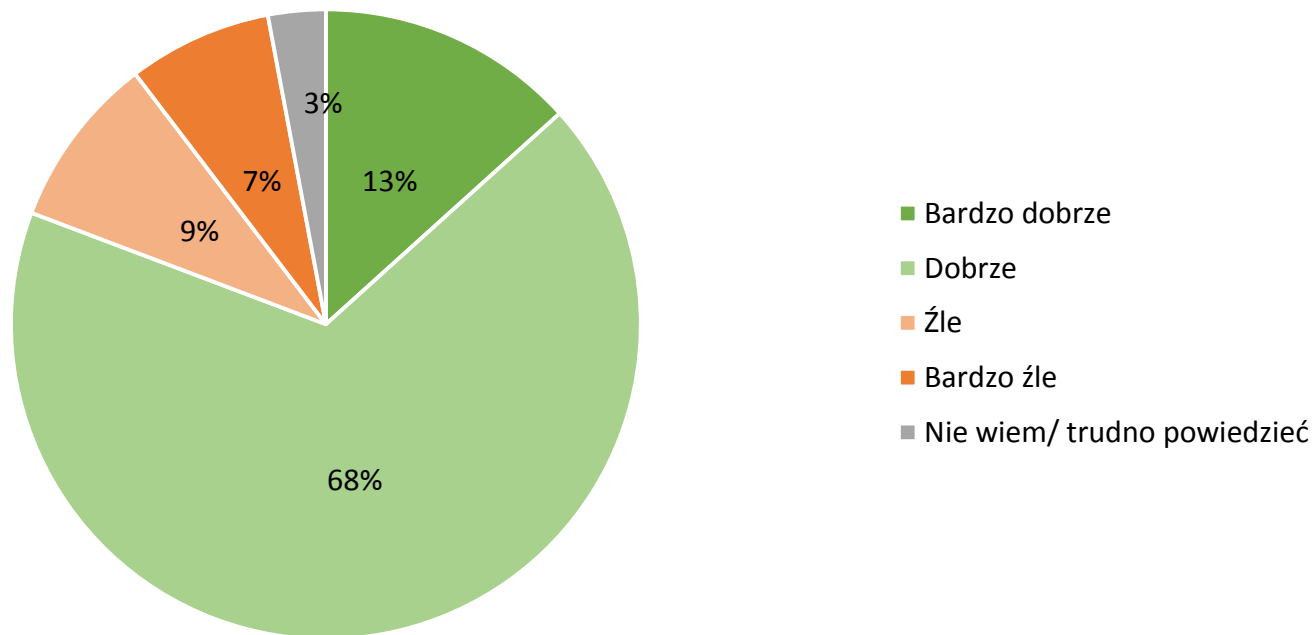
## MW48. Jak ocenia Pan(i) jakość obsługi w tych jednostkach (ARR)?



Mieszkańcy wsi, którzy w ostatnich 12-stu miesiącach załatwiali sprawy bezpośrednio w ARR (N = 206) wiek respondenta / 18-34 lat (N=66); 35-44 lat (N=40); 45-54 lat (N=22); powyżej 54 lat (N=78);

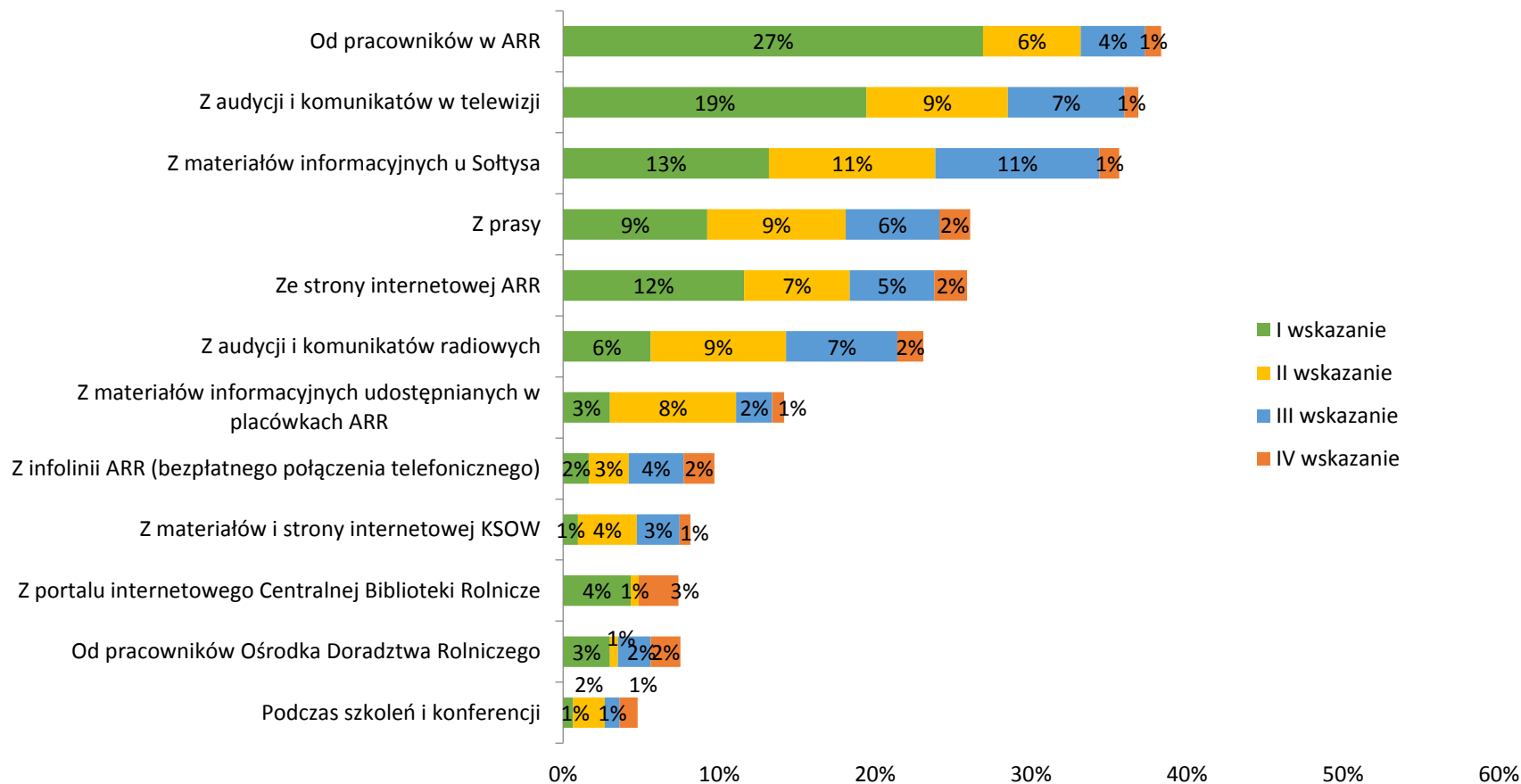
Mieszkańcy wsi, którzy w ostatnich 12-stu miesiącach załatwiali sprawy bezpośrednio w ARR (N = 206) wykształcenie respondenta / Podstawowe/ niepełne podstawowe/gimnazjalne (N=6); Zasadnicze zawodowe lub średnie nieukończone (N=56); Średnie ukończone/pomaturalne/ nieukończone wyższe (N=101); Wyższe ukończone (N=43)

## MW48. Jak ocenia Pan(i) jakość obsługi w tych jednostkach (ARR)?



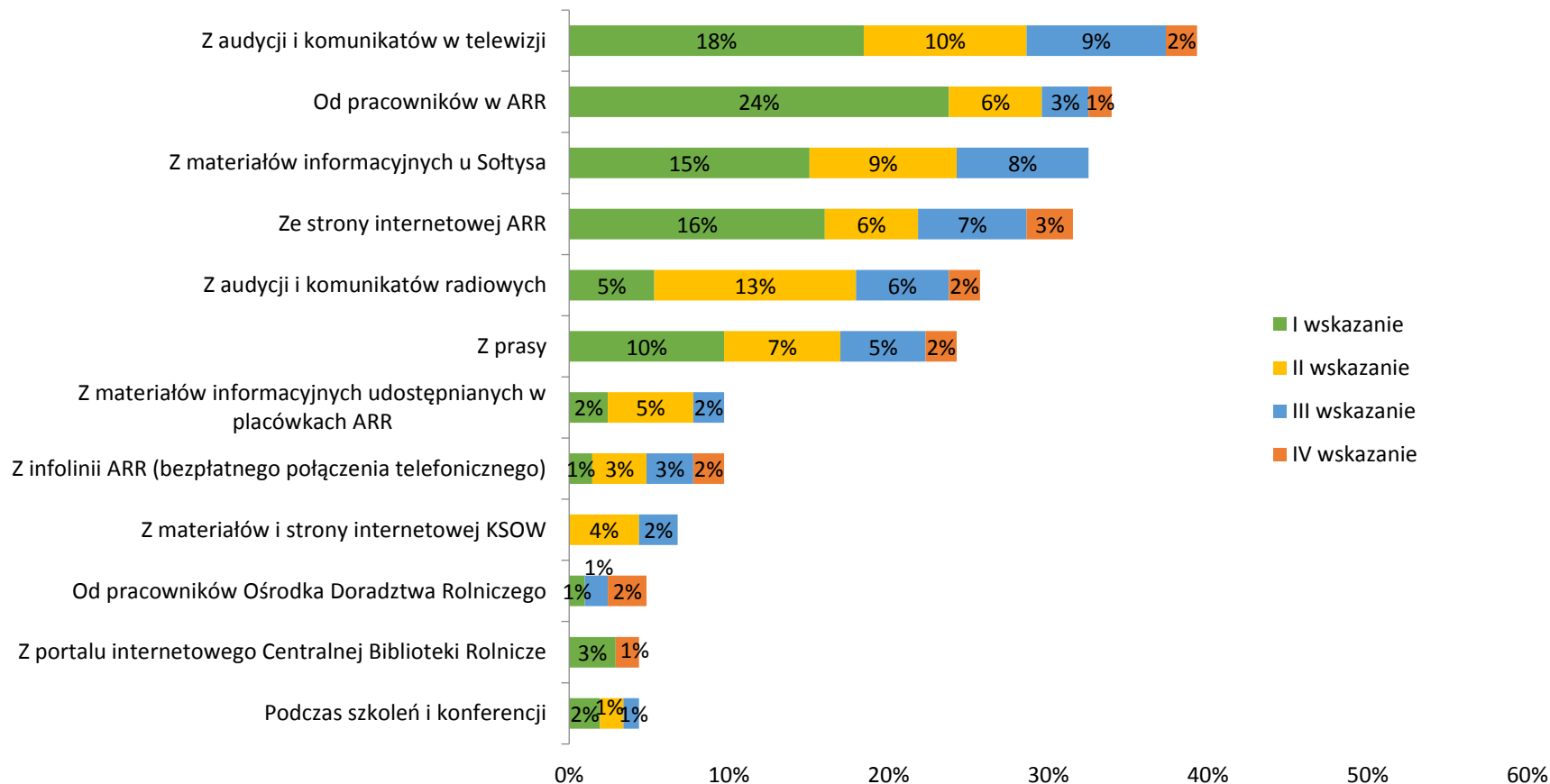
Mieszkańcy miast, którzy w ostatnich 12-stu miesiącach załatwiali sprawy bezpośrednio w ARR (N = 67)

## MW49. Z jakiego źródła chciał(a)by Pan(i) pozyskiwać informacje o działalności ARR, w tym m.in. o działaniach interwencyjnych na rynku, dopłatach do kwalifikowanego materiału siewnego, wsparcie rynku produktów pszczelich itp.?



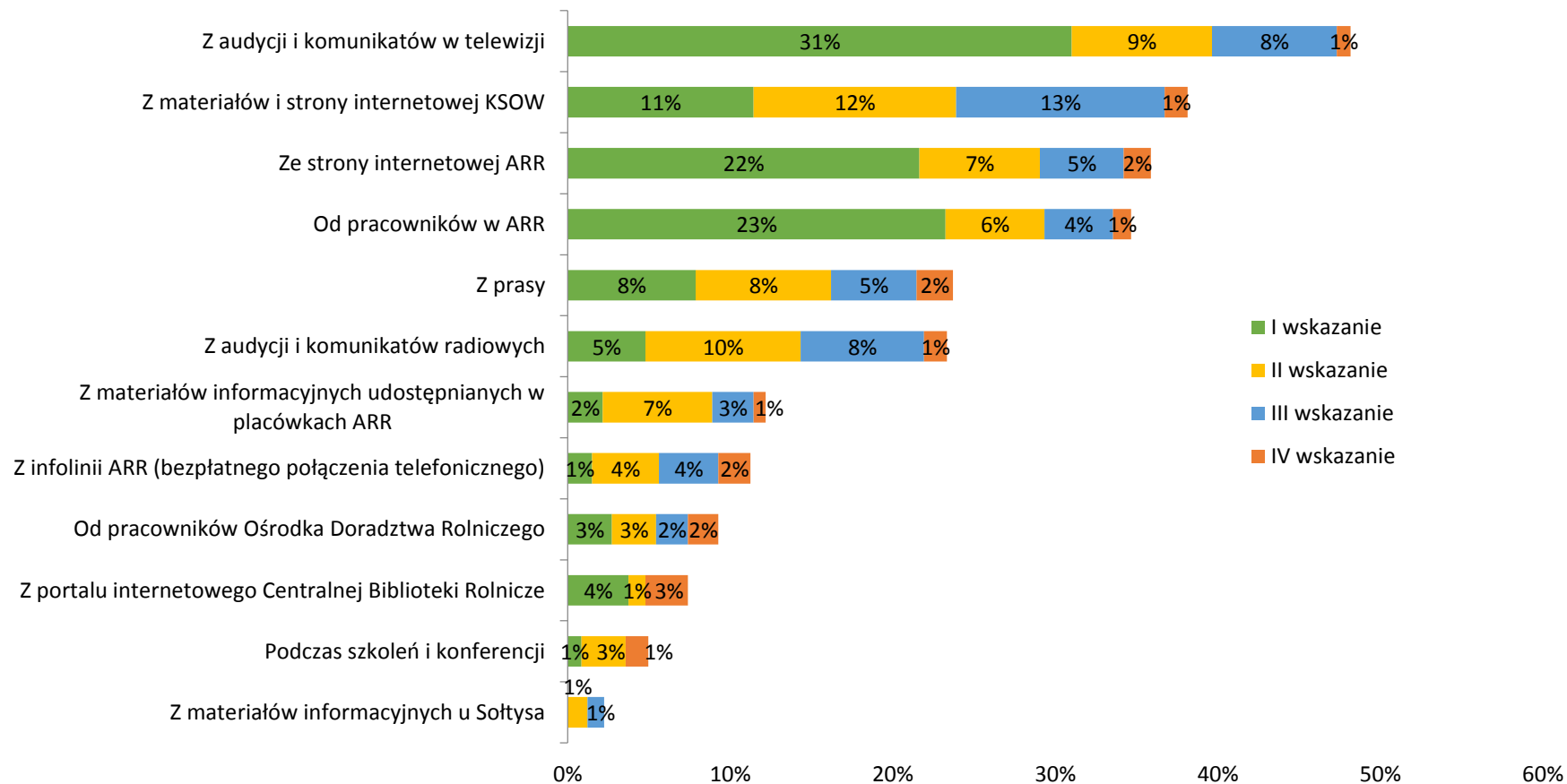
Mieszkańcy wsi (N = 1567); wielokrotny wybór z hierarchią

## MW49. Z jakiego źródła chciał(a)by Pan(i) pozyskiwać informacje o działalności ARR, w tym m.in. o działaniach interwencyjnych na rynku, dopłatach do kwalifikowanego materiału siewnego, wsparcie rynku produktów pszczelich itp.?



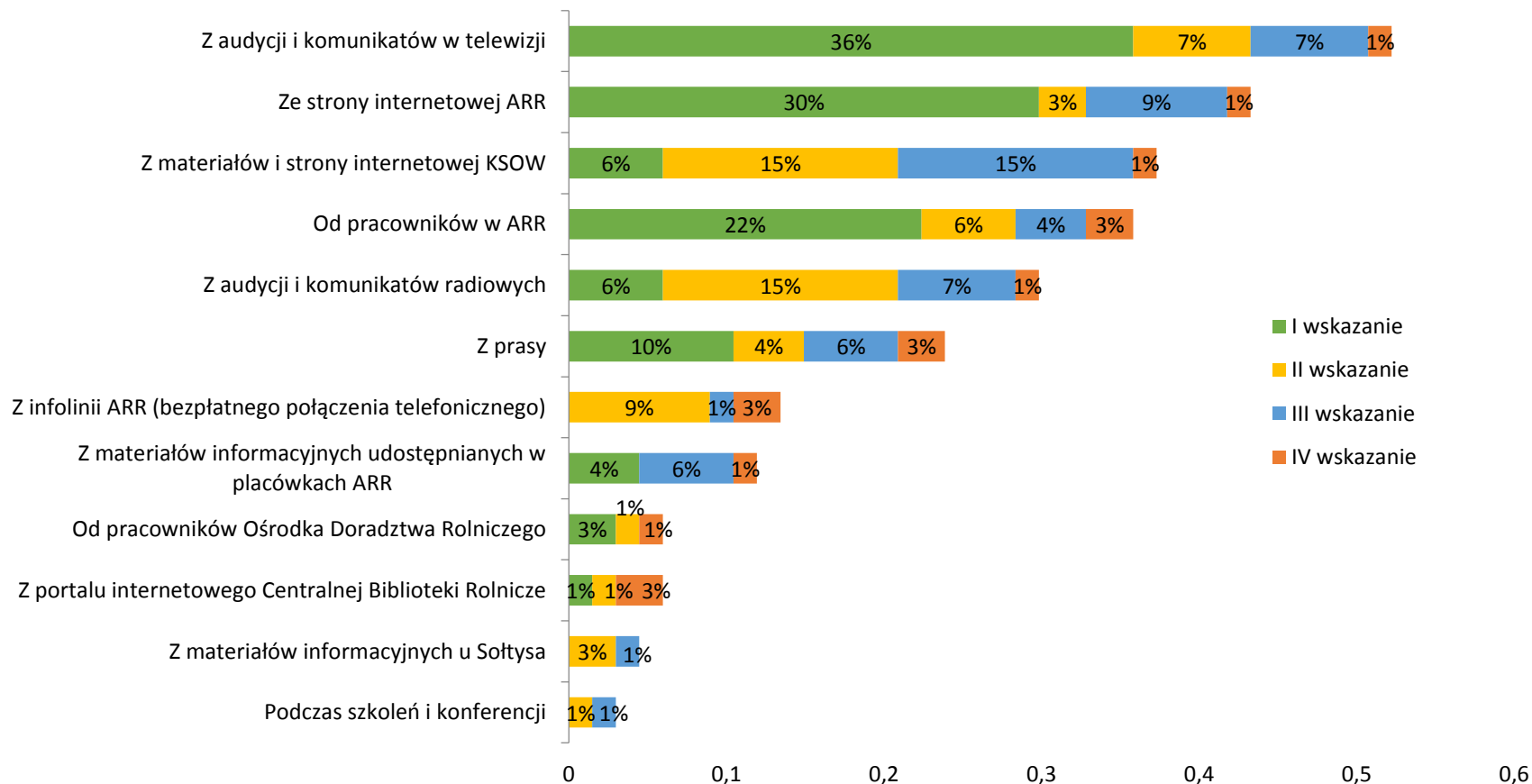
Mieszkańcy wsi, którzy w ostatnich 12-stu miesiącach załatwiali sprawy bezpośrednio w ARR (N = 206); wielokrotny wybór z hierarchią

## MW49. Z jakiego źródła chciał(a)by Pan(i) pozyskiwać informacje o działalności ARR, w tym m.in. o działaniach interwencyjnych na rynku, dopłatach do kwalifikowanego materiału siewnego, wsparcie rynku produktów pszczelich itp.?



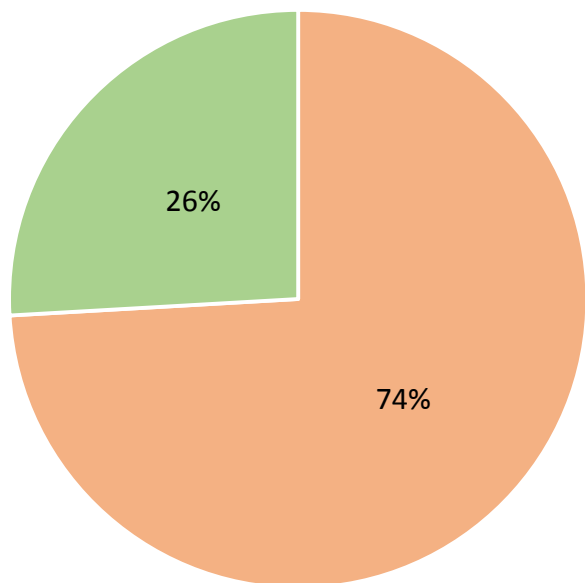
Mieszkańcy miast (N = 1067); wielokrotny wybór z hierarchią

## MW49. Z jakiego źródła chciał(a)by Pan(i) pozyskiwać informacje o działalności ARR, w tym m.in. o działaniach interwencyjnych na rynku, dopłatach do kwalifikowanego materiału siewnego, wsparcie rynku produktów pszczelich itp.?



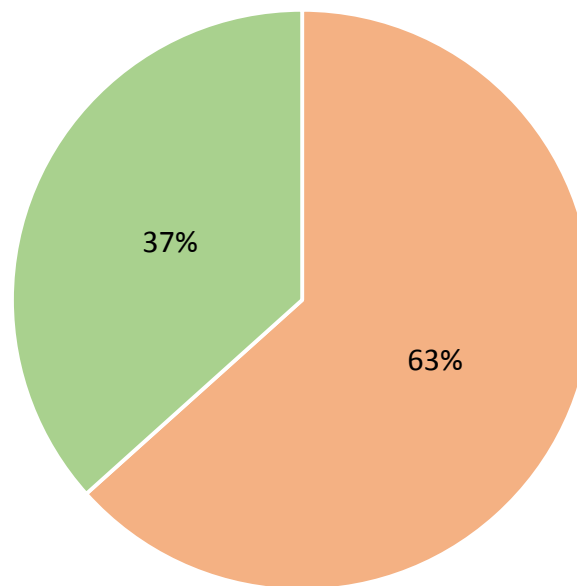
Mieszkańcy miast, którzy w ostatnich 12-stu miesiącach załatwiali sprawy bezpośrednio w ARR (N = 67); wielokrotny wybór z hierarchią

**MW52. Czy Pana(i) zdaniem dobrym rozwiązaniem byłoby poszerzenie usług rehabilitacyjnych świadczonych przez KRUS o opiekę dzienną z elementami rehabilitacji dla osób niesamodzielnych realizowaną lokalnie?**



■ Tak  
■ Nie

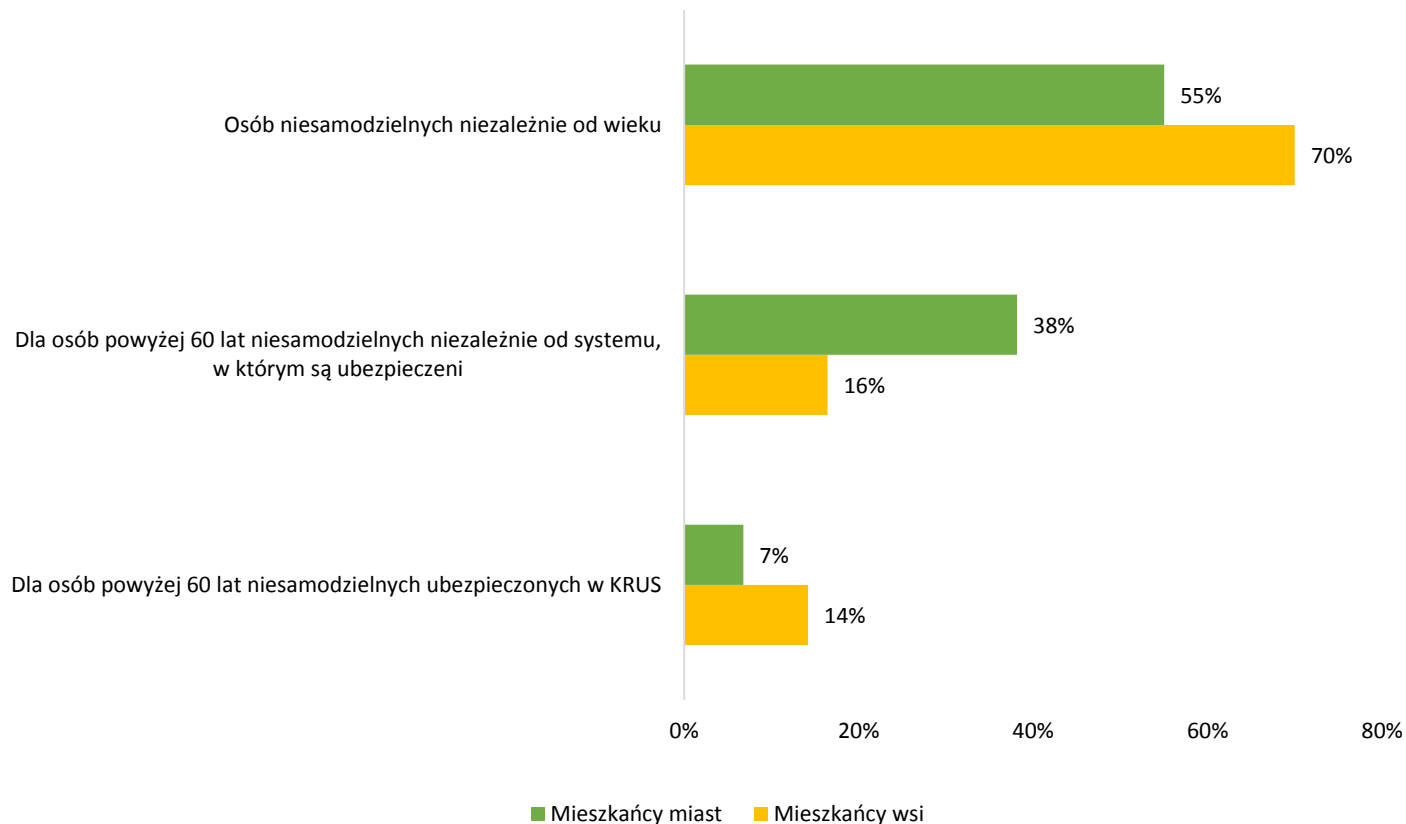
Mieszkańcy wsi (N = 1567)



■ Tak  
■ Nie

Mieszkańcy miast (N = 1067)

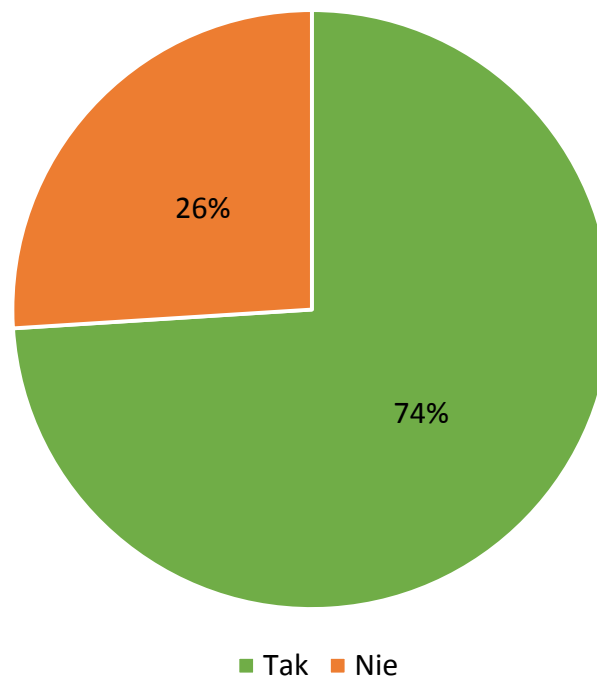
## MW53. Jeśli tak, to do jakich osób powinna być skierowana ta usługa?



Mieszkańcy wsi, którzy uważają, że usługi rehabilitacyjne świadczone przez KRUS powinny zostać poszerzone (N = 1161); Mieszkańcy miast, którzy uważają, że usługi rehabilitacyjne świadczone przez KRUS powinny zostać poszerzone (N = 676)

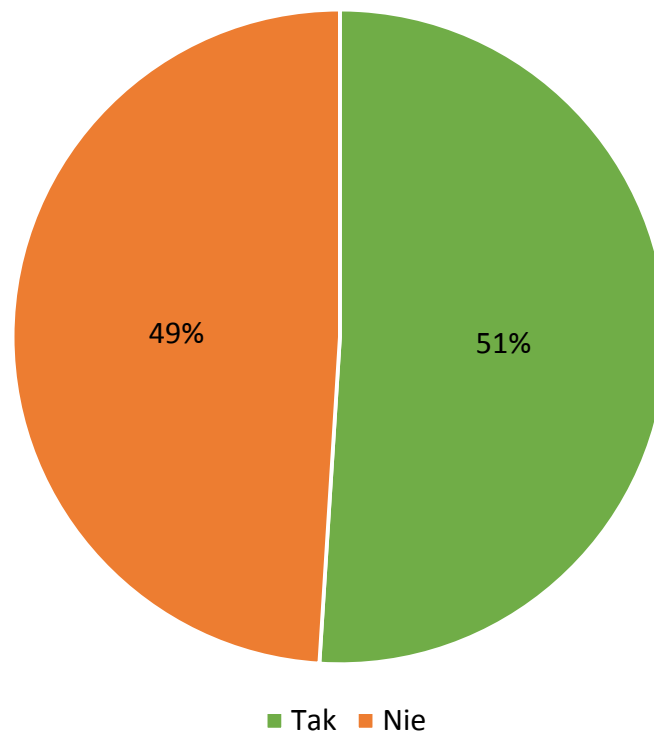


**R30. W niektórych krajach Unii Europejskiej funkcjonuje system zastępstw. System ten polega na rekompensowaniu rolnikowi części kosztów zatrudnienia osoby w gospodarstwie podczas nieobecności właściciela spowodowanej m.in. corocznym urlopem, urlopem macierzyńskim/ tacierzyńskim, chorobą, w przypadku śmierci. Czy chciałby Pan/Pani skorzystać z tego instrumentu?**



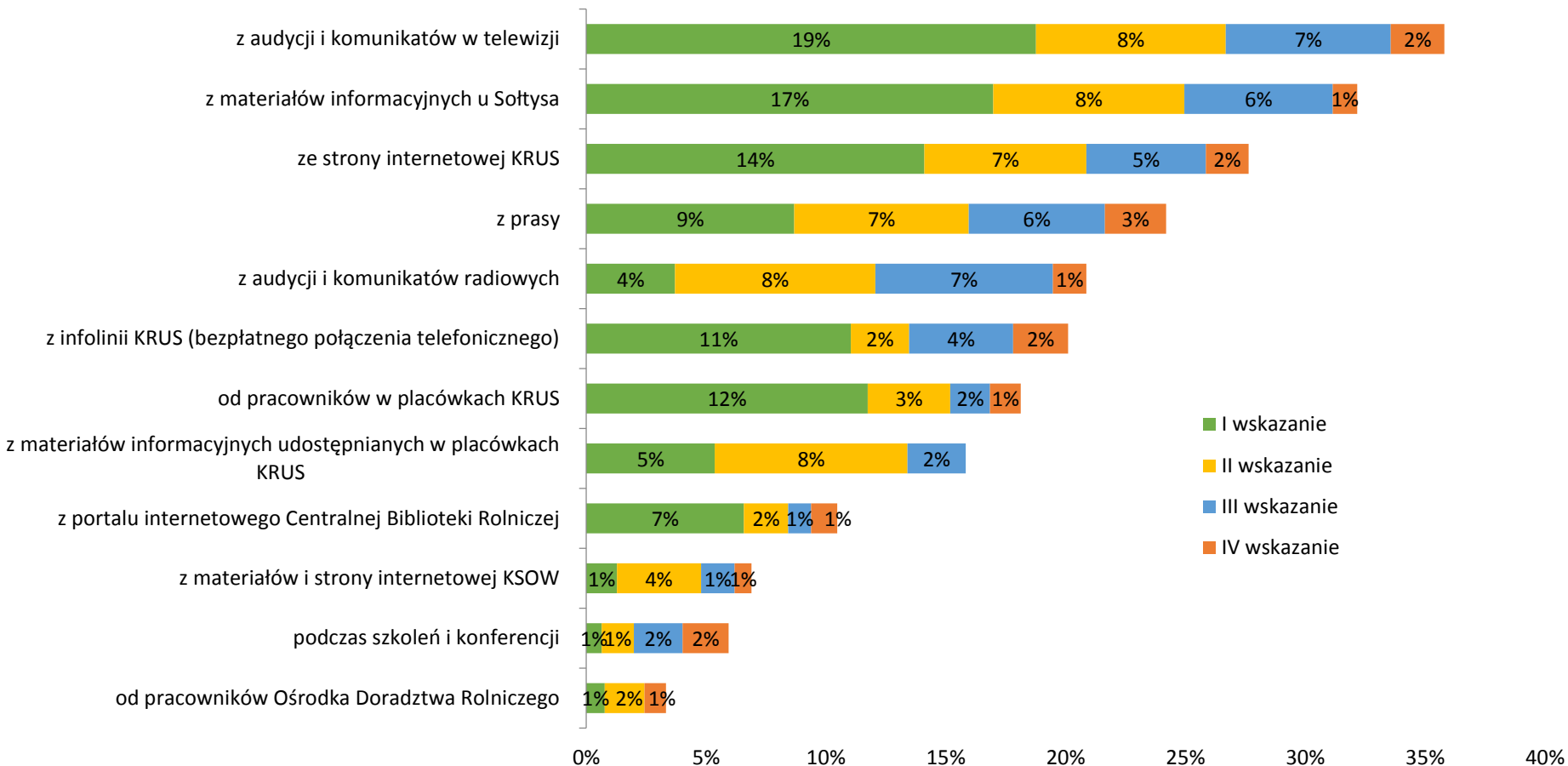
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)

## R32. Czy będąc emerytem chciał(a)by Pani/Pan skorzystać z opieki dziennej z elementami rehabilitacji organizowanej lokalnie m.in. przez centra rehabilitacji rolników?



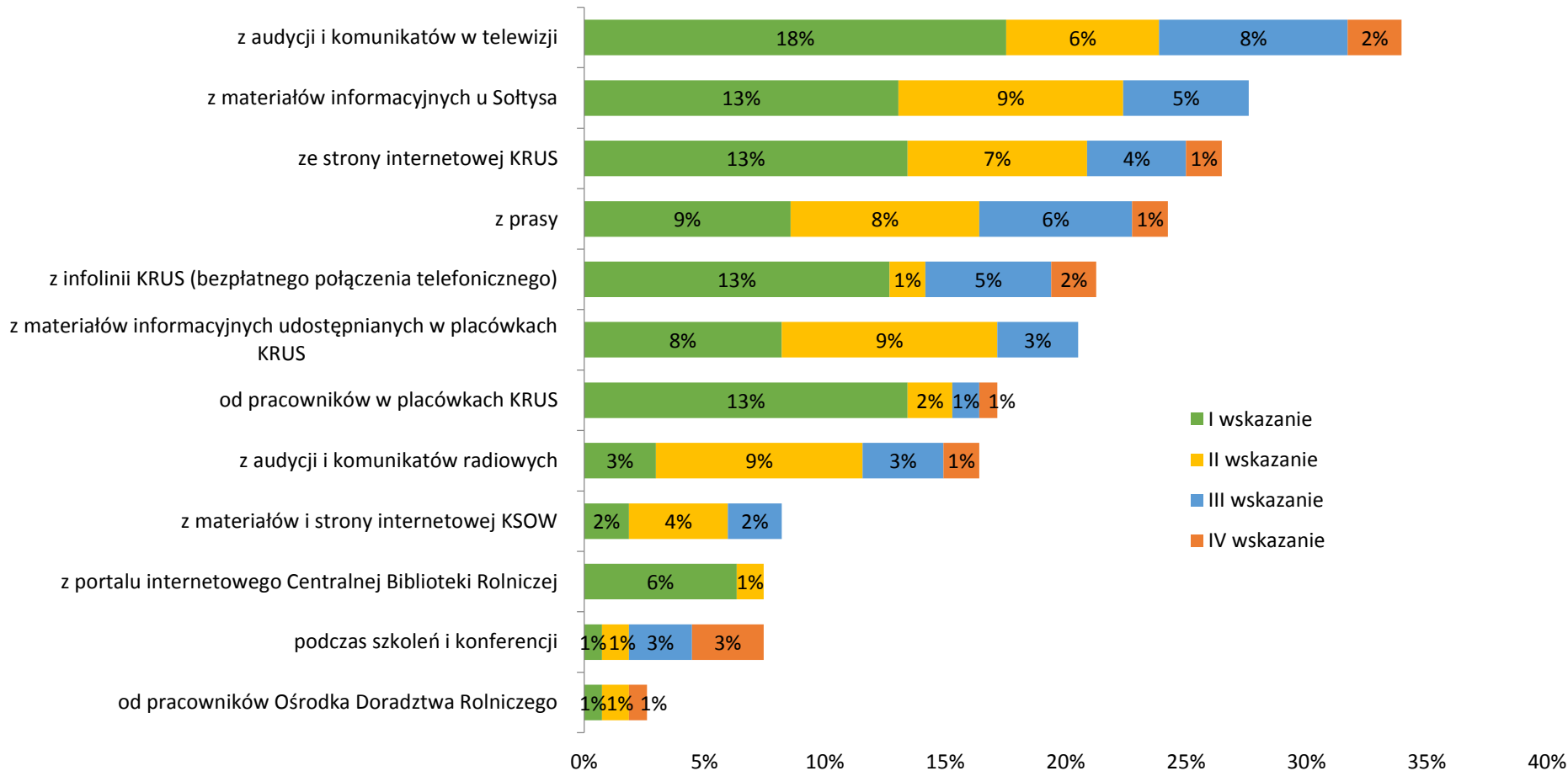
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)

## W16. Z jakiego źródła chciał(a)by Pan(i) pozyskiwać informacje o działalności KRUS, w tym m.in. o świadczeniach realizowanych przez KRUS?



Mieszkańcy wsi (N = 1567); wielokrotny wybór z hierarchią

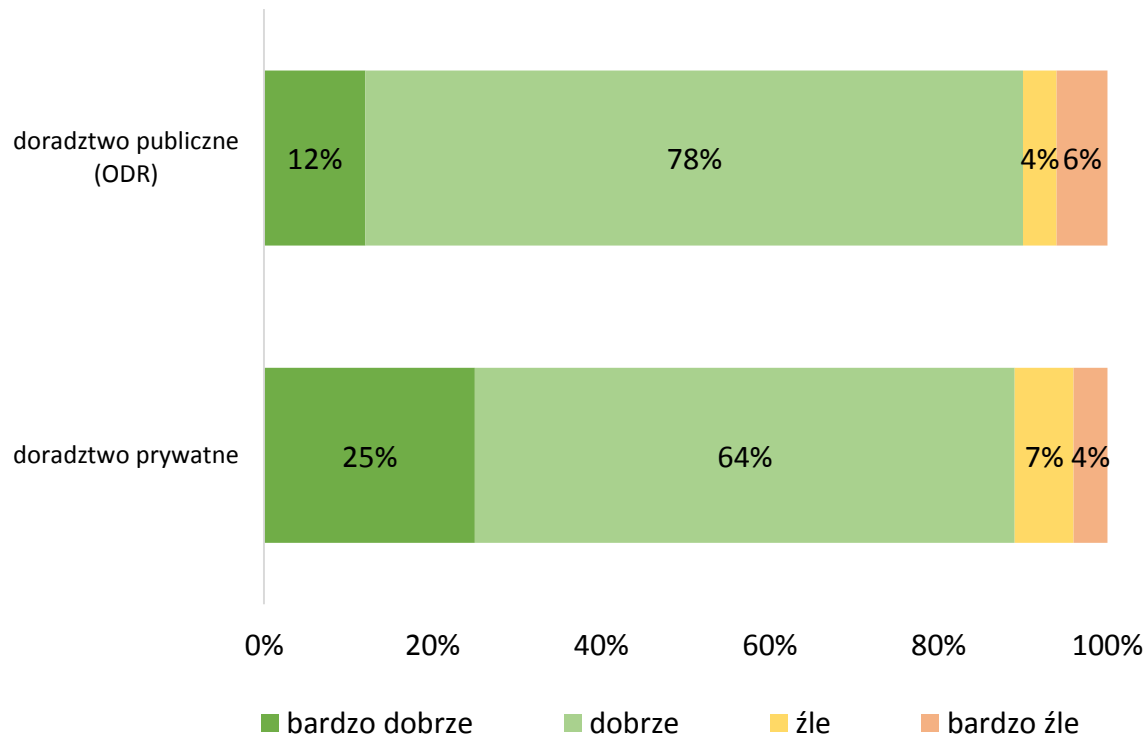
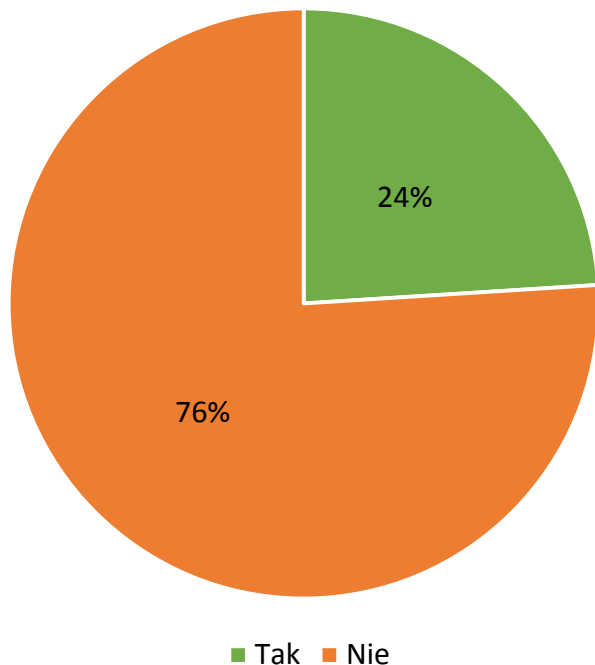
## W16. Z jakiego źródła chciał(a)by Pan(i) pozyskiwać informacje o działalności KRUS, w tym m.in. o świadczeniach realizowanych przez KRUS?



Mieszkańcy wsi, którzy w ostatnich 12 miesiącach załatwiali sprawy w jednostkach KRUS (N = 268); wielokrotny wybór z hierarchią

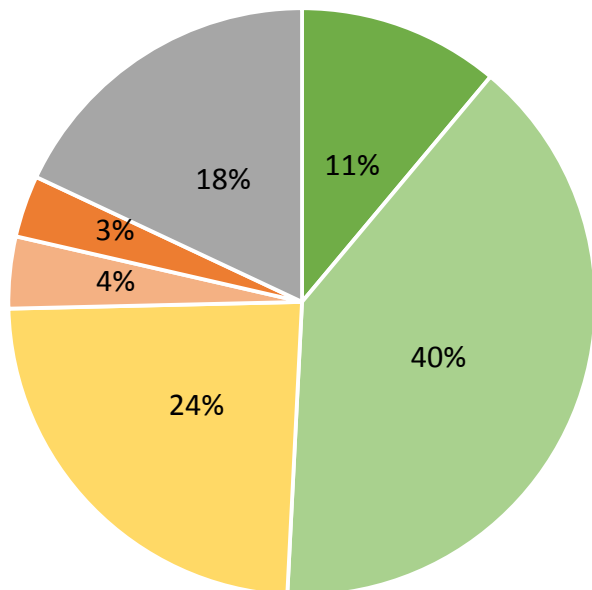
**R33. Czy w okresie ostatnich 12 m-cy korzystał(a) Pan(i) z usług doradczych w zakresie prowadzenia produkcji rolniczej?**

**R34. Jak ocenia Pan(i) jakość otrzymanej usługi doradczej/pomocy?**



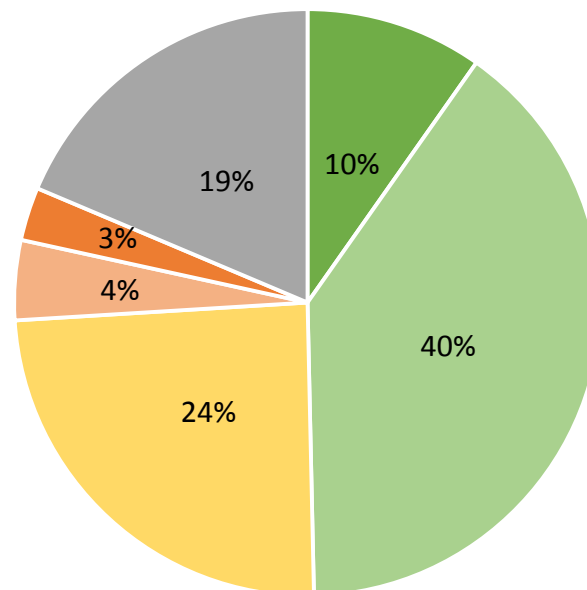
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904); Mieszkańcy wsi będący rolnikami, którzy w okresie ostatnich 12 m-cy skorzystali z usług doradczych w zakresie prowadzenia produkcji rolniczej (N = 214)

## MW54. Jak ocenia Pan(i) pracę/działalność rolniczych związków zawodowych w Pana(i) województwie?



- Bardzo dobrze
- Dobrze
- Nie wiem/trudno powiedzieć
- Źle
- Bardzo źle
- Nie znam żadnego rolniczego związku zawodowego działającego w moim regionie

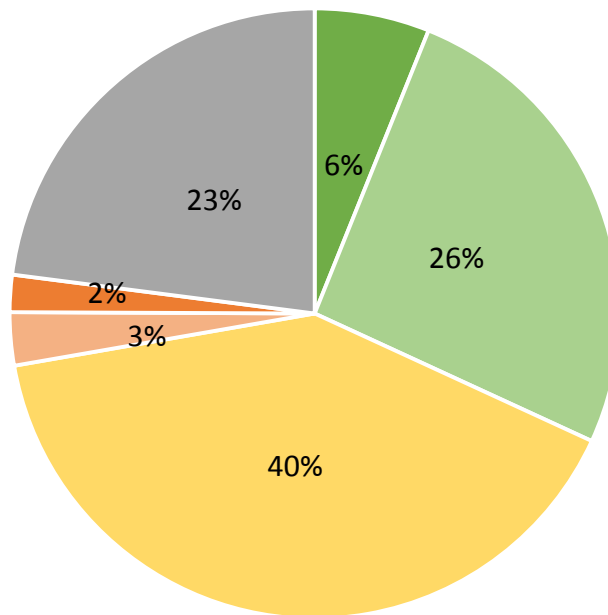
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)



- Bardzo dobrze
- Dobrze
- Nie wiem/trudno powiedzieć
- Źle
- Bardzo źle
- Nie znam żadnego rolniczego związku zawodowego działającego w moim regionie

Mieszkańcy wsi (N = 1567)

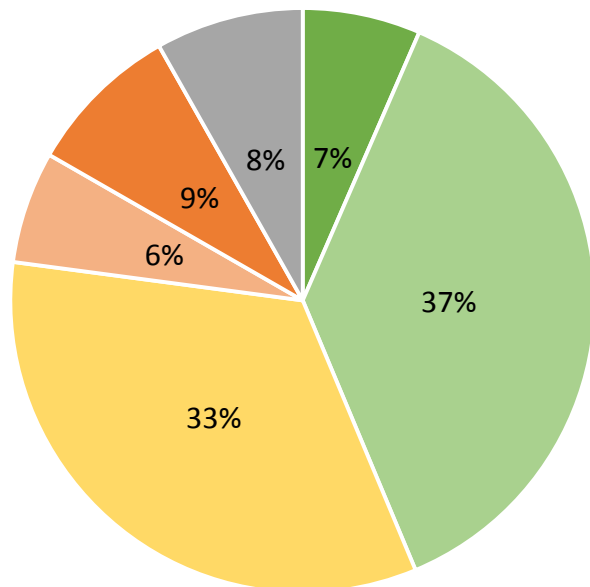
## MW54. Jak ocenia Pan(i) pracę/działalność rolniczych związków zawodowych w Pana(i) województwie?



- Bardzo dobrze
- Dobrze
- Nie wiem/trudno powiedzieć
- Źle
- Bardzo źle
- Nie znam żadnego rolniczego związku zawodowego działającego w moim regionie

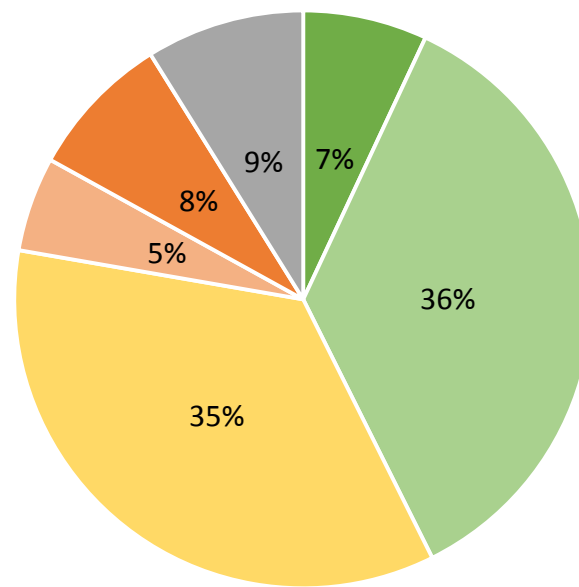
Mieszkańcy miast (N = 1067)

## MW55. Jak ocenia Pan(i) pracę/działalność izb rolniczych z Pana(i) regionu?



- Bardzo dobrze
- Dobrze
- Nie wiem/trudno powiedzieć
- Źle
- Bardzo źle
- Nie wiem, że w moim regionie funkcjonuje izba rolnicza

Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N = 904)

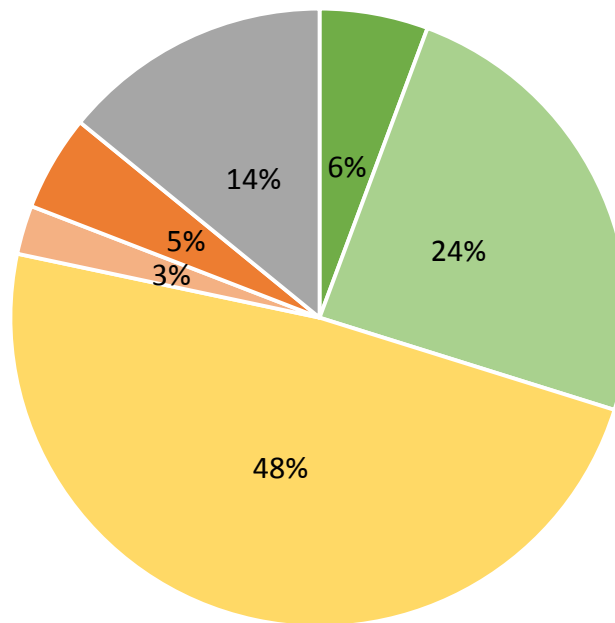


- Bardzo dobrze
- Dobrze
- Nie wiem/trudno powiedzieć
- Źle
- Bardzo źle
- Nie wiem, że w moim regionie funkcjonuje izba rolnicza

Mieszkańcy wsi (N = 1567)



## MW55. Jak ocenia Pan(i) pracę/działalność izb rolniczych z Pana(i) regionu?



- Bardzo dobrze
- Dobrze
- Nie wiem/trudno powiedzieć
- Źle
- Bardzo źle
- Nie wiem, że w moim regionie funkcjonuje izba rolnicza

Mieszkańcy miast (N = 1067)

# Ocena efektywności kampanii informacyjnych i źródeł informacji o rozwoju wsi i rolnictwa



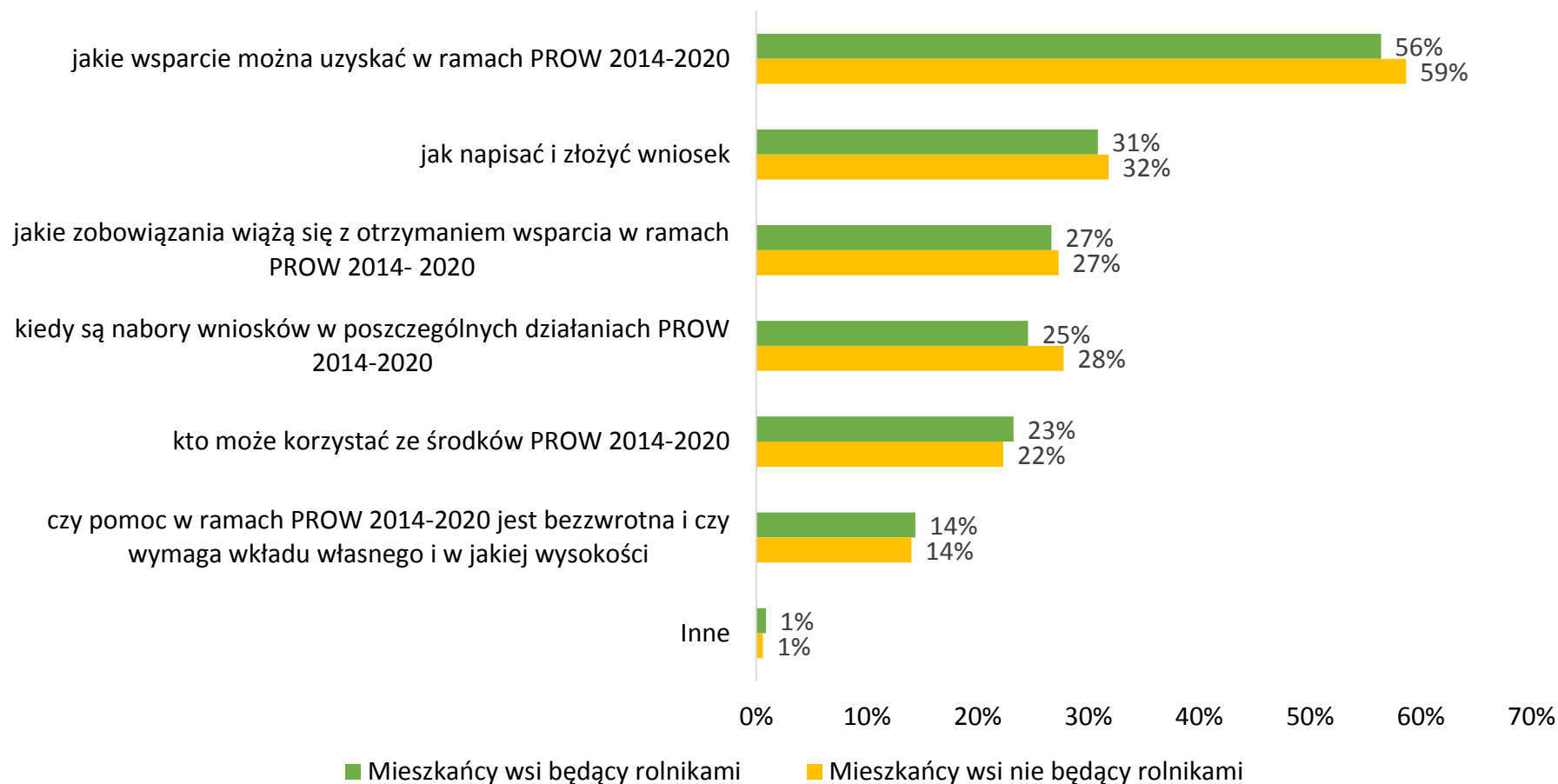
Wśród informacji o PROW 2014-2020, jakie chcieliby uzyskać badani rolnicy, najczęściej wymieniano informacje na temat tego, jakie wsparcie można uzyskać w ramach PROW 2014-2020 (56%), jak napisać i złożyć wniosek (31%) oraz jakie zobowiązania wiążą się z otrzymaniem wsparcia w ramach PROW 2014-2020 (27%).

Głównym źródłem informacji na temat możliwości uzyskania środków unijnych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich jest dla mieszkańców wsi telewizja (55%). Taką odpowiedź wskazało 51% mieszkańców wsi będących rolnikami i 59% mieszkańców wsi nie będących rolnikami. Przedstawiciele obu badanych grup najczęściej deklarowali, że informacje czerpią ze stacji telewizyjnej TVP1 (27% rolników i 29% nierolników). Popularne wśród respondentów, okazały się również telewizje regionalne (26% rolników i 30% nierolników).

Spośród mieszkańców wsi, którzy czerpią informacje na ten temat z radia, ponad ¼ wskazała Radio RMF FM (28% mieszkańców wsi będących rolnikami i 26% mieszkańców wsi nie będących rolnikami). Z kolei w przypadku serwisów internetowych, zainteresowani informacją zasięgają głównie na stronie arimr.gov.pl (odpowiednio 14% i 13%).

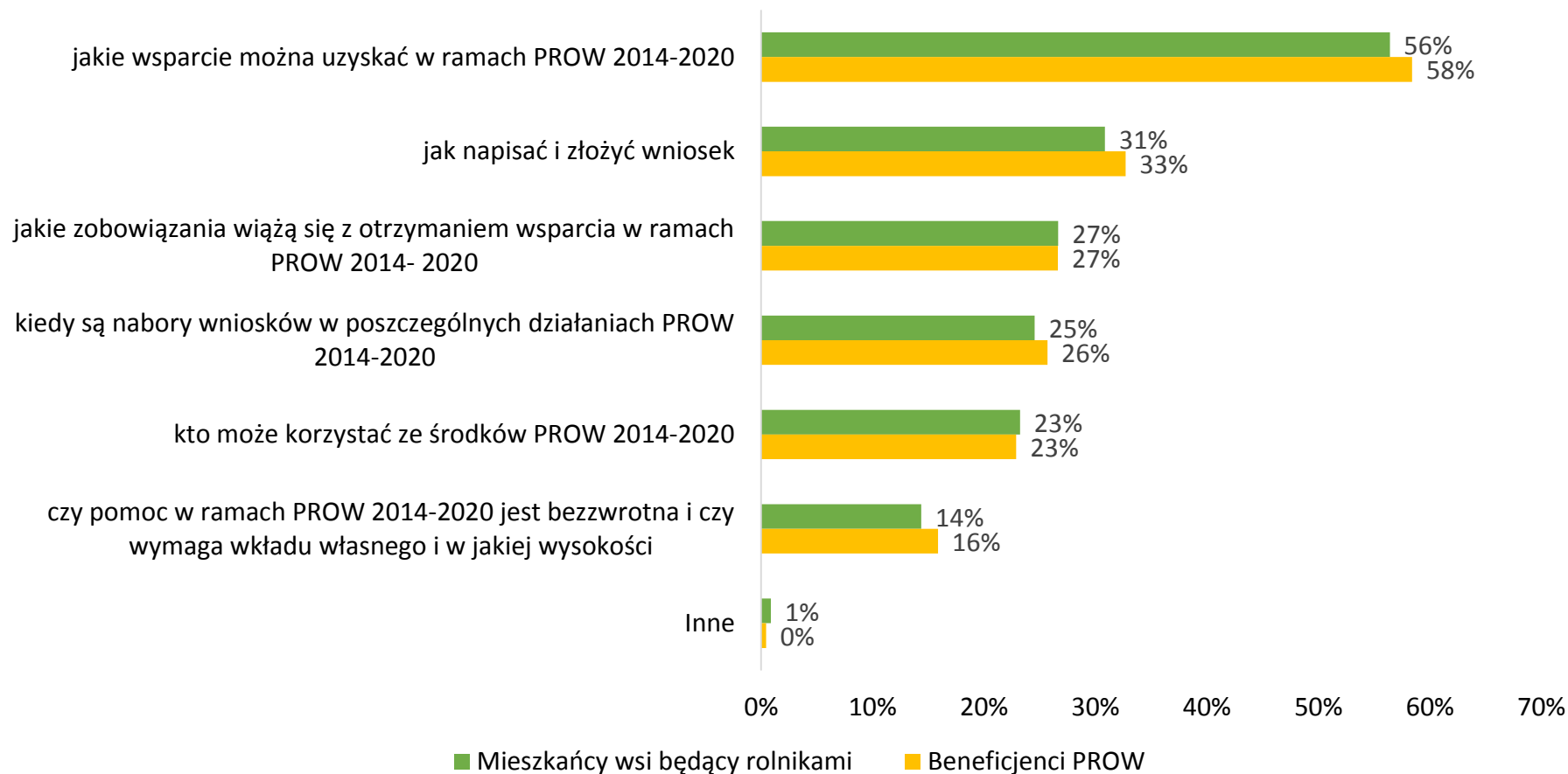
Prasa codzienna, z której o możliwości uzyskania środków unijnych najczęściej dowiadują się mieszkańcy wsi to przede wszystkim Gazeta Wyborcza (21% rolników i 27% nierolników) i Fakt (11% rolników i 10% nierolników). Rolników zapytano także o tytuły prasy specjalistycznej, wśród których najczęściej wymieniane to Hoduj z głową (21%), Rolniczy Przegląd Techniczny (21%) i Przedsiębiorca Rolny (14%).

## W17. Jakie informacje o PROW 2014-2020 chciał(a)by Pan(i) uzyskać – o czym dowiedzieć się więcej?



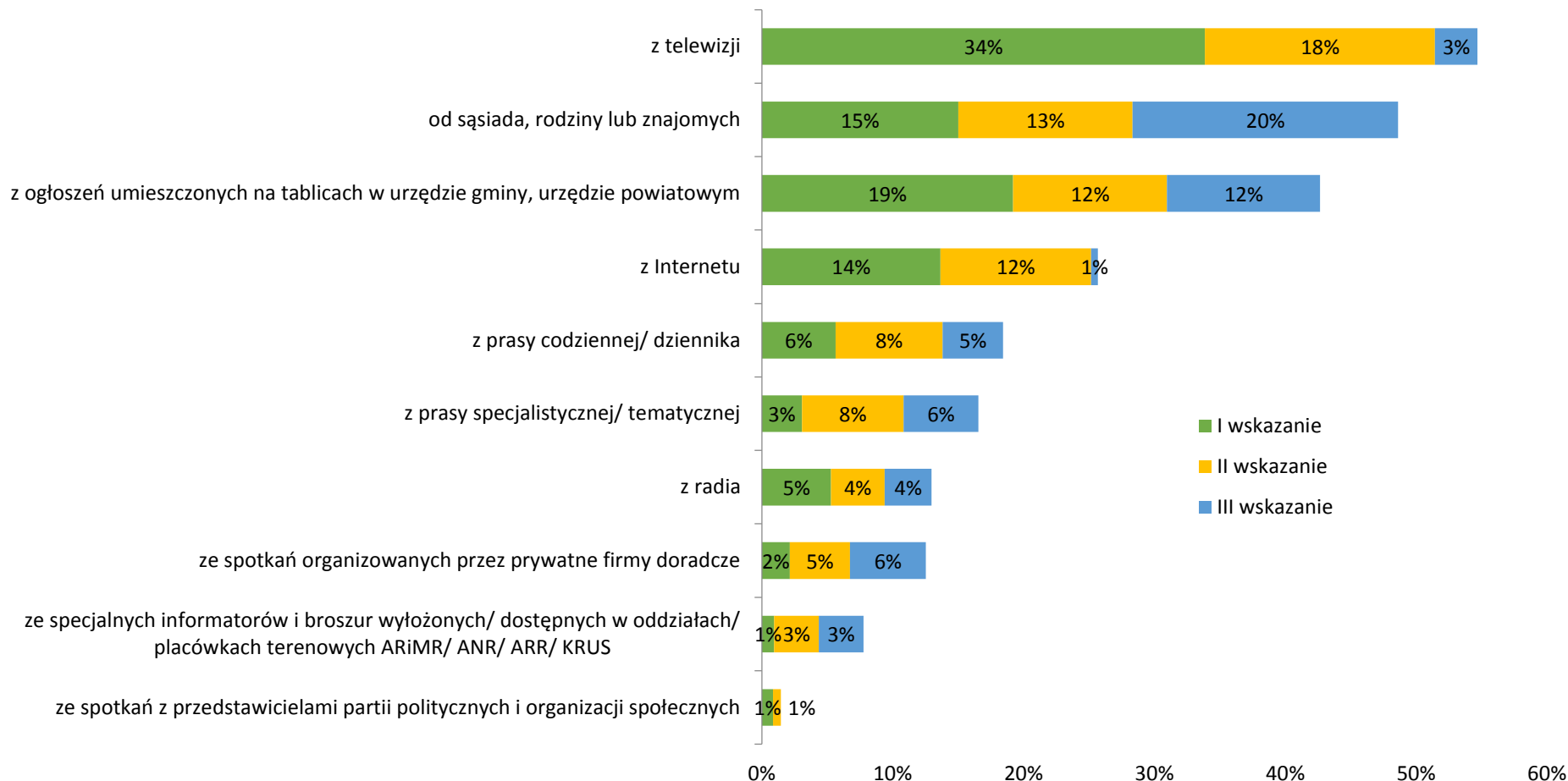
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami (N=663); wielokrotny wybór

## W17. Jakie informacje o PROW 2014-2020 chciał(a)by Pan(i) uzyskać – o czym dowiedzieć się więcej?



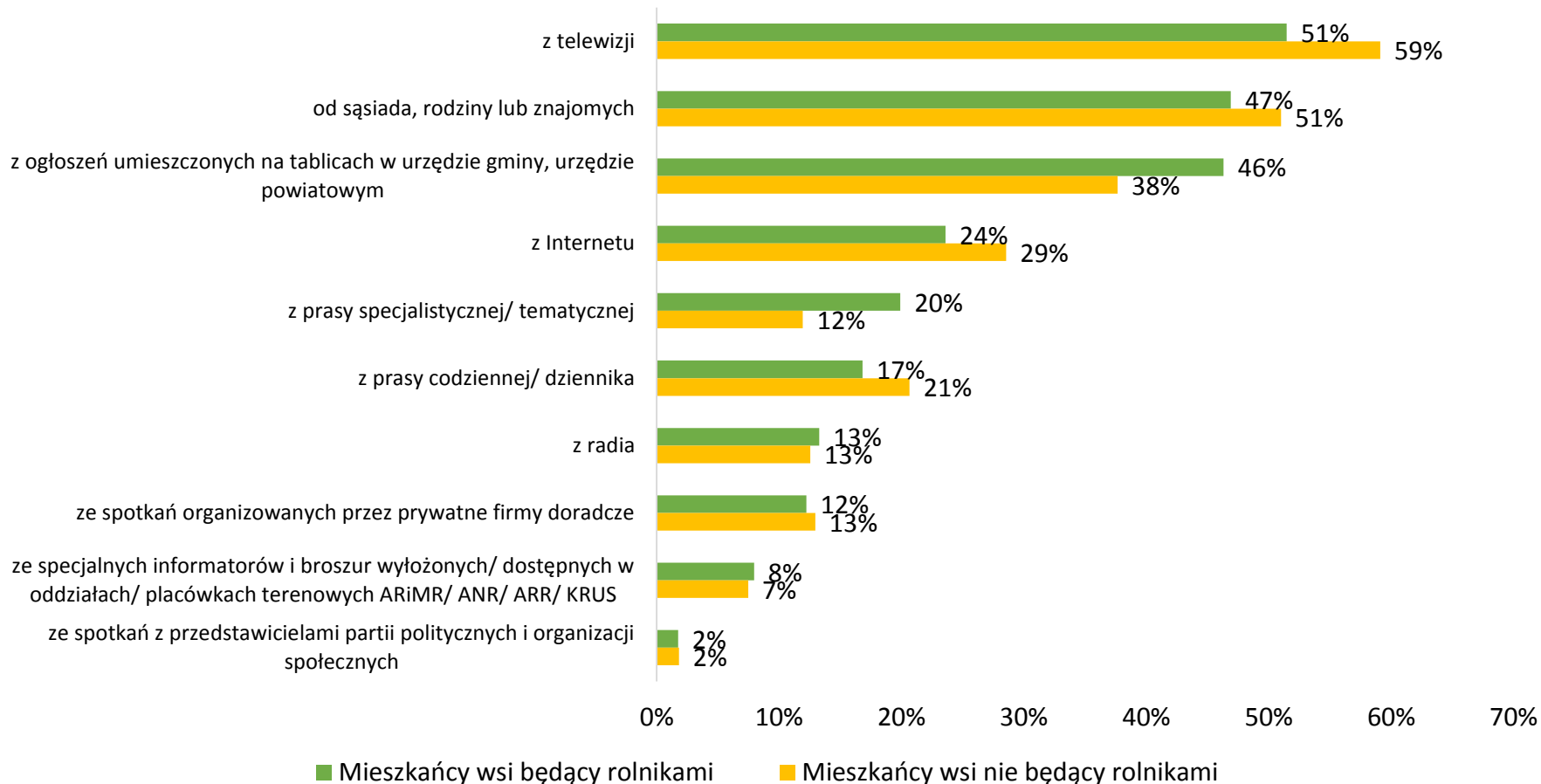
Mieszkańcy wsi będący rolnikami (N=904); Beneficjenci PROW (N=214); wielokrotny wybór

## W18. Skąd najczęściej czerpie Pan(i) informacje na temat możliwości uzyskania środków unijnych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich?



Mieszkańcy wsi, którzy są zainteresowani takimi informacjami (N = 1172); wielokrotny wybór z hierarchią

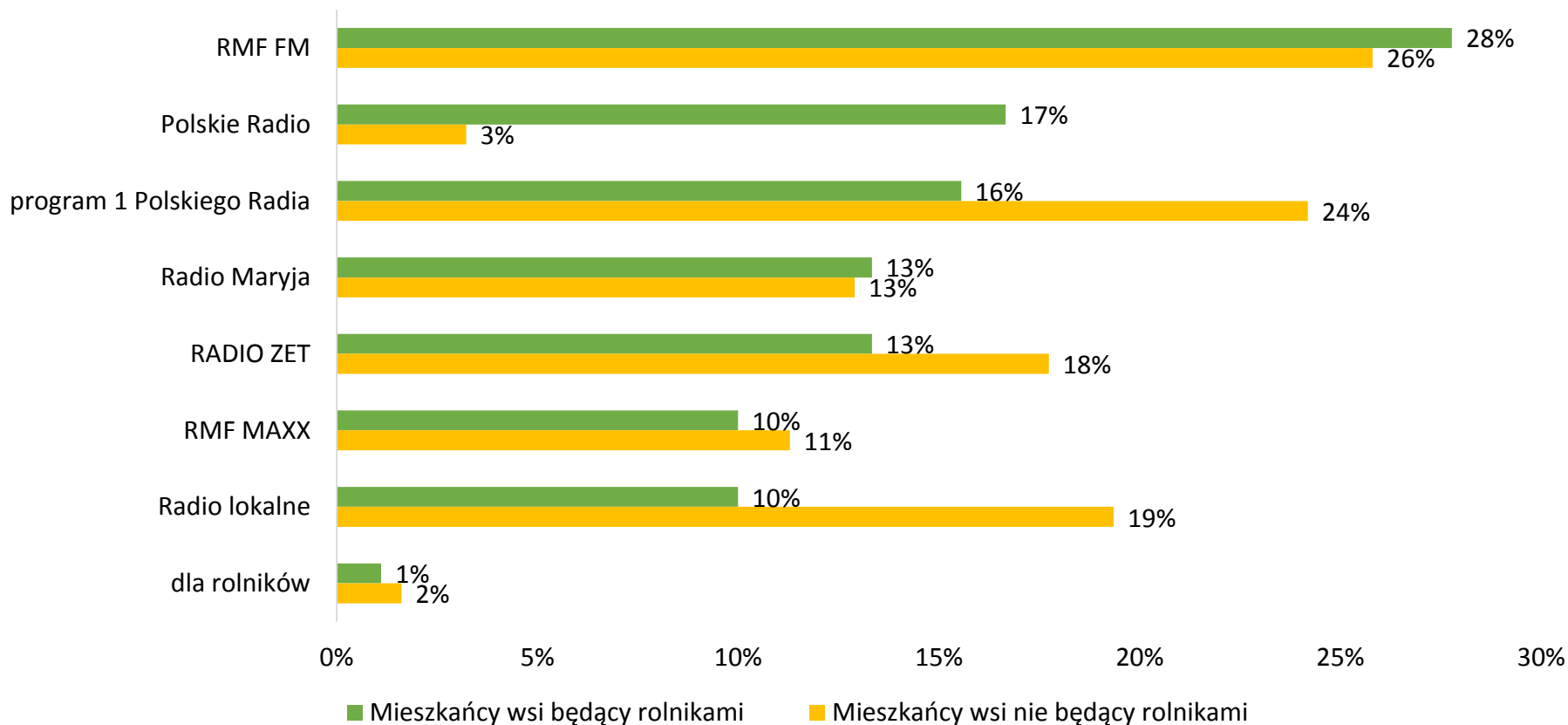
## W18. Skąd najczęściej czerpie Pan(i) informacje na temat możliwości uzyskania środków unijnych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich?



■ Mieszkańcy wsi będący rolnikami    ■ Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami

Mieszkańcy wsi będący rolnikami, którzy są zainteresowani takimi informacjami (N=678); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami, którzy są zainteresowani takimi informacjami (N=494); wielokrotny wybór

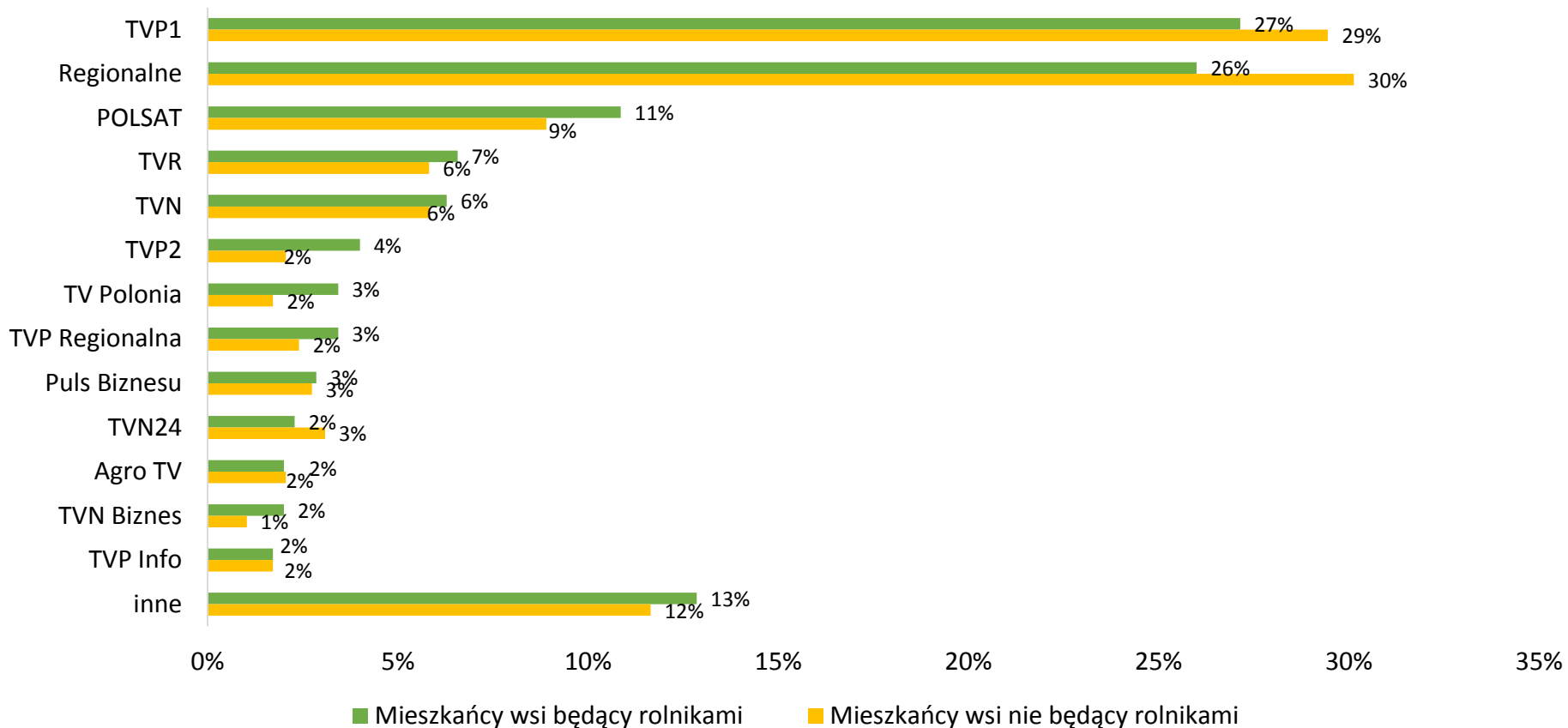
**W19. Jako jedną z trzech najważniejszych źródeł informacji na temat możliwości uzyskania środków unijnych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich wymienił(a) Pan(i) radio. Bardzo proszę wskazać jakie są to stacje radiowe?**



Mieszkańcy wsi będący rolnikami, którzy czerpią informacje z radia (N = 90); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami, którzy czerpią informacje z radia (N = 62);

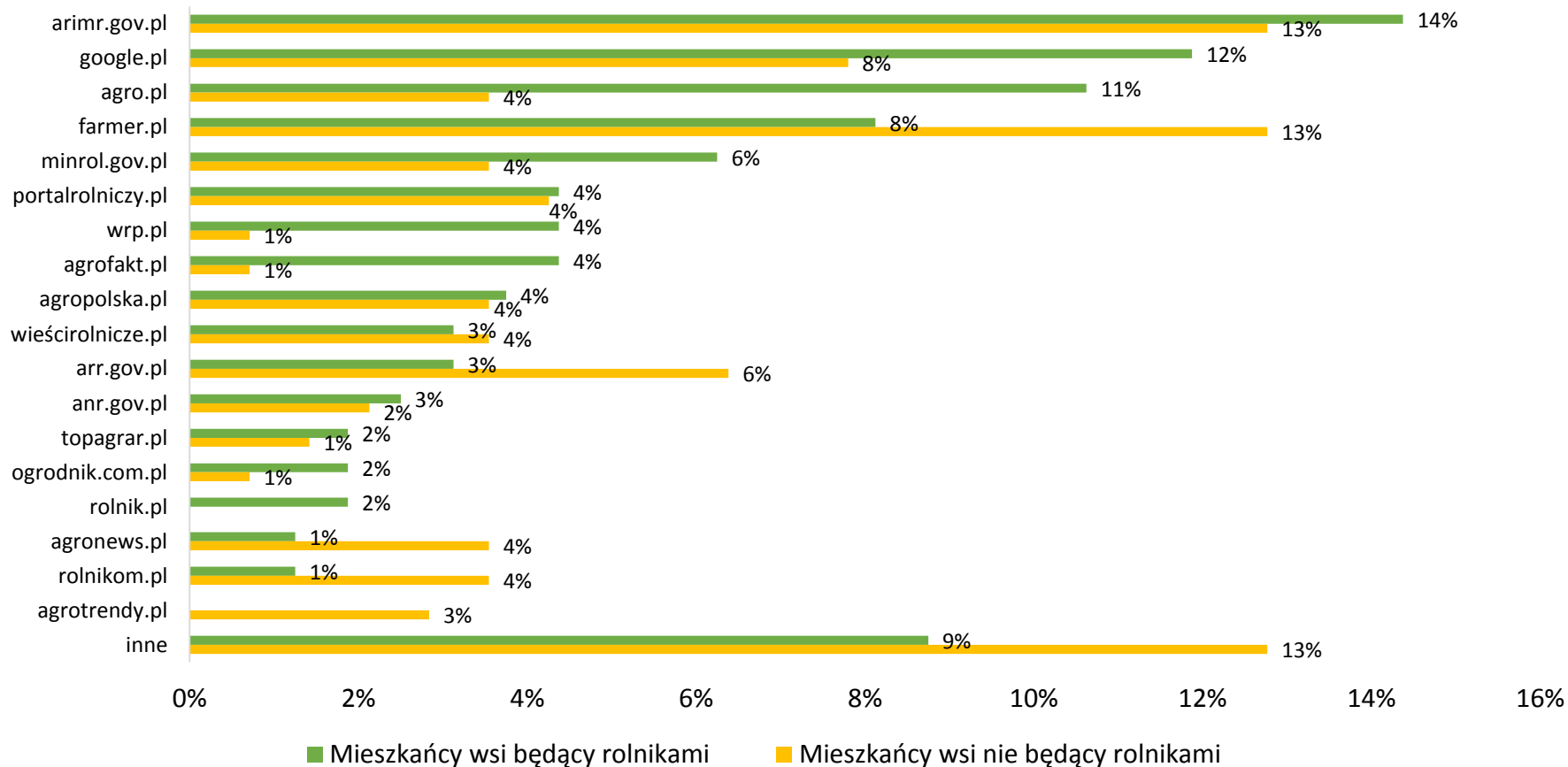


**W20. Jako jedną z trzech najważniejszych źródeł informacji na temat możliwości uzyskania środków unijnych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich wymienił(a) Pan(i) telewizję. Bardzo proszę wskazać jakie są to stacje telewizyjne?**



Mieszkańcy wsi będący rolnikami, którzy czerpią informacje z telewizji (N = 350); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami, którzy czerpią informacje z telewizji (N = 292); W kategorii inne znajdują się stacje telewizyjne o udziale procentowym nie większym niż 2%

## W21. Jako jedną z trzech najważniejszych źródeł informacji na temat możliwości uzyskania środków unijnych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich wymienił(a) Pan(i) Internet. Bardzo proszę wskazać jakie są to portale/serwisy?

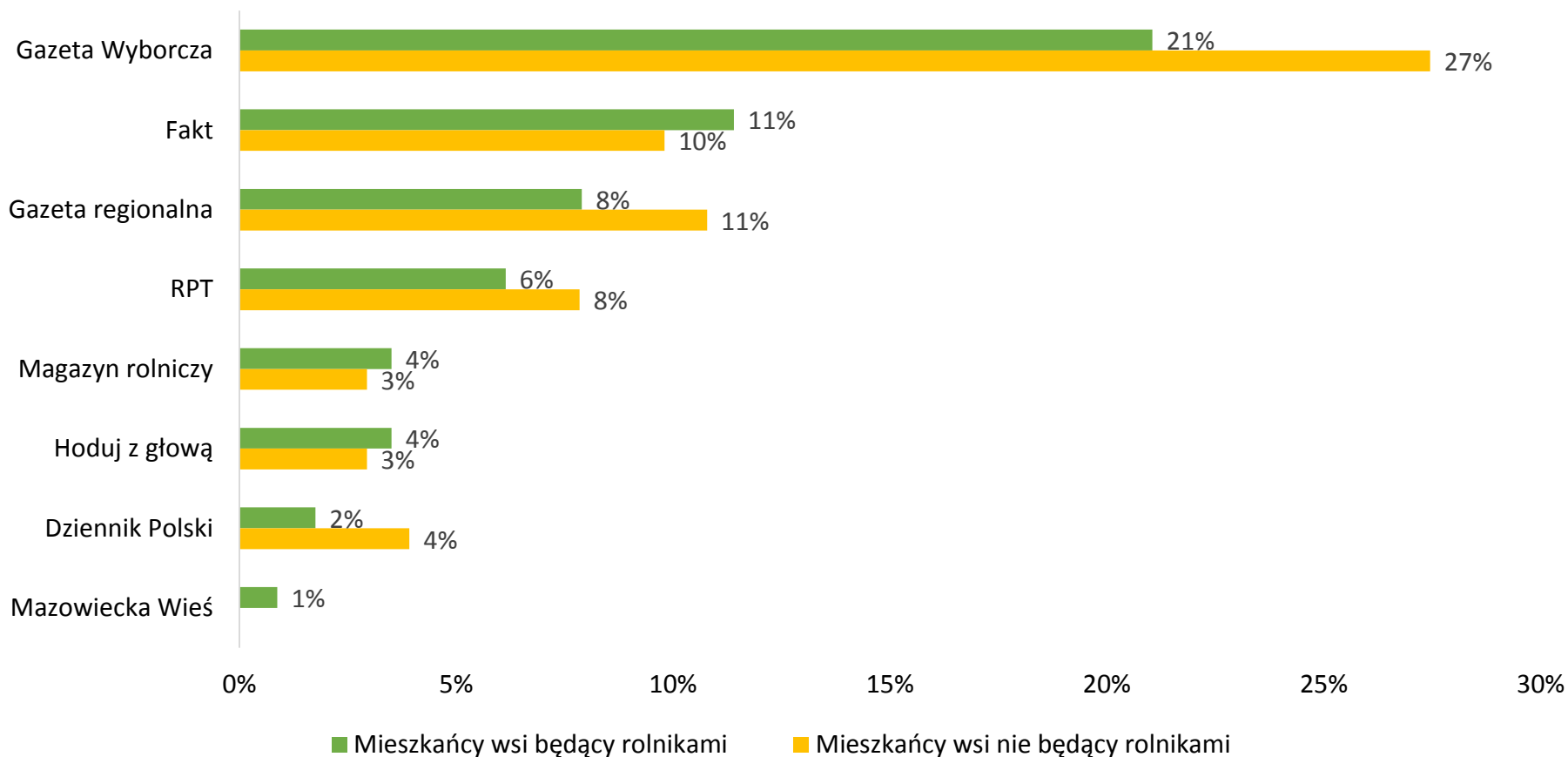


■ Mieszkańcy wsi będący rolnikami

■ Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami

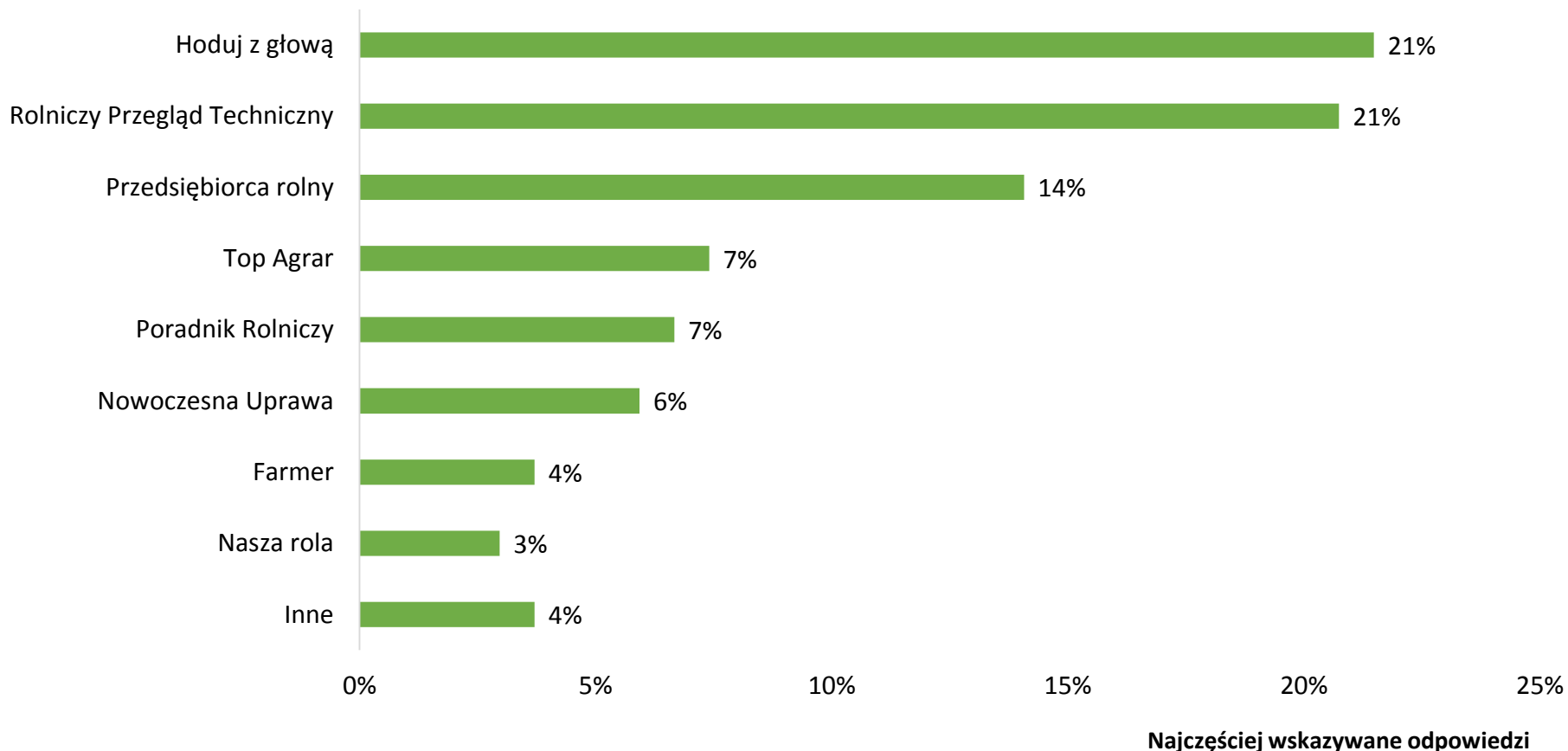
Mieszkańcy wsi będący rolnikami, którzy czerpią informacje z Internetu (N = 160); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami, którzy czerpią informacje z Internetu (N = 141); W kategorii inne znajdują się portale internetowe o udziale procentowym nie większym niż 1,5%

**W22. Jako jedną z trzech najważniejszych źródeł informacji na temat możliwości uzyskania środków unijnych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich wymienił(a) Pan(i) prasę codzienną/ dzienniki. Bardzo proszę wskazać jakie są to gazety (dzienniki)?**



Mieszkańcy wsi będący rolnikami, którzy czerpią informacje z prasy codziennej/dzienników (N = 114); Mieszkańcy wsi nie będący rolnikami, którzy czerpią informacje z prasy codziennej/dzienników (N = 102)

**R35. Jako jedną z trzech najważniejszych źródeł informacji na temat możliwości uzyskania środków rolnictwa i obszarów wiejskich wymienił(a) Pan(i) prasę specjalistyczną/ tematyczną (tygodnik, miesięcznik, kwartalnik). Bardzo proszę wskazać jakie są to gazety (tytuły gazet)?**



Mieszkańcy wsi będący rolnikami, którzy czerpią informacje z prasy specjalistycznej/tematycznej (N=135)